

Visie Ruimte en Mobiliteit

Nota van beantwoording



provincie **HOLLAND**
ZUID

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten
22 april 2014

Nota van Beantwoording

Visie ruimte en mobiliteit

Verordening ruimte 2014

Programma ruimte

Programma mobiliteit

Inhoud

1	INLEIDING	12
2	THEMA'S	13
Thema 1	Sturingsfilosofie	13
Thema 2	Verstedelijking	15
2.1	Ladder voor duurzame verstedelijking / begrenzing Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)	15
2.2	Verstedelijking buiten BSD / laten vervallen bebouwingscontouren	16
Thema 3	Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie	20
Thema 4	Economie.....	25
4.1	Detailhandel.....	25
4.2	Kantoren	30
4.3	Bedrijventerreinen.....	35
Thema 5	Wonen.....	38
5.1	Woning(bouw)behoefteramingen	38
5.2	Anticiperen op bevolkingsdaling (in relatie tot de woningbehoefte).....	39
5.3	Regionale visies wonen.....	40
5.4	Herprogrammering in relatie tot veranderende behoeften	41
5.5	Hoe omgaan met geldende bestemmingsplannen	42
5.6	Topmilieu's wonen	43
Thema 6	Mobiliteit	44
6.1	Openbaar Vervoer (OV) landelijk gebied.....	44
6.2	Overdacht beheer wegen.....	44
Thema 7	Landbouw.....	46
Thema 8	Windenergie	48
Thema 9	Transformatiegebieden	53
Thema 10	Regiospecifieke aangelegenheden	57
10.1	Duin- en Bollenstreek	57
10.2	Zuidplaspolder.....	59
10.3	Veenderveld 2.....	60
10.4	Locatie Valkenburg	62
10.5	Vlietzone	66
10.6	Bleizo.....	68
10.7	Groene Hart	70
Thema 11	Aanpassing bestemmingsplannen en toepasselijkheid verordening	72
11.1	Aanpassing bestemmingsplannen	72
11.2	Toepasselijkheid verordening.....	75
Thema 12	Molenbiotopen	77
Thema 13	Vastlegging recreatief belang vaarwegen	78
Thema 14	Kaartmateriaal.....	80
Thema 15	Stedelijk groen en waterstructuur / (verblijfs)recreatiegebieden	81
15.1	Stedelijk groen en waterstructuur	81
15.2	Recreatiegebieden	81
15.3	Verblijfsrecreatie	82
3	ZIENSWIJZEN	84
3A	Overheden	84
A-01	Provincie Zeeland	84

A-02	Stadsregio Rotterdam	84
A-03	Provincie Noord-Holland	91
A-04	Regio Midden-Holland	93
A-05	Lansingerland.....	97
A-06	Gezamenlijke Waterschappen binnen de provincie	102
A-07	Gemeente Leiden	106
A-08	Gemeente Oegstgeest	108
A-09	Gemeente Zoetermeer	110
A-10	Gemeente Leidschendam-Voorburg.....	113
A-11	Regio Holland Rijnland	119
A-12	Gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk	128
A-13	Haaglanden.....	137
A-14	Gemeente Alphen aan den Rijn.....	146
A-15	Gemeente Cromstrijen.....	149
A-16	Duin, Horst en Weide (Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten .	150
A-17	Gemeente Vlaarding en	151
A-18	Bleizo.....	155
A-19	Gemeente Bodegraven Reeuwijk.....	157
A-20	Hoeksche Waard	162
A-21	Gemeente Capelle aan den IJssel.....	167
A-22	Drechtsteden	171
A-23	Gemeente Rijswijk.....	176
A-24	Gemeente Katwijk	179
A-25	Gemeente Hillegom.....	182
A-26	Gemeente Ouderkerk aan den IJssel.....	183
A-27	Hoogheemraadschap van Delfland.....	184
A-28	Gemeente Waddinxveen	187
A-29	Gemeente Krimpen aan den IJssel	190
A-30	Gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen	191
A-31	gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist	200
A-32	Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid	206
A-33	Woerdens Beraad.....	208
A-34	Gemeente Maassluis.....	208
A-35	Gemeente Zoeterwoude.....	209
A-36	Gemeente Schoonhoven	210
A-37	Gemeente Schiedam	210
A-38	Gemeente Nederlek.....	212
A-39	Gemeente Leerdam	213
A-40	Gemeente Nieuwkoop.....	213
A-41	Aanvulling zienswijze Nieuwkoop	218
A-42	Gemeente Vlist	219
A-43	Gemeente Wassenaar	219
A-44	Gemeente Delft.....	224
A-45	Gemeente Kaag en Braassem.....	230
A-46	Gemeente Leiderdorp	233
A-47	Gemeente Gouda.....	234
A-48	Gemeente Pijnacker-Nootdorp.....	235
A-49	Stuurgroep Voorne-Putten (Spijkenisse, Hellevoetsluis, Bernisse, Brielle, Westvoorne.....	239
A-50	Gemeente Goeree-Overflakkee	244

A-51	Gemeente Den Haag	248
A-52	Voorschoten	256
A-53	Gemeente Westland	261
A-54	Project Locatie Valkenburg	268
A-55	Gemeente Midden-Delfland	269
A-56	Gemeente Zuidplas	271
A-57	Regio Alblasserwaard – Vijfheerenlanden	279
3B	Maatschappelijke organisaties	288
B-02	NS regiodirectie Zuid	288
B-03	VVD fractie gemeenteraad van Waddinxveen	288
B-04	Dunea	290
B-05	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-IJsselmonde	291
B-06	VVD-fractie gemeente Molenwaard	292
B-07	ANWB	292
B-08	Nuon 294	
B-09	Oasen NV	294
B-10	D66 fractie gemeente Kaag en Braassem	295
B-11	PvdA fracties Waddinxveen, en Bodegraven-Reeuwijk	295
B-12	Eneco Wind B.V.	295
B-13	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) Duin- en Bollenstreek	296
B-14	Stichting Greenport Regio Boskoop	296
B-15	De Wolff Nederland Windenergie	297
B-16	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland	298
B-17	D66 afdeling Schoonhoven	306
B-18	Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom	307
B-19	VVD-fractie gemeente Giessenlanden	307
B-20	Detailhandel Nederland	307
B-21	Erfgoedvereniging Heemschut	309
B-22	Staatsbosbeheer	310
B-23	Land- en Tuinbouworganisatie Noord (LTON)	312
B-24	Windgroep Goeree-Overflakkee	313
B-25	VVD-fractie gemeenteraad Kaag en Braassem	313
B-26	Vereniging van Nederlandse Projectontwikkelingsmaatschappijen (NEPROM) 314	
B-27	Het Havenbedrijf Rotterdam (HbR)	316
B-28	Greenport Aalsmeer	322
B-29	CDA-fractie gemeente Kaag en Braassem	322
B-30	VNO NCW - west	325
B-31	PVDA Hoeksche Waard	327
B-32	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen-West	328
B-33	Regionaal Economisch Overleg Zuid-Holland-Zuid	328
B-34	Vereniging Regio Water (VRW)	332
B-35	GGD Haaglanden	333
B-36	Bedrijvenschap Harnaschpolder	333
B-37	ROZ Grondbank Zuidplas	334
B-38	LTO Noord; Glaskracht	335
3C	Particulieren en stichtingen	340
C-01	Dhr. F Schoonderwoerd / PRO Kaag en Braassem	340
C-02	Dhr J Zeilstra	340
C-03	Dhr. D.F.J. Melsen	341

C-04	Dhr. J. du Pré	341
C-05	Dhr. T.J. Senden	341
C-06	Vereniging Dorpsgemeenschap Oud-Ade	341
C-07	CSVB Woerden namens R. Uitbeijerse	342
C-08	Mw. E. Muller	342
C-09	E. Nieuwenhuis	342
C-10	C. de Groot en D. Buth	343
C-11	Mw. N.T. van Dongen	343
C-12	Dhr. G. Krouwer	343
C-13	M. Harzing	343
C-14	E.G. van Klinken	343
C-15	F. van den Nieuwendijk	344
C-16	Mw. D. Troost	344
C-17	Dhr P Bakelaar	344
C-18	L.R. van der Baan	344
C-19	R. Troost	344
C-20	ing. P. van Dam	345
C-21	J.M. van Eck	345
C-22	dhr.M.van Leeuwen	345
C-23	B.W. de Vos	345
C-24	D.S. Schenk	346
C-25	E. Stoel	346
C-26	B. de Vos	346
C-27	J. van Lenten	346
C-28	B. Tamerus	346
C-29	Stichting Vrienden van het Overbosch	347
C-30	Dhr. A.P.M. Bakker	347
C-31	J. Haasnoot	347
C-32	Roeivereniging Rijnland	348
C-33	G.A. van der Wedden	348
C-34	KiesKatwijk	348
C-35	F. van der Poel	348
C-36	C.M. van der Meer	348
C-37	Mw. A. de Haas	349
C-38	Dhr. J van der Meer	349
C-39	Mw. A.P.M. Kraan	349
C-40	Drs. S. I. van der Meer – Hips	349
C-41	F.A. van Eijk	349
C-42	R.W. van Stralen	349
C-43	H.R. van der Star	349
C-44	F. van der Tempel Jr.	349
C-45	M.H.P. van Zuylen	350
C-46	Fam. Van Dongen-de Rijk	351
C-47	Mw. S Witteman	351
C-48	P. en J. Graafland	351
C-49	J. Jager, Stichting Veenvaren Krimpenerwaard	351
C-50	Citta Romana c.s. Hellevoetsluis	351
C-51	Bewoners Organisatie Hoeksekade (BOH)	352
C-52	H.M. Brunt Borst	352
C-53	Wandelnet	352
C-54	H. van Tol	353

C-55	H. van Asperen	353
C-56	C.Y. Barth	353
C-57	J.S. Baumann.....	354
C-58	J.J. Dogterom	354
C-59	P. Dogterom.....	354
C-60	Maatschap Van Es – Van Nederpelt.....	354
C-61	D.J. van der Groef	354
C-62	C. Poortvliet	355
C-63	A. van Rij.....	355
C-64	J. van Rij	355
C-65	M.S.W. Steyn.....	355
C-66	De Hollandse Molen	355
C-67	Toeristisch Ondernemersplatform Voorne Putten	356
C-68	Stichting Vrienden van de Molen “De Vier Winden” te Monster	357
C-69	K. Hagenaars	357
C-70	Koninklijke Nederlandse Roeibond (KNRB).....	358
C-71	R.R.G. Schröder.....	358
C-72	Grondexploitatie­maatschappij Vroondaal C.V.....	358
C-73	Wilgenrijk B.V.	358
C-74	Waddinxveense Groenrecycling Wagro B.V.	359
C-75	Platform NOG.....	359
C-76	Vereniging Dorp Mijnsheerenland	360
C-77	Kees van Rijn.....	360
C-78	Platform NOG, Vereniging Behoud de polders en Vogelwerkgroep Zuid- kennemerland	360
C-79	J.J.M. Veraart e.a.	361
C-80	De Hollandse Molen	361
C-81	Six advocaten namens Ontwikkelingscombinatie Thierendenland II-Zevender	361
C-82	Berry Borst	362
C-83	P.M. van der Meer.....	362
C-84	Belangenvereniging Aarlanderveen	362
C-85	CDA Agrarisch Platform Zuid-Holland	362
C-86	Rotteveel Boerenkaas	362
C-87	T. Nieuwenhuizen	362
C-88	Fam. F. Ouddijk e.a.	363
C-89	P.C. Bouwman	363
C-90	L.J. Verbij.....	363
C-91	Witteman	363
C-92	D. Lieverse	364
C-93	Van der Hoorn.....	364
C-94	Fam. Van Schriek	364
C-95	D. Goedhart, Zuid-Hollandse Raad van de Fietserbond	364
C-96	Den Hollander advocaten	364
C-97	Stichting Groene Hart	364
C-98	Te Voet, vereniging van wandelaars.....	368
C-99	ASR Vastgoedontwikkeling N.V.....	369
C-100	B. Holleman	369
C-101	J.M. Kranendonk e.a.	369
C-102	Hr. Elstgeest en Vereniging Samen voor Kaag en Braassem	369
C-103	Bewonersvereniging Charlotte Köhlerpad.....	371
C-104	D. van der Laan.....	371

C-105 B. van der Wolf	371
C-106 Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark	371
C-107 A.M.J. Lebbink	371
C-108 C. van der Burg.....	371
C-109 Wayland Developments	372
C-110 B. Disseldorp	372
C-111 Agrariërs Ouddijk, van Leeuwen, Biemond en Moyses	372
C-112 B. Moleveld	372
C-113 Campri Vasgoed BV	372
C-114 E. Disseldorp	373
C-115 Stichting De 's-Gravenzandse Korenmolen	373
C-116 H. Merkus	373
C-117 I. Disseldorp.....	374
C-118 L.D. van der Hoorn	374
C-119 M.W.J. Frima	374
C-120 Kwekerij de Oudendam.....	374
C-121 J.W. Verberk	375
C-122 DECATHLON.....	375
C-123 Jachthaven Hofleede en Visch Watersport	375
C-124 OSO	375
C-125 P. Hoogenboom.....	376
C-126 R.Disseldorp en S. de Boer	376
C-127 RV & ZV Die Leythe	376
C-128 Stichting Horst en Voorde	376
C-129 Vonk Caravanstalling Vastgoed B.V.....	378
C-130 M. Groenewegen van der Weijden	378
C-131 P.J. Schuur	379
C-132 Centrum Ondernemers Voorschoten	379
C-133 Wijkvereniging De Vogelwijk.....	380
C-134 Bewonersgroepenoverleg RijnlandRoute	380
C-135 Belangenvereniging 3MO Oostflakkee	380
C-136 Bewoners Park Hoornwijk nr 40 te Rijswijk	381
C-137 Wijkraad Stevenshof	381
C-138 A.A. van Duijn	382
C-139 F.M. Post	384
C-140 Fam. Peters	384
C-141 Stichting Natuurbehoud Graswegbos; G.Faasse	384
C-142 R. Brus	385
C-143 Stichting Duinpoldertocht	385
C-144 Nanette Elfring & Eric Creemers	385
C-145 A. Verschoor	386
C-146 Rijk, Zwaan Zaadteelt en Zaadhandel B.V.....	386
C-147 Ter Aarse IJsclub	386
C-148 A.E. van Goozen, L.E. van Goozen en W.J.E. van Goozen	386
C-149 P Wesselman en E. van der Heide	386
C-150 J.C. Tanis mede namens omwonenden	387
C-151 H. Bank.....	387
C-152 M.P. Bax	387
C-153 Nederlandse Vakbond Varkenshouders Regio West-Nederland.....	387
C-154 Vereniging park Hoornwijk.....	387
C-155 Tom Disseldorp.....	387

C-156 C.J. van der Star	388
C-157 D.A. Verstoep.....	388
C-158 H.Q. den Boogert.....	388
C-159 Kerngroep Dorpsraad Hoogmade.....	388
C-160 Belangenvereniging “De Veenderpolder”: T. de Boer en M.J. Mooren	388
C-161 J. Haasbeek en C.G. Haasbeek-Hoogduin	388
C-162 E.C. Nieuwenhuizen	388
C-163 K.A. van Gasteren	388
C-164 Bouwman, Thewessen, Van Winden	389
C-165 A. van der Voort.....	389
C-166 Y. Deinum.....	390
C-167 J. Slui.....	390
C-168 W.M. Monshouwer	391
C-169 J.G. Voortman.....	391
C-170 M.E. Bax-Beelen	392
C-171 B.J. Seldenrath	392
C-172 P.A.C. van der Meer.....	392
C-173 Cleton & Com; Manege Zilverster	392
C-174 Cleton & Com; namens Vopak	393
C-175 CUMELA Nederland	393
C-176 Van Waveren.....	394
C-177 Boekel de Nerée namens cliënten	394
C-178 VORM	395
C-179 Middensingel Vastgoed Ontwikkeling BV	397
C-180 Gijs Heutink Advocaten namens Ontwikkelingscombinatie Westpolder/Bolwerk CV	397
C-181 Gijs Heutink Advocaten; Gebiedsontwikkelingsmaatschappij Zuidplaspolder 399	
C-182 Gijs Heutink Advocaten namens Amvest	401
C-183 Syntrus Achmea, real estate and finance	402
C-184 Dura Vermeer mede namens anderen	402
C-185 Dura Vermeer.....	403
C-186 Dura Vermeer.....	403
C-187 Dura Vermeer.....	404
C-188 A.W.L. van Haersma Buma.....	404
C-189 Zwinkels namens Preesman Potplanten BV	404
C-190 Fortress – Kijkduin Bad	404
C-191 Vos & De Lange namens de Stichting tegen Windturbines aan het Spui	405
C-192 Groenese Beheer, VORM en Blauwhoed Participaties	405
C-193 Six Advocaten namens Bouwfonds Ontwikkeling B.V.	405
C-194 Six Advocaten namens Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V.	408
C-195 Six Advocaten namens Waaijer Projectrealisatie B.V.....	408
C 196 Zwinkels namens B.V. A.C. van der Knijff Beheer en B.V./ Handelsonderneming A.C. van der Knijff.....	409
C 197 Zwinkels namens Natures Pride B.V. en ABC Westland Beheer BV	409
C-198 Haersma Buma – Kutsch Lojenga	409
C-199 Groenese, Blauwhoed Vorm.....	409
C-200 Natuur- en Vogelwacht Rotta	409
C 201 Stichting Duinbehoud	410
C-202 A.C.M. Witteman-Devilee en F.A. Witteman	411
C-203 Breevast	411

C-204 Brevvast namens Bremu Vastgoed	412
C-205 BBR Belangen Bedrijven Rijswijk.....	413
C-206 Blauwhoed Vastgoed BV en Blauwhoed Projectontwikkeling BV	414
C-207 Blauwhoed	414
C-208 Synchron B.V. mede namens Dura Vermeer Bouw Zuid West.....	414
C-209 Synchron namens Vaartpoort XIV B.V.	415
C-210 Synchron namens V.O.F. Ontwikkelingscombinatie Mossenest II	415
C-211 Park Triangel	416
C-212 Wille Donker namens Boer Projectontwikkeling	416
C-213 EBH Elshof namens J. en D. Buijs.....	416
C-214 AM bv, AM Grondbedrijf bv en AM Deelnemingen I bv	417
C-215 Estate Invest	420
C-216 Rivierduinen	420
C-217 M. van Montfort.....	421
C-218 Van Doorne, namens G.J. Van der Hulst Projectontwikkeling	421
C-219 H.B. Windhorst	421
C-220 P. Daeleman.....	421
C-221 Th. Windhorst-Wolvers	421
C-222 Fortress.....	422
C-223 Super Retail Direct B.V.	422
C-224 Niersman, V.O.F. Groenendijk.....	422
C-225 Heijmans Vastgoed	422
C-226 Blaimont B.V.....	423
C-227 LBP SIGHT namens Van Herwaarden B.V.....	423
C-228 Stichting Havensteder	425
C-229 Stichting Valkenburg Groen	425
C-230 M. van Vuren namens SurveyCom BV en GoWind BV	426
C-231 Rijnlandse Molenstichting.....	426
C-232 Beleggingsmaatschappij Reuver B.V.	426
C-233 H.S. van der Star en stichting “Zelfrealisatie Oudade Rijkwetering (ZOR)” ..	426
C-234 Adriaan van Erk groep	427
C-235 Koninklijk Nederlands Watersport Verbond (KNWV).....	427
C-236 I. Sentse namens Heineken	427
C-237 ADCIM	428
C-238 HISWA Vereniging.....	428
C-239 Caravanstalling VAN RIJN v.o.f.....	429
C-240 Vereniging Houdt Vlietrand Groen.....	429
C-241 C.F. Meerkerk, Ondernemerskring de Graafstroom	429
C-242 E.P.A. Knook.....	429
C-243 Delft Wind Power.....	430
C-244 Moordrechtse Milieuvereniging de Zuidplaspolder, Stichting Dorpsbelangen Zuidplas	430
C-245 Stichting Rhijnenburgermolen; D.H. Kuijper	431
C-246 J. du Pré,	431
C-247 Fam Knipscheer	431
C-248 Bewonerskring Park Leeuwenbergh	432
C-249 Stichting Natuurlijk Grasweggebied.....	432
C-250 A. Vermeulen en K. Lovett.....	432
C-251 Platform “Duurzaam kan zoveel beter”	432
C-252 Dierenbescherming.....	432
C-253 J. van Kranenburg.....	433

C-254 Stichting Swaneblake	433
C-255 JMP van Diemen-van der Laan.....	433
C-256 Windpark De Plaet BV	434
C-257 Algemene Vereniging voor Natuurbescherming (AVN)	434
C-258 W. van der Wal.....	435
C-259 Rombou namens A.J.A. Monhemius.	435
C-260 J.de Jonge	435
C-261 Westelijke Land- en Tuinbouw Makelaars (WLTM).....	436
C-262 mr. L.V.J.M. Rolf	436
C-263 ProOost namens kwekers Chrysantenweg (Bleiswijk)	436
C-264 Progressief Nieuwkoop; B. Dors.....	437
C-265 D.J. Hoogstad	437
C-266 M.Fennis.....	437
C-267 R. van Leijden	437
C-268 Vos en de Lange advocaten	437
C-269 Dorpsdijk; ontwikkel- en beheersmaatschappij	437
C-270 M. van Vuren	438
C-271 Janzing, Brink, Schipperus namens Klokbeheer BV	439
C-272 Stichting Urbanisator Plaspoelpolder	439
C-273 P. Diepenhorst en J. van Bergen; “Stadsoverleg” Stad aan ‘t Haringvliet.....	439
C-274 J.D. van der Zwan.....	440
C-275 Prisma Bleiswijk Beheer BV	440
C-276 Projectbureau Buis-"Pomona" B.V. namens Van der Lek Holding B.V.....	441
C-277 C. Modderkolk.....	441
C-278 A.H. van der Ploeg.....	441
C-279 Parnassia groep	441
C-280 Kroon en de Koning	441
C-281 Stad Totaal B.V.	442
C-282 Het Industrieschap “Plaspoelpolder” (IPP).....	442
C-283 is verplaatst naar B-38	443
C-284 Stichting Korenmolen ‘De Haas’	443
C-285 P.C. Scheublin	443
C-286 L. de Kooter	443
C-287 De Windvogel, coöperatie voor duurzame energie	444
C-288 Familie Ras	444
C-289 R. van Loon.....	445
C-290 Vereniging voor Natuur- en Landschapbescherming Goeree Overflakkee ...	445
C-291 A. de Bruijn	446
C-292 J. van Leeuwen.....	447
C-293 N. Lakerveld-van Dorp	447
C-294 M.A. Ozir	447
C-295 S. Ozir.....	447
C-296 S. Meij.....	447
C-297 Belangenvereniging Krimwijk 1	449
C-298 Belangenvereniging Krimwijk 2	449
C-299 P.J. de Bakker	449
C-300 Oosterlaan Architectuur en Vormgeving namens Bresser.....	450
C-301 P. Pijnnaken.....	450
C-302 Stichting Molen Landzicht 1857	450
C-303 G.J.M. van Vliet.....	451
C-304 D. de Vries.....	451

C-305 Mees Ruimte & Milieu namens ASR vastgoed BV	451
C-306 Gijs Heutink Advocaten namens B.G.W Vastgoed B.V	451
C-307 P.J.M.Wolters	452
C-308 J.S. van Schie	452
C-309 J.P. van Wieringen	452
C-310 S. Windhorst-van Brakel	452
C-311 R. Windhorst	452
C-312 P.van Schie	452
C-313 Dorpsraad Den Bommel	452
C-314 S. en R. Pleune	452
C-315 L. H. Barrau	453
C-316 Coöperatieve vereniging de Beugel U.A.	453
4 TECHNISCHE AANPASSINGEN	454
4.1 Begrenzing Veenweidepact Krimpenerwaard	454
4.2 Begrenzing Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed	454
4.3 Benaming Recreatiegebieden in de Zuidvleugel	454
4.4 Grenswijziging EHS.	454
5 BIJLAGEN	455
5.1 Ontwikkeling woningbehoefte naar woonmilieu	455
5.2 Ontwikkeling woningbehoefte naar prijsklassen	458
5.3 Ontwikkeling woningbehoefte en plancapaciteit.....	462
5.4 Notitie aanvulling planMER Goeree-Overflakkee	466
5.5 Achtergrondinformatie met verdeling harde en zachte plancapaciteit m2 bvo kantoren	469

1 Inleiding

Het ontwerp van de Visie ruimte en mobiliteit (VRM), de Verordening ruimte (VR) het Programma ruimte (PR) en het Programma mobiliteit hebben ter inzage gelegen van 8 januari tot en met 18 februari 2014. Er zijn 411 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat op hoofdlijnen in hoofdstuk 3. De samenvattingen en beantwoording van alle zienswijzen zijn in drie delen gesplitst:

- 3.A 57 zienswijzen Overheden;
- 3.B 38 zienswijzen Maatschappelijke organisaties;
- 3.C 316 zienswijzen Particulieren en stichtingen.

Er is voor gekozen om de vaak voorkomende onderwerpen als thema te behandelen in hoofdstuk 2. De zienswijzen zijn dan per onderwerp samengevoegd en voorzien van één gezamenlijk antwoord en conclusie. Bij de beantwoording van de zienswijzen in hoofdstuk 3 wordt daar, indien aan de orde, naar verwezen.

2 Thema's

Thema 1 Sturingsfilosofie

Samenvatting van de zienswijzen

In zienswijzen is aangegeven dat de belofte over de nieuwe sturingsfilosofie niet is waargemaakt. Men wil beter betrokken worden bij de uitvoering en meer samen optrekken. De vernieuwde aanpak zoals die bij de Koersnotitie nog wel aanwezig was bij het opstellen van het ontwerp, is achterwege gebleven. Er is in deze laatste fase onvoldoende ruimte gemaakt voor een interactief traject, zoals bij de Koersnotitie. Aangegeven is ook dat inzet op besluitvorming op het regionale en gemeentelijke niveau weer sterk wordt beperkt door strikte regelgeving in de verordening en in het Programma ruimte en de Verordening ruimte. In een aantal zienswijzen is gesteld dat de inhoud van de ontwerp-stukken vaak haaks staat op het rijksbeleid van decentralisaties. De visie hierachter is dat gemeenten, vanwege hun directe contact met 'het gebied', veel beter in staat zijn de juiste beleidskeuzes te maken. De nu voorliggende Visie 'Mobiliteit en Ruimte' is naar hun mening in strijd met dit uitgangspunt. Andere zienswijzen vrezen dat met deze sturingsfilosofie de weg open is gesteld voor ongebreidelde ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Antwoord

In de VRM kiest de provincie voor een nieuwe sturingsfilosofie, die ruimte biedt aan initiatieven vanuit de samenleving. De provincie heeft in de visie gezocht naar de juiste balans tussen enerzijds flexibiliteit en anderzijds het sturen op een goede ruimtelijke kwaliteit. De provincie heeft bewust gekozen voor een interactief traject tot de koersnotitie om de mening van alle publieke en private partijen te horen. In het traject na de koersnotitie heeft de provincie alle input in de VRM verwerkt in een ambtelijk concept van de VRM dat aan betrokkenen is voorgelegd. Enkele (groepen van) zienswijzen zijn voor ons aanleiding om ons beleid aan te passen en het is voor ons duidelijk dat de boodschap van de nieuwe sturingsfilosofie in haar uitwerking niet overal even goed is overgekomen. Dit is voor ons aanleiding om naast de aanpassingen ook de redactie van de stukken te verbeteren. Wij zijn van mening dat de strikte regelgeving in de verordening en het programma heeft plaats gemaakt voor meer ruimte voor andere overheden en maatschappelijke partijen. Dit gebeurt door aan ontwikkelingen in de verordening vaker doelbepalingen te koppelen in plaats van verbodsbepalingen.

Daarnaast is de regelgeving in de verordening op een aantal punten verruimd. Zo zijn bijvoorbeeld de bebouwingscontouren vervallen, waardoor samenwerkende gemeenten zelf kunnen bepalen waar ruime wordt geboden aan uitleg voor nieuwe functies. Dit kan dus ook buiten de voormalige bebouwingscontour zijn. Alleen als de voorgedragen uitleglocaties groter zijn dan 3 ha worden ze voor goedkeuring voorgelegd aan Provinciale Staten. In de huidige situatie moeten PS nog beslissen over iedere aanpassing van de contour. De vrees voor ongebreidelde uitbreidingen is onterecht. De provincie biedt wel meer flexibiliteit voor verstedelijking maar daarbij wordt de ruimtelijke kwaliteit van het landschap centraal gesteld. Wanneer er binnen of buiten bestaand stads- en dorpsgebied gebouwd gaat worden, mag dit niet ten koste gaan van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap. Sterker nog, de provincie beoogt een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landschap met deze nieuwe sturingsfilosofie, onder meer door het werken met beschermingscategorieën en door meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit bij de overgang van het stedelijk naar het landelijk gebied.

Door het aantal verschillende manieren van bescherming van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied in de huidige PSV en verordening naar twee generieke beschermingscategorieën terug te brengen, wordt in het buitengebied meer ruimte gegeven voor de uitwerking van initiatieven. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits deze de ruimtelijke kwaliteit in stand houden of verbeteren. Schoolvoorbeeld hoe de gebodsbepaling is omgezet in een doelbepaling: het verbod dat solitair gelegen niet-agrarische bedrijven buiten BSD op voorhand met slechts maximaal 10% mogen uitbreiden is verdwenen.

Er is een grote leegstand van zowel kantoren als detailhandel en een overaanbod van gemeentelijke plannen voor de nieuwbouw daarvan. In grote delen van Zuid-Holland moet het planaanbod worden teruggebracht. Daarom hebben wij hier gekozen voor een verbodsbepaling. Op basis van onderzoek naar de maatschappelijke vraag en

op verzoek van marktpartijen heeft de provincie aangegeven waar er nog wel groei van nieuwbouw mogelijk is en waar niet. Dit gebeurt door middel van programmering en regelgeving in de verordening.

Naast het vervallen van de bebouwingscontouren wordt functiemenging van wonen en werken meer mogelijk gemaakt. Het verbod op het toestaan van wonen op bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2 is verdwenen. Voor bedrijventerreinen met milieucategorie 3 is functiemenging eveneens mogelijk wanneer de uitbreidingsmogelijkheden van de aanwezige bedrijven niet worden geschaad.

Een aantal zienswijzen is aanleiding geweest om de glascompensatieregel los te laten. Innovatieve bedrijven binnen de Greenport Westland-Oostland die in de keten een rol spelen kunnen in het teeltareaal uitbreiden. Een bedrijf mag straks gebouwen neerzetten voor activiteiten die greenport-gerelateerd zijn, bijvoorbeeld een onderzoeksruimte of een demonstratiecentrum. In het bestemmingsplan bepaalt de gemeente in principe zelf hoeveel bebouwing per bedrijf is toegestaan. Als richtlijn is 15% overeengekomen in een interactief proces tussen de provincie, de gemeenten van de Greenport Westland-Oostland, ondernemers, branche organisaties en kennisinstellingen. Wanneer er meer ruimte voor bedrijfsgebouwen nodig is, is afgesproken dat er naar een maatwerkoplossing wordt gezocht.

Voor de toepassing en uitvoering van de VRM zal de samenwerking nadrukkelijk worden gezocht. In de nog op te stellen Agenda Ruimte zal dit verder worden vormgegeven.

Conclusie

Naast de aanpassingen van het beleid zoals aangegeven in de beantwoording van de zienswijzen zullen de teksten van visie en programma zodanig worden aangepast dat het werken vanuit de nieuwe sturingsfilosofie helderder wordt.

Thema 2 Verstedelijking

- 2.1 Ladder voor duurzame verstedelijking en begrenzing Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)
- 2.2 Verstedelijking buiten BSD / laten vervallen rode contouren

2.1 Ladder voor duurzame verstedelijking / begrenzing Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)

Samenvatting van de zienswijzen

Veel reacties betreffen de opname van bepaalde locaties op de illustratieve BSD-kaart. Totaal gaat het om circa 600 locaties. Voor een groot deel betreft het bouwlocaties die nog niet in uitvoering zijn. Enkele reacties betreffen de onduidelijkheid van de definitie van BSD en van bouwrijp terrein. Ook wordt aangegeven dat gemeenten zelf moeten bepalen wat onder BSD valt en dat de ontwerpverordening te rigide is.

Verder wordt aangegeven dat de Ladder voor duurzame verstedelijking al in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) staat en niet nogmaals in de provinciale verordening kan komen. De provincie past daarbij ook nog eens de ladder aan met de vereisten over regionale woonvisies en ruimtelijke kwaliteit, wat in strijd is met de Wro. Regio en gemeenten willen zelf de afweging maken wanneer iets binnen het BSD kan of daarbuiten moet. Ook wordt gevraagd om de eis van regionale afstemming niet van toepassing te verklaren op kleine ontwikkelingen die geen regionale effecten hebben.

Antwoord

Ladder voor duurzame verstedelijking

De ladder voor duurzame verstedelijking is volgens het Bro het verplichte afwegingskader bij nieuwe ontwikkelingen. Het heeft een primaire plek bij ontwikkelingen op alle beleidsterreinen; zoals bij het bepalen van omvang en locatie van nieuwe verstedelijking. In de verordening is de ladder opgenomen vanwege het belang ervan en is deze waar nodig geïnterpreteerd (BSD = inclusief bouwrijp terrein). De ladder stond al in de verordening behorend bij de structuurvisie. De ladder blijft in de verordening vanwege de centrale positie ervan in het beleid en als aanknopingspunt voor de definitie van BSD.

De gemeente heeft het initiatief bij locatiekeuzes. Toepassing van de ladder daarbij is wettelijk verplicht. De rol van de provincie is om erop toe te zien dat bij die afweging provinciale belangen transparant en voldoende worden meegewogen. Daarbij gaat het om het voldoen aan een regionale behoefte, beter benutten van het bestaande, versterking van de agglomeratiekracht, bescherming van het landelijk gebied en behoud dan wel verbetering van ruimtelijke kwaliteit.

Het opnemen van de ladder in de verordening is conform Wro en Bro. Wij verzwaren de ladder niet, maar verduidelijken hoe wij die gebruiken bij onze beoordeling van gemeentelijke plannen. Volgens het Bro moet nieuwe verstedelijking passen in een actuele regionale behoefte. De provincie staat regionale toepassing van de ladder voor. Bij een aanvaarde regionale visie kan de gemeente voor de tredes van de ladder waarvoor de visie is aanvaard, volstaan met verwijzing naar die visie, in de toelichting van het bestemmingsplan. Dat maakt het proces gemakkelijker voor de gemeente.

De vereiste dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet passen in de doelstelling en richtpunten van de kwaliteitskaart is geen verzwaring van de ladder. Het is een zelfstandige vereiste, die voortvloeit uit een in de visie beschreven provinciaal belang. Deze vereiste is in de verordening geplaatst onder het artikel dat hoofdzakelijk over de ladder gaat. Dat is zo gedaan omdat ook deze vereiste betrekking heeft op nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Regionale afstemming hoeft niet voor elke ontwikkeling plaats te vinden. Als ontwikkelingen louter een lokaal karakter hebben, kan afstemming achterwege blijven. Gemeenten kunnen ook in regionale visies afspreken waarover wel of niet afstemming moet plaatsvinden.

Begrenzing BSD

De begrenzing van BSD is een hulpmiddel voor de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. Gezien de bovengenoemde rol van de provincie is duidelijkheid nodig over wat de provincie verstaat onder het BSD. In de ontwerpverordening is een definitie opgenomen die voor gemeenten maatgevend is. Die volgt de definitie in het Bro, met de interpretatie dat de provincie kassen niet onder het BSD en bouwrijpe terreinen wel onder het BSD rekent. In het ontwerp-Programma ruimte was ter illustratie de meest actuele begrenzing op basis van die definitie aangegeven (BSD 2013). Deze kaart zal in het definitieve Programma ruimte niet worden opgenomen.

De betekenis van het BSD -grens kan als volgt worden aangeduid. Als een gemeente de 1^e trede van de ladder voor duurzame verstedelijking (passen in actuele regionale behoefte) heeft doorlopen en het plan ligt in het BSD (2^e trede), dan is voor dat plan de ladder doorlopen. Als dat plan niet in BSD ligt, dan moet de gemeenten aantonen dat niet binnen BSD in de behoefte kan worden voorzien en het plan multimodaal is ontsloten (3^e trede). Het BSD -grens bepaalt dus niet of een plan kan doorgaan of niet, de grens bepaalt alleen of de gemeente al dan niet moet motiveren dat ze kiest voor een locatie buiten BSD om in de behoefte te voorzien.

De *definitie* van BSD bepaalt of een locatie binnen of buiten BSD ligt. Ter illustratie komt er een indicatieve kaart. Die kaart wordt niet door PS (via de verordening of Programma ruimte) maar door GS vastgesteld. GS nemen in het najaar van 2014 een apart besluit over de inhoud van de kaart. Dit kan mogelijk als onderdeel van de Staat van Zuid-Holland of als onderdeel van een handreiking aan gemeenten en regio's over wat de provincie voor wat betreft actualisering van regionale visies verwacht nadat de VRM is vastgesteld. De kaart wordt in overleg met gemeenten opgesteld op basis van recente luchtfoto's. De zienswijzen worden daarbij betrokken. In de toekomst wordt de kaart periodiek door GS actualiseerd op basis van nieuwe luchtfoto's, die jaarlijks worden genomen. De definitie van de verordening blijft maatgevend. Als bij een voorgenomen stedelijke ontwikkeling de actuele grens anders ligt, dan kan de gemeente dit aangeven in het bestemmingsplan.

De definitie van BSD in het Bro gaat nadrukkelijk uit van *bebouwing*. Uitgaande van de handreiking voor de ladder voor duurzame verstedelijking van het ministerie van I&M is er een beperkte mogelijkheid om die definitie nader te interpreteren. Onbebouwd gebied, niet zijnde stedelijk groen, kan er in elk geval niet onder vallen, ook al zijn er plannen om die te bebouwen. Alleen als sprake is van onomkeerbare ruimtelijke ontwikkelingen in de vorm van een bouwrijp gemaakt terrein, dan beschouwen wij een onbebouwd gebied als BSD.

In de Verordening nemen wij een definitie van "bouwrijp gemaakt terrein" op, die luidt:

"terrein waarvan bodem en waterhuishouding zodanig zijn bewerkt dat het terrein geschikt is om bebouwd te worden. Het betreft bewerkingen zoals bijvoorbeeld de aanleg van zand om de grond voor te belasten, de aanleg van (bouw)wegen en watergangen, de aanleg van een rioleringssysteem, bodemsanering en het verwijderen van begroeiing en van oude bouwwerken".

De ontwikkeling is dan verder dan het geval is bij zogeheten "fiscaal bouwrijpe grond". Dan zijn slechts werkzaamheden verricht die wijzen op bouwrijp maken c.q. dienen tot bouwrijp maken, maar is het terrein nog niet bouwrijp en is naar onze opvatting nog geen sprake van een onomkeerbare ruimtelijke ontwikkeling. Bouwrijp maken is overigens alleen toegestaan bij een vastgesteld bestemmingsplan of na verlening van een omgevingsvergunning vooruitlopend op vaststelling van een bestemmingsplan.

Conclusie

In de Verordening wordt de definitie van bouwrijp terrein zoals hierboven toegevoegd.

In (de toelichting van de) Verordening wordt aangegeven dat regionale afstemming niet altijd plaats hoeft te vinden, zoals hierboven toegelicht.

Er wordt geen BSD-kaart opgenomen in Programma ruimte of Verordening ruimte. Waar een aanduiding BSD 2013 op kaarten in het ontwerp stond, komt die te vervallen. De definitie van BSD is maatgevend. GS stellen een indicatieve BSD-kaart vast en actualiseren die periodiek in aparte documenten.

2.2 Verstedelijking buiten BSD / laten vervallen bebouwingscontouren

Samenvatting van de zienswijzen

- De eis over plannen buiten BSD van meer dan 3 hectare is nieuw en een verzwaaring van regelgeving.
- Niet helder is waarom voor de maat van 3 ha is gekozen als grens en wat de criteria zijn voor opname in het Programma ruimte.
- Hoe wordt voorkomen dat gemeenten gaan werken met locaties die steeds kleiner dan 3 ha.
- In veel zienswijzen wordt behoud van de bebouwingscontour (“de rode contour”) bepleit.
- De zekerheid over waar verstedelijkt kan worden valt weg. Gemeenten en ontwikkelaars hebben op basis van de contouren investeringen gedaan.
- De bebouwingscontour beschermde het landelijk gebied tegen verstedelijking. Dat is nu niet meer het geval.
- Het BSD -grens is de nieuwe bebouwingscontour. Diverse kernen missen nu hun kleine locaties die eventueel bebouwd konden worden.
- Het vervallen van de bebouwingscontour zorgt voor grondspeculatie. Grondprijzen van locaties tussen BSD en contour, gaan dalen, buiten de contour stijgen.
- Ook wordt tijdelijk behoud van de contour bepleit (overgangstermijn).

Antwoord

Kern van het ontwerp

Volgens de ontwerpverordening moeten nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen buiten BSD van meer dan 3 ha in het door Provinciale Staten (PS) vast te stellen Programma ruimte staan. Daarmee ligt het eindoordeel over omvangrijke verstedelijking buiten BSD bij PS. Het overzicht van bouwlocaties buiten BSD groter dan 3 ha in het Programma ruimte wordt gemaakt op basis van regionale woon- en werkvisies die GS hebben aanvaard inclusief daarin opgenomen locaties. Daarop vooruitlopend, staan in het ontwerp-Programma ruimte kaarten met zachte en harde plannen voor bedrijventerreinen en met vastgestelde bestemmingsplannen met bouwtitels voor woningbouwlocaties buiten BSD groter dan 3 ha. Daarnaast zijn een aantal locaties in het ontwerp-Programma ruimte genoemd (bovenregionale opvang / topmilieu's / bestuurlijke afspraken wonen).

De rode contouren uit de structuurvisie vervallen. Bouwen buiten BSD wordt niet meer belemmerd door rode contouren. In de ontwerpvisie is het vervallen van de contouren niet verder toegelicht. De contouren maken immers geen deel uit van het nieuwe beleid. In de koersnotitie was het vervallen van de rode contour kort gemotiveerd.

Aanduiding van mogelijke woningbouwlocaties buiten BSD

Wij hebben oog voor het belang van meer voorspelbaarheid van beleid ten aanzien van bestemmingsplannen voor woningbouw. Naar aanleiding van de zienswijzen wordt de kaart in par. 2.2 van het Programma ruimte 2014 (woningbouwlocaties buiten BSD groter dan 3 ha) - vooruitlopend op de kaart van 2015 op basis van geactualiseerde regionale woonvisies - als volgt gewijzigd.

Op de kaart staat niet alleen harde, maar ook zachte capaciteit buiten BSD. Onder “zachte” plannen worden in dit geval plannen verstaan zonder bouwtitel die zijn opgenomen in een door de gemeenteraad of B&W vastgesteld document en die passen in de bebouwingscontouren van de huidige provinciale structuurvisie. Met deze toevoeging wordt invulling gegeven aan bestuurlijke continuïteit en een vorm van overgangsbeleid gecreëerd. Op de kaart wordt geen onderscheid gemaakt tussen harde en zachte capaciteit. Ruimtelijk gezien is er geen aanleiding om een onderscheid te maken op grond van het feit dat de ene locatie al wel juridisch vastligt en de andere niet. Naast de kaart is er een lijst met voor elke locatie de naam van gemeente en plan en de oppervlakte.

Onder locatie wordt het gebied verstaan waarvoor een (ontwerp) *bestemmingsplan* voor wonen is gemaakt c.q. is voorzien. Bron voor de kaart in het Programma ruimte is van de gemeente afkomstige informatie in onder meer de planmonitor wonen. Meerdere fasen binnen een bestemmingsplan vormen één locatie. Ook als meerdere (ontwerp-)bestemmingsplannen deel uitmaken van een groter mogelijk verstedelijkingsgebied (bijv. Zuidplaspolder, Westlandse Zoom), dan wordt het bestemmingsplan als maat voor de locatie-aanduiding gebruikt.

De maat van 3 hectare is een vertaling van wat wij als “omvangrijk” beschouwen: vanaf die maat hebben PS het eindoordeel. De maat is afgeleid van de maat die in de structuurvisie is gebruikt voor het al dan niet aanduiden

van bedrijventerreinen op de kaart en komt voor wonen neer op een orde van grootte van tot 100 woningen. Wij kiezen voor een ruimtelijke maat en niet voor een aantallenmaat, omdat een ruimtemaat beter past bij RO. Het aantal woningen zegt minder of sprake is van omvangrijk ruimtegebruik. In de (toelichting op de) verordening zal worden voorzien in een bepaling die voorkomt dat grotere locaties worden opgeknipt in locaties beneden 3 ha.

De *status* van de kaart is dat is voldaan aan art. 2.1.1, lid 1, c.iii van de Verordening ruimte. Plaatsing op de kaart betekent niet automatisch dat is voldaan aan andere eisen uit artikel 2.1.1 Verordening ruimte, zoals bijvoorbeeld het passen binnen de regionale behoefte waaraan niet in het BSD kan worden voorzien (trede 1 en 2 ladder voor duurzame verstedelijking). Het is een ruimtelijke locatiekaart, geen sectorale kaart of kwaliteitskaart.

Rode contouren

We laten de rode contouren vervallen vanwege de volgende motieven.

- We willen meer ruimte aan maatschappelijke dynamiek bieden. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn voortaan mogelijk in het gehele gebied buiten BSD. BSD is niet de nieuwe rode contour.
- Er komen zo meer mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit van stads- en dorpsranden te verbeteren. Verstedelijking buiten de contour wordt niet meer uitgesloten maar toegestaan als dit gepaard gaat met ten minste behoud van en waar nodig verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.
- De ligging van de contour spoort niet altijd met de behoefte. In anticipeergebieden voor bevolkingsdaling zijn ze in het algemeen te ruim. In sommige gevallen kunnen ze juist te strak zijn en belemmeren ze het voldoen aan de maatschappelijke vraag (bijvoorbeeld naar landelijke woonmilieu's) of het kwalitatief goed afronden van een kern. milieu's
- We willen regelgeving verminderen. De contouren zijn destijds getrokken om het voldoen aan de verstedelijkingsbehoefte te combineren met het beschermen van groene ruimte. Hierin wordt inmiddels al voorzien door de ladder voor duurzame verstedelijking respectievelijk het ruimtelijk kwaliteitskader met beschermingscategorieën. Het laten vervallen van de contour voorkomt dubbele sturing.
- Er komt zo meer ruimte voor eigen afwegingen van gemeenten. In de vigerende structuurvisie besluiten PS nog over alle verstedelijking buiten BSD door het vaststellen c.q. aanpassen van contouren. Nu wordt volstaan met een indicatieve aanduiding van omvang en locatie ("stippenkaart") van mogelijke bouwlocaties groter dan 3 ha.

We kiezen niet voor een overgangstermijn waarin de contouren worden gehandhaafd. Er is geen aanleiding om te wachten met het vergroten van kansen voor maatschappelijke dynamiek, vermindering van regelgeving en verbetering van ruimtelijke kwaliteit. Verder wordt de kaart woningbouwlocaties in het Programma ruimte uitgebreid met zachte capaciteit. Daarmee wordt een vorm van overgangsbeleid gemaakt, zoals hierboven aangegeven. Alle ruimtelijke afspraken uit het verleden over uitbreiding van de contour in relatie tot een specifieke invulling/functie binnen die uitbreiding, worden in principe geëerbiedigd.

Voor wat betreft de grondmarkteffecten van het vervallen van contouren gaan wij, mede op basis van een quick scan onderzoek van de TU Delft, uit van het volgende. Grondprijzen worden in Nederland primair bepaald door verstedelijkingsdruk. In gebieden met veel verstedelijkingsdruk bleef ook altijd druk op de grondprijs buiten de contour. Ook overheidsbeleid heeft invloed op grondprijsontwikkeling. Het vervallen van contouren kan leiden tot een verspreiding van verwachtingswaarde van agrarische grondprijzen over gebieden buiten BSD. Dat effect kan worden gemitigeerd door een zo voorspelbaar mogelijk verstedelijkingsbeleid waarbij voldoende bouwlocaties worden aangewezen.

Wij vinden de aangegeven pluspunten van het laten vervallen van contouren groter dan de mogelijke minpunten. Daarnaast kan een belangrijk bezwaar tegen het vervallen (vermindering van voorspelbaarheid) worden gemitigeerd door het ook opnemen van zachte woningbouwplannen op de kaart in het Programma ruimte. De ingediende zienswijzen leiden niet tot wijziging van ons voornemen om de contouren te laten vervallen.

Conclusie

De kaart in par. 2.2. Programma ruimte wordt uitgebreid met zachte woningbouwlocaties.

Aan (de toelichting van) de Verordening ruimte wordt een bepaling toegevoegd die voorkomt dat locaties groter dan 3 ha worden opgeknipt in locaties kleiner dan 3 ha.

Thema 3 Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie

Samenvatting van de zienswijzen ruimtelijke kwaliteit

- In veel zienswijzen wordt het ruimtelijk kwaliteitsbeleid onduidelijk en/of ingewikkeld gevonden. Er is sprake van een te grote verscheidenheid en stapeling aan categorieën. Vragen worden gesteld bij de status van gebiedsprofielen en richtpunten, bij de definitie van de drie typen ontwikkeling (inpassing, aanpassing, transformatie) en bij de overlap van gebied categorieën. De kwaliteitskaart is slecht leesbaar en niet digitaal beschikbaar;
- De verwijzing in verordening naar visie/ programma scheidt rechtsonzekerheid;
- Het ruimtelijke kwaliteitsbeleid wordt gezien als te rigide en te gedetailleerd. Daarmee strijdig met de sturingsfilosofie en onnodig beperkend voor afweging op regionaal of gemeentelijk niveau. Provinciaal belang tot op detailniveau, kwaliteitskaart te strak kader. Kwaliteitsbeleid bedreigend voor vitaliteit en leefbaarheid in kleine kernen;
- Anderzijds wordt het kwaliteitsbeleid positief ontvangen en wordt gevraagd het een nog centralere positie te geven. Ook kwaliteitskaart en gebiedsprofielen worden als te zwakke instrumenten gezien en wordt gevraagd om kwaliteitsbeleid op onderdelen uit te breiden en te versterken.

Samenvatting zienswijzen maatschappelijke tegenprestatie:

Veel zienswijzen hebben betrekking op de maatschappelijke tegenprestatie als instrument binnen de nieuwe sturingsfilosofie, waarbij de teneur vaak is dat de maatschappelijke tegenprestatie op gespannen voet staat met reeds gemaakte ontwikkelingsafspraken inzake uitleglocaties. Een kleiner deel betreft meer gedetailleerde op- en aanmerkingen op de concrete verordeningstekst dan wel op onduidelijkheden in de opzet en uitwerking. Kort samengevat luiden de belangrijkste kernpunten als volgt:

- De verordening is te strikt, bijvoorbeeld inzake de maatschappelijke tegenprestatie. Uit die aanpak spreekt geen vertrouwen in de autonome verantwoordelijkheid van de regio en de gemeenten;
- In combinatie met de andere onderdelen van de verordening (sturingsfilosofie en de ladder voor duurzame verstedelijking) is de maatschappelijke tegenprestatie niet logisch. De gedachte erachter is te weinig uitgewerkt en een maatschappelijke tegenprestatie dient alleen van toepassing te zijn op daadwerkelijk nieuwe uitleglocaties en niet op bestaande projecten. In een enkele zienswijze wordt gepleit om af te zien van de maatschappelijke tegenprestatie en de huidige RvR-regeling te herstellen;
- De maatschappelijke tegenprestatie leidt tot kostenverhoging en concurrentiebeperking en derhalve een ernstige bedreiging vormt voor uitleglocaties in deze lastige economische tijd. Bovendien leveren veel projecten al een maatschappelijke tegenprestatie, doordat ze een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in Zuid-Holland. Anderen menen dat afkoop van ruimtelijke kwaliteit moet worden voorkomen;
- Het relevante begrippenkader is niet nader gedefinieerd en dat maakt de regeling als toetsingskader voor ruimtelijke plannen en besluiten onvoldoende rechtszeker;
- De verordening biedt geen aanknopingspunt voor de aard en omvang van de aan te leggen groen- en overige voorzieningen en hoe de maatschappelijke tegenprestatie in verband kan worden gebracht met de toepassing van artikel 6.12 Wro. Gelet op de systematiek van het kostenverhaalsinstrumentarium uit de Grondexploitatiewet is het twijfelachtig of dit gaat leiden tot een werkbaar en juridisch houdbare regeling;
- Overlap met bestaande (inter-)gemeentelijke regelingen moet worden voorkomen en het is wenselijk dat het kwaliteitsfonds een gemeentelijke verantwoordelijkheid blijft;

Tot slot wordt in veel zienswijzen gevraagd om een nadere toelichting op de maatschappelijke tegenprestatie, voorbeelden van kwaliteitsverbeterende maatregelen en hoe de provincie deze beoordeelt (mede in relatie tot het proces aan de voorkant).

Antwoord

Het draagvlak bij insprekers voor sturing op ruimtelijke kwaliteit is afhankelijk van de vindbaarheid, de (digitale) toegankelijkheid en de begrijpelijkheid ervan en is afhankelijk van het detailniveau van de uitwerking.

Vindbaarheid en (digitale) toegankelijkheid

Wij erkennen dat de vindbaarheid en de (digitale) toegankelijkheid nadrukkelijk verbeterd kan worden ten opzichte van ontwerp dat ter inzage heeft gelegen. Het kwaliteitsbeleid krijgt in de Visie een herkenbaarder plek in hoofdstuk 1. Hierdoor wordt duidelijk dat het kwaliteitsbeleid in principe de gehele provincie betreft, dat wil zeggen zowel de groene ruimte als de bebouwde ruimte. Om de continuïteit met de PSV te benadrukken zal tevens een samengestelde kwaliteitskaart worden toegevoegd, vergelijkbaar met de vigerende kwaliteitskaart. De uitwerking van de kwaliteitskaart in de bijbehorende richtpunten wordt verplaatst van bijlage in het Programma ruimte naar de visie. De richtpunten zelf worden verduidelijkt en logischer geordend. De vier kaartlagen (nog een PDF in het ontwerp) worden digitaal raadpleegbaar gemaakt met een digitale koppeling naar de relevante richtpunten. In de plannenvier op de website van PZH en op ruimtelijkeplannen.nl wordt met een klik op de kaart in een oogopslag duidelijk welke richtpunten van toepassing zijn op een locatie in Zuid-Holland.

Begrijpelijkheid

Wij erkennen ook dat de begrijpelijkheid nadrukkelijk verbeterd kan worden ten opzichte van het ontwerp dat ter inzage heeft gelegen. Het kwaliteitsbeleid beoogt een 'ja, mits-beleid': ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits deze de bestaande ruimtelijke kwaliteit behouden of versterken (waarborg ruimtelijke kwaliteit). Op basis van de verordening betekent dit dat een ruimtelijke ontwikkeling 1) moet passen bij de aard en schaal van het gebied en 2) moet passen binnen de richtpunten. Als een ontwikkeling niet past bij de aard en/of de schaal van het gebied zijn ontwerpopimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig om de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verbeteren.

Ad 1: aard en schaal van het gebied

De aard van een gebied bepaalt of een ontwikkeling gebiedseigen is of niet. In een agrarisch gebied zijn stedelijke functies als woonwijken of bedrijventerreinen gebiedsvreemd. De schaal van het landschap ('korrelgrootte') bepaalt of een ontwikkeling kleinschalig of grootschalig is. Het 'laadvermogen' van een coulisselandschap is immers anders dan van een open veenweidepolder.

Ad 2: richtpunten

De richtpunten definiëren (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) wat de ruimtelijke kwaliteit is en geven aan hoe een ontwikkeling kan inspelen op die kwaliteit. De onder ad 1 genoemde schaal van het landschap is hier een voorbeeld van.

Inpassen, aanpassen en transformeren

Indien een initiatief past bij de aard en schaal van het gebied en de bestaande ruimtelijke kwaliteit niet aantast, is er sprake van *inpassing* in de ruimtelijke kwaliteit.

Indien een initiatief ofwel kleinschalig gebiedsvreemd is, ofwel gebiedseigen maar afwijkend van schaal is, zijn ontwerpopimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig om de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verbeteren. Hierbij wordt gesproken van *aanpassing* van de ruimtelijke kwaliteit.

Uitleg van woonwijken en bedrijventerreinen in de groene ruimte zijn grootschalige, gebiedsvreemde ontwikkelingen. Net als bij aanpassing zal er door middel van ontwerpopimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen rekening worden gehouden met de bestaande kwaliteit. Gelet op de omvang van de ontwikkeling kunnen dergelijke maatregelen – eenvoudiger dan bij aanpassing – onderdeel uitmaken van hetzelfde plan. Gelet op de wezenlijke verandering van het gebied is het reëel om aan te nemen dat niet aan alle richtpunten kan worden voldaan, maar dat door middel van een nieuw integraal ontwerp er een nieuwe ruimtelijke kwaliteit ontstaat, die nog niet is ondervangen in de richtpunten. Hierbij wordt er gesproken van *transformatie* van de ruimtelijke kwaliteit. NB: uitleg van woonwijken en bedrijventerreinen in de groene ruimte is op basis van artikel 2.1.1 pas mogelijk als na toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking blijkt dat dit binnen bestaand stads- en dorpsgebied niet mogelijk is.

Aanvullende ruimtelijke maatregelen

Als aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig zijn voor het behoud of de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, dan moeten deze zoveel mogelijk binnen het gebied zelf worden getroffen. Pas als dat niet of onvoldoende mogelijk is, kunnen ze ook elders worden gerealiseerd. Daarnaast kunnen gemeenten, net als bij de huidige Ruimte-voor-ruimte-regeling, ervoor kiezen om in plaats daarvan, een (gedeeltelijke) financiële compensatie te

verlangen, mits kan worden aangetoond dat de ruimtelijke kwaliteit door middel van maatregelen in natura onvoldoende (of niet tijdig) kan worden gecompenseerd. In dat geval kan compensatie plaatsvinden door middel van storting van een bedrag in een (inter-)gemeentelijk kwaliteitsfonds. De uitvoering en toepassing van deze regeling wordt aan de gemeente overgelaten. Hierbij dient uiteraard te worden voldaan aan de wettelijke vereisten. Deze aanpak met betrekking tot aanpassingen sluit aan bij de huidige Ruimte-voor-ruimteregeling. Het realiseren van een nieuw landgoed overeenkomstig de huidige regeling is in de toekomst een aanpassing met binnenplanse aanvullende maatregelen. Aan beide regelingen in de huidige verordening ontvalt de grondslag, omdat het uitzonderingen zijn op het uitgangspunt dat toevoeging van stedelijke functies buiten de contour verboden is. Dat uitgangspunt bestaat in de Verordening ruimte 2014 niet meer.

Detailniveau uitwerking

Het detailniveau van de uitwerking hangt voor veel insprekers samen met de afwegingsruimte voor gemeenten bij concrete initiatieven. Volgens sommigen is het kwaliteitsbeleid te gedetailleerd en volgens anderen te globaal. Ruimtelijke kwaliteit wordt nadrukkelijk beschouwd als een provinciaal belang en afhankelijk van de mate waarin dat belang wordt geraakt, is provinciale betrokkenheid aan de orde. Wij gaan er overigens van uit dat ruimtelijke kwaliteit niet uitsluitend een provinciaal belang is, maar een gedeeld belang van samenleving en alle overheden. Het nieuwe Handelingskader, bestaande uit de kwaliteitskaart, de relevante richtpunten en de bepalingen in de verordening maakt naar zijn aardmeerder uitleg mogelijk. Vanuit de nieuwe sturingsfilosofie, waarin doelbereik centraal staat, is dit een kans en geen bedreiging. Gelet op het gezamenlijke belang is een gedeelde opvatting over de uitleg en interpretatie van het handelingskader per concreet gebied wenselijk. De gebiedsprofielen, die op dit moment gezamenlijk met decentrale overheden en andere partijen in de regio worden opgesteld, spelen een belangrijke rol voor het ontwikkelen van zo'n gedeelde opvatting. De gebiedsprofielen hebben daarmee de status van handreiking, maar nadrukkelijk niet de status van toetsingskader. Door de interpretatieruimte niet dicht te timmeren in de verordening kan bij de toepassing beter worden aangesloten bij de omstandigheden van het concrete geval. In deze zin biedt de regeling naar onze mening ruimte aan lokale verantwoordelijkheid en autonomie op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Een ander belangrijk onderdeel is de ruimte die wij aan de voorkant willen bieden voor overleg, afstemming en maatwerk. Uiteraard mogen daarbij de beperkingen vanuit wet- en regelgeving en de rechtszekerheid niet uit het oog worden verloren, maar wij beschouwen het een gezamenlijke uitdaging van provincie, regio's en gemeenten om van het Handelingskader een succes te maken.

Geen maatschappelijke tegenprestatie

Kernpunt is en blijft dat ruimtelijke kwaliteit een integraal onderdeel vormt van de planvorming en afweging. Ontwerptimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen zijn mogelijkheden om ruimtelijke initiatieven te verenigen met ruimtelijke kwaliteit. Zuid-Holland geeft zelf het goede voorbeeld met de toepassing van de Beleidsregel natuur, recreatie en landschap bij haar infrastructuurprojecten. Bij aanvullende ruimtelijke maatregelen gaat het onder andere om de maatregelen uit de bestaande regelingen 'Ruimte-voor-Ruimte' en 'nieuwe landgoederen'. De betreffende regelingen zijn als richtsnoer genoemd in de toelichting van de verordening. De in het ontwerp voorgestelde maatschappelijke tegenprestatie komt daarmee te vervallen.

Geen kostenstijging ten opzichte van PSV

In het vigerend beleid speelt de kwaliteitskaart met bijbehorende ambities en koppeling aan de verordening al een belangrijke rol. De vrees dat uitleglocaties buiten BSD, maar binnen de voormalige verstedelijkingscontour, als gevolg van de VRM plotseling geconfronteerd zullen worden met aanvullende kwaliteitseisen en de bijbehorende financiële consequenties, delen wij niet. Vooral omdat voor deze locaties ook onder de huidige structuurvisie en verordening een goede landschappelijke inpassing al een vereiste was, soms ook in combinatie met andere compensatieverplichtingen. Voor de thans bekende uitleglocaties kan door middel van vroegtijdig en constructief overleg, een zodanig integraal ontwerp worden opgesteld dat de ruimtelijke kwaliteit afdoende is gewaarborgd. Gelet op het voorgaande achten wij de in de zienswijzen geuite vrees voor kostenstijgingen en andere belemmeringen ongegrond.

Geen rechtsonzekerheid

Onderlinge verwijzingen in verordening naar visie en programma's en vice versa zijn niet te voorkomen en scheppen onzes inziens geen rechtsonzekerheid. Met de verduidelijking van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid en het begrippenkader wordt ingeschat dat de eventuele risico's van rechtsonzekerheid zoveel mogelijk worden

weggenomen. In dit kader zullen de relevante teksten van de verordening, de visie en de richtpunten worden nagelopen op onderlinge consistentie.

Conclusie:

In verband hiermee en met hetgeen in de zienswijzen naar voren is gebracht wordt het Handelingskader 'Ruimtelijke Kwaliteit' in de visie en de verordening op de volgende punten aangepast.

Hoofddlijn hiervan luidt als volgt:

- Uitgangspunt van de regeling is 'ja, mits', waarbij nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de ruimtelijke kwaliteit wordt behouden of verbeterd.
- Daarbij is een volgordelijke systematiek geïntroduceerd waarbij de inspanning om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen, aansluit bij de mate van impact van de nieuwe ontwikkeling op de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Voor het gehele provinciale grondgebied geldt dat nieuwe ontwikkelingen moeten passen binnen de aard en schaal van het gebied en voldoen aan de relevante richtpunten van de Kwaliteitskaart (Waarborg ruimtelijke kwaliteit). Naarmate nieuwe ontwikkelingen meer impact hebben op het gebied en zeker als niet of in onvoldoende mate aan (alle) relevante richtpunten van de Kwaliteitskaart kan worden voldaan, zijn aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig om de afname minimaal te compenseren. De richtpunten zijn gekoppeld aan de vier lagen van de kwaliteitskaart. Ze geven inzicht in de bestaande kenmerken en waarden van een gebied en de wijze waarop ontwikkelingen hiermee rekening moeten houden. Sommige richtpunten geven op precieze wijze richting, andere bieden meer speelruimte. Het nieuwe Handelingskader met aanklikbare kaartlagen en daaraan gekoppelde richtpunten biedt de gelegenheid om systematisch na te lopen of en in welke mate een ontwikkeling voldoet aan de relevante richtpunten. De gebiedsprofielen vormen hierbij een bruikbare handreiking, omdat ze nog concreter dan de richtpunten gedeeld/gezamenlijk inzicht bieden in de kenmerken en waarden van een gebied.
- Bij aanpassing en transformatie zal er door middel ontwerptimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen rekening worden gehouden met het behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Bij transformatie kunnen dergelijke maatregelen – eenvoudiger dan bij aanpassing – onderdeel uitmaken van hetzelfde plan. Gelet op de wezenlijke verandering van het gebied is het reëel om aan te nemen dat niet aan alle richtpunten kan worden voldaan, maar dat door middel van een nieuw integraal ontwerp er een nieuwe ruimtelijke kwaliteit ontstaat, die nog niet is ondervangen in de richtpunten. Bijvoorbeeld de overgang naar de omgeving en de fasering in ruimte en tijd. In aanvulling hierop kunnen procesvereisten worden ingevoerd om tijdige inbreng van de provincie te waarborgen.
- Aanvullende ruimtelijke maatregelen (bijvoorbeeld de sloop van leegstaande bebouwing of het aanbrengen van beplanting of andere landschapselementen) dienen in beginsel zoveel mogelijk binnen het gebied zelf (binnenplans) te worden getroffen. Pas als aangetoond is dat dat niet of onvoldoende mogelijk is, kunnen ze ook elders binnen de gemeente (bovenplans) worden gerealiseerd. Net als bij de huidige Ruimte-voor-ruimte-regeling kunnen gemeenten ervoor kiezen om in plaats daarvan een (gedeeltelijke) financiële compensatie te verlangen. Daarvoor moet aan de provincie worden voorgelegd dat de ruimtelijke kwaliteit door middel van maatregelen in natura onvoldoende (of niet tijdig) kan worden gecompenseerd. Het gaat dan om de storting van een bedrag in een (inter-)gemeentelijk kwaliteitsfonds. Bij de uitvoering en toepassing van deze regeling ligt het voortouw bij de gemeenten. Daarbij dienen gemeenten uiteraard rekening te houden met de kostenverhaalssystematiek uit de Wro, die in sommige gevallen een koppeling vereist met een (inter-)gemeentelijke structuurvisie en daarin benoemde bestedingsdoelen.
- Of ontwikkelingen die vallen onder de categorieën 'aanpassen' of 'transformeren' (we hebben het hier over stedelijke functies) zijn toegestaan, hangt in eerste instantie af van de eventuele beschermingscategorie van het gebied. In tweede instantie speelt ook de aard van de voorgenomen ontwikkeling een rol. Bij bepaalde maatschappelijk wenselijke voorzieningen, zoals infrastructuur of natuurontwikkeling, kan het nodig zijn om zo'n ontwikkeling niet op voorhand onmogelijk te maken. Soms is een inbreuk op een beschermingscategorie onvermijdelijk, bijvoorbeeld als gevolg van een beperktere speelruimte in de locatie- of tracékeuze van dergelijke ontwikkelingen. Uiteraard gaat hier te allen tijde een zorgvuldige afweging aan vooraf en blijven in dergelijke gevallen de eisen vanuit ruimtelijke kwaliteit (zoals een integraal ontwerp met goede aansluiting op de omgeving) van toepassing.
- Tot slot is vanuit oogpunt van rechtszekerheid het relevante begrippenkader (beter) gedefinieerd en zijn de belangrijkste categorieën ruimtelijke maatregelen uit de huidige Verordening (RvR/nieuwe landgoederen) in de nieuwe verordening concreet omschreven. Het gaat dan om het slopen van leegstaande bebouwing, het

wegnemen van verhardingen, het realiseren van hoogwaardige inpassingsmaatregelen of het toevoegen of herstellen van kenmerkende landschapselementen. Gemeenten zullen in de toelichting op het bestemmingsplan moeten motiveren welke maatregelen concreet worden getroffen en welk effect deze maatregelen (zullen) hebben op de ruimtelijke kwaliteit.

- Met het nieuwe Handelingskader is de maatschappelijke tegenprestatie vervallen
- Het nieuwe Handelingskader zal in een provinciale handreiking worden uitgewerkt.

Thema 4 Economie

- 4.1 Detailhandel
- 4.2 Kantoren
- 4.3 Bedrijventerreinen

4.1 Detailhandel

Samenvatting van de zienswijzen

De zienswijzen hebben grofweg betrekking op de volgende onderwerpen:

- Belanghebbenden willen graag inzicht in consequenties van het aanpassen van het Bro (geen economische sturing detailhandelsbeleid) voor de Verordening ruimte.
- De detailhandelsstructuur dient gewijzigd te worden;
- De categorie 'overige aankoopplaatsen' moet uitbreidingsmogelijkheden geboden worden;
- Internetafhaalpunten moeten ook buiten winkelconcentratiegebieden/winkels ruimte worden geboden;
- PDV: Loslaten regelgeving (ondergrens van 1000 m² voor woongerelateerde detailhandel en branching) wordt gezien als redmiddel voor matig functionerende PDV-locaties.
- PDV-locaties: bezwaar tegen verwijderen zoeklocatie Bollenstreek en thematisch winkelcentrum Schieveste.
- Uitsluiten van ondergeschikte en productiegebonden detailhandel wordt als onwenselijk beschouwd;
- Bezwaar tegen het onmogelijk maken van winkels groter dan 200 m².

Antwoord

Het detailhandelsbeleid is medio 2012 vastgelegd in de 'Nota detailhandel Zuid-Holland'. Deze nota is vervolgens verwerkt in de Actualisatie van de PSV en VR 2012 die door Provinciale Staten is vastgesteld en vergezeld is gegaan van een zienswijze procedure. Het detailhandelsbeleid is daarmee recentelijk vastgesteld en nu gecontinueerd in de VRM en op onderdelen aangepast. De zienswijzen steunen veelal de provinciale doelen en uitgangspunten van het detailhandelsbeleid, maar plaatsen vraagtekens bij de uitwerking in programma en verordening. Men vindt deze uitwerking te strikt. Wij stellen hieronder enkele aanpassingen voor van ons beleid die meer flexibiliteit aan gemeenten en andere partijen bieden. Daarnaast is een aantal zienswijzen binnengekomen over een mogelijke wijziging van het bro.

Zuid-Holland is wat economische kracht en inwoneraantal betreft een belangrijke Europese regio. Het provinciale ruimtelijk-economisch beleid is gericht op groei met een duurzaam karakter. In dit kader is een optimaal ruimtelijk detailhandelsaanbod als onderdeel van de economische structuur van groot belang om concurrerend te kunnen blijven voor (potentiële) inwoners, bedrijven en bezoekers. Grootstedelijke agglomeraties en de historische binnensteden nemen binnen deze ruimtelijke structuur een belangrijke rol in en versterken de internationale positie en het toeristisch-recreatief profiel van Zuid-Holland. Een fijnmazig netwerk van winkelgebieden is voor de inwoners van Zuid-Holland van belang voor de aankoop van dagelijkse boodschappen.

De provincie Zuid-Holland streeft naar levendige, qua functies gemengde stads- en dorpsgebieden met een aantal krachtige en kwalitatief onderscheidende centra. Het provinciale detailhandelsbeleid is er op gericht om detailhandelsvoorzieningen zoveel als mogelijk te bundelen en te concentreren in de centra van steden, dorpen en wijken. In de uitvoering van dit beleid onderscheidt de provincie drie categorieën van centra: te versterken centra, te optimaliseren centra en de 'overige aankoopplaatsen'.

(Toename van) verspreid liggend winkelaanbod in de periferie draagt niet aan bij aan de bundeling - en concentratiegedachte en tast de ruimtelijke kwaliteit van de detailhandelsstructuur aan (toename leegstand en afname ruimtelijke kwaliteit). Daarom worden als uitzondering slechts enkele branches buiten centra gewenst gevonden (perifeer detailhandelsbeleid).

Met het provinciale detailhandelsbeleid geven wij ruimte aan de dynamiek in de sector, optimaliseren we de ruimtelijke kwaliteit van de detailhandelsstructuur en bevorderen we de agglomeratiekracht en leefbaarheid.

De detailhandel is dynamisch. De afgelopen jaren is het winkelvloeroppervlak in Zuid-Holland meer in omvang toegenomen dan de bevolking. Op provinciaal niveau is hierdoor een overaanbod aan winkelmeters ontstaan. De detailhandel heeft inmiddels een transformatie ondergaan en is veranderd van een groei- naar een verdringingsmarkt. Hier ligt een aantal oorzaken aan ten grondslag. Er is sprake van afnemende bestedingen, er spelen ontwikkelingen op het vlak van demografie (groei, krimp, verdunning en vergrijzing) maar ook technologie. Consumenten maken steeds meer gebruik van internet als aankoopkanaal. Vooral demografische en technologische ontwikkelingen hebben enorme blijvende gevolgen voor de detailhandel. De omvang van het winkelopervlak zal teruglopen. Detailhandelsvoorzieningen verdwijnen en de leegstand in winkelgebieden zal verdere toenemen. De ruimtelijke kwaliteit van de woon- en leefomgeving komt onder druk te staan. Derhalve dient het winkelopervlak, zowel in de centra als perifeer, door gemeenten en marktpartijen in omvang teruggebracht te worden. Ditzelfde geldt voor de planvoorraad op die plaatsen waar ruimtelijk gezien de minste behoefte is. Toevoeging van winkelmeters kan slechts in enkele perspectiefrijke onderdelen van de bestaande detailhandelsstructuur aan de orde zijn.

Mogelijke wijziging Bro

Een aantal zienswijzen vraagt aandacht voor het voornemen van de minister van I&M om artikel 3.1.6 Bro te wijzigen en de eventuele consequenties daarvan voor de regeling van detailhandel in de Verordening. Zowel de provincie Zuid-Holland als het Interprovinciaal Overleg (IPO) stellen zich op het standpunt dat de voorgenomen wijziging, die overigens op dit moment nog in procedure is, ongewenst is en berust op onjuiste vooronderstellingen omtrent de betekenis van de Dienstenrichtlijn. De provincie is van mening dat onderzoek naar de economische behoefte in veel gevallen niet kan worden gemist en toelaatbaar is, mits de resultaten alleen worden gebruikt voor een goede ruimtelijke ordening (het voorkomen van leegstand, duurzame ontwrichting en afname van de ruimtelijke kwaliteit). Inmiddels heeft de Raad van State in vergelijkbare zin geadviseerd en heeft de minister de Tweede Kamer toegezegd het voornemen aan te passen.

Uit de ontwerptekst van artikel 2.1.4 van de Verordening ruimte blijkt reeds dat eventuele economische onderzoeken, zoals een distributieplanologisch onderzoek, slechts ten doel hebben om inzicht te geven in de ruimtelijke consequenties. Tekst en toelichting zullen op dit punt nog worden verduidelijkt.

Wijzigen detailhandelsstructuur

De detailhandelsstructuur bestaat uit drie categorieën: 'te ontwikkelen centra', 'te optimaliseren centra' en de 'overige aankoopplaatsen'. Deze driedeling is bepaald in de Nota detailhandel Zuid-Holland en vervolgens vastgelegd in de Actualisatie van de Provinciale Structuurvisie 2013. De twee categorieën 'te ontwikkelen centra' en 'te optimaliseren centra' omvatten het geheel aan hoofd- en ondersteunende centra met een bovenlokale functie. Het detailhandelsbeleid is erop gericht om vanuit ruimtelijke overwegingen de detailhandelsstructuur zoveel als mogelijk kwalitatief te versterken en hoofdzakelijk op een beperkt aantal kansrijke plekken detailhandel onder voorwaarden toe te voegen.

De in 2012 door PS vastgestelde indeling van centra in de gedefinieerde categorisering blijft een belangrijk uitgangspunt van het provinciaal detailhandelsbeleid. De zienswijzen houden in dat ruim 20 centra in een hogere categorie ingedeeld zouden moeten worden. De argumentatie die door belanghebbenden wordt aangeleverd vinden wij niet afdoende onderbouwd. Daarnaast wordt het provinciale detailhandelsbeleid aangepast om meer ruimte te geven aan flexibiliteit en maatwerk waarmee ook de zienswijzen over plaatsing in de verschillende categorieën worden ondervangen. Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen zullen wij de categorieën te 'ontwikkelen' en te 'optimaliseren' centra nu niet uitbreiden. In de beantwoording per zienswijze zal hierop worden teruggekomen.

Toevoeging detailhandel in 'overige aankoopplaatsen'

De zienswijzen wijzen erop dat het provinciale beleid geen enkele ontwikkelingsruimte biedt voor de categorie 'overige aankoopplaatsen' terwijl in sommige gevallen ruimte voor flexibiliteit en lokaal maatwerk geboden moet worden. Hier kan in bepaalde gevallen aan tegemoet worden gekomen:

1. Mede uit het oogpunt van leefbaarheid, zal het provinciale beleid worden genuanceerd om de dynamiek in de dagelijkse sector binnen de bestaande structuur in principe de ruimte te bieden.
2. Het voorzieningenniveau houdt logischerwijs niet altijd gelijke tred met de bevolkingsgroei. Een sterke bevolkingsgroei (die recent plaats heeft gevonden of aanstaande is) kan daarom een rechtvaardiging bieden voor een beperkte toename van het winkelvloeroppervlak. .
3. Saldering als gevolg van herstructurering kan tot slot eveneens een reden zijn voor een beperkte toename van het winkelvloeroppervlak.

In de toelichting op het bestemmingsplan dient ingegaan te worden op eventuele toename van de leegstand en de gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit van het verzorgingsgebied alsmede mogelijkheden voor saldering.

Indien een ontwikkeling bovengemeentelijke effecten met zich meebrengt, is regionale afstemming nodig. De provincie beoordeelt de toelichting op het bestemmingsplan waarin de uitkomsten van deze regionale afstemming zijn opgenomen.

Internetwinkelen

Internetwinkelen vergroot het aankoopgemak voor consumenten doordat zij altijd en overal kunnen beschikken over goederen en diensten. Tegelijkertijd heeft internetwinkelen gevolgen voor de detailhandelsstructuur. Voor Zuid-Holland wordt als gevolg van internetwinkelen de komende jaren een afname van ongeveer 6% van het aantal vierkante meters voor detailhandel verwacht. Hierdoor wordt de detailhandelsstructuur verder bedreigd met afname van ruimtelijke kwaliteit en toename van de leegstand in winkelgebieden tot gevolg.

Om inzicht te krijgen in de verschillende verschijningsvormen van internetwinkelen, de effecten op de detailhandelsstructuur en hoe daar in ruimtelijk beleid mee om gegaan zou kunnen worden, heeft hier samen met de provincies Noord-Holland en Drenthe een onderzoek naar plaats gevonden. U kunt dit vinden op de site van de provincie Zuid-Holland: www.pzh.nl

Detailhandel moet kortweg worden omschreven als 'het bedrijfsmatig te koop aanbieden (waaronder het tonen ten verkoop), verkopen en/of leveren van goederen aan particulieren'. Het gaat dus om activiteiten tussen een bedrijf en een consument die op verschillende locaties en via internet plaatsvinden. Internetverkoop is dus een vorm van detailhandel. Detailhandel kan zich vervolgens voordoen als winkel (waar goederen ten toon worden gesteld) of afhaalpunt (waar goederen worden geleverd maar niet ten toon worden gesteld). Internetverkoop waar geen consument ter plaatse komt om te kijken, te kopen of af te halen, heeft geen ruimtelijke verschijningsvorm en kan zich buiten een winkelgebied vestigen. Indien er sprake is van een fysieke ruimtelijke component, dient gesproken te worden van detailhandel.

Afhaalpunten worden steeds vaker ondergebracht in bestaande winkels of winkelconcentratiegebieden. Dit is een positieve ontwikkeling. Op deze manier worden de voor de detailhandelsstructuur negatieve effecten van internetdetailhandel in termen van achteruitgang ruimtelijke kwaliteit en toename leegstand, omgezet in kansen. Afhaalpunten kunnen een belangrijke ondersteuning vormen voor bestaande winkelconcentraties omdat ze bezoekersstromen naar deze gebieden genereren. Afhaalpunten vormen nieuwe publiekstrekkingen voor de winkelgebieden die onder druk staan. Bovendien zijn winkelgebieden ingericht op het ontvangen van bezoekers door hun nabijheid en goede bereikbaarheid. Bedrijventerreinen hebben deze eigenschappen in veel mindere mate in zich en zijn hier daarom ook niet voor bestemd en geschikt. Afhaalpunten op PDV-locaties kunnen echter wel een versterking vormen voor de PDV-locaties. De branchebeperkingen die gelden voor PDV-locaties gelden ook voor afhaalpunten op deze locaties.

Naast afhaalpunten in winkelgebieden ontstaan er ook solitaire afhaalpunten. Op basis van het uitgevoerde onderzoek is de conclusie getrokken dat er geen ruimtelijk relevant onderscheid te maken is tussen een afhaalpunt en een winkel op het gebied van ruimtebeslag of verkeersaantrekkende werking. Vanuit ruimtelijk opzicht is er dan ook geen reden die een solitaire vestiging zou rechtvaardigen. Solitaire afhaalpunten worden daarom net als winkels als een ruimtelijke vorm van detailhandel beschouwd, zijn niet passend binnen het provinciaal detailhandelsbeleid en worden niet toegestaan.

Regelgeving PDV-locaties

De wens bestaat om de regelgeving voor deze locaties aan te passen door woongerelateerde detailhandel kleiner dan 1000 m² en andere branches op deze locaties toe te staan. Deze verzoeken worden afgewezen. Een dergelijke verruiming van de regelgeving zou immers ten koste gaan van de ruimtelijke kwaliteit van reguliere winkelcentra. Ook deze centra staan onder druk. Overigens biedt het provinciale beleid reeds mogelijkheden tot het aanbieden van woonaccessoires als nevenassortiment bij meubelzaken. Bedden behoren tot de groep meubels, deze zijn vanaf 1.000 m² omvang op PDV-locaties mogelijk. Matrassen vormen daarbij een logisch nevenassortiment. Ook de ABC-categorie detailhandel (art. 2.1.4, lid 3, sub a) is toegestaan op PDV-locaties. Voor detailhandel in keukens, vloerbedekking, parket, zonwering en jacuzzi's geldt de grens van 1000 m² niet. Gebleken is dat de formulering 'schaalgrootte of aard van de producten' tot misverstanden aanleiding kan geven. De toelichting op de verordening wordt op dit punt verduidelijkt, zodat duidelijk is dat schaalgrootte geen betrekking heeft op de winkel maar uitsluitend op de producten. Bovendien zal vanuit taalkundig oogpunt 'schaalgrootte' worden vervangen door 'omvang'.

PDV-Locaties

In de actualisatie 2012 is de Verordening ruimte aangepast waardoor alleen op de PDV-locaties woongerelateerde detailhandel gevestigd kan worden. De PDV-locaties zijn aangeduid op de verordeningskaarten van de VRM.

Vanwege het overaanbod op provinciaal niveau zou vanuit ruimtelijke overwegingen het aantal PDV-locaties verminderd moeten worden. In de Actualisatie 2012 is daarom het voornemen geuit om de PDV-zoeklocatie Noordelijke Bollenstreek van de verordeningskaarten te verwijderen indien Holland Rijnland niet met een goed onderbouwd voorstel komt. De zoeklocatie hangt inmiddels een aantal jaren boven de markt. Een concrete invulling wordt niet gevonden. Dit is een ongewenste situatie. De aangeleverde onderbouwing toont aan dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor de PDV-locatie met woongerelateerde detailhandel in de Noordelijke Bollenstreek. In de situatie waar de ruimtelijke kwaliteit en leegstand van de bestaande PDV-locaties al sterk onder druk staat, bestaat er dan ook geen reden de PDV-zoeklocatie in de Noordelijke Bollenstreek als zoeklocatie of definitieve PDV-locatie terug op de verordeningskaart te zetten. Holland Rijnland geeft aan de locatie Meer en Duin / Hillegom Zuid op zijn minst als concentratielocatie voor opvang van verspreide bewinkeling te benoemen. De betreffende locatie is perifeer gelegen. Het provinciaal ruimtelijk beleid biedt uitzonderingsmogelijkheden om detailhandel, niet zijnde woongerelateerde detailhandel, op een bedrijventerrein te realiseren.

De locatie 'Schieveste' heeft enkele jaren als 'potentieel thematisch centrum' op de verordeningskaart gestaan. Op deze locatie zou een bescheiden ontwikkeling denkbaar zijn geweest met thematische detailhandel, aanvullend op die van centra in de regio. In het kader van de Actualisatie 2012 hebben wij het voornemen geuit om de locatie Schieveste van de verordeningskaart te schrappen omdat de gemeente Schiedam de afgelopen jaren geen bestemmingsplan met onderbouwing voor deze ontwikkeling heeft aangeleverd. Schieveste is bovendien niet opgenomen in de regionale structuurvisie detailhandel van de stadsregio Rotterdam.

Schiedam heeft in het kader van de Actualisatie 2012 verzocht het schrappen van Schieveste op de verordeningskaart ongedaan te maken, dan wel een besluit hierover uit te stellen tot de volgende actualisatie en de gemeente in de gelegenheid te stellen met een goed ruimtelijk onderbouwd voorstel te komen waarbij de regio vervolgens advies zal moeten uitbrengen over een concreet plan. De locatie Schieveste is vervolgens als potentieel centrum op de kaart blijven staan.

Tot op heden hebben is er geen invulling voor een thematisch detailhandelsconcept op Schieveste. Er is nog steeds niet aangetoond dat er voldoende mogelijkheden bestaan voor de ontwikkeling van een thematisch winkelcentrum op Schieveste. In de situatie waar de ruimtelijke kwaliteit en leegstand van de bestaande perifeer gelegen detailhandelslocaties sterk onder druk staat, is er dan ook geen reden de locatie Schieveste als potentieel thematisch centrum op de verordeningskaart te zetten, nadat deze in de ontwerpfasen van de kaart is gehaald. Het schrappen van Schieveste als thematisch detailhandelsconcept van de verordeningskaart blijft gehandhaafd.

Het REO-Zuid-Holland-Zuid heeft verzocht om vier van de zeven PDV-locaties te schrappen, omdat zij nog slechts een lokale functie hebben. Omdat schrapping zou betekenen dat de bestaande winkels slechts bij overgangsrecht

zouden kunnen blijven bestaan, is dat niet verstandig. De lokale status van de betreffende PDV=locaties kan in de regionale detailhandelsvisie worden vastgelegd.

Ondergeschikte en productiegebonden detailhandel

De toelichting op de VRM-verordening stelt dat het detailhandelsbeleid zowel van toepassing is op zelfstandige als op niet-zelfstandige en ondergeschikte detailhandel. Dit betekent dat productiegebonden detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, bewerkt of verwerkt niet wordt toegestaan voor zover dit niet plaatsvindt in de reguliere detailhandelsstructuur of past binnen de beleidslijnen voor perifere detailhandel. Dit geldt ook voor ondergeschikte of niet zelfstandige detailhandel. Een uitzondering geldt voor de verkoop van producten uit eigen teelt als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf (zie artikel 2.2.2). Deze beleidslijn is vanuit ruimtelijke overwegingen opgesteld ter voorkoming van het uitbreiden van het verspreid liggend aanbod.

De zienswijzen geven aan dat het tegengaan van detailhandel bij productiebedrijven te rigide is. In veel vigerende bestemmingsplannen wordt de mogelijkheid geboden voor productiegebonden detailhandel.

Wij zijn bereid aan deze zienswijzen tegemoet te komen en ondergeschikte detailhandel bij productiebedrijven toe te staan. Dit geldt niet voor groothandels- of assemblagebedrijven.

Bezwaar tegen het onmogelijk maken van winkels groter dan 200 m2.

De provinciale verordening gaat uit van het clusteren van detailhandel in winkelconcentraties ter behoud en versterking van de detailhandelsstructuur. Verspreid liggend aanbod draagt niet aan bij aan het clusteren en concentreren van het detailhandelsaanbod en tast de detailhandelsstructuur in ruimtelijke zin (afname ruimtelijke kwaliteit, toename leegstand) aan en is daarmee strijdig met het provinciaal belang.

Om toch enige flexibiliteit te behouden wordt via de uitzonderingsmogelijkheden in artikel 2.1.4 lid 3 sub kleinschalige detailhandel buiten de winkelgebieden mogelijk gemaakt.

De zienswijzen laten zien dat de grens van 200 m2 bvo per vestiging die hieraan gekoppeld is als te rigide wordt beschouwd. Daarom laten wij deze harde grens in de verordening los, maar noemen deze nog wel in de toelichting. Afhankelijk van lokale omstandigheden kan van de grens van 200 m2 bvo in beperkte mate worden afgeweken en maatwerk geleverd worden. Daarnaast zal worden aangegeven dat 'maatwerk' inhoudt dat op locaties met veel bezoekers en passanten, zoals stations, meerdere vestigingen gewenst en passend zijn omdat zij een bijdrage leveren aan een attractief interactiemilieu. Op andere locaties, zoals een benzinstation, zal dit beperkt blijven tot 1.

Huidige regionale visies detailhandel

Regionale visies blijven een belangrijk instrument omde, met de regio gedeelde, doelstellingen voor het detailhandelsbeleid te realiseren. In de REO's Midden-Holland, Rijnmond en Haaglanden zijn er actuele regionale detailhandelsvisies waarin centra en PDV-beleid worden behandeld. In de regionale visies van Holland Rijnland en Zuid-Holland Zuid wordt enkel ingegaan op PDV-locaties. In Drechtsteden wordt nog gewerkt aan een visie op centra.

De visies zijn goed onderbouwd door de regio's, over de doelen van het detailhandelsbeleid is weinig discussie. Over het algemeen sluiten de VRM en de regionale visies goed op elkaar aan. Wel is er nog een aantal verschillen van inzicht met de regio's:

- De provincie benoemt expliciet dat er bij detailhandel sprake is van een krimpende sector, onderbouwt dit met (Haaglanden uitgezonderd) negatieve behoefteramingen en vraagt nadrukkelijk aandacht voor reductie van bestaand aanbod en plancapaciteit. In regionale visies wordt de krimp opgave niet altijd zo scherp benoemd, zijn vaak geen behoefteramingen opgenomen en wordt de reductie opgave gezien als een aangelegenheid van de markt met de gemeentelijke overheid hoogstens in een rol als facilitator.

- Daarnaast wordt er op locatieniveau wel eens een andere afweging gemaakt of een centrum tot een te optimaliseren centrum behoort of tot de overige aankoopplaatsen. Over de categorie te ontwikkelen is geen discussie.

Zoals afgesproken in bestuurlijk overleg zal de provincie in haar Nota van Beantwoording ingaan op de reeds vastgestelde regionale visies. De strekking van deze reactie zal overeenkomen met de bovenstaande alinea's.

Toekomstige regionale visies

In meerdere inspraakreacties stellen de regio's vraagtekens bij het actualiseren van een regionale visie detailhandel die recent en na een zorgvuldig proces tot stand is gekomen. De provincie wil hieraan tegemoet komen. De provincie ziet het als een taak van de regio's om keuzes te maken op het gebied van o.a. reductie en herstructurering van detailhandel en dit vast te leggen in regionale visies. De provincie kiest ervoor om deze keuzes de verantwoordelijkheid van de regio te laten zijn. Daarom hoeven regionale visies niet ter goedkeuring aan de provincie te worden voorgelegd.

De provincie blijft wel van mening dat regionale visies een belangrijk instrument zijn om, de met de regio gedeelde, doelstellingen te realiseren en blijft de komende periode graag in gesprek met de regio over dit onderwerp.

Conclusie:

- In het programma en de verordening wordt het begrip provinciale hoofdstructuur geschrapt en tekstueel gewijzigd in provinciale detailhandelsstructuur. Daarin worden de drie detailhandelscategorieën benoemd: te ontwikkelen centra, te optimaliseren centra en overige aankoopplaatsen.
- Voor de overige aankoopplaatsen zal ruimte worden geboden door de drie volgende maatregelen die worden opgenomen in het programma:
 1. Mede uit het oogpunt van leefbaarheid, zal het provinciale beleid worden genuanceerd om de dynamiek in de dagelijkse sector binnen de bestaande structuur in principe de ruimte te bieden.
 2. Het voorzieningenniveau houdt logischerwijs niet altijd gelijke tred met de bevolkingsgroei. Een sterke bevolkingsgroei (die recent plaats heeft gevonden of aanstaande is) kan daarom een rechtvaardiging bieden voor een beperkte toename van het winkelvloeroppervlak. .
 3. Saldering als gevolg van herstructurering kan tot slot eveneens een reden zijn voor een beperkte toename van het winkelvloeroppervlak.
- Handhaven Internetwinkelenbeleid
- Handhaven schrappen Noordelijke Bollenstreek en Schieveste als thematisch detailhandelsconcept van de verordeningskaart.
- Toestaan ondergeschikte detailhandel bij productiebedrijven. Passage hierover opnemen in het Programma ruimte en uitwerken in de verordening.
- De grens van 200m² bvo voor het toestaan van kleinschalige detailhandel buiten de concentratielocaties wordt losgelaten in de verordening maar nog wel genoemd in de toelichting. Afhankelijk van lokale omstandigheden kan van de grens van 200 m² bvo in beperkte mate worden afgeweken en maatwerk geleverd worden. Daarnaast zal worden aangegeven dat 'maatwerk' inhoudt dat op locaties met veel bezoekers en passanten, zoals stations, meerdere vestigingen gewenst en passend zijn. Op andere locaties, zoals een benzinstation zal dit beperkt blijven tot 1.
- Regionale visies detailhandel hoeven niet ter goedkeuring aan de provincie te worden voorgelegd. Dit wordt aangepast in het programma.
- De tekst van de verordening en de toelichting daarop, wordt aangepast aan de wijziging van het BRO, mits die tijdig wordt vastgesteld.

4.2 Kantoren

Samenvatting Zienswijzen

Met name de verschillende regio's Holland-Rijnland, Stadsregio Rotterdam, Stadsgebied Haaglanden, diverse gemeenten, vastgoedpartijen (o.a. Neprom) en vastgoedeigenaren zijn in hun zienswijzen ingegaan op aspecten van het kantorenbeleid.

Voornaamste onderwerpen zienswijzen:

1. De provincie stuurt teveel op nieuwbouwbehoefte (kwantiteiten); meer aandacht voor verschillende kwaliteiten en voorraadbeleid. Meer ruimte om voor alle deelmarkten te kunnen voorzien in de marktpraak naar nieuwbouw.
2. Door verschillende regio's wordt het voornamelijk sturen op behoefteterminen/contingenten en een select aantal kantoorconcentratie-locaties als te beperkend gezien. Dit zou plaats moeten maken voor het gezamenlijk werken naar een gedeeld einddoel, met meer aandacht voor een soepeler voorraadbeleid

(plancapaciteiten) en kwaliteiten (aantal concentratielocaties). Anderzijds onderschrijven beleggers, marktpartijen (o.a. Neprom) veelal de noodzaak van een restrictief beleid.

3. De regio's gaan ervan uit, pleiten er voor dat de eigen regionale kantorenstrategie wordt overgenomen in de VRM.
4. Door meerdere regio's, gemeenten en private partijen wordt ingegaan op de positie van specifieke kantorenlocaties (met bestemmingsplancapaciteit), de bestuurlijke afspraken/verwachtingen e.d.
5. De grote gevolgen van de voorgestelde aanpassingstermijn van 3 jaar en mogelijke planschade
6. De rol van de provincie bij transformatie van kantoren. Voor enkele locaties wordt gevraagd om een transformatieaanduiding op de kaart;
7. Enkele partijen pleiten voor verhoging van de ondergrens van 1.000m² naar 2.500m².
8. In een aantal zienswijzen wordt erop gewezen dat bij een voorgenomen integrale, stedelijke (her)ontwikkeling niet afzonderlijke planelementen, waaronder kantoren, kunnen worden geschrapt.

Antwoord

Het beleid voor de kantorensector hangt nauw samen met de zgn. rode draden die in de VRM (par 1.3) zijn geformuleerd. Met name het 'beter benutten en opwaarderen van wat er is' en 'het vergroten van de agglomeratiekracht' zijn de belangrijkste thema's waarbinnen het provinciale belang voor het geformuleerde kantorenbeleid is geborgd.

In de VRM is een accent gelegd op beperking van de grote leegstand van kantoren en herontwikkeling van bestaande kantorenlocaties. Daarnaast wordt er voor gekozen om de relatief beperkte groei van nieuwbouw te concentreren op een beperkt aantal kansrijke en goed bereikbare locaties. De kwaliteit van de stedelijke agglomeraties wordt hiermee versterkt.

In overeenstemming met het landelijk convenant aanpak leegstand kantoren wordt in de VRM ingezet op beperking van de plancapaciteit voor nieuwbouwkantoren, op basis van regionale vraag- aanbod ramingen. Als uitgegaan wordt van de lange termijn dan lijkt, op het niveau van Zuid-Holland als geheel, de verhouding tussen vraag (2,4 mln) en plancapaciteit (2,8 mln) kwantitatief vrijwel in evenwicht. De verschillen in kwaliteit en per regio zijn echter groot. Een groot deel van de plancapaciteit ligt namelijk op –preferente en weinig kansrijke locaties. Voor de verdeling van het aanbod zie bijlage 5.5. bij deze Nota van Beantwoording. Uitbreiding van de kantoorvoorraad wordt voorzien op 9 kantoorconcentratielocaties. Beduidend minder dan de 13 ontwikkel-, en 7 afwijkingslocaties in de huidige PSV. De expliciete keuze voor vergroting van de agglomeratiekracht en de marktconsultaties hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld.

In de verschillende zienswijzen wordt gesteld dat de provincie vooral stuurt op nieuwbouwbehoefte (kwantiteiten). Door verschillende partijen wordt het voornamelijk sturen op behoeferamingen en een select aantal kantoorconcentratie-locaties als te beperkend gezien. Dit zou plaats moeten maken voor een soepeler voorraadbeleid (plancapaciteiten) en kwaliteiten (aantal concentratielocaties). Anderzijds onderschrijven beleggers en marktpartijen (o.a. Neprom) veelal de noodzaak van een restrictief beleid.

Bij kantoren is sprake van overprogrammering op provinciaal niveau. Er is meer harde- en zachte plancapaciteit beschikbaar dan er vraag is. Er is een regionale danwel lokale verantwoordelijkheid voor het terugdringen van de leegstand door planreductie, transformatie en sloop. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de nieuwbouw, waarbij de provincie de concentratielocaties benoemt. De provincie hanteert daarbij als uitgangspunt dat de harde capaciteit bij concentratielocaties wordt ontzien en de totale regionale beschikbare capaciteit past binnen de regionale behoeferamingen.

Regionale visies/strategieën

De regionale samenwerkingsverbanden vinden dat hun, recent vastgestelde, regionale kantorenstrategieën goede, integraal afgewogen kaders bieden om de kantorenmarkten te geleiden en de kantorenproblematiek te bestrijden. De uitnodiging van de provincie om hun regionale visie binnen een jaar /medio 2015 aan te passen aan de VRM (locaties en regionale programmering tot 2030) wordt vooralsnog niet aangenomen. De provincie houdt hier wel aan vast.

In haar zienswijze geeft de regio Rotterdam aan zich wel te kunnen vinden in de nieuwe (in de VRM opgenomen) raming van de nieuwbouwbehoefte. Holland Rijnland vindt de berekende nieuwbouwvraag volstrekt onvoldoende.

Van andere regio's is onduidelijk hoe hun nieuwbouwvraagstuk zich verhoudt tot de vraagstukken van het EIB. Niet alle regio's hebben een kantorenvisie met vooruitblik tot 2030.

Wij onderschrijven dat de intenties en hoofdlijnen van uitwerking van de huidige regionale visies goed zijn en dat elke regio het belang onderkent om tot verbetering op de regionale kantorenmarkt te komen. Wij vinden echter dat de huidige regionale visies niet voldoende zicht bieden op het bereiken van een acceptabel leegstandspercentage van 5 tot 8%, inachtzaam het nationale Convenant.

Leegstandsbestrijding door transformatie en /of sloop krijgt wel aandacht in de regionale visies, maar wordt primair als een marktaangelegenheid beschouwd die door gemeenten moet worden mogelijk gemaakt. Het is gewenst dat ook regio's met betrekking tot de transformatieopgave hun verantwoordelijkheid nemen. Ook de afweging van het huidige aanbod in relatie tot benodigde nieuwbouw (Ladder van Duurzame verstedelijking) komt onvoldoende uit de verf.

Bij de beantwoording van de afzonderlijke regionale zienswijzen gaan wij nader in op de verschillen met de regionale kantorenstrategieën.

De door de regio's voor 1-7-2015 aangepaste regionale visies, zullen wij per regio beoordelen. Daarbij gaan wij er van uit dat de regio in haar visie:

- De door de provincie vastgestelde regionale randtotalen hanteert, afgeleid van de landelijke EIB prognoses
- Ingaat op het (her)gebruik van het bestaande, beschikbare aanbod kantoren (ladder van Duurzame verstedelijking; "geen nieuwbouw tenzij")
- De afstemming tussen de kantoorgemeenten borgt en de procesregie voert op de totstandkoming van transformatieprofielen van een aantal grote kantoorlocaties. Een indicatie van de omvang van de te realiseren onttrekkingen tot 2020 is gewenst.
- Uitgaat van het benutten van de harde plancapaciteit op de kantorenconcentratieplaatsen. De provincie biedt ruimte om een resterend deel van de nieuwbouwbehoefte te realiseren door het omzetten van zachte naar harde plancapaciteit op de kantorenconcentratieplaatsen of door handhaving van (een deel van) de harde plancapaciteit op andere locaties waar die reeds bestemd is en die zijn opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd

We streven naar overeenstemming van de regio's en de provincie over de (nieuwe) regionale kantorenvisies. De basis voor een nieuwe regionale programmering is een kwantitatieve en kwalitatieve vraag-aanbod analyse. Door zuinig te zijn met toevoegen van nieuwbouw wordt voorkomen dat de bestaande voorraad verder leegloopt en wordt de kans vergroot dat delen van de bestaande voorraad worden verduurzaamd en weer geschikt gemaakt voor (her)gebruik.

Transformatie

Van het beschikbare kantorenaanbod (2,3 mln.) is maar een beperkt deel kansrijk in termen van verhuurmogelijkheden (DTZ Zadelhoff e.a.). De marktopname concentreert zich vooral op dat kansrijke aanbod. Ofwel voor een groot deel van het beschikbare aanbod kantoren is de kans op een nieuwe gebruiker beperkt aanwezig. Slechts een beperkt deel van de kantoren staat (goeddeels) geheel leeg en kan wat dat betreft snel beschikbaar zijn voor transformatie.

De opname, het aantal m2 dat wordt verhuurd aan (verplaatsende bedrijven) daalt al enkele jaren. De aanhuur van kantoorruimten gaat gepaard met veel m2 die elders achterblijven. De netto opname is minimaal. De marktopname concentreert zich in de grootstedelijke binnensteden en beste OV locaties.

Vergroten van de hergebruiksmogelijkheden en transformatie is één van de doelstellingen van de VRM. Het gaat om generiek beleid, met aandacht voor een aantal transformatiegebieden. Er is geen specifiek provinciaal beleid om hergebruik van kantoren of functieverandering te bevorderen.

Functieverandering is een belangrijke sleutel tot beperking van de leegstand en kan tevens bijdragen tot versterking van de stedelijke ontwikkeling. In enkele zienswijzen wordt aandacht gevraagd door gemeenten en vastgoedbetrokkenen voor de mogelijkheden om (delen van) gemengde kantoor-/ bedrijfengebieden aan te wijzen tot transformatiegebied. (Voor het beleid transformatiegebieden zie thema 9). In beginsel kunnen wij dit

ondersteunen. Verdere uitwerking is vooral een aangelegenheid van visieontwikkeling en afspraken tussen gemeenten en vastgoedbelanghebbenden op (sub)regionaal niveau.

Bij concrete planbeoordeling zal aandacht moeten worden besteed aan de mogelijk onevenredige negatieve consequenties voor zwaardere bedrijvigheid. Voor dergelijke gebieden biedt een flexibele hantering van de betreffende regels uit de Verordening ruimte voldoende ruimte voor maatwerk. Met name verwijzen wij daarbij naar de voorwaardenscheppende formulering in de Verordening waarbij functieverandering van gemengde kantoor/bedrijventerreinen naar woningbouw –onder voorwaarden- mogelijk wordt gemaakt. Op basis van dit artikel kunnen delen van deze terreinen door de gemeente worden bestemd voor functieverandering.

Geen verruiming grens kantorenlocaties naar 2.500m²

De Verordening ruimte geeft aan op welke locaties nog nieuwe kantoren kunnen worden toegevoegd. Er is een select aantal kantorenlocaties gelegen rond treinstations, in de verordening aangewezen. Dit is gedaan om kantoren te bundelen en daarmee de agglomeratiekracht te vergroten, om in te spelen op marktpreferenties, om een goede OV-bereikbaarheid te garanderen en om leegstand van kantoren tegen te gaan. Daarom is de bovengrens van 1.000m² bvo voor zelfstandige kantoren buiten de kantoorlocaties ongewijzigd gebleven. Er is geen verruiming opgenomen voor zelfstandige kantoren tot 2500m² buiten de aangewezen kantorenlocaties. Dit vanuit de gedachte dat in een kantoor van 2500m², al gauw zo'n 100 personen werkzaam kunnen zijn en een goede ov-bereikbaarheid van belang is. Kantoren met een lokaal verzorgingsgebied zoals bankfilialen en gemeentehuizen mogen zich wel buiten de kantorenlocaties vestigen.

Optrekken van de ondergrens tot 2.500m² gaat ten koste van de agglomeratiekracht en de ov-bereikbaarheid en ov-kwaliteit. Overigens ook buiten de kantorenconcentratiegebieden biedt de bestaande kantorenvorraad vaak voldoende ruimte voor die bedrijven die meer dan 1.000m² zoeken en per se buiten de concentratiegebieden gevestigd willen zijn. De provincie biedt met de huidige bepaling (1000m²) voldoende ruimte voor kleinschalige kantoren.

Concentratiegebieden en overige kantoorlocaties

Voor de meeste kantoorconcentratiegebieden geldt dat zij ook op langere termijn van zodanige massa en kwaliteit (moeten) zijn dat ze markttechnisch attractief blijven en een sleutelpositie innemen in het Stedenbaanconcept, de OV-drager van de Zuid-Hollandse verstedelijkingsstructuur.

Dat oordeel over de lange termijn kwaliteit als kantorenlocaties is gebaseerd op marktconsultaties, waarbij de stationsgebieden van Rotterdam en Den Haag er als beste locaties in de provincie uitschieten, en van bestuurlijke afweging aangaande infrastructurele afspraken.

Ten opzichte van de PSV 2012 is in het ontwerp-VRM een aantal groeilocaties niet opgenomen (de stationsomgevingen van Stedenbaanlocaties Rijswijk, Schiedam en Zoetermeer. Ook de 8 afwijkingslocaties uit de PSV zijn niet in het ontwerp-VRM opgenomen; meestal omdat het bestemmingsplan daartoe inmiddels is vastgesteld door de gemeenteraden.

De huidige regionale kantorenvisies benoemen meer voorkeurslocaties voor nieuwbouw en ook meer nieuwe kantorenlocaties met een gedachte thematische invulling, dan de VRM. In het verlengde hiervan wordt in de zienswijzen onder andere gepleit voor opname van Schiedam CS, Zoetermeer CS, Bleizo, Rijswijk, Alphen aan den Rijn, Vlaardingen Vijfsluizen, Rotterdam Zuidplein, Vierzicht als 'kantorenconcentratiegebied'. Daarbij wordt vooral gerefereerd aan aspecten als de vervoerswaarde, Stedenbaan en de mogelijke knooppuntontwikkeling. Veel van deze locaties waren opgenomen in de PSV, Actualisering 2012 (jan. 2013) als groei-, of als afwijkingslocatie. Een toekomstige toevoeging van Bleizo is mogelijk, mits er een station wordt gerealiseerd. Wat dat betreft zal de staatsecretaris binnenkort meer duidelijkheid verschaffen. Wij vinden het daarnaast bespreekbaar om Bleizo programmatisch over te hevelen van de stadsregio Rotterdam naar Haaglanden, waar nog ontwikkelruimte voor kantoren is. Gelet op de ligging en ontsluiting behoort Bleizo functioneel meer bij Haaglanden. De W4-locatie Vierzicht zal op basis van de W4-overeenkomst, worden toegevoegd. De provincie heeft zich daarin gebonden aan planologische medewerking aan kantoren op Meerburg en Vierzicht.

Het aantal kantoorconcentratiegebieden zal (op Vierzicht na en mogelijk op termijn Bleizo) niet worden uitgebreid, maar het beleid zal enigszins worden verruimd. Dit houdt in dat, indien de provincie instemt met een regionale kantorenvisie, waarin primair wordt uitgegaan van het benutten van de harde plancapaciteit op

kantorenconcentratie locaties, of door handhaving van (een deel van) de harde plan capaciteit op andere locaties waar die reeds bestemd is en die zijn opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd. Uitgangspunt blijft hierbij dat e.e.a. past binnen de regionale nieuwbouwbehoefte raming. Deze beleidsaanpassing kan worden geborgd door in de verordening , onder het artikel 'Kantoren', onder Uitzonderingen, toe te voegen: Kantoren die zijn voorzien op een locatie, die is opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd.

Door deze locaties onder de uitzonderingen op te nemen, is de aanpassingstermijn niet van toepassing en wordt de gemeenten een langere periode van planrealisatie geboden. Daarbij kunnen de herontwikkelingsmogelijkheden naar andere bestemmingen nadrukkelijk worden beschouwd.

Voorwaarde voor een dergelijke verruiming is dat de betreffende gemeenten in regionaal verband het aantal meters dat de behoefte raming overschrijdt, reduceren. Daarnaast dient in de regionale visies aandacht te zijn voor verdergaande transformatie en onttrekking (sloop) van niet meer gebruikte kantoren.

Vanuit de bovenstaande redenering is de provincie niet bereid om het aantal concentratie locaties uit te breiden. Dit zou immers leiden tot inperking van de flexibiliteit die aan de regio met bovenstaande beleidslijn wordt geboden om overschietende capaciteit op andere locaties te spreiden.

Science Parken

Een science park is een bedrijventerrein waarop een zekere massa van bedrijven (zowel start-up als gevestigde bedrijven) met een wetenschappelijke en/of technologische inslag, onderzoeksinstituten en -faciliteiten te vinden zijn. Vaak is er een nauwe band met een of meerdere universiteiten en/of hogescholen. Gelet op hun bijzondere karakter zullen wij de planvoorraad voor kantoren op deze scienceparken niet mee laten tellen in de regionale planvoorraad. Dit onder voorwaarde van handhaving van de brancheringseisen. Deze scienceparken zijn:

Bioscience park in Leiden en Oegeest

- TIC-Delft (TU/Technopolis, Biotech Park)
- Rotterdam EUR Hoboken en EUR-Woudestein
- ESTEC/Space Business Park.

Aanpassingstermijn

Diverse zienswijzen over kantoorlocaties bepleiten het behoud van bestaande ontwikkel- en bouwrechten, op basis van veelal recent vastgestelde bestemmingsplannen, aangegane verplichtingen, (bestuurlijke) afspraken ed.). Artikel 3.3. van de VRM Verordening over de Aanpassingstermijn wordt dan ook bestreden.

Artikel 3.3 heeft niet alleen gevolgen voor de kantorensector, maar ook voor bijvoorbeeld de detailhandelsontwikkeling. Over de aanpassingstermijn zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

Behoeft e Holland Rijnland

We constateren dat Holland Rijnland met de reeds gerealiseerde nieuwbouw nu al bijna over de door EIB tot 2020 ingeschatte capaciteit heen is. Onder handhaving van het beginsel dat in Holland Rijnland capaciteit dient te worden aangepast aan de behoefte willen we komend jaar in overleg met de regio's kijken of er overloop zou kunnen zijn tussen Haaglanden en Holland Rijnland.

Conclusie

In het programma wordt opgenomen welke richtlijnen wij opnemen voor de regionale visies kantoren die voor 1-7-2015 afgerond dienen te zijn. Wij gaan ervan uit dat de regio in haar visie:

- De door de provincie vastgestelde regionale randtotalen hanteert, afgeleid van de landelijke EIB prognoses
- Ingaat op het (her)gebruik van het bestaande, beschikbare aanbod kantoren (ladder van Duurzame verstedelijking; "geen nieuwbouw tenzij")
- De afstemming tussen de kantoorgemeenten borgt en de procesregie voert op de totstandkoming van transformatieprofielen van een aantal grote kantoorlocaties. Een indicatie van de omvang van de te realiseren onttrekkingen tot 2020 is gewenst.

- Uitgaat van het benutten van de harde plancapaciteit op de kantorenconcentratie locaties. De provincie biedt ruimte om een resterend deel van de nieuwbouwbehoefte te realiseren door het omzetten van zachte naar harde plancapaciteit op de kantorenconcentratie locaties of door handhaving van (een deel van) de harde plancapaciteit op andere locaties waar die reeds bestemd is en die zijn opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd.

Wij handhaven de bovengrens voor zelfstandige kantoren buiten de kantoorconcentratiegebieden op 1000m2.

Het aantal kantoorconcentratiegebieden zal (op Vierzicht na) niet worden uitgebreid, maar het beleid zal enigszins worden verruimd. Dit houdt in dat, indien de provincie instemt met een regionale kantorenvisie, waarin primair wordt uitgegaan van het benutten van de harde plancapaciteit op kantorenconcentratie locaties, of door handhaving van (een deel van) de harde plancapaciteit op andere locaties waar die reeds bestemd is en die zijn opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd. Uitgangspunt blijft hierbij dat e.e.a. past binnen de regionale nieuwbouwbehoefteraming. Deze beleidsaanpassing kan worden geborgd door in de verordening , onder het artikel 'Kantoren', onder Uitzonderingen, toe te voegen: Kantoren die zijn voorzien op een locatie, die is opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd. Voorwaarde voor een dergelijke verruiming is dat de betreffende gemeenten in regionaal verband het aantal meters dat de behoefte overschrijdt, reduceren. Daarnaast dient in de regionale visies aandacht te zijn voor verdergaande transformatie en onttrekking (sloop) van niet meer gebruikte kantoren.

In het programma wordt opgenomen dat wij het bespreekbaar vinden om Bleizo programmatisch over te hevelen van de stadsregio Rotterdam naar Haaglanden.

In het programma wordt opgenomen dat een beperkt aantal scienceparken niet meetelt in de behoefte ramingen. Dit onder voorwaarde van handhaving van de brancheringseisen. Deze scienceparken zijn: Bioscience park in Leiden en Oegeest, TIC-Delft, waaronder Delft-Noord (DSM) en Technopolis, Rotterdam EUR Hoboken en EUR-Woudestein, ESTEC/Space Business Park. Dit wordt verwerkt in visie, programma en verordening.

In het programma wordt opgenomen dat onder handhaving van het beginsel dat in Holland Rijnland capaciteit dient te worden aangepast aan de behoefte willen we komend jaar in overleg met de regio's kijken of er overloop zou kunnen zijn tussen Haaglanden en Holland Rijnland

4.3 Bedrijventerreinen

Samenvatting zienswijzen

- Het voornemen enige functiemenging toe te staan wordt door verschillende regio's ondersteund, met de kanttekening dat dit niet mag leiden tot verdringing van bedrijven. Specifiek niet van bedrijven in een hogere milieucategorie.
- Verzoek om de monitoring t.b.v. functiemenging nader uit te werken.
- De regionale bedrijventerreinenstrategieën worden niet één op één terug gezien in de concept VRM.
- Terwijl in de VRM voor de planning van bedrijventerreinen een belangrijke rol voor de regionale visies is weggelegd, stuurt de VRM tegelijk sterk door de locaties aan te wijzen.
- Het is niet nodig om regionale bedrijventerreinvisies te herzien. Ze zijn immers net vastgesteld.
- Op basis van de resultaten van onderzoeken heeft de Hoeksche Waard sinds oktober 2013 een aangepast uitgiftebeleid voor bedrijventerreinen, hierdoor is het mogelijk dat zich in de Hoeksche Waard bedrijven van buiten de regio vestigen. Het verzoek aan de provincie om, gezien de conclusies van de onderzoeken, af te zien van de opgave de overcapaciteit bedrijventerreinen aanbod te reduceren.
- In een groot aantal zienswijzen wordt ingegaan op specifieke locaties, de zienswijze kunnen worden onderscheiden in de volgende categorieën:
 - Grenzen niet correct;
 - Type terrein: watergebonden of niet;
 - Op de kaart voor ruimtelijke reserveringen in het PR of kaart bij de VR.

- Verzoeken om op een specifieke kaart opgenomen te worden. Bijvoorbeeld een mainport aanduiding of een kennis-aanduiding in de VRM.
- Het gebruik van een viertal kaarten voor bedrijventerreinen maakt het overzicht niet helder, daarbij zijn de criteria niet altijd duidelijk.

Antwoord

Voor wat betreft programmering is er voor bedrijventerreinen in 2030 een redelijk evenwicht tussen vraag en aanbod. Het kwalitatieve en kwantitatieve tekort in de regio Rijnmond kan en moet worden opgevangen in naburige regio's, met name in Midden-Holland Noord (Zuidplaspolder) en Drechtsteden. In de regio Hoeksche Waard en de gemeente Goeree-Overflakkee dient het aantal ruimtelijke reserveringen te worden teruggebracht.

Functiemenging

De meeste zienswijzen onderschrijven de ruimere mogelijkheid die de provincie biedt voor functiemenging voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2. Voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 3 is functiemenging alleen mogelijk wanneer de belangen van bedrijven niet worden geschaad. Er zijn wel zorgen over mogelijke verdringing. Daarom zal in de VRM-monitor aandacht zijn voor dit onderwerp.

Regionale visies

Regionale visies blijven een belangrijk instrument om, de met de regio gedeelde, doelstellingen voor bedrijventerreinen te realiseren. In de REO's Midden-Holland, Rijnmond, Holland Rijnland en in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zijn er actuele regionale bedrijventerreinvisies. In de regio's Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en Haaglanden wordt gekoerst op het vaststellen van de regionale visies in 2014. Over het algemeen sluiten de VRM en de reeds vastgestelde regionale visies goed aan. In meerdere inspraakreacties stellen de regio's derhalve vraagtekens bij het actualiseren van een regionale visies bedrijventerreinen die recent en na een zorgvuldig proces tot stand zijn gekomen. Gezien de relatief beperkte verschillen tussen de regionale visies en de VRM ziet de provincie af van haar verzoek om voor 1 juli 2015 de regionale visies bedrijventerreinen te actualiseren. De provincie ziet voor zichzelf geen rol in het aanvaarden van regionale visies.

Dit geldt vooralsnog niet voor de nog dit jaar vast te stellen visies in de regio Hoeksche Waard en de gemeente Goeree-Overflakkee. Op basis van de autonome ontwikkeling dient in de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee het aantal ruimtelijke reserveringen te worden teruggebracht. Het provinciale uitgangspunt is dat de Hoeksche Waard geen bovenregionale opvangfunctie vervult. Dit zou hooguit te heroverwegen zijn als de stadsregio Rotterdam nadrukkelijk aangeeft de bovenregionale ambitie van de Hoeksche Waard te onderschrijven.

Voor de regio Haaglanden ziet de provincie een overschot aan hard aanbod in de periode 2010-2020. De provincie wil de komende jaren op basis van de ladder voor duurzame verstedelijking terughoudendheid van de gemeenten in deze regio in het opstellen van bestemmingsplannen die zacht aanbod hard maken zodat dit zachte aanbod gefaseerd kan worden ingezet tot 2030. We gaan op korte termijn met deze regio's in overleg over de aansluiting tussen de VRM en deze nog vast te stellen regionale visies.

De provincie blijft de komende periode graag in gesprek met de regio's over de regionale visies bedrijventerreinen. Met name over de fasering en het versterken van het huidige programmeren op kwantiteit naar het programmeren op kwantiteit én kwaliteit trekken we graag samen op. De provincie zal dit onderwerp ook opnemen in de bij de VRM behorende strategische verkenning. Zoals afgesproken in bestuurlijk overleg zal de provincie in haar Nota van Beantwoording ingaan op de reeds vastgestelde regionale visies. De strekking van deze reactie zal overeenkomen met de bovenstaande alinea's.

Kaarten

Veel zienswijzen gaan over de kaarten, met name over naamgeving, begrenzing, al dan niet watergebonden en harde of zachte plancapaciteit. Naar aanleiding daarvan hebben wij het nut van het begrensd vastleggen van bedrijventerreinlocaties binnen en buiten BSD in de Verordening heroverwogen. Voorgesteld wordt om dat niet

langer te doen. De verordening zal dan binnen BSD geen onderscheid meer maken en voor harde en zachte locaties van toekomstige bedrijventerreinen groter dan 3 ha zal worden verwezen naar het Programma ruimte. Daar zullen wij de harde en zachte plannen (reserveringen) voor (watergebonden) bedrijventerreinen indicatief op nemen op kaart. Harde plannen zijn opgenomen in vastgestelde bestemmingsplannen en zachte nog niet. Daar waar die plannen in het ontwerp niet correct waren aangegeven, zal dat gecorrigeerd worden. Het bovenstaande betekent niet dat de provinciale regelgeving voor bedrijventerreinen in de verordening vervalt. Die zal zich echter richten op de terreinen zoals die door de gemeenten zijn bestemd. De verordening zal worden uitgebreid met een bepaling waarin gemeenten wordt verplicht bij wijziging van een bestemming van bedrijventerrein naar een andere stedelijke functie te motiveren dat dit past in een actuele regionale behoefte, dan wel hoe in compensatie is voorzien.

Conclusies

- Gezien de relatief beperkte verschillen qua programmering 2030 tussen de regionale visies en de VRM ziet de provincie af van haar verzoek om voor 1 juli 2015 de regionale visies bedrijventerreinen te actualiseren. Er is (behalve voor Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee) geen reden voor het schrappen van bedrijventerreinen locaties. Wel is bovenregionale benutting van locaties van belang. Al met al ziet de provincie voor zichzelf geen rol in het aanvaarden van regionale visies. Dit zal worden aangepast in het Programma.
- Bij het versterken van het huidige programmeren op kwantiteit naar het programmeren op kwantiteit én kwaliteit trekken we graag samen op met de regio. De provincie zal dit onderwerp ook opnemen in de bij de VRM behorende strategische verkenning. Dit wordt aangepast in het programma.
- De noodzaak voor reductie van capaciteit in de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee en fasering Haaglanden wordt in het programma gehandhaafd.
- Kaartfouten betreffende een aantal bedrijventerreinen worden gecorrigeerd. De kaart uit de verordening wordt vervangen door een aanklikbare kaart in het Programma ruimte met de bestaande (watergebonden) bedrijventerreinen. Daarnaast bevat dit programma een indicatieve kaart van harde en zachte locaties.
- De verordening zal worden uitgebreid met een bepaling waarin gemeenten wordt verplicht bij wijziging van een bestemming van bedrijventerrein naar een andere stedelijke functie te motiveren dat dit past in een actuele regionale behoefte, dan wel hoe in compensatie is voorzien.

Thema 5 Wonen

- 5.1 Woningbehoefteramingen
- 5.2 Anticiperen op bevolkingsdaling (in relatie tot de woningbehoefte)
- 5.3 Regionale visies wonen
- 5.4 Herprogrammering in relatie tot veranderende behoeften
- 5.5 Hoe omgaan met geldende bestemmingsplannen
- 5.6 Topmilieu's wonen

5.1 Woning(bouw)behoefteramingen

Samenvatting van de zienswijzen

- De kwalitatieve behoefte-raming trekt ten onrechte 1 op 1 de demografische verandering door. Er blijft veel behoefte aan gezinswoningen in groenstedelijke, dorpse en landelijke woonmilieu's.
- Als gevolg van wijziging van rijksregelingen worden verzorgingstehuizen opgedeeld in meerdere zelfstandige woonadressen. Betwijfeld wordt of dit effect is meegenomen in de provinciale woningbehoefte-raming.

Antwoord

Het Programma ruimte bevat een referentiekader om aan de ladder voor duurzame verstedelijking te voldoen. Dit bestaat uit onder meer uit behoefte-ramingen

De provincie wil dat wordt voorzien in de maatschappelijke vraag naar woningen. Die vraag verandert van karakter. De groei ontstaat door migratie vanuit het buienland en de trek van jongeren naar universiteits/hbo-steden. Als gevestigde migranten en afgestudeerden weer verhuizen, dan vindt dat vaak plaats in of rond de stad waar ze zich eerder vestigden, omdat daar inmiddels het sociale netwerk en/of het werk zich bevindt. Door de vergrijzing wordt het aandeel ouderen groter. Ook blijven ouderen langer zelfstandig wonen. Door dit alles blijft het aantal huishoudens aanzienlijk groeien en betreft die groei per saldo bijna uitsluitend huishoudens met één inkomen. Die groep zoekt naar betaalbare woningen bij bestaande voorzieningen. Door het voorgaande vindt huishoudensgroei voor het overgrote deel plaats in en om de steden. In delen van het Groene Hart en op de eilanden hoeft de woningvoorraad steeds minder te groeien; in sommige gebieden daalt het aantal huishoudens al voor 2030. De onderzoeksrapporten behorend bij de woningbehoefte-raming (WBR 2013) en de bevolkingsprognose (BP 2013) bevatten een nadere toelichting met cijfers en bronnen.

De woningmarkt is een voorraadmarkt. In het overgrote deel van de vraag kan worden voorzien door (her)gebruik, renovatie, verhuur en verkoop van de bestaande voorraad. In een deel van de behoefte aan eengezinswoningen kan bijvoorbeeld worden voorzien doordat woningen vrijkomen door verhuizing naar zorgseenheden of door het overlijden van ouderen. Wij verwachten van gemeenten dat zij met elkaar in regionale visies inzicht geven in de mogelijkheden die de bestaande voorraad en doorstroming bieden, dat voorraad- en huisvestingsbeleid worden vastgesteld en dat daaruitvolgende acties worden geformuleerd. Het bouwprogramma is dan het sluitstuk, dat volgt uit kwalitatieve en kwantitatieve behoefte-ramingen en uit de voorziene ontwikkeling van voorraad en de bewoning daarvan.

De provincie biedt de gemeenten hiervoor een referentiekader aan via woningmarktverkenningen op basis van demografische prognoses, het nationale woningbehoefteonderzoek (het WoON) en ramingen van de effecten van rijks huurbeleid. De meest recente verkenning is de Woningmarktverkenning 2013.

De uitkomst is voor de periode tot 2030 is dat woningbouw voor het grootste deel plaats zal moeten vinden in de stedelijke agglomeratie. Maar ook in de regio's daarbuiten is er bouwbehoefte. Het grootste deel van de bouwbehoefte betreft (woningen in een stads- of dorpscentrum of in de directe omgeving daarvan.

De provinciale kwantitatieve en kwalitatieve behoefte-ramingen, die eens per drie jaar worden geactualiseerd, vormen een referentiekader voor het gesprek tussen provincie en regio's over de actualisering van regionale woonvisies. De hoofdlijnen van dat kader krijgen een plaats in het Programma ruimte.

Het accent van de bouwbehoefte op stads-en dorpscentra en hun directe omgeving, past goed bij de ruimtelijk gewenste ontwikkeling van Zuid-Holland. Als op die plaatsen wordt gebouwd, kunnen voorzieningen beter worden benut of versterkt (HOV), de leefbaarheid en agglomeratiekracht worden versterkt en de groene ruimte worden gespaard.

In de WBR wordt geen rekening gehouden met omzetting van eenheden in verzorgingshuizen naar woningen. Deze "nieuwe" woningen voorzien immers niet in een nieuwe woningbehoefte. Regio's kunnen daar in hun woonvisie rekening mee houden. Permanente nieuwe woningen voor mantelzorgers worden beschouwd als een manier om te voorzien in de woningbehoefte. De effecten van mantelzorg vormen een thema om samen met gemeenten verder te verkennen in het kader van de Agenda ruimte. De provincie neemt hier het initiatief voor.

Conclusie

De hoofdlijnen van de kwalitatieve behoefte-raming worden ook opgenomen in het Programma ruimte. Deze zijn opgenomen als bijlage 5.1 en 5.2 bij deze Nota van Beantwoording.

5.2 Anticiperen op bevolkingsdaling (in relatie tot de woningbehoefte)

Samenvatting van de zienswijzen

Het voorgestelde beleid beperkt de gemeenten veel te sterk om voor haar eigen bevolking woningen te bouwen. Zeker voor de kleine kernen is dit een belangrijk punt in verband met de vitaliteit van dorpsgemeenschappen. Voor enkele gebieden wordt de status van anticipeergebied betwist.

Antwoord

Voor een beperkt aantal gebieden wordt bevolking- en huishoudensdaling voorspeld. Deze gebieden worden in het kader van de nationale Beleidsagenda bevolkingsdaling (Rijk/IPO/VNG) aangeduid als anticipeergebieden. De aanwijzing van anticipeergebieden is gebeurd door het ministerie van BZK in het kader van van de Beleidsagenda bevolkingsdaling). Die aanwijzing wordt niet in de VRM geregeld; de VRM verwijst er naar.

Meer nog dan de daling van de bevolkingsomvang zijn de gevolgen van ontgroening en vergrijzing van de bevolking van betekenis. Daarvoor heeft de provincie samen met Ministerie van Binnenlandse zaken een programma opgesteld dat gemeenten en regio's kan helpen in het anticiperen op de effecten van bevolkingsveranderingen. De aandacht gaat vooral uit naar de effecten op het vlak van wonen, werkgelegenheid en voorzieningen. Een bewust anticiperen op de vraagstukken die demografische veranderingen met zich meebrengen, kan gemeenten helpen om in sociaal-economisch opzicht een robuust toekomstperspectief te ontwikkelen. De aanduiding van anticipeergebied moet niet worden beschouwd als een negatieve duiding van de regio. Een actieve invulling ervan laat zien dat de gemeenten tijdig inspelen op een ontwikkeling die op het gebied afkomen.. . De keuze om in het antipatieprogramma te participeren is en blijft aan de gemeenten zelf.

Alle gemeenten, waar dan ook in Zuid-Holland, kunnen voor eigen behoefte bouwen. Daarbij kan de gemeente beslissen over de spreiding van de nieuwbouw over de kernen en is binnen de regio uitwisseling met behoeften van buurgemeenten mogelijk.

Die eigen behoefte neemt in enkele regio's op termijn af als gevolg van demografische ontwikkelingen: minder geboorte, toenemende sterfte en het vertrek van jongeren die gaan studeren. Vertrek van jongeren is maar in beperkte mate het gevolg van het gebrek aan woningaanbod. Deze ontwikkeling is meer gerelateerd aan hun levensloop. Veel jongeren gaan voor studie naar een grote stad en blijven na hun studie in of om die stad wonen vanwege werk of relatie. Zie daarvoor bijvoorbeeld het onderzoek Tussen groei en krimp in het Groene Hart (Companen, 2009).

De meest recente behoefte-ramingen laten voor deze gebieden overigens wat minder of later bevolkingsdaling zien dan eerdere ramingen. Opgemerkt wordt dat deze ramingen zijn beïnvloed door deels crisisgerelateerde ontwikkelingen in de afgelopen jaren (weinig verhuizingen, relatief weinig stedelijke woningbouw doordat veel

planaanbod qua prijs niet aansloot bij de vraag). Daarmee hebben ze het karakter van scenario's. Over drie jaar komen er nieuwe ramingen en zal blijken of deze, voor deze gebieden relatief gunstige prognose, stand houdt.

Wij streven naar woningbouw die niet boven de eigen behoefte in anticipatiegebieden uit stijgt. De verwachte bevolkingsontwikkeling is niet te keren door meer plannen te maken dan nodig is voor de eigen behoefte. Het is ook niet onze bedoeling om de behoefte van welke regio ook te leiden naar andere delen van Zuid-Holland. De vitaliteit van dorpsgemeenschappen hangt meer af van de bewoners dan van extra woningbouw. Soms wordt gedacht dat extra woningbouw zorgt voor meer voorzieningen en dat meer voorzieningen zorgen voor meer vitaliteit. Uit diverse onderzoeken blijken dat de ontwikkeling van voorzieningen haar eigen dynamiek heeft en meer afhangt van ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld schaalvergroting en internet etc. Verder hoeft de omvang van voorzieningen niet bepalend te zijn voor de vitaliteit. Die blijkt eerder te worden bepaald door de wijze waarop bewoners het dorpsleven organiseren en met andere kernen samenwerken.

Conclusie

Dit subthema leidt niet tot aanpassing van de VRM

5.3 Regionale visies wonen

Samenvatting van de zienswijzen

Het is niet nodig om regionale visies te herzien. Ze zijn immers net vastgesteld.

Het vereiste van een aanvaarde regionale woonvisie kan slechts van toepassing zijn op daadwerkelijk nieuwe uitleglocaties. Die vereisten moeten niet gelden voor locaties waarvoor eerder planologische medewerking is verleend en/of contractuele afspraken zijn gemaakt met ontwikkelende partijen en/of investeringen zijn gedaan gericht op het tot ontwikkeling brengen van die locaties.

Twijfel over doorwerking aanvaarde woonvisies: pleegt de provincie dan toch geen interventies; en houden gemeenten zich aan gemaakte afspraken?

De dynamiek van planontwikkeling kan sneller gaan dan die van regionale woonvisies. Binnen BSD doen zich regelmatig kansen voor die (nog) niet in een regionale visie zijn opgenomen, zoals bijvoorbeeld transformatie van een leegkomend gebouw of vertrekkend bedrijf. Het is ongewenst dat dit soort plannen moet wachten op boekhoudkundige inpassing in een regionaal programma. Het nieuwe beleid lijkt op het oude contingentenbeleid. In de verordening ontbreekt een aanduiding van wat onder regio's wordt verstaan.

Antwoord

Het systeem gaat er vanuit dat regionale woonvisies moeten zijn geactualiseerd voor 1 juli 2015. In het Programma ruimte zijn vereisten over de inhoud van die regionale visie opgenomen. Plannen opgenomen in door GS aanvaarde visies hebben daarmee voldaan aan de door GS in de aanvaardingsbrief aangegeven treden van de Ladder voor duurzame verstedelijking.

In het kort worden de elementen van die vereisten toegelicht.

Plannen moeten voorzien in een actuele behoefte. Daarom vraagt de provincie om regionale woonvisies aan te passen aan de nieuwste behoefte-raming en woningmarktverkenning en om ze door te trekken naar 2030. Voor de periode na 2020 resp. 2025 kan het detailniveau afnemen.

Het is gewenst dat visies eens per drie jaar wordt geactualiseerd naar aanleiding van de actualisering van provinciale behoefte-ramingen en dat in de tussenliggende jaren monitoring en zo nodig herschikking van planaanbod plaatsvinden.

Bij de regionale afstemming behoren ook plannen waarvoor bestuurlijke / private afspraken zijn gemaakt en/of overheids / private investeringen zijn gedaan. Die vormen zo'n groot deel van de plancapaciteit dat het buiten de afstemming houden van deze plannen bij het actualiseren van de programmering (ertoe zou leiden dat herprogrammering praktisch onmogelijk is. Het Bro sluit plannen ook niet uit van toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking op grond van gemaakte afspraken of gedane investeringen.

Doorwerking van aanvaarde visies is ons uitgangspunt. De nieuwe sturingsfilosofie vraagt in de eerste plaats vooral wederzijds vertrouwen. Daarnaast streven we naar regionale visies die zo compleet mogelijk zijn, zodat ook de aanvaarding zo compleet mogelijk kan zijn. Het is gewenst dat aan keuzes in regionale visies over welke woningbouwlocaties eventueel gefaseerd of verkleind worden, ook ruimtelijke kwalitatieve afwegingen ten grondslag liggen.

Provinciale behoefteramingen zijn uitgangspunt voor een gesprek met de regio over de behoefte, ze zijn geen dictaat. De werkwijze van regionale woonvisies geeft ook mogelijkheden om meer rekening te houden met "spontane" capaciteit binnen BSD (bijv. onvoorzien vrijkomen van een terrein of gebouw) die nog niet in een regionale woonvisie is opgenomen. Een aantal regio's heeft hier inmiddels in de woonvisie een voorziening voor getroffen, bijvoorbeeld door het onderscheiden van plannen naar lokaal en regionaal belang of naar uitvoerbaarheid, en/of door procesafspraken over afstemming van plannen en start bouw. Deze werkwijze is heel anders dan het oude contingentenbeleid (=provincie bepaalt maximum cijfers per gemeente en "op=op"). Regionale woonvisies worden gemaakt voor één of meerdere woningmarktgebieden. GS maken in overleg met de regio's en gemeenten een apart document met een indicatieve referentiekartaal met een indeling in woningmarktgebieden

Conclusie

Dit subthema leidt niet tot aanpassing van de inhoud van het voorgenomen beleid. In de VRM en Programma ruimte zullen wij het beleid, zoals beschreven in het antwoord, verduidelijken.

5.4 Herprogrammering in relatie tot veranderende behoeften

Samenvatting van de zienswijzen

Het actuele probleem is dat er te weinig woningen worden gebouwd. Op termijn dreigt een locatietekort in de Zuidvleugel, in het bijzonder in Haaglanden. Bouwlocaties moeten daarom niet worden heroverwogen, alle oude en nieuwe woningbouwplannen moeten kunnen worden uitgevoerd.

Antwoord

De afzet van de woningbouw waarin de huidige plannen voorzien is niet altijd zeker. In het bijzonder voor plannen uit de Vinex-periode. Deze kenmerken zich door relatief dure eengezinswoningen aan stadsranden. Het afzetrisico van deze woningbouw wordt niet zozeer veroorzaakt door de crisis, maar is vooral het gevolg van structurele demografische ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er gebieden waarvoor de prognoses een bevolkingsdaling aangeven. Voor de woningbehoefte vertaalt dit zich in een geringe of geen groei. Ook die ontwikkeling is structureel. Daardoor wordt daar het aanhouden of ontwikkelen van een grote plancapaciteit met een niet-gevraagde kwaliteit zeer risicovol.

Gemeenten kunnen onderlinge concurrentie voorkomen door maken van afspraken over planreductie, en zo de haalbaarheid van de meest kansrijke plannen vergroten. Wij bevorderen dit proces door samenwerkende gemeenten ruimte voor keuzes te geven, maar ook waar nodig grenzen te stellen.

De afgelopen jaren sloot het planaanbod onvoldoende aan op de veranderende behoeften. Vooral in en om de centra van de grote steden waren er de afgelopen jaren te weinig plannen voor betaalbare woningen. Die behoefte wordt alleen maar groter. Het woningtekort dreigt daar volgens de provinciale bevolkingsprognose te groeien naar het niveau van de jaren 1950: woningnood. In de in het voorjaar 2014 ingediende woonvisies worden stappen gezet om het planaanbod beter op de manifeste vraag aan te laten sluiten, vooral door fasering en dosering. Naast de tijdelijke vraaguitval vanwege de crisis is er een structurele behoefteverandering vanwege demografische ontwikkelingen. Het is van belang die visies te actualiseren op die nieuwste kwalitatieve behoefteramingen.

Gemeenten en regio's zijn aan zet, met als partners in de eerste plaats corporaties en ontwikkelaars. Regionale samenwerking en onderlinge afstemming zijn nodig. Daarmee wordt voorkomen dat partijen op elkaar wachten

met het aanpassen van plannen. Het instrument voor die afstemming zijn regionale woonvisies en programma's. Deze decentralisatie van beleid voor wonen wordt in de VRM versterkt.

Kwaliteit en bouwproductie staan voorop. Wij geven in het Programma ruimte regiospecifieke uitgangspunten voor actualisering van regionale programma's. In de stedelijke agglomeratie is de (harde en zachte) plancapaciteit globaal gelijk aan de kwantitatieve behoefte, behalve voor Haaglanden. Daar is volgens de beschikbare informatie een capaciteitstekort. Veel van die plannen zijn zonder meer hard nodig om de benodigde productie te halen. Maar ook zal in een deel van die plannen prijsklasse en/of woonmilieu moeten worden aangepast op de actuele regionale behoefte, opdat de woningen ook afgezet zullen worden en het woningtekort kan worden ingelopen.

In delen van het Groene Hart en op de Zuid-Hollandse eilanden gaat de bevolkingsomvang op termijn dalen. In enkele van die gebieden valt de meest recente behoefteaming iets hoger uit dan die van 2010. Desondanks is in de subregio's Krimpenerwaard, Bodegraven-Reeuwijk, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en Voorne-Putten de totale plancapaciteit (hard en zacht samen) nog steeds hoger dan tot 2030 nodig is.

Wij vragen gemeenten hier bij het actualiseren van woonvisies nadrukkelijk aandacht aan te besteden. Dit kan leiden tot de conclusie dat geen bestemmingsplan voor woningbouw hoeft te worden gemaakt c.q. een vigerend plan zal worden herzien. Voor het laatste zie verder thema 5.5.

Conclusie

Dit subthema leidt tot aanpassing van de ontwerptekst, die teveel nadruk legde op planreductie. Bovenstaand antwoord is het vertrekpunt voor de nieuwe tekst.

In het Programma ruimte zullen de aandachtspunten zoals hierboven is aangegeven, worden toegevoegd. Deze zijn opgenomen in de bijlagen 5.1, 5.2 en 5.3 bij deze Nota van Beantwoording.

5.5 Hoe omgaan met geldende bestemmingsplannen

Samenvatting van de zienswijzen

In een aantal zienswijzen wordt het idee van planreductie afgewezen. Men acht de ontwikkeling van de behoefte onzeker. Het risico bestaat dat plannen onterecht geschrapt worden; want na de crisis trekt de behoefte weer aan. Dit wordt in de zienswijzen als kapitaalvernietiging ervaren. De vrees bestaat dat straks de plannen ontbreken wanneer ze weer nodig zijn. Er wordt aangegeven dat de markt zelf goed of zelfs beter dan de overheid in staat is om zelf een selectie te maken als bepaalde plannen geen afzet vinden. Ook is niet duidelijk wat wordt verstaan onder het "structureel niet meer nodig zijn" van woningbouwplannen.

Er is veel commentaar dat volgens de ontwerpverordening (art. 3.3) plannen die niet meer passen in de regionale behoefte binnen 3 jaar moeten worden herzien.

Antwoord

Regionale visies kunnen leiden tot het faseren van bestemmingsplannen. Heroverweging van een plan is aan de orde als het structureel niet meer nodig is, dat wil zeggen dat regionaal is vastgesteld dat het niet voor 2030 (planhorizon van de VRM) tot ontwikkeling zal komen. Het vastleggen van de verwerking van de regionale visies in plannen is een verantwoordelijkheid voor de gemeente. Zorgvuldigheid staat daarbij voorop. In de ontwerpstukken is niet precies beschreven waar planreductie moet plaatsvinden.

De vraag zal na de crisis weer aantrekken, maar de veranderingen in de kwalitatieve behoefte zijn structureel. En ook na de crisis zal de groei in anticipeergebieden blijven afnemen. . Zie hiervoor subthema 5.1.

Vigerende bestemmingsplannen met een bouwtitel kunnen worden uitgevoerd.

In deze situatie kan verandering komen als de bouwtitel na tien jaar niet gebruikt is. Voor oudere plannen is is dat al op korte termijn het geval. De provincie ziet er op toe dat bestemmingsplannen conform de wet na tien jaar worden herzien op basis van de actuele wetgeving, verordening en behoefteamingen. Een dergelijke herziening

is een zaak van goede RO en van toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking (toets op actuele behoefte).

Ook kan deze situatie veranderen door actualisering en monitoring van een regionale woonvisie. Daarbij neemt de regio alle plannen in beschouwing. Dit kan leiden tot herprogramming. Regio en provincie zien toe op doorwerking in bestemmingsplannen, van door gemeenten met elkaar gemaakte afspraken. Zorgvuldigheid staat daarbij zoals gezegd voorop. Van een indicatie van een termijn, zoals de in het ontwerp aangegeven "tenminste drie jaar", wordt afgezien.

Voor de strekking van het artikel 3.3 Verordening Ruimte zie thema 11.

Conclusie

In de Visie en Programma ruimte worden de passages over "structureel niet meer nodig zijn" en "tenminste drie jaar" aangepast zoals hierboven aangegeven.

5.6 Topmilieu's wonen

Samenvatting van de zienswijzen

In een aantal zienswijzen wordt verzocht om ook op andere locaties topmilieu's toe te staan of andere locaties te benoemen als "topmilieu wonen". Als concrete locaties worden genoemd: Noordwijk Sancta Maria, greenportwoningen Bollenstreek, Rijswijk Buiten en diverse locaties in Albrandswaard.

Antwoord

In het Programma ruimte worden vier bouwlocaties benoemd als "topmilieu's wonen". Dit zijn Dordrecht Belthurepark, Zuidplas Rode Waterparel, een deel van Valkenburg en een deel van de Westlandse Zoom. Onder topmilieu's worden verstaan: woningen in een dichtheid van 5-10 woningen per hectare met een VON-verkoopprijs van meer dan 600.000 euro (prijspeil 2013) gekoppeld aan investeringen in het landschap. Deze locaties waren ook al zo benoemd in de huidige provinciale structuurvisie.

De reservering voor topmilieu's houdt in dat op de aangegeven vier locaties een stedelijke ontwikkeling mogelijk is onder de voorwaarde dat hoofdzakelijk een topmilieu (zoals hierboven gedefinieerd) wordt gerealiseerd. De provincie vindt dat deze topmilieu's er moeten kunnen komen uit oogpunt van het (internationaal) vestigingsklimaat, uiteraard voorzover er vraag naar is. De fasering van deze grote locaties wordt interregionaal afgestemd. Dit beleid is ongewijzigd ten opzichte van de structuurvisie.

Deze locaties zijn met deze aanduiding in 2008 als groep geïntroduceerd bij de voorbereiding van de Verstedelijkingsstrategie Zuidvleugel. De ontwikkeling van de kwalitatieve behoefte sindsdien geeft geen aanleiding om meer locaties toe te voegen. Interregionale afstemming van de fasering wordt juist steeds belangrijker. De vier locaties in de VRM onderscheiden zich van de in zienswijzen genoemde locaties op een aantal punten: het zijn relatief grote aaneengesloten locaties aan de rand van of in de buurt van een grote stad waarbij (vooraf) investeringen in het landschap worden gedaan.

Op andere - kleinere of verspreide- locaties, kunnen ook woningen in een vergelijkbare prijsklasse komen mits ze voorzien in een regionale of lokale behoefte. Die locaties zijn van een andere schaal of situering dan de topmilieu's wonen. Ze worden niet toegevoegd als topmilieu.

Conclusie

Dit subthema leidt niet tot inhoudelijke wijzigingen in de VRM. Wel zal de in het antwoord gegeven verduidelijking van de betekenis van de aanduiding "topmilieu wonen" worden toegevoegd in het Programma ruimte.

Thema 6 Mobiliteit

- 6.1 Openbaar Vervoer (OV) landelijk gebied
- 6.2 Overdacht beheer wegen

6.1 Openbaar Vervoer (OV) landelijk gebied

Samenvatting zienswijzen

De regio Alblasserwaard Vijfheerenlanden maakt zich zorgen over de toekomst van het OV in het landelijk gebied, de regio Midden-Holland vindt dat er teveel aandacht is voor de bereikbaarheid van het stedelijk gebied. De regio Holland Rijnland roept op tot een maatschappelijk minimumniveau voor OV in het landelijk gebied. De 6 samenwerkende gemeenten in de Bollenstreek signaleren een structureel dekkingstekort voor het OV als bedreiging voor de continuïteit, ook voor ouderen en gehandicapten. Ze roepen de provincie op om uit te leggen hoe dat tekort wordt opgelost.

De stadsregio Rotterdam vindt daarentegen dat de VRM teveel een compromis is tussen agglomeratiekracht in het stedelijk kerngebied en de visie op OV daarbuiten. De gemeente Wassenaar ziet te weinig aandacht voor het OV tot in de haarvaten van het systeem.

De Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee (waar de voorbereiding voor de nieuwe concessie nu loopt) hebben een aantal inhoudelijke vragen gesteld over het opwaarderen van de corridor van Zuidplein naar Oude Tonge.

Antwoord

De verder dalende rijksbijdrage uit de BDU, in combinatie met de toekomstige krimp in het landelijk gebied en de kostenstijgingen in het OV maken het onontkoombaar dat het aanbod van het OV verandert. Ondanks deze negatieve ontwikkelingen is het OV in de concessiegebieden van de provincie Zuid-Holland nog steeds op peil. Dit wil de provincie zo houden maar daarvoor zijn nieuwe instrumenten nodig. Met name door de krachten te bundelen met gemeenten, burgers, vervoerders, instellingen voor zorg en welzijn. Daarnaast zoekt de provincie de afstemming met het gemeentelijke doelgroepenvervoer en kunnen nieuwe concessies worden ontwikkeld. Dit moet voor alle partijen leiden tot efficiënter vervoer dat aansluit op de vraag. Partijen worden uitgedaagd om nieuwe combinaties van vervoer te ontwikkelen en in de toekomst producten te gaan integreren. De maatschappelijke vraag is daarbij het uitgangspunt. De efficiencyverbetering van het OV staat voorop en vanzelfsprekend hoort hier een basisvoorziening bij voor mensen die afhankelijk zijn van het OV.

Voor het concessiegebied HWGO is inmiddels een OV Beleidskader vastgesteld, als voorbereiding op de nieuwe concessie die eind 2015 moet starten. Voor de concessiegebieden Drechtsteden, Alblasserwaard, Vijfheerenlanden (DAV) en Zuid-Holland Noord (ZHN) zijn nieuwe concessies op korte termijn niet aan de orde. Met die regio's gaat de provincie de komende tijd de leerervaringen vanuit HWGO delen en bezien welke stappen er toch al op korte termijn gezet kunnen worden met de huidige vervoerder. Het gezamenlijk beleidsproces ter voorbereiding op een nieuwe concessie start medio 2015 voor DAV en medio 2017 voor de ZHN (of twee jaar later als de huidige concessie wordt verlengd tot 2022).

Conclusie: De beantwoording van dit thema leidt niet tot aanpassingen van het ontwerp.

6.2 Overdacht beheer wegen

Samenvatting zienswijzen

Rijkswaterstaat wil de argumentatie weten achter de functionele indeling van wegen (conform het kaartbeeld op bladzijde 6 van het ontwerp-Programma mobiliteit) en is benieuwd naar een onderzoek over de mogelijke overdracht van wegen. Gemeenten en regio's in het landelijk gebied maken zich zorgen (Midden-Holland, Alblasserwaard Vijfheerenlanden) over de kosten die er mee gepaard gaan als er wegen aan hen / gemeenten worden overgedragen.

De gemeente Krimpen aan den IJssel stelt concreet voor om een stuk weg aan de provincie over te dragen tussen de N210 en de Algerabrug.

Antwoord

Het onderzoek moet een gedeeld inzicht opleveren op welke plekken overdracht van (delen van) wegen aan een andere wegbeheer praktisch is en/of financieel voordeel biedt. Naar verwachting zullen de financiële mogelijkheden hiertoe beperkt zijn. Niettemin is het principe van overdracht, in goed overleg bespreekbaar, daar waar het wederzijds voordeel biedt. Het kaartbeeld op blz 6 van het Programma mobiliteit is niet bedoeld als blauwdruk voor dit onderzoek. Er zullen meer criteria een rol spelen dan alleen de functie in het wegennet. Het formuleren van deze criteria zal mede onderwerp van de studie zijn..

De idee achter het onderzoek, dat de provincie Zuid-Holland in 2014 wil opstarten, is dat:

- Overdracht van (delen van) wegen efficiencyvoordelen kan opleveren, zowel voor de kwaliteit als voor de kosten van het beheer van de infrastructuur;
- Vanuit een logische indeling van het netwerk er aanleiding kan zijn om (delen van) wegen over te dragen aan de provincie of een andere wegbeheerder;

Ter illustratie hiervan twee voorbeelden:

Voorbeeld 1: de oude provinciale weg tussen Pijnacker en Delft (door Delfgauw) is in 2013 overgedragen aan de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Door de aanleg van de N470 heeft de oude provinciale weg een andere functie in het wegennet gekregen.

Voorbeeld 2: de weg die Krimpen aan den IJssel voorstelt om over te dragen aan de provincie is geredeneerd vanuit het netwerk logisch om te onderzoeken. Tussen de N210 en de Algerabrug is het maar een klein stuk. Keerzijde is wel dat dit stuk weg duur is om te onderhouden vanwege de verhoogde ligging en verouderende damwandenconstructie die de weg op haar plek houdt. Op basis van de eerder genoemde criteria is het is dus elke keer maatwerk om tot een afspraak te komen.

Conclusie De beantwoording van dit thema leidt niet tot aanpassingen van het ontwerp.

Samenvatting van de zienswijzen

Bouwpercelen melkveehouderij / akkerbouw

Agrarische belangenorganisaties en landelijke gemeenten en regio's bepleiten dat het oprekken van de huidige 2 ha naar 2,5 ha ook voor melkveehouderij zouden moeten gelden. De toenemende ruimtebehoefte wordt o.a. gerelateerd aan de trend van schaalvergroting, dierenwelzijn, het sluiten van kringlopen en ruimte voor hoogwaardiger stallen. Ze verzoeken om overschrijding van de 2-ha grens toe te staan op basis van maatwerk (ontheffingsmogelijkheid); gekoppeld aan voorwaarden zoals grondgebondenheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Dit zou ook gecombineerd kunnen worden met een bepaling over de maximale omvang van de bebouwing.

De Dierenbescherming daarentegen is tegen het oprekken van de 2-ha-grens en verzoekt de huidige 2 ha te handhaven in combinatie met dierenwelzijnbepalingen. Zij vindt dat de provincie onvoldoende begrippen als dierenwelzijn, extensivering, verbreding en verduurzaming definieert en normeert. Zij verzoekt de provincie om de in de ontwerp-VRM opgenomen stringente regels voor duurzaamheid in de intensieve veehouderij ook toe te passen voor melkveehouderij in combinatie met grondgebondenheid en weidegang.

Intensieve veehouderij:

In het algemeen bepleiten agrarische belangenorganisaties versoepeling van het beleid in de ontwerp-VRM, terwijl de Dierenbescherming aangeeft dat 2 ha is ruim voldoende voor intensieve veehouderij. Verder worden de volgende punten genoemd:

- het toestaan van hervestiging van bestaand bedrijf (= nieuwvestiging) indien er sprake is van knelgevallen oa. ten aanzien van dierenwelzijn of wanneer er sprake is van een overlastsituatie;
- afzien van de eis dat het gehele bedrijf moet verduurzamen als sprake is van uitbreiding. De bovenwettelijke duurzaamheidseisen beperken tot de uitbreiding;
- keuze keurmerk voor het bepalen van het niveau van de bovenwettelijke duurzaamheid aan ondernemer overlaten.

Antwoord

De 2 ha-grens heeft zijn oorsprong in de Agenda Landbouw, (2011) en is opgenomen in de vigerende Verordening Ruimte. Wij zien in de zienswijzen aanleiding om de definitie van het agrarisch bouwperceel te verduidelijken..

De terughoudendheid in het toestaan van *overschrijding van de 2 ha-regeling voor de melkveehouderij* komt voort uit onvoldoende inzicht in de effecten van het afschaffen van melkquota in 2015. Wij hebben in december 2013 aan de Statencommissie Ruimte en Leefomgeving geschreven dat wij een overschrijding van deze grens verkennen voor de melkveehouderij en daarbij ook dierenwelzijn betrekken. Wij ronden onze lopende 'Verkenning ontwikkelingen landbouw' af. Als deze daartoe aanleiding geeft, zullen wij dit voorleggen aan PS om op een nader moment opnieuw over dit thema te beslissen in relatie met integrale duurzaamheid, inclusief dierenwelzijn.

De maximale omvang van een agrarisch bouwblok voor melkveehouderij en akkerbouw blijft daarmee op 2 ha. Dit mag voor de meeste bedrijven ruim voldoende worden geacht. Voor het toestaan van uitbreidingen boven de 2 ha blijft de ontheffingsprocedure van kracht. Er worden geen aanvullende eisen aan duurzaamheid en dierenwelzijn gesteld voor uitbreiding van melkveehouderij en akkerbouw binnen de 2 ha (= continuering huidig beleid).

Met de mogelijkheid voor de *overschrijding ten behoeve van verbreding* (recreatie, zorg en energieopwekking), maken wij het mogelijk dat een agrarisch bedrijf zijn inkomstenbasis verbreedt en op energiegebied verduurzaamt. Wij doelen hierbij ook op het vergroten van het bouwblok voor bebouwing voor mestvergistings en biogasinstallaties. Voor zonnepanelen is in beginsel geen nieuwe bebouwing nodig en dus geen vergroting van het bouwblok. Wij zullen de regelgeving aanpassen.

Ten aanzien van de intensieve veehouderij zijn de ontwerp-visie en ontwerpverordening gebaseerd op de onze reactie op motie 246 over intensieve veehouderij (PS, januari 2011). Wij zullen op basis hiervan vasthouden aan

de hoofdlijn uit de ontwerpverordening dat geen nieuwvestiging plaatsvindt. Wij stellen de volgende wijzigingen ten opzichte van de ontwerpverordening voor:

- a) Hervestiging van bestaande bedrijven wordt toegestaan voor bedrijven die op 1 april 2014 in Zuid-Holland gevestigd waren. Uitgangspunt is geen nieuwe intensieve bedrijven erbij ('saldo nul'). Het is aan de gemeente te bepalen of de hervestiging plaatsvindt op bestaand agrarisch bedrijf of op maagdelijk terrein. Hervestiging is mogelijk als voldaan wordt aan voorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en dierenwelzijn zoals vastgelegd in een bestaand certificeringssysteem.
- b) We staan uitbreiding van een bestaand bouwperceel tot 2 ha toe als voldaan wordt aan voorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en dierenwelzijn zoals vastgelegd in een bestaand certificeringssysteem. Deze voorwaarden gelden niet bij uitbreiding binnen een bestaand bouwperceel. Het vereiste van certificering (zie onder a.) geldt alleen de gebouwen en bedrijfsvoering in de uitbreiding.
- c) In de vereiste certificering staan integrale duurzaamheid en dierenwelzijn voorop. Het gaat hierbij om de Maatlat Duurzame Veehouderij, of de Investeringsregeling Duurzame Stallen, of Beter Leven 1 ster, of Milieukeur of SKAL voor de biologische veehouderij. De ondernemer heeft de vrijheid het kwaliteitssysteem te kiezen dat bij hem past. Wij zullen deze lijst periodiek beoordelen.
Verder dient te worden voldaan aan de voorwaarde dat de gemeente de bestemming intensieve veehouderij op de verlaten locatie schrapt en zo zonodig de oude bebouwing afbreekt.

Conclusie:

Algemeen:

Huidige definitie 'agrarisch bouwperceel' wordt aangescherpt: (geënt op de definitie van de provincie Utrecht):
Nieuwe tekst wordt: "agrarisch bouwperceel: aaneengesloten stuk grond, waarop bedrijfsgebouwen, bijgebouwen, bedrijfswoning(en) met bijbehorend erf en tuin, andere bouwwerken zoals hooibergen, voersilo's, kuilvoerplaten, biomassavergisting, mestopslag, erfverharding, parkeervoorzieningen en erfbeplanting zijn toegestaan".

M.b.t. verbredingsactiviteiten:

In de Verordening Ruimte wordt mogelijkheid geboden voor extra ruimte voor verbredingsactiviteiten tot maximaal 2,5 ha. Onder 'energieopwekking' wordt verstaan opwekking van energie door middel van biogas- en mestvergistingsinstallaties. Voor verbredingsactiviteiten die buiten een bouwperceel van 2 ha vallen is geen ontheffing nodig.

M.b.t. intensieve veehouderij:

Aanpassen regelgeving conform het hierboven aangegevene. GS krijgen de bevoegdheid om bovenwettelijke keurmerken verduurzaming van toepassing te verklaren.

Thema 8 Windenergie

Samenvatting van de zienswijzen

- Nut en Noodzaak windenergie (op land).
- Windenergie ongewenst vanwege (hinder)aspecten als natuur, geluid, slagschaduw, landschappelijke impact, daling waarde onroerend goed en gevolgen voor gezondheid.
- Bezwaar tegen specifieke locaties windenergie.
- Verzoeken om locaties windenergie ruimer aan te wijzen, t.b.v. geschikte posities voor windturbines, en verzoeken om extra locaties op te nemen.
- Bezwaren tegen de extra mogelijkheden voor middelgrote turbines.

Antwoord

Nut en Noodzaak

De noodzaak voor een transitie richting een energie-efficiënte, duurzame en emissiearme energiehuishouding wordt steeds groter, zowel vanuit economisch oogpunt als vanuit het tegen gaan van klimaatverandering en de wens voor een schone leefomgeving. Onder meer om deze redenen heeft het rijk in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Om dit doel te bereiken zijn forse beleidsinspanningen en investeringen nodig op alle vormen van duurzame energie. Het is én-én. De provincie heeft daarom energietransitie als een van de vier rode draden van de Visie Ruimte en Mobiliteit benoemd. Daarnaast heeft de provincie op 26 februari 2014 de nota 'Intensivering energiebeleid' vastgesteld. Windenergie speelt in beide nota's een belangrijke rol.

Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de Rijksdoelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het rijk gemaakt over de verdeling per provincie van de 6000 MW. De windenergieopgave voor de provincie Zuid-Holland bedraagt in deze verdeling 735,5 MW in 2020. Hiervoor zijn 'locaties windenergie' aangewezen. Deze locaties zijn het resultaat van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit. De locaties combineren windenergie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water.

Daarbij wordt voorkeur gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen. Bestaande opstellingen binnen de 'locaties windenergie' kunnen ter plaatse vervangen en opgeschaald worden. In gebieden die vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch, ecologisch of recreatief oogpunt kwetsbaar zijn, is plaatsing uitgesloten. De provincie stelt zich terughoudend op ten aanzien van een extra opgave op land na 2020. Wel verwacht de provincie dat de technologie zich verder zal ontwikkelen. Daardoor kan na 2020 mogelijk een hogere opbrengst behaald worden op de aangewezen locaties windenergie, zodra daar turbines worden vervangen.

Windenergiebeleid

In algemene zin is het windenergiebeleid in de ontwerp-VRM gehandhaafd zoals het was opgenomen in de Provinciale Structuurvisie. Wel zijn er een aantal actualiseringen doorgevoerd.

Goeree-Overflakkee

Gedeputeerde Staten en het college van Goeree-Overflakkee hebben in 2012 een bestuursakkoord en in 2013 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarin is afgesproken dat zij een planMER opstellen ten behoeve van het aanwijzen van geschikte locaties voor windenergie op Goeree-Overflakkee voor maximaal 260 MW. Dit planMER, waarin aspecten als geluid, slagschaduw, landschap, leefomgeving en natuur zijn onderzocht, is in 2013 opgesteld en staat aan de basis voor de aanpassing van het windenergie beleid in zowel de Regionale Structuurvisie van de gemeente Goeree-Overflakkee als in de VRM. De partiële herziening van de Regionale Structuurvisie heeft tegelijk met de ontwerp-VRM ter visie gelegen, en de beantwoording van de zienswijzen en de

aanwijzing van de definitieve locaties windenergie op Goeree-Overflakkee hebben in afstemming met de gemeente plaatsgevonden.

Op basis van het planMER en de ingebrachte zienswijzen is het voormalige zoekgebied windenergie uit de PSV (de randzone) in afstemming met de gemeente Goeree-Overflakkee vervangen door specifieke gebieden waar windenergie in clusters gerealiseerd mag worden: de Noordrand (westelijk gedeelte, verbreed. Het oostelijke gedeelte uit de Ontwerp-VRM is vervallen, vanwege de mogelijke gebiedsontwikkeling Noordrand), Van Pallandpolder, en Battenoot. Naast deze locaties windenergie wordt voorgesteld de locatie windenergie Den Bommel Zuid uit de Ontwerp-VRM te laten vervallen en een lijnopstelling in de Anna Wilhelminapolder mogelijk te maken. Daarnaast blijven de bestaande locaties windenergie Piet de Wit (de clustermogelijkheid uit de Ontwerp-VRM is vervallen) en Herkingen gehandhaafd en zijn de vergunde windturbines op het Hellegatsplein opgenomen als locatie windenergie. In de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee kan met de huidige stand der techniek redelijkerwijs voor circa 225 MW windenergie gerealiseerd worden. Ten opzichte van de oorspronkelijke ambitie van 260 MW is dat een aanzienlijke, maar gelet op het draagvlak bij de gemeente nog aanvaardbare reductie. De kop van Goeree-Overflakkee is niet aangewezen als geschikt gebied voor windenergie, vanwege o.m. ecologie (ontzien van de meest kwetsbare Natura 2000 gebieden: Voordelta, Duinen Goeree & Kwade Hoek), landschappelijke aspecten (o.m. Kroonjuweel, voormalig Topgebied Cultureel Erfgoed) en de hoge waarden voor recreatie en toerisme, e.e.a. zoals nader omschreven in het planMER Windenergie Goeree-Overflakkee. De EHS, Natura2000 en cultuurhistorisch waardevolle ringpolders zijn eveneens uitgesloten voor plaatsing. Plaatsing in het water is uitgesloten omdat het Natura2000-gebied is en de kosten te hoog zijn.

In de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee zijn geen berekeningen gemaakt op basis van windturbineposities, omdat de posities van windturbines pas in de vervolgfase (projectMER/planMER, vergunningen) bekend worden. De normeringen zijn vertaald naar vaste afstanden e.e.a. zoals uiteengezet in de planMER op pagina 43 e.v.. In de vervolgfase dient voor de realisatie van windenergieprojecten getoetst te worden aan de vigerende wet- en regelgeving voor bijvoorbeeld geluid en slagschaduw. Tijdens de inspraakprocedure is gebleken dat er in de planMER windenergie Goeree-Overflakkee een verwisseling van de getallen voor woningen in het GIS (geografisch informatiesysteem) is opgetreden voor een aantal plaatsingsgebieden uit de planMER. Hier is een aanvulling op de planMER voor uitgevoerd. De gewijzigde scores leiden echter niet tot een andere conclusie over de geschiktheid van de in de planMER genoemde plaatsingsgebieden. Deze aanvulling is aan deze Nota van Beantwoording toegevoegd in bijlage 5.4..

Gelet op het detailniveau van het besluit inzake de locaties voor windenergie is volstaan met een Passende Beoordeling op Hoofdlijnen. Daarom staat in beide structuurvisies opgenomen dat bij het realiseren van de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee cumulatieve effecten mogelijk zijn op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden) en plant- en diersoorten (Flora- en faunawet) en op het landschap. De invulling van de locaties vereist daarom in de volgende fase van besluitvorming (projectMER) een integrale aanpak. Effecten van de locaties windenergie op beschermde gebieden en soorten moeten in samenhang worden onderzocht en getoetst. De Commissie voor de m.e.r. heeft de planMER beoordeeld en geconcludeerd dat 'het MER en bijbehorende stukken de essentiële informatie bevatten om een besluit te kunnen nemen over beide Structuurvisies en de Provinciale Verordening Ruimte waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen'. De randvoorwaarden bij de ontwikkeling voor windenergie in de locaties windenergie zijn opgenomen in het Programma ruimte van de VRM. Het kan zijn dat in het vervoltraject ook een planMER dient te worden opgesteld, bijvoorbeeld t.b.v. het aanpassen van het bestemmingsplan.

Stadsregio Rotterdam

Een aantal locaties uit het windenergieconvenant van de stadsregio Rotterdam zijn technisch niet haalbaar. Met de stadsregio is bestuurlijk afgesproken dat de gemeenten in 2014 aanvaardbare alternatieve locaties aanwijzen. Deze kunnen echter pas na de vaststelling van de VRM ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Locaties Windenergie

De voormalige termen 'zoekgebied windenergie' en 'concentratiegebied windenergie' uit de Provinciale Structuurvisie zijn vervallen. Alle gebieden waar moderne turbines, met een ashoogte vanaf zo'n 80 meter,

mogen worden geplaatst zijn aangeduid als 'locatie windenergie'. De voormalige zoekgebieden windenergie ('A44 zone', 'A4-A12-A13 Zone', 'Distripark Doelwijk' en de 'randzone van Goeree-Overflakkee') zijn geconcretiseerd tot specifieke locaties windenergie.

De locaties windenergie zijn in de VRM ruimer op de kaart ingetekend, om optimale turbineposities binnen de door Provinciale Staten vastgestelde locaties windenergie mogelijk te maken. Daarnaast is ten opzichte van de PSV in artikel 2.3.1 'Windenergie' van de Verordening Ruimte een lid toegevoegd, waarin is opgenomen dat de begrenzing van de locaties windenergie in beperkte mate kan worden aangepast, rekening houdend met de lokale omstandigheden.

In het Programma ruimte en in de toelichting van de Verordening Ruimte zal bij artikel 2.3.1. een alinea worden toegevoegd, die grotendeels ook was opgenomen in de PSV: 'Bij de plaatsing van windturbines dienen op projectniveau effecten ten aanzien van o.m. natuur, flora en fauna, bescherming van waardevolle cultuurhistorische stads- en dorpsgezichten, geluid, externe veiligheid, slagschaduw, lichtschittering, vaarwegen en waterstaatswerken, landschappelijke inpassing, watertoets en archeologie te worden onderzocht. Het voorgaande dient in een MER en/of een ruimtelijke onderbouwing te worden vastgelegd'.

Bij de ontwikkeling van de locatie Nedstaal is de impact op het werelderfgoed Kinderdijk een belangrijk aandachtspunt. Gedeputeerde Staten zullen een impact study laten uitvoeren en via de Rijksdienst Cultureel Erfgoed contact opnemen met Unesco over de locatie windenergie Nedstaal.

Planschade

Eventuele planschade is pas aan de orde als ten behoeve van het windpark het bestemmingsplan wordt herzien of een omgevingsvergunning wordt verleend. Voor die situaties is in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening een regeling opgenomen, die erop neer komt dat degene die meent dat hij schade lijdt burgemeester en wethouders kan verzoeken om een tegemoetkoming, voor zover die schade redelijkerwijs niet voor rekening van de verzoeker hoort te blijven en voorzover al niet op een andere wijze een vergoeding is toegekend. De wet geeft verder nog een aantal nadere randvoorwaarden. De gemeente beslist of een verzoek wordt gehonoreerd; bij afwijzing is beroep bij de Raad van State mogelijk. Net als de provincie doet bij inpassingsplannen, doen gemeenten er goed aan met de initiatiefnemers een planschadeovereenkomst te sluiten die het risico namens hen vastlegt.

Uitbreiding artikel windenergie Verordening Ruimte

Naast de locaties windenergie stond in de Ontwerp-VRM een extra lid onder artikel 2.3.1 toegevoegd voor middelgrote turbines tot 500 kW. Vanwege het feit dat de provincie deze categorie turbines wil toetsen op landschappelijk effecten is de begrenzing voor deze middelgrote windturbines in de vastgestelde Verordening Ruimte aangepast van 500 kW naar een maximale ashoogte van 45 meter. Windturbines van 500 kW kunnen immers op verschillende hoogten worden geplaatst. Lid 3 van artikel 2.3.1 bepaalt dat een bestemmingsplan windturbines met een ashoogte van 45 meter toelaat op een locatie binnen de stedelijke agglomeratie, inclusief de regionale kernen en het glastuinbouwgebied Westland-Oostland voor zover dat passend is bij de lokale situatie. Dit is ter beoordeling van de gemeente. De provincie kan wel een zienswijze indienen indien te weinig rekening is gehouden met het omringende landschap en de landschappelijke, cultuurhistorische, ecologische en recreatieve kwaliteiten.

Ten slotte is er voor bestaande turbines buiten de locaties windenergie een lid aan artikel 2.3.1. toegevoegd, waarin staat opgenomen dat vervanging van bestaande windturbines buiten de aangewezen locaties voor windenergie mogelijk is mits de ashoogte zou moeten toenemen. Indien de ashoogte toeneemt, dient een studie te worden gedaan naar de landschappelijke inpasbaarheid ervan. Op basis van de uitkomsten hiervan kunnen Provinciale Staten de locatie aanmerken als nieuwe locatie voor windenergie.

Specifieke beantwoording Zienswijzen

Zienswijzen over ongewenste locaties vanwege (hinder)aspecten als natuur, geluid, slagschaduw, landschappelijke impact en gevolgen voor gezondheid, bezwaren tegen specifieke locaties windenergie, verzoeken om extra locaties op te nemen en bezwaren tegen de extra mogelijkheden voor middelgrote turbines worden beantwoord bij de betreffende zienswijzen.

Nieuwe locaties in VRM

Naar aanleiding van de zienswijzen is er een aantal locaties nieuw toegevoegd aan het provinciaal windenergiebeleid. Deze zullen worden toegevoegd in de kaart met locaties windenergie in de verordening Ruimte en zullen tekstueel worden toegevoegd in het Programma ruimte bij de desbetreffende regio. Daarnaast is er een aantal locaties komen te vervallen. Het betreft de volgende locaties windenergie:

Nieuw

- Goeree-Overflakkee: Locatie Anna Wilhelminapolder en de verbreding westelijk gedeelte locatie Noordrand
- ABC Westland (Westland)
- A13 – Technopolis (Delft)
- A12 – Balij (Pijnacker-Nootdorp)

Vervallen:

- Goeree-Overflakkee: Oostelijk gedeelte locatie Noordrand, Den Bommel Zuid en de clustermogelijkheid bij Piet de Wit.

Mogelijke alternatieve locaties

Sommige gemeenten/ regio's bieden alternatieve locaties aan voor door Provinciale Staten eerder vastgesteld locaties. In principe wordt vastgehouden aan de eerder door Provinciale Staten vastgestelde locaties. Mochten die om technische of andere redenen niet haalbaar zijn, dan zullen locaties, die niet eerder door Provinciale Staten waren afgewezen, door de provincie alsnog worden overwogen. Daarvoor is dan aanpassing van de verordening nodig.

Conclusie

Algemeen: De inleidende tekst over windenergie in VRM, Verordening (toelichting) en Programma was in de Ontwerp-VRM niet overal uniform. Deze tekst is meer uniform gemaakt.

Aanpassen kaart Verordening Ruimte:

- Goeree-Overflakkee: Locatie Anna Wilhelminapolder en de verbreding westelijk gedeelte locatie Noordrand. Vervallen t.o.v. de Ontwerp-VRM: oostelijk gedeelte locatie Noordrand, locatie Den Bommel Zuid en de clustermogelijkheid bij Piet de Wit.
- Nieuwe locaties windenergie overig Zuid-Holland:
 - ABC Westland (Westland)
 - A13 – Technopolis (Delft)
 - A12 – Balij (Pijnacker-Nootdorp)
- Kleine aanpassingen locaties windenergie op basis van zienswijzen:
 - Binnenmaas (iets naar het oosten, conform de PSV)
 - Barendrecht (iets breder)
 - Rotterdam - Nieuwe Waterweg (iets naar het westen uitgebreid)
 - Distripark Doelwijk (iets uitgebreid naar het oosten)
 - Grootte Lindt (iets naar het oosten)
 - Dordtsche Kil (doorgetrokken t/m Duivelseiland)

Aanpassen lid 3 artikel windenergie in Verordening Ruimte:

De begrenzing voor de in lid 3 genoemde middelgrote windturbines zal in de Verordening Ruimte worden aangepast van 500 kW naar een maximale ashoogte van 45 meter.

Toevoegen in tekst Programma ruimte en in de toelichting bij artikel windenergie Verordening Ruimte:

‘Bij de plaatsing van windturbines dienen op projectniveau effecten ten aanzien van o.m. natuur, flora en fauna, bescherming van waardevolle cultuurhistorische stads- en dorpsgezichten, geluid, externe veiligheid, slagschaduw, lichtschildering, vaarwegen en waterstaatswerken, landschappelijke inpassing, watertoets en

archeologie te worden onderzocht. Het voorgaande dient in een MER en/of een ruimtelijke onderbouwing te worden vastgelegd'.

Toevoegen in algemene tekst VRM, programma en verordening:

'Sommige gemeenten/ regio's bieden alternatieve locaties aan voor door Provinciale Staten eerder vastgesteld locaties. In principe wordt vastgehouden aan de eerder door Provinciale Staten vastgestelde locaties. Mochten die om technische of andere redenen niet haalbaar zijn, dan zullen locaties, die niet eerder door Provinciale Staten waren afgewezen, door de provincie alsnog worden overwogen. Daarvoor is dan aanpassing van de verordening nodig.'

Toevoegen tekst Stadsregio Rotterdam Programma ruimte:

'Een aantal locaties uit het windenergieconvenant van de stadsregio Rotterdam zijn technisch niet haalbaar. Met de stadsregio is bestuurlijk afgesproken dat de gemeenten in 2014 aanvaardbare alternatieve locaties aanwijzen. Deze kunnen echter pas na de vaststelling van de VRM ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd.'

Aanpassen tekst Drechtsteden Programma ruimte:

'Bij de ontwikkeling van de locatie Nedstaal is de impact op het werelderfgoed Kinderdijk een belangrijk aandachtspunt. Gedeputeerde Staten zullen een impact study laten uitvoeren en via de Rijksdienst Cultureel Erfgoed contact opnemen met Unesco over de locatie windenergie Nedstaal.'

Aanpassen tekst Goeree-Overflakkee Programma ruimte:

De tekst over Goeree-Overflakkee in het Programma ruimte zal aangepast worden conform de hierbovengenoemde locatiewijzigingen. Bijbehorende aandachtspunten voor de vervolgfase zullen worden opgenomen op basis van de planMER.

NB: Op basis van de individuele zienswijzen en de aanpassingen aan de locaties windenergie zal de tekst bij de regio's in het Programma ruimte op enkele punten worden aangepast.

Thema 9 Transformatiegebieden

Samenvatting van de zienswijzen

In meerdere zienswijzen wordt verzocht om alle transformatielocaties uit de PSV in de tekst en op de kaart als transformatiegebied op te nemen. In het ontwerp-Programma ruimte zijn alleen de bovenregionale transformatiegebieden uit de vigerende PSV opgenomen. De overige transformatiegebieden komen pas weer in het Agenda ruimte aan de orde. Dit schept geen helder beeld voor de indieners van de zienswijze. Kunnen ze nu wel of niet verder met plannen die zij in gang hadden gezet, b.v. om gebruik te maken met een ruimte voor ruimte. Diverse bewoners(groeperingen) in de Vlietzone verzoeken juist de transformatieaanduiding te verwijderen. Voor de Plaspoelpolder is onder andere door de gemeente Rijswijk verzocht om dit gebied de aanduiding transformatie te geven. Deze locatie is nog niet eerder aangemerkt als transformatiegebied. Gemeente Nieuwkoop wil naast de "oude transformatiegebieden" nog een aantal andere locaties transformeren. Deze locaties zijn op dit moment als glastuinbouwgebied aangemerkt.

Antwoord

Het nieuwe beleid van de provincie gaat er nu vanuit dat alle gebieden getransformeerd mogen worden, behalve als dat niet mogelijk is als gevolg van een bepaling in de Verordening ruimte. Dit geldt alleen voor de glastuinbouwgebieden. Watergebonden bedrijventerreinen en bedrijventerreinen in de hogere milieucategorieën mogen, gelet op de beantwoording onder thema 4.3, worden getransformeerd naar een ander functie, mits deze ruimte (zo nodig) elders binnen de regio gecompenseerd wordt. Voor bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2 gelegen binnen het stedelijk gebied, schept de provincie de mogelijkheid om functies te mengen. Voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 3 is functiemenging alleen mogelijk wanneer de belangen van bedrijven niet worden geschaad. Dit betekent dat in het Programma ruimte onderstaande locaties als transformatiegebied worden opgenomen en op de kaart de aanduiding transformatie krijgen:

- Erasmuszone Wateringen: van glastuinbouwgebied naar gemengd stedelijk milieu, wonen plus werken.
- Glastuinbouwgebieden in Aar- en Amstelzone van glastuinbouw naar gemengde functies (wonen, recreatie, agrarisch en natuur).
- Glastuinbouwgebied Lansingerland, Hoekeindsche weg: van glas naar stedelijk gebied.
- De Woerd, gemeente Katwijk: Het gebied maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van locatie Valkenburg. Op dit moment staat er nog glas. Dit glas wordt in de toekomst getransformeerd naar woningbouw.

Wanneer in deze gebieden daadwerkelijk tot transformatie wordt overgegaan zal de verordening moeten worden aangepast of ontheffing moeten worden verleend. De aanduiding in het Programma ruimte dient om ten aanzien van de besluitvorming daartoe voorspelbaarheid in te bouwen.

Zienswijzen over specifieke locaties:

1 Plaspoelpolder

Zienswijze: Door de gemeente Rijswijk en door Het industrieschap Plaspoelpolder wordt verzocht de Plaspoelpolder eveneens aan te duiden als transformatiegebied in aansluiting op het bedrijventerrein Binckhorst dat al is aangeduid als transformatiegebied.

Antwoord: Delen van de Plaspoelpolder die nu nog de bestemming kantoren hebben en de bestemming bedrijvigheid in de lagere milieucategorie kunnen worden getransformeerd op basis van de VRM. De betreffende bedrijven in de hogere milieucategorieën liggen wat verspreid. Het is primair aan de gemeente om in overleg met bedrijven een voorzet te doen welke deel/ delen van de Plaspoelpolder behouden blijft voor bedrijven in de hogere milieucategorieën en welke delen voor aanpassing in aanmerking komen. Indien transformatie past in de regionale programmering en gecompenseerd wordt zal de provincie hiermee instemmen. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

2 Glaslocaties in Nieuwkoop

Zienswijze Bezwaar tegen het schrappen van de transformatiegebieden glastuinbouw uit het vigerende beleid. Dit beleid in combinatie met de Ruimte voor Ruimte-regeling leek net succesvol te worden. Hierdoor krijgt het streven

naar een duurzame glastuinbouw een negatieve impuls. Het gebruik maken van de Ruimte voor Ruimteregeling is binnen de voormalige transformatiegebieden, nu glastuinbouwgebieden onmogelijk geworden. Verzoek om de transformatiegebieden uit het vigerende beleid te handhaven en uit te breiden conform de wens van de gemeente.

Antwoord: Deze transformatiegebieden glastuinbouw uit het vigerende beleid worden weer als zodanig op de kaart opgenomen, waardoor transformatie en toepassing van Ruimte voor Ruimte binnen die gebieden mogelijk blijft.

Het verzoek om uitbreiding van transformatiegebieden glastuinbouw zal de provincie beoordelen in het kader van de op te stellen ontwikkelstrategie op basis van het vraag/aanbod onderzoek van de Greenport Aalsmeer. Dit betekent dat bij een actualisering van het Programma ruimte de begrenzing van de glastuinbouw van Greenport Aalsmeer mogelijk aangepast wordt.

3 Vlietzone in Den Haag

Zienswijze De aanduiding van de Vlietzone als Transformatiegebied van bovenregionaal belang te schrappen. Dit betekent met name het verwijderen van de Vlietzone als transformatiegebied op de kaart.

Antwoord: De Vlietzone staat op de kaart als bestaand stads en dorpsgebied, zoals dit ook in het vigerend provinciale beleid is opgenomen. De groengebieden hebben de aanduiding stedelijk groen (indicatief). Het is de bedoeling dat de Vlietzone zo groen mogelijk blijft. Vanwege het ontbreken van investeringsmogelijkheden geldt momenteel voor dit gebied een beheersverordening van de gemeente Den Haag waarin de bestaande situatie juridisch is vastgelegd. Daarnaast is er een gebiedsperspectief opgesteld. In dit gebiedsperspectief zijn de functies in de Vlietzone indicatief weergegeven om daarmee ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en maatwerk te bieden. Het gebied zal niet meer worden aangeduid als transformatiegebied.

4 Binckhorst Den Haag

Zienswijze Door de gemeente Den Haag is aangegeven dat De Binckhorst ten onrechte is opgenomen als bedrijventerrein en als gebied bestemd voor watergebonden bedrijven. Het gaat hier om een transformatiegebied. Verzocht wordt dit aan te passen.

Antwoord:

De Binckhorst is in het Programma ruimte aangeduid als een van de vier bovenregionale transformatiegebieden. Het gedeelte waar zich watergebonden bedrijven bevinden, kan worden getransformeerd, indien voor deze bedrijven een andere watergebonden locatie gevonden wordt, overeenkomstig met Den Haag in 2009 gemaakte afspraken. Het gebied zal niet meer worden aangeduid als transformatiegebied.

5 Noordrand Bolnes, Schiepo en de kop van het Drierivierenpunt

Zienswijze De gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk verzoeken om enkele niet duurzame bedrijvenlocaties en nieuwe woonlocaties langs het water aan te duiden als transformatiegebied of woongebied. Het betreft locaties die deels al een woonbestemming hebben, of waar een duurzame toekomst voor bedrijven niet realistisch meer is. Het gaat om: Noordrand Bolnes: Schiepo en de kop van het Drierivierenpunt. Hier geldt een directe bestemming voor wonen.

Antwoord: Er is in principe geen bezwaar tegen de intentie om de oevers van de Nieuwe Maas bij Rotterdam en Ridderkerk ontwikkelen tot exclusief woonmilieu. Genoemd worden de locaties de Schram (2015), de Drie Rivieren (>2015) en op lange termijn de locatie Schiepo (>2025). Transformatie naar een andere functie is mogelijk, mits het aantal hectare dat een andere functie krijgt, elders binnen de regio wordt gecompenseerd. De mogelijkheid van functieverandering is overigens mede afhankelijk van de vraag of de ontwikkeling past bij die van de Stormpolder tot maritieme hotspot. De gebiedjes zullen niet worden aangeduid als transformatiegebied.

6 Bleizo

Zienswijze Bleizo vindt dat de locatie niet dient te worden aangeduid als gebied waarvoor transformatie wordt nagestreefd. Het factory outlet centre is niet langer aan de orde.

Antwoord: Voor Bleizo ligt er een nieuwe integrale ontwikkelingsopgave op het gebied van leisure, bedrijven, openbaar vervoer, voorzieningen en mogelijk kantoren. De aanduiding transformatie wordt alleen toegepast,

wanneer transformatie door bepalingen in de Verordening ruimte niet mogelijk is. Dit speelt hier niet. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

7 De Woerd Gemeente Katwijk

Zienswijze Door de gemeente Katwijk wordt verzocht de locatie De Woerd aan te duiden hetzij als stads- en dorpsgebied, hetzij als glastuinbouwgebied met mogelijkheid tot transformatie naar stads- en dorpsgebied.

Antwoord De provincie zal De Woerd in de gemeente Katwijk de aanduiding transformatie geven. Het gebied kan worden getransformeerd van glas naar stads- en dorpsgebied.

8 Kapelpolder Gemeente Maassluis

Zienswijze Verzoek van de gemeente Maassluis om de Kapelpolder niet op te nemen als bedrijventerrein. De gemeente heeft particuliere initiatieven ontvangen van eigenaren die daar naar een andere invulling van hun gronden overwegen. Hierbij moet worden gedacht aan wonen al dan niet in combinatie met werken. De gemeente Maassluis verzoekt Kapelpolder de aanduiding transformatiegebied te geven.

Antwoord: Op het bedrijventerrein lijkt o.a. door de bouw van een groot bedrijfspand een andere dynamiek plaats te vinden dan de voorgenomen transformatie naar woningbouw. Het terrein is 22 ha milieucategorie 3 en bovendien bevinden er zich watergebonden bedrijven. Dit soort terreinen zijn belangrijk voor de Zuid-Hollandse economie en mogen alleen getransformeerd worden als dit elders binnen de regio wordt gecompenseerd.

De VRM biedt gemeenten de mogelijkheid tot functiemenging van wonen en andere voorzieningen op bedrijventerreinen met de milieucategorie 3, mits dit de huidige bedrijven niet belemmert in het functioneren. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

9 De Kade: Gemeente Maassluis

Zienswijze Conform RR2020 wil de gemeente dit gebied gaan ontwikkelen tot nieuw woon- en werkgebied. Dit gebied is opgenomen als bedrijventerrein. Dit maakt de door de gemeente gewenste transformatie onmogelijk. De gemeente verzoekt dit gebied op te nemen als transformatiegebied.

Antwoord: De VRM biedt de gemeente de mogelijkheid om wonen en andere functies toe te staan op het bedrijventerrein en dus voor het creëren van een woon- en werkgebied. Het terrein "de Kade" heeft milieucategorie 3 en de VRM en het Programma ruimte bieden de gemeenten de mogelijkheid voor functiemenging op die terreinen t.b.v. de agglomeratiekracht, mits dit het functioneren van het bedrijventerrein als zodanig niet belemmert. Binnen die uitgangspunten is het aan gemeenten om te beoordelen of menging ook daadwerkelijk gewenst is. Bedrijventerreinen met bedrijven categorie 3 en hoger mogen worden getransformeerd, mits dit elders in de regio wordt gecompenseerd. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

10 Locatie Valkenburg

Zienswijze De projectlocatie Valkenburg geeft aan dat Locatie Valkenburg ten onrechte ontbreekt als transformatieopgave op de kaart met transformatiegebieden van bovenregionaal belang.

Antwoord: Er wordt alleen een aanduiding transformatie gegeven als transformatie niet mogelijk is als gevolg van een bepaling in de Verordening ruimte. Voor de locatie Valkenburg geldt dit niet. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

11 Goudse Poort in Gouda

Zienswijze Door Breevast, namens Bremu Vastgoed wordt verzocht de Goudse Poort aan te wijzen als transformatiegebied waar gestreefd wordt naar een transformatie van bedrijvigheid naar maximaal de milieucategorieën 1 en 2 waardoor ruimte wordt gegeven voor menging met woningbouw en andere functies en om in dit verband aansluiting te zoeken bij de mogelijkheden om milieuruimte te scheppen in ontwikkelingsgebieden zoals bedoeld in de Crisis- en Herstelwet.

Antwoord Het gedeelte van de Goudse Poort waar zich nu kantoren bevinden, valt binnen de definitie van BSD. Hier is transformatie naar woningbouw en naar bedrijvigheid naar maximaal de milieucategorieën 1 en 2 mogelijk.

Het bedrijventerrein waar bedrijven in de hogere milieucategorieën mogelijk zijn, kan worden getransformeerd, mits deze ruimte binnen de regio gecompenseerd wordt. Het gebied zal niet worden aangeduid als transformatiegebied.

Conclusie:

Dit thema leidt tot aanpassing van de ontwerpstukken:

- 1 Een aantal van de voormalige transformatiegebieden uit de PSV worden weer als zodanig aangegeven. Erasmuszone Wateringen; Glastuinbouwgebieden in Aar- en Amstelzone; Glastuinbouwgebied Lansingerland, Hoekeindsche weg.
- 2 De Woerd in Katwijk wordt aangeduid als transformatiegebied.
- 3 De aanduiding transformatiegebied wordt op basis van het nieuwe beleid verwijderd van de gebieden Bleizo, Vlietzone, Binckhorst en Stadshavens (Rotterdam).

Thema 10 Regiospecifieke aangelegenheden

- 10.1 Duin- en Bollenstreek
- 10.2 Zuidplaspolder
- 10.3 Veenderveld 2
- 10.4 Locatie Valkenburg
- 10.5 Vlietzone
- 10.6 Bleizo
- 10.7 Groene Hart

10.1 Duin- en Bollenstreek

Samenvatting van de zienswijzen

In de zienswijze van de regio wordt gesteld dat door de wijze waarop de provincie de beleidsopvatting in de ontwerpvisie en verordening heeft uitgewerkt, de continuïteit van beleid en spelregels zoals vastgelegd in de Intergemeente Structuurvisie Greenport duin- en bollenstreek (ISG) in gevaar komen. Dit terwijl de provincie de beleidsdoelstellingen en spelregels zoals vastgelegd in de ISG nog volledig ondersteunt.

De Provincie NH zegt in haar zienswijze dat in de ramingen van woningbehoefte en plancapaciteiten ten behoeve van de Structuurvisie Noord-Holland 2040 formeel geen rekening is gehouden met de taakstelling van 4.900 woningen. Woningbouw in de Bollenstreek draagt volgens NH wel bij aan de diversiteit van woonmilieu's en dus ook aan de versterking van het internationaal vestigingsmilieu van de Metropoolregio Amsterdam.

De 6 Bollengemeenten zeggen in hun zienswijze dat vanwege de aanhoudende woningbehoefte, ook na 2030, het noodzakelijk is de locaties, die daar nu al voor zijn gereserveerd, in het provinciaal beleid te handhaven. Deze locaties zijn tevens bestemd om de woningbouw te accommoderen van de bovenregionale behoefte van 4900 woningen (inclusief Greenportwoningen) tot 2020, die is afgesproken binnen de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Antwoord

De provincie en de gemeenten van de Greenport duin- en bollenstreek zitten op één lijn voor wat betreft de doelstellingen voor de streek, zoals door de streek in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport zijn neergelegd. Het beleid in de VRM staat uitvoering van de ISG ook niet in de weg. De ISG is echter op de PSV gebaseerd. Sommige begrippen en termen uit de PSV komen niet meer of anders terug in de VRM waardoor er behoefte is aan verduidelijking van die begrippen zodat ISG en VRM goed op elkaar aansluiten. Daarom zullen er toelichtende teksten aan de Verordening ruimte en het Programma ruimte worden toegevoegd. Centraal staat de erkenning van het werkingsgebied van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij en de daar van toepassing zijnde afspraken. Voor dit gebied hebben de bollengemeenten afgesproken alleen woningbouw toe te staan als het Greenportwoningen of Ruimte voor Ruimte toepassing betreft.

In intensief overleg met de gemeenten zijn afspraken gemaakt om eventuele gaten te overbruggen. Daarbij zal de provincie in haar VRM enkele teksten opnemen die de gezamenlijke doelstellingen door de duin- en bollenstreek erkennen. Deze teksten zullen deels in Verordening ruimte en Programma ruimte landen maar er zijn ook afspraken die, als uitwerking van de VRM, met de zes bollengemeenten worden gemaakt.

Afsprakenkader met de zes bollengemeenten

- Het Afsprakenkader geldt alleen voor afspraken met de zes bollengemeenten welke geen plek hebben in de VRM en door Gedeputeerde Staten kunnen worden aangegaan als uitwerking van de VRM.
- Provincie Zuid-Holland en de zes bollengemeenten spreken gezamenlijke ambitie uit voor de Duin- en Bollenstreek. Daarbij aangegeven dat VRM en ISG op elkaar aansluiten en dat het Afsprakenkader de gezamenlijke ambitie bevestigt.
- Het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek is aangegeven op kaart als contramal van het BSD en alle uitleglocaties binnen de voormalige rode contour (ook kleiner dan 3 ha).

- In het buitengebied geldt de herstructureringsopgave voor de Duin- en Bollenstreek. Financiële afdracht of tegenprestatie ruimtelijke kwaliteit kan slechts in drie vormen: het kopen van een bouwtitel voor een Greenportwoning van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM), het slopen van oude, bestaande bedrijfsbebouwing of kassen conform Ruimte voor ruimte Regeling en de bollengrondcompensatieregeling

In de VRM is opgenomen dat in het kader van de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek (GHB) afspraken zijn gemaakt om tot 2030 het aantal van 4600 woningen voor de Provincie Noord-Holland en 600 Greenportwoningen te realiseren in de Duin- en Bollenstreek.

Nieuwe verstedelijking moet aansluiten bij een actuele behoefte. Dit is een van de voorwaarden van de ladder voor duurzame verstedelijking. De provincie besluit over aanvaarding van de programmatische invulling door de regio van deze behoefte in de regionale woonvisies op basis van de criteria uit het Programma ruimte. Een actuele behoefte van een (sub)regio kan opgebouwd zijn uit eigen behoefte en bovenregionale behoefte.

Uitgangspunt voor de eigen behoefte van een regio is binnen kaders van de VRM de WBR 2013. De BP2013 duidt in deze regio en de subregio Bollenstreek op een trend van per saldo positieve migratie (verhuisbewegingen naar de regio toe) en dus een bovenregionale behoefte aan woningen.

De bestaande afspraak van 5.200 woningen boven eigen behoefte tot 2020 wordt door ons, vanwege deze trend en op basis van de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek, gezien als richtinggevend voor een mogelijk bovenregionaal programma voor de Bollenstreek. Met een tweede tranche (5000 woningen na 2020) wordt, mede gelet op de zienswijze van Noord-Holland, geen rekening gehouden.

Programmatisch wordt in de regionale woonvisie voor Holland Rijnland door de regio een eerste invulling gegeven van een deel van deze opgave in de vorm van zachte en harde plancapaciteit waarover regionale overeenstemming bestaat. De (sub)regio geeft aan hoe en wanneer zij ruimte voor de rest van de opgave wil scheppen.

In aanloop naar 1 juli 2015 wordt in het licht van de regionale woonvisie met de regio en provincie Noord-Holland bezien in hoeverre invulling van bovenregionale opvang voor 2030 (en mogelijk deels voor de periode daarna) moet worden gefaseerd en gedoseerd gezien de veranderde marktsituatie.

De ruimtelijke afweging over de locaties wordt los van het programma afgewogen. Daarbij moet o.a. worden bekeken of de hoeveelheid woningen niet ten koste gaat van extra bollengrond ten opzichte van de huidige bollencontour.

Conclusie

De thema beantwoording leidt ertoe dat de provincie in de VRM het volgende zal opnemen:

Verordening ruimte

- Greenportwoningen mogen in het buitengebied worden gerealiseerd. Ook eventuele clusterlocaties groter dan 3 ha in het buitengebied kunnen gerealiseerd worden zonder dat deze op de kaart in het Programma ruimte zijn opgenomen.
- Binnen het handelingskader ruimtelijke kwaliteit kan ook gebruik gemaakt worden van een financiële afdracht in een investeringsfonds ruimtelijke kwaliteit. Deze moet gekoppeld zijn aan een regionale visie. Voor de duin- en bollenstreek is deze visie de ISG en het daaraan gekoppelde investeringsfonds ruimtelijke kwaliteit.
- De bollengrondcompensatie was reeds opgenomen in de Verordening ruimte en wordt gehandhaafd en verduidelijkt.

Programma ruimte

- Het buitengebied van de duin- en bollenstreek wordt gedefinieerd maar niet in een specifiek kaartbeeld opgenomen: BSD, 3 ha locaties zoals in Programma ruimte is aangegeven en kleinere bouwlocaties die binnen de voormalige rode contour lagen, zoals in het afsprakenkader aangegeven.
- In dit buitengebied is de ISG van toepassing als gemeentelijke invulling van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Hiermee zijn alleen woningbouwontwikkelingen mogelijk gemaakt in de categorieën Greenportwoning en Ruimte voor Ruimte woning.
- De Duin- en Bollenstreek heeft tot 2030 een eigen woningbouwbehoefte van 11.000 woningen en een bovenregionale behoefte van 4600 woningen plus 600 greenportwoningen. Verdere fasering en dosering van dit woningbouwprogramma volgt in het kader van de regionale woonvisie Holland Rijnland.

10.2 Zuidplaspolder

Samenvatting van de zienswijzen

- woningbouwramingen hebben slechts een beperkte houdbaarheid
- bovenregionale opgave voor de Zuidplaspolder is niet meegenomen
- de locatie Zuidplaspolder is voorlopig niet nodig omdat binnen de stadsregio voldoende planvoorraad is om aan de behoefte te voldoen.

Antwoord

De transformatieopgave voor de Zuidplaspolder voor wonen, werken en glastuinbouw is in 2003 op verzoek van het rijk door de provincie in samenwerking met betrokken partijen ter hand genomen. Daartoe is een samenhangende ruimtelijke visie opgesteld op basis van de lagenbenadering in het Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplas (ISP,2006). De provincie heeft de ruimtelijke kaders voor de gekwalificeerde ontwikkeling vastgelegd in de Tweede partiële streekplanherziening Zuid-Holland-Oost: Zuidplas (PS,2006).

Bij de programmatische uitwerking voor de bovenregionale opgave is rekening gehouden met de gewenste ontwikkelingen in de stadsregio en de Zuidplaspolder en dat startprogramma is vervolgens vastgelegd in de Nota Koersbepaling en de Ontwikkeling Strategiekaders (OSK) voor de Zuidplaspolder. In het meest recente OSK 2013/2014, dat geaccordeerd is door de betrokken gemeenteraden is het startprogramma woningbouw van 7.000 woningen gefaseerd tot 2030^[1]. Hierdoor is het woningbouwprogramma voor de periode tot 2020 met 80% teruggebracht. Daarmee is een realistisch programma voor de korte termijn uitgangspunt. Centraal staan daarbij het accommoderen van de marktvrage en ontwikkelen op het juiste moment. Een en ander is overgenomen en nader toegelicht in de door GS vastgestelde Herijkingsstudie Zuidplaspolder (oktober 2013).

In de Zuidplaspolder zal ontwikkeld worden om de bovenregionale marktvrage uit de Zuidvleugel en met name uit de Stadsregio Rotterdam te kunnen accommoderen. In de Zuidplaspolder kunnen dorpse en landelijke woonmilieu's worden ontwikkeld voor deze bovenregionale vraag. (in alle prijsklassen). Het is één van de plekken waar de behoefte aan dorpse woonmilieu's gerealiseerd kan worden (naast de ruimte die de gemeente Zuidplas al biedt). Voor het geactualiseerde woningbouwprogramma van 1.340 woningen tot 2020 zijn de locaties in het OSK 2013/2014 en de Herijkingsnota Zuidplaspolder aangewezen.

Voor zover deze locaties in bestemmingsplannen zijn vastgelegd, hoeft de ladder van duurzame verstedelijking niet opnieuw doorlopen te worden. De programmering van deze bovenregionale opgave voor woningbouw in de Zuidplaspolder is met de Herijkingsstudie aan plannen gekoppeld en bovenregionaal afgestemd voor een bovenregionale behoefte. De behoefte aan de plannen in dit bovenregionale programma wordt daarmee beschouwd als losstaand van de lokale en regionale woningbehoefteraming (WBR; eigen behoefte) voor de programma's van de afzonderlijke gemeenten. Het bovenregionale woningbouwprogramma zal als zodanig onderdeel gaan uitmaken van de regionale woonvisie Midden-Holland en ook als zodanig worden betrokken bij de beoogde aanvaarding daarvan door de provincie. De bovenregionale afstemming en aanvaarding van de regionale woonvisie vormen vervolgens de basis voor Trede 1 van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking voor nieuwe bestemmingsplannen in het bovenregionale programma . De provincie kan wanneer daar vanuit de Zuidvleugel aanleiding toe is in overleg met de gemeente Rotterdam en de Zuidplaspolder (Zuidplas, Waddinxveen en Gouda) het bovenregionale woningbouwprogramma aanpassen.

In de hiervoor genoemde Herijkingsstudie zijn alle programma's binnen de vastgelegde ruimtelijke context (ISP, 2006) geactualiseerd. Een integrale herziening van het ruimtelijk plan was niet nodig omdat het ISP flexibel en faseerbaar is binnen de randvoorwaarden die vanuit de lagenbenadering zijn geformuleerd en op hoofdlijnen zijn vastgelegd in de Interregionale Structuurvisie Driehoek RZG (ISV, 2004). Er is hierdoor voldoende flexibiliteit voorhanden. Een uitruil van functies is derhalve niet opportuun. Voor woningbouw is een aantal van 7.000 woningen opgenomen, waarvan 1.340 tot het jaar 2020. Het gaat daarbij echter veeleer om indicaties dan om streefaantallen of ambities. Het accommoderen van de marktvrage en ontwikkelen op het juiste moment staan centraal. Over de periode na 2030 worden geen programmatische uitspraken gedaan. Opzet is een flexibele op de

^[1] Het betreft 7.000 woningen t.b.v. de (boven) regionale woningbehoefte.

marktvraag gerichte ontwikkeling. Bij dorpse en landelijke woonmilieu's bedraagt de opnamecapaciteit ca. 15.000 woningen. De herijking betreft naast woningbouw, de programmering van bedrijventerrein, 200 ha nieuwe glastuinbouw, infrastructuur en water- en groenontwikkeling.

Voor bedrijventerreinen en glaslocaties is een voorkeursvolgorde voor de ontwikkeling vastgesteld, waarbij de beide glastuinbouwbedrijvenlocaties (Glasparel+ en Knibbelweg-Oost), vanwege hun noodzakelijke integrale ontwikkeling als eerste aan bod kunnen komen. Voor de infrastructuur zullen de Vredenburglaan en de Bentwoudlaan opgenomen worden in het Programma ruimte en is de Rottelaan als provinciale weginfrastructuur geschrapt.

Wat betreft de groenblauwe structuur zijn de programma's aangepast aan het gewijzigde groenbeleid en zijn uitvoeringsstrategieën aangepast. Er zijn minder ecologische doelstellingen, recreatieve doelstellingen zijn vereenvoudigd, waterberging zal plaatsvinden door maatregelen aan kunstwerken en aanpassen van waterlopen in plaats van in aparte waterbergingen. Zo zijn het Vredenburgpark en het Boogpark nu opgenomen als nieuwe groengebieden zonder EHS status.

De kwalitatieve en duurzame ontwikkeling van de droogmakerij wordt nog steeds voorgestaan. Het casco van groen, blauw en infrastructuur blijft de kwalitatieve basis voor de ontwikkeling. Daartoe is het Handboek Kwaliteit Zuidplaspolder geactualiseerd. Dit Ambitiedocument Kwaliteit Zuidplaspolder (ROZ, 2014) is inspiratiebron voor de betrokken overheden en dient als input voor het op te stellen Gebiedsprofiel Bentwoud-Rottemeren. Geborgd dient te worden dat de ontwikkelingen passen binnen het provinciaal Handelingskader Ruimtelijk Kwaliteit.

De Herijkingsstudie en het Ambitiedocument vormen samen ook voor de provincie het kader voor programmering en de kwalitatieve ontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Conclusie

- 1 De Herijkingsstudie is de basis voor teksten in het Programma ruimte over Zuidplaspolder
- 2 Er is nog steeds behoefte aan dorpse en landelijke woonmilieu's in aanvulling op de programma's van de stedelijke regio's.
- 3 Voor zover deze locaties in bestemmingsplannen zijn vastgelegd heeft de ladder van duurzame verstedelijking niet meer doorlopen te worden.
- 4 De programmering van de vastgestelde bovenregionale opgave voor woningbouw in de Zuidplaspolder staat los van de WBR behoefte (eigen behoefte) voor de programma's van de afzonderlijke gemeenten.
- 5 Kaartwijzigingen:
 - 1 Vredenburglaan en de Bentwoudlaan opnemen in het Programma mobiliteit
 - 2 Schrappen de Rottelaan
 - 3 Naast Vredenburgpark ook het Boogpark opnemen op de kaart "nieuwe groengebieden" (zonder EHS status)

10.3 Veenderveld 2

Er zijn door 11 organisaties en/of personen zienswijzen ingediend met betrekking tot het bedrijventerrein Veenderveld 2. Het betreft de gemeente Kaag en Braassem, drie raadsfracties van de gemeente Kaag en Braassem, een boer, een vereniging voor behoud van het open Landschap Veenderveld en een aantal omwonenden.

- De meeste zienswijzen maken bezwaar tegen het feit dat een bedrijventerrein wordt aangewezen in het open landschap van het Groene Hart.
- Een aantal zienswijzen bestrijdt de behoefte aan nieuw bedrijventerrein.
- Een aantal zienswijzen maakt bezwaar tegen het feit dat HMC-bedrijven (in de hoogste milieucategorie) worden toegestaan op Veenderveld 2 en/of een Mer moet worden uitgevoerd als het een HMC-terrein betreft.
- Een aantal zienswijzen wijst erop dat Veenderveld als belangrijk weidevogelgebied is aangewezen en dat de weidevogelcompensatie nog niet deugdelijk is geregeld.
- Eén zienswijze vraagt zich af wie de waardedaling van hun woonark gaat betalen.

Op 26 februari 2014 is een aparte herziening van de Structuurvisie en de Verordening ruimte voor de Oostvlietpolder – Veenderveld 2 vastgesteld. Het ligt niet in de rede om dit besluit zo snel te heroverwegen. Qua onderwerp zijn alle nu ingediende zienswijzen ook in de procedure van die herziening Oostvlietpolder - Veenderveld 2 ingediend. Hieronder zullen we de zienswijzen nogmaals kort beantwoorden. Voor een uitgebreidere antwoord wordt verwezen naar de Nota van Beantwoording van de herziening Oostvlietpolder – Veenderveld 2

Geen nieuw bedrijventerrein in het open landschap van het Groene Hart

De functiewijziging van Veenderveld 2 naar bedrijventerrein geeft wrijving met het Groene Hartbeleid, waaronder openheid en de natuur-, recreatie- en landschappelijke waarden. Ook is de functiewijziging van Veenderveld 2 spanning met het Gebiedsprofiel Hollandse Plassen. Ruimtelijke ordening, zoals aan de orde in de structuurvisie, bestaat vooral uit de afweging van belangen. In dit geval heeft die afweging geleid tot de keuze het groen houden van de Oostvlietpolder en het erkennen van het economisch belang van voldoende ruimte voor bedrijventerreinen in de regio Holland Rijnland. Het betreffende gebied Veenderveld 2 ligt ingeklemd tussen een glastuinbouwgebied en de A4 en de betekenis van de openheid en recreatieve waarden van dit deel van de Veenderpolder zijn daardoor minder groot dan in de rest van de Veenderpolder. Met een goede inpassing van de toekomstige bedrijvenfunctie wordt de groene verbinding tussen de Kaag en de Braassem en het centrale gebied van het Groene Hart en de duinen in onze optiek beperkt aangetast. Tegenover het verlies van 55 ha veenweidegebied in Veenderveld staat wel het groen blijven van 60 ha in de Oostvlietpolder. Op korte afstand van Leiden is daarmee een groengebied met natuur-, recreatie- en landschappelijke waarden behouden.

Geen behoefte aan nieuw bedrijventerrein

In 2012 zijn zowel door de regio Holland Rijnland als de provincie onderzoeken uitgevoerd naar de behoefte aan bedrijventerreinen in de regio Holland Rijnland. Deze recent uitgevoerde behoefteonderzoeken zijn voor de provincie uitgangspunt voor beleid. In de Behoefteraming bedrijfshuisvesting van de regio Holland Rijnland is aangetoond, dat er in de hele regio tot 2025 nog behoefte is aan 110 hectare nieuw gemengd bedrijventerrein, waarvan 23 hectare als gevolg van autonome groei (uitbreidingsbehoefte) en 87 hectare ter vervanging van naar een andere functie te transformeren resp. niet succesvol te herstructureren locaties. De provincie komt uit op een behoefte van 50 ha aan nieuw bedrijventerrein in de regio Holland Rijnland, nog los van transformatie / herstructurering.

Desondanks kan het zijn dat er momenteel tijdelijk leegstand is ontstaan vanwege de huidige conjunctuur. De verwachting is dat deze leegstand snel zal verminderen wanneer de economie aan begint te trekken. Omdat het meerdere jaren duurt voordat een bedrijventerrein van plan tot daadwerkelijke ontwikkeling overgaat, is het belangrijk om de cijfers uit de behoefteramingen centraal te stellen en niet alleen op het beeld van vandaag af te gaan.

Toepassing SER-ladder

De SER-ladder (tegenwoordig “ladder voor duurzame verstedelijking” geheten) is op structuurvisieniveau wel toegepast voor Veenderveld 2. Uit behoefteramingen die in 2012 zijn uitgevoerd door de Regio Holland Rijnland en Provincie blijkt dat Oostvlietpolder of een alternatief hiervoor nodig is om in de behoefte aan bedrijventerrein te kunnen voorzien (de 1e stap van de ladder). In de behoefteraming is ook gekeken naar de mogelijkheden die er zijn om in het stedelijk gebied te herstructureren (2e stap van de ladder). In het onderzoek naar compensatielocaties voor de Oostvlietpolder is gekeken welke mogelijke uitleglocaties er zijn om de Oostvlietpolder te compenseren. De locatie Veenderveld kwam daarbij als beste locatie uit naar voren (daarmee is invulling gegeven aan de 3e stap).

Bij het bestemmingsplan zal ladder voor duurzame Verstedelijking op bestemmingsplanniveau nogmaals doorlopen dienen te worden.

Tegen aanduiden als HMC bedrijventerrein

In de Verordening ruimte is aangegeven dat bestemmingsplannen voor gronden die zijn gelegen op bedrijventerreinen bedrijven uit de hoogst mogelijke milieucategorie van de Staat van Bedrijfsactiviteiten passend bij de omgeving van het bedrijventerrein mogelijk maken. De hoogst mogelijke milieucategorie passend bij de omgeving van Veenderveld 2 zal gezien de omgeving dus zeer vermoedelijk geen milieucategorie 5 en 6 zijn. Ter

indicatie voor Veenderveld 1 is de hoogste milieucategorie 4.1. In het bestemmingsplan voor Veenderveld 2 zal dus onderzocht moeten worden welke milieucategorie op deze locatie mogelijk is.

In het ontwerp-Programma ruimte was opgenomen dat Veenderveld 2 tevens is bedoeld voor de regionale vraag naar HMC-terreinen in Holland Rijnland die elders in de regio niet is op te vangen. Deze zin zal worden geschrapt omdat Veenderveld 2 niet specifiek is bedoeld voor HMC-bedrijven.

In de vormvrije m.e.r.-beoordeling voor Veenderveld 2 is rekening gehouden met de mogelijke komst van HMC-bedrijven op het terrein en daarom zijn handvatten gegeven voor het bestemmingsplan. In een bestemmingsplanprocedure wordt namelijk - op basis van onderzoek - de exacte bedrijfstypering en (maximale) milieucategorie in relatie tot de waarden van het gebied en de nabijgelegen functies bepaald. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een industrieterrein is m.e.r.-beoordelingsplichtig als het een oppervlakte van 75 hectare of meer betreft. De omvang van het bedrijventerrein Veenderveld 2 is 55 ha bruto. Daarmee wordt de drempelwaarde van 75 ha niet overschreden en is er geen sprake van een planm.e.r.-plicht. Onder deze drempelwaarde geldt wel een zogenaamde 'vergewis-plicht'. Door het uitvoeren van de vormvrije m.e.r.-beoordeling is aan deze 'vergewis-plicht' voldaan.

Compensatie weidevogelgebied

Veenderveld 2 is nu inderdaad aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Volgens de Verordening ruimte dient de weidevogelcompensatie in het nog op te stellen bestemmingsplan voor Veenderveld 2 te worden geregeld. Veenderveld 2 wordt op de kaart als belangrijk weidevogelgebied echter wel geschrapt, omdat transformatie in categorie 2-gebieden waaronder belangrijk weidevogelgebied niet mogelijk is. Wel wordt In het Programma ruimte bij de tekst over Veenderveld 2. opgenomen dat de weidevogel-compensatie in het op te stellen bestemmingsplan voor Veenderveld 2 geregeld dient te worden.

Om de Oostvlietpolder nu aan te wijzen als weidevogelgebied ter compensatie van Veenderveld 2 is niet oppertuun. De compensatiemogelijkheden van de weidevogelwaarden dienen eerst beter onderzocht te worden inclusief de invloed die de aan te leggen Rijnlandroute en de verbreding van de Europaweg hebben op een mogelijk aan te wijzen belangrijk weidevogelgebied in de Oostvlietpolder.

Planschade

Indien er belangen worden geschaad en planschade aan de orde zou kunnen zijn, dan moeten betrokkenen daarop een beroep doen bij de gemeente nadat de bestemmingsplanprocedure voor Veenderveld 2 is afgerond (art. 61, lid 4 Wro). De procedure van de herziening van de structuurvisie en verordening biedt daar geen mogelijkheid voor omdat deze instrumenten geen rechtstreekse werking hebben naar derden. Weliswaar wordt de verordening genoemd in artikel 6.1, lid 1, sub e Wro, maar dat betreft bepalingen uit de verordening die de burger rechtstreeks binden. De Verordening ruimte van de provincie Zuid-Holland bevat dergelijke bepalingen niet. De structuurvisie wordt niet genoemd als oorzaak voor vergoeding van planschade.

Conclusie de beantwoording in dit thema leidt tot wijzigingen:

- 1 De zin in het ontwerp-Programma ruimte dat Veenderveld 2 tevens is bedoeld voor de regionale vraag naar HMC-terreinen in Holland Rijnland die elders in de regio niet is op te vangen wordt geschrapt.
- 2 Veenderveld 2 wordt op de kaart als belangrijk weidevogelgebied geschrapt, omdat transformatie in categorie 2-gebieden waaronder belangrijk weidevogelgebied niet mogelijk is.
- 3 In de tekst van het Programma ruimte zal worden opgenomen dat de weidevogelcompensatie voor Veenderveld 2 in het nog op te stellen bestemmingsplan voor Veenderveld 2 geregeld dient te worden.

10.4 Locatie Valkenburg

10.1 Nut en noodzaak

Samenvatting van de zienswijzen

In een van de zienswijze is in een uitvoerige rapportage aangegeven waarom het voormalige Marine vliegveld niet verstedelijkt moet worden maar herontwikkeld als luchthaven voor de kleine zakelijke en recreatieve luchtvaart. Andere zienswijzen wijzen erop dat de transformatie van het voormalig vliegveld Valkenburg tot extra woongebied staat op gespannen voet met de VRM omdat daarin is bepaald dat woningbouw zoveel mogelijk in de al stedelijke zones moet gebeuren. De locatie Valkenburg zou daar niet aan voldoen. Omdat de ontwikkeling van Valkenburg grote gevolgen kan hebben voor de binnenstedelijke locaties van Haaglanden, wordt verzocht toe te zeggen dat ook voor deze bouwlocatie de "ladder van duurzame verstedelijking" toegepast zal worden.

Ook wordt verstedelijking afgewezen omdat Valkenburg in een van de meest verstedelijkte regio's in de provincie Zuid-Holland ligt en dat de locatie daarin nog één van de paar overgebleven open gebieden is. In de nieuwe Visie Ruimte en Mobiliteit zijn beleidsregels opgesteld om de voortschrijdende verstedelijking tot staan te brengen. Het zou volkomen in strijd met de nieuwe visie zijn om deze teugels voor de locatie Valkenburg maar te laten vieren.

In een zienswijze wordt verzocht wordt vast te leggen dat met het vervallen van de thans rond de Locatie Valkenburg liggende, op grond van landschappelijke kenmerken en in nauw overleg met de provincie getrokken, rode contour, niet wordt getornd aan de verstedelijkingsmogelijkheden zoals die in 2009 als structurerend element zijn vastgelegd in de Zesde partiële herziening van het Streekplan Zuid-Holland West.

In een aantal zienswijzen wordt erop gewezen dat het gebied van Valkenburg waar de stedelijke ontwikkeling moet plaatsvinden niet aangegeven is als bestaand stedelijk gebied (BSD). Meestal gaat het om de hele locatie maar ook geldt dat specifiek voor het gebied rond de hangars van de voormalige luchthaven.

De locatie Valkenburg ontbreekt volgens een zienswijze ten onrechte als transformatieopgave op de kaart met transformatiegebieden van bovenregionaal belang.

In de zienswijze van de gemeente Katwijk wordt bezwaar gemaakt tegen de verhoging van de lastendruk bij ruimtelijke ontwikkelingen die het gevolg is van het introduceren van de maatschappelijke tegenprestatie die niet onder het kostenverhaal van de Wro valt. Ook zaken als de energieneutraliteit en een bovengemiddeld luwe opzet van de wijk Valkenburg maken de ontwikkeling van deze locatie passend binnen de regels voor een maatschappelijke tegenprestatie.

Verzocht wordt vast te leggen dat met het vervallen van de thans rond de Locatie Valkenburg liggende, op grond van landschappelijke kenmerken en in nauw overleg met de provincie getrokken, rode contour, niet wordt getornd aan de verstedelijkingsmogelijkheden zoals die in 2009 als structurerend element zijn vastgelegd in de Zesde partiële herziening van het Streekplan Zuid-Holland West.

Antwoord

Op basis van het rijksbeleid is besloten de functie van vliegveld van Valkenburg op te heffen en de locatie aan te wijzen als ontwikkelgebied voor wonen en werken. Daarbij is de inzet van de provincie om het zakelijke profiel van Rotterdam The Hague Airport te versterken. Het ontwikkelen van een extra zakenluchthaven strookt niet met deze ambitie.

De ontwikkeling van Valkenburg als woon/werklocatie aan de RijnlandRoute is verder afgesproken in de zogenaamde verstedelijkingsafspraken op Zuidvleugelniveau en het MIRT, zodat er sprake is van een integrale afstemming op bovenregionaal niveau.

Uit onderzoek dat ten grondslag heeft gelegen aan een duurzame ontwikkeling van de stedelijke as Leiden Katwijk is gebleken dat de behoefte aan verstedelijking kwalitatief en kwantitatief optimaal gebundeld kunnen worden in een viertal samenhangende projecten. Deze projecten zijn nog steeds aan de orde: De Rijnland Route, HOV-net, Knoop Leiden West en de transformatie van het voormalige vliegveld Valkenburg.

Uit recent woningbehoefteonderzoek is gebleken dat de behoefte aan woningen voor dit deel van de regio Leiden-Katwijk nog steeds bestaat, zij het dat daaraan tegemoet moet worden gekomen door een gefaseerde en gedoseerde ontwikkeling van Valkenburg. Regionale afspraken over fasering en dosering zullen naar verwachting onderdeel uitmaken van de door de regio vast te stellen regionale woonvisie Holland Rijnland.

In de VRM is de systematiek van de rode contour die de begrenzing van verstedelijking aangeeft losgelaten. In de nieuwe systematiek wordt voor de locatie uitgegaan van verstedelijking buiten BSD waarop de ladder van duurzame verstedelijking van toepassing is. Valkenburg valt daarbij niet onder de beschermingscategorieën wat transformatie mogelijk maakt. Bij de begrenzing van dit gebied is de ligging van de voormalige rode contour één op één overgenomen.

In de VRM is de systematiek van de rode contour die de begrenzing van verstedelijking aangeeft losgelaten. In de nieuwe systematiek wordt voor de locatie uitgegaan van verstedelijking buiten BSD. De ladder van duurzame verstedelijking blijft van toepassing. De locatie valt buiten de definitie van BSD.

De locatie zelf is niet aangewezen als bestaand stedelijk gebied omdat dat niet past in de systematiek van de VRM. Voor een uitleg daarvan zie thema 2 van deze nota.. Op de ontwikkeling van Valkenburg is dus de ladder van duurzame verstedelijking van toepassing.

Uiteraard zal verstedelijking de groene open ruimte beïnvloeden. Maar naar onze mening kan met een verantwoorde inrichting een nieuwe ruimtelijke kwaliteit worden gerealiseerd die recht doet aan bestaande waarden en nieuwe waarden toevoegt. Zie ook hieronder in dit thema over de inrichting.

De ontwikkeling van locatie Valkenburg als woon en werkgebied past in de VRM en nut en noodzaak staan nog steeds vast voor ons.

De aanduiding transformatiegebied wordt alleen voor een gebied gebruikt als de gewenste transformatie als gevolg van een bepaling in de Verordening ruimte niet mogelijk is. Dit geldt voor de glastuinbouwlocaties, watergebonden bedrijventerreinen en bedrijventerreinen in de hogere milieucategorieën. Voor de locatie Valkenburg geldt dit niet.

Energieneutraliteit is een nationale eis voor nieuwe overheidsgebouwen vanaf 2018 en alle overige nieuwbouw vanaf 2020. Gezien de planning van Valkenburg geldt dit dus niet als maatschappelijk tegenprestatie, maar als norm. Voor een meer uitgebreide behandeling van maatschappelijke tegenprestatie wordt verwezen naar thema 3 van deze nota.

10.2 Ruimtelijke Inrichting

Groene Buffer

Er wordt in een zienswijze gevraagd om een zo groot mogelijke groene buffer te realiseren bij de locatie Valkenburg. Een andere zienswijze geeft juist aan dat van de aangekondigde bufferzone de begrenzing niet over de projectlocatie Valkenburg mag lopen waardoor daar niet meer verstedelijkt zou kunnen worden. De gemeente Wassenaar heeft twijfels of bij de realisering van het Masterplan bij het topmilieu wonen en stelt voor om de buffer nu vast een 200 tot 250 meter breder te plannen nu de vraag naar woningen in dat segment niet erg waarschijnlijk zijn.

Antwoord

In het Programma ruimte is opgenomen dat het topmilieu voor “wonen” in het zuiden van de locatie zal worden gerealiseerd, waarbij gestreefd wordt naar behoud van een zo breed mogelijke Groene buffer. De begrenzing van de groene buffer gaat niet over de projectlocatie Valkenburg heen en loopt gelijk met de (voormalige) rode contour. Bij ontwikkeling van de projectlocatie Valkenburg zal de provincie aansturen op een goede overgangskwaliteit van de (tijdelijke) dorpsrand.

Er is geen aanleiding om op voorhand de Groene Buffer te verbreden. In het kader van de Zuidvleugel is afgesproken dat een aantal locaties in de Zuidvleugel is gereserveerd voor woningen in het “topmilieu” voor de bovenregionale vraag in Zuid-Holland, waaronder Valkenburg. Verder blijkt uit actueel woonbehoefteonderzoek

dat nog steeds behoefte is aan dit type woningen mits gedoseerd en gefaseerd uitgevoerd. Regionale afspraken hierover zijn van belang in de door de regio vast te stellen regionale woonvisie Holland Rijnland.

Bedrijventerrein Westpark 1

De gemeente Katwijk merkt in haar zienswijze op kaart 1 van het Programma ruimte een groot deel van het geprojecteerde bedrijventerrein Westpark 1 ontbreekt dat ten zuiden van de Tjalmaweg/N206 ligt. Er is steeds uitgegaan van transformatie naar ca. 11 ha hoogwaardig bedrijventerrein met internationale bedrijven en kennisinstellingen. Verzocht wordt hier een reservering voor op te nemen.

Antwoord

Zie thema 4 en t.a.v. bedrijventerrein Westpark 1: Dit is correct. De aanduiding op de kaart wordt gewijzigd. Aanduiding wordt: stads-en dorpsgebied.

Conclusie: het Programma ruimte wordt conform aangepast.

Samenvatting zienswijzen t.a.v. windenergie Valkenburgse Meer

In een aantal zienswijzen waaronder de gemeente Wassenaar wordt de zoeklocatie bij het Valkenburgsemeer afgewezen om landschappelijke redenen. Een andere zienswijze geeft aan dat die zoeklocatie juist ontbreekt op de kaart van de Ruimtelijke Hoofdstructuur.

De voornemens met betrekking tot het windpark bij het Valkenburgsemeer hebben betrekking op de een capaciteit van 9MW en niet 3-6MW

Antwoord

Het Valkenburgse Meer is in samenspraak met de gemeente Katwijk opgenomen als locatie windenergie, in het kader van de Projectlocatie Valkenburg. De provincie ziet hier mogelijkheden voor een lijnopstelling ten noorden en oosten van het Valkenburgse Meer.

De locatie windenergie ontbreekt inderdaad op genoemde kaart en wordt toegevoegd op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur.

Het is juist dat de locatie bij het Valkenburgse Meer is bedoeld voor de opwekking van 9MW In het Programma ruimte zal de capaciteit aangepast worden van 3-6 MW naar 9 MW.

Zie voor windenergie in het algemeen ook thema 8.

Conclusie

Het Programma ruimte wordt aangepast 3.6 MW wordt gewijzigd in 9 MW.

De kaart Ruimtelijke structuur wordt aangepast.

10.3 Ontwikkelstrategie

De gemeente Wassenaar verwacht strikte naleving van de beide voorwaarden van Provinciale Staten en planverbetering overeenkomstig het beleid in de Visie Ruimte en Mobiliteit een belangrijk uitgangspunt zal blijven in het provinciaal optreden t.a.v. de locatie Valkenburg. De gemeente doet de suggestie om de al eerder door de gemeente geopperde bestemmingsregeling met drie plandelen en een besluitvormingsproces dat de ontwikkeling in fasen stuurt, als uitgangspunt te hanteren.

In de diverse zienswijzen wordt negatief gereageerd op het voornemen om de locatie Valkenburg vanuit het noorden te ontwikkelen. Onder andere de gemeente Katwijk is van mening dat een ontwikkeling vanuit meerdere bronpunten haar voorkeur heeft. Ook vanuit de projectontwikkelaars wordt dit gesteld en daarbij aangegeven dat dit in strijd is met de doelstelling om zoveel mogelijk ruimte te laten aan initiatieven vanuit markt en samenleving, en economisch onuitvoerbaar is. Andere zienswijzen onderschrijven juist een duurzame ontwikkeling vanuit het noorden.

Antwoord

Onze ambitie is een integrale gebiedsontwikkeling van het vliegveld naar duurzame woon-, werk- en recreatiemilieu's. Er wordt daarbij uitgegaan van een vraaggerichte bronpunten benadering die – gelet op de ladder van duurzame verstedelijking - start ten noorden van de korte landingsbaan. Een groenblauw raamwerk dient als drager van deze ontwikkeling. Conform de wens van Provinciale Staten streven wij verder naar een zo breed mogelijke groene buffer aan de zuidzijde van de locatie. In het kader van het bestemmingsplan zullen we nadere afspraken maken met Katwijk/RVOB om het bestaande open groene karakter van de zuidzijde van de locatie zo lang mogelijk te respecteren.

Wij onderschrijven niet – zoals Katwijk/RVOB stelt - dat een start van de bronpuntenaanpak ten noorden van de korte landingsbaan onuitvoerbaar en niet marktgericht is. Wij wensen meer inzicht in de (sub)regionale woningbouwbehoefte en hoe de bronpunten hierop inspelen. Wij zien vooralsnog geen reden om ons standpunt – start bij bronpunten ten noorden van de korte landingsbaan – aan te passen. .

Een stappenplan - zoals door onder andere de gemeente Wassenaar naar voren is gebracht – voor de ontwikkeling van de locatie achten wij een onderdeel van het bestemmingsplan en wij zullen in het kader van het bestemmingsplan in overleg treden met Katwijk/RVOB over een vraaggerichte ontwikkeling.

Er is geen aanleiding om – zoals ook in de zienswijzen naar voren gebracht - op voorhand de groene buffer te verbreden. In het kader van de Zuidvleugel is afgesproken dat een aantal locaties in de Zuidvleugel zijn gereserveerd voor woningen in het “topmilieu” voor de bovenregionale vraag in Zuid-Holland, waaronder Valkenburg. Verder blijkt uit actueel woonbehoefte onderzoek dat er nog steeds behoefte is aan dit type woningen mits gedoseerd en gefaseerd uitgevoerd.

De ontwikkeling van Valkenburg zal dus nader worden beoordeeld in het kader van het bestemmingsplan, inclusief een bij het bestemmingsplan te voegen ruimtelijk kwaliteitsbeeld, dat is aangesloten op het ruimtelijke kwaliteitskader zoals geformuleerd in de PVR. Daarnaast is een met de Leidse regio afgestemd woningbouwprogramma voor Valkenburg van belang.

Conclusie: Toevoegen aan het Programma ruimte:

- De ambitie van PZH zoals hiervoor beschreven
- De ontwikkeling van Valkenburg zal nader worden beoordeeld in het kader van het bestemmingsplan, inclusief een bij het bestemmingsplan te voegen ruimtelijk kwaliteitsbeeld, dat is aangesloten op het ruimtelijke kwaliteitskader zoals geformuleerd in de PVR.. Daarnaast is een met de Leidse regio afgestemd woningbouwprogramma voor Valkenburg van belang. .

10.5 Vlietzone

Samenvatting Zienswijzen

In de zienswijzen wordt verzocht de Vlietzone in de Visie Ruimte en het Programma ruimte consistent uit te werken vanuit de visie van de groene en culturele kwaliteiten (landgoederen). Er wordt verwezen naar het document 'Vlietzone – A4 Van snippergroen naar groenicoon'. Het ruimtelijke beleid voor de Vlietzone zou niet op de handhaving van grootstedelijke transformatieambities gericht moeten worden maar op het behoud van de groene kwaliteiten van dit omvangrijke binnenstedelijke groengebied.

De zienswijzen samengevat leiden tot de volgende voorstellen voor aanpassingen van de VRM en VR:

- 1 De Vlietzone opnemen als 'kroonjuweel cultureel erfgoed' op de kaart 'Cultureel erfgoed (paragraaf 3.5)' van het Programma ruimte en de bijbehorende paragraaf.
- 2 De Vlietzone als 'Landgoedbiotoop' op te nemen op de kaart 'Cultureel erfgoed (paragraaf 3.5)' van het Programma ruimte.
- 3 Op de kaart 'Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte (paragraaf 3.2)' en bijbehorende paragraaf van het Programma ruimte, de Vlietzone te handhaven als beschermcategorie 1.
- 4 De aanduiding van de Vlietzone als Transformatiegebied van bovenregionaal belang te schrappen. Dit betekent met name het verwijderen van de Vlietzone als transformatiegebied op de kaart 'Transformeren, herstructureren, verdichten (paragraaf 2.2 en 2.2.1)' van het Programma ruimte en bijbehorende artikelen.

- 5 Verzocht wordt de kaart Ruimtelijk reserveren infrastructuur (paragraaf 2.3.1) en de bijbehorende artikelen van de ruimtelijke reservering voor de Rotterdamsebaan toe te voegen dat de Rotterdamsebaan waar mogelijk als tunnel wordt aangelegd.
- 6 Verzocht wordt in de Visie, het Programma ruimte en de planMER aandacht te besteden aan het onderwerp hitte in warme tijden van het jaar.
- 7 Handhaving van de vigerende status "Stedelijk groen" voor alle bestaande groengebieden in de Vlietzone en de landgoederenzone Rijswijk zonder de kwalificatie "indicatief"
- 8 Aanpassing van kaartbijlage "Stad en land verbonden (paragraaf 3.6)" van de VRM door "indicatief" moet worden "Stedelijk groen"
- 9 De landgoederenzone Vlietzone en landgoederenzone Rijswijk opnemen in de VRM-bijlage "kwaliteitskaart: laag stedelijke occupatie" met de term "recreatiegebied"
- 10 Aanduiding van deze landgoederenzones als stedelijk groen in het kaartbeeld "Ruimtelijke Hoofdstructuur" van de VRM.
- 11 De ecologische betekenis van de Vlietzone als geheel is onderbelicht gebleven. Verzoek om deze als zodanig op kaart op te nemen.
- 12 Verzoek om het Bedrijventerrein Westvlietweg te schrappen als watergebonden bedrijventerrein.

Antwoord

- 1 De provincie onderschrijft de cultuurhistorische waarde van de landgoederenzone langs de Vliet. Daarom is de Vlietzone als zodanig opgenomen op de kwaliteitskaart: als integrale landgoedzone op de kaartlaag van de cultuurlandschappen. Bij deze aanduiding hoort de ruimtelijke ambitie om de kwaliteit en herkenbaarheid van deze zone te behouden c.q. te verbeteren. Daarmee is de landgoederenzone onderdeel van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (par. 3.2.3 van de VR). Tevens is een twintigtal historische landgoederen binnen de Vlietzone opgenomen als landgoedbiotoop. Op deze wijze is de cultuurhistorische kwaliteit van de Vlietzone voldoende opgenomen in het provinciaal ruimtelijk beleid. Om in aanmerking te komen voor de aanduiding 'kroonjuweel cultureel erfgoed' gelden specifieke selectiecriteria. Het moet gaan om cultuurhistorische gebieden die in zeer sterke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van het Zuid-Hollandse landschap, waarbij tevens sprake is van een zeer gave ruimtelijke en functionele samenhang op gebiedsniveau. Op dit laatste punt scoort de Vlietzone duidelijk minder, bv. in vergelijking met de landgoederenzone Den Haag – Wassenaar. Daarom komt de Vlietzone niet in aanmerking voor de aanduiding kroonjuweel cultureel erfgoed.
- 2 Er zijn 20 landgoedbiotopen in de Vlietzone en omdat er sprake is van een reeks van meer dan 3 landgoedbiotopen, gekoppeld aan de basisstructuur, met daartussen gelegen elementen en structuren en gebieden die bijdragen aan het buitenplaatskarakter van het gebied (zie rapport beek en Kooiman uit 2010, deel A: Achtergronddocument), is de Vlietzone een landgoederenzone. Als totaal is de Vlietzone dus geen landgoedbiotoop. Zie voor de bescherming verder het antwoord op 1.1.
- 3 Beschermingscategorie 1 is van toepassing op kroonjuwelen cultuurhistorie en de EHS. De Vlietzone is geen van beide (zie punt 1.1 en punt 1.11).
- 4 De Vlietzone staat ook in het vigerend provinciale beleid als transformatiegebied opgenomen, omdat er al lange tijd plannen voor de Vlietzone zijn. Echter vanwege het ontbreken van investeringsmogelijkheden, ligt er momenteel op dit gebied een beheersverordening van de gemeente Den Haag waarin de bestaande situatie juridisch is vastgelegd. Daarnaast is er een gebiedsperspectief opgesteld. In dit perspectief wordt nadrukkelijk ingegaan op verbetering van de groene kwaliteiten van de Vlietzone, maar ook als reservering voor een mogelijk toekomstige verstedelijking, passend bij de uitgangspunten van de verschillende deelgebieden en de wijze waarop initiatieven en ontwikkelingen door de betrokken gemeentebesturen in procedure worden genomen. Het is de bedoeling dat de Vlietzone zo groen mogelijk blijft. In het hierboven genoemd gebiedsperspectief zijn de functies in de Vlietzone indicatief weergegeven om daarmee ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en maatwerk te bieden. De provincie wil ruimte bieden voor de uitvoering van dit gebiedsperspectief en heeft daarom in beide gevallen deze indicatief opgenomen." De aanduiding transformatiegebied zal worden geschrapt; zie daarvoor thema 9.

- 5 Ruimtelijke reserveringen hebben als doel dat het aanleggen van mogelijke toekomstige verbindingen of verbredingen van bestaande verbindingen niet worden belemmerd. In het zoekgebied voor deze infrastructuur mag de bestemming niet worden gewijzigd in een bestemming (zoals woningbouw of natuurgebied) die het realiseren van infrastructuur bemoeilijkt of daar zelfs strijdig mee is. Een ruimtelijke reservering doet geen uitspraak over de vorm en inpassing van deze infrastructuur.
- 6 Deze visie heeft oog voor die hittestress door ruimte te bieden aan water en groen in de stedelijke omgeving. Dit is aangegeven in diverse paragrafen In de Visie is onder andere het volgende citaat opgenomen (paragraaf 2.2.1; binnenstedelijke groenblauwe dooradering): “Stedelijke ontwikkeling moet inspelen op de klimaatverandering. Naar verwachting zullen extreme weersomstandigheden in de toekomst vaker optreden, met wateroverlast en problemen door droogte en hitte tot gevolg. Een groenblauwe dooradering van het bestaand stads- en dorpsgebied, in combinatie met het aanleggen van minder verharding, kan dit probleem verminderen. Dankzij de groenblauwe dooradering reiken bovendien de haarvaten van het landschap tot in de centrumgebieden van de bebouwde ruimte.”
In samenwerking met de betrokken gemeenten en waterschappen beschermt en versterkt de provincie de stedelijke groen- en waterstructuur mede in het licht van het bestrijden van hittestress. Zie ook thema 15.
- 7 en 8 De groengebieden hebben de aanduiding stedelijk groen (indicatief). Het is de bedoeling dat de Vlietzone zo groen mogelijk blijft. De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen *indicatief* bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief. In nader overleg met gemeenten en regio zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen.
- 9 De Vlietzone wordt op de geactualiseerde en aanklikbaar gemaakte kwaliteitskaart: laag Beleving opgenomen als (stedelijk) groengebied.
- 10 De Vlietzone wordt op de geactualiseerde kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur aangegeven als stedelijk groengebied (indicatief).
- 11 *Ecologische verbinding*
Met de herijking van de EHS in 2013 hebben we de nog niet gerealiseerde nieuwe natuur geschrappt als die niet juridisch hard was verplicht en evenmin substantieel bij zou dragen aan het behalen van de internationale doelen op het gebied van de Kaderrichtlijn Water en/of Natura2000. Ook de geplande ecologische verbindingen zijn op die criteria beoordeeld en ten tele geschrappt. De Vlietzone scoort onvoldoende op deze criteria, zodat wij daar geen ambitie voor een ecologische verbinding willen toevoegen.
- 12 In de ontwerpstukken hebben wij aan de Westvlietweg geen enkele terrein als (watergebonden) bedrijventerrein aangeduid.

Conclusie

De zienswijzen ad 1.7 tot en met 1.10 leiden tot aanpassing van het kaartmateriaal. De zienswijze ad 1.4 over de Vlietzone leidt tot aanpassing van het Programma ruimte par. 2.2.1 ter verduidelijking van onze ambities.

10.6 Bleizo

Samenvatting van de zienswijzen

Door de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en de gemeenschappelijke regeling Bleizo en particulieren zijn zienswijzen ingediend die zich richten op de volgende kernpunten:

- Het kantorenprogramma voor Bleizo (50.000m²) maakt integraal onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling voor Bleizo. Het eventueel schrappen is pas aan de orde als zich alternatieven voordoen die planologisch worden toegestaan.
- De mogelijke uitplaatsing van functies uit het woonhart is bedoeld voor Prisma en niet voor Bleizo.

- Vragen over invulling leisure, mogelijkheden detailhandel en uitplaatsing Woonhart.
- Bleizo staat niet goed aangegeven op de verschillende kaarten. Bleizo behoort tot het bestaand stads en dorpsgebied, de transformatieaanduiding sluit niet aan op de potenties en de concrete ontwikkeling van het gebied, de strook voor ondergrondse infrastructuur ter plaatse van het Bleizogebied correspondeert niet met de Structuurvisie buisleidingen 2012-2035 en het symbool logistiek overslag greenport gerelateerd dient niet op Bleizo te worden geprojecteerd.
- Mobiliteit, het OV-knooppunt Bleizo staat niet op de kaart en reserveer ruimte voor een dubbelstation in de directe omgeving van de kruising HSL/A12/hoofdspoorlijn Den Haag –Gouda.

Antwoord

Kantorenprogramma:

Voor het kantorenbeleid geldt dat in eerste instantie wordt ingezet op een beperkt aantal kantoorconcentratielocaties waar Bleizo geen onderdeel van uitmaakt. Daarbij gaat de provincie uit van het benutten van de harde plancapaciteit op de kantorenconcentratielocaties. De provincie biedt ruimte om een resterend deel van de nieuwbouwbehoefte te realiseren door het omzetten van zachte naar harde plancapaciteit op de kantorenconcentratielocaties of door handhaving van (een deel van) de harde plancapaciteit op andere locaties waar die reeds bestemd is en die zijn opgenomen in een regionale kantorenvisie waarmee de provincie heeft ingestemd.

In het geval van Bleizo is de kantoorontwikkeling van Bleizo afhankelijk van het daadwerkelijk realiseren van station Bleizo. Vervolgens is het realiseren afhankelijk van de in de algemene beleidslijn geschetste besluitvorming op regionaal niveau. Wij vinden het bespreekbaar om Bleizo programmatisch over te hevelen van de stadsregio Rotterdam naar Haaglanden als beide regio's daarmee instemmen. Zie verder thema 4 kantoren.

Leisure en detailhandel

Ontwikkelingen als het Transportium en Adventure World zijn naar onze mening te scharen onder de term leisure en worden door ons beschouwd als een positieve ontwikkeling. Bij de ontwikkeling van Transportium en Adventure World kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden voor maatwerk die het provinciale detailhandelsbeleid biedt voor ondersteunende detailhandel. Wij beschouwen een deel van Prisma als onderdeel van Bleizo. Uitplaatsing van het Woonhart Zoetermeer naar Bleizo is inderdaad niet bedoeld voor Bleizo maar bedoeld voor een deel van het Prisma terrein. Deze beoogde uitwisseling van functies sluiten wij niet op voorhand uit.

De aanduiding van Bleizo op de kaarten.

De locatie Bleizo is niet als bestaand stedelijk gebied opgenomen omdat dit gebied niet voldoet aan de in de Verordening ruimte opgenomen definitie van bestaand stedelijk gebied (zie thema 2). Er ligt voor Bleizo een integrale nieuwe ontwikkeling op het gebied van leisure, bedrijven, openbaar vervoer en voorzieningen en mogelijk kantoren. Het symbool logistiek overslagpunt zal worden verplaatst en de aanduiding ondergrondse infrastructuur zal in overeenstemming worden gebracht met de structuurvisie Buisleidingen. Ten aanzien van de aanduiding transformatiegebied zie thema 9.

Mobiliteit

T.a.v. het OV-knooppunt Bleizo kan worden gemeld dat er samen met de partners in Stedenbaan afspraken zijn gemaakt over de toekomstige ontwikkeling van station Bleizo. Bleizo is een (beoogd) station dat als zodanig is opgenomen in het netwerk van Stedenbaan en is als zodanig verwerkt in de kaartbeelden van de VRM. Die status en kaartbeelden in de VRM zijn in overeenstemming met elkaar. Een dubbelstation met de HSL is niet opportuun dus wordt ook niet ruimtelijk gereserveerd.

Conclusie

Deze themabeantwoording leidt tot:

- Het continueren van de huidige status van Bleizo en kantoorontwikkeling afhankelijk te maken van de realisering van het station Bleizo en besluitvorming op regionaal niveau.

- De tekst m.b.t. de uitplaatsing van het Woonhart naar Bleizo zullen wij aanpassen. Wij beschouwen Prisma als een deel van Bleizo en uitplaatsing van het Woonhart Zoetermeer naar een deel van Prisma sluiten wij niet op voorhand uit.
- Aanpassing kaartmateriaal (t.a.v. het verplaatsen symbool logistiek overslagpunt en de aanduiding van de strook voor ondergrondse infrastructuur.

10.7 Groene Hart

Samenvatting van de zienswijzen

Een eerste groep van de zienswijzen die betrekking hebben op het Groene Hart richten zich op de problemen van de leefbaarheid en vitaliteit van de (kleine) kernen. In enkele zienswijzen wordt gevreesd dat de beperkte bouwmogelijkheden binnen de contour nu helemaal zijn vervallen, waardoor de vitaliteit binnen de kern gaat afnemen. Terwijl andere zienswijzen vrezen voor ongebreidelde uitbreidingen binnen het Groene Hart. Nu de grenzen zijn vervallen.

Er is een tweede groep zienswijzen die in de visie aandacht voor het fenomeen Groene Hart mist. Daarbinnen bestaat de indruk dat er meer aandacht voor het stedelijk gebied is. Men mist een integrale visie op het Groene Hart. Verschillende zienswijzen pleiten er voor de status Nationaal Landschap op te nemen in de VRM. Er wordt verder gevraagd om de ambities uit de Voorloper Groene Hart uit 2007 expliciet in de VRM op te nemen. Ten slotte wordt gepleit dat de drie Groene Hart-provincies een zelfde RO-regime hanteren

Verzocht wordt het Programma ruimte, als het om het Groene Hart gaat, aan te scherpen in die zin dat aandacht wordt gegeven aan de potentie van het Groene Hart om –naast voedselproducent en recreatiemotor- ook sterk te zijn in de nieuwe duurzame economie met nieuwe vormen van grondstoffenproductie, energieopwekking en ketensamenwerking

Antwoord

De eerste groep zienswijzen betreft in feite de sturingsfilosofie en de aanpak van de verstedelijking. Voor de beantwoording van de vragen van deze groep wordt verwezen naar de thema's 1 en 2.

De status van nationaal landschap is bij de actualisering PSV 2011 verdwenen als gevolg van het rijksbeleid. Nationale landschappen komen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het rijk niet meer voor. De term nationaal landschap wordt enkel nog voor gebiedsmarketing gebruikt.

In de VRM heeft het Groene Hart dan ook geen speciale status ten opzichte van andere landschappen. Met de actualisering van 2011 gelden de regelgeving voor en de ontwikkelingsmogelijkheden in de voormalige nationale landschappen voor het gehele landelijk gebied in Zuid-Holland. De inhoud van de Voorloper uit 2009 is opgenomen in de PSV en in de VRM is dit geactualiseerd.

De Voorloper Groene Hart is door de Groene Hartprovincies in 2009 vastgesteld als gezamenlijke bouwsteen voor de respectievelijke structuurvisies. Zuid-Holland heeft het gedachtegoed van de Voorloper opgenomen in de in 2010 vastgestelde PSV. Dit gedachtegoed en daarmee verbonden beleid wordt zo goed als volledig doorgezet in de VRM. Een verschil met 2010 is het gegeven dat het Nationaal Landschap Groene Hart formeel niet meer bestaat. Dat laat onverlet dat het "Groene Hartbeleid", zoals dat in de afgelopen tijd in gezamenlijkheid is gevormd nog steeds onderdeel uitmaakt van het Zuid-Hollandse beleid in de VRM. Het komt o.a. terug in de wijze waarop in de VRM het beleid voor Ruimtelijke kwaliteit verder is uitgewerkt, in de nieuwe systematiek van beschermingscategorïen voor het landelijk gebied, in de geformuleerde wateropgaven en in het geactualiseerde beleid voor landbouw, natuur en recreatie. Daarnaast hebben de demografische en economische ontwikkelingen ertoe geleid dat het beleid voor woningbouw en bedrijvigheid een ander accent krijgt: in plaats van het oorspronkelijke restrictieve beleid (in toom houden van verstedelijking) vragen de huidige en toekomstige ontwikkelingen meer om het inspelen op afnemende groei, soms krimp en het vitaal houden van kernen en gebieden. De doorwerking van dit accent krijgt steeds meer gestalte op gebiedsniveau in plaats vanuit één sturend programma. Wij zijn derhalve van mening dat het gedachtegoed van de Voorloper Groene Hart en de uitwerking daarvan ook in de VRM nog steeds, maar dan in geactualiseerde vorm overeind staat. Daarbij achten wij het niet nodig te blijven verwijzen naar beleidsnota's van enige jaren geleden

De term Groene Hart wordt in de VRM gebruikt als geografische aanduiding van (het grotendeels veenweide)landschap aan de oostkant van de provincie. In dit veenlandschap zetten wij in op behoud en versterking van het waterrijke en open karakter. De veenlandschappen combineren een agrarische economie met cultuurhistorische en ecologische waarden. Deze combinatie maakt de landschappen ook aantrekkelijk als recreatief en toeristisch gebied voor de omliggende steden.

Aangezien het Groene Hart de provinciegrenzen overstijgt werken wij samen met de andere Groene Hart-provincies in de Stuurgroep Groene Hart en overig betrokken partners. Tussen de RO-regelgeving in de Groene Hart-provincies is maar weinig verschil. Die verschillen hangen meestal samen met de diversiteit van de landschappen in die provincies.

Belangrijke opgaven in het Groene Hart zijn de aanpak van bodemdaling (4.3.4), het behoud van de karakteristieken van het veenweidelandschap, de herstructurering van de Greenport Boskoop, verbetering van de waterkwaliteit en instandhouding en ontwikkeling van bijzondere (internationale) natuurwaarden. Het accent wordt gelegd op innovatiemaatregelen voor de grondgebonden landbouw en alternatieve realisatiestrategieën voor natuurontwikkeling. Het behoud van de belangrijke weidevogelgebieden vraagt om een specifieke vorm van verweving van landbouw en natuur. Met name het waternetwerk en de cultuurhistorische waarden lenen zich voor verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme. Een combinatie met transformatie van vrijkomende (agrarische) bebouwing kan hierbij een win-win situatie opleveren. Het Groene Hart kent verschillende deelgebieden zoals de Krimpenerwaard en De Venen met een eigen gebiedskarakteristiek en daarbij passende opgaven. Het Groene Hart blijft mogelijkheden kennen voor wonen, bedrijvigheid, kantoren en detailhandel passend bij de behoefte en schaal van het gebied. Naast voedselproducent en recreatiemotor is er ook potentie voor nieuwe duurzame economie. Deze potentie zal in het Programma ruimte worden opgenomen.

Conclusie

Er zijn geen redenen om het voorstelde ruimtelijke beleid voor het Groene Hart te wijzigen. De ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden in dit gebied zijn gelijk aan de ontwikkelingsmogelijkheden in de rest van het landelijke gebied.

In de tekst van de visie meer zal aandacht besteed worden aan het bredere economische belang van het Groene Hart en in het Programma ruimte zal wel meer aandacht worden gegeven aan de verschillende sectorale provinciale programma's in het Groene Hart en de themaprojecten van de Stuurgroep Groene Hart.

Thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen en toepasselijkheid verordening

- 11.1 Aanpassing bestemmingsplannen
- 11.2 Toepasselijkheid verordening.

11.1 Aanpassing bestemmingsplannen

Samenvatting van de zienswijzen

In veel zienswijzen wordt ingegaan op de eis om bestemmingsplannen in overeenstemming te brengen met de verordening en de daarbij gehanteerde termijn.

- Er is geen provinciaal belang mee gemoeid om de verordening ook te laten zien op geldende bestemmingsplannen.
- De gemeenten hebben hun bestemmingsplannen recent op orde gebracht en beschikken nu over actuele bestemmingsplannen. De verordening maakt een nieuwe aanpassingsronde noodzakelijk. Waarom niet aansluiten bij de reguliere herzieningstermijn van tien jaar?
- De provincie gaat eraan voorbij dat ontwikkelingen in geldende bestemmingsplannen voortvloeien uit voormalige provinciale streekplannen en visies, het is daarom onredelijk dit nu ter discussie te stellen.
- Het schrappen van geldende plancapaciteit gaat ten koste van de rechtszekerheid. Gemeenten en belanghebbenden hebben voorinvesteringen gedaan.
- Het is onredelijk dat in de verordening bestaande onbenutte plancapaciteit wordt beschouwd als nieuwe ontwikkeling.
- Welke regels in de verordening maken aanpassen van een geldend bestemmingsplan nodig? Uit de verordening blijkt dit niet duidelijk.
- Heeft de provincie een inventarisatie gemaakt van de plannen die aangepast moeten worden?
- Het schrappen van geldende plancapaciteit kan planschade tot gevolg hebben. Is de provincie bereid dit voor haar rekening te nemen?

Antwoord

In de verordening is bepaald dat bestemmingsplannen binnen drie jaar na inwerkingtreding van de verordening hiermee in overeenstemming moeten worden gebracht. Deze bepaling heeft betrekking op bestemmingsplannen die een ontwikkeling mogelijk maken die in strijd is met een bepaling uit de verordening. In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de aanpassingstermijn bepaald op een jaar, met de mogelijkheid om in de verordening een andere termijn te bepalen. In de ontwerpverordening is gekozen voor een termijn van drie jaar, in aansluiting op de termijn die is gehanteerd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro).

Wettelijk kader en aanpassingstermijn

De Wet ruimtelijke ordening gaat er vanuit dat de verordening niet alleen ziet op een nieuw bestemmingsplan, maar ook aanpassing van een geldend bestemmingsplan kan voorschrijven. In artikel 4.1, tweede lid, van de Wro is daarom bepaald dat de gemeenteraad binnen een jaar na inwerkingtreding van de verordening een bestemmingsplan of beheersverordening vaststelt met inachtneming van de verordening, tenzij bij de verordening een andere termijn is gesteld. In de ontwerpverordening is deze termijn op drie jaar bepaald, zodat gemeenten meer tijd te geven om – voor zover dat nodig is – een bestemmingsplan vast te stellen. Dezelfde termijn is opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. Ook de geldende verordening kent een aanpassingstermijn. Deze loopt af op 30 december 2014.

In veel zienswijzen is gevraagd om een langere aanpassingstermijn. De provincie acht een termijn van drie jaar voldoende voor het eventueel in procedure brengen van een bestemmingsplan. Daar komt bij dat aanpassing van een vigerend bestemmingsplan vaak niet nodig is. Veel bestemmingsplannen zijn al in overeenstemming met de verordening en voor sommige afwijkende situaties wordt een uitzondering gemaakt op de aanpassingstermijn. Hieronder is dit verder uitgewerkt.

Aanpassing van welke bestemmingsplannen?

Aanpassing van een bestemmingsplan is alleen nodig als (een deel van) het bestemmingsplan niet in overeenstemming is met de verordening. Hiervan kan met name sprake bij die onderdelen van de verordening, waarbij sprake is van nieuwe of inhoudelijk gewijzigde regels ten opzichte van de huidige verordening. De meeste onderwerpen in de ontwerpverordening maken ook al deel uit van de huidige verordening en de daaraan voorafgaande Nota Regels voor Ruimte. De provincie gaat er daarom vanuit dat het overgrote deel van de vigerende bestemmingsplannen in overeenstemming is met de nieuwe verordening. Aanpassing is daarom in veel gevallen niet nodig. Zoals aangegeven kan dit anders zijn bij nieuwe of gewijzigde regels. Verderop in deze thematische beantwoording zal hierop nader worden ingegaan.

Bestaande en nieuwe ontwikkelingen

Veel regels in de ontwerpverordening zien slechts op nieuwe ontwikkelingen. In artikel 1.2, derde lid, is aangegeven dat onder bestaande bebouwing en bestaand gebruik wordt verstaan hetgeen feitelijk en rechtmatig aanwezig is en hetgeen waarvoor een vergunning is verleend. Onbenutte bouw- en gebruiksrechten worden dus beschouwd als nieuwe ontwikkeling en kunnen dus in strijd zijn met de verordening. Dit is in overeenstemming met de Wro, die er immers vanuit gaat dat de verordening kan leiden tot aanpassing van een geldend bestemmingsplan. Bij onbenutte bouw- en gebruiksrechten kan bijvoorbeeld gedacht worden aan “papieren” glas buiten de aangewezen glastuinbouwgebieden. Het is van provinciaal belang dat dit niet alsnog wordt omgezet in fysiek glas.

Afwijkingsmogelijkheid voor onbenutte bouw- en gebruiksrechten

De provincie onderkent dat het in sommige gevallen onredelijk kan zijn onbenutte bouw- en gebruiksrechten weg te bestemmen. Daarom is in artikel 3.1, vierde lid, van de ontwerpverordening een afwijkingsmogelijkheid opgenomen die de gemeente de mogelijkheid geeft om in bijzondere gevallen een onbenut bouw- of gebruiksrecht opnieuw te bestemmen. De provincie is van mening dat een afweging hierover het best op gemeentelijk niveau kan worden gemaakt. De gemeente moet de toepassing per geval motiveren. Generieke toepassing is dus niet aan de orde. Gedeputeerde Staten kunnen zonodig een zienswijze indienen als de gemeente te ruim of ongemotiveerd gebruik maakt van de afwijkingsmogelijkheid.

Planschade

Gelet op de ruime aanpassingstermijn van drie jaar zal aanpassing van een bestemmingsplan aan de verordening niet snel leiden tot planschade. De overheid zorgt immers voor voorzienbaarheid door nu al aan de bestemmingswijziging aan te kondigen. De verordening is hierin een eerste stap. De provincie verwacht van de gemeente dat dit ook voor directe belanghebbenden inzichtelijk wordt gemaakt, door een bestemmingsplanherziening aan te kondigen. Grondeigenaren en andere directe belanghebbenden hebben dan nog enkele jaren de tijd om desgewenst de betreffende ontwikkeling alsnog te realiseren. Mocht het is een bijzonder geval toch onredelijk zijn om een bouw- of gebruiksrecht weg te bestemmen, dan heeft de gemeente nog de mogelijkheid om gebruik te maken van de in artikel 3.1, vierde lid, opgenomen afwijkingsmogelijkheid.

Aanpassingstermijn in relatie tot de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit

De ladder voor duurzame verstedelijking (artikel 2.1.1) en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (artikel 2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4) hebben een centrale positie in de verordening. Deze regels hebben vooral het karakter van processtappen en leiden niet op voorhand tot een bepaalde uitkomst. Tussentijdse aanpassing van geldende bestemmingsplannen aan deze regels is daarom niet nodig. Als echter een plan -om wat voor reden dan ook- toch wordt herzien, bijvoorbeeld in het kader van de 10-jaarlijkse actualisering, moet het plan op dat moment voldoen aan de verordening en moet de ladder voor duurzame verstedelijking dus opnieuw worden doorlopen. Deze laatste eis volgt overigens ook uit het Bro.

Omdat hierover in de zienswijzen veel vragen zijn gesteld wordt de verordening op dit punt verduidelijkt. In het artikel over de aanpassingstermijn wordt expliciet bepaald dat de aanpassingstermijn niet van toepassing is op de hierboven genoemde artikelen.

Aanpassingstermijn in relatie tot de regels voor archeologie en de Romeinse Limes

In de geldende verordening zijn de regels voor archeologie en de regels voor de Romeinse Limes uitgezonderd van de aanpassingstermijn voor bestemmingsplannen. Abusievelijk is dit niet overgenomen in de ontwerpverordening. Dit wordt alsnog aangepast.

Hoe pakt dit uit voor wonen en werken?

Voor wonen, bedrijven, kantoren en detailhandel gelden deels dezelfde regels en deels specifieke regels. Hieronder wordt dit per onderwerp toegelicht.

Wonen

Voor het onderwerp wonen zijn twee aspecten relevant:

- 1) met het loslaten van de bebouwingscontouren kent de ontwerpverordening geen bouwverbod meer voor verstedelijking in het buitengebied;
- 2) de aanpassingstermijn voor bestemmingsplannen geldt niet voor toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking.

Dit betekent dat de aanpassingstermijn niet van toepassing is op een vigerend bestemmingsplan voor een nog te realiseren woningbouwlocatie. Zelfs als de regio zou besluiten de betreffende locatie met een aangepast programma op te nemen in de regionale woonvisie, of helemaal niet meer op te nemen, vloeit uit de verordening geen verplichting voort het bestemmingsplan aan te passen. Dit neemt niet weg dat aanpassing wel wenselijk is. In het Programma ruimte is hierover het volgende opgenomen: "Regionale visies kunnen leiden tot doseren en faseren van gemeentelijke plannen. Voor plannen die structureel niet meer nodig zijn, is planreductie aan de orde. Gemeenten krijgen de tijd om hieraan zorgvuldig invulling te geven (ten minste drie jaar)."

Bedrijven

Voor het onderwerp bedrijven geldt hetzelfde als hierboven voor wonen is aangegeven.

Kantoren

Anders dan voor wonen en bedrijven bevat de verordening locatiebeleid voor kantoren. In grote lijnen houdt dit een verbod in voor nieuwe kantoren buiten de aangewezen locaties, enkele uitzonderingen daargelaten. Dit betekent dat de aanpassingstermijn voor bestemmingsplannen ook ziet op nog niet gerealiseerde kantoorbestemmingen ("papierkantoren") buiten de aangewezen locaties. Dit is ingrijpender dan hetgeen is aangegeven in het ontwerp-Programma ruimte. Daarin is namelijk aangegeven dat het wenselijk is in overleg met de gemeenten en regio's te bezien of in bestemmingsplannen kantoorbestemmingen gewijzigd kunnen worden in andere bestemmingen.

Gelet op het voorgaande wordt de ontwerpverordening gewijzigd door in artikel 2.1.2, tweede lid (kantoren), een uitzonderingsbepaling toe te voegen die nieuwe kantoren mogelijk maakt, voor zover het gaat om het herbestemmen van vigerende plancapaciteit zoals opgenomen in een actuele regionale visie die de instemming heeft van GS. Deze kantoorbestemmingen zijn daarmee niet meer in strijd met de verordening, waardoor de aanpassingstermijn hier niet langer op ziet. In het Programma ruimte wordt aangegeven welke aspecten en voorwaarden voor GS relevant zijn bij de aanvaarding van een regionale kantorenvisie. Zie ook het thema 4 kantoren.

Kantoorbestemmingen die nog niet zijn gerealiseerd en die noch in de ontwerpverordening passen, noch zijn opgenomen in een actuele regionale visie die de instemming heeft van GS, vallen onder de aanpassingstermijn voor bestemmingsplannen. In uitzonderingsgevallen kan nog wel gebruik worden gemaakt van de in artikel 3.1 opgenomen afwijkingsmogelijkheid voor onbenutte bouw- en gebruiksrechten.

Detailhandel

Net als voor kantoren bevat de verordening voor detailhandel specifiek locatiebeleid. In grote lijnen houdt die een verbod in op detailhandel buiten de aangewezen centrumlocaties en PDV-locaties, waarbij uitzonderingen mogelijk zijn voor specifieke branches. Voor zover een bestemmingsplan mogelijkheden biedt voor nieuwe detailhandel buiten de in de verordening aangewezen locaties en buiten de in de verordening benoemde uitzonderingen, is dit niet in overeenstemming met de verordening. De aanpassingstermijn voor

bestemmingsplannen is hierop van toepassing. In uitzonderingsgevallen kan nog wel gebruik worden gemaakt van de in artikel 3.1 opgenomen afwijkmogelijkheid voor onbenutte bouw- en gebruiksrechten

Conclusie:

- De regels en de toelichting van de verordening worden als volgt gewijzigd:
 - De aanpassingstermijn voor bestemmingsplannen wordt gehandhaafd op drie jaar.
 - De aanpassingstermijn is niet van toepassing op de regels voor de ladder van duurzame verstedelijking (artikel 2.1.1), het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (artikel 2.2.1, 2.2.3 en 2.2.4) en archeologie en de Romeinse Limes (artikel 2.3.4).
 - Een uitzonderingsmogelijkheid wordt toegevoegd voor kantoren die passen in een actuele regionale visie die de instemming heeft van.

De teksten hierover in het Programma ruimte worden eveneens aangepast.

11.2 Toepasselijkheid verordening

Samenvatting van de zienswijzen

In zienswijzen is aangegeven dat de verordening zich alleen moet richten op een bestemmingsplan en een omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Het is niet nodig de verordening ook te richten op een *beheersverordening*, omdat die alleen maar de bestaande situatie vastlegt. Ook is in zienswijzen opgemerkt dat de verordening zich niet kan richten op een *wijzigings- of uitwerkingsplan* omdat dit in strijd is met de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Hetzelfde geldt voor de zogenaamde '*kruimelregeling*'.

In de verordening is alleen overgangsrecht opgenomen voor ontheffingen die zijn verleend onder de geldende verordening. Verbreding van het overgangsrecht is nodig om te voorkomen dat gemeenten bij de vaststelling van een bestemmingsplan ineens met nieuwe eisen worden geconfronteerd.

Beantwoording van de zienswijzen

In artikel 4.1 van de Wro is bepaald dat de verordening niet alleen regels kan stellen over een bestemmingsplan, maar ook over een beheersverordening en een omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Ook kan de verordening betrekking hebben op het projectuitvoeringsbesluit als bedoeld in artikel 2.10 van de Crisis- en Herstelwet. Deze planvormen zijn daarom ook genoemd in artikel 1.2 van de verordening, dat betrekking heeft op de toepasselijkheid van de verordening.

Zogenaamde 'kruimelregeling'

Een recente wetwijziging maakt het mogelijk dat de verordening ook regels kan stellen ten aanzien van omgevingsvergunningen die worden verleend met toepassing van het (nieuwe) artikel 2.12 eerste lid, onderdeel a onder 2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Het gaat daarbij om de categorieën van gevallen die zijn cq zullen worden opgenomen in bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor), waaronder de zogenaamde kruimelregeling en tijdelijke (maximaal 10 jaar) vrijstellingen van het bestemmingsplan.

De betreffende wijziging van de Wet ruimtelijke ordening is op 15 mei 2013 gepubliceerd (Staatsblad 189 van 2013). De wijziging is echter nog niet in werking getreden. In de ontwerpverordening was hierop al vooruit gelopen. Omdat de wetwijziging waarschijnlijk pas in werking treedt na de vaststelling van de verordening, zal een voorziening worden getroffen dat vooralsnog de oude wettekst van toepassing is en daarna –na inwerkingtreding van de wetwijziging- de nieuwe wettekst.

De wetgever heeft overigens nadrukkelijk de mogelijkheid geboden om de verordening ook te laten zien op toepassing van de '*kruimelregeling*', omdat met deze regeling –anders dan de omschrijving doet vermoeden- ook forse nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Dit speelt met name bij bestemmingswijziging van bestaande gebouwen. Soms kunnen daarmee de provinciale belangen worden aangetast. Bijvoorbeeld bij functiewijziging naar reguliere detailhandel op een perifere locatie. Dit is in strijd met het detailhandelsbeleid van de provincie. In de meeste gevallen levert functiewijziging echter geen strijdigheid op met de provinciale belangen.

De vrijheid van de gemeente om gebruik te maken van de 'kruimelregeling' wordt dus slechts in beperkte mate ingeperkt door de verordening.

Wijzigings- en uitwerkingsplannen

In de Wro is niet expliciet geregeld dat de verordening ook kan zien op een wijzigings- of uitwerkingsplan. Wel is in artikel 3.6, derde lid, Wro geregeld dat een wijziging of uitwerking deel uitmaakt van het bestemmingsplan. In de jurisprudentie wordt hieruit afgeleid dat de verordening ook betrekking heeft op het wijzigings- en uitwerkingsplan. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 26 oktober 2011 (AB 2011/360). Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is het wijzigings- en uitwerkingsplan ook expliciet genoemd in artikel 1.2 van de ontwerpverordening. In veel gevallen zal strijdigheid met de verordening zich niet voordoen, omdat ook de wijzigings- en uitwerkingsregels in het moederplan in overeenstemming moeten zijn met de verordening. Maar bijvoorbeeld bij een ouder moederplan kan strijdigheid met de nieuwe verordening zich wel degelijk voordoen.

Overgangsrecht

In de ontwerpverordening is in artikel 3.4 een overgangsbepaling opgenomen. In dit artikel is geregeld dat een ontheffing die is verleend onder de huidige verordening, wordt beschouwd als een ontheffing onder de nieuwe verordening. Een breder overgangsrecht is niet nodig geacht. Daarbij is overwogen dat gemeenten al kennis hebben kunnen nemen van de ontwerpverordening en daarmee rekening kunnen houden bij de vaststelling van een bestemmingsplan dat kort na de vaststelling van de verordening wordt vastgesteld. Ook is meegewogen dat de nieuwe verordening in het algemeen minder beperkend is dan de geldende verordening.

De zienswijzen die zijn ingediend naar aanleiding van de tervisielegging van de ontwerpverordening, leiden op meerdere punten tot wijziging van de verordening. Omdat deze wijzigingen nog niet kenbaar zijn voor gemeenten die een bestemmingsplanprocedure doorlopen, zal het overgangsrecht verbreed worden. Een bestemmingsplan dat in ontwerp ter visie is gelegd vóór de tervisielegging van de ontwerpverordening, mag bij vaststelling uitgaan van de oude verordening voor zover de betreffende regels minder beperkend zijn dan de regels van de nieuwe verordening.

Conclusie

De verordening wordt als volgt aangepast.

In een overgangsbepaling wordt bepaald dat artikel 1.2, voor zover is bepaald dat de verordening ook betrekking heeft op toepassing van de zogenoemde 'kruimelregeling', pas in werking treedt ná inwerkingtreding van de wetswijziging. Tot die tijd wordt verwezen naar de huidige wet.

De overgangsbepaling in artikel 3.4 wordt verbreed, zodat ook een ontwerpbestemmingsplan dat ter inzage is gelegd vóór de tervisielegging van de ontwerpverordening onder het overgangsrecht valt. Bij vaststelling van het bestemmingsplan mag worden uitgegaan van de oude verordening, voor zover de betreffende regels minder beperkend zijn dan de regels van de nieuwe verordening..

Thema 12 Molenbiotopen

Samenvatting zienswijzen

De zienswijzen richten zich tegen de beleidswijziging van de provincie die afwijking mogelijk maakt van de bestaande beschermingsregels van de molenbiotoop ten aanzien van molens gelegen in een dorps- of stadskern. Gevraagd wordt de beleidswijziging te schrappen. Het gaat dan met name om artikel 2.2.6: lid 2. van de Verordening ruimte: En in het Programma ruimte de in par. 3.5 aangegeven mogelijke ambtelijke afwijking voor molens in dorps- of stadsgebied.

De molenbiotoop wordt in de zienswijzen gezien als een provinciaal belang. Het door de gemeenten zelfstandig laten opstellen van beleidsregels zal het provinciaal belang teniet doen en gevreesd wordt dat de biotoopregels dan ook niet meer eenduidig zijn voor de hele provincie.

Antwoord

Voor het behoud van molens is het van groot belang dat de molens kunnen blijven draaien. De provincie ziet er daarom op toe dat rondom cultuurhistorisch waardevolle molens een molenbiotoop wordt ingesteld, met beperkingen voor hoge bebouwing en beplanting. De provincie voert dit beleid al vele jaren. Dit beleid wordt voortgezet in de nieuwe visie en verordening.

Nieuw is de afwijkingsmogelijkheid voor molenbiotopen binnen bestaand stedelijk gebied, zoals opgenomen in artikel 2.2.6, tweede lid, onder a. De provincie wil hiermee meer ruimte geven aan een afweging op gemeentelijk niveau. Deze beleidswijziging is mede ingegeven door discussies hierover met de gemeente Leiden waar het handhaven van de molenbiotoop in het stedelijk gebied tot problemen leidde voor ontwikkelingen in het stedelijk gebied. Hiermee erkent de provincie de moeilijkheid voor het garanderen van de vrije windvang en het zicht op de molen bij molens binnen stedelijk gebied c.q. bij binnenstedelijke gebiedontwikkelingen.

Binnen het stedelijk gebied spelen zoveel belangen dat het onredelijk kan zijn het belang bij handhaving van de molenbiotoop op voorhand altijd het zwaarst te laten wegen. Bij zwaarwegende andere belangen acht de provincie een beperking van de molenbiotoop niet op voorhand onaanvaardbaar, mits er geen reële alternatieven zijn. Een procedure voor ontheffing hoeft dan niet opgestart te worden en het inbrengen van voldoende compenserende maatregelen is niet leidend.

De molen en de molenbiotoop binnen bestaand stedelijk gebied moeten goed ruimtelijk worden ingepast. De provincie verwacht van de gemeente dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt. De gemeente moet daarbij ook rekening houden met de mogelijke consequenties voor het onderhoud van de molen. Een achteruitgang van de windvang kan met zich meebrengen dat de kosten voor onderhoud toenemen. Overleg met de moleneigenaar en advies van een molendeskundige ligt hierbij voor de hand. Omdat het hier gaat om een uitzonderingsregeling voor bijzondere gevallen is het vrijwel onmogelijk om op voorhand te benoemen in welke gevallen deze regeling kan worden toegepast. Nadere inperking van de afwijkingsmogelijkheid acht de provincie daarom niet nodig.

Voor molens buiten het bestaand stedelijk gebied is er in principe geen afwijkingsmogelijkheid. Toch is het ook daar in uitzonderingsgevallen denkbaar dat er, vanwege een ontwikkeling van een zwaarwegend algemeen belang en mits er geen reëel alternatief is, afgeweken moet worden van de bescherming van de molenbiotoop. Daarbij dient dan een beroep te worden gedaan op de ontheffings- en afwijkingsbepalingen onder 3.1. Omdat er ook bij deze molens mogelijk consequenties zijn voor het onderhoud van de molen ligt ook hier een overleg met de moleneigenaar en de molendeskundige voor de hand. Bij het voor de ruimtelijke oplossing noodzakelijke maatwerk is het denkbaar dat er daarbij sprake is van een financiële compensatie, gekoppeld aan de kosten van onderhoud, de (landschappelijke) aantasting van de molenbiotoop en de kosten voor het functioneren van de molen.

Conclusie

Dit thema leidt niet tot wijziging van het ontwerp.

Thema 13 Vastlegging recreatief belang vaarwegen

Samenvatting van de zienswijzen

In de ontwerp-VRM is geen regeling opgenomen voor het netwerk van recreatieve vaarwegen. In een aantal zienswijzen wordt hier in verschillende bewoordingen wel om verzocht:

De regio Midden-Holland is gekant tegen de nieuwe Vaarwegenverordening vanwege het niet meer aanduiden van vaarwegen als de vaarwegen geen provinciale vaarweg of BRTN zijn. Voorts wordt aandacht gevraagd voor (kleine) recreatievaart op de Gouwe met het verzoek om alternatieven hiervoor te onderzoeken op het traject tussen Boskoop en Bodegraven. De ANWB vraagt om de BRTN in een (Water)Verordening te verankeren. Zij vragen aandacht voor watersportnetwerk i.v.m. recreatieve en toeristische investeringen). De Vereniging Regio Water (VRW) stelt voor de verschillende netwerken te verknopen. Zorg er in ieder geval voor dat bij decentralisatie van het vaarwegenbeheer de functie vaarweg behouden blijft en verstrekt wordt, ongeacht de beheerder. De KNRB Roeibond vraagt om het verbeteren en uitbreiden van vaarverbindingen en geschikt vaarwater voor roeien en andere watersporten.

Antwoord

De provincie Zuid-Holland is de meest waterrijke provincie van Nederland. Jaarlijks varen hier gemiddeld 150.000 recreatievaartuigen. Een goed functionerend netwerk van recreatieve vaarwegen is van groot economisch belang. Voor een deel van de Zuid-Hollandse vaarwegen heeft de provincie de verantwoordelijkheid voor onderhoud en beheer. Dit is op basis van de Waterwet in de nieuwe provinciale Vaarwegverordening geregeld, en betreft de vaarwegen uit het Basis Recreatie Toervaart Netwerk (BRTN).

Het Zuid-Hollandse netwerk van vaarwegen met recreatief belang is echter (aanzienlijk) uitgebreider dan alleen het BRTN. De verantwoordelijkheid voor ontwikkeling, onderhoud en beheer van deze andere vaarwegen ligt bij de waterschappen en gemeenten.

In de provinciale Vaarwegenverordening 1987 was een ontheffingsstelsel opgenomen ter bescherming van de vaarfunctie van al deze wateren. Dit ontheffingsstelsel vervalt met de inwerkingtreding van de nieuwe Vaarwegverordening. Om de recreatieve bevaarbaarheid van de overige wateren ook in de toekomst vast te leggen, wordt mede naar aanleiding van de zienswijzen voorgesteld in de VRM *alsnog* een ruimtelijk beschermingsregime op te nemen voor de bevaarbaarheid van dit deel van het netwerk van recreatieve vaarwegen (met uitzondering van de stadswateren, poldersloten en boezemwateren).

Er wordt onderscheid gemaakt wordt in 3 categorieën recreatieve vaarwegen, te weten:

- I Recreatieve vaarwegen die deel uitmaken van het BRTN-netwerk: aan deze vaarwegen wordt in de provinciale Vaarwegverordening op basis van de Waterwet een functie toegekend en regelt de provincie ontwikkeling, onderhoud en beheer;
- II Recreatieve vaarwegen buiten het BRTN netwerk, van belang voor de recreatievaart in Zuid-Holland, niet behorend tot categorie III. De bevaarbaarheid van deze vaarwegen wordt vastgelegd in de Verordening ruimte. Waterschappen en gemeenten zijn verantwoordelijk voor ontwikkeling, onderhoud en beheer van deze vaarwegen;
- III Recreatieve vaarwegen van lokaal belang zoals stadswateren, poldersloten en boezemwateren. Ontwikkeling, onderhoud en beheer van dit deel van het netwerk is belang en verantwoordelijkheid van de lokale partijen.

De doelbepaling wordt: nieuwe activiteiten in en om deze recreatieve vaarwegen (uit categorie II) mogen niet leiden tot achteruitgang van de bestaande recreatieve bevaarbaarheid. Voor ingrepen van zwaarwegend maatschappelijk belang kan via een ontheffingsclausule een uitzondering worden gemaakt.

Er worden in de nieuwe regeling geen hoogte/breedte/dieptematen maten voor de recreatieve vaarwegen opgenomen. Er wordt als uitgangspunt voor de ruimtelijke bescherming de "huidige bevaarbaarheid" gehanteerd (deze moet minstens gelijk blijven) omdat ieder type vaarweg afhankelijk van het soort recreatieve gebruik zijn

eigen eisen aan afmetingen stelt en de verantwoordelijkheid voor ontwikkeling, beheer en onderhoud, bij andere overheden ligt.

Conclusie:

In de Verordening ruimte wordt een nieuwe doelbepaling opgenomen die het behoud van de bevaarbaarheid van vaarwegen buiten het BRTN vast legt.

Thema 14 Kaartmateriaal

Samenvatting van de zienswijzen

In diverse zienswijzen wordt aangegeven dat het kaartmateriaal niet duidelijk genoeg is of te globaal. Er wordt verzocht om deze aanklikbaar te maken, digitaal inzoombaar te maken en/of van een duidelijke topografische ondergrond te voorzien. Dat wordt onder meer gevraagd voor de vier lagenkaarten ruimtelijke kwaliteit en voor de kaarten met woningbouwlocaties en bedrijventerreinen uit het Programma ruimte.

Andere zienswijzen gaan in op de onduidelijke status van de beleidsbeelden. Deze zouden of gelijk gemaakt moeten worden aan de kaarten uit de plannenviewer of ze zouden moeten worden geschaft. In veel zienswijzen worden opmerkingen gemaakt over fouten of foutjes op de verschillende afbeeldingen in de tekst en worden verschillen geconstateerd tussen deze afbeeldingen en de aanklikbare kaartlagen.

Tenslotte maken wij uit de inhoud van de zienswijzen op dat onze presentatie van het kaartmateriaal in de ontwerp-producten niet helemaal zoals bedoeld is overgekomen. Het lijkt er op dat een aantal insprekers het digitale plan niet heeft weten te vinden of de "analoge" pdf's op onze website aangezien heeft voor het digitale plan.

Antwoord

In de (ter inzage gelegde) Visie Ruimte en Mobiliteit staan in de tekst afbeeldingen, de zogenaamde beleidsbeelden. Deze vormen een illustratie van hetgeen in de bijbehorende paragraaf staat beschreven. Ze zijn (ook vanwege het kleine formaat) een abstractie van de aanklikbare kaartlagen in het digitale plan en wijken daarvan af in begrenzing en weergave. De beleidsbeelden in het ontwerp verschillen van elkaar in abstractie, kleurstelling en stijl. Ook dit kan voor onduidelijkheid hebben gezorgd. De beleidsbeelden worden allemaal nogmaals beoordeeld op inhoud, detailniveau en verbeeldingswijze. In de definitieve versie wordt zodoende gezorgd voor meer samenhang zowel tussen beleidsbeelden onderling als met de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daarnaast wordt een duidelijker onderscheid bereikt tussen beleidsbeelden enerzijds en digitale kaartlagen anderzijds.

Bij wijze van service zijn de aanklikbare kaartlagen uit het digitale plan in de zienswijzeprocedure ook in "analoge" pdf-vorm aangeboden. Dat kan wellicht voor verwarring hebben gezorgd, omdat ze in kleurstelling, samenstelling en naamgeving niet exact overeen komen met het digitaal raadpleegbare materiaal. Overigens zijn ze inhoudelijk wel identiek. De vastgestelde Visie wordt alleen nog als digitaal plan vastgesteld en komt aanklikbaar beschikbaar op onze plannenviewer www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM. Deze viewer is van gedetailleerde topografische ondergrond en luchtfoto's voorzien en is ver inzoombaar. De Verordening ruimte wordt zowel digitaal als op papier vastgesteld vanwege de publicatieplicht in het provinciaal blad.

Twee beleidsbeelden hebben een bijzondere status. Het zijn de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur en de (nog toe te voegen) Kwaliteitskaart in hoofdstuk 1. Die staan als beeld in de tekst maar zijn niet digitaal aanklikbaar. Wel zijn ze als pdf tot in detail te raadplegen.

De in het ontwerp opgenomen beleidsbeelden met de vier kaartlagen ruimtelijke kwaliteit in hoofdstuk 3 zijn inderdaad onduidelijk door hun formaat en de veelheid aan informatie. Deze kaartlagen worden aanklikbaar gemaakt en geactualiseerd. Zie verder thema 3.

In het Programma ruimte ten slotte zijn twee beleidsbeelden opgenomen als verbeelding van lijsten met woningbouwlocaties en reservering van bedrijventerreinen. Die worden niet aanklikbaar gemaakt.

Bovenstaande kaartsystematiek zal in de plantekst kort worden toegelicht.

Conclusie

De beleidsbeelden in de tekst worden allemaal nogmaals beoordeeld op inhoud, detailniveau en verbeelding evenals de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur. De Kwaliteitskaart wordt toegevoegd aan hoofdstuk 1 en de vier bijbehorende kaartlagen worden aanklikbaar gemaakt en geactualiseerd. De gemaakte opmerkingen over fouten en verschillen zullen, waar ze passen binnen de kaartsystematiek, worden verwerkt.

In de plantekst wordt een korte toelichting opgenomen over de kaartsystematiek en het fenomeen digitaal plan.

Thema 15 Stedelijk groen en waterstructuur / (verblijfs)recreatiegebieden

- 15.1 Stedelijk groen en waterstructuur
- 15.2 Recreatiegebieden
- 15.4 Verblijfsrecreatie

15.1 Stedelijk groen en waterstructuur

Samenvatting zienswijzen

In een aantal zienswijzen wordt verzocht te verduidelijken hoe het in paragraaf 3.6.3 genoemde strategische doel met betrekking tot het behouden en ontwikkelen van een groenblauwe structuur bereikt zal kunnen worden. Het begrippenkader rond de groenblauwe structuur wordt onvoldoende duidelijk gevonden.

Antwoord

In de ontwerp-VRM is de stedelijke groen- en waterstructuur benoemd als een integraal onderdeel van de bovenregionale groenblauwe structuur. In de stedelijke groen- en waterstructuur komen een diverse doelen en opgaven bijeen, die een (boven)regionale component hebben en daarmee ook van provinciaal belang zijn. De primaire verantwoordelijkheid voor de stedelijke groen- en waterstructuur ligt in de meeste gevallen bij de gemeente en/of het waterschap. Om die reden zijn in de ontwerp-VRM wel de provinciale belangen met betrekking tot deze structuur benoemd en is de structuur zelf indicatief op kaart weergegeven. Daarbij is volstaan met de relatief grote groengebieden binnen het stedelijk gebied, omdat die het meest duidelijk een rol spelen in de bovenregionale groenblauwe structuur.

Samengevat zijn de volgende aspecten van de stedelijke groen- en waterstructuur van belang voor de provincie:

- De bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van het stedelijk gebied, mede in het licht van de verdichtingsopgave en een aantrekkelijk vestigingsmilieu.
- De bijdrage aan bruikbare en aantrekkelijke recreatieve verbindingen tussen stad en land.
- De bijdrage aan klimaatbestendigheid van het stedelijk gebied, met het oog op wateroverlast, droogte en hittestress. Beperking van bodemafdekking is hier onderdeel van.
- De bijdrage aan de biodiversiteit in de provincie.

Met de aanpassingen in het ruimtelijk kwaliteitsbeleid valt het bestaand stedelijk gebied, en daarmee dus ook de stedelijke groen- en waterstructuur binnen de werking van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. (zie thema 3) In de vast te stellen VRM blijft de stedelijke groen- en waterstructuur indicatief op kaart weergegeven (beleidsbeeld stad en land verbonden en kwaliteitskaart). Aanvullend zal een richtpunt worden opgenomen dat betrekking heeft op de stedelijke groen- en waterstructuur. De stedelijke groen- en waterstructuur valt daarmee onder het generieke kwaliteitsbeleid en wordt niet tot een van de twee beschermingscategorieën gerekend.

De provincie wil graag in samenwerking met betrokken gemeenten, regio's en waterschappen de stedelijke groen- en waterstructuur concreet benoemen, beschermen en versterken en daarbij de rol van de provincie bepalen.

Tevens willen wij graag meedenken en zonodig participeren in initiatieven van gemeenten, regio's en waterschappen. Eén van de invalshoeken daarbij is de uitwerking van het Delta(deel)programma Nieuwbouw en Herstructurering met betrekking tot klimaatbestendigheid.

De provincie zal in de Agenda ruimte deze actie nader uitwerken en ten behoeve van het nader te organiseren overleg een voorstel ontwikkelen welke onderdelen van de stedelijke groen- en waterstructuur in beginsel van provinciaal belang worden geacht.

Conclusie

Dit thema leidt tot enkele tekstverduidelijkingen in de visie en wordt uitgewerkt in de Agenda ruimte.

15.2 Recreatiegebieden

Samenvatting van de zienswijzen

In diverse zienswijzen wordt er op gewezen dat bepaalde recreatiegebieden soms wel , soms niet op kaart staan, waardoor verwarring is ontstaan over de status van bepaalde recreatiegebieden in de VRM.

Antwoord

Voor recreatiegebieden zijn inderdaad verschillende regelingen van toepassing. Binnen de totaalverzameling recreatiegebieden in de provincie worden de recreatiegebieden om de stad (RODS) onderscheiden. Na de herijking van de RODS is de 'resterende' verzameling recreatiegebieden rond de stad vastgelegd in de Beleidsvisie Groen. Deze verzameling komt als RODS-gebied terug in de VRM. Op de RODS gebieden is de Beleidsregel natuur, recreatie en landschap (NLR) van toepassing, wat betekent dat deze gebieden compensatieplichtig zijn. Dit heeft te maken met de de publieke investeringen die in deze gebieden zijn of worden verricht.

Naast de beleidsregel NLR is op recreatiegebieden het handelingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing. In dit handelingskader worden recreatiegebieden tot beschermingscategorie 2 gerekend (zie ook thema 3). Abusievelijk is in de ontwerp-VRM de beschermingscategorie 2 beperkt tot de verzameling RODS gebieden. Dit wordt in de vast te stellen VRM hersteld.

Dat betekent dat alle recreatiegebieden in de provincie van bovenlokaalbelang gerekend worden tot beschermingscategorie categorie 2 . Het betekent tevens dat al deze recreatiegebieden terugkomen op de kwaliteitskaart (laag van de beleving), waar ook richtpunten aan gekoppeld zijn.

Conclusie

Op kaart en tekst wordt onderscheid gemaakt naar de totaalverzameling recreatiegebieden, die behoort tot beschermingscategorie 2 en ook terugkomt op de kwaliteitskaart, naast de deelverzameling recreatiegebieden om de stad, waarop aanvullende de beleidsregel natuur, recreatie en landschap van toepassing is. Kaarten en tekst zullen in deze zin worden aangepast.

15.3 Verblifsrecreatie

Samenvatting van de zienswijzen.

In een aantal zienswijzen wordt geconstateerd dat de VRM geen beleid of kaartaanduidingen meer bevat met betrekking tot verblifsrecreatie. Gevraagd wordt verblifsrecreatie weer terug te brengen in de VRM. Andere zienswijzen richten zich specifiek op de mogelijkheden of beperkingen van recreatiewoningen: tegen permanente bewoning of juist een verzoek om breder gebruik dan verblifsrecreatie.

Antwoord

Verblifsrecreatie komt inderdaad niet terug in de ontwerp-VRM. De reden daarvoor is dat in beginsel er van uit wordt gegaan dat de ontwikkeling van verblifsrecreatie, net als andere ruimtelijke ontwikkelingen, gestuurd kan worden via het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Bij nader inzien, en naar aanleiding van de zienswijzen constateren wij dat enige specificering van het beleid voor verblifsrecreatie wenselijk is.

Wij blijven permanente bewoning van recreatiewoningen beschouwen als een onwenselijke ontwikkeling, en zullen dat opnemen in de visie. Wij achten het niet nodig om dit expliciet in de Verordening ruimte te regelen, mede op basis van rijksbeleid waarin gemeenten een eigen verantwoordelijkheid hebben gekregen. In het verlengde hiervan beschouwen wij verblifsrecreatiecomplexen/woningen niet als een stedelijke functie. De ladder voor duurzame verstedelijking is dus niet van toepassing. Verblifsrecreatie kan binnen bestaand stads- en dorpsgebied ontwikkeld worden, maar dat hoeft niet op voorhand.

Wij zien het handelingskader ruimtelijke kwaliteit als een geschikt instrument om verblifsrecreatie te regelen. Bestaande verblifsrecreatiecomplexen zullen worden opgenomen op de kwaliteitskaart, cq de laag van de occupatie. Tevens zullen voor verblifsrecreatie een of meer specifieke richtpunten worden benoemd. Eventuele nieuwe ontwikkelingen worden niet op kaart opgenomen, maar zijn gehouden aan het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent dat gemeenten of andere initiatiefnemers niet gebonden zijn aan vooraf vastgelegde zoeklocaties. Wel is bij een nieuwe ontwikkeling (uitbreiding of herstructurering bestaande complexen of

ontwikkeling van een nieuw complex) het handelingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing, waarbij de mogelijkheden en kwaliteitseisen afhankelijk zijn van de aard, omvang en locatie van de ontwikkeling (zie ook thema 3).

Conclusie

De zienswijzen leiden tot enkele aanpassingen van het beleid. Bestaande verblijfsrecreatiecomplexen worden op de kwaliteitskaart (laag van de occupatie) aangegeven en er worden richtpunten voor verblijfsrecreatie benoemd. In de visie zal aandacht besteed worden aan de functionele aspecten van verblijfsrecreatie.

3 Zienswijzen

3A Overheden

A-01 Provincie Zeeland

1 Bevoegd gezag rol bij geothermie

Een gezamenlijk eensluidend standpunt van de provincies met betrekking tot hun rol bij het verlenen van vergunningen voor geothermie, waarin gepleit wordt voor een sterke inspraakrol in het kader van de Mijnbouwwet, is sterker dan de huidige situatie waarin de Provincie Zuid-Holland als enige provincie opteert voor het verkrijgen van de rol van bevoegd gezag.

Antwoord

Ook de provincie Zuid-Holland opteert inmiddels voor een zware adviesrol, zo mogelijke een bindend advies, bij de vergunningverlening op grond van de Mijnbouwwet (ook voor wat betreft geothermie) om decentrale – ruimtelijke – belangen waaronder de afstemming tussen vraag en aanbod c.q. het realiseren van een warmte en koudenetwerk mee te laten wegen in de besluitvorming. Deze keuze voor een zware adviesrol is al verwoord in de tekst van de visie.

2 Goederenspoorlijn tussen Rotterdam en Antwerpen

Door specifiek te kiezen voor de RoBel spoorlijn komen andere oplossingen die gefaseerd en met meer maatwerk tot optimalisering van het goederenspoorsysteem en tot minder overlast voor de omgeving kunnen leiden, minder snel in beeld.

Antwoord

De problemen op het gebied van externe veiligheid in de zone langs de door de Drechtsteden lopende spoorlijn worden voor een deel veroorzaakt door het feit dat treinen die gevaarlijke stoffen vervoeren thans vanaf Vlissingen naar het rangeerterrein Kijfhoek geleid worden om van daaruit via opnieuw de Drechtsteden naar hun bestemming in het zuiden van Europa te rijden. Erkend wordt dat dit probleem deels ondervangen zou kunnen worden door het invullen van een thans nog ontbrekende schakel in het spoorwegnet. Deze bestaat uit de spoorboog die het mogelijk zal maken om vanaf Vlissingen rechtstreeks naar Antwerpen te rijden die ook bekend staat als de VEZA boog. Ook wanneer deze ver buiten de scope van de VRM liggende verbinding wordt aangelegd blijft het vervoer van gevaarlijke stoffen in de Drechtsteden echter problemen op het gebied van de externe veiligheid veroorzaken. Dit vormt voor ons aanleiding om te blijven streven naar het vrijhouden van ruimte, zodat het op termijn realiseren van de RoBel spoorlijn niet onmogelijk gemaakt wordt. Onder meer voor de corridor noord-zuid wordt in opdracht van de EU een studie uitgevoerd. Vervolgens kan in samenspraak met de partners in Vlaams – Nederlandse Delta verband de meest gewenste oplossing worden bevorderd.

A-02 Stadsregio Rotterdam

1 Algemeen

Belofte met nieuwe sturingsfilosofie niet echt waargemaakt. Inzet op besluitvorming op het regionale en gemeentelijke niveau wordt weer sterk beperkt door strikte regelgeving in de verordening en twee gedetailleerde programma's. Bij wonen en werken voert de provincie redelijk sterk een locatiebeleid terwijl de kennis daarover bij de betrokken regio en gemeenten toch veel breder is. De regio en gemeenten worden hierbij in feite gepasseerd. De VRM is maar een kleine stap vooruit vergeleken met de PSV. Het onderscheidend vermogen van Zuid-Holland gaat te weinig uit van een perspectief voor mensen en de samenleving maar wordt gedomineerd door landschap en netwerken. Strategische keuzes b.v. ten aanzien van metropoolvorming worden gemist. Samen zoeken naar betere vormen van samenwerking richting uitvoering.

Zie thema 1

2 *Bedrijventerreinen algemeen*

- 2.1 De stadsregio herkent zich in de behoefte-raming. De uitbreidingsbehoefte moet wel goed vertaald worden naar locatiekeuze op regionale schaal. Dat wil zeggen dat er naast de locatie Schieveen niet ook nog eens ingezet moet worden op concurrerende locaties.
- 2.2 Na het doorlopen van de ladder voor verstedelijking is het niet logisch om dan nog een "maatschappelijke tegenprestatie" te vragen.
- 2.3 De stadsregio is van mening al te beschikken over een voldoende actueel programma voor bedrijventerreinen.

Antwoord: zie thema 4

3 *Kaart(en) bedrijventerreinen en detailhandel*

De kaart bedrijventerreinen moet worden aangepast. Kickersbloem III is een hard plan. Dit op de kaart(en) verwerken. Het gebruik van een viertal kaarten voor bedrijvigheid maakt het overzicht niet helder. Ook voor de detailhandel moeten er volgens de stadsregio nog wat kaartwijzigingen plaatsvinden. De locaties Koningshoek in Maaassluis, Nieuwe Binnenweg, Bergse Dorpsstraat, Noorder-Boulevard, Zuider-Boulevard in Rotterdam alsmede in Lansingerland: centrum Bergschenhoek, centrum Bleiswijk en PDV Berkelse Poort; in Albrandswaard: de centra Rhoon en Poortugaal en op Voorne Putten de centra van Rockanje, Oostvoorne, Brielle en Zuidland.

Antwoord

Kickersbloem III is volgens de door de provincie gehanteerde definitie als zacht aanbod correct opgenomen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen. Voor zacht aanbod geldt dat er geen (ontwerp-) bestemmingsplan is vastgesteld. Zie verder thema 4 Detailhandel en Berkelse Poort: In de structuurvisie detailhandel Zuid-Holland 2007 zijn voor het eerst de PDV-locaties benoemd en op kaart aangeduid. Deze locaties zijn vervolgens via de PSV en Verordening ruimte overgenomen in de VRM en opgenomen op kaart 7 van de Verordening ruimte. De locatie Berkelse Poort heeft nooit onderdeel uitgemaakt van de provinciale PDV-structuur. Veel PDV-locaties functioneren ondermaats. Op provinciaal niveau zou vanuit ruimtelijke overwegingen het aantal PDV-locaties daarom verminderd moeten worden. De PDV-status zal niet aan de locatie Berkelse Poort toegekend worden.

4 *Transformatiegebieden*

In het Programma ruimte zijn enkele "oude" transformatiegebieden opgenomen en andere komen pas weer in het ActieProgramma ruimte aan de orde. Dit scheidt geen helder beeld. Verzoek alle transformatiegebieden in het Programma ruimte op te nemen.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

5 *Detailhandel*

In het algemeen komen de doelen uit de VRM en de Nota Detailhandelstructuur van de stadsregio overeen: een gezonde markt en levendige centra. Volume beleid wordt steeds minder relevant. Maatwerk-aanpak per gebied wordt steeds belangrijker. De overheid heeft maar een beperkte rol: de consument bepaalt zelf waar hij of zij koopt. Verzoek om niet te stringent om te gaan met de richtlijn dat uitbreiding in dienst moet staan van herstructurering. Continuïteit in de beleidsuitvoering is belangrijk. Instemming met terughoudendheid m.b.t. uitbreiding (of aanleg van nieuwe) locaties, maar vernieuwing en maatwerk moeten wel mogelijk zijn. De provincie heeft vooral een rol bij ontwikkelingen die effect hebben op meerdere REO-gebieden. De stadsregio heeft bezwaar tegen het artikel 2.4.1 van de verordening waarbij winkels groter dan 200 m² worden verboden. Welk provinciaal belang wordt hiermee gediend in een stad als Rotterdam. ?

Antwoord: zie thema 4

6 *Kantoren*

De stadsregio onderschrijft de doelen uit de VRM voor de kantorenmarkt, maar ziet een andere weg om die te bereiken. Samen met de marktpartijen is men in de Stadsregio aardig op weg. Daar past het locatiebeleid uit de

VRM en het Programma ruimte niet goed bij. De VRM is te zeer toegespitst op nieuwbouw terwijl de programmering in de Stadsregio zich vooral richt op vernieuwbouw- en vervangingsopgave. Aandacht gevraagd voor het laten vervallen van de locatie Schieveste. Dit is niet onderbouwd en staat in contrast met Stedenbaan en de economische potentie van de locatie. Het laten vervallen van de locatie van de kaart is een negatief signaal naar de markt. Meer gebruik maken van de regionale/lokale kennis zou dit kunnen voorkomen..

Antwoord

Het regionale Kantorenprogramma kent veel positieve punten, waaronder de toenemende aandacht voor de benodigde inspanningen ten behoeve van transformatie en de verdere aanscherping van de nieuwbouwprojecten in tijd en realiteit. Interessant in dat verband is ook uw visie op Bleizo: een potentiële regionale OV knooppuntlocatie, waar geen kantorenlocatie op regio-schaal wordt gedacht. In de Zienswijze wordt een beroep gedaan om de in de Rotterdamse regio ontwikkelde strategie en de bijbehorende locaties over te nemen. Op veel punten komen de visie van de regio en provincie overeen.

Nu ook wat betreft de behoeftes. Dat provincie zich meer toespitst op nieuwbouw heeft veel te maken met ons instrumentarium en ook de noodzaak om hier sturend in te zijn. Naar aanleiding van verschillende zienswijzen waarbij is aangegeven dat de mogelijkheden in de ontwerp-VRM te beperkend zijn voor niet-concentratielocaties (zoals Schieveste) is in de themabeantwoording Kantoren aangegeven hoe hieraan in zekere mate tegehoort kan worden gekomen. Hiervoor is regionale programmering noodzakelijk. Naar onze mening is het noodzakelijk dat in een geactualiseerde visie/strategie voor de stadsregio met name meer aandacht wordt besteed aan:

- Het verder terugdringen van de plancapaciteit;
- de (her)gebruiksmogelijkheden van het bestaande, beschikbare aanbod kantoren (ladder van Duurzame verstedelijking; "geen nieuwbouw tenzij")De verbijzondering van toekomstperspectief van de diverse kantorenlocaties. Voor diverse niet-concentratielocaties zijn de ruimtelijke mogelijkheden te ruim.
- De regionale (Rotterdamse) knooppunten) Stadionpark (potentieel, Rotterdam-The Hague Airport en Zuidplein hebben in de PSV-VR 2011 al geen kantoorontwikkelingsstatus gekregen. De PSV locaties Schiedam CS (Schieveste), Brainpark/Rivium en de afwijkingslocaties Vijfsluizen Vlaardingen zijn niet in de VRM opgenomen als kantoorconcentratielocatie. De daar in gang gezette harde bestemmingsplankaders, zoals Schieveste kunnen uitgevoerd worden, mits dat past binnen de randtotalen van onze regionale nieuwbouwbehoefte die is opgenomen in een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat GS heeft aanvaard.

7. Mobiliteit

De visie is te veel een compromis tussen agglomeratiekracht in het stedelijk kerngebied en de belangen daarbuiten. Het gaat om het op orde brengen van de capaciteit ten behoeve van de versterking van de agglomeratiekracht.

Antwoord

Zie thema 6.1. Ten aanzien van agglomeratiekracht ligt de focus, na het op orde brengen van het netwerk met de huidige projecten, op beter benutten en het oplossen van toekomstige knelpunten op het mobiliteitsnetwerk. Daarbij geldt een hogere prioriteit voor de zwaarste knelpunten. Naar verwachting liggen die eerder in of aan de rand van het stedelijk gebied dan in de landelijke gebieden. Hiermee wordt de agglomeratiekracht ondersteund. Daarnaast is het wel van belang OV in landelijke gebieden efficiënter en meer klantgericht te laten functioneren en via 'gestrekte lijnen' te verbinden met de agglomeraties van Den Haag, Rotterdam, Leiden en Dordrecht. Dit versterkt de agglomeratiekracht van het stedelijk gebied en de vitaliteit van het landelijk gebied.

8 Westpolder Lansingerland

Dit gebied behoort tot het BSD, dit op kaart in orde brengen.

Antwoord

Dit gebied valt niet onder de in de Verordening ruimte opgenomen definitie van BSD.

Deze locatie is daarentegen wel opgenomen als potentiële bouwlocatie groter dan 3 hectare buiten BSD.

9 Opmerkingen bij het Programma mobiliteit

9.1 In par 2.1.1 wegen is bij de kwaliteitscriteria onduidelijk wat bedoeld wordt met de gemiddelde

trajectnelheid. Gesuggereerd wordt dat dit een doorstromingseis is, mogelijk wordt echter bedoeld de geldende maximumsnelheid. In dat geval stelt de provincie blijkbaar geen doorstromingseisen aan het wegennet, op basis waarvan knelpunten kunnen worden benoemd.

- 9.2 In par 2.1.3 wordt bij de voorstadstations niet Schiedam Centrum genoemd. Alle genoemde locaties zijn inderdaad geschikt voor concentratie van functies, maar in het ruimtelijk-economisch domein dient er een striktere keuze gemaakt te worden voor die locaties die het meest bijdragen aan versterken van de agglomeratiekracht. Dat wordt hier niet gedaan.
- 9.3 In par 2.1.6 ruimtelijke reserveringen de volgende wijzigingsvoorstellen:
- a A20 Moordrecht-Nieuwerkerk moet zijn: A20 Gouda-Nieuwerkerk;
 - b Toevoegen N57 verbreding Hellevoetsluis-Brielle;
 - c Toevoegen aansluiting NS7/A15;
 - d Toevoegen Ridderster capaciteit A15 - A16 Noord;
 - e Bij regionale wegen toevoegen: Oeververbindingen ten westen en oosten van Brienoordbrug (cf Rotterdam Vooruit);
 - f N57-N218 is in uitvoering;
 - g Toevoegen A29-Kilweg;
 - h A15-IJselmondse Randweg;
 - i Toevoegen Hoekselijn;
 - j HOV Rotterdam Alexander-Lansingerland wijzigen in: HOV Rotterdam-Alexander- Lansingerland-Delft;
 - k Zuidtangent Rotterdam loopt naar Kralingse Zoom; niet Capelsebrug.
- 9.4 Wat wordt bedoeld met HOV Delft-Schiedam?
- 9.5 In paragraaf 2.2.1 is afstemming van wegwerkzaamheden met de andere wegbeheerders van belang, zoals is afgesproken in het kader van Bereik!
- 9.6 In paragraaf 2.3.1 wordt onder (Boven)regionaal wegve'rkeer niet duidelijk dat bij Brienoord- en Algeracorridor via het programma Beter Benutten al voluit wordt ingezet op vraagbeïnvloeding o.a. via Spitsmijden.
- 9.7 Op pagina 41 staat terecht genoemd dat problematiek van Brienoordcorridor opgelost moet worden via ontvlechting. Dit kan concreet ingevuld worden door realisatie van nieuwe oeververbindingen aan beide zijden.
- 9.8 Het MIRT-onderzoek naar internationale connectiviteit van de Zuidvleugel wordt niet genoemd.
- 9.9 Kaart Beter Benutten: mobiliteitsnetwerk: Bij maatregelen toevoegen A20 Oost en Hoekselijn.
- 9.10 Om de potentie van de elektrische fiets voor woon-werkverkeer over langere afstand uit te nutten, zou onderzocht moeten worden of hiervoor meer/andere snelfietsroutes gewenst zijn.
- 9.11 De resultaten van het project Calandbrug waarin oplossingen worden gevonden voor zowel het einde van de levensduur als de capaciteit van binnenvaart en spoor, zullen moeten worden ingepast in de VRM.
- 9.12 Rotterdam The Hague Airport: De betekenis van RTHA voor de Zuidelijke Randstad is groot. Het is een belangrijk gegeven in de internationale positie van onze regio. Het uitbreiden van het aantal zakelijke bestemmingen in combinatie met het onderzoeken van de mogelijkheden voor groei van de luchthaven kan bijdragen aan het versterken van deze bijdrage aan de concurrentiekracht van de Zuidvleugel. Een zorgvuldige afweging van de milieueffecten is onderdeel van dit proces. Samenwerking tussen de regiogemeenten, de provincie, het rijk en de luchthaven is een voorwaarde om tot een gedragen ontwikkeling van de luchthaven te komen.

Antwoord

- 9.1 De gemiddelde trajectnelheid is een streefwaarde voor de doorstroming op de betreffende weg, hierbij is het jaargemiddelde van het drukste spitsuur bedoeld.
- 9.2 Het station Schiedam Centrum is een belangrijk station, gezien de overstapmogelijkheden tussen trein, metro, tram en bus. Om die reden maakt het ook onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan. Een voorstadstation heeft naast deze functie in het netwerk ook een groot aantal woon- en werkplekken in de directe omgeving van het station. Schiedam heeft dit (nog) niet. Het

station is wel opgenomen op de kaart van de ruimtelijke hoofdstructuur van de VRM. Zie ook thema 4.2 voor de beantwoording van zienswijzen over kantoren.

- 9.3 a Dit nemen wij als volgt over: A20 Nieuwerkerk – Knooppunt Gouwe.
- b Dit nemen wij over.
- c Dit nemen wij over.
- d Dit nemen wij over.
- e De Brienoordbrug is toegevoegd aan de ruimtelijke reservering van de capaciteitsvergroting Algeracorridor.
- f Het voorstel wordt overgenomen, de reservering zal worden verwijderd
- g Dit betreft een gemeentelijke weg en deze zal daarom niet worden opgenomen als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit.
- h Dit betreft een gemeentelijke weg en deze zal daarom niet worden opgenomen als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit.
- i Toevoegen Hoekselij; wordt overgenomen in de lijst van ruimtelijke reserveringen
- j Uw voorstel wordt niet overgenomen. Uitgangspunt is dat deze HOV-verbinding over bestaande infrastructuur kan worden afgewikkeld. Indien in de toekomst een tramverbinding wenselijk wordt geacht, kan een ruimtelijke reservering worden overwogen.
- k Zuidtangent Rotterdam loopt naar Kralingse Zoom; niet Capelsebrug, wordt overgenomen
- 9.4 Hiermee werd eerder de verdere verbetering aan het spoor tussen Delft en Schiedam bedoeld, deze reservering is nu ondergebracht bij ruimtelijke reservering nummer 46: Stedenbaan: infrastructuur ten behoeve frequentieverhoging op de Oude Lijn en de Goudse Lijnen.
- 9.5 Bij de eerste concrete actie in paragraaf 2.2.1 van het Programma mobiliteit wordt toegevoegd: “daarbij wordt afgestemd met andere wegbeheerders”.
- 9.6 Dat klopt, het thema Beter Benutten wordt in paragraaf 2.2.3 behandeld.
- 9.7 Deze opties worden door de provincie Zuid-Holland onderschreven en zijn als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit opgenomen. Op het moment dat hier door rijk en regio voldoende prioriteit aan wordt gegeven kunnen deze reserveringen verder worden uitgewerkt..
- 9.8 Alle MIRT-onderzoeken die in het MIRT-overleg van november 2013 zijn afgesproken, worden in paragraaf 2.3.1 van het Programma mobiliteit benoemd, dit geldt ook voor het MIRT-onderzoek naar internationale connectiviteit van de Zuidvleugel.
- 9.9 Aan het verzoek om de maatregelen A20-oost en de Hoekselij op te nemen, wordt tegemoet gekomen.
- 9.10 De provincie richt haar fietsbeleid op de drukke routes en de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Snelfietsroutes staan (in de vorm van plusroutes, zijnde routes met meer dan 1500 interlokale fietsers per etmaal) de kaart met drukke fietsroutes Zuid-Holland. Het programma Mobiliteit voorziet niet in een specifiek onderzoek naar de wenselijkheid van nieuwe snelfietsroutes.
- 9.11 De provincie is van mening dat dit, waar het de capaciteit van binnenvaart en spoor betreft, afdoende is gebeurd
- 9.12 De provincie onderschrijft uw noties ten aanzien van RTHA voor de zuidelijke Randstad..

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 2.1.6 van het PM t.a.v. de punten 9.3.a, b, c, d, f, i, en k en ad punt 9.5 in paragraaf 2.2.1 Programma mobiliteit.

10 Wonen

- 10.1. Kanttekeningen, de stadsregio herkent zich niet in de tekst over haar woningbouwbeleid. De tekst doet geen recht aan de inspanningen die binnen de stadsregio zijn verricht ten aanzien van woningmarktbeleid en woonruimteverdeling.
- 10.2 Kanttekening bij de nota WBR2013 en de woningbehoefte voor de stadsregio , het nettoprogramma komt lager uit dan u heeft berekend op basis WBR2013.

- 10.3 Locatie Zuidplaspolder voorlopig niet nodig; er is binnen de stadsregio voldoende planvoorraad om aan de behoefte te voldoen,
- 10.4 Terminologie “topmilieu’s wonen” en “dun-duur-groen wonen” door elkaar gebruikt, voorkeur voor: “dun-duur-landelijk”.
- 10.5 In de visie graag meer aandacht voor de relatie tussen de demografische woningbehoefte en de huidige marktvrage.
- 10.6 Kanttekeningen bij de tabel “Raming groei” met name de verschillen tussen Haaglanden en de stadsregio. Zeker op de langere termijn is de raming voor de buitenlandse migratie voor de stadsregio te laag.
- 10.7 Het werken met gemiddelden voor buitenlandse migratie werkt voor Rotterdam niet.
- 10.8 Er wordt in de VRM niet ingegaan op de vraag naar goedkoop wonen, daarom zijn regionale visies ook nodig.
- 10.9 In het Programma ruimte ontbreekt de beschrijving van het begrip “regio” zoals dit in de verordening is aangegeven.

Antwoord

- 10.1 Wij hebben grote waardering voor het feit dat de stadsregio het woningbouwprogramma tot 2020 in overeenstemming heeft gebracht met de afgenomen manifeste woningvraag. De door u aangehaalde tekst betrof onze verklaring van het feit dat voor het stedelijk deel van de stadsregio de in de bevolkingsprognose (BP) 2013 voorspelde huishoudensgroei lager is dan die in de WBR 2013. De afgelopen jaren was sprake van een oplopend woningtekort in het stedelijk deel van de stadsregio en een licht binnenlands vertrekoverschot van naar omliggende landelijke (sub)regio’s. Deze trend is doorgetrokken in de BP 2013. De door u aangehaalde tekst is door ons niet goed geformuleerd en wordt vervangen door deze verklaring.
- 10.2 Het netto programma is inderdaad lager dan de WBR 2013. Dat betekent dat met het huidige netto programma niet kan worden voorzien in de eigen behoefte uitgaande van binnenlands migratiesaldo nul.
- 10.3 De locatie Zuidplaspolder is, zoals u aangeeft, bedoeld voor de opvang van tekorten aan plannen voor woonmilieu’s in de Zuidvleugel. Het ontwerp-Programma ruimte gaat uit van de herijkingsstudie Zuidplaspolder uit 2013. Conclusie is dat de locatie een bovenregionale opgave behoudt voor dorpse en landelijke woonmilieu’s. Het accommoderen van de marktvrage en ontwikkelen op het juiste moment staan centraal.
- 10.4 Wij zullen enkel nog de term “topmilieu wonen” gebruiken. De term “dun-duur-groen” zou mogelijk kunnen refereren aan het “groenstedelijk milieu” in de ABF-indeling. Dat is ook niet onze bedoeling. Wij hanteren overigens ook niet de term “dun-duur-landelijk”, omdat die zou kunnen refereren aan het “landelijk woonmilieu”. In de ABF-indeling betreft dat kleine kernen en hun omgeving, terwijl een aantal van de locaties voor topmilieu wonen direct aan een grote stad ligt.
- 10.5 Wij nemen uw suggestie over om dit ook in de visietekst de relatie tussen demografische ontwikkeling en kwalitatieve behoefte te benadrukken.
- 10.6/7 Wij baseren onze raming voor buitenlandse migratie op prognoses van het CBS. Andere woningbehoefteprognoses, zoals Pearl, Primos en het COS van Rotterdam, vertonen een vergelijkbaar beeld. Dit beeld volgt de trend over een lange termijn. Over 10 jaar gerekend verloren zowel de gemeente Rotterdam als de stadsregio per saldo migranten aan het buitenland. Haaglanden boekte juist forse winst. Voor de komende jaren wordt voor de stadsregio gerekend met een licht positief buitenlands migratiesaldo.
- 10.8 De beschikbaarheid van voldoende betaalbare huurwoningen per regio is een van de beoordelingspunten van een regionale woonvisie, zoals aangegeven in het Programma ruimte. GS zullen dit najaar 2014 de behoefte aan betaalbare huurwoningen per (sub)regio toespitsen. Wij verwachten dat de regionale afspraken over bijvoorbeeld bouwen voor de eigen sociale behoefte ook zijn terug te lezen in de regionale woonvisie.
- 10.9 Voor het beleidsveld wonen wordt uitgegaan van de regio’s Stadsgewest Haaglanden, Stadsregio Rotterdam, Midden Holland, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Drechtsteden, Hoeksche Waard, Goeree Overflakkee en Holland Rijnland. De regio’s kunnen desgewenst binnen een regio voor één of meerdere subregio’s kiezen indien dit beter bij het vraagstuk past.

Conclusie De zienswijzen ad 10.1, 10.4 en 10.5 leiden tot aanpassing van de ontwerpstukken.

11 Groen

De stadsregio gaat ervan uit dat de Beleidsvisie Groen, het bijbehorende uitvoeringsprogramma en de in dat kader gemaakte afspraken van kracht blijven. Het Regionaal Groenblauwe Structuurplan 3 van de stadsregio spooft daar goed mee. In de VRM wordt de aandacht voor de vier metropolitane landschappen gemist. Noordas en Rottemeren s.v.p. toevoegen als Groene Buffer. Meer aandacht aan de rivieren besteden.

Antwoord

De VRM is bedoeld als integraal ruimtelijk-planologisch kader en heeft geen eigen uitvoeringsprogramma. Het Programma ruimte beschrijft daarom per operationeel doel de relatie met sectorale uitvoeringsprogramma's voortvloeiend uit sectoraal beleid. De Beleidsvisie Groen geeft aan wat het huidige college van de provincie Zuid-Holland in de periode tot 2015 -met een doorkijk naar 2025- in de groene ruimte wil bereiken en gaat doen. Naast de Beleidsvisie Groen stelt de provincie jaarlijks een Uitvoeringsprogramma Groen op waarin de programmering van projecten staat zoals afgesproken met partners.

Op het gebied van groenambities houdt de provincie vast aan de koers van de Beleidsvisie Groen. De terminologie van de Visie Ruimte en Mobiliteit is gemoderniseerd en kan dus afwijken van eerdere beleidsbegrippen zoals 'metropolitane landschappen'.

De gebieden 'Noordas' en 'Rottemeren' zijn als 'groengebieden rond de steden' aangewezen en niet als 'groene buffers' vanwege een in verhouding lage verstedelijkingsdruk. Beide gebieden genieten overigens wel dezelfde bescherming als de 'groene buffers': 'beschermingscategorie 2 - gebieden met een specifieke waarde'.

Hoofdstuk 4.2 van de VRM noemt water als belangrijke drager van de Zuid-Hollandse identiteit, economie en leefkwaliteit. Ook in de natuurlijke laag van de kwaliteitskaart worden rivieren en watergangen als onderdelen van het totale watersysteem benoemd als belangrijke dragende structuren. Voor elk van de in hoofdstuk 3.2 genoemde gebieden is of wordt een eigen Gebiedsprofiel Ruimtelijke Kwaliteit opgesteld, waarin in detail gebiedsspecifieke kwaliteiten en ambities worden weergegeven voor een aantal legenda-eenheden, waaronder 'water als structuurdrager'.

12 Water, Bodem en Energie

Ondersteuning van de keuze om dat beleid tot rode draad te maken. Sluit goed aan bij de Duurzaamheidsagenda van de stadsregio. Waar de visie ruimtegevend en uitnodigend is, wordt dit in het Programma en de Verordening teniet gedaan. Er wordt daar gedacht vanuit locaties in plaats vanuit initiatieven en doelen. Dit leidt tot de volgende kanttekeningen.

- 12.1 Locaties zoals genoemd in het convenant gaan veranderen in 2014. De stadsregio wil aarvoor de mogelijkheid hebben kaart 10 in de Visie te veranderen. De verordening en de het programma geven niet duidelijk de mogelijkheden aan. Welke stappen moet de Stadsregio doorlopen om door haar gewenste veranderingen in het convenant door te voeren in de VRM.
- 12.2 lid 4 van artikel 2.3.1 lijkt strijdig met het uitgangspunt van de Visie: opschalen is gewenst, maar moet volgens de verordening alleen met turbines van dezelfde hoogte. Lid 4 van artikel 2.3.1 lijkt strijdig met het uitgangspunt van de Visie: opschalen is gewenst, maar moet volgens de verordening alleen met turbines van dezelfde hoogte.
- 12.3 Paragraaf 4.4. van het Programma spreekt over een bodemenergieplan. Dit plan/instrument? Wordt in de Visie niet genoemd en het is onduidelijk wat het is etc.

Antwoord

- 12.1 Zie thema 8 Windenergie.
- 12.2 Dat is correct. In de Verordening ruimte wordt onder Artikel 1.2, lid 1 toegelicht wat er onder bestemmingsplan mede wordt verstaan, waaronder een omgevingsvergunning, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 of 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, van het bestemmingsplan en de beheersverordening wordt afgeweken. Lid 4 van artikel 2.3.1 betreft bestaande turbines die vanwege de situering van de turbines niet zijn opgenomen op de kaart. De

gevolgen van opschaling van dergelijke turbines naar een hogere ashoogte dienen eerst landschappelijk inzichtelijk te worden gemaakt alvorens de locatie in de verordening kan worden opgenomen als locatie windenergie.

12.3 Een bodemenergieplan is één van de beleidsinstrumenten die een bijdrage kan leveren aan de ambitie in de Visie Ruimte en Mobiliteit om het aandeel duurzame energie uit de bodem te vergroten (par. 4.3.3. VRM). Het bodemenergieplan is een vrijwillig instrument dat wij op grond van onze bevoegdheid voor open wko-systemen op grond van de Waterwet in 2007 met het Toetsingskader Vergunningverlening bodemenergie hebben geïntroduceerd. Het instrument is bedoeld om te kunnen komen tot een optimale benutting van de ondergrond voor warmtekoude-opslagen - zowel open systemen als gesloten systemen - in afstemming met andere functies in de ondergrond en met de bovengrondse functies om daarmee een bijdrage te leveren aan de transitie naar duurzame energie. Het initiatief voor een bodemenergieplan ligt bij de gemeente omdat dit het passende niveau is voor deze ordening van de ondergrond. Wij willen graag met gemeenten deze planmatige aanpak voor het benutten van de bodem voor duurzame energie verder uitwerken.

13. *Opmerkingen van algemene aard*

13.1 Door ook regels te stellen aan de inhoud van een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onder a onder 2 van de Wabo van een bestemmingsplan of beheersverordening wordt afgeweken, is de ontwerpverordening in strijd met artikel 4.1 lid 1 van de Wro.

13.2 De ontwerpverordening is in zoverre inhoudelijk onzorgvuldig voorbereid, dat ten onrechte geen inventarisatie is gemaakt van de thans geldende bestemmingsplannen (en beheersverordeningen) en de mate waarin deze aangepast zouden moeten worden om te kunnen voldoen aan het gestelde in de verordening. Voorts ligt door deze inventarisatie niet te maken geen zorgvuldige motivering ten grondslag aan de gekozen actualisatietermijn van drie jaar. Dit heeft tot gevolg dat nergens is uitgelegd waarom deze termijn redelijk wordt geacht en recht doet aan enerzijds de provinciale ruimtelijke belangen en anderzijds de belangen van burgers en gemeenten.

1.3.3 De mate waarin gemeenten als gevolg van het aanpassen van hun bestemmingsplannen (en beheersverordeningen) zich geconfronteerd kunnen zien met planschadeverzoeken is ten onrechte niet bij de voorbereiding van de ontwerpverordening geïnventariseerd. Datzelfde geldt voor de mate waarin de provincie zich met dergelijke claims geconfronteerd kan zien.

Antwoord

13.1 De genoemde bepaling verwijst naar een op 15 mei 2013 gepubliceerde wijziging van de Wet ruimtelijke ordening (Staatsblad 189 van 2013). De wijziging is echter nog niet in werking getreden. Deze wetswijziging maakt het mogelijk dat de verordening ook regels stelt ten aanzien van toepassing van de categorieën van gevallen die zijn opgenomen in bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

13.2 Zie thema 11

13.3 Zie thema 11

A-03 Provincie Noord-Holland

1 *Woningbouwtaakstelling voor Noord-Holland*

In de structuurvisie van Noord-Holland wordt geen rekening gehouden met de taakstelling van 4900 woningen zoals die in de VRM is opgenomen. Deze taakstelling is waarschijnlijk gebaseerd op de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek uit 2006. Noord-Holland beschouwt deze studie als advies aan de toenmalige minister en houdt daar geen rekening meer mee.

Antwoord: zie thema 10.1 Duin- en Bollenstreek

2 *Verstedelijkingsstrategie voor bedrijventerreinen*

Terwijl in de strategie in de VRM voor de planning van bedrijventerreinen een belangrijke rol voor de regionale visies is weggelegd, stuurt de VRM tegelijk sterk door al veel locaties aan te wijzen. Voorstel om te bezien of de voorraad bedrijventerreinen nog aansluit op de actuele vraag/behoefte en het verstedelijkingsbeleid waarbij accent

ligt op bouwen in bestaand gebied, herstructurering en transformatie. Tevens verzoek om Noord-Holland te betrekken bij de regionale visies die aan die provincie grenzen.

Antwoord

De kaart "Ruimtelijke Reserveringen" in het Programma geeft een overzicht van gereserveerde bedrijventerreinen - Provinciale Structuurvisie 2012 (vastgesteld PS, januari 2013) - die nog niet zijn opgenomen in een (ontwerp) bestemmingsplan. Deze kaart bevat dus het zacht planaanbod en kan tot 2030 worden ontwikkeld mits de programmering en de Ladder voor duurzame verstedelijking daarvoor succesvol wordt doorlopen. Wanneer de behoefte naar die desbetreffende locatie niet wordt aangetoond, wordt deze locatie ook niet ontwikkeld. In het geval dat de locatie helemaal niet meer voldoet aan toekomstige behoefte is het aan de desbetreffende regio om deze locatie als ruimtelijke reservering te schrappen.

De regionale bedrijventerreinvisies zijn een verantwoordelijkheid van de verschillende Zuid-Hollandse regio's. Welke belanghebbenden daarbij moeten / kunnen participeren is dan ook aan die regio's om te bepalen. We zullen uw verzoek doorgeven.

3 Greenport Aalsmeer

Noord-Holland spreekt de hoop uit dat spoedig na de raadsverkiezingen afspraken gemaakt kunnen worden over de interprovinciale samenhang, locaties, herstructurering, sanering van bestaand glas en uitgiftetempo van nieuw glas in het gebied van de Greenport Aalsmeer

Antwoord

De ambitie van de greenport en de provincie Zuid-Holland is behoud van voldoende en passende ruimte voor alle activiteiten van het sierteeltcluster, modernisering van verouderde glasgebieden en concentratie van verspreid glas met ruimtelijke kwaliteit als randvoorwaarde. De gemeenten van de Greenport Aalsmeer en de provincie Noord-Holland voeren momenteel een onderzoek uit naar vraag en aanbod. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zullen strategische keuzes gemaakt worden over de accommodatie van de toekomstige ruimtevraag. Zuid-Holland zal actief deelnemen aan deze discussie en zal een reactie voorbereiden. Tot die tijd blijven de huidige ruimte aan bestaand duurzaam glas en de nieuw aangewezen locatie Nieuw Amstel Oost gehandhaafd.

4 Groene Hart

Het ruimtelijke beleid voor het Groene Hart lijkt zich volgens Noord-Holland in de VRM te beperken tot behouden en versterken van het veenweidelandschap. Maar het Groene Hartbeleid en -uitvoering houden meer in. Het gaat om de totale ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit. De beleidsvoornemens en bijbehorende kaarten ten aanzien van het wonen (pag. 4) respectievelijk het werken (pag. 9) ten aanzien van het Groene Hart zijn verontrustend en zijn in tegenspraak met uw uitgangspunt verwoord in uw visie en het Programma ruimte: "In lijn met de maatschappelijke behoefte zet de provincie in op het beter benutten van het bestaand stads- en dorpsgebied". Zoals hiervoor reeds aangegeven adviseren wij u de voorraad zachte plannen bedrijventerreinen en woningbouw buiten BSD nog eens kritisch tegen het licht aan te houden.

Antwoord

Het beleid over wonen in het Groene Hart is in lijn met de maatschappelijke behoefte. De ladder voor duurzame verstedelijking wordt gevolgd met inachtneming van de behoeftecijfers in de tabel in het Programma ruimte. Bij overcapaciteit wordt ingezet op herprogrammering. De bedoelde kaart in het Programma ruimte betreft plannen met een bouwtitel.

Zachte plannen voor bedrijventerrein buiten BSD worden alleen in ontwikkeling gebracht wanneer de Ladder voor Duurzame Verstedelijking aantoont dat die behoefte alleen op die uitleglocaties kan worden opgevangen met inachtneming van de behoeftecijfers opgenomen in het Programma ruimte. Waar sprake is van overcapaciteit, wordt gepleit voor planreductie. Dit is niet aan de orde voor het Groene Hart gebied. De zachte plannen bedrijventerrein in het Groene Hart voorzien mogelijk in een behoefte tot 2030, de actuele behoefte zal dat uitwijzen.

A-04 Regio Midden-Holland

1 *Visie en sturingsfilosofie*

De regio Midden-Holland ziet veel positieve punten in de visie. Waardering wordt geuit voor de kwaliteitsbenadering van de provincie en de sfeer van verruiming en regionaal maatwerk. De regio heeft in de afgelopen jaren, in overleg met de provincie, ook diverse beleidsplannen ontwikkeld. Teleurstelling wordt uitgesproken over het feit dat die weinig zijn doorvertaald in de visie en er wordt van uit gegaan dat de VRM, de programma's en de PVR hierop worden aangepast. Met name de verordening heeft een sterk programmerend karakter, hetgeen de lokale mogelijkheden voor maatwerk en vraaggericht werken, beperkt. Gewezen wordt op artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening. Dit artikel wordt te complex geacht en het provinciaal belang wordt te ver opgerekt waardoor lokale belangenafweging wordt gehinderd. Verwacht wordt dat de PVR met de VRM in lijn wordt gebracht.

Antwoord: zie thema 1, 4, 5 en 11

2 *Verwijzingen in de verordening*

De regio zet vraagtekens bij de diverse verwijzingen vanuit de verordening naar de visie en de programma's. Die maken geen deel uit van de verordening en kunnen zonder procedure worden aangepast. Dit leidt tot rechtsonzekerheid.

Antwoord

De verordening bevat een aantal verwijzingen naar de visie en het programma. Dit geldt bijvoorbeeld voor de verwijzing naar de kwaliteitskaart van de visie en de daarbij behorende richtpunten en doelstellingen. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk onderdeel van de verordening. De kwaliteitskaart zou betekenisloos zijn, als hiermee geen relatie zou worden gelegd in het handelingskader. Het programma wordt volgens dezelfde procedure vastgesteld als de verordening, dus een verwijzing in de verordening naar het programma gaat niet ten koste van de rechtszekerheid.

3 *Bedrijventerreinen*

Verzoek van de regio om hun vraaggerichte strategie voor bedrijventerreinen door te voeren in visie, verordening en programma. Die strategie is met de gemeenten, mede met de belangen van infrastructuur afgewogen opgesteld. Het huidige ontwerp van de provincie zet bijvoorbeeld de Krimpenerwaard als het ware op slot. Verzocht wordt de aangedragen ruimtelijke reserveringen voor bedrijventerreinen in het programma en waar nodig in de visie en verordening te verwerken, bijvoorbeeld op de kaart indicatie Ruimtelijke reserveringen van het Programma ruimte. Dit weegt des te zwaarder als dit wordt afgezet tegen het voornemen van de provincie in paragraaf 2.2.1 van de visie, om op bedrijventerreinen van milieucategorie 1 en 2 functiemenging met woningbouw en andere functies mogelijk te maken.

Antwoord

Hoewel de regionale bedrijventerreinstrategie niet is overgenomen in de VRM, biedt de VRM wel de ruimte aan de regio om te werken volgens de regionale strategie. Immers bedrijventerreinen kunnen worden ontwikkeld d.m.v. 'transformatie voor een grootschalige gebiedsvreemde ontwikkeling' mits er sprake is van aantoonbare behoefte en de ladder dus succesvol wordt doorlopen. Dit is in lijn met de regionale bedrijventerreinstrategie waar toekomstige terreinen niet met harde contouren op een kaart worden ingetekend maar d.m.v. een ontwikkelingsrichting worden aangeduid. Het verschil met de wens van de regio zit in het feit dat de provincie de voorwaarden voor ontwikkeling schetst, terwijl de regio graag een aanduiding op een plankaart ziet. Nu de provincie niet zelf de locaties inkleurt geeft deze systematiek meer ruimte aan de regio om een eigen invulling aan de locaties te geven.

Echter, deze aanpak geldt alleen voor locaties die kleiner zijn dan 3 ha. Locaties groter dan 3 ha moeten opgenomen zijn in het Programma ruimte. Locaties die bij de provincie bekend zijn als zacht aanbod, zijn daarom opgenomen in de regionale aanbodsinventarisatie en zijn op de Indicatieve kaart Ruimtelijke voor Duurzame

Verstedelijking aangegeven). Dit past naar onze mening geheel bij de werkwijze van de regionale bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland.

4 *Detailhandel*

Verzocht wordt om de regionale detailhandelsvisie over te nemen in de visie, de verordening en het programma. Ten behoeve van de leefbaarheid van kleine kernen wordt verzocht de de mogelijkheid voor lokale ondernemers om uit te breiden als lokaal maatwerk mogelijk te maken door kwalitatieve verbetering als leidend op te nemen tot kwantitatieve versterking. Een geleidelijke reductie van het winkelvloeroppervlak wordt beoogd. Het wordt bevreemdend bevonden dat er een reservering is opgenomen voor een aanzienlijke uitbreiding van het winkelvloeroppervlak van Leidschenhage hetgeen niet met Midden-Holland is afgestemd.

Antwoord

De detailhandel maakt steeds meer gebruik van de kansen die technologische ontwikkelingen bieden. In thema 4 wordt nader ingegaan op de gevolgen hiervan voor de fysieke winkelstructuur en hoe de provincie daar mee omgaat.

De detailhandelsstructuur zal niet worden gewijzigd. Dit betekent dat Gouda Binnenstad de status 'te ontwikkelen centra' blijft houden. Gouda Bloemendaal, Bodegraven centrum, Bergambacht centrum, Schoonhoven centrum, Nieuwerkerk a/d IJssel Reigerhof, en Waddinxveen Passage behouden de status van 'te optimaliseren centra'. Boskoop centrum blijft behoren tot de categorie 'overige aankoopplaatsen'. Voor de regio Midden-Holland wordt één PDV-locatie opgenomen op de kaart van de Verordening: Goudse Poort. Aan de locaties Rijnhoek en Goudkade wordt niet de PDV-status gegeven. In thema 4 detailhandel wordt een nadere toelichting gegeven op het detailhandelsbeleid. Hierin wordt tevens ingegaan op het meer flexibiliteit bieden aan lokale overheden om de leefbaarheid te bevorderen.

Organische afbouw betekent geen actieve reductie van het winkelaanbod. De situatie in de detailhandel vraagt hier wel om. Wij vragen de regio en de gemeenten actiever in te zetten op het reduceren van het overaanbod aan winkelmeters.

5 *Wonen*

Er wordt van uitgegaan dat afspraken zoals die, dat de WBR 2010 als vertrekpunt voor de regionale woonvisie (geldt), in de VRM, het Programma ruimte en de PVR hun beslag krijgen en geëffectueerd worden. Het in de PVR genoemde gebruik van de WBR 2013 en bevolkingsprognose als basis voor de bouwprogrammering is een verabsolutering van berekeningen. De opgave voor de Zuidplaspolder is hier niet in opgenomen. De regio gaat er van uit dat woningen die ontstaan door de nieuwe wijze van registreren (wooneenheden in zorgcomplexen worden omgevormd tot woningen) niet meetellen in de WBR-berekening. De provincie interpreteert de ladder voor duurzame verstedelijking heel strikt. GS heeft een ruime beleidsvrijheid bij het interpreteren van het begrip "nieuwe stedelijke ontwikkeling" hetgeen een inbreuk op de autonomie van de gemeenten vormt waar bezwaar tegen wordt gemaakt. In artikel 1.2 lid 1 van de PVR worden uitwerkingsplannen ten onrechte gelijk gesteld aan bestemmingsplannen. Ook zogenoemde kruimelgevallen komen onder de werking van de PVR. Dit lijkt in strijd met de Wro en is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. De provincie is hierdoor mogelijk planschadeplichtig.

Antwoord:

Zie thema 2. Voor de beantwoording van het deel van de zienswijze dat betrekking heeft op het werkingsgebied van de verordening en op planschade wordt verwezen naar thema 11.

7 *Maatschappelijk tegenprestatie*

De maatschappelijke tegenprestatie is te weinig doordacht en wordt door de regio afgewezen. De regio gaat ervan uit dat de ruimtelijke reserveringen uit de regionale visies worden overgenomen in de VRM, de PVR en de programma's.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit, voor de ruimtelijke reserveringen zie thema 2.

8 *Ruimtelijke kwaliteit*

Status en begrippenkader van de gebiedsprofielen zijn onduidelijk voor de regio, terwijl de visie die juist centraal stelt voor het beleid inzake ruimtelijke kwaliteit. Er wordt van uitgegaan dat de gebiedsprofielen geen juridische status hebben of krijgen.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

9 *Recreatievaart*

Niet wordt ingestemd met het voornemen om een flink aantal niet-provinciale vaarwegen, zoals de Enkele Wiericke, de Vlist en de Stolwijkervaart niet meer als vaarweg aan te duiden. Verzocht wordt in relatie met de recreatievaart op de Gouwe in het Programma mobiliteit aandacht te besteden aan onderzoek naar mogelijkheden voor een recreatieve vaarverbinding tussen de sluzen Rijnveld en Den Ham en de voormalige sluis aan de westzijde van de Oude Rijn bij Bodegraven.

Antwoord

Mede om de Gouwe te ontlasten onderzoekt de provincie de mogelijkheden om recreatieverkeer (deels) alternatieve routes aan te bieden. Hiervoor staan in het Programma mobiliteit (in H2.1.2, vaarwegen) twee onderzoeken benoemd: "analyse naar verbetering doorstroming op alle oeververbindingen Gouwe" en "studie waar recreatienetwerk kan worden geoptimaliseerd". In deze onderzoeken wordt de in de zienswijze genoemde verbinding meegenomen. Zie ook thema 13.

10 *Herijking EHS*

De regio constateert dat de besluitvorming over de herziening van de PSV en VR in het kader van de herijking EHS niet goed is verwerkt. Voorbeelden hiervan zijn het amendement over Bodegraven-Noord en de besluitvorming over agrarisch gebruik (van gronden) binnen de EHS.

Antwoord

Wij hebben zelf ook geconstateerd dat er bij het in de VRM en PVR verwerken van de besluitvorming van 11 december 2013 sprake is van enkele omissies. Wij zullen de ontwerpen van de VRM en de PVR op deze punten verbeteren.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening: wijzigingen uit de herijking overnemen

11 *Groene Hart*

Teleurstelling wordt uitgesproken over het feit dat het Nationaal Landschap Groene Hart maar matig uit de verf komt in de Visie, Programma's en Verordening. De potenties die zij in het Groene Hart als onderdeel van de Randstad zien op het gebied van voedselproductie, recreatie en duurzame economische activiteiten moeten onderdeel worden van het provinciale beleid. Een heldere visie op het Groene Hart door alle betrokken overheden is bovendien noodzakelijk om enige aanspraak te kunnen maken op (Europese) subsidies.

Antwoord: Zie thema 10.7 Groene Hart

12 *OV-landelijk gebied*

Verzocht wordt om in het mobiliteitsbeleid niet al te strikt en kunstmatig een scheiding aan te brengen tussen stad en land die immers hier en daar geruisloos in elkaar overgaan. Tevens wordt verzocht om de ambitie om de koppeling tussen wegverkeer en openbaar vervoer te verbeteren concreet te maken door met de regio op te trekken bij het realiseren van het intermodaal transferium Gouweknoop/Westergouwe. Dit maakt onderdeel uit van het gewenste efficiënte systeem van ketenmobiliteit dat in lijn is met de Stedenbaan en het R-net, met het intercitystation van Gouda en het intermodaal transferium (Gouweknoop/Westergouwe) als centrale knooppunten en een hoogfrequente R-netverbinding Gouda Schoonhoven.

De resultaten van het onderzoek in de Hoeksche Waard/Goeree-Overflakkee naar mogelijkheden tav de integratie van openbaar vervoer en doelgroepenvervoer worden met interesse tegemoetgezien.

Antwoord:

Zie thema 6.1. Het intercitystation van Gouda en de HOV-verbinding Gouda-Schoonhoven maken onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan en zijn op die manier ook al in de kaartbeelden verwerkt.

12.a *Wegbeheerders*

De regio acht het Programma mobiliteit te eenzijdig op de provincie gericht. Een goede doorstroming op het provinciale en regionale wegennet in het Groene Hart is van belang om te voorkomen dat de hoofdadere dichtslibben.

Antwoord

Het Programma mobiliteit is een uitwerking van de Visie Ruimte en Mobiliteit. Dit is een Structuurvisie zoals bedoeld in artikel 2.2 van Wet ruimtelijke ordening. Provinciale Staten stellen ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de provincie een visie vast waarin de hoofdzaken van het door de provincie te voeren ruimtelijk beleid zijn vastgelegd. De visie is vooral zelfbindend. Gemeenten leggen hun beleid ook vast in eigen beleidsdocumenten. Dat geldt ook voor het verkeers- en vervoerbeleid. Wij benadrukken dat rijks-, provinciale en gemeentelijke infrastructuur één netwerk vormen. Onze ambitie daarbij is uiteraard om samen te werken met andere wegbeheerders, zoals te lezen is in paragraaf 2.2.1 van het Programma mobiliteit.

13 *Specifieke aandachtspunten mobiliteit*

- 13.1 De westelijke verbinding N11/A12 (Bodegravenbogen) is van belang als invulling van een ontbrekende schakel in het wegennetwerk.
- 13.2 Verzocht wordt de ruimtelijke reservering voor het naar 2x3 rijstroken uitbouwen van de A20 tussen Moordrecht en Nieuwerkerk aan den IJssel uit te breiden tot aan knooppunt Gouwe.
- 13.3 Onduidelijkheid op pag. 15: de westelijke verbinding N11/A12 betreft die de Bodegravenbogen of het verbeteren van de bestaande route over de N459. De Bodegravenbogen zijn als ontbrekende schakels noodzakelijk.
- 13.4 Verzocht wordt onderzoek te doen naar zwaar vrachtverkeer dat door de kleine kernen rijdt en om het toelaten van lange vrachtwagens af te wegen en te relateren aan locaties zoals beschreven in de Regionale Bedrijvenstrategie Midden-Holland (2013) en om het landbouwverkeer over de parallelwegen hierbij te betrekken. Verzocht wordt in het Programma mobiliteit op te nemen dat de ook provincie het principe van "Maak van de Nul een Punt" (heeft betrekking op verkeersveiligheid) uitdraagt.
- 13.5 Het overdragen van het beheer van provinciale fietspaden wordt niet gesteund, de samenhang van het door de provincie opgebouwde provinciale fietsnetwerk is niet gebaat bij het versnipperen van het beheer. Verzocht wordt mee te denken over en bij te dragen aan een door de regio op te stellen regionaal Verkeer en Vervoersplan. Waardering wordt uitgesproken over de goede samenwerking met de provincie op diverse vlakken op het gebied van mobiliteit (Parallelstructuur, BDU inzet, Concessie ZHN, Verkeersveiligheid, N207 en R-net).
- 13.6 De regio vraagt om de Gouweknoop / Westergouwe transferium toe te voegen aan het Programma mobiliteit.

Antwoord

- 13.1 Met de westelijke verbinding N11/A12 wordt het verbeteren van de bestaande route over de N459 bedoeld. Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat dit de enige kosteneffectieve mogelijkheid is ter verbetering van de aansluiting van de N11 op de A12. Om de Bodegravenboog voor de toekomst niet onmogelijk te maken nemen we hem wel op als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit.
- 13.2 Verzoek van de regio om A20 Moordrecht-Nieuwerkerk te wijzigen in A20 knooppunt Gouwe-Nieuwerkerk wordt overgenomen.
- 13.3 Met de westelijke verbinding N11/A12 wordt het verbeteren van de bestaande route over de N459 bedoeld. Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat dit de enige kosteneffectieve mogelijkheid is ter verbetering van de aansluiting van de N11 op de A12. Daarom wordt een reservering voor eventuele Bodegravenbogen niet opgenomen.
- 13.4 Langere vrachtwagens zijn niet per definitie zwaarder, de maximum aslast blijft gelijk. Aan het toelaten van zware en extra lange vrachtwagens op het onderliggende wegennet zijn al beperkingen gesteld in

overleg met de wegbeheerders. Gemeentelijke wegbeheerders zijn autonoom in het toelatingsregime voor weggebruikers van een bepaald gewicht en lengte.

- 13.5 De provincie is primair verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van fietspaden langs provinciale wegen. Daarnaast draagt de provincie ook bij aan veel projecten van derden. Mede gezien het feit dat deze paden onderdeel (gaan) uitmaken van het bestaande fietsnetwerk van gemeenten en waterschappen, blijft het beheer en onderhoud van deze fietspaden de verantwoordelijkheid van de betreffende wegbeheerder. Wij voorzien hierin geen wijzigingen. Voor overdracht van wegbeheer zie ook thema 6.2.
- 13.6 In het Programma mobiliteit wordt (in paragraaf 2.3.4.) een onderzoek naar transferiumvoorzieningen aangekondigd. Het transferium Gouweknoop/Westergouwe wordt betrokken in dit onderzoek.

Conclusie

De zienswijze ad 13.2 leidt tot aanpassing van paragraaf 2.1.6 van het Programma mobiliteit.

A-05 Lansingerland

1 Wonen

Begrip van de gemeente dat de provincie kiest voor een regionale aanpak bij het invullen van het BSD en het toevoegen van nieuwe uitleglocaties buiten BSD. Dit mag echter niet ten koste gaan van het autonoom kunnen verwezenlijken van woonlocaties die al (jarenlang) aangeduid zijn als (te ontwikkelen) woongebied. De voorgestelde systematiek doet aan deze mogelijkheden ernstig afbreuk.

Pleidooi van de gemeente om niet uit te gaan van de definitie van BSD ('bouwrijpe gronden'), maar als autonome situatie (0-situatie) aan te merken die locaties waarvoor eerder planologische medewerking is verleend en/of contractuele afspraken zijn gemaakt met ontwikkelende partijen en/of investeringen zijn gedaan gericht op het tot ontwikkeling brengen van die locaties.

Het vereiste van een aanvaarde regionale woonvisie, de voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit en het leveren van een maatschappelijke tegenprestatie kan slechts van toepassing zijn op daadwerkelijk nieuwe uitleglocaties.

Antwoord: zie thema 2 en thema 3

2 Kaart BSD

De gemeente is het volstrekt oneens met het niet opnemen van Westpolder/Bolwerk (fase 2), de Herontwikkeling Gemeentewerf/Emmastraat en Hoeksekade Noord als BSD. Deze locaties dienen als 'autonome situatie', zoals ad punt 1 uitgelegd, te worden aangemerkt. In de zienswijze toelichting per project.

Bij de eerstkomende actualisering van het Programma ruimte moeten de locaties Merenweg, Korenmolenweg, Oosteindsepad en Driehoek Noordpolder weer op kaart worden gezet.

Antwoord

Wij onderscheiden geen autonome situatie zoals door u wordt bedoeld. Zie daarvoor thema 2

3 Zuidplaspolder

Lansingerland heeft voldoende ruimte en mogelijkheden om de bovenregionale vraag aan woningen woonmilieu's voor den Haag en Rotterdam op te vangen. Wijs die vraag toe aan Lansingerland en schrap die voor de Zuidplaspolder.

Antwoord

De Zuidplaspolder zal ontwikkeld worden om de bovenregionale markt vraag uit de Zuidvleugel en met name uit de Stadsregio Rotterdam te kunnen accommoderen. In de Zuidplaspolder kunnen dorpse en landelijke woonmilieu's worden ontwikkeld voor deze bovenregionale vraag. De Zuidplaspolder is de enige plek in deze woningmarkt waar het landelijke woonmilieu (in alle prijsklassen) gebouwd kan worden en een van de plekken waar de behoefte aan dorpse woonmilieu's gerealiseerd kan worden. Centraal staan daarbij het accommoderen van de markt vraag en ontwikkelen op het juiste moment. Voor de provincie is de Herijkingsstudie Zuidplaspolder (2013) basis voor de verdere ontwikkeling van de Zuidplaspolder.

4 *Bedrijven, kantoren en detailhandel algemeen*

De gemeente is tevreden dat voor bedrijventerreinen aangesloten is bij de regionale visie bedrijventerreinen van de Stadsregio Rotterdam. Deze visie is in gezamenlijkheid opgesteld en kan rekenen op draagvlak bij de gemeenten in deze regio. Verzoek aan de provincie om een juiste en rechtvaardige volgtijdelijkheid te hanteren bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen in omliggende gebieden van Rotterdam.

Antwoord

Zie vwb Kantoren, reactie op zienswijze van de stadsregio Rotterdam A-02 en verder thema 4

De ladder voor Duurzame Verstedelijking is een vereiste voor alle nieuwe uitleglocatie om te beoordelen of een nieuwe locatie in ontwikkeling genomen kan worden. De eerste trede van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking gaat om het bepalen van de regionale behoefte, wanneer dit passend is kan de uitleglocatie door naar de 2^e trede.

Qua programmering dienen de zachte plannen bedrijventerreinen ook ter opvang van de tekorten aan bedrijventerreinen in de stadsregio Rotterdam. De LvDV gaat niet in op deze bovenregionale behoefte, maar er kan wel een logische regio worden aangeduid bij het bepalen van de actuele behoefte en het spiegelen daaraan van het aanwezige (harde) aanbod.

5 *Bedrijventerreinen*

De bedrijventerreinen Bleizo, Oudeland en Leeuwenhoekweg zijn als geheel ontworpen en vormen één stedenbouwkundig samenstel van bebouwing en bijbehorende voorzieningen. Er zijn investeringen gedaan in grondverwerving, infrastructuur en planvorming, er is sprake van vastgestelde bestemmingsplannen en er zijn gronden gedeeltelijk uitgegeven en in gebruik genomen. Deze terreinen horen binnen BSD te liggen ook al zijn ze nog niet geheel uitgegeven. Er wordt van uitgegaan dat terreinen die zijn aangeduid op de kaart voor bedrijventerreinen horende bij de PVR zonder meer tot ontwikkeling gebracht mogen worden aangezien er onder meer regionale afstemming over heeft plaatsgevonden.

Antwoord: zie thema 2 en voor Bleizo ook thema 10.6

6 *Bleizo, kantoren*

Het schrappen van de (planologische) beleidsruimte voor kantoorontwikkeling rond het OV knooppunt Bleizo ondermijnt de ontwikkeling van Bleizo hetgeen gevolgen heeft voor de exploitatie en realisering van het OV Knooppunt en kan pas aan de orde zijn als er alternatieven zijn die planologisch worden toegestaan. De gemeente Zoetermeer heeft haar kantorenprogramma en kantorenvorraad gereduceerd, de kantoren zijn geprojecteerd op het voormalige transformatorstation van TenneT dat hiervoor plaats heeft gemaakt, de Gemeenschappelijke regeling Bleizo heeft ongeveer €10 mln bijgedragen aan het verplaatsen ervan. Vanuit de grondexploitatie van Bleizo wordt financieel bijgedragen aan de aanleg van de verlengde Oosterheemlijn en het OV knooppunt Bleizo. Tot slot wordt verzocht Bleizo, dat grotendeels ten zuiden van het spoor en de A12 ligt, op de kaart over transformatiegebieden goed aan te geven.

Antwoord: zie thema 10.6 Bleizo

7 *Bedrijventerrein Warmoeziersweg*

Bij de actualisatie 2011 is het bedrijventerrein Warmoeziersweg vergroot, een aantal percelen heeft al een bedrijfsbestemming. Desondanks is dit terrein in de PVR niet langer aangeduid als bedrijventerrein.

Antwoord

Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer als bedrijventerrein aangeduid. Bedrijventerreinen met een milieucategorie 1 en 2 behoren nu tot het stedelijk gebied. Zie ook hema 4.3.

8 *Glasparel/Knibbelweg Oost*

Het mogelijk maken van opvanglocaties in naburige regio's kan niet aan de orde zijn zolang er binnen de Stadsregio Rotterdam voldoende uitbreidingsruimte is. Het in de VRM opnemen van de locaties Glasparel en

Knibbelweg Oost is prematuur. Zij kunnen slechts gereserveerd worden als toekomstige opvanglocatie voor de Stadsregio Rotterdam.

Antwoord

De locaties in de Zuidplaspolder en Drechtsteden dienen niet alleen als opvang voor de Rotterdamse regio, maar kennen ook een eigen markt en behoefte. Voor het realiseren van 200 ha netto glas is het noodzakelijk dat er gecombineerd wordt met andere functies, waaronder bedrijven, dus naast het glas dient er ruimte aanwezig te zijn voor bedrijven.

9 *Detailhandel*

Verzocht wordt te bevestigen dat de aanduiding "te optimaliseren centrum" toereikend is voor de beoogde uitbreiding van het centrum van Berkel en Rodenrijs aan de Westersingel.

Antwoord

Het centrumgebied van Berkel en Rodenrijs behoort tot de categorie 'te optimaliseren centra'. Binnen deze categorie is een beperkte uitbreiding van winkelmeters in principe mogelijk, indien deze ten dienste staat van herstructurering van het centrum. Onder themabehandeling 4 detailhandel wordt aangegeven wat deze status exact inhoudt. Nieuwe detailhandelsontwikkelingen worden altijd getoetst aan artikel 2.1.4 van de Verordening ruimte op het moment dat een bestemmingsplan in procedure wordt gebracht waarbij de kwantitatieve uitbreiding betrokken wordt.

10 *Internetdetailhandel*

Verzocht wordt het huidige beleid voor internetdetailhandel te continueren en om het mogelijk maken van ophaalpunten voor niet-dagelijkse goederen niet te beperken tot winkelconcentratiegebieden.

Antwoord: zie thema 4 Detailhandel

11 *Perifere Detailhandel*

Verzocht wordt de mogelijkheid om locaties voor Perifere Detailhandel te verplaatsen toe te voegen. Dit speelt bij het Woonhart van Zoetermeer dat naar het bedrijventerrein Prisma (niet Bleizo) verplaatst wordt. Voorts wordt verzocht de bestaande rechten van Hoefweg Noord (Prisma) te respecteren.

Antwoord

Zie thema 10.6 Bleizo. Ten aanzien van het bestemmingsplan Hoefweg-Noord hebben wij een reactieve aanwijzing gegeven. Wij wachten de uitspraak van de Raad van State af.

12 *Financiële gevolgen aanpassen plannen*

Er is sprake van onzorgvuldig voorbereid beleid omdat er niet is nagegaan welke bestemmingsplannen (gedwongen) herzien moeten worden en tot welke kosten dit kan leiden (planschade en schadeclaims).

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

13 *Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie*

De gemeentelijke autonomie wordt onnodig aangetast door het vastleggen van voorwaarden met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. Het dwingend voorschrijven van investeringen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en het leveren van een maatschappelijke tegenprestatie kunnen een drempel vormen om tot een gewenste ontwikkeling over te gaan en zijn onredelijk bij ontwikkelingen waar al jaren aan wordt gewerkt en in wordt geïnvesteerd. Bij kleinschalige transformaties is ruimtelijke kwaliteit al afdoende gewaarborgd. Op plaatsen waar ruimtelijke kwaliteit aan het buitengebied wordt toegevoegd dient zonder meer de mogelijkheid te bestaan om een beperkt aantal woningen te bouwen (Ruimte voor ruimteregeling).

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

14 *Glastuinbouw*

Er wordt van uitgegaan dat de door de betrokken gemeenten op te stellen brancheringslijst die gebruikt zal worden bij het toestaan van functiemenging in glastuinbouwgebieden in het provinciale beleid zal worden opgenomen.

Antwoord

De provincie laat de glascompensatieregels los en biedt ruimte voor weloverwogen functiemenging binnen de keten van greenportactiviteiten. De provincie vertaalt de resultaten van het interactieve proces branchering Greenport Westland-Oostland in de VRM.

15 *Greenrailterminal Bleiswijk*

Verzocht wordt om de ontwikkeling van de greenrailterminal Bleiswijk als concrete actie op te nemen in het Programma mobiliteit.

Antwoord

In het programma mobiliteit is als concrete actie onder "2.3.3. Top sectoren mainport en greenport multimodaal ontsloten" de uitwerking van het greenrail concept opgenomen. In nauwe samenwerking met het bedrijfsleven verkent de provincie de mogelijkheden voor vervoer van verse goederen via het spoor. Als blijkt dat bestaande voorzieningen ontoereikend zijn zal er worden gezocht naar een nieuwe locatie voor een railterminal, hierbij is de in de zienswijze bedoelde locatie in Bleiswijk ook een optie.

16 *Kenniscentra*

Verzocht wordt de Greenport Horti Campus op te nemen in de Kennisas en aan te duiden op het kaartmateriaal. De verdere ontwikkeling van deze locatie met ondersteunende kantoren past uitstekend in het provinciale beleid.

Antwoord

De Horti campus vormt een belangrijk initiatief van het regionale tuinbouwonderwijs voor een verdere concentratie van het tuinbouwonderwijs in de regio. Dit initiatief past bij het streven van de provincie om kennis en onderzoek te concentreren en te verbinden in de kennisas ten einde schaalvoordelen te realiseren. Het initiatief wordt daarom ook nadrukkelijk in de tekst van de VRM genoemd. Deze locatie is niet op de kaart aangegeven omdat nog niet duidelijk is waar het IDC precies komt.

17 *Transformatiezone Hoekeindseweg*

Verzocht wordt de zone Hoekeindseweg (N209) die thans is aangegeven als glastuinbouwgebied maar die al vanaf RR2020 onderdeel is van het provinciale beleid en waar al transformatie naar wonen en kleinschalige bedrijvigheid heeft plaatsgevonden als BSD aan te geven.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden en thema 2.

18 *OV Knooppunt Bleizo*

Verzocht wordt het station Bleizo op de relevante kaarten aan te geven.

Antwoord

Bleizo is een (beoogd) station dat onderdeel uitmaakt van het netwerk van Stedenbaan en is als zodanig verwerkt in de kaartbeelden van de VRM. Die status en kaartbeelden in de VRM zijn in overeenstemming met elkaar. Zie thema 10.7 Bleizo.

19 *Parallelstructuur A12*

Verzoek om de reservering van de parallelstructuur A 12 van Zuidplas naar de N209 Kruisweg (Rottelaan) uit de stukken te verwijderen conform het besluit van Provinciale Staten, voordracht nr. 6628; besluit 2 oktober 2013.

Antwoord

De Rottelaan is geschrappt als regionale wegverbinding. Daarnaast wordt de reservering voor A12/Moordrechtboog uit de lijst van ruimtelijke reserveringen verwijderd omdat de uitvoering reeds is gestart.

Conclusie: De zienswijze 19 leidt tot bovenstaande aanpassing.

20 *HOV Rotterdam Alexander – Lansingerland*

Verzocht wordt om HOV Rotterdam Alexander –Lansingerland te verlengen tot aan Delft.

Antwoord

Uw voorstel wordt niet overgenomen. Uitgangspunt is dat deze HOV-verbinding over bestaande infrastructuur kan worden afgewikkeld. Mocht er in de toekomst een tramverbinding wenselijk worden geacht, kan een ruimtelijke reservering worden overwogen.

21 *Fietsnetwerk*

Verzocht wordt het meest gebruikte stuk van het Landscheidingsfietspad (deel Bonfut – Offenbachplantsoen) toe te voegen aan de kaart van het fietsnetwerk.

Antwoord

De provincie richt haar fietsbeleid op de drukke routes en de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Het Landscheidingsfietspad (deel Bonfut - Offenbachplantsoen) is een interlokale verbinding met meer dan 500 gebruikers per etmaal en is om die reden opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes Zuid-Holland. Deze kaart geeft de feitelijke situatie van het fietsgebruik weer.

22 *A13/A16*

Verzocht wordt de lucht- en geluidseffecten als gevolg van de te verwachten verkeerstoename te betrekken bij het aangekondigde onderzoek naar de capaciteit op de N470/471/N209.

Antwoord

Voor de N209 is in de Bestuurlijke Afstemgroep voor de A13/16 afgesproken om de verkeersintensiteit en de lucht- en geluidseffecten te monitoren. Voor de N470 en de N471 worden alleen de verkeerseffecten gemonitord omdat potentiële leefbaarheidsproblemen hier minder zijn. Om het jaar wordt de geluidbelasting vanuit alle provinciale wegen doorgerekend. Iedere vijf jaar worden geluidkaarten van de provinciale infra vastgesteld door GS. Dit laatste zal in de toekomst ook in het kader van SWUNG2 gebeuren.

23 *Windenergie*

Gezien de onzekerheden over de haalbaarheid ervan wordt verzocht de locatie Prisma-Bleizo niet als definitieve locatie voor windenergie op te nemen, maar om hierbij een uitdrukkelijk voorbehoud te maken.

Antwoord

De provincie heeft de potentiële en te realiseren locaties uit het convenant opgenomen in de windenergiekaart van de Verordening ruimte. Aangezien de locatie Prisma-Bleizo een potentiële locatie in het convenant is, heeft de provincie deze locatie opgenomen in de Verordening. Zie verder themabeantwoording 8.

24 *Rotterdam The Hague Airport*

De gemeenten Schiedam en Lansingerland hebben aangedrongen op het uitplaatsen van de helikoptervluchten en van de recreatieve luchtvaart. Mede door de provincie is ingestemd met nader onderzoek naar het uitplaatsen van de helikoptervluchten. In de VRM wordt echter nu al aangegeven dat er terughoudend wordt omgegaan met nieuwe locaties voor de bovengenoemde luchtvaart. Verzocht wordt deze passage te verwijderen. Hier wordt aan toegevoegd dat binnen Lansingerland van extra geluidbelasting als gevolg van het uitbreiden van de luchthaven geen sprake kan en mag zijn.

Antwoord

In de VRM is opgenomen dat er geen verruiming komt van de mogelijkheden om nieuwe luchthavens voor gemotoriseerde, recreatieve luchtvaart te realiseren. Het aantal luchthavens in Zuid-Holland is daarmee gemaximeerd op 22, conform de geplande situatie in 2010. Dit is een voortzetting van het bestaande beleid. Verdere uitbreiding van het aantal luchthavens is in beginsel niet wenselijk gelet op de impact die luchtvaart heeft op de kwaliteit van de leefomgeving. Indien zwaarwegende belangen (economische en/of maatschappelijke)

daartoe aanleiding geven hebben PS de bevoegdheid, conform de Luchtvaartwet, om een standpunt in te nemen over nieuwe initiatieven.

Wij doen nog geen uitspraken over uitbreiding van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport. De komende periode wordt onderzoek gedaan naar de effecten van groei van het aantal vliegbewegingen op de kwaliteit van de leefomgeving en de regionale economie. De verwachting is dat dit onderzoek in november 2014 beschikbaar komt. Pas dan kunnen wij een afgewogen standpunt innemen over uitbreiding van de luchthaven. Overigens is RTHA aan zet om samen met de betrokken gemeentes het uitvoeringsplan Maatregelen Geluidhinder te actualiseren, zodat zoveel als mogelijk wordt gedaan om de geluidhinder als gevolg van het vliegverkeer tot een minimum te beperken.

25 *Structuurvisie Buisleidingen*

Verzocht wordt de VRM in overeenstemming te brengen met de op 29 oktober 2012 door de minister van I&M vastgestelde Structuurvisie Buisleidingen (2012-2035).

Antwoord

Aan dit verzoek zal voldaan worden.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van betreffende kaarten

26 *Kaartmateriaal*

- 26.1 Klappolder tot aan A12 aanduiden als bedrijventerrein.
- 26.2 Begrenzing glastuinbouwgebied Schild om Bleiswijk corrigeren.
- 26.3 Lint langs de Rotte niet aanduiden als beschermingscategorie 2.
- 26.4 Hoeksepark niet aanduiden als beschermingscategorie 2.
- 26.5 Lintbebouwing De Hoefslag niet aanduiden als bedrijventerrein maar als BSD.
- 26.6 Lintbebouwing Leeuwenhoekweg niet aanduiden als bedrijventerrein maar als BSD.
- 26.7 Lint Kruisweg toevoegen op kaart

Antwoord

- 26.1 Bedrijventerrein Klappolder wordt op de kwaliteitskaart laag stedelijke occupatie gecorrigeerd.
- 26.2 De begrenzing van het glastuinbouwgebied Schil om Bleiswijk en beschermingscategorie 2 wordt aangepast op kaart.
- 26.3 Het lint langs de Rotte wordt toegevoegd aan de kwaliteitskaart laag cultuurlandschappen.
- 26.4 Hoeksepark is inderdaad geen recreatiegebied en wordt geschrappt als beschermingscategorie 2
- 26.5 zie thema 4.3.
- 26.6 zie thema 4.3.
- 26.7 Kruisweg wordt toegevoegd als lint

Conclusie: Zienswijzen 26.1 t/m 26.4 en 26.7 leiden tot aanpassing van het kaartmateriaal.

A-06 Gezamenlijke Waterschappen binnen de provincie

1 *Waterbelang beter meenemen in afweging.*

Op sommige plaatsen komt water in de afweging nog onvoldoende aan bod, zoals in de omschrijving van het bestaand stads- en dorpsgebied (paragraaf 2.2.1) en de passages over het vaarwegennetwerk (paragraaf 2.2.2). Door een integrale belangenafweging en gebiedsgerichte uitwerking kan gezamenlijk meer maatwerk gerealiseerd worden.

Antwoord

Wij zijn van mening dat ons beleid alle ruimte biedt om integrale belangenafweging en gebiedsgerichte uitwerking mogelijk te maken inclusief het waterbelang.

2 *Compensatie Bollengrond*

Verzoek om aanpassing van de verordening (artikel 2.1.7., lid 6). Voor de watersysteembeheerder moet in de compensatieregeling een uitzondering worden gemaakt. De eisen uit de Verordening ruimte en de Verordening Water zijn nu niet in overeenstemming. Voor een nadere onderbouwing zie de eerder door Rijnland hierover verzonden brief (kenmerk: 13.64690 d.d. 11 oktober 2013).

Antwoord

Het maatschappelijk belang van de Compensatieregeling Bollengrond is om de omvang van het areaal bollengrond in de provincie Zuid-Holland in stand te houden én daarmee de economische en cultuurhistorische betekenis van de bollensector te behouden. De Compensatieregeling Bollengrond¹ is opgenomen in de Verordening ruimte en verankerd in de vigerende bestemmingsplannen. De compensatieregeling stelt dat de initiatiefnemer die overgaat tot een verandering van bollengrond in een andere functie wordt verplicht tot compensatie van de bollengrond die verloren gaat. De regeling geldt voor alle ruimtelijke functies. Het maken van uitzonderingen zal er toe leiden dat ook andere functies en partijen hieraan rechten denken te kunnen ontleen, waarmee een belangrijk instrument voor de ontwikkeling van de Greenport komt te vervallen. Dat vinden wij vanuit het maatschappelijk belang van de bollensector voor onze provincie geen goede ontwikkeling. Om die reden zullen wij ook geen uitzondering maken voor waterhuishoudkundige maatregelen. Wij hebben vernomen dat de bollengemeenten, de Greenport en het Hoogheemraadschap van Rijnland op dit moment gezamenlijk constructief verkennen in hoeverre op basis van de gemeentelijke bestemmingsplannen de Compensatieregeling Bollengrond wel of niet van toepassing is op de plannen van het hoogheemraadschap van Rijnland. Een eerste indicatie en interpretatie van deze plannen leert dat dit niet altijd het geval hoeft te zijn. Ook wordt verkend wat de mogelijkheden zijn om vanuit het GOM financieel ruimte te bieden. Wij vernemen van u met belangstelling wat de uitkomst is van dit overleg. Mochten er door de betreffende partijen gedragen oplossingen worden gevonden waarop de huidige compensatieregeling nog van toepassing is, dan bestaat er de mogelijkheid om tot een ontheffingsaanvraag te komen.

3 *Stedelijke groen- en waterstructuur*

Verzoek het ontwerpprogramma aan te passen aan het gestelde in paragraaf 3.6.3 van de visie

Antwoord

Wij zullen in het definitieve programma van de VRM de beoogde aanpak van het onderwerp stedelijke groen-en waterstructuur in overleg met u en de gemeenten verder uitwerken. Daarbij zullen wij ook zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij het Delta-deelprogramma "Nieuwbouw en Herstructurering" en de Regionale Adaptatiestrategie Haaglanden(RAS). Zie ook thema 15.

Conclusie:

De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte.

4 *Waterveiligheid*

Op de kaart in paragraaf 4.2.2. van de visie ontbreken diverse regionale keringen

Antwoord

Op de kaart met regionale waterkeringen bij de VRM en de VR komen in principe alleen die keringen te staan die op de kaarten bij de verschillende vigerende Waterverordeningen zijn opgenomen. Naar aanleiding van de zienswijze heeft een extra check plaatsgevonden. Hierbij zijn verschillen geconstateerd, met name t.a.v. een aantal voorlandkeringen (keringen die buiten de dijkkring gelegen gebieden beschermen tegen overstroming vanuit buitenwater). De kaart waterveiligheid bij de VRM en VR wordt naar aanleiding hiervan aangepast.

¹ In het Pact van Teylingen (1996) is afgesproken dat het areaal bollengrond in stand moet worden gehouden. Deze ambitie is ook in de streekplannen van de provincie overgenomen. In de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer Bollenstreek is concreet benoemd dat verloren gegane bollengrond gecompenseerd moet worden. De huidige bollengrondcompensatie methode waarbij per vierkante meter planologisch verloren gegane bollengrond 40 euro moet worden afgedragen aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is in de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport duin- en Bollenstreek opgenomen alsmede in de Verordening ruimte Ruimte van de PSV en de VRM.

Ten tijde van de inspraakperiode van de ontwerp-VRM en ontwerp-VR liepen er wijzigingsprocedures voor de kaarten met regionale waterkeringen bij de Waterverordening Zuid-Holland (beheergebied Delfland) en de Waterverordening waterschap Rivierenland. De wijzigingsprocedures van deze twee Waterverordeningen zijn inmiddels doorlopen, waardoor deze wijzigingen hun doorwerking krijgen op de kaart met regionale waterkeringen bij de VRM/VR

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart bij paragraaf 4.2.2.

5 Dijkversterkingsplannen

Verzoek om de tekst in paragraaf 4.2.2 onder het kopje “Bescherming en waardevolle dijklandschappen” in de tekst duidelijk aan te geven dat de waterschappen de dijkversterkingsplannen opstellen en daarmee ook verantwoordelijk zijn voor integrale planvorming.

Antwoord

In de VRM is de volgende tekstpassage opgenomen: “Dijkversterkingsplannen zijn aanleiding voor integrale gebiedsopgaven, door er andere opgaven en ambities van ruimtelijke kwaliteit aan te verbinden. Dijken kunnen zo een meerwaarde krijgen als waterkerende zones met multifunctioneel gebruik. Dijkversterking kan worden gecombineerd met nieuwe ontwikkelingen in de overgangszones van land en water, zowel binnendijs als buitendijs en de relatie daartussen. ~~Hier ligt een gezamenlijke taak van waterschappen, provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Bij de goedkeuring van dijkversterkingsplannen door de provincie zal de integraliteit van de plannen centraal staan.~~”

De laatste twee zinnen worden als volgt gewijzigd: “Waterschappen nemen bij het opstellen van dijkversterkingsplannen deze aspecten zoveel mogelijk mee. Daarbij zullen zij samen met andere partijen op zoek gaan naar meekoppelkansen. Bij de goedkeuring van dijkversterkingsplannen kijkt de provincie onder meer in hoeverre deze plannen bijdragen aan integrale gebiedsopgaven en ruimtelijke kwaliteit. “

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing zoals hiervoor is aangegeven.

6 Wateroverlast

Onderschrijving van het in paragraaf 4.2.2 gestelde over de aanpak van wateroverlast

Hiervan is met genoeg kennisgenomen.

7 Complimenten

Complimenten met betrekking tot het reserveren eerste watervoerend pakket voor ondergrondse opslag (in paragraaf 4.2.3 “zoetwatervoorziening).

Hiervan is met genoeg kennisgenomen.

8 Volkerak-Zoommeer

Verzoek de optie van een zoet Volkerak-Zoommeer als gelijkwaardig alternatief in paragraaf 4.2.4. van de VRM te benoemen.

Antwoord

De VRM beschrijft de inzet van provincie Zuid-Holland ten aanzien van het Volkerak-Zoommeer. Besluitvorming over een zoet of zout Volkerak-Zoommeer is aan het rijk. Daartoe wordt thans een rijksstructuurvisie Grevelingen Volkerak-Zoommeer opgesteld. De verwachting is dat de rijksstructuurvisie in de tweede helft van 2014 wordt afgerond.

9 Sturingsfilosofie en strategische hoofdlijnen

De sturingsfilosofie van de visie evenals de strategische hoofdlijnen zijn nog niet altijd doorvertaald naar het ontwerpprogramma. De waterschappen zijn blij met de uitnodiging om daaraan actief samen te werken en zullen daar vanzelfsprekend graag op ingaan.

Hier is kennis van genomen.

10 *Kanttekeningen bij de verordening*

- 10.1 In artikel 1.1 a.f.van het ontwerp van de Verordening ruimte wordt een begripsbepaling gegeven van "regionale waterkering". Deze bepaling verwijst naar alle keringen niet zijnde primaire waterkeringen, die zijn opgenomen in vastgestelde leggers van de watersysteembeheerders. De leggers van watersysteembeheerders bevatten echter ook keringen, die geen primaire of regionale kering zijn. Verzoek om de begripsbepaling aan te passen.
- 10.2 In artikel 2.3.2, lid 1 wordt verwezen naar kaartbijlage 11. Op bedoelde kaartbijlage "Waterveiligheid (artikel 2.3.2 en 2.3.3)" zijn regionale waterkeringen aangegeven. Diverse regionale keringen ontbreken. Verzoek om de kaartbijlage aan te passen aan de regionale keringen zoals aangegeven in de leggers van de waterschappen.
- 10.3 In artikel 2.3.2, lid 5 van het ontwerp van de verordening wordt verwezen naar lid 3 en de daarin genoemde belemmeringen. De betreffende belemmeringen staan echter in lid 4. Verzoek om lid 5 hierop aan te passen.

Antwoord

- 10.1 Huidige formulering van regionale waterkering: "waterkering, niet zijnde een primaire waterkering, als bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet die beveiliging biedt tegen overstroming en als zodanig is opgenomen in de vastgestelde legger van de watersysteembeheerder;" De begripsbepaling is inderdaad te breed geformuleerd. Analoog aan de begripsbepaling in de Waterverordeningen zal deze komen te luiden: "waterkering, niet zijnde een primaire waterkering als bedoeld in art. 1.1 van de Waterwet, die beveiliging biedt tegen overstroming en als zodanig is opgenomen op de kaart "Waterveiligheid (art. 2.3.2. en 2.3.3.)" bij deze Verordening;"
- 10.2 Ze beantwoording als hiervoor aangegeven ad punt 4.
- 10.3 De betreffende verwijzing wordt aangepast.
In artikel 2.3.2, vijfde lid (regionale waterkeringen), wordt de verwijzing naar het derde lid vervangen door een verwijzing naar het vierde lid. Nieuwe tekst:
Lid 5 Advies waterbeheerder
Voor de beoordeling of sprake is van belemmeringen als bedoeld in het vierde lid wordt advies gevraagd aan de beheerder van de waterkering.

Conclusie: zienswijze 10.1: de huidige formulering zal als hiervoor beschreven worden aangepast.

11 *Programma ruimte*

In het ontwerp van het Programma ruimte wordt in het geheel niet aangegeven hoe de provincie de ambitie van een grotere inzet op de realisatie van alternatieve vormen van water vasthouden en bergen vorm wil geven. De waterschappen dringen er op aan om uitwerking hiervan op te nemen. Concreet kan daarbij gedacht worden aan samenwerkingsovereenkomsten, etc.

Antwoord

Wij willen dit graag met u samen verder uitwerken.

12 *Verdere uitwerking*

De waterschappen worden graag betrokken bij de uitwerking en doorwerking van de VRM en de uitvoeringsprogramma's naar de praktijk. Gaarne aandacht voor de consequenties op lange en korte termijn voor de kosten/financiering, bijvoorbeeld bij andere functies en belangen op waterkeringen. Zij rekenen erop de uitvoering, voor zover relevant, onder andere vorm te geven via de samenwerking in het kader van de Wateragenda Zuid-Holland.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen en de waterschappen zullen zeker bij het vervolgproces worden betrokken.

A-07 Gemeente Leiden

1 Sturingsfilosofie

De inzet op de as Leiden Dordrecht wordt onderschreven maar de om Leiden heen liggende gemeenten die gezamenlijk de regio Holland-Rijnland vormen moeten ook vitaal kunnen blijven. Onduidelijk hoe de provincie van plan is het algemene plan te vertalen naar de dagelijkse praktijk. Hoe gaat zij de schijnbare tegenstelling tussen flexibiliteit en maatwerk aan de ene kant (de sturingsfilosofie) en sturing (de 'Verordening ruimte') aan de andere kant oplossen. Veel onduidelijkheid kan worden weggenomen door expliciet te zijn over wat de status is van reeds eerder gemaakte bestuurlijke afspraken over woningbouw, bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel.

Antwoord

Zie thema 1, voor kantoren thema 4 en 5 voor woningbouw.

Wat het laatste betreft, onderkennen wij dat er een flink spanningsveld bestaat tussen harde (deels al in aanbouw genomen) plancapaciteit op de kantoorconcentratie locaties Leiden Centrum en de W4-locaties en de nieuwbouwvraag voor de regio Holland-Rijnland. Wij streven er naar om in overleg met de regio's Holland-Rijnland en Haaglanden enige herschikking van de nieuwbouw vraag te bewerkstelligen. Volledige inpassing van alle voorgenomen nieuwbouwplannen in de regio lijkt echter niet mogelijk.

2 Woningbouw

Naast de grote inbreidingsprojecten staat de gemeente nog steeds voor een grote opgave (3700 woningen). Het Programma ruimte geeft een afname aan behoefte voor de regio aan. De gemeente kan zich niet vinden in de gehanteerde werkwijze om de behoefte uit de verstedelijkingsafspraken vast te houden.

Woningbouwplannen moeten voorzien in een reële behoefte, die regionaal is afgestemd. Voor Holland Rijnland zijn voor de periode tot 2020 de verstedelijkingsafspraken de meest recente weergave van regionaal afgestemde behoefte. Het programma in die afspraken bedraagt voor de regio Holland Rijnland voor de periode 2010-2019 bedraagt 21.800 woningen, zijnde 4.700 woningen boven de WBR 2010. Het is inmiddels onwaarschijnlijk dat dit programma gehaald wordt. Zolang er geen bijgestelde verstedelijkingsafspraken zijn of er een aanvaarde regionale woonvisie is, zal de provincie vasthouden aan de bestaande verstedelijkingsafspraken.

3 Huisvesting bijzondere groepen.

Studenten, kenniswerkers en expats essentieel zijn voor de kenniseconomie. De huisvesting van deze groep heeft een eigen dynamiek. In de stukken komt dit niet terug waardoor onduidelijk is hoe dit onderwerp in de regionale woonvisies wordt behandeld.

Antwoord

Wij zijn het met u eens dat die groepen essentieel zijn voor de kenniseconomie en dat regionaal beleid voor de huisvesting van die groepen wenselijk is. Dat vraagt om een regionale analyse van het soort kennis dat wordt ontwikkeld in de regio, welke type studenten, kenniswerkers en expats qua leefstijlen worden verwacht en welke woonvormen en woonmilieu's daarvoor toegevoegd moeten worden.

In het Programma ruimte hebben wij vereisten voor een regionale woonvisie opgesomd. Daaronder vallen " kwalitatieve omschrijvingen van woningbouwkansen in de regio". Voor uw regio vinden wij het voor de hand liggend dat de regio de door ons bedoelde analyse van kenniseconomie en woonmilieus onderdeel zal laten uitmaken van die omschrijvingen.

4 Kantoren

De gemeente constateert dat de regionale kantorenstrategie van Holland Rijnland niet overgenomen. Zij pleit ervoor om te kijken werkbare afspraken gemaakt kunnen worden over de verschillen, met name over locaties en de grens van 1000 en 2500 m² voor kantoren buiten de genoemde locaties.

Antwoord: zie thema 4

5 *Detailhandel*

Ondersteuning van het detailhandelsbeleid in het algemeen. Daarom betreurt de gemeente de ruimte die de provincie heeft geboden met de landelijke kruimelregelgeving.

Antwoord: zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening

6 *Funciemenging*

Verzoek om in de visie de zinsnede "in de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat woningbouw op die terreinen niet mogelijk is" ten aanzien van bedrijventerreinen met milieucategorie 3, te schrappen.

Antwoord

Eens met uw suggestie, zin(sdeel) kan geschrapt worden.

Conclusie

Visie Ruimte en Mobiliteit, pagina 18, laatste alinea.

"In de ... mogelijk is." (regel 3 van onder) verwijderen

7 *Kaart 'Beter benutten bebouwde ruimte' (paragraaf 2.2.1)*

De terreinen Leiden Bio Sciencepark, Westwal en Tussen Rijn en Rail zijn niet correct op de kaart aangegeven of ontbreken.

Antwoord

Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart aangegeven.

8 *Programma mobiliteit*

8.1 'Programma mobiliteit' pagina 6: Willem de Zwijgerlaan, Plesmanlaan en Schipholweg zijn wegen van regionaal belang (dus zwart in de tekening maken);

8.2 In 2.1.3 spoor en HOV netwerk, wordt bij de concrete acties de ontsluiting van het Bio Science park in 2014 genoemd. Het is niet helemaal duidelijk of hiermee de kennislijn wordt bedoeld. Wat hier ook ontbreekt is een tekst over de ambities van het Landelijk Programma Overwegen (LVO). Dat zou verder door de provincies worden uitgewerkt. Met 4 spooroverwegen in de bebouwde kom is dit van belang voor Leiden;

8.3 In 2.1.4 wordt niets over snelfietsroutes gezegd terwijl dit toch een speerpunt is in het rijksbeleid. Leiden anticipeert hierop in de Nota herijking fietsroutes. De ambities met dit landelijke beleid zouden ook terug moeten komen in VRM.

8.4 In 2.3.4; integratie netwerken: onderzoek naar brugopeningen (afstemming weg en vaanweg). De inzet is het aantal voertuigverviessuren zo veel mogelijk te beperken. Er wordt onderzoek gestart naar 14 bruggen, maar onduidelijk is of dan ook de openingstijden van de Lammebm, Wilhelminabm en Zijlbrug worden onderzocht

Antwoord

8.1 Binnenstedelijke wegen zijn over het algemeen als lokaal functionerend beschouwd. De indeling op deze kaart is gebaseerd op de algemene functie van wegen. Overigens staat de (nog aan te leggen) Rijnlandroute wel als bovenregionaal vermeld.

8.2 Ja, voor de ontsluiting van het Bio Science park wordt ook wel de werktitel 'kennislijn' gebruikt. En voor wat betreft het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen heeft het Ministerie van IenM een subsidieregeling uitgewerkt. Alleen de door het Ministerie aangemerkte overwegen komen in aanmerking voor deze regeling.

- 8.3 Snelfietsroutes maken (in de vorm van plusroutes, zijnde routes met meer dan 1500 interlokale fietsers per etmaal) onderdeel uit van de kaart met drukke fietsroutes Zuid-Holland. Deze kaart geeft de feitelijke situatie van het fietsgebruik weer.
- 8.4 Eind 2013 hebben Provinciale Staten besloten om een onderzoek te doen naar de optimaliseringsmogelijkheden van de weg-water kruisingen over de Gouwe. Later is daar de corridor Delftse Schie – Rijn Schiekanaal – De Zijl aan toegevoegd. Dit onderzoek is bedoeld om een eenduidig en volledig beeld te krijgen van de corridor als geheel, waaronder het specifiek beschouwen van de brugbedieningsregimes.

9 *Molenbiotoop*

De gemeente acht artikel 2.2.6 van de verordening te onwerkbaar voor stadsmolens; e.e.a. uitgebreid toegelicht in een bijlage. De gemeente is zelf echt wel in staat in deze haar eigen keuzes te maken in zaken die het voortbestaan van de molens betreffen.

Antwoord

Zie thema 12 molenbiotoop. Ten aanzien van de verwijzingen naar de RCE-publicatie: 'Een toekomst voor molens' zal de provincie op korte termijn overleg voeren met RCE.

Antwoord 10 *Deltametropool*

Holland-Rijnland en Leiden daarbinnen hebben niet alleen met de as Leiden – Dordrecht te maken maar ook met Amsterdam, Schiphol en Utrecht. De provincie moet ook breder kijken. De gemeente wijst op de belangrijke relaties van Zuid-Holland en Holland-Rijnland met de Noordvleugel van de Randstad. De opgaven die hieruit voortvloeien ziet de gemeente niet terug in par 1.2. van de visie.

Antwoord

Wij onderschrijven volledig het belang van goede relaties en afstemming met de Noordvleugel van de Randstad. In het provinciale beleid komt dat komt op diverse manieren tot uiting. Zo participeert de provincie in het traject van SMASH, worden in het kader van het BOMIRT bereikbaarheidsafspraken gemaakt en is de provincie betrokken bij de ontwikkeling van de greenport Aalsmeer. In dit licht zal de tekst in par 1.2 van de VRM worden aangescherpt.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de tekst in paragraaf 1.2 van de visie

A-08 Gemeente Oegstgeest

1 *Toepassingsbereik Verordening*

Wij verzoeken u dan ook artikel 1.2 van de ontwerpverordening aan te passen, zodat daarin wordt bepaald dat de regels uit de verordening uitsluitend betrekking hebben op bestemmingsplannen, beheersverordeningen en omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3, of tweede lid van de Wabo van het bestemmingsplan wordt afgeweken.

Antwoord: zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening

2 *Woningbouw in nieuwe regelgeving*

Op basis van de huidige ontwerpverordening en het ontwerpProgramma ruimte kan de gemeente niet opmaken of de reeds afgesproken woningbouw onder de nieuwe regelgeving nog is toegestaan. Dit is des te meer van belang nu de ontwerpverordening thans nog bepaalt dat deze ook van toepassing is op nog vast te stellen uitwerkingsplannen, terwijl een groot deel van de te realiseren woningbouw door middel van uitwerkingsplannen mogelijk wordt gemaakt. Deze bepaling uit de ontwerpverordening is volgens de gemeente in strijd met de rechtszekerheid. Zij verzoekt om in het Programma ruimte onder paragraaf 2.2 punt 3 (bestuurlijke afspraken) de gemaakte afspraken in de bestuurlijke overeenkomst (samenwerkingsovereenkomst Knoop Leiden-West) toe te voegen, en daarbij op te nemen dat het gaat om een bouwprogramma van 2.235 woningen, welk bouwprogramma in ieder geval in de gebieden Nieuw Rhijngest, Duivenvoordestraat en Poelgest wordt gerealiseerd.

Antwoord

In de Overeenkomst Knoop Leiden West is een stelsel van bestuurlijke afspraken gemaakt voor een integrale ontwikkeling van de "Knoop" in samenhang met andere projecten in de As Leiden Katwijk. De afspraken voor de ontwikkeling van woningen op de locaties Rijnfront-Noord, Rijn oevers, Frederiksoord Zuid (Oegstgeestse deel), de locatie Rijn oevers (meest zuidelijke eiland) en Rijnfront Zuid. Deze afspraken zullen worden verwerkt in het Programma ruimte onder paragraaf 2.2 punt 3 (bestuurlijke afspraken). We gaan er vanuit dat deze ontwikkeling ook wordt verwerkt in de regionale woonvisie voor Holland Rijnland en zullen zonedig in overleg treden over de fasering en dosering van de ruimtelijke ontwikkelingen.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte

3 *Woningbouw nabij bedrijventerrein*

Verzoek van de gemeente om de afspraak met betrekking tot de in Rijnfront-Zuid te realiseren woningbouw en bedrijvigheid op te nemen in het Programma ruimte zodat bij het vaststellen van een bestemmingsplan voor dit gebied rekening kan worden gehouden met de te realiseren woningbouw conform de tussen gemeenten en provincie gesloten overeenkomst. Daarnaast verzoek om de kaartbijlage 2 overeenkomstig het Strategisch Masterplan aan te passen.

Antwoord

Zie beantwoording hiervoor ad 2 en: De afspraken voor de ontwikkeling van woningen en bedrijven voor de locatie Rijnfront-Zuid zullen worden verwerkt in het Programma ruimte onder paragraaf 2.2 punt 3 (bestuurlijke afspraken).

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte.

4 *Kader nieuwe stedelijke ontwikkelingen*

- 4.1 Verzoek om het geldende kader te verduidelijken;
- 4.2 Verzoek om in de verordening op te nemen dat de regionale afweging voor de locatie niet nodig is bij nieuwe ontwikkelingen binnen het BSD alsmede de zinsnede te wijzigen dat alle stedelijke ontwikkelingen moeten passen binnen de strategiekaart en de kwaliteitskaart en overige regelingen te wijzigen, zodat dit uitsluitend geldt voor nieuwe ontwikkelingen buiten het BSD;
- 4.3 Verzoek om de bepaling in het Programma ruimte dat later nog aanvullende kwalitatieve en locatiecriteria kunnen worden vastgesteld, te schrappen;
- 4.4 Verzoek om de regeling in het Programma ruimte aan te passen, in die zin dat bij het ontbreken van een regionale visie en verstedelijkingsafspraken, wordt uitgegaan van het WBR 2013;
- 4.5 Verzoek om in het Programma ruimte op te nemen dat voor ontwikkelingen boven het hoogste getal van de WBR 2013 de behoefte dient te worden aangetoond;
- 4.6 Verzoek om aan te geven op welke wijze de verstedelijkingsbehoefte onderling dient te worden gecoördineerd in de periode tot juli 2015.

Antwoord

- 4.1 Het kader komt in grote lijnen overeen met het kader uit de huidige structuurvisie. Kern blijft de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Voor de 1^e trede van de ladder (behoeftebepaling) blijven WBR, regionale woonvisie en verstedelijkingsafspraken uitgangspunt. De BP-raming is daaraan toegevoegd omdat die meer dan de WBR rekening houdt met verwachte binnenlandse migratie en planaanbod. Voor de 3^e trede van de ladder is de begrenzing door rode bebouwingscontouren vervallen.
- 4.2 Regionale afweging is ook nodig bij nieuwe ontwikkelingen binnen het BSD. Het kan immers zijn dat regionaal al in de woningbehoefte wordt voorzien via bestaande plannen. Om het plan binnen BSD in te passen, kunnen andere plannen (buiten BSD) worden getemporiseerd. Ook stedelijke ontwikkelingen binnen BSD moeten passen in strategiekaart, kwaliteitskaart en overige regelingen. Te denken valt aan het respecteren van de binnenstedelijke groenblauwe dooradering, molenbiotopen of milieubepalingen. De verordening wordt hierop aangepast aan het Programma ruimte.

- 4.3 In het ontwerp-Programma ruimte staan kwalitatieve en locatiecriteria die aanvullend zijn op de in de alinea daarvoor genoemde criteria volgend uit de ladder voor duurzame verstedelijking. Er staat niet dat er later nog criteria aan worden toegevoegd.
- 4.4/4.5 Bij het ontbreken van regionale visie en verstedelijkingsafspraken wordt uitgegaan van de laagste provinciale raming. Zo is zeker dat sprake is van een reële behoefte. Het gebruik van een behoeferaming hoger dan de hoogste provinciale raming vinden wij niet verantwoord zonder afdoende regionale afstemming. Wij vinden de factor planuitstel geen motief om uit te gaan van de hoogste provinciale raming als de regionale afstemming niet op orde is. Het standaard rekening houden met planuitstel was functioneel in de tijd dat de manifeste vraag gelijk was aan de behoefte en overtollige plannen gemakkelijk in het volgende tijdvak afgezet konden worden. Dit is niet meer zo, zeker niet in bepaalde regio's of marktsegmenten.
- 4.6. De coördinatie van de verstedelijkingsbehoefte tot aan de actualisering van regionale visies actuele vindt plaats op basis van de huidige woonvisies en verstedelijkingsafspraken. Alle regio's in Zuid-Holland beschikken voor de periode tot 2020 over minstens een van beide. Zolang woonvisies niet zijn geactualiseerd c.q. gelden voor na 2020, is de terugvaloptie de provinciale verdeling van de regionale woningbehoefteraming naar gemeenten toe. Als een gemeente een afspraak heeft gemaakt met ontwikkelaars dan is dat voor ons op zich geen aanleiding om in te stemmen met een woningbouwplan. Als een plan past in bouwquota die onderdeel zijn van een aanvaarde regionale woonvisie, dan zullen wij, in elk geval voor wat betreft het bouwprogramma, altijd instemmen met dat plan..

5 *Detailhandel*

Verzoek van de gemeente paragraaf 2.3.4 van het Programma ruimte aan te passen door op te nemen dat het uitgangspunt dat geen toevoeging van winkelmeters zal plaatsvinden niet geldt bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Daarnaast verzoek om toe te staan dat internetafhaalpunten ook buiten winkelconcentraties worden gevestigd, op voorwaarde dat de locatie goed te bereiken is met de auto en beschikt over laad- en losplekken

Antwoord: zie thema 4

6 *Ruimtebeslag Rijnlandroute en HOV-net*

Voorstel om ten behoeve van het ruimtebeslag van de Rijnlandroute en het HOV-net een flexibiliteitsbepaling in de verordening en het programma op te nemen.

Antwoord

De flexibiliteit dient te worden gevonden in de planvoorbereiding van beide projecten en niet in de verordening

7 *artikel 3.1 lid 4 verordening*

De gemeente wil graag duidelijkheid wanneer dit artikel kan worden toegepast.

Antwoord: zie thema 11

8 *Centrum '45*

Verzoek om dit centrum te benoemen als "bovenregionaal specialistisch cluster"

Antwoord

In de paragraaf Bovenregionale voorzieningen (Programma 2.3.2) wordt verwezen naar de bijdrage die concentratie van dit soort voorzieningen kan leveren aan de vergroting van de agglomeratiekracht. Er worden in het Programma / VRM geen overzichten opgenomen van bovenregionale specialistische clusters (zoals bv de Leidse musea of het geestelijk gezondheidscluster in Oegstgeest).

A-09 Gemeente Zoetermeer

1 *Sturingsfilosofie*

De gemeente verzoekt de provincie de sturingsfilosofie te heroverwegen. De beloofde flexibiliteit en maatwerk uit de visie wordt met het voorgestelde in de verordening en programma weer volledig teniet gedaan. Een en ander spoort ook niet met het gestelde in de Wro die uitgaat van “decentraal wat kan, centraal wat moet”.

De gemeente acht de sturingsfilosofie zware ingreep in degemeentelijke autonomie die niet gerechtvaardigd is en tekort doen aan alle gemeentelijke inspanningen en doelstellingen om onze stad en regio te versterken. Een rigide set regels, zoals nu vastgelegd in de ontwerpverordening, zal niet bijdragen aan het vergroten van de agglomeratiekracht van de provincie.

Antwoord: zie thema 1

2 *Hoogstedelijke zone*

De gemeente acht het onjuist dat zij niet opgenomen is in de hoogstedelijke zone tussen Leiden en Dordrecht. Dat sluit niet aan op de wijze waarop de gemeente is opgenomen in de Adaptieve Agenda Zuidvleugel en logenstraft de feitelijke situatie van de gemeente in de markt.

Antwoord

De hoogstedelijke zone bundelt de sterkste elementen van de diensten –en kenniseconomie binnen de stedelijke agglomeratie. Daarmee is de hoogstedelijke zone geen scherp afgebakend gebied, maar een globale, geografische aanduiding die de inzet op het vergroten van de agglomeratiekracht illustreert. De zone is geconcentreerd rond de lijn Leiden-Dordrecht, die globaal de kenniscentra en de grootste stedelijke centra met elkaar verbindt. Met de aanduiding van de hoogstedelijke zone wordt beoogd zo scherp mogelijk te duiden waar kennis, hoogstedelijke voorzieningen en de onderscheidende diensteneconomie is en wordt geconcentreerd. Daarmee vormt de hoogstedelijke zone een specifieke “uitsnede” van het samenhangend metropolitaan stedelijk gebied, zoals benoemd in de adaptieve Agenda Zuidvleugel. Dit gebied uit de Adaptieve Agenda valt samen met de stedelijke agglomeratie, zoals benoemd in de VRM. In deze benadering maakt Zoetermeer deel uit van de stedelijke agglomeratie, maar ligt buiten de hoogstedelijke zone. In kaart en tekst zal een en ander worden verduidelijkt.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van de tekst en de kaarten

3 *Kantoorontwikkeling*

In tegenstelling tot het door de provincie gepresenteerde beleid acht de gemeente zich wel een kantorenlocatie. Argumenten daarvoor zijn onder andere:

- de Adaptieve Agenda voor de Zuidvleugel;
- Zoetermeer maakt deel uit van het concept Stedenbaan;
- de Kantorenstrategie Haaglanden, die regionaal ook breed ondersteund wordt;
- de monitor en de prognoses van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) waaruit blijkt dat Haaglanden in Zuid-Holland een tekort heeft aan kantooroppervlak. De provincie geeft aan uit te gaan van de vraag naar nieuwbouw volgens het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) maar doet dat in feite niet.
- De provincie heeft ingestemd met het bestemmingsplan Afrikaweg e.o. met daarin de kantorenlocatie Boerhaavelaan maar geeft dat niet aan in de stukken. Terwijl een vergelijkbare locatie Zoeterwoude Meerburg wel wordt meegenomen.

Antwoord

Zoetermeer CS wordt ook door de provincie beschouwd als een kantorenlocatie, maar het is ook een lokatie met ruim voldoende plancapaciteit in recent vastgestelde bestemmingsplannen. In de marktconsultatie in 2013 door adviesbureau Stec in opdracht van de provincie, is hierop al kritisch gewezen. Een uitbreiding van de kantorenvorraad valt niet te verwachten.

Dat de regionale ramingen van het EIB naar de nieuwbouwbehoefte voldoende ruimte bieden, kan niet worden ontkend. Wel moet worden aangetekend, dat de EIB behoefte raming impliciet een flink stuk vernieuwbouwkwiteit (zoals bijv. recent met het nieuwe Duneapand is gerealiseerd) in zich heeft. Overigens, ook de gemeente Den Haag gaat niet uit van een dergelijk niveau van nieuwbouwvraag.

De keuze van het stadsgewest voor de kantorensversterkingsgebieden Den Haag Grootstedelijk Centrum

Den Haag World Forumgebied en Delft Spoorzone komt overeen met de provinciale keuze van haar kantoorconcentratielocaties.

De regionale keuze voor de NS Stations Rijswijk, Maanplein/Voorburg Station en het Zoetermeerse Stationsgebied (= rondom de Mandelabrug), hebben wij in de VRM niet de status van kantoorconcentratielocaties gegeven. Op de laatstgenoemde locaties kan de ontwikkeling van plannen in vastgestelde bestemmingsplannen uitgevoerd worden, mits deze passen binnen de randtotalen van de nieuwbouwbehoefte voor de regio binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat aanvaard is door GS. Zie ook thema 4 Kantoren.

4 *Mobiliteit*

Het concept Stedenbaan wordt door de gemeente volledig onderschreven. Betreurd wordt dat het accent in de VRM wordt gelegd op de andere steden en niet ook op Zoetermeer. Hoogwaardige busverbindingen behoren volgens de gemeente ook tot Stedenbaan en worden dan ook gemist op kaart. "Het is aan te raden om in te zetten op differentiatie en optimalisering van het gehele knooppunten- en mobiliteitsnetwerk, in plaats van in te zetten op de groei van enkele knopen. Elke plek heeft zijn eigen kwaliteit en zijn eigen waarde in het regionale perspectief Dit vraagt geen hiërarchische indeling, maar gevoel voor verschil in aanpak.

Antwoord

Binnen Stedenbaan wordt het verschil in aanpak van plekken uitgewerkt door middel van de zogenaamde alliantiesprekken. Voor de thematische beantwoording over kantoren zie thema 4.2.

5 *Bleizo*

Waardering van de gemeente voor de inzet van de provincie op de stationsontwikkeling Bleizo en het regionale belang van dit knooppunt. Bleizo heeft potentie voor leisure, voorzieningen en bedrijven en volgens de gemeente - anders dan de provincie- voor kantoorontwikkeling in aanvulling op de andere voorzieningen. De gemeente heeft zich daarvoor al enkele jaren ingezet voor een reductie van kantoorareaal

Op verschillende kaartbeelden in zowel de Visie als de Verordening is Bleizo niet correct weergegeven.

De mogelijke uitplaatsing van functies vanuit het Woonhart is bedoeld voor Prisma en niet voor Bleizo.

Daarnaast merkt de gemeente op dat Station Bleizo is aangemerkt als knooppunt binnen het netwerk van Stedenbaan. Verzoek de teksten, het kaartmateriaal bij de Visie, Verordening en het Programma hiermee in overeenstemming brengt.

Antwoord: zie thema 10.6 Bleizo

6 *Ladder duurzame verstedelijking en wonen*

De gemeente vindt het niet helder dat de provincie de ladder uit het Bro zelf heeft aangepast. Enerzijds wordt die verder ook nergens toegelicht anderzijds zijn de nieuwe voorwaarden (regionale afstemming) te beperkend voor binnenstedse ontwikkelingen. Dit is met name aan de orde bij wonen. Transformatie van kantoorpanden of panden met een andere bestemming naar (studenten)woningen is al een ingewikkeld proces. Verzwaar dat niet ook nog eens met regionale afstemming.

Antwoord: zie thema 2

7 *Detailhandel*

Verzoek de minimale eis van 1.000 m² bij grootschalige meubelbedrijven in PDV-centra te laten vervallen. De praktijk wijst uit dat schaalverkleining één van de laatste redmiddelen is van de PDV-centra. Het Stadsgewest hanteert ook geen minimumeis meer, nu de provincie nog. Verzoek om de gemeente te informeren over de wijzigingen die zullen worden doorgevoerd in de Verordening naar aanleiding van de voorgenomen wetswijziging Europese Dienstenrichtlijn.

Antwoord: zie thema 4 Detailhandel

8 *Groen*

De onderverdeling in de drie gebiedscategorieën is voldoende duidelijk. Het onderscheid in drie soorten ontwikkelingen is onvoldoende duidelijk. In de toelichting worden voorbeelden gegeven. Er blijft altijd discussie mogelijk. In het kader van de rechtszekerheid verzoek om de regeling op het gebied van landschap, groen en erfgoed te heroverwegen.

De gemeenteraad van Zoetermeer in 2013 juist een regeling vastgesteld voor financiële compensatie voor verlies aan groen en natuur. De voorgestelde provinciale regeling maatschappelijke tegenprestatie zou leiden tot een verdubbeling aan regels. Het is wenselijk dat het gemeentelijk kwaliteitsfonds een verantwoordelijkheid blijft van gemeenten.

Antwoord: zie thema 3. Ruimtelijke kwaliteit

A-10 Gemeente Leidschendam-Voorburg

1 Sturingsfilosofie

De gemeente kan zich op grote lijnen goed vinden in het in de VRM en bijbehorende stukken gepresenteerde beleid en manier van aanpak. Tegelijk wordt er geconstateerd dat de nadruk teveel ligt op regels. En niet op het bieden van ruimte aan initiatieven die uit de samenleving komen. Daarbij hoort volgens de gemeente het loslaten van de traditionele rolopvatting en het geven van vertrouwen aan gemeenten, bedrijven en burgers. De gemeente mist daarbij ook een overdracht van financiën.

Antwoord: zie thema 1

2 Vlietzone

De gemeente kan zich niet vinden in de huidige weergave van de Vlietzone. Dit doet geen recht aan de groene functie van het gebied die de gemeente daar aan toekent. Het is ook niet in overeenstemming met de gemaakte afspraken tussen de betrokken overheden. Voorstel de oude tekst uit de structuurvisie weer te hanteren. Eventuele transformaties binnen het gebied moeten passen binnen de voornoemde bestuurlijke afspraken.

Antwoord

In het Programma ruimte wordt abusievelijk gesteld dat een structuurvisie voor het gebied is vastgesteld. Dit is niet het geval. De tekst zal hierop aangepast worden. Naar het gebiedsperspectief Vlietzone zal verwezen worden. Zie verder thema 10.5

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte par. 2.2.1

3 Landschap, groen en cultureel erfgoed.

Aansluiting bij de geformuleerde strategische doelen voor landschap, groen en natuur. In de gemeentelijke structuurvisie is de ambitie geformuleerd het buitengebied, als onderdeel van het Regiopark Duin Horst & Weide, te positioneren als metropolitaan landschap binnen Zuid-Holland ondersteunend voor het (internationale) vestigingsklimaat en de vestigingscondities in de regio en voor recreanten uit de stad.

Het toedelen van drie typen beschermingsregimes is in beginsel een goed uitgangspunt. Voorstel om binnen het provinciaal landschap Duin, Horst & Weide een nuancering aan te brengen door de Natura2000-gebieden te beschermen met categorie 1 en de landgoederenzone (inclusief kroonjuwelen cultureel erfgoed) tot en met de A4 met categorie 2. Want de twee gebiedsprofielen stellen de toekomst en de kwaliteit van het provinciaal landschap Duin, Horst & Weide centraal. Daarbij is 'behoud door ontwikkeling' het motto. Hieraan geeft de gemeente onder andere met het LOP Duin, Horst & Weide en de Duivenvoordecorridor een eigen invulling. Die wordt door de voorgestelde beschermingscategorie 1 te veel belemmerd.

Antwoord

De nieuwe beschermingscategorieën in de VRM zijn nadrukkelijk bedoeld als beleidscategorieën waar bescherming en ontwikkeling gebiedsgericht hand in hand kunnen gaan. Zo laten de visie en de verordening zien dat ook in categorie 1 (de EHS en de kroonjuwelen) ontwikkelingen mogelijk zijn, mits passend bij de aard en de

schaal van het gebied, en met inachtneming van de relevante ruimtelijke kwaliteiten. De vereiste afstemming op de aard en schaal van het gebied en de relevante kwaliteiten betekent ook dat in beginsel in een kroonjuweel ruimte is voor andere ontwikkelingen dan in de EHS (voor zover EHS en kroonjuweel niet samenvallen). In die zin is o.i. op voorhand geen sprake van onnodige belemmeringen. Wij zien, mede gegeven de bijzondere kwaliteiten die in het geding zijn, geen reden om de kroonjuwelen in categorie 2 onder te brengen. Zie ook thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

4 *Adaptieve Agenda Zuidelijke Randstad 2040*

De gemeente acht deze agenda in de ontwerpvisie onvoldoende verwerkt.

Antwoord

Wij nemen met genoegen kennis van uw steun voor de Adaptieve Agenda. De provincie Zuid-Holland is mede-opsteller van die agenda. De agenda is een belangrijke leidraad voor de Visie Ruimte en mobiliteit. De ambities en strategieën uit de agenda zijn praktisch een op een vertaald naar de vier rode draden. Dit is vooral doorgewerkt in de rode draad "agglomeratiekracht". Daarbij is onder meer de in uw zienswijze genoemde inzet op relaties met andere regio's, innovatie, specialisatie en ruimte voor dynamiek verwoord.

5 *Programmatische afspraken*

De gemeente benadrukt dat de planontwikkelingen binnen de Duivenvoordecorridor geen belemmeringen mogen ondervinden door het nieuwe provinciale beleid. Het is van regionaal belang dat de gemaakte afspraken worden gecontinueerd. (Bestuursconvenant Duivenvoordecorridor tussen rijk, provincie, gemeenten Voorschoten en Leidschendam-Voorburg).

Antwoord

Wij zullen ons ook houden aan gemaakte afspraken; wij zullen dit in de stukken verwerken.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van de stukken.

6 *Kantorenbeleid*

De gemeente is van mening dat voornamelijk de lokale specifieke opgave centraal moet staan, waarbij het mogelijk moet kunnen zijn kleinschalige (multifunctionele) kantoorruimte ook buiten de concentratiegebieden te blijven faciliteren.

Antwoord

In de VRM en VR wordt gesteld dat nieuwbouw van bijv. lokale kantoren en van kleinschalige kantoren tot 1.000m² per vestiging buiten de concentratiegebieden, mits regionaal afgestemd, mogelijk blijft.

7 *Mobiliteit*

Programma's van andere overheden worden veel frequenter bijgewerkt dan het provinciale Programma mobiliteit, zoals de Adaptieve Agenda Zuidelijke Randstad, maar ook een Regionaal Investeringsprogramma Verkeer en Ven/oer. Aandacht wordt gevraagd voor een zorgvuldige afstemming tussen de relevante mobiliteitsprogramma's en daarbij behorende investeringen, zodat er duidelijkheid ontstaat in prioriteitsstelling en daardoor efficiënter met de beschikbare (financiële) middelen kan worden omgegaan. Naast Rotterdam en Den Haag heeft de gemeente nog meer relaties naar andere steden. Ook de rest van het stedelijk (metropool)gebied verdient aandacht. Zij onderstreept hierbij het belang, naast auto- en OV-verbindingen, van een goed utilitair binnen- en intergemeentelijk fietsnetwerk waarbij de nadruk ligt op een netwerk dat intensief wordt gebruikt.

Antwoord

De provincie zal de voortgang van de VRM monitoren aan de hand van een aantal evaluatiecriteria en als onderdeel van de Staat van Zuid-Holland (dit is het nieuwe monitoringsportal van de provincie Zuid-Holland) iedere twee jaar publiceren. De eerste Staat van Zuid-Holland wordt opgeleverd in mei 2014 en daarna wordt voor de VRM eerst een nulmeting verricht. Wij houden ontwikkelingen in programma's van andere overheden bij. De provincie is als partner in de Zuidvleugel betrokken bij het opstellen van de AAZR en onderschrijft het belang van een OV-netwerk dat intensief wordt gebruikt.

De financiële vertaling van het provinciale infrastructuurbeleid vindt jaarlijks onder andere plaats in het provinciale Meerjaren Programma Infrastructuur (MPI) en het Bestedingsplan BDU. De afstemming tussen het beleid, de relevante programma's en de provinciale financiële kaders wordt dus jaarlijks gemaakt en kan waar nodig worden bijgesteld. Het programma mobiliteit gaat daarbij uit van de bestaande (financiële en/of bestuurlijke) afspraken met onze partners. Wij onderschrijven het door u geformuleerde belang van het fietsnetwerk in de provincie Zuid-Holland. Om die reden richt de provincie haar fietsbeleid op de drukke routes en de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn.

8 *Windenergie*

De gemeente acht het niet reëel, door de aard van de gemeente en de ligging in Haaglanden, om hier ambities voor windenergie neer te leggen.

Antwoord

In de regio Haaglanden is het voormalige zoekgebied langs de A4, A12 en A13 geschrapt. Wel achten wij de locatie windenergie bij het bedrijf CEVA (gemeente Den Haag) landschappelijk aanvaardbaar. Deze locatie is opgenomen in de Verordening ruimte.

9 *Bodem*

De gemeente mist een visie van de provincie op schaliegaswinning. Verdere bodemambities moeten in een bredere bestuurlijke context ontwikkeld worden.

Antwoord

Zoals in de VRM is aangegeven, staan wij voornamelijk kritisch tegenover schaliegaswinning.

Wij volgen de landelijke ontwikkeling met betrekking tot de Structuurvisie Schaliegas en het daarbij op te stellen milieu-effectrapport op de voet. Mede op basis van de resultaten in dat proces zullen wij een standpunt bepalen ten aanzien van schaliegaswinning.

10 *Diverse kanttekeningen bij de ontwerpverordening*

- 10.1 Bij de begripsbepalingen betreffende bestemmingsplannen (lid 1) wordt een aantal ruimtelijke besluiten en/of instrumenten gelijkgesteld met een bestemmingsplan. In juridische zin is het (veelal) niet juist om de omgevingsvergunning en een projectuitvoeringsbesluit gelijk te stellen met een bestemmingsplan;
- 10.2 De verordening maakt niet duidelijk wat moet worden verstaan onder 'rechtmatig' (lid 3). Vallen bijvoorbeeld ook overgangsrechtelijk beschermde bouwwerken en vormen van gebruik hieronder?
- 10.3 In lid 3 is opgenomen wat wordt verstaan onder bestaande bebouwing en bestaand gebruik in het kader van bestaand stads- en dorpsgebied. Daarbij is in lid 4 de bijbehorende begripsbepaling hiervoor opgenomen. Een gevolg van deze regels is dat alle onbenutte/ ongebruikte bouw mogelijkheden, al dan niet via uit te werken bestemmingen of wijzigingsbevoegdheden, niet als bestaande bebouwing of bestaand gebruik worden aangemerkt. In artikel 3.3, Aanpassingstermijn wordt daarbij gesteld dat binnen 3 jaar alle onbenutte bouw mogelijkheden moeten worden wegbestemd of bij GS een afwijkingsverzoek moet worden ingediend om de uit werken bestemming weer op te mogen nemen. Dit heeft grote ongewenste gevolgen voor alle bouwlocaties binnen alle gemeentes, binnen vele bestemmingsplannen. Ook wordt daarmee de facto terug gekomen op recente goedkeuringen, wat niet de bedoeling kan zijn. De provincie zet daarmee alle toekomstige bouwlocaties vast en van een vlotte reactie op marktveranderingen zal geen sprake kunnen zijn;
- 10.4 Ten aanzien van de begripsbepalingen in lid 4 merkt de gemeente op dat veel van de gebruikte definities afwijken van elders (Wro, Wabo e.d.) gebruikte dan wel in de praktijk gebruikelijke definities;
- 10.5 Bij de Ladder voor duurzame verstedelijking (artikel 2.1.1) is 'regionale behoefte' niet nader gedefinieerd. Het is dus niet op voorhand duidelijk wanneer aan dit criterium wordt voldaan, wat de plan- en besluitvorming op lokaal niveau kan bemoeilijken en de rechtszekerheid kan aantasten;
- 10.6 Ten aanzien van kantoren (artikel 2.1.2) constateert de gemeente dat het systematisch gezien merkwaardig is dat hier een regeling in aanvulling op artikel 2.1.1 wordt gegeven, aangezien op grond van de begripsbepalingen de ontwikkeling van kantoren onder het begrip 'stedelijke ontwikkeling' valt. Er is

- daarom geen sprake van een aanvulling, maar van een afwijking op een algemene regel. Ook merkt de gemeente op dat 'lokaal verzorgingsgebied' niet is gedefinieerd;
- 10.7 Voor wat betreft sub e. rijst de vraag hoe moet worden omgegaan met nieuwe kantoren die wel zijn bestemd in een eerder, onherroepelijk bestemmingsplan maar die niet passen in een regionale visie die de instemming heeft van GS. Wegbestemmen van dergelijke kantoornfuncties in een nieuw bestemmingsplan leidt immers tot planschade, die aanzienlijk kan zijn. Aandacht gevraagd voor de mogelijke gevolgen hiervan;
- 10.8 Ten aanzien van woningen op bedrijventerreinen (artikel 2.1.3) is voor de gemeente niet duidelijk waarom het provinciaal beleid op dit punt zo ingrijpend wordt aangepast en hoe deze 'stijlbreuk' door gemeenten op een goede manier kan worden verwerkt;
- 10.9 In artikel 2.1.4 (detailhandel) constateert de gemeente dat de reikwijdte van kwalificaties als onevenredig en niet-onaanvaardbaar in de verordening verder niet is gedefinieerd. Toepassing van deze bepaling leidt tot rechtsonzekerheid voor burgers en bedrijven en vormt daarmee een risicofactor voor bestemmingsplannen;
- 10.10 Door de voorgestelde redactie van de bepaling onder lid 3b wordt een aantal nu wel toegelaten zeer kleinschalige ondergeschikte detailhandelfuncties, zoals die binnen aan huis verbonden beroepen, uitgesloten. Daarmee ontstaat in elk geval voor het grondgebied van Leidschendam-Voorburg een stuk rechtsongelijkheid dat niet door ruimtelijk relevante argumenten gedragen lijkt te (kunnen) worden;
- 10.11 Ten aanzien van 'Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie' merkt de gemeente op dat de begrippen 'gebiedseigen ontwikkeling', 'kwaliteitscategorie', 'kleinschalig' en 'gebiedsvreemde ontwikkeling' niet nader zijn gedefinieerd. Dat maakt de toepassing van deze bepaling als toetsingskader voor ruimtelijke plannen en besluiten onvoldoende rechtszeker. Daarbij vraagt de gemeente zich ook af welke ruimte/bevoegdheid er voor GS bestaat om aanvullende (kwaliteits-) eisen te stellen aan ontwikkelingen die al rechtstreeks passen binnen de doelstellingen en aanwijzingen van de provinciale kwaliteitskaart;
- 10.12 De zogenoemde maatschappelijke tegenprestatie roept vragen op. In de eerste plaats biedt de verordening geen enkel aanknopingspunt voor de vraag wat dan de aard en omvang van de aan te leggen groen- en overige voorzieningen moet zijn. Daarnaast rijst de vraag op welke wijze de - op geld gewaardeerde – maatschappelijke tegenprestatie in verband kan worden gebracht met de toepassing van artikel 6.12 Wro. Het lijkt twijfelachtig dat het gebruiken van de kostenverhaalsinstrumenten uit de Grondexploitatiewet voor het uitvoeren van dit onderdeel van het provinciaal beleid tot een werkbare, maar ook juridisch houdbare, praktijk zal leiden;
- 10.13 Ten aanzien van regels voor agrarische bedrijven (artikel 2.2.2) wil de gemeente weten wat de toegevoegde waarde maar ook de grondslag voor een extra afwegingsmoment is door het opnemen van een doelmatigheidstoets;
- 10.14 Artikel 2.2.2 lid 2 gaat in op glas voor glas. De gemeente constateert dat deze bepaling niet duidelijk is geformuleerd; kan op grond van deze bepaling ook een nieuw volwaardig glastuinbouwbedrijf worden opgericht of kan het alleen gaan om uitbreiding van de bestaande oppervlakte van de kassen? Ten aanzien van nevenactiviteiten (lid 3) is zij van mening dat niet duidelijk is hoe detailhandel zich verhoudt tot het bepaalde in artikel 2.1.4, Verder is de vraag wat moet worden verstaan onder een 'potentieel geringe verkeersaantrekkende werking';
- 10.15 Ten aanzien van hergebruik bestaande bebouwing buiten BSD (artikel 2,2.3) merkt de gemeente op dat het onduidelijk is waarop het onderscheid tussen hergebruik enerzijds en sloop/nieuwbouw anderzijds berust. De ruimtelijke impact zou in beginsel in beide gevallen vergelijkbaar moeten zijn;
- 10.16 Waarom is sloop/nieuwbouw ten behoeve van een zorgfunctie van het vereiste van een maatschappelijke tegenprestatie uitgezonderd ?;
- 10.17 Ten aanzien van de algemene ontheffing (artikel 3.1 lid 1) meent de gemeente dat deze bepaling zodanig globaal en ongespecificeerd is geformuleerd dat van een objectief bepaalbaar criterium voor het beantwoorden van de vraag, wanneer de bedoelde ontheffing kan worden verleend, geen sprake is;
- 10.18 De 10%-regeling uit de (ontwerp-) verordening wijkt af van het bepaalde in het Bro, terwijl deze bepalingen in principe wel tegelijkertijd op dezelfde situaties van toepassing kunnen zijn. Hier is sprake van (mogelijke) conflictsituaties;
- 10.19 Bij artikel 3.1 lid 5 merken wij op dat deze bepaling zo is geformuleerd dat de indruk wordt gewekt dat de verordening de juridische grondslag vormt voor het al dan niet opnemen van bestaande rechten uit een

voorgaand bestemmingsplan. Dat is echter niet juist aangezien de verplichting dergelijke bestaande rechten op te nemen voortvloeit uit het Bro in combinatie met de jurisprudentie ter zake en deze verplichting ook bestaat wanneer de verordening daar niet in voorziet;

- 10.20 Ten aanzien van artikel 3.2 stelt de gemeente voor om het College van burgemeester en wethouders geheel verantwoordelijk te maken voor het aanvragen van een ontheffing, in het kader van haar algemene voorbereidende taak als bedoeld in artikel 160 Gemeentewet. Dat maakt sneller en efficiënt schakelen over de ontheffing mogelijk, zonder afbreuk te doen aan de uiteindelijke finale zeggenschap hieromtrent van de gemeenteraad;
- 10.21 Bij de aanpassingstermijn (artikel 3.3) benadrukt de gemeente dat GS zich er, voor wat betreft de aard en toepassing van de bepaling, rekenschap moet geven dat gebruikers (burgers, bedrijven, ontwikkelaars en initiatiefnemers) in een bestemmingsplangebied vooral zijn gebaat bij rechtszekerheid. Onduidelijkheid en onzekerheid over de status en werkingsduur van een bestemmingsplan belemmert nieuwe ontwikkelingen en weerhoudt gebruikers ervan te investeren in een gebied;
- 10.22 Strikte toepassing van de bepaling ten aanzien van heroverweging van stedelijke ontwikkelingen buiten het BSD raakt zowel het belang van gemeenten als rechtstreeks aan bestaande, onherroepelijk vastgelegde rechten van derden. Ruimtelijke ingrepen beslaan vaak een tijdvak van meerdere jaren. Op grond van de ontwerpverordening kan een gemeente verplicht worden om lopende en al dan niet voltooide ontwikkelingen weg te bestemmen. Dit heeft negatieve effecten op de bereidheid van private en overige partijen om te participeren in initiatieven buiten het BSD en daarmee in feite nieuwe ontwikkelingen blokkeren. Ook wijzen wij op de mogelijkheid voor derden om planschade te vorderen. De omvang van dergelijke planschades kan zeer fors oplopen. Wanneer de oorzaak van het ontstaan van zulke schades ligt in de toepassing van de Verordening, zal de provincie de financiële consequenties voor haar rekening moeten nemen en dit ook in de verordening of anderszins bindend vast moeten leggen;
- 10.23 Bij artikel 3.5 (Wijziging begrenzing door GS) constateren wij dat niet duidelijk is of gemeenten verplicht zijn hun bestemmingsplannen te herzien wanneer GS besluiten begrenzingen aan te passen in één van de andere in de bepaling genoemde gevallen. Ook in dit geval wijzen wij u op de financiële, juridische en overige gevolgen daarvan, die in feite bij de gemeenten worden neergelegd.

Antwoord

- 10.1 In de Wet ruimtelijke ordening is aangegeven dat de verordening regels niet alleen regels kan stellen ten aanzien van een bestemmingsplan, maar ook ten aanzien van onder andere een omgevingsvergunning en een projectuitvoeringsbesluit. In juridisch opzicht zijn dit inderdaad andere instrumenten dan een bestemmingsplan. De regels in de verordening lenen zich inhoudelijk gezien zowel voor toepassing bij een bestemmingsplan als voor toepassing bij de daarmee gelijkgestelde ruimtelijke plannen en instrumenten.
- 10.2 Bouwwerken en vormen van gebruik die onder het overgangsrecht vallen, worden ook als 'rechtmatig' beschouwd.
- 10.3 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 10.4 De begripsbepalingen moeten verduidelijking geven van de in de verordening gehanteerde begrippen. Waar mogelijk is aangesloten bij bestaande begripsbepalingen, voor zover die worden gehanteerd in regelingen met hetzelfde doel als de regeling in de verordening. In de zienswijze worden overigens geen concrete suggesties voor aanpassing gedaan.
- 10.5 In de toelichting van de verordening is een verwijzing opgenomen naar het Programma ruimte voor wat betreft de uitleg van het begrip regionale behoefte. Daarbij is aangegeven wat moet worden verstaan onder het begrip regio en welke eisen de provincie stelt aan regionale visies.
- 10.6 De regeling voor kantoren is geen afwijking van de ladder voor duurzame verstedelijking, maar een nadere invulling daarvan. Het gaat hier met name om een invulling van de tweede trede (locatiekeuze binnen bestaand stads- en dorpsgebied). Dit is inherent aan de keuze voor locatiebeleid voor kantoren. Het begrip 'lokaal verzorgingsgebied' is inderdaad niet gedefinieerd. In de toelichting van de verordening is uitgelegd dat het hier bijvoorbeeld gaat om een gemeentehuis of een bankfiliaal. Het gaat dus om dienstverlening die is gericht op de lokale omgeving.
- 10.7 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 10.8 De nieuwe regeling is algemener geformuleerd en biedt iets meer ruimte aan een afweging op gemeentelijk niveau voor het mogelijk maken van transformatie of functiemenging op bedrijventerreinen.

- Het verschil met de huidige verordening is minder groot als wordt verondersteld in de zienswijze. Bovendien is er geen noodzaak voor gemeenten om vigerende bestemmingsplannen aan te passen.
- 10.9 De verordening stelt geen regels voor burgers en bedrijven, maar stelt regelt voor bestemmingsplannen. De genoemde criteria worden ook gehanteerd in de jurisprudentie. De verordening laat op dit punt enige ruimte voor een afweging op lokaalniveau. De gemeente kan bij het opstellen van het bestemmingsplan nadere invulling geven aan deze criteria.
- 10.10 Zie thema 4 detailhandel.
- 10.11 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 10.12 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 10.13 Een gebruikelijke regel in een bestemmingsplan voor een agrarisch bedrijf is dat het oprichten van bebouwing alleen mogelijk is binnen een agrarisch bouwperceel en voor zover dit noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering. Het gaat hier om een afweging tussen het landschappelijk belang en het bedrijfseconomisch belang.
- 10.14 Het principe 'glas voor glas' geeft alleen uitbreidingsmogelijkheden bij een bestaand volwaardig glastuinbouwbedrijf. Om onduidelijkheid te voorkomen zal in artikel 2.2.2, tweede lid, het woord "bestaand" worden ingevoegd. Detailhandel als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf is mogelijk voor zover het gaat om de verkoop van producten uit eigen teelt.
Met potentieel geringe verkeersaantrekkende werking wordt bedoeld dat de nevenfunctie niet onevenredig meer verkeer trekt dan de agrarische bedrijfsvoering. Omdat deze voorwaarden ook niet voor andere ontwikkelingen in de verordeing is opgenomen, wordt deze voorwaarde alsnog geschrapt uit de ontwerpverordening. Het is overigens wel een aspect wat een rol kan spelen bij een goede ruimtelijke belangenafweging. Het is echter niet nodig dit op voorhand al uit te sluiten.
- 10.15 Het onderscheid tussen hergebruik en herontwikkeling (sloop/nieuwbouw) is inderdaad wat kunstmatig. Herontwikkeling is in feite een nieuwe ontwikkeling zoals bedoeld in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit zoals opgenomen in artikel 2.2.1 van de verordening. Het is niet nodig hierop aanvullende regels te stellen voor herontwikkeling. Het vierde lid (herontwikkeling bestaande bebouwing) en het vijfde lid (herontwikkeling van een bestaande woning) van artikel 2.2.3 worden daarom geschrapt. De regels over hergebruik blijven wel staan, omdat de regels aanvullend zijn op artikel 2.2.1. Het gaat bijvoorbeeld om het uitsluitend van (her)gebruik van kassen voor andere functies dan teelt onder glas.
- 10.16 Bij 10.15 is aangegeven dat het betreffende lid wordt geschrapt.
- 10.17 De formulering sluit aan bij de in de Wet ruimtelijke ordening gehanteerde formulering. In de jurisprudentie wordt weinig ruimte geboden voor een andere formulering.
- 10.18 Voor zover sprake is van een conflictsituatie gaat de hogere regeling voor.
- 10.19 Zie thema aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 10.20 De provincie wil situaties voorkomen waarbij Burgemeester en Wethouders een ontheffing aanvragen voor een ontwikkeling waarvan later blijkt dat de Gemeenteraad zich hierin niet kan vinden.
- 10.21 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 10.22 Een bepaling gericht op heroverweging van stedelijke ontwikkelingen buiten BSD maakt geen onderdeel uit van de ontwerpverordening. Een bepaling hierover was wel opgenomen in het ambtelijk concept, wellicht dat hierdoor verwarring is ontstaan. .
- 10.23 Het artikel is vooral bedoeld om kennelijke fouten te repareren. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat dit zal kunnen leiden tot een noodzakelijk aanpassing van gemeentelijke bestemmingsplannen. Het zal eerder andersom zijn, dus dat de verordening wordt aangepast aan bestaande en bestemde situaties die nog niet zijn verwerkt in de verordening.

Conclusie:

De zienswijze leidt tot wijziging:

- In artikel 2.2.2, tweede lid, (agrarische bedrijven: glas voor glas) wordt het woord "bestaand" ingevoegd voor de zinsnede "volwaardig glastuinbouwbedrijf".
- In artikel 2.2.3 (hergebruik bestaande bebouwing) worden het vierde en vijfde lid geschrapt.
- In artikel .2.2.2, derde lid van de ontwerpverordening wordt de voorwaarde dat een verbredingsactiviteit niet meer dan een potentieel geringe verkeersaantrekkende werking mag hebben geschrapt.

A-11 Regio Holland Rijnland

1 *Sturingsfilosofie*

De sturingsfilosofie uit de Koersnotitie komt onvoldoende terug in de visie, nog minder in het Programma ruimte en de verordening is zelfs restrictief te noemen. Een en ander is ook niet gedifferentieerd naar gebieden.

Antwoord: zie thema 1

2 *Proces*

Van begin 2013 tot aan de Koersnotitie was het proces rondom de VRM interactief. Na het verschijnen van de Koersnotitie werd het interactieve karakter minder groot. Zo werd bijvoorbeeld het Programma mobiliteit pas na besluitvorming door Gedeputeerde Staten vrijgegeven, zodat alleen een reactie via een zienswijze restte. Verzoek om na de zienswijze periode in gesprek te gaan met de regio's.

Antwoord

Aan dit verzoek is voldaan via de bestuurlijke tafels RO in april 2014. Verder zullen met de regio's in gesprek gaan over het opstellen c.q. actualiseren van de regionale visies over wonen, kantoren en over de Agenda ruimte.

3 *Aanpassingstermijn regionale visies kort*

De regio oriënteert zich nog op de vorm die onze regionale visies de komende periode zullen krijgen. Inhoudelijk liggen de grote lijnen van onze regionale visies redelijk vast. Maar of 1 juli 2015 haalbaar is, is nog de vraag. Daarnaast gaat de regio nog uit van een jaarlijkse proces van herziening van de VRM.

Antwoord

Wij verwachten van de regio's dat ze uiterlijk 1 juli 2015 een woonvisie met een actueel programma hebben vastgesteld. De meeste recente provinciale woningbehoefteramingen en woningmarktverkenning zijn eind 2013 – begin 2014 uitgebracht en met de regio's besproken. Wij vinden het wenselijk en haalbaar dat regionale programma's binnen de gestelde termijn, die neerkomt op circa anderhalf jaar, zijn geactualiseerd. Vanzelfsprekend gaat de provincie in gesprek met de regio over de inhoud en over de planning en voortgang van de voorbereiding van de regionale visies voor wonen en werkfuncties. De provincie biedt met de VRM een duurzaam langetermijnperspectief. Het is niet de bedoeling dat de visie jaarlijks wordt herzien. De programma's Ruimte en Mobiliteit zullen wel regelmatig worden geactualiseerd. De regio zal daar zijn inbreng op kunnen leveren.

4 *Bebouwde ruimte*

De regio streeft naar een vitale Greenport Duin- en Bollenstreek. Om vorm te geven aan dat proces kan de regio goed uit de voeten met de huidige bebouwingscontouren. Die hebben voor planologische rust gezorgd. De regio is het eens dat er gewerkt moet worden met initiatieven vanuit de markt, maar vervolgens gaat de provincie allerlei regels stellen aan de procedures en plannen, waardoor de initiatieven kunnen stranden. Verzoek om het instrumentarium nog eens te heroverwegen. Zo moet er ook ruimte zijn voor regionaal maatwerk.

De Rijn- en Veenstreek wordt stevig getroffen door de VRM. Het stationsgebied van Alphen, als regionale kern voor het Groene Hart is een ideaal gebied voor kantoorontwikkeling. Veel locaties waar al plannen voor zijn vallen nu buiten het BSD.

De regio verzoekt om een ruimere overgangsregeling (artikel 3.3) omdat de overgang van bebouwingscontouren naar de nieuwe regels met BSD een zeer grote impact hebben. Deze overgang heeft ook een risico van planschade in zich. De regio waarschuwt er ook voor om niet te snel te beginnen aan het schrappen van plancapaciteit.

Antwoord: zie thema 2, 5 en 10.1 Duin- en Bollenstreek

5 *Kantoren*

De regionale kantorenstrategie van Holland Rijnland is niet overgenomen in de VRM. Pleidooi om uit te gaan van de totale kantorenvorraad in de regio. S.v.p. niet werken met een kantorenquotum. Wanneer sectoren zich

sneller ontwikkelen dan voorzien, dan moet daar ook ruimte voor zijn, zonder dat dit ten koste gaat van andere kantorenbranches.

Antwoord

Wij verwerpen beslist niet uw regionale strategie. Wij hebben waardering voor de set bindende afspraken die u heeft vastgesteld over:

1. planreductie:
 - Het aanbod van kantoren te verminderen
 - Per kantorenlocatie een duidelijk profiel te ontwikkelen
 - Dat voor kantoren een uitgifteprotocol geldt waarbij de SER-ladder wordt gehanteerd
 - Onderscheid te maken in lokale en regionale vraag.
 - De verkantoring op bedrijventerreinen tegen te gaan.
2. renovatie:
 - Eigenaren te helpen met de renovatie van verouderd vastgoed op duurzame kantoorlocaties
3. transformatie:
 - Flexibiliteit in procedures en regels te betrachten
 - Verouderde kantorenlocaties binnen één jaar in kaart te brengen
 - Ambtelijke projectgroep Transformatie in te stellen.

Een belangrijk punt van onze kritiek betreft het ontbreken van een keuze voor een nieuwbouwvraagstelling die in lijn is met de VRM en de voorganger de PSV. Bovendien legt u geen koppeling tussen de nieuwbouwvraag en een daartoe gelimiteerd overzicht nieuwbouwplannen (m2). Uw (harde) planvoorraad is ons inziens te ruim voor de huidige voorraad van ca 1,4 mln., die afwijkt van de provinciale wijze van meting (ca 1 mln. m2).

Wij vinden het van belang vinden dat een nieuwe regionale kantorenvisie wordt opgesteld medio 2015, die wij kunnen aanvaarden. In thema 4 Kantoren is aangegeven, in hoeverre dan schuifruimte tussen locaties mogelijk is. In de themabeantwoording is ook aangegeven, dat o.a. het biosciencepark Leiden en Space Business Park/ESA/ESTEC buiten de regionale kantorenprogrammering kan worden gehouden om zodoende optimaal kansen te kunnen benutten. Voorts zullen wij op basis van heroverweging van onze bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn voor de realisatie van het W4 project, de kantoorontwikkelmogelijkheden in het plangebied W4 alsnog toevoegen aan de kantoorconcentratie locatie W4 Leiderdorp-Zoeterwoude.

6 Bedrijventerreinen/monitoring

De regio ondersteunt het beleid met betrekking tot functiemenging op bedrijventerreinen, maar dat mag niet leiden tot verdringing van hogere categorieën. Monitoring is noodzakelijk. Verzoek deze monitoring nader uit te werken. Op kaart 2 van de verordening ontbreekt een deel van het bedrijventerrein Delfweg.

Antwoord

Voor de provincie zijn de belangen van zittende bedrijven en de daarmee samenhangende werkgelegenheid van groot belang. Daarom dient verdringing voorkomen te worden. Monitoring wordt niet per deelonderwerp uitgewerkt. De VRM krijgt een eigen monitor, te beginnen met de 0-monitor in het najaar van 2014. Hierin zullen bedrijventerreinen en de consequentie van functiemenging een plek krijgen. Functiemenging op terreinen van milieucategorie 4 en hoger is niet toegestaan en dus is verdringing van die categorie bedrijven niet aan de orde. Functiemenging (bij milieucategorie 3) is voor gemeenten een mogelijkheid, geen verplichting.

U constateert terecht dat een deel van het bedrijventerrein Delfweg ontbreekt. De uitbreiding wordt als reservering toegevoegd aan de kaart in het Programma ruimte.

Conclusie

De uitbreiding van het bedrijventerrein Delfweg in Noordwijkerhout opnemen op kaart.

7 Detailhandel

Eens met de visie dat verspreide winkels geconcentreerd moeten worden in de bestaande centra. Voor Holland Rijnland horen de PDV-locaties ook bij de bestaande centra. Ook in de VRM maken deze locaties onderdeel uit van de detailhandelshoofdstructuur maar de VRM biedt geen enkel perspectief aan deze locaties. Het nu geheel vrijgeven van de vestiging van grote (>1000 m2) bouwmarkten en tuincentra draagt ook niet bij aan een mogelijke versterking van deze locaties. De regio wil zich inzetten om ook de dorpscentra buiten de hoofdwinkelstructuur in de VRM levendig te houden. Bepaalde toevoeging van m2 aan winkels kan hierbij soms nodig zijn voor de

levendigheid en vitaliteit. Daarnaast stelt Holland Rijnland voor de saldobenadering bij toevoeging van m2 detailhandel buiten de hoofdwinkelstructuur niet te dogmatisch op te vatten. Ten aanzien van afhaalpunten stelt de regio voor de mogelijkheden te verruimen door:

- Ondergeschikt afhaalpunt bij bedrijven gekoppeld is aan de werkzaamheden van het bedrijf toestaan. Er worden beperkende eisen voor het afhaalpunt opgenomen met maximale m2.
- Afhaalpunten langs high traffic locaties zoals N- of rijkswegen.
- PDV-locatie 't Heen staat wel op kaart, maar ontbreekt in het overzicht

Antwoord

't Heen in Katwijk wordt als PDV-locatie toegevoegd aan het overzicht in het Programma ruimte. Voor de overige onderwerpen zie thema 4.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte

8 *Scienceparken*

Het beleid ten aanzien van scienceparken is niet eenduidig, ze vallen in de VRM onder verschillende thema's. Geef ze dezelfde status als de greenports en de mainport en de kenniscentra. Dit ook verwerken op kaart 1 verordening.

Antwoord: zie thema 4.2 Kantoren.

9 *Toevoeging van criterium leefbaarheid bij afweging (boven)regionale wegen*

Naast de drie criteria in het Programma mobiliteit: congestiegevoeligheid, bijdrage aan de Zuid-Hollandse topsectoren en verkeersveiligheid. Verzoek om aan dit afwegingskader het criterium leefbaarheid toe te voegen.

Antwoord

De genoemde criteria zijn de hoofdcriteria bij de afweging van projecten en die worden hier genoemd. Uiteraard kunnen bij individuele projecten ook andere onderwerpen een rol spelen, zoals leefbaarheid. Dat zal per project aan de orde komen.

10 *N11 en A44 als belangrijke schakels in het regionale netwerk*

De regio mist in de VRM aandacht voor zowel de N11 als de A44 als belangrijke schakels in het regionale netwerk. Ook al is dit rijksinfrastructuur, gezien de positie in het totale netwerk en de diverse (provinciale) opgaven in de N11-corridor en gekoppeld aan de A44 verwachten zij een visie op deze corridors en op de projecten daarbinnen die in samenhang moeten worden uitgevoerd. Er missen enkele projecten in de opsomming. In de visie wordt geen samenhangend beeld gegeven van de bereikbaarheidsmaatregelen en - projecten in de Bollenstreek en Leidse Regio en al helemaal niet in relatie tot de A44.

Antwoord

Zoals aangegeven in paragraaf 2.3.5. van het Programma mobiliteit kan in de toekomst besloten worden gebiedsverkenningen te starten, zoals u hier suggereert voor de N11-corridor gekoppeld aan de A44. Indien er inhoudelijk voldoende aanleiding bestaat kan dit voor de door u genoemde corridors en gebieden worden opgepakt. In de gebiedsgerichte bijlage van het Programma mobiliteit is een beeld geschetst van de projecten die in de regio Holland-Rijnland aan de orde zijn. Deze gebiedsbeschrijving heeft als doel om een samenhangend beeld te schetsen, met alle projecten uit het programma mobiliteit als basis.

11 *Traject Leiden-Utrecht*

De regio mist in de VRM een lange termijnvisie op de spoorverbinding Leiden - Utrecht. Uiteindelijk moet traject ook volledig verdubbeld worden om uiteindelijk een volwaardig intercityproduct (kwalitatief en kwantitatief) met ondersteunende sprinters mogelijk te maken.

Antwoord

Het opwaarderen van de spoorverbinding Leiden – Alphen aan den Rijn is een eerste aanzet voor verbetering van de kwaliteit op het spoor tussen Leiden en Utrecht. Een deel van de verbinding ligt in de provincie Utrecht. Ook daar zijn plannen om de kwaliteit te verbeteren.

12 *Zorgen om OV in landelijk gebied*

De regio maakt zich in het bijzonder zorgen om het openbaar vervoer in het landelijk gebied. Voor de regio is er een maatschappelijk minimumniveau qua OV-ontsluiting voor de inwoners van onze regio.

Antwoord: zie thema 6.1

13a *Stationsomgeving*

Bij de ontwikkeling van stations zou de provincie niet vanuit een restrictieve rol moeten acteren maar vanuit een aanjaagfunctie de ontwikkelingen rondom stationslocaties eerder moeten stimuleren. Dan gaat het bijvoorbeeld om de OV-ontsluiting, maar ook om voorzieningen in ketenmobiliteit (bv. fietsenstallingen).

Antwoord

Wij acteren hier niet restrictief. In het samenwerkingsverband Stedenbaan werken provincie en de regio Holland-Rijnland samen aan onder meer ontwikkelingen rondom stationslocaties. De methode van alliantiegesprekken is in Stedenbaan juist specifiek ontwikkeld voor gebiedsontwikkelingen bij stations.

13b *Koppeling fiets en OV-netwerk*

Alle treinstations zouden per definitie in het regionaal hoofdfietsnetwerk moeten zitten. De trein, als hoofdas van het OV, maakt dat reizigers geneigd zijn grotere afstanden per fiets af te leggen. En juist op de kleinere stations is het regionale OV vaak niet toereikend als voortransport.

Antwoord

Vanuit de gedachte van ketenmobiliteit is het in samenhang bezien van fietsinfrastructuur en stationslocaties een logische stap. De provincie richt haar fietsbeleid op de drukke routes en de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn.

14 *Ontbreken fietssnelwegen*

In het Programma mobiliteit ontbreken bij de paragraaf Hoofdroutes fiets (paragraaf 2.1.4) de fietssnelwegen.

Antwoord

Snelfietsroutes maken (in de vorm van plusroutes, zijnde routes met meer dan 1500 interlokale fietsers per etmaal) onderdeel uit van de kaart met drukke fietsroutes Zuid-Holland. Deze kaart geeft de feitelijke situatie van het fietsgebruik weer.

15 *Reservering voor de Noordelijke Randweg Rijnsburg (NRR)*

De regio mist in de VRM een juiste reservering voor de Noordelijke Randweg Rijnsburg. Verzoek om de ruimtelijke reservering voor de Noordelijke Randweg Rijnsburg te wijzigen in het zoekgebied conform alternatief 3 in de Verkenning Graaf Floris V Route / Noordelijke Randweg Rijnsburg. Zie aparte brief.

Antwoord

De Noordelijke Randweg Rijnsburg is geen ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk, maar betreft een ontsluiting voor de uitbreiding van Rijnsburg. Conform "bestuursovereenkomst provincie Zuid-Holland en gemeente Katwijk vanwege het HOV-net Zuid-Holland noord 17 mei 2013" is deze randweg opgenomen in de lijst van ruimtelijke reserveringen.

16 *Strikte beperking door hanteren drie gebiedscategorieën*

Wat is de relatie tussen de indeling in gebiedscategorieën en de gebiedsprofielen. E.e.a lijkt tegenstrijdig: aan de ene kant meer ruimte geven in het buitengebied wanneer dit iets toevoegt aan de ruimtelijke kwaliteit, aan de

andere kant dit weer op slot zetten met de gebiedscategorieën Juist in de categorie 'gebieden met topkwaliteit' is het relevant om op basis van het gebiedsprofiel tot maatwerk te komen.

Antwoord

De gebiedscategorieën geven aan waar welk type ingrepen mogelijk zijn. In gebieden met topkwaliteit wordt aangegeven dat daar met name gebiedseigen ontwikkelingen mogelijk zijn die passen bij aard en schaal van het gebied. ("inpassing") Dit vraagt uiteindelijk om maatwerk. Het gebiedsprofiel kan hier een handreiking bij zijn. Er is geen directe relatie tussen beschermingscategorie en gebiedsprofiel. Gebiedsprofielen zijn ook behulpzaam bij de ingrepen "aanpassing" en "transformatie".

17 *Onduidelijkheid bij het instrument maatschappelijke tegenprestatie*

Het instrument van maatschappelijke tegenprestatie is nog onvoldoende uitgewerkt. Holland Rijnland vindt het van belang dat bij ontwikkelingen, die reeds lopen, niet een soort compensatieverplichting ontstaat, die er eerder niet was. Vanzelfsprekend zal een uitwerking in nauwe samenspraak met de gemeenten plaats dienen te vinden.

Antwoord: zie thema 3. Ruimtelijke kwaliteit

18 *Molenbiotoop*

De regio bepleit bij molens binnen stadsgebied de molenbiotoopregels helemaal af te schaffen. Gemeenten maken dan bij stadsontwikkeling zelf een integrale belangenafweging, in overleg met belanghebbenden en de provincie. Zij krijgen de bevoegdheid voor besluitvorming. De gemeente is daartoe zelf goed in staat

Antwoord: zie thema 12 Molenbiotoop

19 *Ontwikkelingen mogelijk maken in het Groene Hart*

De VRM zet vooral in op economische ontwikkeling in de stedelijke agglomeratie. Ontwikkelruimte in het Groene Hart is noodzakelijk om de Randstad als geheel een internationaal sterke concurrentiepositie te geven De voorliggende visie is nog te beperkt en teveel gestoeld op de bestaande situatie. De Groene Hart-gemeenten hebben al jaren laten zien dat zij zorgvuldig omgaan met het Groene Hart. Verzoek u om hier meer maatwerk mogelijk te maken. De leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen is gebaat bij een sterke Groene Hart economie. Daarbij horen voorzieningen en aantrekkelijke woonmilieu's om te voorzien in de eigen behoefte. De gemeenten van de Rijnstreek willen met de provincie in gesprek gaan Rijnstreek over de aanduiding 'anticipeergebied bevolkingsdaling'.

Antwoord

Zie thema 10.7 en thema 5. Wij gaan graag met de gemeenten uit de Rijnstreek in gesprek over de huns inziens onterechte aanduiding van anticipeergebied. Wij doen dit vanuit het volgende perspectief. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de Rijnstreek in het kader van de Beleidsagenda bevolkingsdaling (Rijk/IPO/VNG) aangewezen als anticipeergebied. Die aanwijzing zelf is geen besluit in de VRM, de VRM verwijst ernaar. De aanwijzing biedt de Rijnstreek de mogelijkheid om op een samenhangende wijze na te gaan hoe vroegtijdig vooruit kan worden gelopen op demografische ontwikkelingen waarmee de regio te maken gaat krijgen. Bevolkingsdaling is één van die ontwikkelingen, maar ook ontgroening en vergrijzing zijn aan de orde. Dat heeft naast het woningbouwprogramma ook gevolgen voor onder andere de kwaliteit van een aantal voorzieningen en op de verhouding van arbeidsvraag en arbeidsaanbod. Een bewust anticiperen op deze vraagstukken kan de regio helpen om in sociaal-economisch opzicht een robuust toekomstperspectief te ontwikkelen. Daarmee kan tevens bijgedragen worden aan de bredere economische ontwikkelingen in de Randstad.

De aanduiding van anticipeergebied moet niet worden beschouwd als een negatieve duiding van de regio. Een actieve invulling ervan geeft eerder blijk van een positieve houding ten opzichte van trendontwikkelingen die in zeer grote mate autonoom van aard zijn.

20 *Opmerkingen in detail van regio Holland Rijnland*

20.1 Verzoek om de hele gemeente Katwijk op te nemen binnen het gebied van de Greenport Duin- en Bollenstreek.

- 20.2 Verzoek om aanpassing van de begrenzing van de Greenport Aalsmeer.
- 20.3 Verzoek om de Greenport Aalsmeer in kaart en in legenda van de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur op te nemen.
- 20.4 Verzoek om de openlucht recreatiegebieden, en de kroonjuwelen correct op de kaart ruimtelijke hoofdstructuur op te nemen. Verzoek om verblijfsrecreatiegebieden beleidsarm over te nemen uit de PSV en correct op alle kaarten aan te geven.
- 20.5 Op de Kwaliteitskaart - laag stedelijke occupatie zijn de groene buffers deels weggevallen (Land van Wijk en Wouden en Hollands Plassengebied). Deze staan wel op de kaarten Ruimtelijke Hoofdstructuur en kaart 11. Stad en Land verbonden. Verzoek de Kwaliteitskaart hierop aan te passen.
- 20.6 Verzoek om correcties op kaart 11 door te voeren. De arcering voor recreatiegebied rond de steden in de Oosteinderpolder (Hillegom), de Oostvlietpolder (Leiden) en de Boterhuispolder (Leiderdorp/Teylingen) ontbreekt. Op deze kaart heeft het Natura2000 gebied De Koepelduinen de status van stedelijk groengebied gekregen. Tevens lijkt de EHS niet overeen te komen met de onlangs herbegrensde EHS.
- 20.7 Verzoek de kaart met woningbouwlocaties buiten BSD en de ruimtelijke reservering bedrijventerreinen op te nemen in de planviewer en hierop de kleinere locaties ook een plaats te geven.
- 20.8 Als de provincie toetst op de behoeftes van de regio om de eis van een driejaarlijkse herziening van de regionale woonvisie nog eens te heroverwegen.
- 20.9 Terugvalopties: Verzoek om cijfers per gemeente op te nemen in het Programma ruimte Wie bepaalt welke plannen niet meer nodig zijn, wie betaalt vervolgens de planschade
- 20.10 Huisvesting arbeidsmigranten: Verzoek om deze op te nemen in het Programma ruimte en een verwijzing in de Verordening ruimte, juist omdat het bij deze vorm van huisvesting niet om 'normale stedelijke functies' gaat.
- 20.11 Valkenburg; verzoek om de eis om vanuit het noorden te gaan ontwikkelen te laten vervallen.
- 20.12 Realisering Greenportwoningen. In het programma staat dat de opbrengst wordt afgedragen aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM). Echter de GOM heeft het alleenrecht om de bouwtitels voor de 600 Greenportwoningen te verkopen. Verzoek de tekst te corrigeren.
- 20.13 Nieuwe infrastructuur (2.3.1) Verzoek om op de kaart verschil aan te brengen in de legenda voor een reservering voor een weg waarvoor het tracé al vastligt en voor een weg die nog aan het begin van het tracékeuze proces staat.
- 20.14 Verzoek Alphen aan den Rijn toe te voegen aan het lijstje concentratielocaties en op kaart (2.3.3).
- 20.15 Greenport Duin- en Bollenstreek (2.4.2) Verzoek om het operationeel doel en de beleidsomschrijving beter in overeenstemming te brengen met de realiteit en ambities. Tekstvoorstellen bij paragraaf 2.4.2
- 20.16 Handhaven teeltareaal (2.4.2) genoemd wordt een oppervlakte van 1.265 ha eerste klas bollengrond. Dit moet 2.625 ha zijn. In de PSV waren de graslanden die in beginsel omgezet mogen worden naar bollengrond apart genoemd, nu zijn het de graslandjes, die juist niet genoemd zijn en die geen arcering hebben gekregen. Verzoek om dit in de VRM en de Verordeningen te corrigeren, conform de huidige PSV en ISG.
- 20.17 Noordelijke ontsluiting Greenport behelst meer dan de Duinpolderweg, verzoek dat aan te passen in alle stukken.
- 20.18 Maatregelenpakket Middengebied s.v.p. opnemen in het Programma mobiliteit.
- 20.19 Verzoek tot aanpassing van de definitie van bollenteeltbedrijf, gemengd bollenteeltbedrijf, stekbedrijf en Boom- en sierteeltbedrijf in de verordening met tekstvoorstel.
- 20.20 Artikel 1.1, k. en l.: onderscheid tussen gebiedseigen en gebiedsvreemde ontwikkeling te vaag. Of aanpassen of verwijderen.
- 20.21 Artikel 1.1, ae: valt een integrale ruimtelijke visie ook onder de definitie, graag verduidelijking.
- 20.22 Artikel 1.1; aj problemen met de bestaande definitie wat er wel of niet onder valt.
- 20.23 Artikel 1.1; aq: problemen met de definitie van zichtlijn in landschappelijke zin en in de betekenis voor de scheepvaart.
- 20.24 Artikel 1.2, lid a: Verzoek om bij de verwijzing naar WABO artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 of 3, "onder 2" weg te halen.
- 20.25 Vragen bij de Ladder voor duurzame verstedelijking
- 20.26 Artikel 2.1.7: begrippen bollenteeltgebied, bollenteelt areaal en bollenteeltbedrijven door elkaar gebruikt. Verzoek dat aan te passen (zie ook 20.19). Verder vragen over bollengrondcompensatie en kaart 4.

- 20.27 Artikel 2.1.7, lid 2: Kassen groter dan 3000m2 moeten naar kassenconcentratiegebieden. Grond voor kassen moet ook gecompenseerd worden.
- 20.28 Artikel 2.1.7 lid 4: Voorkeur van de regio om alle uitbreiding van handels- en exportbedrijven te concentreren op het agrarisch bedrijventerrein Delfweg. Overige uitbreiding moet gecompenseerd worden. Voorstel om voorwaarden aan het artikel toe te voegen.
- 20.29 Artikel 2.1.7; lid 5: Verzoek dit artikel te vervangen door het oude artikel uit de verordening 2013. Ook voorwaarden opnemen t.a.v. bollencompensatie en ruimtelijke kwaliteit.
- 20.30 Artikel 2.1.7; lid 6: Verzoek het artikel te vervangen door het tekstvoorstel van de regio.
- 20.31 Artikel 2.2.2; lid 2: Verzoek "bollenteeltbedrijven" toe te voegen aan de beschrijving.
- 20.32 Artikel 2.2.3; lid 3 en 5: : verzoek om hierbij toe te voegen dat in deze gevallen van hergebruik van een bedrijfsgebouw buiten BSD cf 2.2.1 lid 1 het niet verplicht is een Beeldkwaliteitsparagraaf op te nemen in een bestemmingsplan. Het gaat immers slechts om functieverandering
- 20.33 Artikel 2.2.3; lid 4: Verzoek om "aanpassing" te vervangen "inpassing".
- 20.34 Art. 2.3.4 lid 3 en 4 Archeologie en Romeinse Limes. Zoals het nu is geformuleerd geldt het gestelde onder lid 3 niet voor lid 4 terwijl dat volgens de regio wel de bedoeling is. Verzoek dit aan te passen.
- 20.35 Artikel 3.1; lid 4 en aanpassingstermijn: Wie is verantwoordelijk voor eventuele planschade?

Antwoord

- 20.1 De (globale) zuidelijke grens van de Greenport Duin- en Bollenstreek is ongeveer op de Oude Rijn gelegd. Ten zuiden daarvan is de functie greenport niet dominant..
- 20.2 De (indicatieve) begrenzing van de greenport Aalsmeer wordt aangepast.
- 20.3 De greenport Aalsmeer wordt toegevoegd aan de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur en de legenda.
- 20.4 De kroonjuwelen en de grotere recreatiegebieden staan geabstraheerd weergegeven op de kaart ruimtelijke hoofdstructuur. Vanwege de in de zienswijze terecht aangegeven onduidelijkheid zullen de grotere verblijfsrecreatiegebieden op de kwaliteitskaart "laag van de beleving" worden opgenomen.
- 20.5 De kwaliteitskaart zal worden aangepast aan de kaarten van de ruimtelijke hoofdstructuur.
- 20.6 De Oosteinderpolder in Hillegom en delen van de Oostvlietpolder in Leiden worden aan de kwaliteitskaart toegevoegd als recreatiegebied. De Boterhuispolder is geen recreatiegebied en wordt niet toegevoegd. De Koepelduinen in Noordwijk wordt gewijzigd weergegeven als natuurgebied.
Uw constatering dat de begrenzing van de EHS lijkt af te wijken van de Herijking EHS is een juiste. De Herijking van de EHS is op 11 december 2013 vastgesteld door PS en kon niet meer meegenomen worden in de ontwerp-VRM. Uiteraard wordt de juiste begrenzing opgenomen in de definitieve versie.
- 20.7 Woningbouwlocaties groter dan 3 ha die volgens de definitie van de Verordening ruimte buiten het BSD vallen, zijn als beleidsbeeld opgenomen in paragraaf 2.2 van het Programma ruimte. Aan dit beeld worden de zogeheten zachte bouwplannen groter dan 3 hectare toegevoegd. Beleidsbeelden staan niet in de plannenviewer. Voor locaties kleiner dan 3 ha zie thema 2

De woningbouwlocaties buiten BSD zijn als beleidsbeeld opgenomen in paragraaf 2.2 van het Programma ruimte. Aan dit beeld worden de zogenaamde zachte bouwplannen groter dan 3 hectare toegevoegd. Beleidsbeelden staan niet in de plannenviewer. Voor locaties kleiner dan 3 ha zie thema 2

- 20.8 Zie thema 5
- 20.9 De provincie stelt regionale behoefteramingen vast. Die zijn uitgangspunt voor het gesprek met de regio over de omvang van de woningbehoefte waar in de regionale woonvisie van uit wordt gegaan. De uitsplitsing van regionale behoefteramingen naar gemeentelijke cijfers is in november 2013 (WBR) en januari 2014 (BP) aan de regio's en gemeenten toegezonden. Wij vinden het niet nodig om gemeentelijke cijfers nogmaals in het Programma ruimte op te nemen. Ons beleid is gericht op regionale behoefte. Gemeentelijke cijfers kunnen worden gebruikt als terugvaloptie, die alleen aan de orde zijn als er geen regiovisie is voor de betreffende periode. De provincie gaat aandachtspunten meegeven voor de woonvisie, waaronder een vergelijking van de behoefte en de bekende plancapaciteit. Het is aan de gemeente zelf om in regionaal verband vast te stellen of en zo ja welke plannen niet meer nodig zijn. Uit het overzicht in het definitieve Programma ruimte is op te maken hoe groot wij die kans achten in de verschillende delen van uw regio. Voor wat betreft planschade zie thema 11.
- 20.10 Wij zullen de in het Programma ruimte geformuleerde doelstelling over de huisvesting van arbeidsmigranten uitwerken in de Agenda ruimte. Mede vanwege het door u aangegeven belang van

specifieke oplossingen en maatwerk, nemen wij geen generieke regels over de huisvesting van arbeidsmigranten op in de Verordening ruimte. Het bieden van logies aan arbeidsmigranten is een stedelijke ontwikkeling waarop de zogenoemde ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn. Via dit afwegingskader kunt u tot gebiedsgericht maatwerk komen

- 20.11 Zie thema 10.4 Valkenburg
- 20.12 De regio merkt dit terecht op. Wij zullen de betreffende passage in het Programma ruimte aanpassen
- 20.13 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle relevante kaarten en beleidsbeelden beoordeeld op inhoud en leesbaarheid. Waar nodig worden deze kaarten en beelden aangepast
- 20.14 zie Thema 4.1
- 20.15 Wij zullen des betreffende tekst van het Programma ruimte aanpassen.
- 20.16 Het teeltareaal heeft inderdaag een oppervlakte van 2.625 ha eerste klas bollengrond. Wij zullen dit aanpassen in het Programma ruimte. Ook zullen wij de in de PSV apart aangeduide graslandjes die omgespoten mochten worden naar bollenteeltgebied op kaart worden opgenomen.
- 20.17 Wij zijn van mening dat de Duinpolderweg adequaat opgenomen is in de visie en het Programma mobiliteit: onder meer via een indicatieve weergave op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen. Op de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur van de visie wordt uw voorstel verwerkt.
- 20.18 De onderdelen uit het Maatregelenpakket Middengebied waarvoor de provincie aan de lat staat zijn verwerkt in het meerjaren programma infrastructuur (MPI). Daarover zijn duidelijke bestuurlijke afspraken gemaakt tussen de provincie en de regio Holland Rijnland. In het programma mobiliteit is ervoor gekozen om alleen provinciale infrastructuurprojecten te benoemen die voor meer dan €10 miljoen staan begroot. Uw verzoek wordt dan ook niet overgenomen.
- 20.19 De begripsbepalingen in de verordening voor de toegelaten bedrijven binnen het bollenteeltgebied worden -in overleg met de betrokken gemeenten- aangepast, zodat dit beter aansluit bij de bestaande praktijk.
- 20.20 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 20.21 In het Programma ruimte is omschreven welke voorwaarden de provincie stelt aan regionale visies voor onder andere wonen en kantoren. Een begripsbepaling is eigenlijk niet nodig. Het is voldoende om in de toelichting van de verordening op dit punt te verwijzen naar het Programma ruimte. De begripsbepaling in de verordening wordt daarom geschrapt.
- 20.22 Het begrip stedelijke ontwikkeling is overgenomen van het Besluit ruimtelijke ordening. Dit begrip wordt gehanteerd bij de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. Afwijking van het Bro op dit punt acht de provincie ongewenst.
- 20.23 Het begrip zichtlijn in de verordening heeft uitsluitend betrekking op de zichtlijnen van de scheepvaart. Dit wordt verduidelijkt in de betreffende begripsbepaling.
- 20.24 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.
- 20.25 Zie thema 2 ladder voor duurzame verstedelijking en thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 20.26 Over het begrip bollenteeltgebied kan geen verwarring zijn, omdat het bollenteeltgebied is aangegeven op de bij de verordening behorende kaart. Het begrip bollengrond verwijst naar de bestemming van de grond in het gemeentelijk bestemmingsplan. De bestemming "bollenteelt" is daarbij logischer. Daarom wordt de term bollengrond vervangen door de term bollenteelt(gebied).
- 20.27 De regeling voor kassen binnen het bollenteeltgebied wordt aangepast in overleg met de betrokken gemeenten en daarmee meer in overeenstemming gebracht met de bestaande praktijk.
- 20.28 Conform deze zienswijze wordt uitbreiding van handels- en exportbedrijven binnen het bollenteeltgebied gekoppeld aan een extra voorwaarde. Uitbreiding ter plaatse is pas mogelijk als verplaatsing naar een bedrijventerrein (in dit geval Bulb Trade Park) geen reële mogelijkheid is. Het stellen van aanvullende voorwaarden voor ruimtelijk kwaliteit, bovenop het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zoals opgenomen in de verordening), acht de provincie niet nodig.
- 20.29 Anders dan in deze zienswijze wordt verondersteld is in de huidige verordening geen vergelijkbare afwijkmogelijkheid specifiek voor het bollenteeltgebied opgenomen. Bollengrondcompensatie, zoals geregeld in artikel 2.1.7, zesde lid, van de ontwerpverordening is ook van toepassing op de afwijkmogelijkheid die is opgenomen in het vijfde lid. Het stellen van aanvullende voorwaarden voor ruimtelijk kwaliteit, bovenop het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zoals opgenomen in de verordening), acht de provincie niet nodig.

- 20.30 Het tekstvoorstel van de regio wordt overgenomen.
- 20.31 Zie het antwoord onder 20.27.
- 20.32 Bij alle ontwikkelingen in het buitengebied is een beeldkwaliteitsparagraaf nodig. Bij ontwikkelingen die weinig of geen impact hebben, zoals bij hergebruik vaak het geval zal zijn, kan volstaan worden met een korte en eenvoudige beeldkwaliteitsparagraaf.
- 20.33 De regels voor herontwikkeling worden geschrapt uit de ontwerpverordening, omdat herontwikkeling niet anders is dan een nieuwe ontwikkeling. Naast artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening, zijn daarom geen aanvullende regels nodig.
- 20.34 Artikel 2.3.4, derde lid, heeft betrekking op bekende archeologische waarden. Deze bepaling (die behoud "ex situ" mogelijk maakt) heeft niet alleen betrekking op de Limes, maar ook op de bekende waarden die daarbuiten liggen.
Artikel 2.3.4, vierde lid, heeft betrekking op gronden met een archeologische verwachtingswaarde, uitsluitend binnen de Limes. Voor de gebieden met een archeologische verwachtingswaarde buiten de Limes bevat de ontwerpverordening geen regels.
- 20.35 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

Conclusie

De kaart Ruimtelijke hoofdstructuur wordt aangepast naar aanleiding van 20.2, 20.3, 20.4 en 20.17.

De kwaliteitskaart wordt aangepast n.a.v. 20.4, 20.5 en 20.6

Naar aanleiding van 20.4, 20.12, 20.15 en 20.16 zal de tekst in het Programma ruimte worden aangepast.

Nieuwe tekst paragraaf 2.4.2 PR wordt:

Faciliteren van de herstructureringsopgave voor de greenport Duin en Bollenstreek

De greenport Duin- en Bollenstreek is van groot economisch belang voor Zuid-Holland. Het is een sterk cluster van productie, handel en kennis, dat wereldwijd nieuwe groeimarkten aanboort. Om te werken aan een goed investeringsklimaat voor een duurzame en vitale greenport, is door de gezamenlijke gemeenten de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) opgericht. Deze geeft uitvoering aan herstructurering en revitalisering in het gebied.

Voor de Duin- en Bollenstreek is het beleid gericht op verdere ontwikkeling tot een economisch concurrerende en duurzame greenport, gecombineerd met een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke kwaliteit. Nauw verweven met het economisch belang van de greenport, is het economisch belang van de regio als toeristische trekker met belangrijk landschappelijk en cultureel erfgoed, met de Keukenhof als exponent. Voor beide economische pijlers is behoud van het bollenareaal van belang. In de Bollenstreek is een herinrichtingsopgave aan de orde, waarin verbetering van de productie-omstandigheden gepaard gaat met aanzienlijke verbetering van de landschappelijke kwaliteit. Hiervoor is een verdergaande schaalvergroting van grondgebonden bollenteeltbedrijven nodig in combinatie met de sanering van vrijkomende bebouwing. Ook wordt op bescheiden schaal een verdere concentratie en herstructurering van bollengerelateerde glastuinbouw en bedrijvigheid nagestreefd. Van belang is dat deze locaties zo goed mogelijk aansluiten op het logistiek netwerk van greenports. Een ander onderdeel van de herstructurering is het vraagstuk om de zelfvoorziening voor zoetwater te vergroten.

20.19 **Wijziging:**

De begripsbepalingen voor de toegelaten bedrijven binnen het bollenteeltgebied zijn aangepast om beter aan te sluiten bij de bestaande praktijk.

20.21 **Wijziging:**

De begripsbepaling "regionale visie" in de verordening wordt geschrapt. Volstaan wordt met een verwijzing in de toelichting van de verordening, naar het Programma ruimte.

20.23 **Wijziging:**

Bij de begripsbepaling "zichtlijn" wordt toegevoegd dat het gaat om de "zichtlijn scheepvaart".

20.26 **Wijziging:**

In artikel 2.1.7, zesde lid, van de ontwerpverordening wordt de term "bollengrond" vervangen door de termen "bollenteelt" en "bollenteeltgebied", omdat dit beter aansluit bij de bestemmingsplanpraktijk.

20.27 **Wijziging:**

Artikel 2.1.7, tweede lid, van de ontwerpverordening is aangepast, zodat de mogelijkheden voor kassen binnen het bollenteeltgebied beter aansluiten bij de wensen en behoeften in de bestaande praktijk.

20.30 **Wijziging:**

De regeling voor bollencompensatie (artikel 2.1.7, zesde lid van de ontwerpverordening) wordt aangepast overeenkomstig het verzoek van de regio. Dit houdt onder andere in dat een bollengrondcompensatie-overeenkomst is vereist

21 Overige kaartopmerkingen (voorzover niet genoemd in het voorgaande)

21.1 Kanttekeningen bij de kaart 4 Teeltgebieden Greenports. Zuidelijk deel van Rooversbroekpolder in Lisse niet meer aanduiden als glastuinbouwgebied en glastuinbouwgebied De Woerd aan te duiden als transformatiegebied.

21.2 Verzoek om de landgoederenzone op kaart 9 door te trekken tot Hillegom

Antwoord

21.1 Zoals ook in uw zienswijze is opgenomen is met de gemeenten afgesproken om eerst een nieuwe inventarisatie te maken van de behoefte aan glastuinbouwgebied in de Greenport. Duin- en Bollenstreek. Dit onderzoek zou kunnen resulteren in een verzoek de glastuinbouw ontwikkellocatie te schrappen. Vooralnog zal de aanduiding dus worden gehandhaafd. Daarbij hanteert de provincie slechts één type aanduiding voor glastuinbouwgebieden waarin ook toekomstige ontwikkellocaties zijn opgenomen. Glastuinbouwgebied De Woerd in Katwijk wordt toegevoegd als transformatiegebied.

21.2 De landgoederenzone betreft een aaneengesloten gebied, als zodanig gedefinieerd via de CHS. In het geval van Hillegom met de Hoftuin is er geen sprake van een landgoed met een biotoop en is er geen sprake van aansluiting op het gebied van de landgoederenzone. Daarmee kan de landgoederenzone op de kaart ook niet doorgetrokken worden. De Hoftuin kan als restant van een landgoed en daarmee een incomplete buitenplaats ook niet in aanmerking komen voor de bescherming als (provinciale) landgoedbiotoop. Wel is de Hoftuin toegevoegd aan de Erfgoedlijn Landgoederenzone onder voorwaarde dat de gemeente de Hoftuin ruimtelijk beschermt. De gemeente zal daarvoor zelf de bescherming in een bestemmingsplan en/of via de Monumentenwet moeten regelen.

Conclusie zienswijze ad 21.2

De Woerd wordt opgenomen als transformatiegebied.

A-12 Gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk

1 *Sturingsfilosofie*

De gemeenten kunnen zich vinden in de basisgedachte van de sturingsfilosofie maar de uitwerking daarvan niet. De verordening levert een spagaat op tussen flexibiliteit en rechtszekerheid: een bottom up sturingsfilosofie wordt gefaciliteerd met top down instrumenten. De finale besluitvorming blijft in veel gevallen bij Provinciale Staten liggen.

Antwoord: zie thema 1

2 *Definitie provinciaal belang*

Voor de gemeente is het onduidelijk wat de provincie onder provinciaal belang verstaat, zoals het nu gedefinieerd is, zijn bijna alle ontwikkelingen van provinciaal belang.

Antwoord

Volgens het systeem van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stellen Provinciale Staten met het oog op een goede ruimtelijke ordening een provinciale structuurvisie vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie, alsmede de hoofdzaken van het te voeren ruimtelijk beleid. Indien de provincie ter uitvoering van de visie ruimtelijk instrumentarium inzet, zoals een verordening, een inpassingsplan of een aanwijzing, geldt daarbij de nadere voorwaarde dat sprake moet zijn van provinciale belangen. In de huidige structuurvisie zijn de provinciale belangen expliciet benoemd. In de nieuwe structuurvisie heeft de provincie ervoor gekozen om naast de strategische en operationele doelen, geen afzonderlijke laag met provinciale belangen te benoemen. In plaats daarvan is aangegeven dat de strategische doelen (zoals opgenomen in de visie) en de uitwerking daarvan in operationele doelen (zoals opgenomen in het programma)

tezamen de provinciale belangen vormen. Hiermee is duidelijker en concreter dan in de huidige visie aangeduid tot waar het provinciaal belang reikt.

3 *Sturen op ruimtelijke kwaliteit*

Status van het gebiedsprofiel nu te onduidelijk. Laat het door PS vaststellen en daarna als kader door GS en gemeenten laten gebruiken

Antwoord

PS stelt de kwaliteitskaart vast als kader voor de gebiedsprofielen. GS en gemeenten kunnen de gebiedsprofielen gebruiken als handreiking bij de verdere invulling of omgang met de kwaliteitskaart.

4 *Ruimtelijke kwaliteit buitengebied versus ladder duurzame verstedelijking.*

Volgens de gemeenten kan de ladder niet van toepassing zijn op transformatie buiten het stedelijk gebied omdat het doel van de ladder is: binnenstedelijk verdichten. Bij winst aan ruimtelijke kwaliteit kan het toevoegen van enkele woningen nu wel, maar als onderdeel van maatschappelijke tegenprestatie, die pas aan de orde is na het doorlopen van de ladder. Dat is strijdig met elkaar.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

5 *Definitie bestaand stads- en dorpsgebied.*

De gemeenten verzoeken de definitie aan te passen zodat bouwrechten, uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden in de vigerende bestemmingsplannen binnen deze definitie vallen.

Antwoord: zie thema 2

6 *Definitie van "regio"*

Voor het gebruik van de ladder denkt de provincie aan (sub)regionaal niveau? Wat wordt daar mee bedoeld, geldt dat b.v. ook voor deze drie BAR-gemeenten op IJsselmonde?

Antwoord

Voor het beleidsveld wonen wordt uitgegaan van de regio's Stadsgewest Haaglanden, Stadsregio Rotterdam, Midden Holland, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Drechtsteden, Hoeksche Waard, Goeree Overflakkee en Holland Rijnland. De regio's kunnen desgewenst binnen een regio voor één of meerdere subregio's kiezen indien dit beter bij het vraagstuk past.

7 *Flexibiliteit woonvisies*

De gemeenten hebben in hun gezamenlijke woonvisie wat bouwen in het buitengebied mogelijk gemaakt, gaarne bevestiging dat dit kan.

Antwoord

Wij gaan programmatisch akkoord met woningbouw in het buitengebied op beperkte schaal, als onderdeel van een plan voor sanering en kwaliteitsverbetering en afgestemd via een aanvaarde regionale woonvisie. Onder "programmatisch akkoord" verstaan we dat aanvaarde woonvisies trede 1 van de ladder getoetst. Tot aan de vaststelling van de VRM is altijd uitsluitend die toets verricht. Qua locatie is er dus geen uitspraak gedaan bij de aanvaarding.

8 *Landelijk wonen*

Verzoek om een visie op landelijk wonen in lijn met de sturingsfilosofie te formuleren.

Antwoord

Zoals u schrijft, heeft u in overleg met de regio en ons een visie op landelijk wonen ten dienste van het landschap ontwikkeld in het kader van het gebiedsprofiel IJsselmonde. Deze benadering sluit geheel aan op de sturingsfilosofie: De provincie geeft via de kwaliteitskaart een perspectief op hoofdlijnen dat mede door lokaal

betrokkenen wordt uitgewerkt. Wij denken daarmee een betere ruimtelijke kwaliteit en inpassing in het landschap te bereiken dan met het formuleren van een provinciebrede visie op landelijk wonen.

9 *Doorontwikkeling groen- en natuurgebieden*

Mede gebaseerd op aanbevelingen van de PARK-Zuid-Holland vragen de gemeente aandacht voor:

- Ruimte voor ondernemerschap in de recreatieve groengebieden om de gebieden aantrekkelijker te maken.
- Ruimtelijke mogelijkheden om tot sociale innovaties (meervoudig ruimtegebruik) te komen waarbij de ruimtelijke kwaliteit in brede zin (belevingswaarde, toekomstwaarde en gebruikswaarde) van de recreatieve groengebieden wordt verbeterd.
- Financierbaarheid van beheer, onderhoud, doorontwikkeling en exploitatie van de recreatieve groengebieden in de provincie.
- Aandacht voor recreatieve (langzaam-verkeer) verbindingen en routes; waaronder borging van de landelijke en provinciale recreatieve wandel-, fiets- en vaarnetwerken en stad-landverbindingen.

Antwoord

In de Beleidsvisie Groen is een 'Kwaliteitsimpuls in recreatiegebieden en landschap rond het stedelijk netwerk' benoemd als een van de vijf prioriteiten, onder andere naar aanleiding van het advies 'Door en door groen' van de voormalige PARK-Zuid-Holland. De subsidieparagraaf voor de kwaliteitsimpuls is volgens de huidige planning per 01 juli 2014 operationeel. De Gebiedsprofilen Ruimtelijke Kwaliteit en de Leefstijlenatlas Dagrecreatie dienen voor uitvoerende partijen als hulpmiddel om tot goede projectvoorstellen te komen. De provincie wil ook bijdragen aan activiteiten die zorgen voor een structurele besparing op beheerkosten (extensivering van het inrichtings- en beheerniveau van groengebieden), mits de middelen op een andere plek weer worden ingezet. Ook wil de provincie bijdragen aan het geschikt maken van terreinen voor de vestiging van commerciële recreatieve voorzieningen waardoor de groengebieden aantrekkelijker worden en de exploitatie van groengebieden minder afhankelijk wordt van publieke middelen. Zie ook ontwerp-VRM, hoofdstuk 3.2.4 'Bebouwing in de groene ruimte'. Naast de (door)ontwikkeling van groengebieden hecht de provincie belang aan aantrekkelijke recreatieve routenetwerken, dit is prioriteit 3 in de Beleidsvisie- en het Uitvoeringsprogramma Groen.

10 *Detailopmerkingen*

- 10.1 Terugval-optie in Programma ruimte; De gemeenten vragen om de terugval-optie ook in de Verordening ruimte op te nemen opdat de gemeenten ook juridische dekking een beroep kunnen doen op de terugvaloptie.
- 10.2 Stedelijke groengebieden: onduidelijk wat de mogelijkheden zijn in deze indicatief aangegeven stedelijke groengebieden en wat de status van deze gebieden is, aangezien ze alleen in het Programma ruimte staan
- 10.3 Niet-agrarische bedrijvigheid: er wel ruime moet zijn voor specifieke vrijetijdsgerelateerde bedrijvigheid in het buitengebied, zoals bezoekerscentra, sportvoorzieningen (kanobaan, trimbaan) en ook recreatieve/toeristische bedrijvigheid als horeca en verblijfsrecreatie. Pleidooi om de ontwikkelmogelijkheden voor dit type bedrijvigheid te verduidelijken.
- 10.4 Nieuw-Reijerwaard: Graag het commitment bevestigd om gezamenlijk in te zetten op het verbeteren van de infrastructuur daar. Daarnaast gezamenlijke inzet op de ambities op het gebied van duurzaamheid, kennis en innovatiemogelijkheden ten aanzien van het greenportcluster Barendrecht/Ridderkerk (Nieuw-Reijerwaard, Veren-Ambacht en BT Oost).
- 10.5 Greenport toevoegen in kaartbijlage: op de kaart 'Greenports' bij paragraaf 2.4.2 (PR) ontbreekt Barendrecht/Ridderkerk als onderdeel van de Greenport Westland Oostland.
- 10.6 Op de kaart 'logistiek systeem (agglomeratiekracht)' bij par.2.3.2 van de VRM ontbreekt het greenportcluster Barendrecht/Ridderkerk als onderdeel van de Greenport Westland-Oostland
- 10.7 Glastuinbouwgebied Nieuw-Reijerwaard-zuid: Conform gemaakte bestuurlijke afspraken het belang van Nieuw-Reijerwaard-Zuid als glastuinbouwgebied opnemen in de VRM.
- 10.8 Geluidhinder vliegverkeer: De gemeenten s.v.p. betrekken bij de geluidhinderproblematiek 'Rotterdam The Hague Airport' in zoverre deze onder de aanvliegroutes liggen.

- 10.9 Geluidruimteverdeling: De provincie wil intensief ruimtegebruik op bedrijventerreinen bevorderen door de toepassing van geluidruimteverdeling. Daarmee kan worden voorkomen, dat een industrieterrein op slot raakt terwijl het terrein fysiek nog niet vol is. De gemeenten onderschrijven dit.

Antwoord

- 10.1 De terugvaloptie is een van in par. 2.2.2 Programma ruimte genoemde mogelijkheden om het begrip "behoefte" operationeel te maken. In de toelichting van de verordening zal daartoe verwezen worden naar die paragraaf.
- 10.2 Ook in de VRM wordt aandacht besteed aan binnenstedelijke groengebieden, zie met name paragraaf 3.6.3 'Stedelijke groen- en waterstructuur' en daarnaast:
- Paragraaf 'Binnenstedelijke groenblauwe dooradering' ;
 - Paragraaf 3.2 'Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte';
 - Paragraaf 3.6 'Stad en land beter verbonden'.
 - In het Programma ruimte is paragraaf 3.2 'Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte' relevant.
- 10.3 Ten aanzien van bebouwing in de groene ruimte geven de ontwerp-VRM, hoofdstuk 3.2.4 'Bebouwing in de groene ruimte' en het Programma ruimte, paragraaf 3.2 'Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte' aan hoe de provincie wil sturen op ontwikkelingen in de groene ruimte. Ontwikkelingen die het dagrecreatieve gebruik van openbare groengebieden ondersteunen kunnen over het algemeen als gebiedseigen worden beschouwd.
- 10.4 Het cluster Barendrecht/Ridderkerk is onderdeel van de Greenport Westland-Oostland en als verslogistiek knooppunt beschreven in het visiedeel van de ontwerp-VRM (blz 31). Via de IDC-vorming zetten provincie en partners gezamenlijk in op genoemde ambities. De provincie heeft in het Inpassingsplan Nieuw Reijerwaard de ruimtelijke contouren opgenomen voor de ontsluiting van het bedrijventerrein. De regiopartijen zijn verantwoordelijk voor de verdere realisatie daarvan. Voorts onderschrijft de provincie uitdrukkelijk de gezamenlijke inzet op het gebied van duurzaamheid, kennis en innovatiemogelijkheden ten aanzien van het greenportcluster.
- 10.5 en 10.6 De kaart Greenports in het ontwerp-Programma ruimte zal zodanig worden aangepast dat Barendrecht/Ridderkerk als onderdeel van de Greenport Westland Oostland zal worden aangegeven.
- 10.7 Zie hierna 13.3.
- 10.8 In de op te stellen milieueffectrapportage zullen de effecten van de eventuele groeiscenario's op zorgvuldige wijze in beeld worden gebracht. Dit betekent dus dat als groeiscenario's effect hebben op de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeenten in de omgeving van de luchthaven (dus ook de gemeente Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk), deze effecten in beeld worden gebracht. Indien nodig worden deze gemeenten betrokken worden bij de totstandkoming van het luchthavenbesluit.
- 10.9 Van uw onderschrijving is kennisgenomen.

Conclusie De zienswijze ad 10 1 leidt tot aanpassing van de verordening.

De zienswijzen 10.5 en 10.6 leiden tot aanpassing van de kaart.

11 Concrete punten bij de verordening

- 11.1 VR. artikel 2.1.4, Lid 1: Meer flexibiliteit gevraagd voorj internetdetailhandel, waar het gaat om afhaalpunten voor niet-dagelijkse artikelen..
- 11.2 VR artikel 2.1.1 Lid 1 (c iii) locaties groter dan 3 ha worden alleen toegestaan als ze opgenomen zijn in het PR. Wat gebeurt er als de locatie kleiner is dan 3 ha?
- 11.3 VR artikel 2.2.3 (punt 6): hergebruik van kassen niet volledig uitsluiten, maar kleinschalig hergebruik van kassen wel toestaan. Bijvoorbeeld indien een kas met stadslandbouw in combinatie met restaurant gebruikt wordt.

Antwoord

- 11.1 Zie thema 4 detailhandel.
- 11.2 De ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit is zowel van toepassing op locaties groter dan 3 ha als op locaties kleiner dan 3 ha. Provinciale Staten behouden een rol bij het toelaten van uitleglocaties groter dan 3 ha. Daarom worden deze locaties opgenomen in het

Programma ruimte dat wordt vastgesteld door Provinciale Staten. Kleinere locaties staan ter beoordeling aan Gedeputeerde Staten.

- 11.3 Gebruik van verspreid liggende kassencomplexen voor andere functies dan teelt is uitgesloten omdat sanering de voorkeur heeft gelet op de omvang van de meeste kassencomplexen en de ligging in open gebied. In de praktijk komt het vaak voor dat kassen worden gebruikt voor grootschalige opslag, zoals caravanstallingen. De provincie wil dit met deze regeling tegengaan. Kleinschalig hergebruik of medegebruik ten behoeve van gebiedseigen functies, zoals dagrecreatie, hoeft echter niet uitgesloten te worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de in de zienswijze genoemde ontwikkeling van stadslandbouw in combinatie met een horecagelegenheid. De regeling wordt op dit punt iets verruimd, door gebruik ten behoeve van kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen niet uit te sluiten. In de toelichting van de verordening zullen enkele voorbeelden worden genoemd.

Conclusie

Artikel 2.2.3 van de verordening en de bijbehorende toelichting wordt aangepast, zodat het gebruik van kassen voor een kleinschalige gebiedseigen ontwikkeling niet is uitgesloten.

Artikel 2.2.3, zesde lid, komt als volgt te luiden: "gebruik van kassen voor andere functies dan teelt onder glas is uitgesloten, uitgezonderd kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen."

11.b Vliegverkeer en geluid

De BAR-gemeenten vunden, in zoverre deze onder de aanvliegeroutes liggen, ook betrokken moeten worden bij de actualisatie van het uitvoeringsplan Maatregelen Geluidshinder.

Antwoord

In de op te stellen milieueffectrapportage zullen de effecten van de eventuele groeiscenario's van RTHA op zorgvuldige wijze in beeld worden gebracht. Dit betekent dus dat als groeiscenario's effect hebben op de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeenten in de omgeving van de luchthaven (dus ook de gemeente Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk), deze effecten in beeld worden gebracht. Indien nodig worden deze gemeenten betrokken worden bij de totstandkoming van het luchthavenbesluit.

12 *Specifieke punten gemeente Barendrecht*

- 12.1 De stationslocatie Barendrecht (onderdeel van het hoogstedelijk gebied) biedt ruimte en potentieel om de economische en ruimtelijke kwaliteit van Stedenbaan station Barendrecht als hoogwaardige OV halte te versterken. Het stationsgebied van Barendrecht s.v.p. als zodanig opnemen.
- 12.2 In het visiedocument wordt aangegeven dat pas in 2020, 6x per uur een sprinter gaat rijden. Dit strookt niet met Stedenbaan Plus en PHS-afspraken. Hierin is aangegeven dat eerder dan 2020 deze hogere frequentie gereden gaat worden.
- 12.3 Pilot sneldienst Waterbus Drechtsteden-Rotterdam. De bijgevoegde kaart in het onderdeel mobiliteit is erg gedateerd want Carnisselande ontbreekt bijna helemaal. Binnen de invloedssfeer van de gemeente worden alleen de (recreatieve) waterverbindingen genoemd die volgens de provincie geen primaire taak zijn. In de visie ontbreekt de wens van Barendrecht (en Albrandswaard) om het aantal waterverbindingen uit te breiden.
- 12.4 Bij fietsverbindingen wordt gesproken over regionale (snel)fietsroutes. Het netwerk wordt begin 2014 bepaald. De basis is dat gekeken wordt naar bestaande fietsintensiteiten. Hierbij dient ook gekeken te worden naar mogelijke potentiële routes die fietsverkeer aan zouden kunnen trekken waar nu weinig fietsverkeer zit.
- 12.5 Op de kaartbladen behorende bij de ontwerpverordening met betrekking tot bedrijventerreinen ontbreekt het Veloterrein aan de Achterzeedijk. Het bedrijventerrein Middelweg dient in oostelijke richting te worden uitgebreid, zodat ook het bedrijventerrein Augustapolder hier deel van uitmaakt. Het Bouwdok van rijkswaterstaat dient eveneens te worden aangemerkt als bedrijventerrein. Eventueel kan deze locatie ook dezelfde bestemming krijgen als de Oude Maas, in de huidige Provinciale Structuur Visie (PSV) is dit ook al zo geregeld.
- 12.6 Het recreatiegebied Oude Maas dient als verblijfsrecreatiegebied te worden aangemerkt.
- 12.7 In artikel 2.3.1. van de verordening en het daarbij behorende kaartbeeld geeft u aan een voorkeur te hebben voor een enkelvoudige lijnopstelling van windturbines evenwijdig aan de Oude Maas. Deze lijnopstelling is hoogstwaarschijnlijk niet haalbaar vanwege de aan te houden afstand tot het

- bouwdok van rijkswaterstaat. (Veiligheid). Daarnaast dient de ligging van de windturbines de lichtlijnen van de (oriëntatielichten voor de scheepvaart) niet te verstoren. het zoekgebied moet vergroot worden tot aan de afrit van de rijksweg A29. Andere opstellingsvormen moeten ook onderzocht worden
- 12.8 S.v.p. rekening houden met de afspraken die zijn gemaakt (REO) met betrekking tot de uitbreiding van het hoofdwinkelcentrum in Barendrecht.
- 12.9 Uit de verordening blijkt dat bouwrechten en uitwerkings- en wijzigingsbevoegdheden in de vigerende en door de provincie goedgekeurde bestemmingsplannen niet onder de definitie- stads- en dorpsgebied valt. Hierdoor worden projecten de /nek' omgedraaid en zal grote negatieve financiële gevolgen met zich meebrengen. Het gaat hierbij om de volgende projecten;
- a. Gravestein, maximaal 3 woningen;
 - b. Natuurgood Ziedewei;
 - c. GTI ocatie, maximaal 16 woningen;
 - d. Het kleine veld, maximaal 15 woningen;
 - e. Vrouwenpolder, maximaal 640 woningen;
 - f. Van Beverenvliet, maximaal 24 woningen;
 - g. 2" Barendrechtseweg, maximaal 2 woningen;
 - h. Gebroken Meeldijk, maximaal 4 woningen;
 - i. Voordijk- Carnisserbaan;
 - j. Bakkersdijk- Lageweg, maximaal 2 woningen;
 - k. Bakkersdijk, maximaal 10 appartementen;
 - l. Koedood 4, 4a en 6, maximaal 3 woningen;
 - m. Koedood 36 en 40, maximaal 2 woningen;
 - n. Vurenhout, maximaal 20 woningen;
 - o. Carnisseweg, 4 kavels;
 - p. Voordijk, 5 kavels;
 - q. Vrijenburg, 3 kavels;
 - r. Riedermorgen, 1 kavel;
 - s. Vurenhout, 4 kavels
 - t. Noordersingel, maximaal 13 woningen;
 - u. Heulweg Oost, maximaal 10 woningen;
 - v. Heulweg West, maximaal 4 woningen.
- 12.10 De gemeente wil de Greenport Barendrecht benoemd hebben als mogelijke ontwikkellocatie voor de ontwikkeling van goederenvervoer over spoor (Greenrail). Hiermee kan op termijn de bereikbaarheid van en naar de Rotterdamse haven en het internationaal logistiek en – handelsknooppunt Barendrecht-Ridderkerk verbeterd worden. Graag de betrokkenheid van de provincie bevestigd om gezamenlijk met partners in te zetten op het verbeteren van de infrastructuur en de ontwikkeling van multimodaal goederenvervoer in en rond Nieuw-Reijerwaard om de regio en bedrijventerreinen bereikbaar te houden.
- 12.11 Vliegverkeer en geluid: De BAR-gemeenten vinden dat zij, in zoverre deze onder de aanvliegroutes liggen, ook betrokken moeten worden bij de actualisatie van het uitvoeringsplan Maatregelen Geluidshinder.

Antwoord

- 12.1 Het station Barendrecht is op de kaart Stedelijke agglomeratie opgenomen als Stedenbaanstation (HOV) met als aanduiding "verdichten binnen stedelijke agglomeratie". Deze aanduiding, die meer verdichting aangeeft dan locaties buiten Stedenbaan-invloedsgebied, is dezelfde als van andere Stedenbaanstations in die agglomeratie, behalve de knooppunten op Intercitystations. Met die onderscheidende aanduiding vinden wij de kansen om de economische en ruimtelijke kwaliteit van het stationsgebied te versterken, goed weergegeven. (vwb kantoren). Een bescheiden kantoorontwikkeling bij deze voorstadshalte is mogelijk, op basis van de vrijstelling voor de realisatie van kantoren tot max. 1000m². Ook bieden dit soort locaties ook specifieke kansen voor gemengde kantoor-/bedrijfspannen
- 12.2 De Stedenbaan afspraak is dat er 6 sprinters per uur gaan rijden zodra de vervoersvraag zodanig groot is dat dit kan zonder dat het rendement van de vervoerder verslechtert en de benodigde infrastructuur gereed is. De inzet binnen Stedenbaan, en de provincie als een van de partners van dit samenwerkingsverband, is erop gericht dat de frequentiesprong in 2020 wordt gerealiseerd.

- 12.3 Waar nodig worden deze kaarten en beelden aangepast. Een mogelijke sneldienst tussen Rotterdam en Dordrecht zal in ieder geval niet over de Oude Maas langs Barendrecht varen. De uitbreiding van recreatieve waterverbindingen is geen primaire provinciale taak en u zult daarover in contact moeten treden met de stadsregio Rotterdam.
- 12.4 Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Als een potentiële route een groot knelpunt is, kunt u in het geval dat er een volgende tranche van het fietsprogramma volgt (tegen de dan geldende criteria) een voorstel indienen.
- 12.5 Zie thema 4.3. Het Bouwdok van Rijkswaterstaat is aangegeven als water net als in de PSV.
- 12.6 De VRM spreekt over 'recreatiegebieden' en maakt geen onderscheid tussen dag- en verblijfsrecreatiegebieden.
- 12.7 De locatie is ruimer aangeduid op de kaart van de Verordening ruimte. Zie ook thema 8.
- 12.8 Het centrum van Barendrecht heeft sinds de Actualisatie 2012 van de PSV (vastgesteld januari 2013) de status 'te optimaliseren centrum'.
- 12.9 Zie thema 2 en thema 11
- 12.10 In het Programma mobiliteit is opgenomen dat de provincie haalbaarheidsstudies voor nieuwe opstappunten voor multimodaal vervoer ondersteunt. Tevens is de actie opgenomen om het greenrailconcept verder uit te werken. Uit beide acties kan blijken dat er buiten de mainport een nieuw rail opstappunt voor versproducten moet komen. Op dit moment zijn we dus nog niet zover om in deze nu al een keuze te maken voor bijvoorbeeld Barendrecht.
- 12.11 RTHA is aan zet om de inhoud en het proces van het uitvoeringsplan Maatregelen Geluidshinder te regisseren. De provincie heeft hierop niet de regie. Het is dus niet aan ons om te bepalen wie er participeert in het overleg (of; de Bestuurlijke Regiegroep RTHA).

Conclusie: De zienswijze 12.7 leidt tot aanpassing van de kaart.

13 *Gemeente Ridderkerk*

- 13.1 Bolnes Zuid: De gemeente wil met de provincie werken aan gunstige beleidsmatige en ruimtelijke randvoorwaarden te scheppen voor de ontwikkeling van Bolnes Zuid om invulling te geven aan een duurzame groen/blauwe ontwikkeling met betekenis voor omwonenden en geplaatst in een regionale context waarmee de agglomeratiekracht van Zuid-Holland te vergroot kan worden.
- 13.2 Stedelijke groengebieden algemeen: Verzoek om de indicatieve stedelijke groengebieden ook indicatief op de kaart te zetten, bijvoorbeeld door middel van symbolen of een globale arcering.
- 13.3 Bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard en Glasconcentratiegebied Nieuw Reijerwaard Zuid: Verzoek om het bestaande glasconcentratiegebied Nieuw Reijerwaard Zuid op de kaart 'teeltgebieden in de Greenport' op te nemen. Het beleid is hier gericht op duurzame instandhouding. Hier zijn ook nieuwe glastuinbouwbedrijven mogelijk. Tevens verzoek om de aanduiding de groene ruimte in Reijerwaard te laten vervallen van de kaart 'handelingskader ruimtelijke kwaliteit'. Het beleidsmatig perspectief is bedrijventerrein en glastuinbouwgebied. Met het laten vervallen van die groene kwaliteit voor een deel van het gebied Reijerwaard komt overigens de kwetsbaarheid van de groene ruimte duidelijk naar voren. Het streven is nog altijd om het Landgoed Huijs ten Donck in verbinding te laten staan en aan te laten sluiten op robuuste groengebieden c.q. ecologische zones.
- 13.4 Niet duurzame bedrijfslocaties langs het water: Verzoek om enkele niet duurzame bedrijvenlocaties en nieuwe woonlocaties langs het water aan te duiden als transformatiegebied of woongebied. Het betreft locaties die deels al een woonbestemming hebben, of waar een duurzame toekomst voor bedrijven niet realistisch meer is. Het gaat om: Noordrand Bolnes: Schiepo en de kop van het Drierivierenpunt. Hier geldt een directe bestemming voor wonen.

Antwoord.

- 13.1 Wij staan altijd open voor overleg over zaken die bijdragen aan de ontwikkeling van de provincie.
- 13.2 De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom gglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief. In nader overleg zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen.

- 13.3 Dit is in lijn met de visie Deltapoort. Nieuw-Reijerwaard zuid wordt aangeduid als glastuinbouwgebied.
13.4 Zie thema 9 transformatiegebieden.

Conclusie: De zienswijze 13.3 leidt tot aanpassing van de kaart teeltgebieden in de Greenport.

14 *Gemeente Albrandswaard*

- 14.1 Kaarten Ruimtelijke kwaliteit: De lagen van de kwaliteitskaarten uit de VRM (pagina 26 t/m 29) zijn slecht leesbaar en digitaal niet beschikbaar om in te zoomen. Als de aanklikbare kaarten beschikbaar zijn zal de gemeente deze bestuderen en dient eventueel alsnog een zienswijze in.
- 14.2 Kaart bedrijventerreinen bij de verordening: De gemeente mist de bedrijventerreinen Ambachtsweg, Overhoeken 2 en 3, Binnenbaan en Portland op de kaart, Verzoek deze alsnog op te nemen.
- 14.3 Kasteel van Rhoo: Het kasteel van Rhoo is op de kaart Ruimtelijke kwaliteit anders aangegeven dan op de kaart Cultureel erfgoed . Op de kaart Cultureel erfgoed is het kasteel van Rhoo inclusief de begraafplaats aangegeven en exclusief de noordelijk gelegen gronden. Voorstel om het Kasteel van Rhoo te begrenzen (inclusief kasteeltuin en naastgelegen N. Hervormde Kerk), vergelijkbaar met de gemeentelijke Archeologische Waardenkaart Albrandswaard (gebieden aangegeven met XIII en XV).
- 14.4 Kaart archeologie bij de verordening: Verzoek om voor de gemeente Albrandswaard de kaart uit de verordening aan te passen aan die van de gemeente.
- 14.4a Kaart Windenergie: Op de analoge kaart Windenergie zijn Rhoo en Poortugaal aangegeven als Stads- en dorpsgebied van de Zuidvleugel Op de digitale kaart echter niet. Dit graag aanpassen overeenkomstig de analoge kaart.
- 14.5 Kaart ruimtelijke kwaliteit van de verordening: Op de digitale kaart Ruimtelijke kwaliteit is de Johannapolder en een groot deel van het Buitenland van Rhoo aangegeven als groene buffer, categorie 2 en als Ecologische Hoofdstructuur, categorie 1. Het lijkt de gemeente onmogelijk dat bepaalde gebieden in twee categorieën vallen. Visie Molendijk, LOP (Landschapsontwikkelingsplan Polder Albrandswaard), entree Rhoo Oost. (Zie Bijlagen met nummering SA) aan te geven als groene buffer, categorie 2. En toe te voegen op de kaart Groene Buffer: gebieden aan te geven als recreatie : (toe te voegen op de kaart Recreatiegebied rondom steden: Bitmenland van Rhoo (Rhoonse Weide). Zie Bijlagen met nummering SB. En de volgende delen uit de provinciale kaart Recreatiegebied rondom steden te halen (schrappen): Visie Molendijk, de Slot Valckesteinsedijk, de Rhoonse dijk en de Slotseclijk (deze dijken met de bestaande woon en bedrijfskavels vallen nu onder de definitie BSD).
- 14.6 Mobiliteit: Pilot sneldienst Waterbus Drechtsteden-Rotterdam. De bijgevoegde kaart in het onderdeel mobiliteit is erg gedateerd want Carnisselande ontbreekt bijna helemaal. Binnen de invloedssfeer van de gemeente worden alleen de (recreatieve) waterverbindingen genoemd die volgens de provincie geen primaire taak zijn. In de visie ontbreekt de wens van Barendrecht (en Albrandswaard) om het aantal waterverbindingen uit te breiden.
- 14.7 Kaart Kantoren bij Verordening ruimte: Op de functiekaart "kantoren" worden kantoorlocaties gemist. Verzoek om de kaart aan te passen, locaties nabij metrostation Rhoo/Sporthal Rhoo en metrostation Poortugaal s.v.p. opnemen. Deze locaties liggen binnen 800 meter van een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding (metro) waarbij ook nog van toepassing is dat deze binnen 10 minuten van een hoogfrequente lightrail tram en busverbinding liggen (Slinge/Zuidplein).
- 14.8 Perifere detailhandel: Volgens de gemeente ontbreekt de limitatieve lijst in de verordening waarin de branches ('perifere detailhandel') worden benoemd,.
- 14.9 ontwikkelingen afwijkingsmogelijkheid artikel 3 lid 4: In gang gezette ontwikkelingen op grond van onherroepelijke bestemmingsplannen in een niet limitatieve lijst van projecten die nu lopen, en waarvan onzeker is of deze projecten gerealiseerd zijn voor juli 2017
- Poortugaal Dorp: invulling gemengde doeleinden (oude Rabo bank) en Emmastraat woningen (Bplan "Poortugaal Dorp")
 - Pieter Klobbaetilaan, Poortugaal, 7 woningen (Bplan "Albrandswaard Noord West")
 - Woningen Spui (circa 50) sanering voormalig busbedrijfterrein (Bplan "Rhoo Dorp")
 - Essendaal woningen, circa 300 woningen (Bplan "Rhoo Dorp")
 - Ghijseland, 7 woningen (Bplan "Rhoo Dorp")
 - Tijsjesdijk 4 woningen (Bplan "Rhoo Dorp")
 - Wijzigings bevoegdheid centrum Rhoo (Bplan "Rhoo Dorp")
 - Wijzigings bevoegdheid over Verzorgingstehuis aan Zwaluwenlaan Rhoo (Bplan "Rhoo Dorp")

- Wijzigings bevoegdheid Achterdijk Rhooon (manege) (Bplan "Rhooon Dorp") Eilandkavels (7) woon-werk kavels op de Overhoeken Rhooon (Bplan "Rhooon Dorp")
- (Tweede) Zorgwoning (Buytenhof) in Buytenland Van Rhooon (Bplan "Buytenland Van Rhooon")
- Wijzigingsbevoegdheid Essendijk Rhooon (Bplan "Buytenland Van Rhooon")
- Wijzigings bevoegdheid Oude weg Rhooon (fam Warnaar) (Bplan "Buytenland Van Rhooon")
- Woningen Portland (afbouw Vinex), circa 54 woningen (Bplan "Pmiland")
- Bedrijventerrein Portland ((Bplan "Pmiland")
- Ontwikkeling Binnenland Van Rhooon, 6ha Recreatie (Bplan "Pmiland")
- Wijzigingsbevoegdheid bedrijven/kantoren Kruisdijk Poortugaal (Bplan "Groene Kruisweg Metro")

Antwoord

- 14.1 Zie thema 3 en thema 14
- 14.2 Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart aangegeven. Zie thema 4.3..
- 14.3 Niet duidelijk is welke kaart Ruimtelijke Kwaliteit de gemeente hier bedoelt. Op de digitale kaarten van de concept-VRM staat de landgoedbiotoop van kasteel Rhooon steeds op dezelfde manier aangegeven. Mogelijk wordt hier bedoeld op de figuur bij par. 3.2.2 in de visie met 'kwaliteitskaart: laag van de beleving'. Hierop is de betreffende landgoedbiotoop vanwege de kleine kaartschaal niet opgenomen. Overigens is de zgn. landgoedbiotoop iets anders dan een archeologisch kasteelterrein. Bij de landgoedbiotoop gaat het om de bescherming van de nog zichtbare historisch-landschappelijke en -bouwkundige waarden. Daarop is ook de begrenzing van de landgoedbiotoop van kasteel Rhooon gebaseerd. De begrenzing van kasteel Rhooon op de gemeentelijke archeologische waardenkaart heeft daarentegen te maken met restanten in de ondergrond. Daarom is er geen reden om de begrenzing van de provinciale landgoedbiotoop van kasteel Rhooon aan te passen.
- 14.4 Wij gaan uit van de door de provincie provinciedekkende vastgestelde beleids en waarden kaart archeologie, zoals vastgelegd in de CHS. Het is niet mogelijk om uit te gaan van elk afzonderlijk vastgestelde gemeentelijke waardenkaarten, ook al omdat er daardoor geen provinciedekkende en aansluitende waardenkaart zou ontstaan. Doordat er in de gemeente Albrandswaard door de vastgestelde gemeentelijke waardenkaart sprake is van een gemeentelijk vastgesteld beleid, zal in het bestemmingsplan de afwijking ten opzichte van de provinciale waardenkaart eenvoudig aangetoond en gemotiveerd kunnen worden. Daardoor geldt dan in dat geval de gemeentelijke waardenkaart. Er is dus geen reden om ons beleid aan te passen.
- 14.4a Dat is een terechte constatering. Op de kaart worden Poortugaal en Rhooon toegevoegd..
- 14.5 De twee beschermingscategorieën kunnen wel overlappen. Een groene buffer beslaat bijvoorbeeld het gehele gebied tussen twee stedelijke kernen inclusief de daarbinnen gelegen natuurgebieden die tot beschermingscategorie 1 behoren. Een groene buffer vormt een aaneengesloten geheel. Kleine geïsoleerd gelegen gebieden kunnen wij daar niet toe rekenen. Tot de verzameling recreatiegebied rond de steden behoren alle recreatiegebieden waaraan wij een financiële bijdrage hebben geleverd ten behoeve van aanleg, beheer of onderhoud. De Rhooonse Weide valt daar niet onder. Molendijk e.o. is inderdaad te groot ingetekend. Dit wordt gecorrigeerd. Uw derde verzoek berust op een misvatting. De dijken met bijbehorende lintbebouwing behoren niet tot BSD.
- 14.6 Waar nodig worden deze kaarten en beelden aangepast. Een mogelijke sneldienst tussen Rotterdam en Dordrecht zal in ieder geval niet over de Oude Maas langs Barendrecht varen. De uitbreiding van recreatieve waterverbindingen is geen primaire provinciale taak en u zult daarover in contact moeten treden met de stadsregio Rotterdam.
- 14.7 Zie thema 4, waarin wordt aangegeven welke kantoorlocaties / concentratielocaties zijn opgenomen: Voor de meeste kantoorconcentratiegebieden geldt dat zij ook op langere termijn van zodanige massa en kwaliteit (moeten) zijn dat ze markttechnisch attractief blijven en een sleutelpositie innemen in het Stedenbaanconcept, de OV-drager van de Zuid-Hollandse verstedelijkingsstructuur. Dat oordeel over de lange termijn kwaliteit als kantorenlocaties is gebaseerd op marktconsultaties, waarbij de stationsgebieden van Rotterdam en Den Haag er als beste locaties in de provincie uitschieten, en van bestuurlijke afweging aangaande infrastructurele afspraken. Voor kantorenlocaties die niet in de VRM-kaart zijn opgenomen geldt dat ontwikkelingen binnen vastgestelde bestemmingsplankaders kunnen

worden uitgevoerd mits deze passen binnen de randtotalen van de nieuwbouwbehoefte voor de regio binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat aanvaard is door GS Zie ook thema 4.2

14.8 Artikel 2.1.4 van de Verordening ruimte gaat in op detailhandel. Daar wordt een beschrijving gegeven van de branches die buiten centrumgebieden een plek zouden kunnen krijgen. Sub a, sub b en sub c geven een limitatieve opsomming van de perifere branches.

14.9 Zie thema 2.

Conclusie: De zienswijze 14.2: Bedrijventerrein Overhoeken (Alblasserwaard) opnemen op de kaart in de Verordening ruimte. Ook de zienswijzen 14.4a en 14.5 leiden tot aanpassing van de kaart.

A-13 Haaglanden

1 Eenduidige speerpunten

Opvalt dat de beleidsvelden Mobiliteit en Ruimte in de Visie beter geïntegreerd kunnen worden. Het belang van inpassing van infrastructuur en de verbetering van transit-locaties en stedelijke interactiemilieu's krijgt onvoldoende aandacht en wordt niet ondersteund door de PVR en de programma's. Daarnaast wordt onvoldoende ingezet op het sturen van de verbetering van het bestaande OV-netwerk met knooppunten. Er kan consequenter worden ingezet op verbetering van het bestaande netwerk. Enerzijds wordt gestuurd in de richting van beschikbare netwerkcapaciteit, anderzijds wordt zoveel mogelijk keuzevrijheid tussen modaliteiten toegestaan. Dit kan betekenen dat nieuwe bouwlocaties in beeld komen waar de bereikbaarheid beter is. Dit lijken tegenstrijdige uitgangspunten, waar juist in Stedenbaanverband eenduidige afspraken over gemaakt worden.

Antwoord

Onder andere aan de hand van Stedenbaan en Knooppuntenbeleid worden mobiliteit en ruimte in de visie geïntegreerd. Via Stedenbaan wordt daarbij ingezet op de verbetering van zowel het OV als deze knooppunten. De provincie blijft samen met u uitvoering geven aan de bestuurlijke en inhoudelijk afspraken in Stedenbaan. De beschikbare capaciteit in het mobiliteitsnetwerk is daarbij slechts één van de overwegingen bij ruimtelijke programmering. Hier wordt niet gedoeld op het landelijk gebied, maar op efficiënter gebruik van infrastructuur binnen het stedelijk gebied. Zo kunnen ook andere stations dan alleen de centrale stations functies aantrekken. Diverse vestigingsplaatsfactoren kunnen hierbij dominant zijn (zie paragraaf 2.2.2 in het Programma mobiliteit). Keuzevrijheid tussen modaliteiten blijft daarbij een streven.

2a Investeringsprogramma

Verzocht wordt een tabel op te nemen waarin per programmaonderdeel wordt aangegeven wat de komende jaren in het gebied van Haaglanden wordt geïnvesteerd, zodat andere partijen hier in hun investeringen op kunnen anticiperen.

Antwoord

Vanuit sectoraal beleid is deze informatie al beschikbaar en bij u bekend. Dit wijzigt niet door de VRM. De provincie gaat komende maanden aan de slag met de uitvoering van het beleid uit de VRM, voor zover dat niet valt onder andere beleidssectoren. U wordt hierbij uiteraard betrokken.

2.b Nieuwe cluster

Het economische belang voor stad en regio van de prioriteiten uit het Regionaal Structuurplan, Den Haag - internationale stad voor Vrede en Recht, en de Technologische Innovatiecampus Delft, komt onvoldoende tot uitdrukking in de Visie en in de Programma's. Zij zouden eenzelfde benadering moeten krijgen als de andere grote economische clusters rond de Mainport Rotterdam en de Greenport. Het ondersteunen van deze opgaven, inclusief de internationale bereikbaarheid, dient gezamenlijk verder uitgewerkt te worden.

Antwoord

Vanuit economisch belang is gelijkschakeling volstrekt aan de orde maar niet voor de ruimtelijke en mobiliteitseffecten. Vandaar dat wij gekozen hebben voor deze benadering, waarin wij overigens naar onze

mening het economisch belang van de regio niet hebben ondergewaardeerd. De gezamenlijke uitwerking vindt al plaats in de Adaptieve Agenda Zuidvleugel.

3 *Verordening en Programma ruimte*

De aan het Programma ruimte gekoppelde Verordening leidt tot omvangrijke regelgeving. Het is de vraag of het provinciaal belang daarmee gediend is en of dit conform de uitgangspunten van de Wro is. De Verordening zal in groeigebieden remmend werken voor de economie. Na de actualiseringslag van bestemmingsplannen van de afgelopen jaren, leidt een nieuwe herziening vanwege de PVR (conform artikel 3 lid 3) tot een aanzienlijke hoeveelheid werk, terwijl deze energie juist beter gestoken kan worden in de integrale doorwerking van de nieuwe Omgevingswet. Een provinciale sturing op programma's leidt tot onnodig gebrek aan flexibiliteit.

Antwoord: zie thema 1 sturingsfilosofie en thema 11 aanpassing bestemmingsplannen

4 *Woningbouw*

Verzocht wordt zo snel mogelijk aan te geven dat de regionale woonvisie van Haaglanden aan de gestelde eisen voldoet. Verdere vertraging van de uitvoering leidt tot verdere vergroting van de financiële schade. Voor Haaglanden kan er een maatwerkoplossing gevonden worden omdat haar ruimtelijke plannen in overstemming zijn met het regionale woonbeleid waardoor zij niet periodiek opnieuw beoordeeld hoeven te worden. Indien de provincie via de PVR zou willen ingrijpen in de woningbouwprogrammering, dan wordt ervan uitgegaan dat de provincie de hierdoor ontstane planschade zal dragen. Omdat de ontwikkeling van Valkenburg grote gevolgen kan hebben voor de binnenstedelijke locaties van Haaglanden, wordt verzocht toe te zeggen dat ook voor deze bouwlocatie de "Ladder voor duurzame verstedelijking" toegepast zal worden.

Antwoord

GS hebben in maart 2014 de woonvisie Haaglanden aanvaard op basis van de criteria uit de provinciale woonvisie 2011-2020.

Voor de actualisering van de regionale woonvisie worden in het Programma ruimte aandachtspunten gegeven op grond van de behoefteramingen en informatie over het planaanbod. Onze inzet is, zoals in het ontwerp-Programma ruimte verwoord, om met u het gesprek aan te gaan op welke manier kan worden ingespeeld op de veranderende woningmarkt, zodat aan de maatschappelijke vraag kan worden voldaan en in uw regio het woningtekort niet verder oploopt. Dat vinden wij een gezamenlijke opgave. Wij gaan er vanuit dat het lukt om een regionaal woningbouwprogramma te maken met plannen die voorzien in de grote behoefte in uw regio. Als een nieuw plan niet voorziet in een aantoonbare regionale behoefte, dan voldoet de betreffende gemeente niet aan het Bro. Dan is provinciale interventie wettelijk gezien nodig en kan de provincie niet aansprakelijk worden gesteld voor het feit dat een gemeente een plan heeft gemaakt dat niet voorziet in een behoefte. Op grond van het Bro is een gemeente verplicht om de ladder voor duurzame verstedelijking toe te passen op elke voorgenomen stedelijke ontwikkeling. Dit geldt ook voor de bouwlocatie Valkenburg.

5 *Kantoren. Detailhandel en Bedrijventerreinen*

- 5.1 Er wordt van uitgegaan dat de met betrokkenheid van de provincie tot stand gekomen Kantorenstrategie Haaglanden, waar de Zuidvleugelinzet op Stedenbaan immers aan ten grondslag heeft gelegen, integraal overgenomen wordt in de PVR en in het Programma.
- 5.2 Eveneens wordt ervan uitgegaan dat de regionale visie op de detailhandel die in overleg met de provincie gemaakt is integraal wordt overgenomen in de PVR en het Programma.
- 5.3 Vooralsnog geldt voor Haaglanden haar huidige beleid met betrekking tot bedrijventerreinen waarbij de wens bestaat om tot een gezamenlijke besluitvorming bij het zoeken naar uitplaatsingsmogelijkheden van watergebonden bedrijvigheid te komen.

Antwoord

5.1 en 5.2 zie thema 4.

- 5.3 Voor de provincie is watergebonden bedrijvigheid belangrijk voor de (regionale) economie. We ondersteunen daarom deze wens en zullen in de zoektocht naar en de gezamenlijke besluitvorming een positieve inbreng leveren.

6 *Groen*

De PVR biedt met de categorieën 1 en 2 voor de regioparken Midden-Delfland en Duin Horst en Weide onvoldoende ontwikkelingsmogelijkheden om deze gebieden, met instandhouding van de bestaande kwaliteiten, te verbeteren. Het hier alleen inzetten op een voedselstrategie is te beperkend voor deze gebieden. Verzocht wordt te bevestigen dat functies op het gebied van de recreatie (vergroting van de recreatieve toegankelijkheid, ontwikkeling van recreatieve pleisterplaatsen en toeristische overstappunten) en functies als wonen, educatie en zorg in de regioparken mogelijk zullen zijn.

Het is een misvatting dat er alleen op een voedselstrategie wordt ingezet. Een kenmerk van de benadering ruimtelijke kwaliteit is juist het brede denken van de integraliteit.

7 *Actieagenda*

Thema's die onvoldoende uitgewerkt zijn zoals milieu, energietransitie, klimaatadaptatie, bodembeleid, verbetering agglomeratiekracht en de verbetering van het OV vragen om een gezamenlijke aanpak en rolverdeling waarbij de inzet van de provincie vanzelfsprekend is.

Antwoord

Dit is juist een kenmerk van onze sturingsfilosofie, zie thema 1. Het voorstel voor een gezamenlijke aanpak voor alle integrale thema's wordt ondersteund door de provincie en krijgt een verdere uitwerking in de Agenda Ruimte. Specifiek op het thema energietransitie wil de provincie experimenteren met een regionale Energie actie agenda. Indien de regio Haaglanden dit ook wil, kunnen we deze agenda samen bepalen.

8 *Windenergie*

Er is in de regio Haaglanden minder ruimte voor windenergie beschikbaar dan de PVR en het Programma aangeven. Ingezet zou moeten worden op andere duurzame energiebronnen om de taakstelling van het afgesproken windvermogen op land te bereiken. Uitbreiding van de mogelijkheden voor het in het glastuinbouw- en het stedelijk gebied plaatsen van windmolens van 500 kW wordt niet ondersteund. Het doen van een onderzoek naar de mogelijkheden om turbines van 500 kW in de beide regioparken te plaatsen wordt ten zeerste afgeraden,

Antwoord

In de regio Haaglanden heeft is het voormalige zoekgebied langs de A4, A12 en A13 voor windturbines geschrapt. In de regio Haaglanden staat nu 10,5 MW bestaand opgesteld vermogen (Zoetermeer). Daarnaast is de locatie Maasland (Westland en Midden-Delfland), de locatie CEVA (Den Haag), en op basis van de zienswijzen de locatie ABC Westland (Westland), de locatie A13 -Technopolis (Delft) en de locatie A12 - Balij (Pijnacker-Nootdorp) opgenomen. Zie verder themabeantwoording 8.

9 *Vlietzone*

De in het Programma ruimte opgenomen opmerking dat er voor de Vlietzone een structuurvisie is vastgesteld, is niet juist. Het gaat daarentegen om een gebiedsperspectief waarin uitgangspunten voor nu en de toekomst zijn opgenomen. In dit perspectief wordt nadrukkelijk ingegaan op het verbeteren van de groene kwaliteiten van de Vlietzone, maar deze wordt ook als reservering voor een toekomstige verstedelijking gezien.

Antwoord

In het Programma ruimte wordt abusievelijk gesteld dat een structuurvisie voor het gebied is vastgesteld. Dit is niet het geval. De tekst zal hierop aangepast worden. Naar het gebiedsperspectief Vlietzone zal verwezen worden. Zie voor transformatiegebieden thema 9.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte par. 2.2.1:

Voor de Vlietzone heeft de gemeente in overleg met de provincie het gebiedsperspectief Haaglanden vastgesteld. In dit perspectief wordt ingegaan op de verbetering van de groene kwaliteiten van de Vlietzone en op de reservering voor een mogelijk toekomstige verstedelijking, passend bij de uitgangspunten van de verschillende deelgebieden. In het perspectief wordt ook ingegaan op wijze waarop initiatieven en ontwikkelingen door de betrokken gemeentebesturen in procedure worden genomen.

10 *Diversen*

- 10.1 Er wordt gepleit voor het laten aansluiten van het provinciale beleid op de door de regio opgestelde aanpak om het kantorenvolume terug te brengen en bestaande locaties te verbeteren.
- 10.2 Op bedrijventerreinen moet er bij functiemening goed voor worden gezorgd dat bestaande bedrijven hierdoor niet in de verdrukking komen, waardoor zij zouden moeten verhuizen. Dit vergt een goede inpassingsvisie alvorens woningen op bedrijventerreinen kunnen worden ingepast.
- 10.3 Zowel het provinciale als het regionale beleid hanteert nu een grens tussen lokale-bovenlokale detailhanden van 2.000 m² in "normale" winkelgebieden en van 1.000 m² in de periferie. Deze grens betekent dat de regio zich in normale winkelgebieden niet bemoeit met ontwikkelingen van minder dan 2.000 m², ongeacht in welke categorie de provincie deze heeft ingedeeld, omdat dit een lokale aangelegenheid is. In de periferie zal onder de grens van 1.000 m² altijd in de gaten gehouden worden om welke branche het gaat. Verzocht wordt dit standpunt over te nemen en om de provinciale bemoeienis te beperken tot ontwikkelingen die een bovenlokale invloed kunnen hebben.
- 10.4 Voorgesteld wordt in het detailhandelsbeleid van de volgende aspecten uit te gaan:
- Nieuw winkelgebied: Het ontwikkelen van een nieuw winkelgebied buiten de bestaande detailhandelsstructuur (voorwaarden: indien sprake is van een bijzonder thema of concept dat momenteel nog niet in de regio gevestigd is, er sprake is van sterke lokale bevolkingsuitbreiding, er sprake is van het verplaatsen van een momenteel minder gunstig gelegen winkelconcentratiegebied, er sprake is van het clusteren van reeds gevestigd verspreid gelegen PDV-aanbod. Daarnaast moet worden aangetoond dat het initiatief niet kan worden gehuisvest in of aangrenzend aan een bestaand winkelgebied en dat het initiatief geen blijvende negatieve effecten heeft op de bestaande detailhandelsstructuur en/of in het beleid aangegeven ontwikkeling daarvan);
- Winkels in de branche woninginrichting: Bij < 1.000 m² bvo toestaan op PDV-concentraties;
- Nevenassortimenten: Nevenassortimenten dienen te passen bij het hoofdassortiment, het nevenassortimentsdeel mag niet meer ruimte in beslag neemt dan 20% van het netto verkoopvloeroppervlak en het nevenassortimentsdeel wordt gemaximeerd op 500 m² bvo met een maximum van 20% van het netto verkoopvloeroppervlak.
- Kringloopwinkels: Winkels met tweedehandsgoederen dienen een plaats te krijgen in de bestaande winkelgebieden. Alleen wanneer het de echte kringloopartikelen betreft kunnen deze winkels in de PDV concentratiegebieden en eventueel op bedrijventerreinen worden toegestaan.
- Internethandel. Internethandel met een (beperkte) bezoekersfunctie wordt enkel toegestaan in de detailhandelsconcentratiegebieden en op trafficlocaties.
- Centrum Naaldwijk. Voorgesteld wordt om het centrum van Naaldwijk aan te merken als "te versterken centrum".

Antwoord:

- 10.1 Wij hebben waardering voor de regionale kantorenstrategie Haaglanden 2012: met name voor het schrappen dan wel tot na 2020 uitfaseren van ca 400.000m² kantorenplannen, waar de gemeenten in Haaglanden invloed op hebben via bestemmingsplannen of grondbezit. Een aanpak die een voorbeeld is voor andere regio's. Wat betreft de vraag-aanbodanalyse is er waardering over de wijze waarop rekening is gehouden met het bestaande aanbod (Ladder van Duurzame Verstedelijking) en er alleen nog wordt uitgegaan van een vervangingsvraag. Uw kantorenstrategie gaat tot 2020, terwijl de VRM naar 2030 vooruitkijkt.
- De keuze voor de kantorensversterkingsgebieden Den Haag Grootstedelijk Centrum, Den Haag World Forumgebied en Delft Spoorzone komt overeen met de provinciale kantoorconcentratielocaties. De regionale keuze om dit ook voor de NS Stations Rijswijk, Maanplein/Voorburg Station en het Zoetermeerse Stationsgebied (= rondom de Mandelabrug) te laten gelden, hebben wij in de VRM niet gemaakt.
- In de praktijk valt te verwachten dat, uitgaande van de relatief hoge EIB behoeftes voor Haaglanden, een belangrijk deel van de harde plancapaciteit op deze regionale versterkingsgebieden gehandhaafd kan worden. mits deze passen binnen de randtotalen van de nieuwbouwbehoefte voor de regio binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat aanvaard is door GS Zie ook thema 4.2

- 10.2 Voor de provincie zijn de belangen van zittende bedrijven en de daarmee samenhangende werkgelegenheid groot, daarom dient verdringing voorkomen te worden. Functiemenging op terreinen van milieucategorie 4 en hoger is niet toegestaan, verdringing van die categorie bedrijven is niet aan de orde. Functiemenging (bij milieucategorie 3) is voor gemeenten een mogelijkheid, geen verplichting en kan alleen wanneer de zittende bedrijven (en de samenhangende werkgelegenheid) niet geschaad worden.
- 10.3 Zie thema 4
- 10.4 Aan nieuwe ontwikkelingen die vallen onder artikel 2.1.4 lid 3 onder a. stelt de provincie geen voorwaarden. Nieuwe tuincentra en / of bouwmarkten kunnen op ieder willekeurig bedrijventerrein worden gevestigd als de nieuwe ontwikkeling minimaal 1000 m² bvo bedraagt, er regionaal is afgestemd middels een REO-advies en is aangetoond dat het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast en er geen onaanvaardbare leegstand ontstaat. Voor nieuwe PDV-ontwikkelingen gelden dezelfde voorwaarden. Voor keukens, badkamers, vloerbedekking, parket, zonwering en jacuzzi's geldt overigens geen ondergrens van 1000 m² bvo. Voor toevoeging van detailhandel in de centra blijft de grens van 2000 m² bvo staan wanneer er een REO-advies nodig is. Tevens is aan centra-ontwikkeling de categorisering gekoppeld. Bij de 'overige'aankoopplaatsen is meer flexibiliteit geboden voor lokaal maatwerk. Zie hiervoor thema 4 detailhandel.
- Nieuw winkelgebied: Een nieuw winkelgebied kan ontwikkeld worden binnen de kaders van de Verordening ruimte. Een nieuwe wijkwinkelvoorzieningen dient afgestemd te zijn op het draagvlak van een nieuwe woonwijk (toename draagvlak / bevolkingsuitbreiding). Thematische ontwikkelingen die nog niet aanwezig zijn in Zuid-Holland, zijn uiteraard welkom, zolang ze passend zijn binnen de kaders van het detailhandelsbeleid zoals opgenomen in het programma en de verordening.
- Clustering van minder gunstig en verspreid liggend PDV-aanbod (artikel 2.1.4, lid 3 onder c) kan plaatsvinden, mits deze clustering op een PDV-locatie plaatsvindt. Zie tevens artikel 2.1.4 lid 3 onder c. De achterblijvende meters dienen niet alleen feitelijk maar ook planologisch verwijderd te worden. Het verplaatsen van een minder gunstig gelegen winkelgebied behoort in principe tot de mogelijkheden, zolang dit niet met uitbreiding gepaard gaat en de achterblijvende meters niet alleen feitelijk maar ook planologisch gesaneerd worden. Indien er wel van uitbreiding sprake is, of achterblijvende meters niet gesaneerd worden, zal de ontwikkeling, zowel de verplaatsing als de achterblijvende locatie, worden getoetst aan artikel 2.1.4. als van uitbreiding geen sprake is, zal nog wel in beeld moeten worden gebracht of de verplaatsing geen aantasting van het woon- en leefklimaat of onaanvaardbare leegstand elders tot gevolg heeft. Verplaatsing van een winkelgebied dient uiteraard wel plaats te vinden in of direct aansluitend van een bestaande winkelconcentratie in een centrum van een stad, dorp of wijk of de daarvoor aangewezen PDV-locaties.
- Branche woninginrichting: Zie themabehandeling 4 detailhandel
- Nevensassortiment: Bij nevenassortimenten hebben wij altijd de grens van 20% gehanteerd. Het staat gemeente vrij om hier zelf een aanvullend maximum van 500 m² aan te koppelen.
- Kringloopwinkels: Kringloopwinkels worden beschouwd als een reguliere vorm van detailhandel. Vestiging van kringloopwinkels dient daarom binnen de centra plaats te vinden. Op PDV-locaties en op bedrijventerreinen kunnen de branches worden geaccommodeerd die genoemd zijn in artikel 2.1.4 lid 3 (uitzonderingen buiten de centra).
- Internethandel: Zie thema 4 detailhandel
- Centrum Naaldwijk: Zie thema 4 detailhandel.

11 *Watergebonden bedrijvigheid*

De watergebonden bedrijventerreinen zijn op kaart (paragraaf 2.2.3. Programma ruimte en artikel 2.1. van de PVR) groter aangegeven dan zij werkelijk zijn. Dit betekent dat transformaties hier alleen mogelijk zijn als vervangende locaties worden gevonden. Deze ontbreken echter in Haaglanden.

De bestaande (watergebonden) worden niet meer op kaart aangegeven Zie thema 4.3.

12 *Verkeer en Vervoer:*

- 12.1 Het concentreren van stedelijke functies op locaties waar de bereikbaarheid op orde is en waar nog capaciteit beschikbaar is op het mobiliteitsnetwerk (paragraaf 1.1.) lijkt in strijd met het in paragraaf 2.1) gestelde dat de provincie de behoefte van de mobiliteitsgebruiker centraal stelt waarbij zoveel mogelijk

- keuzevrijheid tussen vervoersalternatieven en een integrale benadering van het netwerk wordt geboden. Hetzelfde geldt voor het gestelde m.b.t. het concentreren van stedelijke functies op plekken waar de bereikbaarheid op orde is (vaak in de periferie) en het hoofdstuk over agglomeratiekracht (paragraaf 1.3).
- 12.2 Ingestemd wordt met de ambitie om samen met de stadsregio Rotterdam en het Stadsgebied Haaglanden te komen tot tariefafspraken in het OV.
- 12.3 Voorgesteld wordt de In paragraaf 2.5 genoemde de strategische doelen te verplaatsen naar hoofdstuk 1.

Antwoord

- 12.1 De beschikbare capaciteit in het mobiliteitsnetwerk is slechts één van de overwegingen bij ruimtelijke programmering. Hier wordt niet bedoeld op het landelijk gebied, maar op efficiënter gebruik van infrastructuur binnen het stedelijk gebied. Zo kunnen ook andere stations dan alleen de centrale stations functies aantrekken. Diverse vestigingsplaatsfactoren kunnen hierbij dominant zijn (zie paragraaf 2.2.2 in het Programma mobiliteit). Keuzevrijheid tussen mobiliteit blijft daarbij een streven. Wat betreft agglomeratiekracht ligt de focus, na het op orde brengen van het netwerk met de huidige projecten, op beter benutten en het oplossen van toekomstige knelpunten op het mobiliteitsnetwerk, zodat de bereikbaarheid op orde blijft. Daarbij geldt een hogere prioriteit voor de zwaarste knelpunten. Naar verwachting liggen die eerder in het stedelijk gebied. Het concentreren van stedelijke functies wordt hiermee afgestemd. Daarnaast is het wel van belang OV in landelijke gebieden efficiënter en meer klantgericht te laten functioneren en via 'gestrekte lijnen' te verbinden met de agglomeraties van Den Haag, Rotterdam, Leiden en Dordrecht. Dit versterkt de agglomeratiekracht van het stedelijk gebied en de vitaliteit van het landelijk gebied.
- 12.2 en 12.3 Met genoegen hebben wij geconstateerd dat onze ambitie om met beide stadsregio's tot tariefafspraken in het OV te komen wordt gedeeld. Wij zullen de redactie van de stukken beoordelen om te zien waar wij de aan deze ambitie gebonden doelen het beste kunnen verwoorden.
- 13 *Programma mobiliteit*
- 13.1 Verzocht wordt aan te geven of op blz. 5 paragraaf 2.1.1: in de tabel met de nagestreefde bereikbaarheidskwaliteit "de gemiddelde trajectnelheid (km/h)" in de spitsperiode, buiten de spitsperiode of als een daggemiddelde wordt bedoeld.
- 13.2 Verzocht wordt op blz. 8 paragraaf 2.1.1: in de opsomming van Haaglanden (initiatief en voorbereiding) de N211 laan van Wateringseveld en Veilingroute toe te voegen.
- 13.3 Verzocht wordt op blz. 8 in de opsomming van Haaglanden (uitvoering); "N222 Verlengde Veilingroute" ter verduidelijking toe te voegen "
- 13.4 Verzocht wordt aan te geven hoe omgegaan zal worden met de implicaties voor de bestaande en gewenste/toekomstige brugovergangen (bijv. de Gelatinebrug te Delft) van een minimale doorvaarhoogte van 3 meter op de vaarwegen Rotterdam - Den Haag en Den Haag - Voorschoten (blz. 9 9: tabel 1).
- 13.5 Verzocht wordt op blz. 15 bij nr. 15 in plaats van "Internationale Ring Den Haag" de projectnaam knelpuntenaanpak Noordwestelijke Hoofdroute-Lozeriaan-Zuidelijke Randweg te gebruiken.
- 13.6 Verzocht wordt op blz. 15 nr. bij nr 16 N14 toe te voegen: "ongelijkvloerse kruising".
- 13.7 Verzocht wordt op blz. 15 nr. 23 "Beatrixlaan Den Haag" te wijzigen in "Beatrixlaan Rijswijk"
- 13.8 Verzocht wordt op blz. 16 toe te voegen project nr. 44B: A4/N211 Harnaschknoop.
- 13.9 Verzocht wordt op blz. 16 bij nr. 45 aan te geven waarom de reservering van Stedenbaan niet wordt toegedeeld aan de projecten op het hoofdspoor (blz. 15).
- 13.10 Verzocht wordt op blz. 40 "Gouda" toe te voegen bij concrete acties om "in samenwerking met Stedenbaan onderzoek te doen naar ruimte op het spoor tussen Den Haag/Rotterdam".
- 13.11 Verzocht wordt op blz. 40 onder concrete acties het project: "N211 ongelijkvloerse kruising N222 (Verlengde Veilingroute)" toe te voegen.

Antwoord:

- 13.1 Voor de ondergrens van de bereikbaarheidskwaliteit is het jaargemiddelde van de trajectnelheid in het drukste spitsuur bepalend.
- 13.2 Dit project wordt toegevoegd
- 13.3 Ter verduidelijking "wegenproject Westland" wordt toegevoegd

- 13.4 De wensbeelden van tabel 1 worden gebruikt om bij nieuwe bruggen of bij vernieuwing van bruggen de infrastructurele eisen, die behoren bij de vaarwegklasse van het traject, te formuleren. Daarmee komt de vaarweg stapsgewijs op het gewenste kwaliteitsniveau. Dit is voortzetting van bestaand beleid.
 - 13.5 De naam wordt geactualiseerd.
 - 13.6 Ter verduidelijking wordt toegevoegd: "ongelijkvloerse kruisingen"
 - 13.7 uw tekstsuggestie wordt overgenomen, "Beatrixlaan Den Haag" wordt gewijzigd in "Prinses Beatrixlaan Rijswijk".
 - 13.8 Ter verduidelijking zal de term aangepast worden in 'A4 Passage en Poorten & Inprikkers Haaglanden.'
 - 13.9 De reserveringen onder de noemer hoofdspoor betreffen grootschalige spoorverdubbelingen ten behoeve van de sprinter- en intercitydiensten. De reserveringen onder de noemer regionaal OV betreffen verdere maatregelen ten behoeve van het regionaal OV.
 - 13.10 Hier kan mee worden ingestemd.
 - 13.11 De ongelijkvloerse kruising van de N211 valt onder de actie " MIRT": A4 corridor Den Haag + poorten en inprikkers", die wordt herschreven tot ' A4 Passage en Poorten & Inprikkers Haaglanden.
- Conclusie:** De zienswijze leidt tot aanpassing op basis van de punten 13.2, 13.3, 13.5, 13.6, 13.7, 13.8, 13.10 en 13.11.

14 Kaarten

- 14.1 Sommige HOV lijnen (1, 9, 15, 17, 19) zijn niet weergegeven op de kaart op pagina 12 "Stedelijke Agglomeratie" van de VRM.
- 14.2 De kleuren van de in het Programma mobiliteit op pagina 6 opgenomen kaart "Beleidsvisie Mobiliteit basis" worden niet begrepen.
- 14.3 De kaarten Beter Benutten mobiliteitsnetwerk en Regionale hoofdfietsverbindingen zijn niet compleet.
- 14.4 Op de kaart Logistiek Systeem zijn de grenzen van Westland Oostland en Mainport zijn niet goed geprojecteerd.

Antwoord

- 14.1 Alle rail- en HOV-verbindingen, zoals opgenomen in het netwerk van Stedenbaan, zijn uitgangspunt voor het HOV-netwerk in de VRM.
- 14.2 Zie thema 14.
- 14.3 Wij weten niet precies welke omissies u bedoelt, maar bij de definitieve versie van het Programma mobiliteit zijn alle relevante kaarten en beleidsbeelden beoordeeld op inhoud en leesbaarheid. Waar nodig worden de kaarten en beelden aangepast.
- 14.4 Hoewel de Greenport Westland-Oostland en de Mainport Rotterdam indicatief zijn aangeduid, worden de voorgestelde wijzigingen overgenomen. Den Haag en Rijswijk behoren inderdaad niet tot de Greenport Westland-Oostland.

Conclusie De zienswijze 14.4 leidt tot wijziging van de kaart.

15 Vaarroutes

Verzocht wordt meer aandacht te geven aan de vaarroutes in Westland/Midden-Delfland en Duin Horst en Weiden/Wijk en Wouden omdat deze routes van groot belang zijn voor het toeristisch product en vestigingsklimaat van Zuid-Holland als geheel.

Antwoord

Wij zijn het geheel eens met het belang van de vaarroutes voor het toeristisch product en het vestigingsklimaat. Zie ook thema 13.

16 KaderRichtlijn Water/ecologie

De opgave om de ecologische kwaliteit van de waterlichamen in Haaglanden te verbeteren vergt vaak dure ruimte. Van de provincie wordt een actievere rol verwacht om ecologische verbindingen tot stand te brengen.

Antwoord

Met de herijking van de ecologische infrastructuur in onze Beleidsvisie Groen hebben wij hier een belangrijke impuls aan gegeven.

17 *Staelduinse Bos*

Het Staelduinse bos is onderdeel van het kustlandschap (paragraaf 3.2.1 VRM).

Antwoord

Het Staelduinse Bos behoort inderdaad tot het kustlandschap. De kaart in paragraaf 3.2.1. zal hierop worden aangepast.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

18 *Stedelijke groengebieden*

Verzocht wordt om te overleggen over de op de indicatief bedoelde doch sturende kaart in paragraaf 3.6 van de VRM opgenomen gebieden. Met name Monster Noord en Monster Zuid-West komen niet overeen met de afspraken die daarover binnen Haaglanden zijn gemaakt.

Antwoord

De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief. In nader overleg zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen. Vooralsnog worden de aanduidingen voor Monster Noord en Monster Zuid-west van de kaart verwijderd.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

19 *Veenweidegebieden*

Op de kaart in paragraaf 4.3.4 van de VRM zijn de veengebieden in Duin Horst en Weide niet aangeduid. Daarnaast dienen deze veengebieden in Haaglanden ook ondersteuning te krijgen bij het toepassen van hulpmiddelen om bodemdaling te verminderen.

Antwoord

De kaart in de VRM is géén bodemkaart, maar beleidskaart. De veenbodems op deze kaart zijn niet volledig en niet nauwkeurig aangeduid. De kaart geeft globaal weer, ondersteunend op de tekst, welke gebieden beleidsmatig prioriteit krijgen bij de aanpak van de veenbodemdaling. De provinciale hulpmiddelen worden prioritair in deze gebieden ingezet. Het veengebied in Duin Horst en Weide is voor de provincie niet prioritair omdat de daar aanwezige veenpakketten niet zo dik zijn dat daar sprake is van grote bodemdaling. In de niet-prioritaire gebieden is de provinciale inzet beperkt: het waterschap is gevraagd om het beperken van bodemdaling in de afweging voor een peilbesluit mee te nemen (als één van de belangen) en daarnaast ondersteunt de provincie innovaties, via het Veenweide Innovatie Centrum, die iedereen kan benutten om bodemdaling te vertragen.

20 *Klimaatadaptatie*

Het verbeteren van de groene dooradering van het stedelijk weefsel waar door gemeenten en waterschappen aan wordt gewerkt is een gezamenlijke opgave. Verzocht wordt aan te geven welke rol de provincie hierin wil spelen en hoe dit opgenomen zal worden in de gezamenlijk op te stellen Actieagenda

Antwoord

Aan dit verzoek zal gevolg worden gegeven.

21 *Grondwater*

Het is onduidelijk hoe wordt omgegaan met het grondwaterbeleid nu het oude waterbeleid wordt ingetrokken. Bestaande afspraken daarover dienen te worden gehandhaafd. De afspraken over de grondwateronttrekking van DSM zijn van groot belang voor de leefbaarheid in onze regio.

Antwoord

Het vigerend provinciaal grondwaterbeleid staat zowel in het Provinciaal Waterplan 2010-2015 als in de ontwerp-VRM. In hoofdstuk 5 van de Ontwerp-VRM staat het Provinciaal. Waterplan niet in de lijst van de beleidsdocumenten die bij de vaststelling van de VRM worden ingetrokken. Dat impliceert dat het Provinciaal

Waterplan 2010-2015 van kracht blijft. Alleen bij strijdigheden tussen de VRM en het Provinciaal Waterplan 2010-2015 geldt het meest actuele document. Uit voorgaande kunt u concluderen dat het vigerend provinciaal grondwaterbeleid thans in 2 provinciale plannen is verankerd.

In het vigerend Provinciaal Waterplan 2010-2015 is geen specifiek beleid opgenomen ten aanzien van de grondwateronttrekkingen bij Delft Noord (DSM). In het algemeen kan worden gesteld dat de provincie op grond van de Waterwet voornamelijk een taak heeft bij het bepalen van de strategische doelen. De uitvoering ligt primair bij de waterschappen én de gemeenten hebben ook een zorgplicht als sprake is van structurele problemen als gevolg van de grondwaterstand. Specifiek ten aanzien van de grondwateronttrekking bij Delft-Noord heeft de provincie de rol van bevoegd gezag. De provincie heeft een vergunning afgegeven aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de grondwateronttrekking in Delft-Noord. De provincie houdt vanuit haar rol als bevoegd gezag toezicht op de naleving van de aan de GR verleende vergunning. Voor de overige aspecten met betrekking tot de grondwateronttrekking bij

Delft Noord wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijze A-27 van het Hoogheemraadschap van Delfland.

22 *Windturbines*

Niet kan worden ingestemd met de gewenste locaties voor windenergie rondom het Valkenburgsche Meer (Leidse Regio) en aan rand van Midden-Delfland/Westland. Hetzelfde geldt voor windturbines van 500 KW in het glastuinbouwgebied en het in de VRM aangeduide stedelijk gebied die een te grote impact op het leefmilieu en de landschappelijke kwaliteiten van de landschapsparken waarin al jaren geïnvesteerd wordt.

Antwoord

In de regio Haaglanden is het voormalige zoekgebied langs de A4, A12 en A13 voor windturbines geschrapt. In de regio Haaglanden staat nu 10,5 MW bestaand opgesteld vermogen (Zoetermeer). Daarnaast is de locatie Maasland (Westland en Midden-Delfland), de locatie CEVA (Den Haag), en op basis van de zienswijzen de locatie ABC Westland (Westland), de locatie A13 -Technopolis (Delft) en de locatie A12 - Balij (Pijnacker-Nootdorp) opgenomen. Zie verder themabeantwoording 8.

23 *Kaarten*

- 23.1 Op de kaart voor de Ruimtelijke Hoofdstructuur van de VRM is het bedrijventerrein Harnaspolder als groengebied aangegeven. Dit moet "verdichten binnen stedelijke agglomeratie zijn".
- 23.2 De kaart bedrijventerreinen in paragraaf 2.2.1 van de VRM komt niet overeen met de werkelijkheid.
- 23.3 Zoetermeer valt als onderdeel van de kennis- en diensteneconomie binnen de hoogstedelijke zone (Kaart paragraaf 2.3.1) zoals op de kaart op blz. 10 van de VRM wel is aangegeven.
- 23.4 De kaart in paragraaf 2.3.2 geeft Den Haag en Rijswijk ook aan als onderdeel van de Greenport.
- 23.5 Er wordt van uitgegaan dat de woonvisie van Haaglanden wordt goedgekeurd en op de kaart in paragraaf 2.2.2 van het Programma ruimte wordt opgenomen.
- 23.6 Een aantal watergebonden bedrijven is op de kaart in paragraaf 2.2.3 van het Programma ruimte te ruim aangegeven, andere terreinen ontbreken of zijn groter dan is aangegeven.
- 23.7 De kaart in paragraaf 2.3.2 sluit niet aan op het kantorenbeleid van Haaglanden en op de versterking van het OV net.
- 23.8 De kaart Greenports in paragraaf 2.4.2. van het Programma ruimte komt niet overeen met de laatste gemaakte afspraken. De Poelzone en Gantel de Baak zijn geen glastuinbouwgebied en bij Kwintshul dienen glastuinbouwgebied en bedrijventerrein te worden toegevoegd. Daarnaast is bij het ALC bij de Lier geen sprake van (duurzaam)glastuinbouwgebied.
- 23.9 Op de kaart biodiversiteit paragraaf 3.4 van het Programma ruimte en op de kaart in paragraaf 3.6: zijn Monster Zuidwest en Monster Noord ten onrechte als stedelijk groengebied aangeduid.
- 23.10 De in de PVR opgenomen kaarten dienen in overstemming te zijn met de in het Programma ruimte-opgenomen kaarten.

Antwoord

- 23.1 Uw constatering dat de Harnaspolder niet als groengebied moet worden aangegeven klopt. Het terrein zal worden eschrapt als stedelijk groen.
- 23.2 Hier is kennis van genomen, u heeft de verschillen niet aangegeven

- 23.3 Zoetermeer maakt geen deel uit van de hoogstedelijke zone, juist kaart 10 zal worden aangepast.
- 23.4 De begrenzing van de betreffende kaart is weliswaar indicatief bedoeld, maar zal, om geen misverstanden te wekken, voor het stedelijk gebied worden aangepast.
- 23.5 Aanvaarde regionale woonvisies worden opgenomen op de kaart van par. 2.2.2 Programma ruimte.
- 23.6 Hier is kennis van genomen, zie thema 4.3.
- 23.7 Hier is kennis van genomen, u heeft de verschillen niet aangegeven
- 23.8 In alle gevallen heeft u gelijk. De kaart zal worden aangepast.
- 23.9 De aanklikbare kaart in par. 3.4 en 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief. In nader overleg zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen. Vooralsnog worden de aanduidingen voor Monster Noord en Monster Zuid-west van de kaart verwijderd.
- 23.10 Hier is kennis van genomen.

Conclusie: De zienswijze ad 23.1 23.4, 23.5 , 23.8, 23.9 leidt tot aanpassing van de kaart.

A-14 Gemeente Alphen aan den Rijn

1 Algemeen

- 1.1 De uitwerking van de VRM in de PVR niet past bij de in de VRM gesignaleerde problematiek, bij het erin opgenomen sturingsmodel en bij de doelstelling van de Wro.
- 1.2 De systematiek van het BSD op papier een verbetering is, maar dat de uitwerking in de PVR voor een onvoorspelbaar, tijdrovend en bureaucratisch proces zorgt.
- 1.3 In VRM, PVR en Programma op verschillende kaarten afspraken ontbreken, die de provincie in andere trajecten met gemeenten en/of regio's heeft gemaakt.
- 1.4 De VRM een te eenzijdige focus heeft op de stedelijke agglomeraties.

Antwoord

- 1.1 Zie thema 1
- 1.2 Zie thema 2
- 1.3 In het Programma ruimte is aangegeven dat de provincie met een aantal gemeenten en regio's bestuurlijke afspraken gemaakt over woningbouw. De Oude Rijnzone is daarbij als voorbeeld genoemd. Deze afspraken blijven uitgangspunt voor de provincie. Visie, programma en verordening lenen zich niet voor het volledig weergeven van alle afspraken die de provincie op het vlak van ruimte en mobiliteit heeft gemaakt met regio's, gemeenten en andere organisaties zoals het rijk en waterschappen.
- 1.4 Zie thema 10.7.

2 Bestaand Stads- en Dorpsgebied

De uitwerking van het BSD systematiek in de PVR leidt tot zorgen.

- 2.1 Er zullen regelmatig kleine ontwikkelingen zijn die geen regionale effecten hebben, maar die conform Artikel 2.1.1, lid 1 wel regionaal afgestemd moeten zijn. Voorgesteld wordt om in de PVR voor kruimelgevallen een uitzonderingsclausule op te nemen.
- 2.2 De PVR spreekt m.b.t. regionale visies in Artikel 2.1.1, lid 3 over twee criteria: de regionale visie moet voldoen aan de uitgangspunten van het Programma ruimte en behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten. Dit suggereert dat GS een eigenstandige afwegingsruimte heeft naast de criteria uit het Programma, terwijl dat niet zo bedoeld lijkt te zijn. Voorgesteld wordt de formulering van dit lid aan te passen.
- 2.3 Het belang van de regionale visies neemt toe, maar de positie ervan is onvoldoende duidelijk. Hierdoor lijkt het nodig om bij het opstellen ervan artikel 4.1, lid 4 Wro, afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (uniforme openbare voorbereidingsprocedure) toe te passen en om in een beroepsmogelijkheid voor eventuele conflicten tussen regio en Gedeputeerde Staten te voorzien. Voorgesteld wordt de PVR op deze punten aan te vullen.

- 2.4 De in Artikel 2.2.1 van de PVR opgenomen voorschriften m.b.t. het in bestemmingsplannen toelichten waarom de erin opgenomen ontwikkelingen voldoen aan de Kwaliteitskaart en het Programma ruimte zal vaak aanleiding geven tot discussie met (ambtenaren van) de provincie met lange doorlooptijden als gevolg. Verzocht wordt aan te geven hoe dit voorkomen kan worden.
- 2.5 Verzocht wordt een toelichting te geven op de systematiek van de maatschappelijke tegenprestatie omdat het onduidelijk is hoe de hieruit voortkomende middelen zullen worden ingezet.

Antwoord

- 2.1 Regionale afstemming hoeft niet per ontwikkeling plaats te vinden. Op regionaal niveau zou ook afgesproken kunnen welke ontwikkelingen per definitie een lokaal karakter hebben en daarom niet afzonderlijk afgestemd hoeven te worden binnen de regio.
- 2.2 In het Programma ruimte is aangegeven welke eisen de provincie stelt aan regionale visies. Bij de aanvaarding geven Gedeputeerde Staten aan in hoeverre daarmee op regionaal niveau de ladder voor duurzame verstedelijking al is doorlopen, zodat individuele plannen hierop niet meer getoetst hoeven te worden.
- 2.3 Zie het vorige punt. Als Gedeputeerde Staten de regionale visie niet aanvaarden, wordt ieder bestemmingsplan afzonderlijk beoordeeld voor wat betreft toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. De bestemmingsplanprocedure is omkleed met voldoende rechtswaarborgen.
- 2.4 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 2.5 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.

3 *Kwantitatieve of kwalitatieve benadering*

Het Programma ruimte benadert de bedrijventerreinen, detailhandel, kantoren en wonen met een kwantitatieve benadering. Bij vooral de woningmarkt wordt gepleit voor een kwalitatieve benadering in combinatie met een programmeringsafspraken in de regio die bestaat uit het selecteren van locaties waar op basis van ruimtelijke argumenten gebouwd kan worden plus de afspraak dat locaties buiten het BSD altijd ontwikkeld worden vanaf het BSD. De regionale programmering moet er daarbij voor zorgen dat projecten elkaar niet doodconcurreren. Hierdoor is het niet nodig de gepercipieerde overprogrammering op voorhand te saneren. Voorgesteld wordt deze aanpak gezamenlijk nader te onderzoeken en om hiervoor ruimte te scheppen in het Programma ruimte.

Antwoord

Het Programma ruimte biedt ruimte voor een regionale afstemming waarvan programmering en kwalitatieve benadering deel uitmaken. Wij willen dat wordt voorzien in de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte. Woningbouwprogrammering heeft dan ook zowel kwantitatieve als kwalitatieve kanten. Voor wat betreft het omgaan met structurele overprogrammering zie thema 5.

4 *Integrale weergave afspraken*

Verzocht wordt de over de Oude Rijnzone, de Greenport Boskoop en het Hoogwaardig Openbaar Vervoer gemaakte afspraken integraal op de verschillende kaarten en in het Programma ruimte op te nemen.

Antwoord

Voor zover passend in de huidige kaartsystematiek zijn alle afspraken op kaart weergegeven. Die afspraken die niet (meer) op kaart worden weergegeven blijven uiteraard een afspraak.

5 *Focus op het Groene Hart*

Verzocht wordt het Programma ruimte, als het om het Groene Hart gaat, aan te scherpen in die zin dat aandacht wordt gegeven aan de potentie van het Groene Hart om –naast voedselproducent en recreatiemotor- ook sterk te zijn in de nieuwe duurzame economie met nieuwe vormen van grondstoffenproductie, energieopwekking en ketensamenwerking.

Antwoord: zie thema 10.7 Groene Hart

6 *BSD contour*

Er wordt van uit gegaan dat eerder gemaakte afspraken m.b.t. bouwprojecten waarvoor het bestemmingsplan al is vastgesteld of zich in een vergevorderd stadium bevindt of die zelfs al in uitvoering zijn, zoals Parklaan, Torenpad, Waterrijk (Boskoop) en Weidelanden (Hazerswoude-Dorp) integraal worden overgenomen (bij het bepalen van het BSD).

Antwoord: zie thema 2

7 *Greenport*

Verzocht wordt om de mogelijkheid om de begrenzing van het sierteeltgebied met een eenvoudige procedure aan te passen (principe van indeuken/uitdeuken), de mogelijkheid om sierteeltareaal om te zetten in ander gebruik en om het daarvoor benodigde geld te verkrijgen via een soort van ruimte voor ruimte regeling, op te nemen in de PVR.

Antwoord

In het Programma ruimte is als actie opgenomen het onderzoeken of de regeling glas-voor-glas kan worden uitgebreid naar teeltareaal-voor-teeltareaal in de greenport Boskoop. De provincie gaat de mogelijkheid onderzoeken om deze wens van de greenport Boskoop te realiseren.

8 *Kantoorlocatie Stationsomgeving Alphen aan den Rijn*

Verzocht wordt de Alphense Stationsomgeving die naast een knooppunt in het HOV netwerk ligt en die voor de Rijnstreek de enige locatie is voor het opvangen van de lokale en regionale vraag naar kantoren, weer aan de kaart toe te voegen. Het schrappen ervan is een voorbeeld van een concentratiebeleid gericht op de stedelijke agglomeraties waarbij voorbij wordt gegaan aan het feit dat ook andere gebieden, zoals het Groene Hart, een goed functionerende economie hebben en moeten houden.

Antwoord: Zie thema 4.2 Kantoren.

9 *Programma mobiliteit*

Verzocht wordt de gemaakte afspraken over N207 Noord en N207 Zuid en over HOV-Net Zuid-Holland Noord in de VRM op te nemen en om de uitkomst van het onderzoek naar verbetering van de doorstroming op alle oeververbindingen over de Gouwe integraal deel uit te laten maken van de VRM.

Antwoord

Naar de mening van de provincie zijn de bestaande afspraken over de N207 Noord en Zuid en het HOV-net Zuid-Holland noord afdoende in de VRM en het programma Mobiliteit (par 2.1.1) verwerkt.

De analyse naar de verbetering van de doorstroming op alle oeververbindingen op de Gouwe is in het programma mobiliteit (in paragraaf 2.1.2) aangekondigd.

10 *Planschade en overige schade*

Verzocht wordt aan te geven hoe omgegaan zal worden met planschadeclaims in situaties waarin marktpartijen kunnen betogen dat de economische haalbaarheid van hun plan niet zozeer door de marktomstandigheden, maar door actief ingrijpen van de overheid, wordt belemmerd, alsmede met schadeclaims op basis van anterieure overeenkomsten en geldende exploitatieovereenkomsten ex artikel 6.4 Wro.

Antwoord: Zie thema 11

11 *Windenergie*

Gepleit wordt voor het in de VRM opnemen van de mogelijkheid om windmolens te plaatsen op de locatie N11 ter hoogte van de containerterminal in Alphen aan den Rijn. Windmolens zijn op deze locatie landschappelijk inpasbaar en uit onderzoek is gebleken dat ongeveer 60 % van de inwoners van Alphen aan den Rijn vóór windenergie is.

Antwoord

De locatie Rijn en Gouwe is onderdeel geweest van het onderzoek Windenergie en nationale landschappen, dat in 2011 in opdracht van de provincie Zuid-Holland is uitgevoerd door H+N+S landschapsarchitecten. Mede op basis van dit onderzoek hebben Provinciale Staten in april 2012 besloten welke locaties windenergie aan de randen van de nationale landschappen landschappelijk aanvaardbaar waren en welke niet. De locatie Rijn en Gouwe is destijds door Provinciale Staten geschrapt uit het Provinciaal windenergiebeleid. De locatie is daarom niet opgenomen in de Verordening ruimte.

12 *Juridische aspecten*

- 12.1 M.b.t de PVR wordt verzocht de begrippen regio, nevenactiviteit en volwaardig (niet alleen bij agrarische bedrijven maar ook bij sierteelt/boomteelt/handelsbedrijven) te definiëren.
- 12.2 In artikel 2.1, lid 1 wordt de PVR ook van toepassing verklaard op omgevingsvergunningen, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 of 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, van het bestemmingsplan en de beheersverordening wordt afgeweken. Artikel 2.12, eerste lid sub a 2 verwijst naar bijlage II, hoofdstuk IV van het Besluit omgevingsrecht (de zogeheten krulmelgevallenregeling). Aangenomen wordt dat dit een vergissing is, mede aangezien Afdeling 4.1 van de Wro de provincie hiertoe geen bevoegdheid geeft (de wet benoemt uitsluitend artikel 2.12, eerste lid sub a 3).
- 12.3 Artikel 2.1.4. lid 3 geeft een limitatieve opsomming van detailhandel die buiten de centra mag worden opgericht. Voorgesteld wordt om achter lid 3 sub a de zinsnede op te nemen "en daarmee gelijk te stellen".

Antwoord

- 12.1 Het begrip regio is niet vastomlijnd en kan verschillen per ontwikkeling. De woningmarktregio hoeft niet dezelfde te zijn als de detailhandelsregio. Het begrip leent zich daarom niet voor een begripsomschrijving in de verordening. Dit geldt ook voor de overige genoemde begrippen. Wel wordt in het Programma ruimte aandacht besteed aan het begrip regio.
- 12.2 Zie thema 11 toepasselijkheid verordening.
- 12.3 Edwin Het betreft bewust een limitatieve opsomming. Toevoeging van de zinsnede "en daarmee gelijk te stellen" zou dit doorbreken.

A-15 Gemeente Cromstrijen

1 *Torensteepolder*

De gemeente Cromstrijen vindt dat de locatie Torensteepolder aangemerkt zou moeten worden als woningbouwlocatie buiten BSD 2013 omdat: het bestemmingsplan dat hier woningbouw mogelijk maakt in juli 2013 is vastgesteld (het feit dat er sprake is van een reactieve aanwijzing doet hier niets aan af), de locatie ligt binnen de in de PSV aangegeven bebouwingscontour, voldoet aan de Ladder voor Duurzame Verstedelijking en past binnen de Structuurvisie Hoeksche Waard van 2009. Hoewel de kaart waar de woningbouwlocaties buiten BSD een indicatief karakter heeft moet deze toch aangemerkt worden als onderdeel van het provinciale juridische kader.

Antwoord

Op de kaart Woningbouwlocaties zijn locaties opgenomen die in een aanvaarde regionale woonvisie zijn opgenomen, buiten de in de Verordening ruimte opgenomen definitie van BSD vallen en groter zijn dan 3 hectare. De regionale woonvisie van de Hoeksche Waard is op 6 februari 2014 vastgesteld en op 11/18 maart 2014 door GS aanvaard. De Torensteepolder is hierin opgenomen als woningbouwlocatie voor 176 woningen en groter dan 3 hectare. De locatie is daarom alsnog opgenomen op de kaart Woningbouwlocaties.

Conclusie: deze zienswijze leidt tot aanpassing van bovengenoemde kaart.

2 *Molenpolder*

Ook de ten oosten van de Torensteepolder liggende Molenpolder dient, hoewel er hier nog geen sprake is van een vastgesteld bestemmingsplan, te worden aangemerkt als woningbouwlocatie buiten BSD 2013. Ook deze locatie

ligt binnen de bebouwingscontour van de vigerende PSV en past binnen de Structuurvisie Hoeksche Waard waardoor er rechten zijn ontstaan.

Antwoord

Ligging binnen de bebouwingscontour van de PSV en passen binnen de Structuurvisie Hoeksche Waard geeft geen rechten. De locatie Molenpolder wordt opgenomen op de kaart Woningbouwlocaties in het Programma ruimte. De betekenis daarvan is aangegeven bij thema 2.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

A-16 Duin, Horst en Weide (Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Voorschoten

1 Beleidsvrijheid

De drie samenwerkende gemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten zouden gezien alle in de Provinciale Verordening ruimte en het Programma ruimte opgenomen bepalingen en gezien de beschermingscategorie die aan hun gebied is toegekend graag schriftelijk vernemen waar er nog beleidsvrijheid voor hen rest.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

2 Zienswijzen van de drie gemeenten

Aandacht wordt gevraagd voor de in de zienswijzen van de drie gemeenten opgenomen punten m.b.t.:

- 2.1 De woningbouw in de Duivenvoordecorridor waaromtrent afspraken zijn gemaakt.
- 2.2 Diverse bestemmings- en schetsplannen.
- 2.3 Het met een zo groot mogelijke groene buffer realiseren van de locatie Valkenburg.
- 2.4 Mogelijkheden voor schaalvergroting in de landbouw.
- 2.5 Mogelijkheden tot vergroting van de economische basis van landgoederen (winkel, extra bebouwing, parkeerplaatsen).
- 2.6 Het oprichten van een Toeristisch Overstappunt.

Antwoord

- 2.1 Wij houden ons aan de gemaakte afspraken. Wij verwerken dit in de stukken.
- 2.2 Zie thema 2
- 2.3 Zie thema 10.4
- 2.5 Zie thema 3
- 2.6 De provincie legt de locaties voor TOP's niet planologisch vast.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van de stukken.

3 Aanpassen bestemmingsplannen

De plicht om bouwmogelijkheden die drie jaar na het vaststellen van het bestemmingsplan niet gerealiseerd blijken te zijn weg te bestemmen is onacceptabel.

Antwoord: zie thema 11

4 Windenergie

Verzocht wordt de locaties voor windmolens te schrappen omdat er geen sprake is van draagvlak, omdat zij de openheid van het gebied enorm zullen verstoren en daarmee de al aanwezige ruimtelijk kwaliteit zullen aantasten. Andere duurzame energiebronnen zijn in dit gebied meer passend.

Antwoord: zie thema 8.

A-17 Gemeente Vlaardingen

1 Duurzame woningvoorraad

Verzocht wordt het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad toe te voegen als speerpunt.

Antwoord

In par. 4.4.4 van de visie is een passage gewijd aan energietransitie en nieuwbouw van woningen. Wij zijn voorstander van het verduurzamen van de bestaande voorraad en zullen dat in de tekst toevoegen.

Conclusie de tekst van de visie zal worden aangevuld n.a.v. deze zienswijze

2 Mobiliteit en bebouwde ruimte

Het in hoofdstuk 2 mobiliteit en bebouwde ruimte verwoorde beleid dat de ambitie van de gemeente m.b.t. nieuwbouw en sloop bevestigt wordt onderschreven.

Hier is kennis van genomen.

3 Arbeidsmigranten

Er wordt voor gepleit dat de provincie tot een taakstelling en actieve opstelling met betrekking tot de in het Westland en op de Maasvlakte werkzame arbeidsmigranten komt.

Antwoord

Beleed over de huisvesting van arbeidsmigranten is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van gemeenten in overleg met werkgevers, huisvesters en van de regio. De problematiek vraagt om gebiedsgericht maatwerk en bovenlokale afstemming voor de omvang van de opgave en de te kiezen oplossingen. In het Programma ruimte is aangegeven dat de provincie wil faciliteren bij de aanpak van knelpunten. Dit wordt uitgewerkt in de Agenda Ruimte.

4 Brede Doel Uitkering (BDU)

Welke rol die heeft de provincie heeft in de verdeling van BDU-gelden naar gemeenten? Ook bij het completeren van het wegennet lijkt het vooral te gaan om provinciale wegen. Omdat de provincie ook BDU-verdeler is en het wegennet niet ophoudt bij de provinciale wegen zou er ook visie / kaart moeten zijn met ontbrekende schakels op gehele niveau, ongeacht wie wegbeheerder is. Pas dan kan er sprake zijn van een compleet beeld. Verzoek om de betreffende teksten te wijzigen en een nieuwe kaart te maken. De A20 en de nieuw aan te leggen Blankenburgverbinding hebben conform de kaart een 'bovenregionale functie'. De gemeente onderschrijft dit. zij gaan echter niet mee in het idee voor het overdragen van deze wegen aan de provincie. Voor de continuïteit van het wegennet pleit de gemeente voor het behoud van deze verbindingen onder beheer en onderhoud van rijkswaterstaat.

Antwoord

Zie thema 6.2. Op kaart 1 'functionele indeling wegennet' van het Programma mobiliteit worden de aanduidingen van de A20 en Blankenburgverbinding veranderd; beide snelwegen hebben een (inter)nationale functie. In de uitvoeringsregeling BDU Zuid-Holland staat hoe de provincie uitvoering geeft aan de verdeling van de BDU-gelden. Voor uw gemeente geldt dat de stadsregio Rotterdam daarvoor verantwoordelijk is.

5 Capaciteit netwerk

Verzocht wordt aan te geven hoe de capaciteit van het netwerk bepaald zal worden en hoe calamiteiten opgevangen zullen worden als dit netwerk optimaal benut wordt.

Antwoord

Capaciteit beter benutten is één van de beleidsinvalshoeken, maar niet de enige. Daar waar in de toekomst weer knelpunten ontstaan, zal overwogen worden deze op te lossen, gelet op de zwaarte van het knelpunt in relatie tot andere knelpunten. Robuustheid van het netwerk waaronder opvang van calamiteiten zal meegenomen worden in

deze overweging. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat het uit efficiency overwegingen niet de bedoeling is om op allerlei plaatsen structurele overcapaciteit in te bouwen.

6 *Economische effectrapportages*

Verzocht wordt te verduidelijken wat er bedoeld wordt met de bij compleet maken en opwaarderen van het Zuid-Hollandse wegennet en wat bedoeld wordt met het formuleren van spelregels voor economische effectrapportages.

Antwoord

Zoals in het Programma mobiliteit aangekondigd zal er een aantal spelregels worden opgesteld over toekomstige Economische Effectrapportages.

7 *Fietsbeleid*

Verzocht wordt de tekst met betrekking tot het fietsbeleid aan te passen omdat knelpunten niet altijd op de regionale hoofdfietsverbindingen liggen.

Antwoord

De provincie richt haar beleid op de drukke routes en de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. In alle andere gevallen betreft het een lokale aangelegenheid. Knelpunten liggen dus niet altijd op de regionale hoofdfietsverbindingen, uw verzoek wordt dan ook niet gehonoreerd.

8 *Kwaliteit inpassing infrastructuur*

Er dient niet alleen bij provinciale wegen sprake te zijn van het stellen van hoge eisen aan de inpassing.

Antwoord

Bij alle nieuwe infrastructuur in Zuid-Holland worden hoge eisen aan de inpassing gesteld, zowel bij provinciale als niet-provinciale infrastructuur. Voor provinciale infrastructuur is de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap van toepassing. Deze provinciale beleidsregel is door de Minister van IenM ook van toepassing verklaard op de aanleg en wijze van inpassing van de Blankenburgverbinding.

9 *Mobiliteitsbeleid*

Verzocht wordt aan te geven hoe realistisch het is dat bedrijven zelf met oplossingen komen voor het woon-werk verkeer.

Antwoord

Samen met het rijk, het bedrijfsleven en regionale partners werkt de provincie binnen Beter Benutten onder andere aan mobiliteitsmanagement. De ervaring van de afgelopen jaren op dit vlak leert dat bedrijven zelf met eigen oplossingen komen voor het beïnvloeden van de vervoerswijzekeuze in het woon-werk verkeer. Het aanbod van parkeervoorzieningen en van reiskostenvergoedingen zijn daarbij van groot belang. Het programma van de Verkeersonderneming in de stadsregio Rotterdam is daar een goede illustratie van.

10 *Kaart logistiek industrieel systeem*

Verzocht wordt op de kaart op blz. 14 de aanduiding van de A20 ten westen van de Blankenburgverbinding aan te passen. Er is hier ten onrechte sprake van een secundaire ontsluitingsweg.

Antwoord

Vanwege het belang van Greenport Westland zal dit gedeelte van de A20 ook aangemerkt worden als hoofdonsluitingsweg.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

11 *Luchtvaart*

Verzocht wordt ook de Vlaardingse leefomgeving te betrekken bij de onderzoeken naar groeiscenario's voor de luchthaven Rotterdam-The Hague Airport (beter bekend als Zestienhoven).

Antwoord

In de op te stellen milieueffectrapportage moet de luchthaven RTHA de effecten van de eventuele groeiscenario's op zorgvuldige wijze in beeld brengen. Dit betekent dus dat als groeiscenario's effect hebben op de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeenten in de omgeving van de luchthaven (dus ook de gemeente Vlaardingen), dat deze effecten in beeld worden gebracht.

12 *Vaarwegen*

Verzocht wordt aan te geven of er bij ontwikkelingsmogelijkheden voor onder meer Hoek van Holland bedoeld wordt op het voor goederenvervoer gebruiken van de Hoekse Lijn.

Antwoord

Hier wordt bedoeld de terminal van de Stena Line in Hoek van Holland en de overslag van goederen van schepen naar vrachtwagens.

13 *Hoofdstuk 3 kwaliteit van landschap groen en erfgoed*

Verzocht wordt het gehele veenweidegebied van Midden-Delfland aan te duiden als Kroonjuweel Cultureel Erfgoed omdat dit een extra bescherming biedt tegen ongewenste ontwikkelingen.

Antwoord

Bij de aanwijzing van kroonjuwelen in 2010 zijn de criteria uit de Regioprofielen Cultuurhistorie toegepast: www.zuid-holland.nl/regioprofielen. Het gaat daarbij om gebieden die bepalend zijn voor de identiteit van Zuid-Holland en tevens zeer hoge cultuurhistorische waarde en een goede ruimtelijke samenhang hebben. Dit op grond van de provinciale kaart van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). In het Regioprofiel Cultuurhistorie voor Midden-Delfland uit april 2010 is de motivering opgenomen (p.21). Kern hiervan is dat dit kroonjuweel bestaat uit een ensemble met verschillende typerende elementen ((polders, boerderijlinten, boezemgebied) met een bijzondere gaafheid/herkenbaarheid en cultuurhistorische samenhang. Deze motivering is overgenomen bij de beschrijving van het kroonjuweel Midden-Delfland in het ontwerp-Programma ruimte (bijlage, Toelichting Kwaliteitskaart).

Verder is er op basis van de gehanteerde criteria geen aanleiding om het kroonjuweel uit te breiden. Het veenweidegebied van de Holierhoekse Polder binnen de gemeente Vlaardingen heeft namelijk onvoldoende cultuurhistorische waarde en ruimtelijke samenhang. Dit poldergebiedje betreft een restant van een vm. grotere polder, deels verdwenen door uitbreiding Vlaardingen, en minder waardevol door aanleg van recreatiebos. Overigens geldt voor dit gebied de aanduiding 'recreatiegebied rond de stad' en 'groene buffer' op basis waarvan de groene kwaliteiten hier bescherming genieten cf. categorie 2 van het beleid van ruimtelijke kwaliteit.

14 *Vaarwegen – veren*

Verzocht wordt de in de VRM genoemde actie met betrekking tot langzaam verkeer via de Blankenburgtunnel dan wel het veer Rozenburg - Maassluis verder uit te bouwen tot bijvoorbeeld: Studie netwerk langzaam verkeersverbindingen over de Nieuwe Waterweg met de komst van de Blankenburgtunnel.

Antwoord

In het Programma mobiliteit is opgenomen dat vanwege de aflopende vervoersovereenkomst in 2017 en de realisatie van de Blankenburgverbinding in 2022 er een onderzoek nodig is naar de toekomst van het Veer Maassluis-Rozenburg. Momenteel verricht de stadsregio Rotterdam, in samenwerking met o.a. provincie, een onderzoek naar nut en noodzaak van een langzaamverkeersverbinding door de Blankenburgverbinding. Hierbij worden ook de langzaamverkeersverbindingen door de Beneluxtunnel en via het Veer betrokken.

15 *Openbaar vervoer*

Bij het spoor en HOV-netwerk ontbreekt ten onrechte het station Schiedam Centrum als groot voorstadstation. Dit station wordt des te belangrijker als de Hoekse Lijn wordt omgebouwd naar lightrail. Verzocht wordt dit aan te passen.

Antwoord

Het station Schiedam Centrum is een belangrijk station, gezien de overstapmogelijkheden tussen trein, metro, tram en bus. Om die reden maakt het ook onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan. Een voorstadstation heeft naast deze functie in het netwerk ook een groot aantal woon- en werkplekken in de directe omgeving van het station. Schiedam heeft dit (nog) niet. Het station is wel opgenomen op de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur van de VRM. Zie ook thema 4.2 voor de beantwoording van zienswijzen over kantoren.

16 Verkeersveiligheid

Gepleit wordt voor het behoud van de Regionale Projectgroepen Verkeersveiligheid. De maatregelen met betrekking tot een veilige inrichting mogen niet beperkt blijven tot de provinciale wegen. Verzocht wordt aan te geven hoe de provincie gaat prioriteren waarbij het aantal ongevallen onvoldoende is om tegemoet te komen aan lokale knelpunten. Verzocht wordt aan te geven of de provincie financieel wil bijdragen aan het verkeersveilig inrichten van niet provinciale wegen. De bereidheid wordt uitgesproken om mee te denken over het in een gezamenlijke aanpak meer gericht benutten van de beperkte budgetten van de BDU.

Antwoord

Voor wat betreft verkeersveiligheid, maar ook voor wat betreft de Brede Doeluitkering (BDU) hebben stadsgewest Haaglanden en Stadsregio Rotterdam eigen verantwoordelijkheden. Deze verantwoordelijkheden betreffen ook de benutting van BDU-middelen voor het verkeersveilig inrichten van wegen binnen hun eigen regio. Binnen haar eigen verantwoordelijkheid zal de provincie de Regionale Projectgroepen Verkeersveiligheid blijven steunen.

16.b Ontbrekende Schakels

Bij het completeren van het wegennet lijkt het vooral te gaan om provinciale wegen. Omdat de provincie ook BDU-verdeler is en het wegennetwerk niet ophoudt bij de provinciale wegen zou er ook visie / kaart moeten zijn met ontbrekende schakels op gehele niveau, ongeacht wie wegbeheerder is. Pas dan kan er sprake zijn van een compleet beeld.

Antwoord:

Op rijksniveau zijn de ontbrekende schakels opgenomen in de VRM vanwege het feit dat deze ook een functie vervullen voor het regionale verkeer. De lokale verbindingen zijn een aangelegenheid van gemeentes en de ontbrekende schakels zijn daarom niet opgenomen in een apart kaartbeeld.

17 Verordening ruimte

- 17.1 De Woningmarktstrategie Regio Rotterdam 2020 zal als Woonvisie 2014-2020 aan de provincie worden aangeboden waardoor de gemeente Vlaardingen op het gebied van het wonen voldoet aan de ladder voor duurzame verstedelijking.
- 17.2 De beleidsstukken van de Stadsregio met betrekking tot detailhandel en kantoren zouden als regionale visie beschouwd moeten worden en zouden als toetsingskader in de zin van de PVR toegepast moeten worden. Er wordt van uitgegaan dat de kantoren op park Vijfsluizen als knooppunt worden opgenomen.
- 17.3 Verzocht wordt de grens van het BSD aan de noordzijde van Vlaardingen (Holy-Noord/Abtswoude recht te trekken omdat er thans een rare knik in zit waardoor potentiële inbreidingslocaties mogelijk niet gerealiseerd kunnen worden.

Antwoord

- 17.1 Voorzover in de regionale woonvisie plannen integraal zijn opgenomen en de provincie deze woonvisie aanvaardt, dan betekent dat dat er voor wonen is voldaan aan de eerste trede van de ladder voor duurzame verstedelijking. Voor de trede 2 en 3 van de ladder zal in bestemmingsplannen voldoende onderbouwing moeten worden gegeven, zoals dat bij elk plan gebeurt.
- 17.2 Voor de meeste kantoorconcentratiegebieden geldt dat zij ook op langere termijn van zodanige massa en kwaliteit (moeten) zijn dat ze markttechnisch attractief blijven en een sleutelpositie innemen in het Stedenbaanconcept, de OV-drager van de Zuid-Hollandse verstedelijkingsstructuur. Dat oordeel over de lange termijn kwaliteit als kantorenlocaties is gebaseerd op marktconsultaties in 2013, waarbij de

stationsgebieden van Rotterdam en Den Haag er als beste locaties in de provincie uitschieten, en van bestuurlijke afweging aangaande infrastructurele afspraken.

Voor kantorenlocaties die niet in de Verordeningskaart zijn opgenomen, zoals Vijfsluizen, geldt dat de vastgestelde bestemmingsplannen kunnen worden gehandhaafd mits deze passen binnen de randtotalen van de nieuwbouwbehoefte voor de regio binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat aanvaard is door GS.

17.3 Zie thema 2

18 *Artikel 2.1.3. Bedrijven*

18.1 Verzocht wordt het gebied Koningin Wilhelminahaven niet aan te duiden als "bedrijventerrein-mainport" maar net als in vorige versies van de PSV het geval was aan te wijzen als transformatiegebied zoals is aangegeven op de in de bijlage opgenomen structuurplankaart Rivierzone.

18.2 Verzocht wordt het gebied Vergulde Hand West als bedrijventerrein aan te geven conform het bestemmingsplan Vlaardingen-West van 3 mei 1972 dat op 13 juni 1973 door GS is goedgekeurd.

Antwoord

18.1 Zie thema 9 transformatiegebieden

18.2 Vergulde Hand West heeft inderdaad een vastgesteld bestemmingsplan uit 1972, biedt de mogelijkheid voor bedrijven en is daarmee hard aanbod bedrijventerrein. De locatie blijft daarom opgenomen als (harde)reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.

Conclusie: Bedrijventerrein Vergulde Hand West (Vlaardingen)) opnemen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen in het Programma ruimte als hard aanbod.

19 *Detailhandel*

Gewezen wordt op de brief van de minister van I&M aan de Tweede Kamer waarin wordt aangekondigd dat het BARRO op het gebied van de detailhandel gewijzigd zal worden.

Antwoord: zie thema 4

20 *Overige bepalingen*

Verzocht wordt aan te geven of het in principe wegbestemmen van onbenutte bouw- of gebruiksrechten uit een voorgaand bestemmingsplan ook geldt voor in het bestemmingsplan opgenomen afwijkingen en wijzigings- en uitwerkingsbevoegdheden.

Antwoord

De verordening ziet ook op uitwerkings- en wijzigingsplannen. Zie verder thema 11.

A-18 Bleizo

1 *Kaartaanduidingen*

Bleizo bestaat deels uit bebouwd gebied en deels uit bouwrijp gemaakt terrein en behoort tot het BSD. Het niet in de legenda voorkomende symbool (waarschijnlijk logistiek overslagpunt greenport gerelateerd dient naar de locatie veiling te worden verplaatst.

Alle relevante kaarten dienen te worden aangepast: Bleizo hoort niet tot de Greenport Westland-Oostland maar tot het stedelijk gebied en dient te worden aangegeven als te verdichten binnen de stedelijke agglomeratie, OV-knooppunt, Logistiek bedrijventerrein, locatie weggebonden/logistiek, Stedelijk kerngebied en als wit gebied (geen beschermingscategorie). Bleizo dient niet te worden aangeduid als gebied waarvoor transformatie wordt nagestreefd. Het factory outlet centre is niet langer aan de orde.

Antwoord: zie thema 10.6 en thema 14

2 *Detailhandel*

Voor Bleizo wordt de ontwikkeling voorbereid van Adventure World en van het TranSportium. In deze plannen is tevens sprake van ondersteunende detailhandel. Het beleid dient dit mogelijk te maken als onderdeel van een integraal leisure- en voorzieningenconcept afgestemd op de schaalgrootte en bezoekersaantallen als vermeld in de zienswijze. Een toetsing op basis van distributie planologisch onderzoek en advies van het Regionaal Economisch Overleg is minder relevant.

Antwoord

Kleinschalige detailhandel bij sport, recreatie- en vrijetijdsvoorzieningen is passend binnen de PVR (artikel 2.1.4, lid 3, sub b.2). Indien meer dan kleinschalige detailhandel bij deze voorzieningen gewenst is, ontstaat strijdigheid met de PVR. In dat geval zal door de gemeente ontheffing van de PVR aangevraagd moeten worden. Toetsing en advisering door het Regionaal Economisch Overleg is afhankelijk van de schaalgrootte van de ontwikkeling.

3 *Ondergrondse Infrastructuur*

Aan de noord- en de zuidzijde van de A12 en langs de Landscheiding is ten onrechte een strook voor ondergrondse infrastructuur aangegeven. Dit komt niet overeen met de Structuurvisie buisleidingen 2012-2035.

Antwoord

Dit is juist, de VRM zal zowel qua kaartbeeld als qua tekst in overeenstemming gebracht worden met de rijksstructuurvisie buisleidingen.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van tekst en kaart.

4 *Kantoren*

Al vanaf 2008 is voor Bleizo het ontwikkelen van 50.000 m² kantoren in de periode tot 2030 voorzien. Dit is opgenomen in de Intergemeentelijke Structuurvisie, in de planMER Kwadrant en Bleizo 2011, in het Regionale kantorenprogramma 2013/2014 van de Stadsregio Rotterdam en in het Beleidsprogramma StedenbaanPlus. De gemeente Zoetermeer heeft door reductie van haar kantoorprogramma en van haar kantorenvorraad ruimte gemaakt voor de bij Bleizo te realiseren kantoren. Deze kantoren maken dubbel gebruik van parkeervoorzieningen (kantoren en leisure) mogelijk waardoor beter betaalbare gebouwde P+R voorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Door de gemeenschappelijke regeling Bleizo is, in de verwachting dat er kantoren gerealiseerd zullen kunnen worden, ca. €10 miljoen bijgedragen aan het verplaatsen van het hoogspanningsstation van TenneT waardoor het ontwikkelen van Bleizo mogelijk is gemaakt. Het ontwikkelen van kantoren maakt onderdeel uit van de grondexploitatie van Bleizo. Hieruit wordt substantieel bijgedragen aan de aanleg van de inmiddels gerealiseerde Verlengde Oosterheemlijn en het OV knooppunt Bleizo. De bovengenoemde kantorenontwikkeling dient mogelijk gemaakt te worden.

Antwoord: zie thema 10.6 Bleizo

5 *Energietransitie als integrale opgave, zonnepanelen*

Er dient planologisch ruimte te worden geboden voor het plaatsen van zonnepanelen als tijdelijke functie van braakliggende bouwkavels.

Antwoord

Zie Blz 64 Programma ruimte: "Daarnaast onderscheidt de provincie de mogelijkheid voor tijdelijke zonnevelden in het buitengebied. Hierbij valt te denken aan gebieden waarvoor op termijn een andere bestemming is voorzien, maar waar die bestemming om diverse redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd".

6 *Station Bleizo*

Het verzoek is om Bleizo aan te geven als OV-knooppunt / station.

Antwoord:

Bleizo is een (beoogd) station dat onderdeel uitmaakt van het netwerk van Stedenbaan en is als zodanig verwerkt in de kaartbeelden van de VRM. Die status en kaartbeelden in de VRM zijn in overeenstemming met elkaar.

A-19 Gemeente Bodegraven Reeuwijk

1 Inperking van gemeentelijke bevoegdheden

Met name de regels over ruimtelijke kwaliteit in combinatie met de gebiedsprofielen bepalen tot op detailniveau wat de provincie wel en niet wil toestaan. Onduidelijk is waarom dit tot het provinciaal belang hoort. Verzocht wordt de regels aan te passen en een duidelijk en ruim kader te formuleren waarbinnen gemeenten eigen afwegingen kunnen maken voor lokale aangelegenheden.

Antwoord: zie thema 1

2 Sturingsfilosofie

De verordening en de programma's hebben een sterk programmerend karakter. Dit beperkt de regionale en lokale mogelijkheden voor maatwerk en vraaggericht werken ernstig hetgeen gevolgen kan hebben voor de beoogde duurzame allianties met regio's en gemeenten. De vraag rijst waarom de lijnen in de door de regio aangedragen documenten niet zijn doorvertaald in de VRM.

Antwoord: zie thema 1

3 Verduidelijken

Verzocht wordt het lezen van de stukken te vergemakkelijken door het toevoegen van een samenvatting of schema omdat er sprake is van een grote hoeveelheid onderwerpen. De in de stukken opgenomen verwijzingen en de kwaliteit van de analoge kaarten verdienen verbetering door het onder meer toevoegen van de topografische ondergrond.

Antwoord

Van de ontwerpvisie is een samenvatting gemaakt, die op www.pzh.nl is te vinden. Het voornemen is om dat ook voor de definitieve versie van de visie te doen.

4 Verordening

De verordening verwijst naar (kanten van de) visie en de programma's die er geen onderdeel van vormen maar die wel zonder procedure kunnen worden aangepast. De verordening wordt hierdoor onduidelijk en lijkt meer op een beleidsdocument.

Artikel 3.3 (aanpassing van bestemmingsplannen binnen 3 jaar na inwerkingtreding van de PVR) zou niet van toepassing moeten zijn op het BSD aangezien het BSD kaart niet in de PVR maar in het Programma ruimte is opgenomen en zou niet moeten gelden voor ontwikkelingen die met de provincie in een regionale visie of separaat zijn afgestemd. Aanpassen van de bestemmingsplannen is alleen mogelijk bij een goede ruimtelijke onderbouwing van uitvoerbare ontwikkelingen waarbij er geen sprake is van planschade.

Antwoord

De verordening bevat een aantal verwijzingen naar de visie en het programma. Dit geldt bijvoorbeeld voor de verwijzing naar de kwaliteitskaart van de visie en de daarbij behorende richtpunten en doelstellingen. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk onderdeel van de verordening. De kwaliteitskaart zou betekenisloos zijn, als hiermee geen relatie zou worden gelegd in het handelingskader. Het programma wordt volgens dezelfde procedure vastgesteld als de verordening, dus een verwijzing in de verordening naar het programma gaan niet ten koste van de rechtszekerheid.

Zie verder thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

5 Bestaand Stads- en Dorpsgebied

Een uitleg hoe omgegaan wordt met uitleglocaties die nu binnen de contour, maar buiten BSD liggen. wordt gemist. Het is niet duidelijk of er binnen een "bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing" sprake mag zijn van open stukken zonder stedelijke functie.

Aan het BSD dienen te worden toegevoegd (zie kaartjes) de wijken Weideveld, Wijde Wiericke en oude Tol omdat deze gronden al bouwrijp zijn gemaakt. Voorts dienen een aantal bestaande woningen bij Reeuwijk Dorp en Waarder en het oostelijk deel van de begraafplaats in Waarder als BSD te worden aangemerkt.

Antwoord: Zie thema 2. Locaties die bouwrijp zijn volgens de daar opgenomen definitie worden tot BSD gerekend.

6 *Wonen*

Er wordt van uitgegaan dat de eerder met de provincie gemaakte afspraken het uitgangspunt blijven voor de regionale woonvisie waar de regio Midden-Holland aan werkt. Verzocht wordt het uitvoeren van de in het kader van de Oude Rijnzone gemaakte afspraken ook in de PVR integraal mogelijk te maken zodat er geen ontheffing verleend en/of maatschappelijke tegenprestatie geleverd zal hoeven worden.

Antwoord

Wij houden ons aan de gemaakte afspraken en zie verder thema 3.

7 *Werklint Nieuwerbrug*

Verzocht wordt het werklint Nieuwerbrug op de PVR kaart als bedrijventerrein aan te duiden.

Antwoord

Er is door de provincie een afspraak gemaakt dat maximaal 4 ha, onder voorwaarden, mag worden ingevuld voor bedrijventerreinontwikkeling voor uit te plaatsen bedrijven in het kader van het project Oude Rijnzone. De VRM maakt de ontwikkeling van het Werklint niet onmogelijk, de locatie zal worden opgenomen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen in het Programma ruimte.

Ontwikkeling kan plaatsvinden na het gebruik maken van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zie thema 3). Door sanering en herinrichting van de achterblijfloccaties in het kader van het project Oude Rijnzone kan hieraan worden voldaan.

Conclusie:

Locatie opnemen op de indicatieve kaart Ruimtelijke reserveringen in het Programma ruimte,.

8 *Bedrijventerreinen*

De met provinciale betrokkenheid in ontwikkeling zijnde regionale bedrijventerreinenstrategie geeft invulling aan vraaggericht en in onderlinge afstemming ontwikkelen van bedrijventerreinen.

Antwoord

Hoewel de regionale bedrijventerreinstrategie niet is overgenomen in de VRM biedt de VRM wel de ruimte aan de regio om te werken volgens de regionale strategie. Immers kunnen bedrijventerreinen worden ontwikkeld d.m.v. 'transformatie voor een grootschalige gebiedsvreemde ontwikkeling' mits er sprake is van aantoonbare behoefte. Dit is in lijn met de regionale bedrijventerreinstrategie waar toekomstige terreinen niet met harde contouren op een kaart worden ingetekend maar d.m.v. een ontwikkelingsrichting. Het verschil met de wens van de regio zit in het feit dat de provincie de voorwaarden voor ontwikkeling schetst terwijl de regio graag een aanduiding op een plankaart ziet. Nu de provincie niet zelf de locaties inkleurt geeft deze systematiek meer ruimte aan de regio om een eigen invulling aan de locaties te geven.

Echter, deze aanpak geldt alleen voor locaties die kleiner zijn dan 3 ha. Locaties groter dan 3 ha moeten opgenomen zijn in het Programma ruimte. Locaties die bij de provincie bekend zijn als zacht aanbod, zijn daarom opgenomen in de regionale aanbodsinventarisatie en op de Indicatieve kaart Ruimtelijke reserveringen in het Programma ruimte. Deze locaties worden ontwikkeld bij aangetoonde vraag (Ladder voor Duurzame Verstedelijking). Dit past naar onze mening geheel bij de werkwijze van de regionale bedrijventerreinenstrategie Midden-Holland.

9 *Detailhandel*

Het sturen op een reductie van het aantal vierkante meters vloeroppervlak is feitelijk een taakstelling hetgeen een beperkte invalshoek vormt omdat de ontwikkeling van kleine naar grotere winkels (van verswinkel naar

supermarkt) hierin niet begrepen is. Er moeten mogelijkheden zijn voor clustering en reductie van vierkante meters winkeloppervlak maar ook voor het aan de grens van, dan wel nabij kernwinkelgebieden bieden van ruimte voor nieuwe winkels waar de consument behoefte aan heeft. Positief is dat de PVR uitgaat van detailhandel binnen de centra en niet van geen detailhandel daarbuiten. Afhaalpunten voor internethandel die een andere ruimtelijke uitstraling hebben dan reguliere detailhanden kunnen ook op bedrijventerreinen passen mits goed ontsloten en voorzien van voldoende parkeergelegenheid. Er wordt van uitgegaan dat kleinschalige gemakswinkels met een oppervlak tot max. 200 m² mogelijk blijven in de kleine kernen.

Antwoord

Vestiging detailhandel aan de grens of buiten kernwinkelgebieden: De vigerende verordening stelt dat er geen detailhandel mogelijk wordt gemaakt op gronden die zijn gelegen buiten de bestaande winkelconcentraties. Het provinciale detailhandelsbeleid in de VRM gaat uit van vestiging van detailhandel binnen of direct aansluitend aan een winkelconcentratie. Ten opzichte van de vigerende verordening worden met de toevoeging 'direct aansluitend' meer ruimtelijke mogelijkheden geboden. Detailhandel die niet direct binnen of direct aansluitend aan een winkelconcentratie dient passend te zijn in de uitzonderingsmogelijkheden zoals gesteld in artikel 2.1.4 lid 3. Voor de overige onderwerpen zie thema 4.

10 Mobiliteit

- 10.1 De maatregelen op de N459 die de N11 en de A12 met elkaar verbindt zijn een tijdelijke oplossing in afwachting van de Bodegravenboog die in de VRM gemist wordt.
- 10.2 De N11 zou gezien moeten worden als nationale weg omdat deze de A4 en A12 verbindt en de containerterminal in Alphen aan den Rijn ontsluit. De N459 wordt niet als lokale weg gezien. De bereidheid wordt uitgesproken om te overleggen over het overdragen van het beheer en het eigendom van wegen.
- 10.3 Onduidelijk is of met "volgnummer 20: de westelijke verbinding N11/A12" de Bodegravenboog of het verbeteren van de bestaande route over de N459 wordt bedoeld.
- 10.4 Verzocht wordt aan te geven of het bij de gemeenten leggen van het beheer van fietspaden bevorderlijk is voor het beleid en de provinciale rol daarin.
- 10.5 Het OV-aanbod in dun bevolkte gebieden zal door het in de VRM opgenomen beleid verder achteruitgaan waardoor de bewoners nog meer afhankelijk worden van de auto.

Antwoord

- 10.1 In de lijst van ruimtelijke reserveringen van het Programma mobiliteit wordt met de westelijke verbinding N11/A12 het verbeteren van de bestaande route over de N459 bedoeld. Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat dit, en dus niet de Bodengravenboog, de enige kosteneffectieve mogelijkheid is ter verbetering van de aansluiting N11 op de A12. Om de Bodegravenboog voor de toekomst niet onmogelijk te maken nemen we hem wel op als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit.
- 10.2 De provincie deelt uw mening over het belang van de N11. Voor de overdracht van het beheer en eigendom van wegen; zie thema 6.2.
- 10.3 Hiermee wordt de verbetering van de bestaande route over de N459 bedoeld.
- 10.4 Zie thema 6.2. De provincie is verantwoordelijk voor het beheer van haar eigen provinciale fietspaden. Er is geen aanleiding om de aanpak van dit beheer te herzien.
- 10.5 Zie thema 6.1

11 Natuur

- 11.1 Geconstateerd is dat de EHS contour in Bodegraven-Reeuwijk met een aantal percelen, die eigendom zijn van landbouwbedrijven en die deze gronden nodig hebben voor een rendabele bedrijfsvoering, is verruimd. Verzocht wordt de contour aan te passen zodat alleen gronden die eigendom zijn van Staatsbosbeheer of Vereniging Natuurmonumenten en/of gronden waarvoor bindende inrichtings- of beheerafspraken met particulieren zijn gemaakt binnen de EHS contour liggen.
- 11.2 Verzocht wordt de PVR aan te passen aan de op 11 december 2013 door PS voor artikel 5, lid 2 vastgestelde tekst: "Lid 2a definitieve begrenzing EHS in de Krimpenerwaard en Bodegraven-Noord. De begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur, zoals geometrisch is bepaald en verbeeld op de kaartbijlage, heeft voor zover deze gronden zijn gelegen binnen de Krimpenerwaard en het voormalige

landinrichtingsproject Bodegraven-Noord een voorlopig karakter. Gedeputeerde Staten stellen de definitieve begrenzing vast van de Ecologische Hoofdstructuur binnen deze gebieden."

Antwoord

- 11.1 . In de begrenzing van de EHS zijn en worden altijd ook de ambities ten aanzien van nieuwe natuur opgenomen geweest, niet alleen de gronden die al zijn verworven of waarover met de eigenaren bindende afspraken zijn gemaakt.
- 11.2 Dit is correct, de tekst moet worden aangepast aan het besluit bij de herijking EHS

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening artikel 5 lid 2a wordt gewijzigd.

12 Relatie PVR – overig provinciaal beleidskader

Gewezen wordt op een juridisch-planologische strijdigheid tussen artikel 1 lid 5 van de vigerende verordening, artikel 2.2.5 lid 2a van de beoogde verordening en hoofdstuk 1.1 van het natuurbeheerplan. Verzocht wordt hier verbetering in aan te brengen waarbij erop wordt gewezen dat in het natuurbeheerplan is aangegeven dat dit plan geen planologische consequenties heeft. Dit lijkt een meer algemene weeffout in de regelgeving te zijn.

Antwoord

Wij zullen bezien of wij deze strijdigheid kunnen wegnemen door het volgende Natuurbeheerplan op dit punt te nuanceren.

13 Landschap, recreatie, bodem, water

- 13.1 Het landschap in Gouwe Wiericke kan aan "het veenlandschap van het Groene Hart (blz.42)" worden toegevoegd.
- 13.2 Voor het "knikpuntgebied" Polder Middelburg-Tempel zouden in eerste instantie beleids- en procesafspraken voor de korte en middellange termijn gemaakt moeten worden.

Antwoord

- 13.1 Dit landschap behoort tot het veenlandschap van het Groene Hart, zoals al op de kaart ' landschappen en gebieden' is aangegeven.
- 13.2 De reactie van de gemeente Bodegraven Reeuwijk zien wij als een ondersteuning van ons beleid. Voor het gebiedsproces in Middelburg Tempelpolder zal de provincie op korte termijn starten met een aanpak en daarbij de relevante partijen, waaronder de gemeente Bodegraven Reeuwijk, actief betrekken.

14 Groene Hart

Verzocht wordt de visie op het Groene Hart, deze wordt thans gemist, te concretiseren en om het belang van het Groene hart als Nationaal Landschap voor de Randstad en Nederland te benadrukken. Dit is van belang voor het verkrijgen van de teneinde de doelen en ambities te behalen benodigde (Europese) subsidies te kunnen verkrijgen.

Antwoord: zie thema 10.7 Groene Hart

15 Buitengebied

Voorgesteld wordt om het aantal in de PVR opgenomen regels te verminderen en om deze regels te vereenvoudigen. Zo zou er ruimte in bebouwing moeten komen voor niet-agrarische functies. In het Groene Hart gaat het niet alleen om behoud van het landschap (het Groene Hart als "museum").

Antwoord

Wij zien het Groene Hart niet als museum. In themabeantwoording 10.7 is aangegeven welk beleid wij voeren voor ons buitengebied via ruimtelijke kwaliteit met kansen en ontwikkelingsmogelijkheden. De in de vigerende verordenening opgenomen bebouwingscontouren met het bijbehorende verbod op stedelijke functies in het buitengebied zijn in de ontwerpverordening komen te vervallen. De ontwerpverordening biedt met de combinatie

van de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit meer ruimte voor maatwerk op basis van een afweging op gemeentelijke niveau. Ook de mogelijkheden voor functiewijziging van bestaande (voormalige agrarische) gebouwen in het buitengebied is verruimd. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit gaat uit van ontwikkeling en geeft aan hoe ruimtelijke kwaliteit tijdig kan worden meegenomen in de planvorming

16 *Sierteeltgebied*

- 16.1 De sierteeltcontour zou niet hard moeten zijn. Op termijn en na het toepassen van de ladder voor duurzame verstedelijking zou ook nieuwe sierteelt aangrenzend aan, maar buiten de contour mogelijk moeten zijn. Voorkomen zou moeten worden dat er gebruik gemaakt moet worden van relatief veel tijd vergende ontheffingsprocedures. Ook sierteeltgerelateerde bedrijven (met een niet-agrarische bestemming zouden onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit onder artikel 2.1.6. eerste lid moeten kunnen vallen.
- 16.2 Er wordt van uitgegaan dat niet grondgebonden pot- en containerteelt ook buiten het PCT terrein is toegestaan.
- 16.3 Verzocht wordt artikel 2.2.3. te verruimen omdat deze voor een aantal buiten het concentratiegebied liggende boom- en sierteeltbedrijven te strak zijn.
- 16.4 De gemeente steunt het beleid m.b.t. het tegengaan van het gebruik van zout grondwater in combinatie met het lozen van brijn. Bovengrondse waterbergingen zoals in de Middelburg-Tempelpolder lijken niet meer aan de orde.

Antwoord

- 16.1 In het Programma ruimte is opgenomen dat de provincie zal onderzoeken of de glas-voor-glas regeling kan worden uitgebreid naar teeltareaal-voor-teeltareaal voor de greenport Boskoop (paragraaf 2.4.2). Hierover zijn wij reeds in gesprek met de Stichting Greenport Boskoop.
- 16.2 In de verordening is nieuwe boom- en sierteelt alleen toegestaan binnen het daarvoor aangewezen boom- en sierteeltgebied en op het PCT-terrein. Bestaande bedrijven die daarbuiten zijn gevestigd ("verspreide boom- en sierteelt") kunnen hun bedrijfsvoering voortzetten. Pot- en containerteelt is op grond van de verordening niet beperkt tot het PCT-terrein. Voor verspreide boom- en sierteelt geldt wel dat de omvang van het agrarisch bouwperceel maximaal 2 ha bedraagt. Als verharding nodig is voor de pot- en containerteelt, kan dit alleen binnen het agrarisch bouwperceel.
- 16.3 De regels voor hergebruik van (voormalige agrarische) bebouwing zijn in artikel 2.2.3 van de ontwerpverordening zeer ruim geformuleerd. Mede gelet op de voortgaande schaalvergroting in de landbouw biedt de provincie ruimte mogelijkheden voor hergebruik. In de zienswijze wordt niet onderbouwd waarom deze regeling desondanks de strak is voor (voormalige) boom- en sierteeltbedrijven.
- 16.4 Wij zijn verheugd dat u ons beleid onderschrijft. Wat betreft bovengrondse waterberging in de Middelburg-Tempelpolder. De provincie heeft, in overleg met andere betrokken overheden en de land- en tuinbouwsector, de beleidsmatige voorkeur uitgesproken voor het zoeken naar duurzame oplossingen voor de berging van hemelwater in de ondergrond. Dat wil niet zeggen dat bovengrondse hemelwaterberging daarmee in concrete gevallen, waaronder de Middelburg-Tempelpolder, niet meer aan de orde is. Dit is namelijk afhankelijk van de afweging van individuele aanvragen voor duurzame gietwatervoorziening door de daarvoor verantwoordelijke overheden. Dit zijn in de meeste gevallen gemeenten en/of waterschappen en bij uitzondering is dat de provincie. Bij deze afweging spelen meerdere aspecten, waaronder ook economische, een rol. Het is aan de wettelijk verantwoordelijke overheid om daar een besluit over te nemen

17 *Ruimtelijke kwaliteit*

- 17.1 Verzocht wordt het mogelijk te maken dat de gemeente zelfstandig een afweging tussen bijvoorbeeld economische en ruimtelijke belangen kan maken en voorwaarden voor landschappelijke inpassing kan formuleren. De status en wijze van toepassing van de gebiedsprofielen zijn onduidelijk waardoor de verdeling van bevoegdheden onduidelijk wordt. In het verlengde hiervan wordt verzocht in artikel 2.2.1. de voorwaarden met betrekking tot ontwikkelingen buiten BSD, maar niet gelegen in categorie 1 en 2 evenals de regels voor gebiedseigen ontwikkelingen te schrappen. Ook artikel 2.2.3 dient te worden verruimd (met name het vierde lid).

- 17.2 Verzocht wordt de definities van gebruikte begrippen (zoals gebiedsvreemde ontwikkeling, maatschappelijke tegenprestatie, bouwrijp, lint e.d.) aan de hand van voorbeelden te concretiseren.
- 17.3 Verzocht wordt aan te geven hoe omgegaan zal worden met bouwlocaties die binnen de bebouwingscontour maar buiten BSD liggen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat voor uitleglocaties (of stedelijke functies) waarvoor al een planologische procedure is doorlopen, maar die nog niet (geheel) zijn gerealiseerd, geen compensatie of maatschappelijke tegenprestatie aan de orde is indien een nieuwe procedure doorlopen moet worden teneinde het plan te wijzigen.

Antwoord

- 17.1 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit
- 17.2 De redactie van de definities wordt voor de definitieve versie van de VRM nog verbeterd.
- 17.3 Zie thema 2 en 3

18 *Archeologie*

Verzocht wordt een terrein aan de Oud Bodegraafseweg van 40 ha niet langer aan te duiden als terrein met vastgestelde archeologische waarden.

Antwoord

Akkoord. Huidig inzicht en kennis van dit terrein maakt onvoldoende aannemelijk dat hier sprake is van aangetoonde c.q. vastgestelde archeologische bewoningssporen uit Romeinse tijd en Late Middeleeuwen. Vanwege aanwezigheid van fossiele stroomruggen in de ondergrond van de Oude Rijn (met zeer grote kans op archeologische sporen) blijft voor een deel van dit terrein wel de aanduiding 'verwachtingszone met zeer grote kans op archeologische sporen' op de CHS-kaart van kracht.

Conclusie: Deze zienswijze leidt tot wijziging van de VRM:

AMK-terrein nr. 9379 aan de Oud-Bodegravenseweg schrappen van CHS-kaart en kaart VR (archeologie, art. 2.3.4).

A-20 Hoeksche Waard

1 *Sturingsfilosofie*

Verzocht wordt te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om in landelijke gebieden, die te maken krijgen met demografische veranderingen en met uitbreidingen op beperkte schaal, te werken aan een meer passende sturingsfilosofie, die minder gebaseerd is op fictieve aantallen maar juist op concrete (markt)initiatieven op vaak regionaal en lokaal niveau.

Antwoord: zie thema 1 en 2

2 *Planontwikkeling*

Verzocht wordt de verplichting tot tussentijdse planreductie te schrappen. Het ontwikkelen en realiseren van bestemmingsplannen vergt veel tijd. De behoefte-ramingen worden elke drie jaar geactualiseerd. Niet wordt ingestemd met het op grond hiervan wegnemen van bestemmingen.

Antwoord: zie thema 5 en 11

3 *Wonen*

Voorgesteld wordt om veel meer te gaan werken met bandbreedtes met de cijfers van de Bevolkingsprognose en de Woningbehoefte-raming als uitgangspunt waardoor er voldoende flexibiliteit zal ontstaan om de lokale en regionale marktkansen in te vullen.

Antwoord: zie thema 5

4 *Bedrijventerreinenprogrammering*

Op basis van resultaten van onderzoeken is het uitgiftebeleid voor bedrijventerrein herijkt waarbij vanaf oktober 2013 de vestiging van bedrijven van buiten de Hoeksche Waard mogelijk is. Gepleit wordt voor het ontwikkelen van het voormalige suikerfabrieksterrein langs de lijnen die zijn opgenomen in het visiedocument van de gemeente Binnenmaas.

Antwoord

De Hoeksche Waard heeft geen bovenregionale taak met betrekking tot bedrijventerreinen, met uitzondering van het buitendijkse terrein van de Suiker Unie in verband met het structurele tekort aan hmc- en watergebonden bedrijventerreinen. Op dit moment worden er desondanks nadere onderzoeken uitgevoerd en vindt er overleg plaats tussen regio, gemeente Binnenmaas en provincie om tot nadere afstemming te komen over de bedrijventerreinenprogrammering en de Suiker Unie. Indien mogelijk worden de uitkomsten van de onderzoeken en het overleg meegenomen bij het vaststellen van de VRM.

5 Demografische transitie

Verzocht wordt in het Programma ruimte meer invulling te geven aan het gezamenlijk werken aan een effectieve aanpak van de demografische opgaven. Een heldere visie van de provincie ontbreekt. Concreet wordt gevraagd om inhoudelijke en financiële steun om het met het maatschappelijke veld af te spreken coalitieakkoord uit te voeren.

Antwoord

In de VRM zijn de belangrijkste uitdagingen voor de anticipeergebieden in Zuid-Holland beschreven en voor thema's zoals wonen, bedrijventerreinen, openbaar vervoer en de groene ruimte vertaald naar een regionale opgave. Onze visie is dat de aanpak van demografische opgaven het beste in kleine stappen en bottom-up kan gebeuren; de provincie maakt geen visionaire vergezichten voor het omgaan met demografische opgaven. Deze visie is eerder weergegeven in de Beleidsagenda Bevolkingsdaling (2010).

De totstandkoming van het Pact van de Waard, dat u met maatschappelijke organisaties hebben gemaakt, vinden wij een goede stap. Dat document bevat concrete opgaven waarmee de betrokken partijen aan de slag kunnen. In de overeenkomst die de regio en de provincie met elkaar hebben opgesteld heeft de provincie aangegeven bij de verdere uitwerking van het anticipatieprogramma een partner te zijn.

Het verlenen van inhoudelijke steun kan worden vastgelegd via de Agenda Ruimte. Financiële steun kan aan de orde zijn naar aanleiding van concrete aanvragen vanuit de regio in het kader van reguliere (sectorale) beleidsprocessen.

6 Economisch perspectief

Gedacht wordt aan de doorontwikkeling van de innovatieve landbouw waarbij aangesloten kan worden bij het concept van de biobased economy. De Hoeksche Waard is hiervoor kansrijk door haar ligging nabij de greenports, kennisinstellingen en de Rotterdamse haven.

Antwoord

Biobased economy is een van de speerpunten van dit college. Wij staan positief tegenover ontwikkelingen die het biobased cluster versterken. Graag gaan we met u in overleg over dit plan irt uw ideeën over doorontwikkeling van innovatieve landbouw.

7 Verblijfsrecreatie

Gestreefd wordt naar meer (grootschalige) verblijfsrecreatie teneinde de stedeling meer het gebied binnen te halen. Verzocht wordt het ontwikkelen hiervan zoals is aangegeven in de gebiedsvisies Hitersekade en Swaneblake zo veel mogelijk te faciliteren. Dit geldt ook voor de zuidrand bij Numansdorp.

Antwoord

De provincie treedt graag vroegtijdig in gesprek over ruimtelijke ontwikkelingen en de impact daarvan op specifieke landschappelijke waarden.

8 Stad-Land verbinding

Verzocht wordt de unieke mogelijkheden voor de Hoeksche Waard als Nationaal Landschap om de verbinding te maken tussen het landschap en de stad samen met hen te verkennen.

Antwoord

Opgemerkt moet worden dat het rijk het beleid ten aanzien van nationale landschappen heeft beëindigd. Dit laat onverlet het gegeven dat de Hoeksche Waard destijds niet voor niets als zodanig is begrensd. Wij werken graag ook in de toekomst verder aan de door u genoemde verkenning.

9 Ontwikkelingen in het landelijk gebied en aan de dorpsranden

- 9.1 Verzocht wordt in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit op te nemen dat bestemmingsplannen met betrekking tot inpassing of aanpassing waarover een positief advies is uitgebracht door het regionaal kwaliteitsteam van de Hoeksche Waard niet langer op ruimtelijke kwaliteit beoordeeld hoeven te worden en dat hierover geen vooroverleg nodig zal zijn.
- 9.2 Verzocht wordt om in de Zuidrand van de Hoeksche Waard een regelarme zone aan te wijzen.
- 9.3 Verzocht wordt de ruimte voor ruimteregeling die uit de PVR is verdwenen daar weer in op te nemen.

Antwoord

- 9.1 Wij zijn verheugd dat de Hoeksche Waard ruimtelijke kwaliteit dusdanig van belang vindt, dat de regio haar plannen door een regionaal kwaliteitsteam laat beadviseren. Bij plannen die gezien worden als inpassing (en die niet in beschermingscategorie 1 of 2 gelegen zijn) en die passen binnen de randvoorwaarden van de kwaliteitskaart, is een vooroverleg niet nodig. We beschouwen het als een gemeentelijke verantwoordelijkheid de ruimtelijke kwaliteit bij dit type plannen op een zorgvuldige manier vorm te geven. Plannen die wel vallen binnen de benoemde categorieën of als aanpassing gezien kunnen worden, zien we graag terug in een vooroverleg.
- 9.2 Een eventuele pilot voor regelarme zones wordt niet geregeld bij de vaststelling van de VRM of Programma ruimte, maar wij zullen het verzoek betrekken bij de eventuele aanwijzing van de pilot. Het is daarbij wel van belang om aan te geven om welke provinciale regels het gaat.
- 9.3 De ruimte voor ruimteregeling is opgegaan in het Handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Het principe kan echter nog steeds worden toegepast, omdat ook meer ruimte wordt geboden voor een afweging op gemeentelijk niveau.

10 Windenergie

Er dient te worden vastgehouden aan het realiseren van 90 MW vermogen (Binnenmaas Bedrijventerrein Hoeksche Waard 15 MW, Cromstrijen Westerse polder 15 MW, Hogezaandse Polder 30 MW, Korendijk 15 MW, Strijen Mariapolder 15 MW.) aan windmolens, met het maximaal invullen van de vastgestelde locaties wordt niet ingestemd.

Antwoord

De provincie heeft de locaties windenergie opgenomen in de Verordening ruimte. Daarbij staat in het Programma ruimte een indicatie benoemd voor het aantal MW dat mogelijk kan zijn op de locatie. Dit betreft geen maximum aantal MW, aangezien het uiteindelijke aantal MW afhangt van o.m. turbinetype en de beschikbare ruimte. De provincie streeft deswege op de maximale invulling van de vastgestelde locaties windenergie, waarbij het aantal in het Programma ruimte genoemde MW eerder als minimale opgave gezien dient te worden dan als maximale opgave.

11 Regionale vereveningsfondsen

Verzocht wordt artikel 2.2.1 lid 4 zodanig aan te passen dat storting in het door middel van de Verordening Regiofonds ingestelde fonds gezien kan worden als de in de PVR beoogde maatschappelijke tegenprestatie.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

12 Verzilting

Op de kaart Zoetwatervoorziening en bodemdaling is de helft van de Hoeksche Waard aangegeven als gebied met verzilting, hier wordt een toelichting op gevraagd.

Antwoord: De kaart is niet correct en zal worden aangepast.

Conclusie: Deze zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

13 *Dun-duur wonen*

Verzocht wordt met een ster op de in het Programma ruimte opgenomen kaart Verstedelijkingsstrategie voor wonen dat de Hoeksche Waard in aanmerking komt voor dun-duur-groen wonen.

Antwoord: zie thema 5.6

14 *Wegenstructuur*

De A4 Zuid zou, voor zover deze weg door de regio gewenst zou worden, ter hoogte van Oud-Beijerland een aansluiting moeten krijgen op het onderliggende wegennet. Het vanaf Klaaswaal tot aan het Hellegatsplein verbreden van de A29 moet gekoppeld zijn aan de A4 Zuid die aan de ruimtelijke randvoorwaarden van de Hoeksche Waard (niet horen, ruiken of zien) zal moeten voldoen.

Antwoord

De A4 is de belangrijkste noord-zuid transport as van de Zuidelijke Randstad en een essentiële drager van ruimtelijk economische ontwikkeling. De A4 Hoogvliet-Klaaswaal is daarin een nog ontbrekende schakel. Of de realisatie van deze ontbrekende schakel het noodzakelijk maakt ook de capaciteit van het aansluitende gedeelte Klaaswaal-Hellegatsplein te vergroten zal onderwerp van studie moeten zijn. Aangezien de A4 een rijksweg is, is het aan de rijksoverheid deze verkenning te verrichten. De aansluitingen op het wegennet rond Spijkenisse en Oud-Beijerland zullen in deze verkenning ook aan bod komen evenals de visuele, geluids- en luchteffecten van een nieuwe verbinding.

15 *Verbinding regio Rotterdam-Antwerpen*

De huidige capaciteit van de A29 en de Haringvlietbrug zal na openstelling van de A4 tussen Dinteloord en Bergen op Zoom waarschijnlijk niet meer toereikend zijn. Verzocht wordt om maatregelen te treffen om de A29 te verbreden.

Antwoord

De A29 is een rijksweg en maatregelen aan deze weg moeten dan ook door het rijk worden getroffen. Het rijk is evenwel van mening dat de capaciteit van de A29 voldoende is om de toename van verkeer op de A29 die voortkomt uit de aanleg van de A4 Dinteloord-Bergen op Zoom, op te vangen.

16 *N217*

Er wordt van uitgegaan dat maatregelen aan de N217 zoals het uitbreiden en/of verbeteren van kruispunten en het tussen de N491 en 's-Gravendeel aanleggen van passeerhavens voor landbouwverkeer door de provincie getroffen zullen worden.

Antwoord

Op dit moment zijn op het door u genoemde wegvak van de N217 geen verbetermaatregelen voorzien. Voor het door u genoemde wegvak van de N217 staat voor 2022 weer groot onderhoud gepland. In 2019 starten we met de trajectstudie hiervoor. Toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkelingen worden hierin meegenomen.

17 *Oostelijke Randweg Klaaswaal*

Verzocht wordt een oostelijke randweg rond Klaaswaal op te nemen omdat het doorgaande verkeer over de N488 en N489 door de bebouwde kom van Klaaswaal rijdt.

Antwoord

De oostelijke randweg Klaaswaal is geen ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk en zal om deze reden niet worden weergegeven als ruimtelijke reservering.

18 *Openbaar vervoer*

Binnen de Hoeksche Waard dient een systeem van sneldiensten op Rotterdam te bestaan langs een in het RVVP aangegeven vorkstructuur. Aanvullend daarop zijn tangentiële verbindingen tussen de woonkernen in de Zuidrand van de Hoeksche Waard gewenst. Onduidelijk is wat bedoeld wordt met het ontwikkelen van een buscorridor Goeree Overflakkee-Rotterdam.

Antwoord

Met die bus corridor wordt de R-NET corridor Rotterdam Zuidplein-Dirksland bedoeld die de provincie gaat realiseren. In het Beleidskader openbaar vervoer regio Hoeksche Waarde / Goeree-Overflakkee (HWGO) van maart 2014 zijn uitgangspunten geformuleerd voor het openbaar vervoer in de Hoeksche Waard. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere OV lijnen en kleinschalig OV.

In de Nota van Uitgangspunten voor de nieuwe concessie wordt er op gestuurd dat de stromen naar Rotterdam en Dordrecht (vooral forenzen en scholieren/studenten) door de vervoerder efficiënt worden ingevuld. De vervoerder is daarbij verantwoordelijk voor invulling van het lijnennet. Indien de door u gewenste tangentiële verbindingen niet door de vervoerder in zijn aanbieding voor de OV-concessie worden meegenomen, gaan wij, conform de lijn in het Beleidskader, samen met de gemeenten bezien of en hoe we de ontstane 'witte vlek' met kleinschalig OV kunnen invullen.

19 *Fietsverkeer*

Verzocht wordt de in het RVVP opgenomen informatie te benutten bij de in de VRM genoemde uitvoeringsactiviteiten.

Antwoord

Bij het uitvoeren van ons fietsbeleid werken we zonder uitzondering nauw samen met de betreffende wegbeheerders, zo ook in de Hoeksche Waard.

20 *Personenvervoer over water*

Gepleit wordt voor een uitbreiding van het Waterbusnetwerk in de richting van de Hoeksche Waard.

Antwoord

De ontwikkelingsfunctie van het waterbusnetwerk ligt bij de exploitant, Arriva. De provincie stelt daarbij een kostendekkingsgraad van 50% als voorwaarde. Zolang er geen voorstellen zijn die aan deze voorwaarde voldoet wordt het netwerk niet uitgebreid.

21 *Verkeersveiligheid*

De veiligheid van fietsers zou bevorderd kunnen worden door een parallel infrastructuur langs de route Zwartsluisje/Sluisjesdijk in Korendijk die ook vanuit leefbaarheid en milieu gewenst is.

Antwoord

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. De route Zwartsluisje/Sluisjesdijk voldoet daar niet aan en is daarom niet opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes van de provincie Zuid-Holland.

22 *Kaartmateriaal*

Voor een aantal verzoeken om technische aanpassingen van het kaartmateriaal van het Programma ruimte wordt verwezen naar de bijlage. De verzoeken betreffen een symbool dat alleen aan de oostzijde van de Kil geplaatst dient te worden, een locatie bij Nieuw Beijerland, de grens van het BSD in de gemeente Strijen en het bestemmingsplan Torensteepolder van de gemeente Cromstrijen. Het niet door de reactieve aanwijzing getroffen deel van deze laatste locatie is ruimschoots groter dan drie hectare.

Antwoord

De kaart Ruimtelijke reservering bedrijventerreinen geeft niet de begrenzing en concrete ligging van die bedrijventerreinen aan maar met oplopende omvang van de bolletjes een indicatie van de grootte. Het betreffende

bedrijventerrein heeft inderdaad betrekking op de oostzijde van de Dordtse Kil, maar door de systematiek van de kaart is niet te voorkomen dat de aanduiding met het bolletje ook voor een klein deel over de Hoeksche Waard valt. De uitbreidingen van Zuid-Beijerland en Numansdorp zijn alsnog opgenomen in het Programma ruimte op de kaart Woningbouwlocaties. Voor wat betreft BSD zie thema 2.

Conclusie de kaart wordt aangepast t.a.v. de uitbreidingen van Zuid-Beijerland en Numansdorp

A-21 Gemeente Capelle aan den IJssel

1 Zienswijze Stadsregio Rotterdam

De door de Stadsregio Rotterdam ingediende zienswijze wordt onderschreven. Zoals hierin is vermeld wordt een aantal strategische keuzen gemist. Er wordt op aangedrongen om een stap terug te doen in de detaillering van programma's en locaties. Dringend wordt verzocht om de in de Rotterdamse regio gezamenlijk ontwikkelde strategie en de bijbehorende locaties voor kantoren in de VRM op te nemen.

Antwoord: zie thema 1

2 Hoofdstuk 2 – Mobiliteit en bebouwde ruimte te verduidelijken

- 2.1 Verzocht wordt te verduidelijken hoe deze Visie zich tot de (concept) Strategische Bereikbaarheidsagenda van de Vervoersautoriteit Rotterdam-Den Haag en tot de Regionale Strategische Agenda (RSA) van de Stadsregio Rotterdam verhoudt.
- 2.2 Verzocht wordt in de VRM meer aandacht besteden aan bijvoorbeeld initiatieven vanuit de markt (desgewenst door de overheid (financieel) gesteund) en aan het programma Beter Benutten Vervolg (dan wel Beter Benutten tweede tranche) van minister Schultz van Haegen.
- 2.3 Verzocht wordt in de VRM en de programma's niet meer te spreken over "Capaciteitsvergroting", maar over "Optimalisatie" van de Algeracorridor, omdat door de beoogde mix van maatregelen (Dynamisch Verkeersmanagement Maatregelen, waaronder aanpassing van de regeling van de verkeerslichteninstallaties en aansluiting van deze installaties op één regionale verkeerscentrale; mobiliteitsmanagement maatregelen waaronder spitsmijden Algeracorridor; enkele kleine inframaatregelen op kruispunten en rotondes en een extra voorsorteerstrook) én vraag én aanbod in evenwicht worden gebracht, dan wel op elkaar worden afgestemd.
- 2.4 Verzocht wordt in de VRM bij de snelfietsroutes ook aandacht te besteden aan de elektrische fiets (E-bike) en om de ontbrekende schakel in de regionale fietsverbindingen, namelijk de verbinding tussen Capelle aan den IJssel ter hoogte van de nieuwe Gemeentewerf en de gemeente Krimpen aan den IJssel aan de VRM en de bijbehorende kaarten toe te voegen.

Antwoord

- 2.1 Deze drie documenten zijn op elkaar afgestemd.
- 2.2 Dat doet de provincie ook, onder meer door actieve betrokkenheid bij het vervolg op Beter Benutten (zie het Programma mobiliteit, paragraaf 2.2.3).
- 2.3 De suggestie wordt niet overgenomen, in de lijst van Ruimtelijke Reserveringen staat de 'capaciteitsvergroting Brienenoord- en Algeracorridor benoemd. Op het moment dat hier door rijk en regio voldoende prioriteit aan wordt gegeven kunnen deze reserveringen verder worden uitgewerkt.
- 2.4 De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. De door u gewenste fietsroute voldoet daar niet aan en is daarom niet opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes van de provincie Zuid-Holland.

3 Hoofdstuk 2 – 2.2.1 Beter benutten van bebouwde ruimte

Er wordt op aangedrongen om in de VRM op te nemen dat bij het beter benutten van de bebouwde ruimte door verdichting, herstructurering en binnenstedelijke transformatie ook de kwaliteit van de openbare ruimte en het groen in het stedelijk gebied de nodige aandacht dient te krijgen.

Antwoord

In de ontwerp visie is in het laatste deel van par. 2.2.1 (vanaf "Behoud en versterking leefkwaliteit van de bebouwde ruimte") hier ruimschoots aandacht aan besteed.

4 Hoofdstuk 2 – Mobiliteit en bebouwde ruimte

De opmerking, dat de woningbehoefte voor een groter deel dan voorheen de lagere prijsklassen betreft wordt opmerkelijk geacht omdat dit haaks lijkt te staan op de beleidskeuzes binnen de Stadsregio Rotterdam om tot een grootschalige vermindering van de sociale voorraad te komen.

Antwoord

Door demografische ontwikkelingen (groei eenpersoons/ouderhuishoudens) groeit de woningbehoefte vooral na 2020 sterk in de lagere prijsklassen. Daarnaast kan een lokale of regionale keuze zijn dat de bestaande sociale voorraad wordt verminderd door sloop, verkoop van huurwoningen of huurverhoging. Tesamen kan dat een zeer grote opgave aan betaalbare nieuwbouw opleveren. Wij hebben daaraan in het ontwerp-Programma ruimte een aandachtspunt voor regionale woonvisies aan gewijd.

5 Hoofdstuk 3 – Kwaliteit van landschap, groen en erfgoed

In het licht van het ook door de gemeente Capelle aan den IJssel onderschreven beleid m.b.t. de ruimtelijke kwaliteit van landschap en groen in Zuid-Holland, de biodiversiteit, groenblauwe structuren en stads-landverbindingen wordt het vreemd geacht dat een aantal ecologische verbindingzones, waaronder de zone Krimpenerwaard-Hitlandgebied-Rottemeren, is geschrapt. Verzocht wordt in de VRM de nodige aandacht te besteden aan het fijnmazige ecologische netwerk en aan de specifieke kwaliteiten van de rivieren waaronder de Hollandsche IJssel, als ruimtelijke, ecologische en recreatieve dragers.

Antwoord

De reden dat bij de herijking van de EHS eind 2013 een aantal eerder geplande ecologische verbindingen is komen te vervallen - waaronder de onderhavige - is omdat deze onvoldoende zouden bijdragen aan het versterken van de internationale doelen op het gebied van Natura2000 en/of Kaderrichtlijn water, wat een toetssteen was bij de herijking.

6 Hoofdstuk 3 – 3.5 Instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed

Verzocht wordt om de Algerakering (als zijnde het eerst gebouwde Deltawerk) op te nemen als cultuurhistorisch kroonjuweel.

Antwoord

Het aanwijzen van de kroonjuwelen is geschied bij het opstellen van de Regioprofielen Cultuurhistorie in 2010 in het kader van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Het gaat daarbij om gebieden die bepalend zijn voor de identiteit van Zuid-Holland en tevens een zeer hoge cultuurhistorische waarde en een goede ruimtelijke samenhang hebben. Bij de Algerakering gaat het om 1 object. Een bescherming in het kader van het regime van de Monumentenwet ligt daarbij meer voor de hand.

7 Hoofdstuk 3 – 3.6.2 Groen binnen bereik, aantrekkelijke routes en voldoende en gevarieerd aanbod

Op de kaart "Groenblauwe structuur" (blz. 51) heeft het zogenaamde Hitlandgebied de aanduiding "Groengebieden rond de steden" gekregen. De ecologische verbinding van de Groene Zoom tussen Capelle aan den IJssel en de gemeente Zuidplas wordt gemist. Onduidelijk blijft waarom dit gebied bij de herziening van de Ecologische Hoofd Structuur is geschrapt. Verzocht wordt dan ook om het gebied "De Groene Zoom" alsnog aan het gebied met de aanduiding "Recreatiegebieden rond de steden" toe te voegen.

Antwoord

Op dit moment heeft de Groene Zoom een openbare toegankelijkheid die zich beperkt tot een fietspad. Dat is onvoldoende om het gehele gebied de aanduiding 'recreatiegebieden rond de steden' te geven. Uitbreiding van de recreatieve kwaliteit kan leiden tot aanpassing van de aanduiding bij een toekomstige herziening.

De reden dat bij de herijking van de EHS eind 2013 een aantal eerder geplande ecologische verbindingen is komen te vervallen - waaronder de onderhavige - is omdat deze onvoldoende zouden bijdragen aan het

versterken van de internationale doelen op het gebied van Natura 2000 en/of Kaderrichtlijn water, wat een toetssteen was bij de herijking.

8 *Hoofdstuk 4 – Water, bodem en Energie – 42.2. Waterveiligheid*

- 8.1 Verzocht wordt in de VRM aan te geven hoe en met welke communicatiemiddelen aan burgers en bedrijven de nodige duidelijkheid over overstromingen en wateroverlast verschaft zal worden en of daar ook gemeenten en waterschappen bij worden betrokken.
- 8.2 Verzocht wordt de bij “Grondwater” (blz. 58 en 59) genoemde vijf grondwaterlichamen te benoemen.

Antwoord

- 8.1 De uitvoering en handhaving van deze normen waaronder de communicatie hierover is echter een zaak van het betreffende waterschap. De zorg voor de primaire keringen (c/q het tegengaan van grote overstromingen) valt geheel buiten de bevoegdheden van de provincie en is een zaak van de betreffende waterschappen en het rijk.
- 8.2 De genoemde grondwaterlichamen zijn opgenomen in het huidige Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015. Daar staat op pagina 60 de kaart van de Grondwaterlichamen. Dit wordt geen onderdeel van de VRM.

9 *Programma ruimte Hoofdstuk 2 – Mobiliteit en bebouwde ruimte*

- 9.1 De nota “Dat spreken we af! Woningmarktrapportage Regio Rotterdam” (Woonvisie) voldoet aan de eis van de provincie met betrekking tot de regionale afstemming van de planvoorraad zoals bedoeld in artikel 2.1.1. lid a van de PVR. De stedelijke ontwikkeling voorziet in een behoefte, die regionaal is afgestemd. In de Stadsregio is de planvoorraad nu gereduceerd tot 27.865 woningen. Daarnaast zullen er 6.000 woningen worden gesloopt. De planvoorraad van de Stadsregio Rotterdam resulteert dus in een ruim binnen de woningbehoefteraming liggende netto toename van circa 22.000 woningen.
- 9.2 In tegenstelling tot het in de woningmarktafspraken vervatte beleid van de Stadsregio wordt in de VRM gesteld dat het provinciale beleid gericht is op het behouden van de bestaande sociale woningvoorraad en op het afbouwen van schaarste. Daarbij wordt er met name op gewezen, dat woningen in de laagste prijsklassen vanwege de gestegen bouwkosten niet meer gebouwd kunnen worden. Hierbij moet echter bedacht worden dat de corporaties inmiddels bij mutaties juist de huren van woningen in de laagste prijsklassen drastisch tot marktconforme huren verhogen.
- 9.3 Vraagtekens worden geplaatst bij het in de Zuidplaspolder stimuleren/toelaten van dorpse en landelijke woonmilieu's terwijl er binnen het BSD van Capelle aan den IJssel nog locaties zijn die ook voor dit woonmilieu geschikt zijn, zoals Oeverrijk en het 's-Gravenweteringpark. Dit geldt temeer daar in het Programma ruimte de verwachting wordt uitgesproken dat er in de Zuidplaspolder onvoldoende ruimte is om de vraag naar dorpse en landelijke woonmilieu's te kunnen accommoderen.
- 9.4 Er is niet aangegeven of de na het opheffen van de Stadsregio Rotterdam aan het Programma ruimte toe te voegen indeling van regio's waarbinnen de huisvestingsverordening op regionale schaal moet worden vastgesteld, op de schaal van de huidige stadsregio's of op de schaal van de sub regio's daarbinnen gestoeld zal worden.

Antwoord

- 9.1 Wij zullen bij de beoordeling van de regionale woonvisie meenemen of die voldoet aan de bedoelde vereiste van regionale afstemming.
- 9.2 Wij willen dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn en dat daarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de bestaande voorraad. Wij realiseren ons ook dat er in gemeenten moverende redenen kunnen zijn om woningen te vervangen, verkopen of van een hogere huur te voorzien. Wij vinden het belangrijk dat hier regionale afstemming over plaatsvindt, zodat het uiteindelijke resultaat is dat de doelgroep maximaal bediend kan worden.
- 9.3 De locatie Zuidplaspolder voorziet in woningbehoefte waarin niet voorzien kan worden elders in de Zuidvleugel. De uitvoering van plannen in de Zuidplaspolder houdt daarmee rekening met de planvoorraad in Lansingerland en elders in de Zuidvleugel. Het Programma ruimte gaat uit van de situatie zoals vastgesteld in de Herijkingstudie Zuidplaspolder 2013.
- 9.4 Zie thema 5 onder Regionale woonvisies.

10 *2.3.1 Ruimtelijk reserveren en niet onmogelijk maken nieuwe infrastructuur*

In de MIRT-verkenning Rotterdam Vooruit is de deelverkenning HBAC (Herontwerp Brieneoord en Algeracorridor) opgesteld waaruit bleek dat een verdubbeling van de Algerabrug, dan wel een fysieke capaciteitsvergroting van de Algeracorridor niet tot een oplossing van het bereikbaarheidsprobleem zal leiden. Hoewel er is ingestemd met de door de Stadsregio Rotterdam voorgestelde programma afspraak inzake "Beter Benutten" wordt geopteerd voor het na 2024 uitvoeren van de structurele oplossingen uit de deelverkenning HBAC. Verzocht wordt de reservering (fysieke) "capaciteitsvergroting Algeracorridor" te schrappen en om de gewenste nieuwe oeververbinding tussen de Krimpenerwaard en het eiland IJsselmonde op de kaart van de Ruimtelijke Hoofdstructuur en op andere kaarten op te nemen.

Antwoord

Het voorstel wordt niet overgenomen want de ruimtelijke reservering blijft gehandhaafd met de titel 'capaciteitsvergroting Brieneoord- en Algeracorridor'. Op het moment dat hier door rijk en regio voldoende prioriteit aan wordt gegeven kunnen deze reserveringen verder worden uitgewerkt.

11 *2.3.1 Ruimtelijk reserveren en niet onmogelijk maken van nieuwe infrastructuur*

Verzocht wordt aan te geven wanneer de verdubbeling van de spoorlijn Rotterdam-Gouda, inclusief de bouw van het station Westergouwe kan gaan spelen en hoe dit zich verhoudt tot het lopende project van het in Capelle aan den IJssel langs deze spoorlijn aanbrengen van geluidschermen.

Antwoord

Op dit moment is hiervoor geen nadere planning van het rijk van bekend.

12 *Detailhandel bundelen binnen de provinciale hoofdstructuur detailhandel*

- 12.1 Er wordt op gewezen dat de effecten van de "Europese Dienstenrichtlijn (Richtlijn 2006/123/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt) die Inmiddels in artikel 1.1.2 van het Besluit ruimtelijke ordening is geïmplementeerd buiten beschouwing zijn gebleven. Op grond van de hierover gevoerde discussies wordt het noodzakelijk geacht de VRM, de PVR en het Programma ruimte op dit punt aan te passen.
- 12.2 Er wordt op aangedrongen om een onderscheid te maken tussen diverse categorieën afhaalpunten en om aan te geven waar deze al of niet zijn toegestaan. Als het om grote niet-dagelijkse artikelen gaat kunnen afhaalpunten op een bedrijventerrein worden toegestaan.

Antwoord: zie thema 4

13 *Water: versterking van de samenhang in veiligheid, identiteit en kwaliteit*

- 13.1 Verzocht wordt aan te geven voor wiens rekening schadevergoedingen zoals bedoeld in artikel 6.1 Wro zullen komen, die het gevolg kunnen zijn van het in bestemmingsplannen vastleggen van de in de PVR genoemde zones langs regionale keringen.
- 13.2 Verzocht wordt in het Programma ruimte aandacht te besteden aan het onderwerp waterkwaliteit dat in de VRM weinig en in het Programma nauwelijks aan de orde komt.

Antwoord

- 13.1 De uitvoering en handhaving van de normen voor regionale keringen is een verantwoordelijkheid van het betreffende waterschap. In het kader van het watertoetsproces tussen de gemeente en het waterschap worden afspraken gemaakt hoe deze normen in de bestemmingsplannen het beste verankerd kunnen worden.
- 13.2 De rol van de provincies is om kaders te stellen voor de waterkwaliteit van de regionale wateren. Dat hebben wij gedaan in paragraaf 4.2.4. Vervolgens is het de taak van de waterschappen om dit verder beleidsmatig uit te werken en maatregelen vast te stellen om de vastgestelde doelen te bereiken. De waterschappen leggen dit vast in hun waterbeheerplan. Voor uw gemeente is dat het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

14 *Programma mobiliteit*

- 14.1 Verzocht wordt in hoofdstuk 2.1.6. "Ruimtelijk reserveren en het niet onmogelijk maken van nieuwe infrastructuur" (blz. 15) onder "Regionale wegen, reservering" nr. 21 te spreken van "Optimalisatie Algeracorridor".
- 14.2 De vraag wordt gesteld of de Hollandsche IJssel die een belangrijke vaarweg voor het vervoer van goederen is, ook niet moet worden genoemd in Hoofdstuk 2.1.2- Vaarwegen als belangrijke vaarweg van strategisch belang waarover vervoer van goederen plaatsvindt.

Antwoord

- 14.1 Uw suggestie wordt niet overgenomen, zie ook het antwoord op vraag 2.3 in uw zienswijze. De formulering wordt gewijzigd in 'capaciteitsvergroting Brienenoord- en Algeracorridor'.
- 14.2 De Hollandse IJssel is als hoofdvaarweg opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van het Ministerie van IenM. Hoofdstuk 2.1.2 behandelt aanvullend op de SVIR de vaarwegen van provinciaal belang.

15 *Verordening ruimte*

Verwezen wordt naar de door de Stadsregio Rotterdam m.b.t. de VRM ingediende zienswijze die volledig wordt onderschreven.

Hiervan is kennisgenomen

A-22 Drechtsteden

1 *Algemeen*

Voorgesteld wordt de verordening en de programma's in te dikken waardoor doublures zullen verdwijnen en er meer samenhang tussen de diverse documenten zal ontstaan. Dit zal resulteren in een zuiver visiedocument (VRM), een zuiver op uitvoering van de VRM gericht document (de VRM) en concrete actielijsten (Programma's Ruimte en Mobiliteit).

Antwoord

Wij kiezen er voor om de programma's als zelfstandige documenten leesbaar te laten zijn. Daarom zijn dubbelingen op sommige plaatsen onvermijdelijk. De verordening moet sowieso zelfstandig leesbaar zijn. Met het laten terugkomen van strategische doelen in de programma's en het gebruiken van steeds dezelfde indeling vinden wij de samenhang tussen de documenten voldoende helder.

2 *Sturingsfilosofie*

In de VRM staat de traditionele ordeningsrol van de provincie nog op de voorgrond terwijl een meer faciliterende- en stimulerende rol nodig is. Voorbeelden zijn de gedetailleerde regels rond molenbiotopen, het tot bijna op perceelsniveau willen regelen van windturbines en de geïntroduceerde maatschappelijke tegenprestatie en ladder voor duurzame verstedelijking. Verdere deregulering, dan wel regulering op een ander detailniveau wordt zeer wenselijk geacht. Meer aandacht voor het hogere abstractieniveau is wenselijk en antwoorden op bestaande en mogelijk toekomstige knelpunten komen onvoldoende aan de orde in de VRM en de programma's, dit geldt vooral het Programma mobiliteit.

Antwoord: zie thema 1 en 2

3 *Knopen en netwerken*

- 3.1 De intercitykwaliteit van station Dordrecht Centrum en het inzetten op realisatie van een dedicated goederenspoorlijn (ROBEL) zijn onvoldoende geborgd in het beleid.
- 3.2 Verzocht wordt op het kaartmateriaal netwerken buiten de provincie (West-Brabant, Zeeland, Vlaanderen) toe te voegen en de betekenis ervan voor Zuid-Holland in de teksten te benoemen.

- 3.3 Gepleit wordt voor het behoud van de intercitykwaliteit van station Dordrecht-Centrum richting zuiden als schakel tussen de Zuidvleugel en de Brabantse stedenrij en Antwerpen en om dit te benoemen als provinciale inzet.
- 3.4 Verzocht wordt de dedicated spoorlijn (ROBEL) waarover in MIRT/VAR verband afspraken zijn gemaakt in de lijst met ruimtelijke reserveringen en op de kaarten op te nemen.

Antwoord:

- 3.1 De door het rijk aangekondigde verminderde intercitybediening van Dordrecht heeft zeker niet de steun van de provincie. Het is een gezamenlijk besluit van de staatssecretaris van IenM en NS om in de toekomst het aantal Intercitytreinen op Dordrecht CS te verminderen. De inzet van de provincie is erop gericht om de Intercitybediening van Dordrecht op niveau te houden. Hierbij heeft de provincie zowel aandacht voor de positie van Dordrecht in het HOV-netwerk van de Zuidvleugel als voor de economische positie van de Drechtsteden als geheel. Deze signalen zijn al meermalen overgebracht op zowel NS, de staatssecretaris van IenM als de Tweede Kamer. Er is in het Bestuurlijk overleg MIRT van november 2013 concreet afgesproken met de Staatssecretaris van IenM om de effecten te monitoren en naar aanleiding daarvan het gesprek aan te gaan over te nemen maatregelen. Als dit leidt tot exploitatieverliezen op de MerwedeLingeLijn heeft de provincie het standpunt ingenomen dat het veroorzakersbeginsel zou moeten worden toegepast.
- Ten aanzien van Robel zet de provincie zich bij het rijk en de Tweede Kamer in om een zogenaamde Bypass Dordrecht op de agenda te houden. Wij vinden dat die inzet in de VRM (op blz. 22) voldoende is geborgd. Op het moment dat zich kansen voordoen om hierin concrete stappen te zetten zal de provincie dat stimuleren zoals in het huidige proces van de Lange Termijn Spooragenda van het rijk ook wordt gedaan.
- 3.2 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle relevante kaarten en beleidsbeelden beoordeeld op inhoud en leesbaarheid. Waar nodig worden deze kaarten en beelden aangepast en worden de voor Zuid-Holland relevante netwerken buiten onze provincie, aan het kaartmateriaal toegevoegd
- 3.3 De door het rijk aangekondigde verminderde intercitybediening van Dordrecht heeft zeker niet de steun van de provincie. Het is een gezamenlijk besluit van de staatssecretaris van IenM en NS om in de toekomst het aantal Intercitytreinen op Dordrecht CS te verminderen. De provincie heeft hierover haar zorg al meermalen overgebracht op zowel NS, de staatssecretaris van IenM als de Tweede Kamer. Er is in het Bestuurlijk overleg MIRT van november 2013 afgesproken met de staatssecretaris van IenM om de effecten te monitoren en naar aanleiding daarvan het gesprek aan te gaan over te nemen maatregelen. Als dit leidt tot exploitatieverliezen op de MerwedeLingeLijn stelt de provincie zich op het standpunt dat het veroorzakersbeginsel moet worden toegepast.
- 3.4 Ruimtelijke reservering van de Robellijn is niet mogelijk omdat nog niet duidelijk is hoe tot een tracékeuze kan worden gekomen. Er is wel voor gekozen om in de tekst van de VRM onze ambitie voor de Robellijn te formuleren en dit onder de aandacht te brengen bij het rijk en in de Tweede Kamer.

4 *Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)*

De van BSD gebruikte definitie houdt geen rekening met het feit dat locatieontwikkeling veelal lang duurt. Locaties als Belthurepark en Dordtse Kil IV waarover al lang overeenstemming bestaat mogen niet alsnog geconfronteerd worden met de Lader voor duurzame verstedelijking. Hier zou een overgangsrecht moeten gelden, dan wel zou de definitie van BSD moeten worden aangepast.

Antwoord: zie thema 2

5 *Kantoren, bedrijven en detailhandel*

Verzocht wordt in de VRM de bestaande Drechtstedelijke visies met betrekking tot kantoren, bedrijven en detailhandel te verwerken en de provinciale sturing te beperken tot de regionale randtotalen.

Antwoord

Allereerst de complimenten voor de goed uitgewerkte strategie voor de Drechtsteden en de wijze waarop een groot aantal partijen daarbij is betrokken. Belangrijk in de strategie is de nadruk op het terugbrengen van de plancapaciteit, het beheersen van de planvoorraad nieuwe kantoren, het beheer van de bestaande voorraad/leegstand en de jaarlijkse afspraken daarover met marktpartijen. In de strategie missen wij wel een scherpere

keuze voor een beperkt aantal voorkeurlocaties waar groei mag plaatsvinden. U komt tot zes voorkeurlocaties: Stations/centrum locaties Zwijndrecht en Dordrecht, stations,- en snelweglocaties Stationspark II in Sliedrecht, vooral snel,- autoweglocatie Amstelwijk in Dordrecht, en twee themaparken Gezondheidspark en Leerpark in Dordrecht .

Bij onze consultatie van marktpartijen, uitgevoerd in 2013 door adviesbureau Stec, is het belang van een beperkt aantal voorkeurslocaties steeds benadrukt. Uw voorkeurslocaties in Zwijndrecht (Station) en in mindere mate Stationspark II in Sliedrecht zien wij eerder als locaties waarbij de focus ligt op het terugbrengen van de planvoorraad nieuwe kantoren en van de bestaande voorraad/ leegstand door transitie naar andere functies. De ontwikkeling van het Maasterras binnen de looptijd van deze structuurvisie achten wij ongewenst, gezien de verwachtingen van de kantorenmarkt.

Met betrekking tot uw voorkeurslocaties Leerpark en Gezondheidspark geeft de verordening VRM alleen mogelijkheden voor ontwikkelingen van functie gebonden kantoren en zelfstandige kantoren tot 1.000 m². Volgens onze gegevens is het geplande kantoren in Papendrecht een zelfstandige kantoorontwikkeling van ruim boven de 1000 m² op een nat bedrijventerrein, geschikt voor hmc, maar niet voor de voorgenomen kantorennieuwbouw. Wat betreft de geplande kantoren in Hendrik Ido Ambacht geldt kan aangegeven worden dat voor zover het gaat om bedrijfskantoren conform de VRM daar geen bezwaren tegen zijn, wel tegen de planontwikkeling van zelfstandige kantoren groter dan 1.000m².

Neemt niet weg dat de door u voorgestane kantoorontwikkelingen mogelijk, indien de passen binnen een door de provincie aanvaarde regionale kantorenstrategie voor de deelgebieden van) Zuid-Holland Zuid. Deze strategie moet uitgaan van de provinciaal bepaalde regionale randtotalen. Zie ook Thema 4.2.

6 *Bedrijventerreinen*

Verzocht wordt de bedrijventerreinen Nieuwland in Alblasserdam en Antonipolder in Hendrik-Ido-Ambacht die een maritiem karakter hebben tot de Mainport te rekenen.

Antwoord

Bedrijventerrein Nieuwland in Alblasserdam en Antoniapolder in Hendrik-Ido-Ambacht maken allebei deel uit van het havenindustriële complex en zijn als zodanig op de kaart opgenomen. Daarmee maken de gebieden automatisch deel uit van de mainport.

7 *Energie*

Bij windenergie zouden de locatiekeuzen een regionale/lokale aangelegenheid moeten zijn. Binnen de Drechtsteden liggen meer dan voldoende mogelijkheden om de provinciale ambities waar te maken. Het merendeel van de volgens de Drechtsteden geschikte locaties is echter niet aangewezen door de provincie, terwijl de wel aangewezen locaties juist minder geschikt blijken te zijn. Er wordt van uitgegaan dat het rapport Windenergie in de Drechtsteden in de VRM zal worden verwerkt.

Antwoord

De provincie zet in op de in de verordening opgenomen locaties windenergie. Wel is de locatie windenergie langs de Dordtsche Kil doorgetrokken tot Duivelseiland en is de locatie windenergie Groote Lindt in oostelijke richting uitgebreid, conform de voorgestelde locaties in het Drechtsteden onderzoek. Bij de ontwikkeling van de locatie Nedstaal is de impact op het werelderfgoed Kinderdijk een belangrijk aandachtspunt. Gedeputeerde Staten zullen een impact study laten uitvoeren en via de rijksdienst Cultureel Erfgoed contact opnemen met Unesco over de locatie windenergie Nedstaal.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van de locaties windenergie Groote Lindt en Dordtsche Kil. Alsmede tot aanpassing Programma ruimte: aandachtspunt Kinderdijk bij de locatie Nedstaal.

8 *Waterrobuust inrichten*

Na het Deltabesluit zouden de Drechtsteden graag met de provincie optrekken bij regionale gebiedsuitwerkingen met de provincie op basis van gelijkwaardigheid als regievoerder en organisator om te komen tot een nadere uitwerking van de ruimtelijke- en waterveiligheidsopgave voor de Alblasserwaard.

Antwoord

Wij hebben in de ontwerp-VRM aangekondigd dat wij (in de toekomst) aandachtsgebieden overstromingsrisico gaan aanwijzen. Hiermee anticiperen wij op de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, die is gericht op het stimuleren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Voor de Alblasserwaard vinden wij een regionale gebiedsuitwerking als vervolg op de Deltabeslissingen wenselijk. Zuid-Holland wil deze gebiedsuitwerking graag gezamenlijk met de (samenwerkende) gemeenten en waterbeheerders oppakken. Een koppeling met de toekomstige uitwerking van de aandachtsgebieden overstromingsrisico is daarbij mogelijk.

9 *Drie deltalandschappen*

Verzocht wordt op te nemen dat in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden behoud en ontwikkeling van de landbouw centraal staan in combinatie met de ontwikkeling van goede stad-landovergangen en versterking van de recreatieve kwaliteit door o.a. het realiseren van het Regiopark Merwedezone dat verschillende met elkaar samenhangende onderdelen kent.

Antwoord

De tekst met betrekking tot de Alblasserwaard zal in het Programma ruimte op dit punt worden aangepast.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van het PR.

10 *Kaarten*

- 10.1 Belthurepark is als recreatiegebied aangegeven en de Bovenpolder niet.
- 10.2 Dordtse Kil I en II en Amstelwijck zijn niet als bedrijventerrein maar als stad aangegeven.
- 10.3 Dordtse Kil III dient als gemengd bedrijventerrein te worden aangeduid.
- 10.4 Op de kaart op blz. 31 ontbreken diverse elders wel goed aangegeven landgoederen.
- 10.5 Het Kroonjuweel Polder de Biesbosch loopt niet tot aan het stedelijk gebied maar tot aan het natuur- en recreatiegebied.
- 10.6 Op de kaarten op blz. 41 en 42 is het cultuurhistorisch centrum van Dordrecht te klein aangegeven.
- 10.7 Amstelwijck dient op kaart 2.3.1 als kantorenlocatie te worden aangegeven net als in het Programma ruimte het geval is.
- 10.8 Het kenniscentrum in Dordrecht ter hoogte van Leerpark moet terugkomen op kaart 6 van het Programma en kaart 2 van de PVR.
- 10.9 Op kaart 2.3.2 en andere kaarten wordt een reservering voor de goederenspoorlijn ROBEL gemist.
- 10.10 Belthurepark dient op diverse kaarten volledig in beschermingscategorie 3 te liggen.
- 10.11 De locatie Transberg past niet meer in Beschermingscategorie 2.
- 10.12 De gasrotonde bij Wijngaarden en de hoofdgasleiding door het Eiland van Dordrecht ontbreken ten onrechte op kaart 4.3.1.
- 10.13 Het historische centrum van Dordrecht ontbreekt op kaart 4.3.5 e.a. als gebied van hoge archeologische waarde.
- 10.14 Kop van 't Land is ten onrechte ingetekend als recreatiegebied.
- 10.15 Niet alle locaties voor windenergie zijn opgenomen.
- 10.16 "Zeeklei" moet op de Kwaliteitskaart (Landschappen laag) op het eiland van Dordrecht vervangen worden door "rivierklei".
- 10.17 In Dordrecht zijn geen landgoederen getekend terwijl er vier landgoedbiotopen zijn benoemd.
- 10.18 Op de Kwaliteitskaart, laag stedelijke occupatie is richting Kop van 't Land op diverse kaarten te weinig recreatiegebied aangegeven. Belthurepark dient hier als beschermingscategorie 3 te worden aangeduid.
- 10.19 Ten noorden van de A15 ter hoogte van Sliedrecht ontbreekt een aanduiding voor een recreatief knooppunt en voor het uitplaatsen van bestaande sportvelden zoals opgenomen in de op 29 februari 2012 vastgestelde actualisering van de PSV. Verzocht wordt deze locatie aan te wijzen als bestaand en te realiseren stedelijk groen.
- 10.20 In de PSV hebben gronden ten noorden van de Betuweroute de aanduiding "Stedelijk groen buiten de contour", verzocht wordt deze locatie aan te wijzen als "Stedelijk Groengebied (indicatief)".
- 10.21 De locatie Amstelwijck zou op kaart 2.1.2 van de PVR als "reservelocatie" aangeduid moeten worden. Dit geldt ook voor de andere als regionaal aangemerkte uitwijklocaties.
- 10.22 Bij Leerpark ontbreekt de aanduiding kenniscentrum.

10.23 Dordtse Kil IV dient op kaart 2.2.1 als bedrijventerrein te worden aangegeven.

Antwoord

10.1 en 10.3 t/m 10.6, 10.15, 10.17 en 10.18

De beleidsbeelden in de tekst worden allemaal nogmaals beoordeeld op inhoud, detailniveau en verbeelding evenals de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur. Ook worden de vier kaartlagen van de kwaliteitskaart aanklikbaar gemaakt en geactualiseerd. De gemaakte opmerkingen zullen, waar ze passen binnen de kaartsystematiek, worden verwerkt.

Er wordt in de gehele VRM geen aanduiding gegeven naar type terrein, alleen watergebonden terreinen worden getypeerd. Derhalve leidt uw zienswijze niet tot wijzigingen.

10.2 De kwaliteitskaart: "laag van de stedelijke occupatie" wordt voor deze drie locaties aangepast naar bedrijventerrein.

10.7 Amstelveen zal op de VR-kaart (art. 2.1.2) als (uitwijk) concentratielocatie voor kantoren worden opgenomen. Art. 2.1.2. Kantoren Lid 1 .zal daartoe worden uitgebreid met een sublid c. voor de kantorenlocaties Amstelveen, W4 Leiderdorp en Meerburg Zoeterwoude. In het programma zal dan nog worden toegevoegd dat bij noodzakelijke nieuwbouw eerst naar Dordrecht CS gekeken moet worden en dat daarna pas gebruik mag worden gemaakt van Amstelveen.

10.8 en 10.22 De op kaart opgenomen scienceparken zijn beperkt tot locaties in een universitaire omgeving en het Space Business Park. Voor Leerpark Dordrecht is geen voldoende aanleiding om de locatie als vergelijkbaar met de opgenomen scienceparken te kwalificeren. Wel is het Leerpark Dordrecht opgenomen op de Visiekaart van het stedelijk systeem van kennis- en diensteneconomie.(par. 2.3.1)

10.9 Wij onderschrijven met u het belang en de wenselijkheid van een Robel verbinding. Ruimtelijke reservering is op dit moment echter nog niet aan de orde, omdat er nog geen duidelijkheid is over eventuele tracé's.

10.10 Belthurepark wordt in zijn geheel geschrapt als beschermingscategorie.

10.11 De locatie Transberg wordt geschrapt als beschermingscategorie 2.

10.12 De hoofdtransportleidingen voor aardgas uit het Structuurschema buisleidingen worden opgenomen op het beleidsbeeld.

10.13 De binnenstad van Dordrecht heeft op de provinciale archeologische waardenkaart een hoge verwachtingswaarde. Op de beleidskaart van de provincie, zoals die in de VRM is opgenomen, wordt uitgegaan van vastgestelde archeologische waarden, zijnde archeologische monumenten (AMK terreinen), en van de Limeszone, waarin naast de vastgestelde waarden wel uitgegaan wordt van de verwachtingswaarden. In de systematiek van het provinciale beleid past het daarom niet om op kaart 4.3.5. de binnenstad van Dordrecht aan te geven als een gebied met een hoge archeologische (vastgestelde) waarde

10.14 Kop van 't Land is inderdaad geen recreatiegebied maar groene buffer.

10.16 In het (deels voormalige) zoetwatergetijdengebied is de bodemkundige grens tussen zee-afzettingen en klei-afzettingen niet altijd eenduidig. In het licht van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid blijven wij echter het binnendijkse deel van het Eiland van Dordrecht scharen onder het cultuurlandschap zee-afzettingen, omdat het als cultuurlandschap vooral overeenkomsten vertoont met het overig zee-afzettingenlandschap, zoals dat bijvoorbeeld voorkomt in de Hoeksche Waard.

10.19 Recreatieve knooppunten worden in de VRM niet op kaart aangeduid.

10.20 Stedelijk groen wordt indicatief en globaal op kaart weergegeven. In nader overleg zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen.

10.21 De locatie Amstelveen zal op kaart 2.1.2 van de PVR als "reservelocatie" aangeduid worden, zie beantwoording onder 10.7. Dat geldt niet voor de andere als regionaal aangemerkte uitwijklocaties. Vanuit bovenregionale optiek en de marktvooruitzichten blijft deze scherpe keuze gehandhaafd.

10.23 Dordtse Kil IV is op dit moment zachte plancapaciteit, daarmee is het terrein opgenomen op de kaart ruimtelijke reserveringen in het Programma ruimte. Zie ook thema 4.3.

Conclusie:

De zienswijzen ad 10.1 t/m 10.6, 10.12, 10.14, 10.15, 10.17, 10.18 leiden tot aanpassing van de beleidsbeelden, de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur en/of de kaartlagen Ruimtelijke kwaliteit.

De zienswijzen ad 10.10 en 10.11 leiden tot aanpassing van de kaart met beschermingscategorieën
De zienswijzen 10.2 en 10.7 leiden tot aanpassing van de verordening en het Programma ruimte

11 *Programma ruimte*

- 11.1 Verzocht wordt het aan lokale overheden over te laten hoe omgegaan wordt met afhaalpunten voor via internet gekochte artikelen.
- 11.2 Verzocht wordt om aan de passage over de Gebiedsprofielen een tekst toe te voegen met betrekking tot het Recreatief Knooppunt Sliedrecht.

Antwoord

- 11.1 Zie thema 4
- 11.2 Dank voor uw overweging. De passage wordt niet aangevuld met specifieke uitwerkingen. Dit zou het programma doen uitdijen.

12 *Kaarten horend bij Programma ruimte*

In overweging wordt gegeven "het Oog tussen de MerwedeLingeLijn en de Betuweroute" bij Hardinxveld-Giessendam alsnog aan te duiden als Bovenregionale opgave bedrijven (en wonen).

Antwoord

Van uw overweging is kennisgenomen, echter bedrijventerrein Het Oog in Hardinxveld-Giessendam dient niet als opvang van ruimte die elders (regio Rijnmond) niet aanwezig is. Daarom krijgt het bedrijventerrein niet de aanduiding van een bovenregionale opgave. De locatie wordt wel als mogelijke ontwikkeling opgenomen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen in het Programma ruimte.

A-23 Gemeente Rijswijk

1 *Relatie met verkiezingen*

Betreurd wordt dat het voorbereiden van deze gezien de gewijzigde omstandigheden noodzakelijke herziening van het provinciale beleid samenvalt met de voorbereidingen van de gemeenteraadsverkiezingen.

Hier is kennis van genomen

2 *Wonen*

Opgemerkt wordt dat de in de VRM en PVR en het Programma ruimte opgenomen set aan regels tot vergaande en onwenselijke verzwaring van de bestuurlijke procedures om tot regionale afstemming te komen leidt en dat dit leidt tot toenemende ongewenst onzekerheid over de status van bestemmingsplannen. De regel met betrekking tot het elke drie jaar tegen het licht houden van bestemmingsplannen leidt ertoe dat gemeenten en marktpartijen geen lange termijn zekerheid hebben.

Antwoord: zie thema 5

3 *Woonmilieu's en behoefteramingen*

- 3.1 Gevraagd wordt aan te geven hoe de door de provincie gehanteerde vijfdeling van het Bureau ABF zich verhoudt tot de door het stadsgewest Haaglanden gehanteerde Rosettamethode. Woonmilieu's moeten niet te absoluut gehanteerd worden, maar kunnen als richtinggevend kader een goed instrument zijn.
- 3.2 Het gebruiken van onderzoeksgegevens die pas na juli 2015 beschikbaar zullen zijn voor gemeenten en regio's als onderlegger van de in paragraaf 2.2.2 van de PVR genoemde behoefteramingen strookt niet met de bij het opstellen van de VRM en PVR gewenste zorgvuldigheid.

Antwoord

- 3.1 Volgens het ontwerp-Programma ruimte bevat een regionale woonvisie kwalitatieve omschrijvingen van woningbouwkansen in de regio en de vergelijkbaarheid tussen locaties (woonmilieu's). Regio's kunnen daarbij een eigen woonmilieu-indeling hanteren. Daarbij kunnen ze gebruik maken van de

Rosettamethode. Dat is een methode om de “talen” van eigen regionale woonmilieu-indelingen en bestaande landelijke indelingen, zoals de ABF-indeling, met elkaar vergelijkbaar te maken.

De genoemde passage in het Programma ruimte zal met deze toevoeging worden verduidelijkt.

- 3.2 De raming WBR 2013 is in november 2013, de prognoses BP in januari 2014 aan de gemeenten en regio's verstuurd. Wij vinden dit ruim voldoende tijd geven om de bij de woonvisies behorende programma's voor juli 2015 te kunnen actualiseren..

Conclusie De zienswijze ad 3.1 leidt tot aanpassing van het Programma ruimte

4 *Bestaand Stads- en Dorpsgebied*

Opvallend is dat in artikel 1.2 lid 3 datgene waarvoor op basis van het geldende bestemmingsplan bouwvergunning is verleend niet verstaan lijkt te worden onder bestaande bebouwing en bestaand gebruik. Een gevolg van paragraaf lid 2 is dat alle onbenutte bouw mogelijkheden, al dan niet te realiseren via uit te werken bestemmingen of wijzigingsbevoegdheden, niet binnen BSD vallen zolang deze locaties niet bouwrijp zijn gemaakt. Dit is strijdig met de wens om het BSD verder te verdichten. Niet is aangegeven hoe beoordeeld wordt of plannen structureel niet meer nodig zijn. De eis dat deze plannen na drie jaar (planontwikkeling kost vaak meer tijd) moeten worden wegbestemd zorgt ervoor dat planvorming juridisch kwetsbaar wordt. Het afdwingen van een voorinvestering in het bouwrijpmaken om de status van BSD te kunnen behouden vormt een inbreuk op de gemeentelijke beleidsruimte en staat op gespannen voet met de in de Wro vastgelegde 10 jaarlijkse actualisatieplicht en de daaraan gekoppelde rechtszekerheid van de betrokkenen. Bovendien worden de planexploitaties van locaties van enige omvang hierdoor op losse schroeven gezet omdat ervan wordt uitgegaan dat in de eerste jaren gedane investeringen gedekt worden door opbrengsten in latere jaren. Er kan ook sprake zijn van planschadegevolgen. De genoemde drie jaar zijn namelijk te kort om te kunnen spreken van voorzienbaarheid. Er wordt van uitgegaan dat de provincie en niet de gemeente als veroorzaker op zal draaien voor de planschade.

Plannen met een bouwtitel kunnen worden uitgevoerd. Zie thema 2 over definitie BSD, thema 5 over herprogrammering en thema 11 over planschade.

5 *Totaal proces*

De in de VRM en PVR gehanteerde werkwijze met vele regels, afstemmingsplichten en toetsen leidt in Zuid-Holland waar de woningbehoefte nog steeds hoger is dan de geplande programmering en waar ook in de toekomst nog steeds groei is voorzien, tot een stagnatie van de woningbouw. Deze werkwijze sluit niet aan bij de lijn van het rijksbeleid bestaande uit dereguleren, decentraliseren en loslaten.

Antwoord: zie thema 1 en 5

6 *Bouwlocaties buiten BSD*

Het is verbazingwekkend dat een deel van de Westlandse Zoom door een afspraak met de gemeente Den Haag is benoemd als dun-duur-groen- wonen voor een bovenregionale bouwopgaaf. De onderbouwing hiervan ontbreekt. De locatie RijswijkBuiten waarover sinds 2011 sluitende afspraken zijn gemaakt en waarover in Haaglandenverband instemming is bereikt zou een vergelijkbare aanduiding moeten krijgen.

Antwoord: zie thema 5

7 *Woningen voor verblijfsgerechtigden*

De gemeente Rijswijk zet zich hiervoor in, door het COA zijn echter minder verblijfsgerechtigden toegewezen dan de taakstelling.

Antwoord

Hiervan hebben wij kennis genomen. Het Programma ruimte beperkt zich tot de constatering dat de provincie op basis van de Huisvestingswet een wettelijke toezichthoudende taak heeft als het gaat om het (volledig en tijdig) huisvesten van vergunninghouders door gemeenten.

Nu het nieuwe toewijzingssysteem een jaar van kracht is, is het ministerie van Veiligheid en Justitie begonnen met een evaluatie. Via die lijn nemen wij uw opmerking mee.

8 *Kantoren en bedrijventerreinen*

De door de gemeente voor de Plaspoelpolder voorziene ontwikkelingen sluiten aan op de vier rode draden van de VRM. Verzocht wordt om de benoeming van de Shellcampus in de VRM uit te breiden naar de Shell/EPO-campus.

Antwoord

Zie thema 4.2, waarin nader wordt ingegaan op het verschil tussen de scienceparken die op de Verordeningskaart Kantoren zijn aangegeven en andere kenniscentra in de Provincie.

9 *Transformatiegebied*

Verzocht wordt de Plaspoelpolder in aansluiting op de aan het bedrijventerrein Binckhorst gegeven aanduiding eveneens aan te duiden als transformatiegebied.

Antwoord

Gelet op de schaal van het gebied, de omvang van de kantorenproblematiek, maar ook op de verscheidenheid van soorten bedrijven en kantoren kan in beginsel worden meegewerkt aan geleidelijke/gedeeltelijke transformatie, onder de voorwaarde dat daarbij via maatwerk per deellocatie de verdere mogelijkheden zullen moeten worden bekeken. Dit betekent in die zin dat bij woningbouw geen onevenredige afbreuk kan worden gedaan aan de bestaande en gegunde milieurechten van daar aanwezige bedrijven (cat 3 en hoger). Zie voorts thema 9 Transformatiegebieden.

10 *Kantoren*

Verzocht wordt over te gaan tot een meer pragmatische aanpak van de kantoren per regio en om hierbij aan te sluiten bij het 2012 door het Stadsgewest Haaglanden geformuleerde kantorenbeleid.

Zie reactie op zienswijze van het Stadsgewest Haaglanden A-13 en thema 4

11 *Watergebonden bedrijvigheid*

In de regio zijn geen vervangende locaties beschikbaar voor eventueel te transformeren watergebonden locaties, verzocht wordt in voorkomende gevallen constructief mee te werken aan het zoeken naar alternatieven.

Antwoord

Voor de provincie is watergebonden bedrijvigheid belangrijk voor de (regionale) economie. We ondersteunen daarom deze wens en zullen in de zoektocht naar en de gezamenlijke besluitvorming een positieve inbreng leveren.

12 *Detailhandel*

Gepleit wordt voor het anders benaderen van internetafhaalpunten dan in de VRM en PVR wordt voorgesteld. Het gaat hierbij om een bijzondere vorm van detailhandel die een uitzonderingspositie verdient welke recht doet aan de nieuwe digitale realiteit.

Antwoord: zie thema 4

13 *Mobiliteit*

- 13.1 Ingestemd wordt met de inhoud van het Programma mobiliteit. Een goede positionering van de Prinses Beatrixlaan in Rijswijk die op basis van de MIRT verkenning een vergelijkbare functie vervult als de N11 en de N211 en die een weg met een regionaal belang met binnenstedelijk karakter vormt, ontbreekt echter. Deze weg zou op kaart 1 toegevoegd moeten worden.
- 13.2 Verzocht wordt op blz. 7 het project A4-passage en Poorten en & Inprikkers Haaglanden (niet MIRT Haaglanden) toe te voegen.
- 13.3 Het gebied RijswijkBuiten wordt ontwikkeld rondom de centrale spooras Den Haag – Rotterdam. De gemeente Rijswijk spant zich in voor de realisatie van station RijswijkBuiten, wat in het stedenbaan beleid reeds is opgenomen. Om deze ambities waar te kunnen maken is het noodzakelijk dat het gebied wordt erkend als een gebied van bovenregionale betekenis.

- 13.4 Op pagina 15 (paragraaf 2.1.6) staat de Prinses Beatrixlaan (te Rijswijk) wel opgenomen onder de Regionale wegen, maar onder de naam Beatrixlaan Den Haag. Svp naam wijzigen.
- 13.5 Op pagina 40 wordt 2x incorrect verwezen naar de MIRT Haaglanden (onder gebiedsbeschrijving en concrete acties). De juiste titel moet zijn: MIRT Haaglanden, A4 Passage en Poorten & Inprikkers. Verzoek om gebruik van de juiste titel.

Antwoord:

- 13.1 De Prinses Beatrixlaan is opgenomen in de lijst van ruimtelijke reserveringen ten behoeve van infrastructuur. Uw voorstel om de Beatrixlaan ook te vermelden op kaart 1 'functionele indeling wegennet' wordt overgenomen.
- 13.2 Deze tekstsuggestie wordt overgenomen.
- 13.3 Dit station is niet opgenomen in het beleid van Stedenbaan. Tijdens de bestuurlijke conferentie PHS van 18 december 2013 zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de ambitie van rijk en Zuidvleugelpartners ten aanzien van de beoogde spoorverdubbeling tussen Rijswijk en Delft-Zuid en daarin is station Rijswijk Buiten niet opgenomen.
- 13.4 "Beatrixlaan Den Haag" wordt gewijzigd in "Prinses Beatrixlaan Rijswijk".
- 13.5 In de paragraaf gebiedsbeschrijving wordt de algemene studie MIRT Verkenning Haaglanden bedoeld. De tekstsuggestie wordt overgenomen en de titel van deze studie wordt gewijzigd in 'MIRT

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de teksten conform de punten 13.2, 13.4 en 13.5.

A-24 Gemeente Katwijk

1 Locatie Valkenburg

- 1.1 Bezwaar wordt gemaakt tegen de verhoging van de lastendruk bij ruimtelijke ontwikkelingen die het gevolg is van het introduceren van de maatschappelijke tegenprestatie die niet onder het kostenverhaal van de Wro valt. Ook zaken als de energieneutraliteit en een bovengemiddeld luwe opzet van de wijk Valkenburg maken de ontwikkeling van deze locatie passend binnen de regels voor een maatschappelijke tegenprestatie.
- 1.2 Een onderbouwing van de in het Programma ruimte opgenomen stelling dat de ontwikkeling ten noorden van de korte landingsbaan moet plaatsvinden ontbreekt. Deze door de provincie gediceerde ontwikkelstrategie is economisch onuitvoerbaar en is in strijd met eerdere bestuurlijke afspraken. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente en het RVOB te bepalen welke ontwikkelingsrichting passend is bij de vraag van de markt en investeringen. Verzocht wordt deze passage aan te passen.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

2 Bedrijventerrein Tjalmaweg/Locatie Valkenburg

Op kaart 1 van het Programma ruimte ontbreekt een groot deel van het geprojecteerde bedrijventerrein Westpark 1 dat ten zuiden van de Tjalmaweg/N206 ligt. Er is steeds uitgegaan van transformatie naar ca. 11 ha hoogwaardig bedrijventerrein met internationale bedrijven en kennisinstellingen. Verzocht wordt hier een reservering voor op te nemen.

Antwoord

Bedrijventerrein ten zuiden van de Tjalmaweg wordt opgenomen als reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.

Conclusie: De zienswijze leidt tot wijziging van de kaart.

3 Glastuinbouwgebied De Woerd

Verzocht wordt de locatie De Woerd aan te duiden hetzij als stads- en dorpsgebied, hetzij als glastuinbouwgebied met mogelijkheid tot transformatie naar stads- en dorpsgebied.

Antwoord

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

4 *Noordelijke Randweg Rijnsburg*

- 4.1 Verzocht wordt de Noordelijke Randweg Rijnsburg op te nemen als “ontbrekende schakel wegennet” in de vorm van een tracé dat overeenkomt met het alternatief 3 dat door Trappenberg-Kloosterschuur loopt. Dit geldt ook voor de kaarten 2 van de VRM en 4 van het Programma ruimte.
- 4.2 Verzocht wordt de formulering dat de Noordelijke Randweg Rijnsburg onderdeel is van de studie Duinpolderweg te verwijderen omdat ook met een Duinpolderweg de Noordelijke Randweg Rijnsburg nodig is en niet onmogelijk gemaakt moet worden.
- 4.3 Verzocht wordt de gemeente Katwijk te betrekken bij het actualiseren van het grensstreekonderzoek.
- 4.4 Verzocht wordt te bevestigen dat een keus voor een alternatief voor de Duinpolderweg geen (nadelig) effect heeft voor de Noordelijke Randweg Rijnsburg.

Antwoord

- 4.1 Wij kennen uw wens voor een nieuwe ontsluiting ten behoeve van de uitbreiding van Rijnsburg. Deze Noordelijke Randweg Rijnsburg is echter geen ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk. Conform “bestuursovereenkomst provincie Zuid-Holland en gemeente Katwijk vanwege het HOV-net Zuid-Holland noord 17 mei 2013” is deze randweg opgenomen in de lijst van ruimtelijke reserveringen.
- 4.2 Door de Noordelijke Randweg Rijnsburg als ruimtelijke reservering op te nemen in het Programma mobiliteit is de toekomstige realisatie van de NRR niet onmogelijk gemaakt. Deze Noordelijke Randweg Rijnsburg is echter geen ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk.
- 4.3 Wij zullen uw gemeente informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.
- 4.4 Het reguliere ruimtelijke regime is van toepassing bij uw voorbereidingen voor deze randweg. De besluitvorming over de Duinpolderweg heeft daar geen invloed op. Zie de beantwoording bij 4.2

5 *Parels langs de kust*

Verzocht wordt de VRM met betrekking tot de kust te concretiseren. Hierbij kan gedacht worden aan het ontwikkelen van een zeejachthaven in de vorm van bijvoorbeeld een energiehaven. Gepleit wordt voor een krachtige visie op het behoud en de ontwikkeling van de aantrekkelijke kust waarin ook het belang van een zorgvuldige locatiekeus van windmolenparken in relatie tot de kwaliteiten van de kust wordt benadrukt.

Antwoord

De door de gemeente Katwijk gewenste concretisering t.b.v. een zeejachthaven vindt plaats in goede samenwerking met deze gemeente en andere betrokken overheden en maatschappelijke organisatie's. De provincie onderschrijft het belang van een aantrekkelijke, veilige en economisch sterke kustzone. Dit wordt nader benoemd in de visie. Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen moeten zorgvuldig worden afgewogen met oog voor bestaande kwaliteiten van de kust.

Als reactie op de bestuurlijke consultatie van het haalbaarheidsonderzoek van het rijk met betrekking tot wind op zee binnen de 12-mijlszone heeft de provincie Zuid-Holland gezamenlijk met de andere betrokken kustprovincie's een brief naar de verantwoordelijke ministers gestuurd waarin zij hun mening hebben kenbaar gemaakt.

Conclusie: De zienswijze leidt tot de volgende toevoegingen aan de tekst

Het Zuid-Hollandse kustlandschap (blz 38 Ontwerp Visie VRM)

Veel meer dan de andere grote landschappen wordt het kustlandschap gekenmerkt Van belang is dat de diverse badplaatsen aan de Zuid-Hollandse kust een eigen, onderscheidend profiel ontwikkelen, *met bijbehorend aanbod*, afgestemd op hun ligging en bereikbaarheid.

- En pag. 40 ontwerp-Programma ruimte:

Het Zuid-Hollandse kustlandschap - Versterking van de toeristische kwaliteiten, waaronder betere ontsluiting van het kustlandschap)

Veel meer dan de andere grote landschappen wordt het kustlandschap gekenmerkt door een Van belang is dat de diverse badplaatsen aan de Zuid-Hollandse kust een eigen, onderscheidend profiel ontwikkelen, *met bijbehorend aanbod (bijvoorbeeld een zeejachthaven)*, afgestemd op hun ligging en bereikbaarheid.

6 *Bedrijventerrein 't Heen*

Verzocht wordt in het Programma ruimte het bedrijventerrein 't Heen op te nemen als PDV-locatie in de regio Holland-Rijnland.

Antwoord

Bedrijventerrein 't Heen is inderdaad een bestaande PDV-locatie en zal als zodanig worden opgenomen.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

7 *Woningbouwlocatie Hoek de Rover*

Verzocht wordt de woningbouwlocatie Hoek de Rover tot het BSD te rekenen.

Antwoord

Het bestemmingsplan Hoek de Rover is op 25 mei 2013 onherroepelijk geworden. Het plan maakt woningbouw mogelijk op de locatie. De definitie voor BSD is echter dat op zijn minst de locatie bouwrijp moet zijn gemaakt. Vooral nog is het plangebied echter nog niet bouwrijp en daarmee voldoet het nog niet aan de definitie van BSD. Omdat het bestemmingsplan onherroepelijk is kan de gemeente zonder verdere provinciale bemoeienis gewoon aan de slag met de ontwikkeling van deze locatie.

8 *Kaart 2 Beter benutten mobiliteitsnetwerk*

Deze kaart is op een aantal punten verouderd en dient te worden geactualiseerd.

Antwoord

Daar waar de zienswijze aanleiding is zullen de kaarten worden aangepast zie ook thema 14

9 *Begrenzing stedelijk groengebied De Krom/woningbouwlocatie Rijnsoever Noord*

Verzocht wordt het deel van het sportpark De Krom dat binnen de woningbouwlocatie Rijnsoever-Noord is aangegeven van kaart 14 van het Programma ruimte te verwijderen.

Antwoord

De aanduiding stedelijk groen is indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief. In nader overleg zal afgesproken worden welke stedelijk groengebieden van bovenregionaal belang zijn en te zijner tijd een plaats in de VRM krijgen. Vooral nog wordt de aanduiding voor de (te bebouwen) sportvelden op Rijnsoever noord verwijderd.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

10 *Begrenzing bedrijventerrein Flora Holland*

Verzocht wordt op kaart 1 van het Programma ruimte de grens van bedrijventerrein Flora Holland aan de bestaande situatie aan te passen en af te stemmen met het bestemde bedrijventerrein (Kamphuiserpolder van 2004).

Antwoord

Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart gezet; zie thema 4.3.

11 *Archeologie*

Verzocht wordt aan te geven of er mag worden afgeweken van de in artikel 2.3.4 van de PVR onder "Regeling bestemmingsplan voor gebieden met verwachte waarden" opgenomen bepalingen, indien de gemeente op basis van archeologisch onderzoek eigen archeologiebeleid heeft vastgesteld. Indien dit niet het geval is, is de regeling te stringent en dient deze te worden aangepast.

Antwoord

Ja, dat is het geval. En voor wat betreft de kaart: wij gaan uit van de door de provincie provinciedekkende vastgestelde beleids en waarden kaart archeologie, zoals vastgelegd in de CHS. Het is niet mogelijk om uit te

gaan van elk afzonderlijk vastgestelde gemeentelijke waardenkaarten, ook al omdat er daardoor geen provinciedekkende en aansluitende waardenkaart zou ontstaan. Doordat er in de gemeente Katwijk door de vastgestelde gemeentelijke waardenkaart sprake is van een gemeentelijk vastgesteld beleid, zal in het bestemmingsplan de afwijking ten opzichte van de provinciale waardenkaart eenvoudig aangetoond en gemotiveerd kunnen worden. Daardoor geldt dan in dat geval de gemeentelijke waardenkaart. Er is dus geen reden om ons beleid aan te passen.

12 *Webwinkels en Afhaalpunten*

Verzocht wordt de mogelijkheden voor het buiten detailhandelslocaties vestigen van afhaalpunten voor via internet bestelde goederen te verruimen.

Antwoord: zie thema 4

13 *Wonen*

Verzocht wordt woningbouwlocaties die zijn opgenomen in goedgekeurde regionale woonvisies over te nemen in het Programma ruimte. Tevens wordt verzocht aan te geven welke criteria door de provincie gehanteerd worden bij het bepalen van locaties waarvoor dit niet het geval zal zijn.

Antwoord

Zie thema 2 voor de criteria van opnemen van locaties in het Programma ruimte.

Met die opname is overigens nog niet voldaan aan alle andere eisen waaraan een bestemmingsplan dat een nieuwe woningbouw-ontwikkeling mogelijk maakt. Die eisen staan in artikel 2.1.1 van de Verordening ruimte. Locaties die voor juli 2014 zijn opgenomen in een regionale woonvisie zijn door de provincie alleen getoetst op trede 1 van de ladder voor duurzame verstedelijking. Na vaststelling van de VRM kan dit worden uitgebreid met een toets (voor wonen) aan trede 2 en 3 van de ladder (art. 2.1.1 lid 1 bij b resp. c.i) . De regio moet daarvoor voldoende onderbouwing aanleveren, zodat dit goed getoetst kan worden.

14 *Parkeergarage Kustwerk Katwijk*

Verzocht wordt de op 11 december 2012 voor de ondergrondse parkeergarage verkregen ontheffing te verwerken in de PVR.

Antwoord

In artikel 3.4 Overgangsbepaling PVR (ontwerp 2014) is geregeld dat een verleende ontheffing op basis de PVR (2010-2013) aangemerkt wordt als ontheffingen als bedoeld in artikel 3.1 van de PVR (ontwerp 2014).

A-25 Gemeente Hillegom

1 *Bestaand Stads- en dorpsgebied (BSD)*

- 1.1 De overgang van het huidige regime van bebouwingscontouren naar het nieuwe systeem dat uitgaat van het BSD is ingrijpend. Het resultaat van het onderzoek naar de gevolgen hiervan voor de grondprijzen in de Duin- en Bollenstreek wordt met belangstelling afgewacht.
- 1.2 De grens van het BSD is op de locatie Van der Schoot niet juist aangegeven, de bestaande bebouwing valt er ten onrechte buiten. Het ontwikkelen van deze locatie is voor circa een jaar opgeschort omdat deze in het zoekgebied voor de Duinpolderweg ligt. Dit betekent ongewenste vertraging, hoge kosten en rechtsonzekerheid omdat er bij het toepassen van het BSD op basis van de Ladder voor duurzame verstedelijking opnieuw overleg met de regio en de provincie nodig zal zijn.
- 1.3 Het laatste geldt ook voor de woningbouwlocatie Hillegom-Noord.

Antwoord: zie thema 2

2 *Detailhandel*

Verzocht wordt om in de overige aankoopcentra soepeler om te gaan met de saldobenadering voor detailhandel en om dit meer aan de gemeenten over te laten zodat er sprake kan zijn van de economie en de leefbaarheid in de kernen bevorderend maatwerk.

Antwoord: zie thema 4

3 Kaarten

In de bijlage is een aantal voorstellen met betrekking tot de in de VRM, de PVR en het Programma ruimte opgenomen kaarten aangegeven.

Visie RM

- 3.1 Beter benutten bebouwde ruimte (2.2.1): Het huidige bebouwde deel van locatie Van der Schoot aan de Pastoorslaan ontbreekt.
- 3.2 Logistiek systeem (§2.3.2); begrenzing Bollenstreek bruikbaar voor kaarten VR (ivm GOM-woningen)
- 3.3 Handelingskader ruimtelijke kwaliteit (§ 3.2.3); Vosse- en Weerianerpolder (categorie 2) begrenzing conform bestemmingsplan. NB: het valt op dat het natuur-recreatiegebied Vosse- en WeeHanerpolder op een aantal kaarten met een steeds iets andere naam voorkomt.

Programma ruimte

- 3.4 Verstedelijkingsstrategie voor wonen (2.2.2); - 600 Greenportwoningen in Db-streek plus Leidse Regio? Graag wijzigen in Dbstreek + - Bovenregionale opgave woningen: verwezen wordt naar Gebiedsuitwerking; dan graag ook uitleglocaties benoemen uit Gebiedsuitwerking! Dat is zelfs een boven-provinciale opgave.
- 3.5 Strategie voor Bedrijventerreinen (2.2.3); - Bestaande bewouwing Van der Schoot ontbreekt; was altijd al stedelijk gebied.
- 3.6 Ruimtelijk reserveren infrastructuur: - Tracé DPW is op digitale kaart een smalle stippelstreep tegen Bennebroek; graag gehele zoekgebied aangeven! Staat deze reservering ook in de Verordening?
- 3.7 Greenport (2.4.2); - De derde kaart met weer andere grenzen
- 3.8 Herinrichting opstarten (digitale kaart) O een kaart met ISG-gebied/werkingsgebied GOM mist
- 3.9 Bebouwing in de groene ruimte (3.2.3); - Digitaal geen kaart beschikbaar

Verordening ruimte

- 3.10 Bollenteeltgebied (2.1.7 ca); - de kaart van het ISG/Gebiedsuitwerkinggebied ontbreekt en - geen verbod op verstedelijking (?)

Antwoord

- 3.1 zie beantwoording ad 1.2
- 3.2 voor kennisneming aangenomen
- 3.3 Zie thema 14 over de kaartsystematiek. De Vosse- en Weerlanerpolder is (vanouds) aangemerkt als 'recreatiegebied rond de steden'.
- 3.4 Verwijzing naar een algemeen antwoord over woningbouw in DB streek.
- 3.5 Zie beantwoording ad 1.2.
- 3.6 Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit: onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke Hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.
- 3.7 Zie thema 14.
- 3.8 Zie beantwoording zienswijze van de B6-gemeenten A-30
- 3.9 zie thema 14.
- 3.10 Zie beantwoording zienswijze van de B6 gemeenten A-30

Conclusie de zienswijze 3.6 leidt tot aanpassing van het Programma mobiliteit

A-26 Gemeente Ouderkerk aan den IJssel

Zie voor beantwoording de gezamenlijke zienswijze K5 gemeenten onder A31

1 EHS

Er is een eerder toegezegde grenswijziging van de EHS niet doorgevoerd op de kaart.

Antwoord:

Dit is correct opgemerkt. Deze omissie zal hersteld worden.

Conclusie:

De begrenzing zal worden aangepast en het bewuste driehoekje wordt als bedrijventerrein aangegeven en als EHS geschrapt.

A-27 Hoogheemraadschap van Delfland*1 Glastuinbouw teeltareaal*

Er wordt van uitgegaan dat het begrip teeltareaal ruim geïnterpreteerd moet worden zodat water en waterberging er ook onder vallen als het om subsidieverlening en kennisontwikkeling gaat.

Antwoord

Dat is inderdaad het geval

2 Wateroverlast in stedelijk en glastuinbouwgebied

Verzocht wordt aan de omschrijving van het Bestaand Stads- en Dorpsgebied en aan paragraaf 2.2.1 van de VRM "water" toe te voegen. Dit zeker gezien het feit dat de Ladder voor duurzame verstedelijking geen soelaas biedt voor bredere afwegingen zoals een klimaatbestendige stad met ruimte voor o.a. natuur en water.

Antwoord

De ladder voor duurzame verstedelijking biedt hier soelaas voor omdat hij onderdeel is van een bredere wetgeving. Bij de toepassing van de 2^e trede van de ladder wordt de overheid geacht om, uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening, alle relevante criteria voor ontwikkelingen in BSD mee te wegen. Wij gaan er van uit dat water dat deel uitmaakt van woonwijken, bedrijventerreinen, sportvelden, stadsparken etcetera onderdeel uitmaakt van het begrip "stedenbouwkundig samenstel van bebouwing" en dus onder BSD valt.

3 Stedelijke groen- en waterstructuur

Verzocht wordt samen met de waterschappen verder uit te werken hoe het in paragraaf 3.6.3 genoemde strategische doel met betrekking tot het behouden en ontwikkelen van een groenblauwe structuur bereikt zal kunnen worden en om de kaart "Groenblauwe structuur" ook de blauwe structuur aan te duiden.

Antwoord

Wij zullen ten behoeve van het definitieve programma van de VRM de beoogde aanpak van het onderwerp stedelijke groen-en waterstructuur in overleg met u en de gemeenten verder uitwerken. Daarbij zullen wij ook zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij het Delta-deelprogramma "Nieuwbouw en Herstructurering" en de Regionale Adaptatiestrategie Haaglanden(RAS). De RAS zal volgens planning half maart bestuurlijk vastgesteld worden in het DB van Haaglanden en daarna ter kennisname worden toegezonden aan de medeoverheden, waaronder gemeenten, provincie en het HHRS Delfland.

Op de kaart groenblauwe structuur in paragraaf 3.6. hebben wij enkel de ruimtelijke hoofdstructuur van water op het provinciale schaalniveau aangegeven. Pas in het kader van de beoogde uitwerking van de stedelijke groen- en waterstructuur kan de blauwe structuur op een regionale en mogelijk lokale schaal worden aangegeven.

4 Wateroverlast

Verzocht wordt in het Programma ruimte aan te geven hoe aan de ambitie van een grotere inzet op de realisatie van alternatieve vormen van water vasthouden en water bergen vorm wordt gegeven en om de groenblauwe dooradering op te nemen in de tekst in paragraaf 4.2.2 van de VRM over "Wateroverlast".

Antwoord

Zoals u weet hebben wij de normen voor het tegengaan van wateroverlast, gedifferentieerd naar gebruiksfuncties, vastgelegd in de waterverordening Zuid-Holland. In het kader van de Wateragenda hebben wij samen met de

waterschappen voorstellen uitgewerkt om voor specifieke gevallen zogenaamde gebiedsnormen mogelijk te maken, die ook vaak onder de categorie innovatief geschaard kunnen worden en kunnen afwijken van de generieke norm. Daaraan ligt in de regel een gebiedsproces ten grondslag waarbij publieke en private belanghebbenden dienen te worden betrokken. Het initiatief voor zo'n gebiedsproces ligt bij de waterschappen. Als provincie zijn wij bereid om daarbij actief mee te denken.

Conclusie

Conform het bovenstaande zullen wij in het Programma ruimte hierover een passage opnemen.

5 Grondwateronttrekking door industriële bedrijven

Verzocht wordt in paragraaf 4.2.3 van de VRM aan te geven hoe de provinciale rol t.a.v. grondwaterproblemen van regionale omvang zoals die kunnen ontstaan door het stopzetten van industriële onttrekkingen zoals die in Delft, ingevuld zal worden.

Antwoord

In de vergunning die de provincie heeft afgegeven voor de grondwateronttrekking in Delft-Noord, is een meldingsplicht opgenomen in het geval dat de vergunninghouder de onttrekking wil reduceren of zelfs wil stopzetten. Een belangrijke vergunningsvoorwaarde bij reductie is, dat eerst op basis van onderzoek moet worden aangetoond dat deze reductie geen schade zal veroorzaken. De Gemeenschappelijke Regeling die de grondwateronttrekking in Delft beheert, bereidt een monitoringsplan voor met als doel om voortijdig de nadelige gevolgen van de reductie van grondwateronttrekkingen te kunnen signaleren. Overigens zal in het geval van de onttrekking in Delft-Noord de reductie pas kunnen beginnen in 2016, in verband met de aanleg van de spoortunnel door Delft.

6 Beleidsvisie Bodem en Ondergrond

Verzocht wordt de in het kader van de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond gedane toezegging, dat de relatie tussen grondwater en andere van belang zijn relaties tussen onder- en bovengrond op het gebied van waterbeheer in de VRM uitgewerkt zou worden, alsnog uit te voeren.

Antwoord

Grondwater hoort bij bodem en ondergrond. Wij willen dat een beter gebruik van bodem en ondergrond, inclusief het grondwater, integraal onderdeel is van ruimtelijke planvorming. De planvorming moet driedimensionaal worden (par. 2.2.1. VRM). De kwaliteiten van de bodem en ondergrond, inclusief het grondwater, moeten meer expliciet worden meegewogen bij de planvorming. Als instrument daarvoor introduceren wij het instrument van een bodemtoets (par. 4.3. VRM). De bodemtoets is een procesinstrument dat moet waarborgen dat belangen van bodem en ondergrond in planprocessen op een evenwichtige manier worden meegenomen. Dit instrument is vergelijkbaar met de Watertoets. Op deze wijze kunnen de relaties van grondwater met andere boven- en ondergrondse belangen worden meegenomen.

7 Bodemladder

Verzocht wordt aan paragraaf 4.3 van de VRM toe te voegen dat partijen betrokken zullen worden bij het ontwikkelen van het grondwatermodel.

Antwoord

De Visie Ruimte en Mobiliteit en het Programma ruimte kennen een ander abstractieniveau dan de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond en zijn vooral gericht op de ruimtelijke context van het omgevingsbeleid. De concrete acties uit de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond zullen worden belegd in uitvoeringsagenda's. Het ontwikkelen van een grondwatermodel, wat wij in samenspraak met de belanghebbenden zoals de waterschappen in Zuid-Holland willen uitwerken, wordt opgenomen in het Provinciaal Programma Water.

8 Gasboringen

Verzocht wordt in paragraaf 4.3 aandacht te besteden aan bodemdaling die het gevolg kan zijn van gasboringen.

Antwoord

Paragraaf 4.3.4. gaat over veenbodemdaling als gevolg van veenoxidatie/zetting. De paragraaf gaat niet specifiek over bodemdaling door gasboring. Wij onderkennen dat een eventuele - extra - bodemdaling als gevolg van gasboringen de problematiek van veenbodemdaling zou kunnen vergroten en raakvlakken kan hebben met provinciale belangen. De provincie heeft echter op grond van de Mijnbouwwet beperkte bevoegdheden en het toetsingskader van de Mijnbouwwet is beperkt tot civieltechnische en financiële aspecten. In paragraaf 4.3. van het Programma ruimte hebben wij dan ook onder het operationele doel "Verantwoord omgaan met natuurlijke hulpbronnen door een integrale afweging te maken bij de winning van fossiele brandstoffen" uitgesproken, dat we er naar streven dat decentrale ruimtelijke belangen worden meegewogen bij de besluitvorming over vergunningaanvragen op grond van de Mijnbouwwet. Daartoe moet de Mijnbouwwet gewijzigd worden. In concrete gevallen zullen wij vanuit de mogelijk bij de desbetreffende aanvraag in geding zijnde provinciale belangen onze inzet in het proces bepalen. Over de gaswinning in de gemeente Midden Delfland zijn wij al (ambtelijk) in gesprek met het hoogheemraadschap.

9 *Boonervliet*

Verzocht wordt nogmaals om de ecologische verbinding langs de Boonervliet in de visie, de verordening en het Programma ruimte op te nemen.

Antwoord

De eerder geschrapte ecologische verbinding langs de Boonervliet draagt onvoldoende bij aan de internationale doelen om nog vanuit het EHS-instrumentarium te financieren. Overigens staat het het hoogheemraadschap en de gemeente vrij om hier zelf tot realisatie over te gaan.

10 *Kaderrichtlijn Water-doelen*

Vrijwel alle hoofdboezemwatergangen in Westland vallen onder de Kaderrichtlijn Water-doelen maar zij zijn niet aangegeven als strategische reservering. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor het halen van de doelstelling.

Antwoord

In het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland was geen sprake van nog te realiseren EHS die substantieel zou kunnen bijdragen aan KRW-doelen. Om die reden is er ook geen dergelijke natuur geschrapd en evenmin in de strategische reservering geplaatst. Ook het gestelde over de strategische reservering en KRW-doelen is hier niet van toepassing.

11 *Tekstvoorstellen*

Voorgesteld wordt:

- 11.1 Toe te voegen aan de alinea "Waterrobuust inrichten" dat er door klimaatverandering sprake kan zijn van extremere neerslag.
- 11.2 Aan paragraaf 3.6.3 toe te voegen "en daarnaast het benutten van de ruimte voor waterberging".
- 11.3 In paragraaf 4.2.1 op te nemen: "Wel wordt de ecologische waterkwaliteit door deze gebruiksfuncties beïnvloed".
- 11.4 De tekst over "Wateroverlast" in paragraaf 4.2.2 te verplaatsen omdat het niet logisch is om deze onder "Waterveiligheid" op te nemen.
- 11.5 Het woord "sterkere" in paragraaf 4.2.2 te vervangen door "sterke".
- 11.6 Het in paragraaf 4.2 gebruikte begrip "ondergrondse waterberging" te veranderen in "ondergrondse opslag".

Antwoord

- 11.1 Dit tekstvoorstel nemen wij over.
- 11.2 Dit tekstvoorstel nemen wij over.
- 11.3 Dit tekstvoorstel nemen wij niet over. Het staat er al impliciet.
- 11.4 Zowel bij wateroverlast als waterveiligheid is sprake van natte voeten krijgen. Al is de mate van ernst natuurlijk wel verschillend. Wij zien geen redenen om dit te verplaatsen.
- 11.5 Dit tekstvoorstel nemen wij over.
- 11.6 Dit tekstvoorstel nemen wij over.

Conclusie: De tekstvoorstellen worden overgenomen m.u.v. ad 11.4.

A-28 Gemeente Waddinxveen

1 Teleurstelling

Geconstateerd wordt dat de provincie met de VRM en de PVR in strijd met de in de Wro opgenomen rolverdeling tussen provincie en gemeenten in de bevoegdheden van de gemeenten treedt. Het met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit instellen van nog meer regels is naar burgers/bedrijven toe niet verdedigbaar. De gemeenten zijn bevoegd en in staat om nadere invulling van ruimtelijke kwaliteit te waarborgen.

Antwoord: zie thema 1

2 Prognoses

Het is onduidelijk waarom vooral in de PVR en het Programma Ruime gestuurd wordt op kwantitatieve prognoses die door de provincie niet werkbaar geacht worden voor een langetermijnvisie en waarom er een dusdanig directief document wordt opgesteld waaruit niet het vertrouwen spreekt dat voor een vruchtbare samenwerking noodzakelijk is.

Antwoord: zie thema 5

3 Verordening

Het feit dat in de verordening een uitwerking van een bestemmingsplan gelijk gesteld wordt met een bestemmingsplan lijkt in strijd met de Wro en beperkt de gemeenten bij het uitwerken van de grotere locaties zoals De Triangel, waar er op grond van goedkeuringsbesluiten, streekplannen, provinciale visies en dergelijke van mocht worden uitgegaan dat voorinvesteringen in grondaankopen en planvoorbereiding een stevige basis hadden. De verordening is strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Antwoord

Uit jurisprudentie blijkt dat de verordening zich ook kan richten op uitwerkings- en wijzigingsplannen. Zie verder het thema 2 en thema 11.

4 Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)

Het vasthouden aan het BSD, aan de bepalingen m.b.t. het herzien van bestemmingsplannen en aan het invoeren van de maatschappelijke tegenprestatie zijn voor Waddinxveen niet gewenst. Een en ander is ook onlogisch en ongewenst gezien het feit dat de provincie zelf ook fors investeert in het HOV-net Gouda-Alphen met een extra station in De Triangel. Het buiten BSD plaatsen van (delen) van de projecten 't Suyt en De Triangel maakt dat deze locaties onzekerheid tegemoet gaan als gevolg van onduidelijkheid met betrekking tot het in paragraaf 2.2 van het Programma ruimte genoemde "structureel niet meer nodig zijn". De hierbij gehanteerde termijn van drie jaar is vergeleken met de planhorizon van De Triangel, de hoogte van de hier gedane investeringen e.d. niet passend. Gepoogd wordt om te voldoen aan de Ladder voor duurzame verstedelijking door nog voor het kracht worden van de VRM een regionale woonvisie vast te stellen.

Zie thema 2 over BSD en ladder voor duurzame verstedelijking, thema 3 over maatschappelijke tegenprestatie en thema 5 over herprogrammering woningbouw.

5 Zuidvleugelopvang-Programma's

Er zijn afspraken gemaakt over het accommoderen van de woningvraag die uitgaat boven de eigen behoefte van Waddinxveen. Thans wordt ervoor gekozen om bestaande in ontwikkeling zijnde projecten buiten het BSD te plaatsen, daarnaast wordt bovenregionale vraag in nieuwe ontwikkelingslocaties geacommodeerd. Dit kan leiden tot forse desinvesteringen bij de eerste en nieuwe investeringen in de laatste categorie. Verzocht wordt de locaties Triangel en 't Suyt binnen het BSD te brengen en om indien dit niet gebeurt afspraken te maken over de financiële afwikkeling van de lopende projecten. De VRM zou moeten aansluiten bij de rapporten Ontwikkel Strategie Kader 2013/2014 en Herijkingsstudie Zuidplaspolder.

Antwoord

Voor de begrenzing van het BSD zie thema 2. De aanduiding buiten BSD wil niet zeggen dat het project niet doorgaat. De betekenis is dat de gemeente bij de vaststelling van het bestemmingsplan alle treden van de ladder voor duurzame verstedelijking moet doorlopen. Ook bij ligging binnen BSD moet de gemeente aantonen dat de locatie voorziet in een actuele regionale behoefte (trede 1 van de ladder). Het doorlopen van de ladder is verplicht volgens het Bro.

Voor de provincie is de Herijkingsstudie 2013 basis voor de verdere ontwikkeling van locatie Zuidplaspolder. De planning in de Zuidplas is op grond daarvan gericht op dorpse en landelijke milieu's. In Waddinxveen worden (groen)kleinstedelijke milieu's gerealiseerd. Volgens de huidige planning zijn de locatie Zuidplaspolder en die in Waddinxveen dus niet concurrerend, ze bieden complementaire woonmilieu's aan.

6 *A12 Noord*

Het lijkt onjuist dat het deel van het bedrijventerrein A12 Noord dat al met bedrijven is ingevuld niet als bedrijventerrein en als BSD is opgenomen. De gemeente wil het nog niet ontwikkelde deel van dit terrein op basis van de daadwerkelijk vraag organisch ontwikkelen.

Antwoord

Zie thema 4.3. Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart geduid. De locatie A12-Noord blijft daarom aangeduid als reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.

7 *Greenport Boskoop*

Verzocht wordt een nog ontbrekend instrument voor het moderniseren van het teeltareaal, namelijk de mogelijkheid om het boomsiereteeltgebied aan te passen, toe te voegen.

Antwoord

Zie beantwoording Stichting Greenport Boskoop B-14

8 *Kwaliteitsverbeteringen*

Verzocht wordt om voorbeelden van het toevoegen van kwaliteit te presenteren zodat de provinciale maat hiervan kenbaar wordt. Het fonds dat genoemd wordt in 2.2.1 lid 4 onder c zal de kosten voor ondernemers, die ook al om een bijdrage gevraagd worden voor de infrastructuur die nodig is door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, verder doen toenemen.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

9 *Gebiedsprofielen*

Het gebiedsprofiel zou geen toetsingskader moeten zijn. De gemeente ligt binnen drie profielen hetgeen het proces om tot de profielen te komen tijdrovend maakt en hetgeen tot gevolg kan hebben dat er drie ongelijke definities voor een sierteler, kas of groengebied ontstaan.

Antwoord

Het gebiedsprofiel is geen toetsingskader, maar een hulpmiddel om ruimtelijke kwaliteit mee te nemen in de planvorming. De kwaliteitskaart uit de visie is het kader voor de gebiedsprofielen. Op de kwaliteitskaart staan provinciale karakteristieken en ambities, die geconcretiseerd worden in de gebiedsprofielen. Hierdoor hebben alle gebiedsprofielen dezelfde basis en zijn onderling vergelijkbaar. Bij het opstellen van een gebiedsprofiel kan door de betrokken partijen gekozen worden deze algemene definitie van de kwaliteitskaart specifiek voor de situatie ter plekke in te vullen. U bent hier als gemeente nadrukkelijk bij betrokken en medesturend voor de invulling. De begrenzing van de gebiedsprofielen is gekozen op basis van landschappelijke eenheden. Ook juist om definities binnen een landschap vergelijkbaar te houden. De inliggende gemeenten, provincie, waterschappen, ondernemers en maatschappelijke organisaties geven aan dat specifieke landschap dezelfde karakteristieken en ambities. Helaas maakt dit dat sommige gemeentes in meerdere gebiedsprofielen participeren.

10 *Windenergie*

Een van de mogelijkheden om de locatie Triangel van duurzame energie te voorzien wordt gevormd door een windmolen in de oksel van de Moordrechtboog. Als hiertoe wordt overgegaan wordt verzocht om deze vijfde molen in lijn naar het oosten mogelijk te maken omdat deze locatie ruimtelijk de minst beperkende is.

Antwoord

Indien zowel een clustering als lijnopstelling niet wordt uitgesloten ten behoeve van een enkele windmolen in de oksel van de Moordrechtboog dan is dat landschappelijk aanvaardbaar. De locatie windenergie zal in oostelijke richting worden uitgebreid. De eventuele extra turbine aan de oostkant van de bestaande turbines dient geen belemmering te vormen voor de realisatie en beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reeds geplande infrastructuur in Zuidplas Polder.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing verordening: Locatie Distripark Doelwijk uitbreiden in oostelijke richting

11 *Afhaalcentra*

Het afhalen van niet-dagelijkse en vaak grote goederen bij afhaalcentra die nabij de grootschalige infrastructuur rond Waddinxveen liggen zou mogelijk moeten zijn.

Antwoord: zie thema 4

12 *Kennelijke onjuistheden in kaarten*

De kaarten van het BSD (Plasrode, Noordkade), de sierteeltcontour en verspreid glas (Triangel en Polder Bloemendaal) vertonen afwijkingen t.o.v. de bestaande situatie. In de bijlage is een reeks voorstellen tot wijzigingen van kaarten opgenomen.

Antwoord

Zie thema 2 voor wat betreft BSD en

Voor uw opmerking over A12 Noord zie thema 2 en thema 4.3

Ontbrekende linten worden toegevoegd.

Beide wegen staan in het Programma mobiliteit

De Rottelaan is geschrapt als regionale wegverbinding. Overigens wordt de reservering voor A12/Moordrechtboog (en dus ook de Rottelaan) uit de lijst van ruimtelijke reserveringen verwijderd omdat de uitvoering reeds is gestart.

De belangrijke weidevogelgebieden zijn aangewezen op basis van aanwezige aantallen en soorten weidevogels.

Voor uw opmerking over windenergie zie antwoord onder punt 10.

Voor uw vraag over BSD en woningbouwlocaties zie antwoord onder punt 2.

Verspreid glas in Polder Bloemendaal en Triangel wordt aangepast op basis van recente luchtfoto's.

Conclusie

De kaart met verspreid glas wordt aangepast.

13 *Opnemen kaarten*

Verzocht wordt de op blz. 4 (woningbouwlocaties) en 9 (bedrijventerreinen) in het Programma ruimte opgenomen kaarten als aanklikbare kaart uit te voeren waardoor deze meer rechtskracht en leesbaarheid verkrijgen. Dit gezien het gewicht van de op deze kaarten voorkomende reserveringen.

Antwoord: zie thema 14

14 *Definities*

Verzocht wordt definities van de begrippen bouwrijp, onaanvaardbare leegstand en lint op te nemen.

Antwoord

Het begrip bouwrijp wordt alsnog toegevoegd aan de begrippenlijst. Zie thema 2 verstedelijking. Het begrip onaanvaardbare leegstand wordt gehanteerd in de jurisprudentie. De invulling van dit begrip hangt af van de

lokale omstandigheden. Het is niet mogelijk dit in de verordening op voorhand vast te leggen. Het begrip lint wordt niet gehanteerd in de regels van de verordening. Een begripsbepaling is dus niet nodig.

Conclusie:

De zienswijze leidt tot aanpassing van de begrippenlijst in de verordening: begrip bouwrijp wordt gedefinieerd.

15 *Bestuurlijke Tafel*

Aan de Bestuurlijke tafel Midden-Holland heeft Waddinxveen aangegeven dat de Passage nu is opgenomen als 'te optimaliseren winkelcentrum' maar dat de gemeente juist bezig is om het aantal vierkante meters detailhandel hier af te bouwen. Dat zou ervoor pleiten om deze aanduiding aan te passen (naar overige aankoopplaats).

Antwoord

Het afbouwen van winkelmeters in een winkelcentrum beschouwen wij als een positieve ontwikkeling in het kader van de reductieopgave vanwege het overaanbod aan winkelmeters. De status 'overige aankoopplaats' doet inderdaad geen recht aan deze situatie.

Conclusie

Winkelcentrum De Passage in Waddinxveen zal worden verwijderd uit de categorie 'te optimaliseren centra' waarmee automatisch de status 'overige aankoopplaats' is verkregen.

A-29 Gemeente Krimpen aan den IJssel

1 *Onjuiste typering Krimpen aan den IJssel*

De vraag rijst waarom Krimpen aan den IJssel op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur niet net als Capelle en Ridderkerk is aangeduid als "verdichten binnen stedelijke agglomeratie" terwijl de gemeente op andere kaarten terecht is aangegeven als een stad.

Antwoord

Krimpen aan de IJssel zal worden opgenomen als onderdeel van de stedelijke agglomeratie

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart

2 *Oeververbinding Krimpenerwaard en eiland IJsselmonde*

Zo wel op de kaart van de ruimtelijke hoofdstructuur, als in de programma's ruimte en mobiliteit ontbreekt ten onrechte de aanduiding voor de (ook volgens het Programma Rotterdam Vooruit gewenste) oeververbinding tussen de Krimpenerwaard en het eiland IJsselmonde.

Antwoord

De door u gewenste oeververbinding tussen de Krimpenerwaard en het eiland IJsselmonde maakt onderdeel uit van de capaciteitsvergroting Brienenoord- en Algeracorridor en is als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit opgenomen. Op het moment dat hier door rijk en regio voldoende prioriteit aan wordt gegeven kan deze reservering verder worden uitgewerkt.

3 *Detailhandel*

Er wordt van uit gegaan dat de in het Programma ruimte genoemde revitalisering/optimalisering van het winkelcentrum De Crimpenhof geen punt van discussie is in het kader van het beleid m.b.t. nieuwe (perifere) detailhandel.

Antwoord

Het centrumgebied van Krimpen aan den IJssel behoort tot de categorie 'te optimaliseren centra'. Zie thema 4.

4 *N210 tussen grote kruising en Algerbrug*

Gepleit wordt voor het aan de provincie in beheer geven van het bij de gemeente in beheer en onderhoud zijnde deel van de N210 tussen de kruising C.G. Roosweg en de Algerabrug. Hierbij kan tegelijkertijd gezocht worden naar een (structurele) oplossing/aanpak voor de noodzakelijke herstructurering daarvan.

Antwoord: Zie thema 6.2.

5 *Beroeps- en recreatievaart Hollandsche IJssel en bereikbaarheid Krimpenerwaard*

Extra aandacht wordt gevraagd voor een goede bereikbaarheid van de Krimpenerwaard voor het wegverkeer, desnoods door het realiseren van een hogere en bredere Algerabrug.

Antwoord

De door u gewenste verbetering van de Algerabrug maakt onderdeel uit van de capaciteitsvergroting Brienenoord- en Algeracorridor en is als ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit opgenomen. Op het moment dat hier door rijk en regio voldoende prioriteit aan wordt gegeven kan deze reservering verder worden uitgewerkt.

6 *Veerverbinding langzaam verkeer tussen Stormpolder en IJsselmonde*

Verzocht wordt in elk geval verder onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een voet-/fietsveer tussen de Stormpolder en IJsselmonde.

Antwoord

Het gevraagde onderzoek wordt al verricht in het kader van Beter Benutten Rotterdam..

7 *Fiets(veer)verbinding tussen Capelle en Krimpen*

Verzocht wordt de route F585 tussen Capelle en Krimpen op kaart 3 regionale hoofdfietsverbindingen op te nemen.

Antwoord

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. De door u gewenste fietsroute voldoet daar niet aan en is daarom niet opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes van de provincie Zuid-Holland.

A-30 Gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen

1 *Maatwerk voor de sturingsfilosofie voor de Duin- en Bollenstreek*

Verzoek om in samenspraak vóór de vaststelling van de VRM tot een voor de Duin- en Bollenstreek geschikte vorm van gebiedsgericht maatwerk te komen met een beleidskader en sturingsfilosofie, die duurzaam ruimte bieden voor de verwachte stedelijke ontwikkelingen en planologische rust bieden in het buitengebied, om het herstructurerings- en vernieuwingsproces van het bollen- en bloemencomplex te versterken.

Verzoek om in de VRM vorm te geven aan op decentrale uitvoering gerichte 'uitnodigingsplanologie', stoelend op een helder stimulerend "Ja-mits beleid" met sterk vereenvoudigde regelgeving en minder stringente provinciale afwegingskaders. Een andere sturingsfilosofie zou beter zijn als die niet gebaseerd is op de drievoudige provinciale sturing (woningaantallen, BSD en criteria voor de inrichting en benutting van het landelijk en stedelijk gebied) maar meer ruimte geeft aan gemeentelijke afwegingen en regionaal maatwerk, in ieder geval voor de Greenport Duin- en Bollenstreek.

In bijlage 1 hebben de gemeenten alternatieven voor de sturingsfilosofie uiteengezet. In bijlage 2 is een beschrijving opgenomen van het belang, de kwaliteiten en ambities van de greenport Duin- en Bollenstreek.

Antwoord: zie thema 1, 2 en 10.1

2 *Bebouwingscontouren*

Het loslaten van de bebouwingscontouren wordt afgewezen. Verzoek om in de provinciale sturingsfilosofie de huidige bebouwingscontouren en de daarin aanwezige ruimte voor stedelijke ontwikkelingen in de Duin- en

Bollenstreek te handhaven voor de korte en lange termijn (minimaal tot 2030). Dit ook conform bestuurlijke afspraken die voor de ontwerp-VRM al gemaakt waren.

Antwoord: zie thema 2 en 10.1

3 *Duurzaamheidsladder*

De voorgestelde ladder voor duurzame verstedelijking leidt volgens de gemeenten tot een nieuw soort contingentenbeleid. Voorstel om de ladder uit de PSV te handhaven. De wens van de provincie om vooral in het BSD te bouwen leidt tot vertraging bij de uitvoering van de eigen plannen. Bij die eigen plannen horen ook de 4900 woningen voor Noord-Holland. Die moeten aan de regionale woningbehoefte worden toegevoegd. De huidige bouwlocaties zijn al hard nodig om aan de totale bouwopgave te kunnen voldoen.

Antwoord

Zie thema 2 voor wat betreft de ladder voor duurzame verstedelijking.

Zie thema 5 voor wat betreft regionale woningbouwprogramma's en plancapaciteit

Zie thema 10.1 Duin- en Bollenstreek voor wat betreft de opvang van de behoefte van Noord-holland

4 *Maatschappelijke tegenprestatie*

Verzoek om af te zien van het hanteren van verdere vormen van maatschappelijke tegenprestatie, dit de schrappen in de VRM en de huidige Ruimte-voor-ruimteregeling te herstellen, bijvoorbeeld door een goede borging in de Verordening ruimte.

Zie 3 Ruimtelijke kwaliteit en 10.1 Duin- en Bollenstreek

5 *Betere beschrijving van de Greenport in de VRM*

De greenportgemeenten achten de beschrijving van het gebied in de VRM onvoldoende. In een bijlage bieden zij een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten voor de beschrijving.

Antwoord

De Visie ruimte en mobiliteit bevat de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid en het mobiliteitsbeleid van de provincie Zuid-Holland. De verschillende greenports hebben hierin een korte omschrijving gekregen. Een alles omvattende beschrijving is niet nodig in het kader van deze visie.

6 *Greenportwoningen*

Verzoek om in de VRM en de Verordening beter te borgen dat de bouw van de 600 Greenportwoningen absoluut de enige mogelijkheid is voor woningbouw in het buitengebied, naast Ruimte-voor-ruimtetewoningen 'lintwoningen' en woningen in vrijkomende agrarische bebouwing, waardoor de GOM exclusief bevoegd blijft tot het uitgeven van bouwtitels.

Antwoord: zie thema 10.1 Duin- en Bollenstreek

7 *Kantoren*

De beperking tot 1000m² is voor de regio niet aanvaardbaar. 2500 m² is beter voor de regio. De Estec loskoppelen van het kantorenbeleid en ontwikkelingsruimte bieden.

Antwoord: zie thema 4.2

8 *Bedrijventerreinen*

Verzoek om in de VRM naast Space Business Park, ook voor het Flower Science Park en Bulb Trade Park/Delfweg een bijzondere status in te stellen, waarvoor een dynamisch ruimtelijk beleid op maat mogelijk is.

Antwoord

Space Business Park heeft in de Visie Ruimte en Mobiliteit een belangrijke bijdrage aan de Zuid-Hollandse economische positie door de kennisgedreven en kennisintensieve bedrijvigheid aldaar. Space Business Park is

daarom van provinciaal belang en opgenomen in het Stedelijk systeem van kennis- en diensteneconomie (paragraaf 2.3.1) als Kenniscentrum. Flower Science Park en Bulb Trade Park / Delfweg zijn niet in die hoedanigheid van provinciaal belang en zullen niet worden opgenomen op deze kaart als kenniscentrum.

9 *Detailhandelbeleid*

De gemeenten hebben begrip voor het voorgestelde beleid maar verzoeken wel om meer vrijheid voor regionaal maatwerk. De provincie gaat volstrekt voorbij aan de ontwikkeling van het internetwinkelen. Meer mogelijkheden voor afhaalpunten zijn gewenst. De zoeklocatie PDV Noordelijke Bollenstreek s.v.p. handhaven.

Antwoord: zie thema 4 detailhandel

10 *Mobiliteit*

10.0 De Bollenstreek kampt met volstrekt ontoereikende oost-westverbindingen. Realisatie van een goed ingepaste RijnlandRoute blijft daarom van groot belang voor de regio, in combinatie met capaciteitsverruimende maatregelen op bestaande oostwestverbindingen als de N444 en N443. Daarnaast moeten de projecten Duinpolderweg (N206-N205-A4), de Noordelijke Randweg Voorhout en de Hoogwaardig Openbaar Vervoerverbindingen Noordwijk - Schiphol en Noordwijk - Leiden, voortvarend uitgevoerd worden. Verzoek om een ruimtelijke reservering voor de Noordelijke Randweg Rijnsburg overeenkomstig alternatief 3 van de verkenning ter zake uit 2012 van de provincie Zuid-Holland op te nemen ter vervanging van de huidige reservering.

Vragen uit de bijlage van de zienswijze:

- 10.1 Wij maken u er op attent dat de Noordelijke Ontsluiting Greenport meer behelst dan de Duinpolderweg. Wij verzoeken dat adequaat in de VRM en alle bijbehorende stukken te verwerken.
- 10.2 In het Programma mobiliteit ontbreekt het maatregelenpakket Middengebied: doorstroming N443 en N444. Wij verzoeken u dit maatregelenpakket alsnog in het Programma mobiliteit op te nemen.
- 10.3 Par. 2.1.1 Internationale wegen. Wij verzoeken u aandacht te besteden aan de rol van de A44 in het wegennet, met name voor de langere termijn.
- 10.4 Par. 2.1.1 (Boven)regionale wegen. In het Programma mobiliteit worden voor het completeren van het wegennetwerk drie punten genoemd om de urgentie te bepalen. Hierin ontbreekt de leefbaarheid. Wij verzoeken u het aspect 'bijdrage aan verbetering van de leefbaarheid' toe te voegen aan de urgentiebepaling. Dit is dan meer in lijn met uw tweede strategische doel: "het verbeteren van de balans tussen mobiliteit en de kwaliteit van de omgeving, zodat mobiliteit veilig is, de omgeving leefbaar is en wordt bijgedragen aan energietransitie en ruimtelijke kwaliteit."
- 10.5 Par. 2.1.3 Spoor en HOV netwerk. Wij vinden dat in het kader van Stedenbaan te eenzijdig wordt gekeken naar de rol van de voorstadstations. Wij verzoeken u ook aandacht te geven aan de rol in het mobiliteitsnetwerk van de stedenbaanstations met een herkomst c.q. recreatieve functie.
- 10.6 Par. 2.1.4 Hoofdroutes fiets. In het Programma mobiliteit ontbreken naar onze mening ten onrechte de fietssnelwegen. Juist het creëren van comfortabele snelle fietsroutes is van belang om de concurrentiepositie van de fiets te vergroten, wat ook beter is in relatie tot de energietransitie. Het traject Katwijk-Rijnsburg-Leiden is daarvoor geschikt. Wij verzoeken u het realiseren van snelfietsroutes een goede plek te geven in de VRM.
- 10.7 Par. 2.1.6 Ruimtelijke reserveren en het niet onmogelijk maken van nieuwe infrastructuur, tabel Regionale wegen, Reservering, onderdeel 25. Hier staat: Noordelijke Randweg Rijnsburg, tevens onderdeel van de studie Duinpolderweg. Dit laatste is onjuist, de Noordelijke Randweg Rijnsburg is een apart project dat los staat van de Duinpolderweg. De Duinpolderweg moet een verbetering van de oost-westrelatie in het noordelijke deel van de Greenport geven en Noordelijke Randweg in het zuidelijke deel van de Greenport, waarbij er regionaal doorgaand verkeer uit de kern Rijnsburg wordt gehaald. Wij verzoeken u daarom de passage "tevens onderdeel van de studie Duinpolderweg" te schrappen.
- 10.8 Hoofdstuk 4 OV aanbod beter aansluiten op maatschappelijke vraag. Wij merken op dat aan de ene kant wordt geprobeerd om reizigers die nu van het doelgroepenvervoer gebruik maken zoveel mogelijk met de gewone busvervoer te laten reizen. Dit om de kosten van het doelgroepenvervoer te verkleinen en de deelname aan de maatschappij te vergroten. Aan de andere kant signaleren wij dat lijnen worden gestrekt en (dun bevolkte) gebieden minder met het openbaar vervoer bediend omdat dit relatief duur is

(hoge kosten, beperkt aantal gebruikers). Hierdoor wordt het nog moeilijker voor gehandicapten en ouderen om van het reguliere vervoer gebruik te maken. Het vervoer voor ouderen en gehandicapten lijkt hiermee totaal in de knel te komen. Wij verzoeken u in de VRM hieraan extra aandacht te geven.

- 10.9 Hoofdstuk 4 OV aanbod beter aansluiten op maatschappelijke vraag. De provincie voorziet een structureel dekkingstekort voor het openbaar vervoer, maar geeft niet duidelijk aan hoe zij daar wat aan wil doen. Dat is bedreigend voor de continuïteit. Wij verzoeken u om in de VRM aan te geven hoe u denkt het mogelijk structureel oplopend dekkingstekort op te lossen.
- 10.10 Hoofdstuk 4 dunbevolkte gebieden. Bij het openbaar vervoer in dunbevolkte gebieden geeft de provincie aan dat de reiziger optimaal bediend moet worden en dat de juridische en financiële situatie daar een afgeleide van is. Met de elders al geconstateerde moeilijke financiële situatie, lijkt dit onhaalbaar. Wij verzoeken u om aan te geven wat de provincie gaat doen om het dekkingstekort op te vangen en de reiziger optimaal te blijven bedienen.

Antwoord:

- 10.0 De Noordelijke Randweg Rijnsburg is geen ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk, maar betreft een ontsluiting ten behoeve van de uitbreiding van Rijnsburg. Conform "bestuursovereenkomst provincie Zuid-Holland en gemeente Katwijk vanwege het HOV-net Zuid-Holland noord 17 mei 2013" is deze randweg opgenomen in de lijst van ruimtelijke reserveringen.
- 10.1 Het klopt dat de noordelijke ontsluiting Greenport meer behelst dan alleen de Duinpolderweg. Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit, onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke Hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.
- 10.2 Het maatregelenpakket staat in het MPI en daarover zijn duidelijke bestuurlijke afspraken gemaakt tussen de provincie en de regio Holland Rijnland. In het Programma mobiliteit is ervoor gekozen om alleen provinciale infrastructuurprojecten te benoemen die voor meer dan €10 miljoen staan begroot in het MPI.
- 10.3 De A44 is een Rijksweg. Zoals aangegeven in paragraaf 2.3.5 kan in de toekomst gekeken worden naar een gebied waar de A44 onderdeel van uitmaakt en daar, in overleg met u, een gebiedsverkenning naar starten.
- 10.4 De genoemde criteria zijn de hoofdcriteria bij de afweging van projecten en die worden hier genoemd. Uiteraard kunnen bij individuele projecten ook andere onderwerpen een rol spelen, zoals leefbaarheid. Dat zal per project aan de orde komen.
- 10.5 Voor alle stations in het Stedenbaan-netwerk, dus ook voor de stations in de Bollenstreek, geldt dat voldoende aandacht besteed moet worden aan ketenmobiliteit bij stations. Dat houdt in dat alle stations, en niet alleen de voorstadstations, goed aangesloten moeten worden op het fietsnetwerk en het omliggende gebied door het faciliteren van voldoende voorzieningen voor fietsparkeren en mogelijk P+R-voorzieningen.
- 10.6 Snelfietsroutes en fietssnelwegen maken (in de vorm van plusroutes, zijnde routes met meer dan 1500 fietsers per etmaal) onderdeel uit van de kaart met drukke fietsroutes van Zuid-Holland. Het traject Katwijk-Rijnsburg-Leiden is als plusroute opgenomen op deze kaart.
- 10.7 Uw voorstel wordt niet overgenomen. De NRR maakt onderdeel uit van het pakket NOG Beter. Dit pakket wordt als alternatief voor de Duinpolderweg verkeerskundig geanalyseerd, parallel aan de MER 1e fase voor de Duinpolderweg.
- 10.8 Zie thema 6.1
- 10.9 Het rijk heeft de afgelopen jaren bezuinigd op de bijdrage aan het OV. Tegelijk kunnen veranderingen, zoals stijgende kosten, bevolkingskrimp en wijzigingen in de studenten Ov-kaart, er toe leiden dat voor datzelfde bedrag de provincie minder vervoer kan inkopen. Langs twee lijnen wordt daarmee omgegaan: enerzijds met het inrichten van hoogfrequente, snelle en aantrekkelijke HOV-corridors die vanwege hun kortere rijtijden tot kostenbesparing in de exploitatie (kunnen) leiden en anderzijds door in het landelijk gebied nieuwe concessies te ontwikkelen. Dit doet de provincie in overleg met gemeenten, burgers, vervoerders, instellingen voor zorg en welzijn en zoekt daarbij de afstemming met het gemeentelijke doelgroepenvervoer. Dit moet voor gemeenten en provincie leiden tot efficiënter vervoerdat aansluit op de vraag. Zie ook thema 6.1.
- 10.10 Zie thema 6.1.

11 *Kwaliteitskaart*

De gemeenten kunnen instemmen met de kwaliteitskaart als randvoorwaarde voor ontwikkelingen, waarbij de gebiedsprofielen als handreiking worden beschouwd. De gebiedsprofielen als kader beschouwt men als te strak voor de gemeentelijke vormgeving van ruimtelijke ontwikkelingen.

Van de aangekondigde bufferzone mag de begrenzing niet over de projectlocatie Valkenburg lopen waardoor daar niet meer verstedelijkt zou kunnen worden. De gemeente Katwijk pleit voor het mogelijk maken van een organische ontwikkeling van Valkenburg vanuit de verschillende deelgebieden als uitgangspunt.

Antwoord

De huidige verordening legt bebouwingscontouren vast met daaraan gekoppeld een verbod op stedelijke functies buiten die contouren. In de ontwerpverordening zijn de bebouwingscontouren losgelaten, waarmee meer ruimte wordt geboden voor ontwikkeling, onder voorwaarde van toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. De gebiedsprofielen zijn hierbij handreiking. Er is dus geen sprake van een strakker kader. Wel is ruimtelijke kwaliteit mede bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden buiten het bestaand stads- en dorpsgebied. De begrenzing van de groene buffer gaat niet over de projectlocatie Valkenburg heen. Bij een organische ontwikkeling van de projectlocatie Valkenburg zal de provincie aansturen op een goede overgangskwaliteit van de (tijdelijke) dorpsrand

12 *Landschap langs de N206 en 208*

De gemeenten pleiten vanuit hun wens voor een open landschap voor een niet volledige wegplanting van deze wegen, mede vanuit het belang van de recreanten die over deze verbindingen rijden.

Antwoord

De kwaliteitskaart kent onder het kopje "Bollenlandschap in de binnenduinrand" de volgende richtpunten:

- Verbeteren van de beleefbaarheid en de aantrekkelijkheid van het bollenlandschap
- Het behouden en versterken van het zicht op de bollenvelden

Deze richtpunten bieden op provinciale schaal het kader om zicht op het open landschap te verbeteren.

In het concept Gebiedsprofiel Duin- en Bollenstreek is dit - in samenspraak met de streek - nader uitgewerkt. Zo zijn op de kaart "Weg door stad en land" de te behouden en versterken panorama's en open vensters weergegeven.

Op termijn kan dit gevolgen hebben voor de beplanting van de (provinciale) wegen.

13 *Kleinschalige toeristisch/recreatieve initiatieven in het landschap*

Een pleidooi van de gemeenten om dergelijke initiatieven te kunnen ontwikkelen op plekken waar die bestemming niet is aangegeven (zoals agrarisch of wonen).

Antwoord

In de ontwerpverordening zijn geen specifieke regels voor recreatie opgenomen. Op ontwikkelingen in het buitengebied is het handelingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing (artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening). Dit handelingskader biedt ook ruimte voor recreatieve ontwikkelingen. Het hoeft daarbij niet per se te gaan om een recreatieve ontwikkeling in een recreatiegebied. Het kan bijvoorbeeld ook aan om een horecagelegenheid langs een fietspad in een overwegend agrarisch gebied.

14 *Beschermde graslanden*

De regio verzoekt om de VRM voor de bescherming van graslanden in overeenstemming te brengen met haar ISG en voldoende flexibiliteit in de regelgeving op te nemen, die ruimte laten voor maatwerk om de kwaliteit en belevingswaarde van bepaalde gebieden te vergroten.

Antwoord

De bescherming van beschermde graslanden in de Duin- en Bollenstreek is onderdeel van de huidige Verordening ruimte van de PSV. Per abuis is die kaart niet correct overgenomen in de ontwerpverordening. Dit wordt gecorrigeerd. Overigens bestonden er reeds ten tijde van de vaststelling van de PSV verschillen tussen PSV en ISG in deze begrenzing. Dit heeft destijds niet geleid tot aanpassing. U draagt geen nieuwe argumenten aan waarom we nu anders tegen dit verschil zouden moeten aankijken.

Conclusie De zienswijze leidt tot bovengenoemde correctie van de kaart.

15 *Rooversbroekpolder*

Verzoek om van het zuidelijk deel van de Rooversbroekpolder de aanduiding ontwikkelingslocatie glastuinbouw te laten vervallen vanwege het ontbreken van belangstelling uit de sector.

Antwoord

Zoals ook in de zienswijze van De regio Holland Rijnland is opgenomen is met de gemeenten afgesproken om eerste een nieuwe inventarisatie te maken van de behoefte aan glastuinbouwgebied in de Greenport Duin- en Bollenstreek. Dit onderzoek zou kunnen resulteren in een verzoek de glastuinbouw ontwikkellocatie te schrappen. Vooral nog zal de aanduiding dus worden gehandhaafd. Daarbij hanteert de provincie slechts één type aanduiding voor glastuinbouwgebieden waarin ook toekomstige ontwikkellocaties zijn opgenomen.

17 *Huisvesting arbeidsmigranten*

Aandacht gevraagd voor gebiedsgericht maatwerk voor dit onderwerp

Antwoord

Mede vanwege het door u aangegeven belang van specifieke oplossingen en maatwerk, nemen wij geen generieke regels over de huisvesting van arbeidsmigranten op in de Verordening ruimte. Het bieden van logies aan arbeidsmigranten is een stedelijke ontwikkeling waarop de zogenoemde ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn. Via dit afwegingskader kunt u tot gebiedsgericht maatwerk komen.

18 *Rol van de provincie*

De gemeenten verlangen een meer duidelijk standpunt over welke rol de provincie neemt in de diverse projecten.

Antwoord

De rol van de provincie is niet eenduidig. Afhankelijk van de maatschappelijke vraag die zich voordoet kiest de provincie haar rol. Soms is dat een regisserende rol, zoals bijvoorbeeld bij kantoren en detailhandel. In andere gevallen kiest zij voor een beleidsbepalende rol; bijvoorbeeld bij ruimtelijke kwaliteit en soms faciliterende rol heeft wanneer het gaat om gemeentelijke initiatieven.

19 *Kanttekeningen bij de verordening*

In bijlage 3 een opsomming van kanttekeningen bij het ontwerp van de verordening. (pag 18 t/m 21)

Daar waar deze kanttekeningen aanleiding zijn tot aanpassing wordt dit aangegeven in de beantwoording.

- 19.01 Verzoek tot aanpassing van de definitie van bollenteeltbedrijf, gemengd bollenteeltbedrijf, stekbedrijf en Boom- en sierteeltbedrijf in de verordening met tekstvoorstel.
- 19.02 Artikel 1.1, ae: valt een integrale ruimtelijke visie ook onder de definitie, graag verduidelijking.
- 19.03 Artikel 1.1, k. en l.: onderscheid tussen gebiedseigen en gebiedsvreemde ontwikkeling te vaag. Of aanpassen of verwijderen.
- 19.04 Artikel 1.1; aq: problemen met de definitie van zichtlijn in landschappelijke zin en in de betekenis voor de scheepvaart.
- 19.05 Artikel 1.2, lid a: Verzoek om bij de verwijzing naar WABO artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 of 3, "onder 2" weg te halen, omdat de provincie zich niet moet bemoeien met de zogenaamde "kruimelgevallen".
- 19.06 Vragen bij de Ladder voor duurzame verstedelijking.
- 19.07 Wijze van formulering van artikel 2.1.2 (kantoren).
- 19.08 De ondergrens van kleinschalige kantoren moet verhoogd worden naar 2.500 m², omdat dit nodig is voor een vitale Greenport.
- 19.09 Artikel 2.1.7: begrippen bollenteeltgebied, bollenteelt areaal en bollenteeltbedrijven door elkaar gebruikt. Verzoek dat aan te passen (zie ook 20.19). Verder vragen over bollengrondcompensatie en kaart 4.
- 19.10 Verzoek om een verwijzing naar bollenteeltbedrijven op te nemen, in plaats van een verwijzing naar bedrijven die zich bezighouden met de teelt van bollen.

- 19.11 Artikel 2.1.7, lid 2: Aandacht wordt gevraagd voor het toelaten van kassen groter dan 3000m2..
- 19.12 Artikel 2.1.7 lid 4: Voorkeur van de regio om alle uitbreiding van handels- en exportbedrijven te concentreren op het agrarisch bedrijventerrein Delfweg. Overige uitbreiding moet gecompenseerd worden. Voorstel om voorwaarden aan het artikel toe te voegen.
- 19.13 Artikel 2.1.7; lid 6: Verzoek het artikel te vervangen door het tekstvoorstel van de regio.
- 19.14 Gevraagd wordt om verduidelijking van enkele begrippen die worden gehanteerd in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit, zoals gebiedeigen, gebiedsvreemd, kleinschalige, grootschalig.
- 19.15 Verzoek om de maatschappelijke tegenprestatie te schrappen.
- 19.16 Artikel 2.2.3; lid 3 en 5: : verzoek om hierbij toe te voegen dat in deze gevallen van hergebruik van een bedrijfsgebouw buiten BSD cf 2.2.1 lid 1 het niet verplicht is een Beeldkwaliteitsparagraaf op te nemen in een bestemmingsplan. Het gaat immers slechts om functieverandering
- 19.17 Artikel 2.2.3; lid 4: Verzoek om "aanpassing" te vervangen "inpassing".
- 19.18 Artikel 3.1; lid 4 en artikel 3.3. aanpassingstermijn: Wie is verantwoordelijk voor eventuele planschade?

Antwoord

- 19.01 De begripsbepalingen in de verordening voor de toegelaten bedrijven binnen het bollenteeltgebied worden -in overleg met de betrokken gemeenten- aangepast, zodat dit beter aansluit bij de bestaande praktijk.
- 19.02 In het Programma ruimte is omschreven welke voorwaarden de provincie stelt aan regionale visies voor onder andere wonen en kantoren. Een begripsbepaling is eigenlijk niet nodig. Het is voldoende om in de toelichting van de verordening op dit punt te verwijzen naar het Programma ruimte. De begripsbepaling in de verordening wordt daarom geschrapt.
- 19.03 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 19.04 Het begrip zichtlijn in de verordening heeft uitsluitend betrekking op de zichtlijnen van de scheepvaart. Dit wordt verduidelijkt in de betreffende begripsbepaling.
- 19.05 Zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening
- 19.06 Zie thema 2 ladder voor duurzame verstedelijking en thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 19.07 De betreffende verwijzing in het kantorenartikel is voldoende duidelijk. Dit leidt derhalve niet tot aanpassing.
- 19.08 Zie thema 4 kantoren.
- 19.09 Over het begrip bollenteeltgebied kan geen verwarring zijn, omdat het bollenteeltgebied is aangegeven op de bij de verordening behorende kaart. Het begrip bollengrond verwijst naar de bestemming van de grond in het gemeentelijk bestemmingsplan. De bestemming "bollenteelt" is daarbij logischer. Daarom wordt de term bollengrond vervangen door de term bollenteelt(gebied).
- 19.10 Zie antwoord 19.01. De aanpassing van de begripsbepalingen werkt ook door in artikel 2.1.7, eerste lid.
- 19.11 De regeling voor kassen binnen het bollenteeltgebied wordt aangepast in overleg met de betrokken gemeenten en daarmee meer in overeenstemming gebracht met de bestaande praktijk.
- 19.12 Conform deze zienswijze wordt uitbreiding van handels- en exportbedrijven binnen het bollenteeltgebied gekoppeld aan een extra voorwaarde. Uitbreiding ter plaatse is pas mogelijk als verplaatsing naar een bedrijventerrein (in dit geval Bulb Trade Park) geen reële mogelijkheid is. Het stellen van aanvullende voorwaarden voor ruimtelijk kwaliteit, bovenop het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zoals opgenomen in de verordening), acht de provincie niet nodig.
- 19.13 Het tekstvoorstel van de regio wordt overgenomen.
- 19.14 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 19.15 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie.
- 19.16 Bij alle ontwikkelingen in het buitengebied is een beeldkwaliteitsparagraaf nodig. Bij ontwikkelingen die weinig of geen impact hebben, zoals bij hergebruik vaak het geval zal zijn, kan volstaan worden met een korte en eenvoudige beeldkwaliteitsparagraaf.
- 19.17 De regels voor herontwikkeling worden geschrapt uit de ontwerpverordening, omdat herontwikkeling niet anders is dan een nieuwe ontwikkeling. Naast artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening, zijn daarom geen aanvullende regels nodig.
- 19.18 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

Conclusie: de zienswijze leidt tot de volgende punten tot wijziging

- 19.01 **Wijziging:**

De begripsbepalingen voor de toegelaten bedrijven binnen het bollenteeltgebied zijn aangepast om beter aan te sluiten bij de bestaande praktijk..

19.02 **Wijziging:**

De begripsbepaling "regionale visie" in de verordening wordt geschrapt. Volstaan wordt met een verwijzing in de toelichting van de verordening, naar het Programma ruimte.

19.04 **Wijziging:**

Bij de begripsbepaling "zichtlijn" wordt toegevoegd dat het gaat om de "zichtlijn scheepvaart".

19.09 **Wijziging:**

In artikel 2.1.7, zesde lid, van de ontwerpverordening wordt de term "bollengrond" vervangen door de termen "bollenteelt" en "bollenteeltgebied", omdat dit beter aansluit bij de bestemmingsplanpraktijk.

19.11 **Wijziging:**

Artikel 2.1.7, tweede lid, van de ontwerpverordening is aangepast, zodat de mogelijkheden voor kassen binnen het bollenteeltgebied beter aansluiten bij de wensen en behoeften in de bestaande praktijk.

19.13 **Wijziging:**

De regeling voor bollencompensatie (artikel 2.1.7, zesde lid van de ontwerpverordening) wordt aangepast overeenkomstig het verzoek van de regio. Dit houdt onder andere in dat een bollengrondcompensatie-overeenkomst is vereist.

20 *Kanttekeningen bij de kaarten van de verordening*

20.1 Verzoek om differentiatie aan te brengen tussen kantoren en scienceparken zowel in tekst als op kaart.

20.2 Uitbreiding bedrijventerrein Delfweg toevoegen aan de kaart.

20.3 PDV-zoeklocatie in de noordelijke Bollenstreek toevoegen aan de kaart.

20.4 Verzoek om de aanduiding glastuinbouwgebied voor het zuidelijk deel van de Rooversbroekpolder te laten vervallen.

20.5 Verzoek om de aanduiding beschermd grasland in de Bollenstreek in overeenstemming te brengen met die uit de ISG.

20.6 Oosteinderpolder ten noorden van Hillegom is ten onrechte niet aangeduid als recreatiegebied rond de steden.

20.7 Ecologische verbinding vanaf Polder Hoogenweg naar Natura2000-gebied de Coepelduinen toevoegen aan de kaart conform de ISG.

20.8 Ecologische verbinding vanaf de Keukenhof naar de Ringvaart Haarlemmermeer toevoegen aan de kaart conform de ISG.

20.9 Verzoek om de Hofstuin in Hillegom als onderdeel van de landgoederenzone op kaart op te nemen.

Antwoord

20.1 Zie thema 4.2.

20.2 U constateert terecht dat een deel van het bedrijventerrein Delfweg ontbreekt. De uitbreiding wordt als reservering toegevoegd aan de kaart in het Programma ruimte.

20.3 Zie thema 4.1.

20.4 Met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek is afgesproken om eerst een nieuwe inventarisatie te maken van de behoefte aan glastuinbouwgebied in de Greenport. Dit onderzoek zou kunnen resulteren in een verzoek de glastuinbouw ontwikkellocatie te schrappen. Vooralsnog zal de aanduiding dus worden gehandhaafd. Daarbij hanteert de provincie slechts een type aanduiding voor glastuinbouwgebieden waarin ook toekomstige ontwikkellocaties zijn opgenomen.

20.5 De bescherming van beschermde graslanden in de Duin- en Bollenstreek is onderdeel van de huidige Verordening ruimte van de PSV. Per abuis is die kaart niet correct overgenomen in de ontwerpverordening ruimte. Dit wordt gecorrigeerd. Overigens bestonden er reeds ten tijde van de vaststelling van de PSV verschillen tussen PSV en ISG in deze begrenzing. Dit heeft destijds niet geleid tot aanpassing. U draagt geen nieuwe argumenten aan waarom we nu anders tegen dit verschil zouden moeten aankijken.

20.6 De Oosteinderpolder wordt als recreatiegebied toegevoegd aan de kwaliteitskaart laag van de beleving. Zie ook thema 15.

20.7 Deze verbinding is ingetekend tot het landgoed waarop de genoemde zorginstelling is gevestigd, waarbij het landgoed zelf als de verdere verbinding naar de Coepelduynen fungeert.

- 20.8 Deze ecologische verbinding is in december 2013 bij de herijking van de EHS geschrapt, inclusief de 0,5 ha die al was gerealiseerd, aangezien deze onvoldoende bijdraagt aan de internationale verplichtingen (Natura 2000 en/of Kaderrichtlijn water).
- 20.9 De landgoederenzone betreft een aaneengesloten gebied, als zodanig gedefinieerd via de CHS. In het geval van de Hofstuin is er geen sprake van een landgoed met een biotoop en is er geen sprake van aansluiting op het gebied van de landgoederenzone.

Conclusie: De zienswijzen 20.1 t/m 20.3 en 20.5 leiden tot aanpassing van de kaart.

21 *Kanttekeningen bij Programma ruimte*

In bijlage 3 een opsomming van kanttekeningen bij het programma. (pag. 22 t/m 24)

Daar waar deze kanttekeningen aanleiding zijn tot aanpassing wordt dit aangegeven in de beantwoording

Antwoord

Voor wat betreft subregionale woonvisies zie thema 5.

Voor wat betreft dun-duur-groene c.q. topmilieu's zie thema 5.

Voor wat betreft opname van locaties op de stippenkaart zie thema 5..

In het Programma ruimte wordt het volgende toegevoegd c.q. aangepast..

- 21.1 Bij de tabel in par. 2.2.2. wordt aangegeven dat de WBR per definitie uitgaat van migratiesaldo nul en dus exclusief bovenregionale afspraken is.
- 21.2 De locatie Valkenburg heeft bovenregionale betekenis. Gezien de omvang, ligging en het geplande topmilieu zal dit deel van de locatie (500 woningen) ook woonconsumenten afkomstig uit andere regio's aantrekken, in het bijzonder huishoudens georiënteerd op Haaglanden Noord-West. Programmatisch wordt rest van de locatie gerekend onder de behoefte van Holland Rijnland. De locatie voorziet immers niet in een vooraf bepaald tekort aan plannen in voor de behoefte van andere regio's.
- 21.3 Verduidelijkt wordt dat de provincie vraagt om regionale woonvisies eens per jaar te monitoren en eens per 3 jaar te actualiseren op de nieuwe provinciale woningbehoefteramingen. Afhankelijk van de mate waarin nieuwe van oude ramingen afwijken, is het de vraag of de visie geheel herzien moet worden of dat een aanpassing van het bouwprogramma volstaat.
- 21.4 In het Programma ruimte zal expliciet worden aangegeven dat bestuurlijke afspraken op een lokaal op subregionale schaal gaat om het voorzien van een deel van de regionale woningbehoefte; de afspraken komen dus niet bovenop de regionale behoefte uitgaande van binnenlandsmigratiesaldo nul.
- 21.5 Wat betreft de huisvesting van arbeidsmigranten hanteren wij het uitgangspunt dat de arbeidsmigranten die zich blijvend in Nederland vestigen opgenomen zijn in de cijfers van de WBR doordat zij zijn meegenomen in de raming voor buitenlandse migratie. De huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten is niet opgenomen in de woningbehoefteraming. De omvang van deze groep migranten is moeilijker te bepalen. In het kader van de Nationale verklaring zijn in uw regio initiatieven genomen om de omvang van de groep te bepalen en wordt er gewerkt aan het realiseren van voldoende logiesmogelijkheden.
- 21.6 De tekst over greenportwoningen wordt in het Programma ruimte aangepast. Aangegeven wordt dat de GOM het alleenrecht heeft om bouwtitels te verkopen.
- 21.7 Art 2.4.2 Het te handhaven teeltareaal wordt aangepast naar 2.625 ha.

Conclusie:

Het Programma ruimte wordt aangepast ten aanzien van de zienswijzen: 21.1, 21.3, 21.4 en 21.6

De verordening wordt aangepast n.a.v. zienswijze 21.7.

22 *Kanttekeningen bij kaarten Programma ruimte*

In bijlage 3 een opsomming van kanttekeningen bij de kaarten van het programma. (pag. 21 en 22)

Antwoord

Molenweg wordt toegevoegd als woningbouwlocatie in het Programma ruimte. Mossennest en Hoekgat II zijn kleiner dan 3 hectare en worden niet toegevoegd.

Hoek de Rover zie thema 9 transformatiegebieden.

Voor de bovenregionale opgave 4900 woningen zie thema 10.1

Uitbreiding Delfweg wordt opgenomen op de kaart Ruimtelijke reserveringen. De beschermde graslanden zijn identiek aan die in de vigerende verordening. Destijds is een vergelijking gedaan tussen onze Verordening Bescherming Landschap en Natuur en het ISG en zijn waar nodig aanpassingen doorgevoerd.

Conclusie: De relevante kaarten worden aangepast.

23 *Kaart Landschappen en gebieden (VRM)*

De arceringen voor Greenport Boskoop en Bollenstreek zijn met elkaar verwisseld.

Antwoord

Uw constatering is juist, de arceringen worden omgewisseld.

Conclusie: De kaart wordt aangepast.

24 *Kaart 7*

Op kaart 7 worden de ecologische verbinding Polder Hoogenweg naar de Koepelduinen en de verbinding Keukenhof Ringvaart Haarlemmermeer gemist.

Antwoord

De eerste verbinding is ingetekend tot het landgoed waarop de genoemde zorginstelling is gevestigd, waarbij het landgoed zelf als de verdere verbinding naar de Coepelduynen fungeert.

De tweede ecologische verbinding is in december 2013 bij de herijking van de EHS geschrapt, inclusief de 0,5 ha die al was gerealiseerd, aangezien deze onvoldoende bijdraagt aan de internationale verplichtingen (Natura 2000 en/of Kaderrichtlijn water).

A-31 gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist

1 *Bestaand stads- en dorpsgebied*

Verzoek om voor het BSD de grens van de huidige rode contouren aan te houden. Binnen deze contouren zien de gemeenten het als een gemeentelijke taak en verantwoordelijkheid om afgewogen keuzes te maken voor wat betreft de invulling door middel van woningbouw, bedrijventerreinen en detailhandel. In de ontwerp-VRM wordt het realiseren van ontwikkelingen binnen BSD strak geregisseerd en wordt feitelijk teruggekomen op het jaren geleden verlaten sturingsmechanisme op zowel contour als contingent. Dit is een ongewenste ontwikkeling.

Antwoord: zie thema 1 en 2

2 *Ladder voor Duurzame Verstedelijking*

De gemeenten merken op dat de provincie zich in de Verordening een sterk dirigerende rol toebedeeld richting gemeenten op het gebied van (woningbouw)ontwikkelingen. Naast de regionale woonvisies die al zijn/worden opgesteld, neemt de provincie in het Programma ruimte nog als terugvaloptie planreductie op. Dit is een sanctie met verregaande gevolgen vooral als dit harde plannen betreft waar afspraken over gemaakt zijn met marktpartijen en plannen die vastliggen in bestemmingsplannen. Op deze manier komt de rol van gemeenten als betrouwbare overheid sterk in het geding.

Antwoord: zie thema 2 over ladder voor duurzame verstedelijking en thema 5 over herprogrammering.

3 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De Krimpenerwaard gemeenten wijzen dit principe af. De invulling van de tegenprestatie moet naar hun mening een (inter)gemeentelijke afweging zijn, en geen provinciale.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

4 *Bestemmingsplannen en ontwikkelingen*

In een aantal gevallen ligt er voor een ontwikkeling een bestemmingsplan in ontwerp ter inzage. Deze ontwikkelingen bevinden zich buiten het BSD. In deze gevallen is geen zienswijze ingediend door de provincie en binnen afzienbare tijd wordt het bestemmingsplan vastgesteld en onherroepelijk. Voorbeeld hiervan is het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Lekkerkerk-Oost. De gemeenten gaan, zoals gebruikelijk, na het vaststellen van het bestemmingsplan tot ontwikkeling over ook al is de locatie niet opgenomen in het BSD. Zij gaan ervan uit dat deze redenering juist is.

Ook doen zich situaties voor dat vastgestelde Bestemmingsplannen buiten het BSD zijn gelaten, tenvijl op basis van die plannen al wel ontwikkelingen in gang zijn gezet of kunnen worden gezet. De gemeenten zijn van mening dat deze gebieden tot het BSD behoren en verzoeken dit in de VRM op te nemen.

Antwoord

Vastgestelde bestemmingsplannen met bouwtitels kunnen direct worden uitgevoerd wat betreft de provincie voorzover die geen zienswijze heeft ingediend. Het doet er niet tot of het plan binnen BSD ligt of niet. De aanduiding BSD is relevant voor plannen zonder bouwtitel of bij planherziening, omdat bij vaststelling moet worden aangetoond dat niet in de behoefte kan worden voorzien binnen BSD. Zie ook thema 2

5 Beschermingscategorieën

Voor de gemeenten in de Krimpenenvaard kan innovatieve grondgebonden landbouw en de internationaal gewaardeerde natuur en erfgoedgebieden prima samengaan. De geschiedenis leert dat deze functies elkaar heel goed kunnen versterken. De gemeenten verzoeken aanpassing van de VRM (en Verordening ruimte) opdat bij ontwikkelingen (i.e. inpassing) binnen beschermingscategorie 1 en 2 de rol van de provincie beperkt is.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

6 Ecologische hoofdstructuur

De herziening van de Provinciale Structuurvisie Herijking EHS is niet correct overgenomen in de VRM, en in de Verordening ruimte. In de Toelichting op de Verordening is niet duidelijk gemaakt dat (ruimtelijke) ontwikkelingen, binnen agrarische bedrijvigheid (zowel gebruik als bebouwing) binnen de EHS is aan te merken als een gebiedseigen ontwikkeling, waarvoor geen maatschappelijke tegenprestatie is vereist en die buiten de compensatieplicht natuur, recreatie en landschap valt.

In de VRM is de mogelijkheid van agrarische natuurbeheer slechts genoemd in het kader van belangrijke weidevogelgebieden (dus buiten de EHS). In het Programma ruimte is de inzet van agrarisch natuurbeheer alleen opgenomen in verband met het in standhouden van de weidevogelpopulatie.

Verzoek om in genoemde documenten de mogelijkheid van agrarisch natuurbeheer en de daarbij behorende ruimtelijke ontwikkelingen explicieter op te nemen.

Technische aanpassing

De toelichting op artikel 2.2.5, onderdeel begrenzing, is niet aangepast aan het amendement te weten dat de definitieve begrenzing EHS in de Krimpenenvaard en Bodegraven-Noord aan Gedeputeerde Staten is overgelaten.

Antwoord

Wij zullen een vergelijkbare tekst zoals die nu staat in de vigerende PSV (na de herziening herijking EHS 11/12/2013), in de toelichting van de nieuwe Verordening ruimte opnemen.

In de toelichting zullen wij onder 'wijziging van begrenzing' de nuancering van artikel 2.2.5 lid 2a opnemen. *Na 'Provinciale Staten toevoegen: "(zoals voor twee gebieden reeds gebeurt in artikel 2.2.5 lid 2a van deze verordening)".*

Conclusie de zienswijze leidt tot Tekstwijziging van de verordening

7 Belangrijke weidevogelgebieden

Verzoek om in de toelichting op artikel 2.2.1, lid 5 op te nemen hetgeen in paragraaf 4.8.4.1 van de PSV actualisatie 2012 is vastgelegd, te weten dat ontwikkelingen binnen het huidige agrarische grondgebruik (zoals intensivering van het graslandgebruik, de aanleg van kavelpaden, slootdempingen, ruwvoerdeelt en de

nieuwbouw of uitbreiding van boerderijen) in belangrijke weidevogelgebieden niet worden aangemerkt als significant negatief effect. De grondgebonden landbouw wordt door de provincie immers ook als een gezichtsbepalende factor in het landelijk gebied gezien en blijft een belangrijke drager van de ruimtelijke kwaliteit, (zie paragraaf 3.3 VRM).

Antwoord

Wij zullen een vergelijkbare tekst zoals die nu staat in de vigerende PSV (na de herziening herijking EHS 11/12/2013), in de toelichting van de nieuwe Verordening ruimte opnemen.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening

8 Anticipeergebieden

Verzoek om, juist in het kader van demografische gevoeligheden en met behoud van de juiste samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen, vertrouwen te hebben in de kennis en kunde van de bestuurders van de Krimpenenvaard en om met toepassing van lokaal maatwerk ontwikkelmogelijkheden te blijven bieden op het gebied van woningbouw, voorzieningen, detailhandel en bedrijvigheid. Juist door onder andere lokale zorg- en woonvoorzieningen, mogelijkheden voor kleine ondernemers om zich uit te breiden binnen hun eigen gemeente (indien nodig onderbouwd buiten de huidige structuren) en het faciliteren van ruimte voor de lokale bedrijven kan de Krimpenenvaard ook naar de toekomst toe een leefbaar gebied blijven.

Daarnaast vragen de gemeenten om niet meer overal het stempel anticipeerregio te gebruiken. Dit stempel heeft een negatieve lading. Zoals in heel Nederland hebben ook zij te maken met een veranderende bevolkingsopbouw

Antwoord

In de visie is een uitgebreide beschrijving opgenomen van wat de provincie samen met gemeenten en andere betrokkenen wil doen om tijdig te anticiperen op de demografische veranderingen in gebieden waar een bevolkingsdaling is of wordt verwacht. Het door u gevraagde vertrouwen en maatwerk zijn ook voor ons essentieel. De term anticipeergebieden is afkomstig uit de Beleidsagenda bevolkingsdaling rijk-IPO-VNG (2009). Deze heeft voor ons een positieve lading: wie anticipeert, ziet tijdig de werkelijkheid onder ogen. Zie ook thema 5.

9 WBR

Het verbaast de gemeenten dat de provincie in haar Visie een behoefte-raming opneemt tot 2039. In ISMH verband is de Regionale Agenda Wonen (RAW) opgesteld en ook vastgesteld door de gemeenteraden. Voor de doorvertaling van de RAW Midden-Holland naar de Regionale Woonvisie Midden-Holland zijn afspraken met de provincie gemaakt. Die afspraken passen binnen de Visie, Programma ruimte en Verordening. De gemeenten gaan ervan uit dat afspraken zoals de WBR 2010 als vertrekpunt voor de regionale woonvisie, in de Visie, Programma ruimte en Verordening hun beslag krijgen en geëffectueerd worden.

Antwoord

Met de aanvaarding van de doorontwikkeling van de RAW is tot 1 juli 2015 de toepassing van WBR 2010 uitgangspunt.

Met de vaststelling van de VRM worden de eind 2013- begin 2014 gepubliceerde ramingen en prognoses (WBR/ BP 2013) per 14 juli 2014 van kracht als beleidskader. Alle regio's krijgen tot medio 2015 de tijd om hun regionale woonvisie op het beleid uit de VRM, waaronder deze ramingen en prognoses, aan te passen.

De WBR 2013 loopt tot en met 2039. De raming voor de periode vanaf 2030 is bedoeld als doorkijk en is als zodanig opgenomen in het Programma ruimte. Op die manier kan bijvoorbeeld worden aangegeven in welke subregio's de behoefte 2025-2029 de laatste nu voorzienbare uitbreiding van de voorraad zou kunnen betreffen.

10 Bedrijventerreinen

Verzoek om de regionale Bedrijventerreinenstrategie van Midden- Holland te implementeren in de Visie en het Programma, zoals dat in een eerder concept van deze documenten meer het geval was. Daarnaast verzoek om op de kaarten de reserveringen van de bedrijventerreinen per kern (aangegeven met sterren) over te nemen, zoals op de door de regio Midden-Holland u aangeleverde kaart.

Antwoord: zie thema 4

11 *Detailhandel*

Begrip van de gemeenten voor het provinciale beleid om ongebreidelde uitbreiding van detailhandel tegen te gaan. Verzoek om lokaal maatwerk toe te passen en de mogelijkheid te bieden om in bestemmingsplannen uitbreidingsmogelijkheden op te nemen voor lokale ondernemers buiten het bestaande winkelgebied. Voor de gemeenten past dit binnen het beleid uit de VRM om belemmeringen weg te nemen om verbreding van economische activiteiten mogelijk te maken. Tevens past dit binnen paragraaf 2.3.4 van het Programma ruimte waarin is opgenomen dat kwalitatieve verbetering leidend is ten opzichte van kwantitatieve versterking.

Antwoord:

De vigerende verordening stelt dat er geen detailhandel mogelijk wordt gemaakt op gronden die zijn gelegen buiten de bestaande winkelconcentraties. Het provinciale detailhandelsbeleid in de VRM gaat uit van vestiging van detailhandel binnen of direct aansluitend aan een winkelconcentratie. Ten opzichte van de vigerende verordening wordt met de toevoeging 'direct aansluitend' meer ruimtelijke mogelijkheden geboden. Detailhandel die niet direct binnen of direct aansluitend aan een winkelconcentratie dient passend te zijn in de uitzonderingsmogelijkheden zoals gesteld in artikel 2.1.4 lid 3.

12 *Recreatie*

De gemeenten verzoeken een aantal ontbrekende routes op te nemen in de VRM en de programma's:

- 12.a De verbinding Goverwelle - Beijersche (deze is wel opgenomen in het provinciaal fietspadenplan).
- 12.b De ruiterroute in Krimpenerhout en over de oude N210 op te nemen en de Krimpenenvaard als zoekgebied voor ruiterroutes aan te wijzen.
- 12.c Een viertal kanoroutes en een fluisterbootroute.

Antwoord

- 12.a Deze verbinding is opgenomen in het uitvoeringsprogramma Fiets van de provincie Zuid-Holland.
- 12.b De provincie richt zich primair op het versterken van recreatieve netwerken voor wandelen, fietsen en varen.
- 12.c Overige recreatieve netwerken, waaronder ruitersporen en kanoroutes, achten wij een verantwoordelijkheid van lokale en bovenlokale partijen. Deze routes worden daarom niet in de VRM opgenomen.

13 *Kwaliteitskaart*

De gemeenten verbazen zich over de aanduidingen op deze kaart met betrekking tot het Hoogstedelijke centrumgebied. Hiertoe worden de kernen Krimpen aan de Lek, Ouderkerk aan den IJssel, Lageweg, IJssellaan en een deel van Lekkerkerk gerekend. Verder is gemeente Schoonhoven hier aangegeven als dorp. Dit moet stad zijn. Daarnaast wordt in de Krimpenenvaard bijna niets aangeduid als recreatiegebied, terwijl dat op andere kaarten wel het geval is (denk aan Loetbos en Krimpenerhout).

Antwoord

Op de kwaliteitskaart laag occupatie komt de aanduiding niet meer voor, onderscheid wordt gemaakt tussen steden en kernen. De aanduiding steden is daarbij voorbehouden aan de steden die behoren tot de stedelijke agglomeratie. Schoonhoven behoort daar niet toe.

Op de kwaliteitskaart laag van de beleving komt een ruimere verzameling recreatiegebieden te staan waaronder het Loetbos en het Krimpenerhout.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaarten.

14 *Kanttekeningen gemeente Bergambacht (VRM, PR en VR)*

- 14.1 Het bedrijventerrein de Nieuwe Wetering is niet opgenomen. Dit terrein is inmiddels bouwrijp gemaakt en er zijn al enkele bedrijfspanden gebouwd in aanbouw. Dit zou zonder meer aangemerkt moeten worden als bestaand bedrijventerrein.
- 14.2 Het perceel waar het recyclebedrijf Kruiswijk moet komen is niet opgenomen. Hiervoor heeft een contourverlegging plaatsgevonden maar het plan is nog niet in uitvoering omdat het bestemmingsplan (en

- de omgevingsvergunning die gecoördineerd behandeld worden) enige vertraging hebben opgelopen door zienswijzen en Mer-verplichtingen. Deze locatie kan met in acht neming van de LvDV worden ontwikkeld.
- 14.3 Datzelfde geldt voor de situatie aan de Lek bij het bedrijf Zijderiaan (Lekdijk-oost 17). Hier is vorig jaar de aanduiding '(p)EHS' venvijderd en de contourlijn verlegd. De gewenste ontwikkelingen zijn nog in een voorbereidende fase. Graag deze locatie binnen BSD trekken.
- 14.4 Ook bij het voorzieningencluster aan de Veerweg geldt iets soortgelijks. Ook hier is de contour verlegd (in combinatie met het 'indeuken' van de contour bij Ammerstol) naar aanleiding van een zienswijze op de actualisatie van de verordening in 2012. Dit gebied s.v.p. binnen het BSD trekken.
- 14.5 De aanduiding bedrijventerrein voor de hoek ten zuidoosten van de kruising N210 en de Dijklaan (Locatie Hof ter Berge) klopt niet. Een en ander is geregeld in het geldende bestemmingsplan De Wetering. De gemeente zou dit gebied graag als 'BSD' aangeduid zien.
- 14.6 Als gevolg van de niet verlegde contourlijn op de kaart 'Beter benutten bebouwde ruimte' , ligt er nog een deel EHS op deze locatie (Lekdijk-oost 17, Zijderiaan) in tegenstelling tot de eerder gemaakt afspraken. Graag deze grens aanpassen.
- 14.7 Winkelcentrum staat te ver noordelijk in het gebied. Deze zou op de t-splitsing van de lager liggende wegen moeten komen.

Antwoord

14 *Kanttekeningen gemeente Bergambacht (VRM, PR en VR)*

- 14.1 zie thema 4.3
- 14.2 De uitbreiding van bedrijventerrein Nieuwe Wetering ten behoeve van de verplaatsing van het bedrijf Kruiswijk uit Vlist is in de ontwerp-stukken aangegeven als reservering bedrijventerrein. Dat blijft zo.
- 14.3 zie thema 2 en thema 4.3
- 14.4 zie thema 2
- 14.5 zie thema 4.3
- 14.6 De aanduiding natuur op het bedoelde terrein is reeds in de Actualisering PSV Herijking EHS geschrapt. Dat staat inderdaad niet goed op de kaart in het ontwerp. Dit wordt gecorrigeerd.
- 14.7 Dat is een juiste constatering. Het symbool wordt naar het zuiden verplaatst.

Conclusie: Zienswijze 14.6 en 14.7 leiden tot aanpassing van de kaart.

15 *Gemeente Nederlek*

- 15.1 In het BSD is de ontwikkeling van zes woningen aan de Tiendweg in Lekkerkerk niet opgenomen. Dit is al een onherroepelijk bestemmingsplan. Graag deze locatie binnen het BSD opnemen
- 15.2 Het IHC terrein in Krimpen aan de Lek is aangewezen als EMAB locatie. Dit terrein is niet opgenomen in het BSD, wij gaan er echter vanuit dat het terrein wel de EMAB status blijft behouden met de vaststelling van de VRM.
- 15.3 In het Programma ruimte zijn de gebieden ten weerszijde van de Lek aangewezen als strategische zoetgrondwatervoorraad. Deze reservering heeft tot gevolg dat een aantal functies en ontwikkelingen worden uitgesloten en dat zorgvuldig met overige functies moet worden omgegaan. Exacte uitwerking komt in de PMV, maar de aanwijzing ligt er nu wel. Dit is nu nog zo abstract dat niet duidelijk is welke impact dit heeft voor gemeenten

Antwoord: 15.1 Zie thema 2

- 15.2 Ligging binnen of buiten BSD heeft geen invloed op een EMAB-status.
- 15.3 Wij gaan de strategische zoetgrondwatervoorraden verankeren en nauwkeurigere definiëren in de Provinciale Milieu Verordening (PMV). Wij hebben het voornemen om in de tweede helft van 2014 te starten met de procedure hiervoor. Het aanwijzen en vastleggen van gebieden voor de strategische zoetgrondwatervoorraad heeft inderdaad als consequentie dat binnen deze gebieden een strenger beschermingsregiem zal gaan gelden, vergelijkbaar met een boringsvrije zone zoals die nu in de PMV staat. Dat houdt in dat bepaalde handelingen in de bodem, zoals het doorboren van de deklaag en de scheidende lagen in de ondergrond worden verboden.

16 *Gemeente Ouderkerk aan den IJssel*

- 16.1 Gebiedje toevoegen aan het BSD omdat daar al functies aanwezig zijn die vallen onder de definitie BSD.

- 16.2 Onjuistheid op de kaart voor wat betreft het bedrijventerrein Middelblok-Groot. Het bedrijventerrein Middelblok-Groot eindigt bij de oversteek van de Zuidwestelijke Randweg naar Gouda.
- 16.3 De bedrijventerreinen gelegen aan de Hollandsche IJssel niet aangeven als watergebonden bedrijventerreinen want deze zijn in het kader van het project Hollandse IJssel juist aangegeven als oeverzone met het doel om het aanzicht van de rivieroever te verzachten en landschappelijker te maken (Bedrijventerreinen aan de IJsseldijk West te Ouderkerk aan den Ussel en het Middelblok-Groot te Gouderak.
- 16.4 Verzocht wordt te bevestigen dat de omschreven ontwikkeling van een nieuw landgoed Middelblok te Gouderak in overeenstemming is met de VRM en de VR en voldoet aan het vereiste van een maatschappelijke tegenprestatie zoals opgenomen in artikel 2.2.1, lid 4.

Antwoord

- 16.1 Zie thema 2 en 3
 - 16.2 Zie thema 4.3
 - 16.3 De bedrijventerreinen aan de Hollandse IJssel, zijn ook in het kader van het Hollandse IJssel project niet gesaneerd en functioneren nog steeds als bedrijventerrein. De watergebonden eigenschap en de activiteiten die op die terreinen aanwezig zijn, zijn van provinciaal belang en moeten beschermd worden tegen transformatie. De Verordening Ruimte blijft gelden voor deze locaties. De locaties als zodanig worden niet meer opgenomen op een kaart, zie voor meer informatie hierover thema 4.3 bedrijventerreinen.
 - 16.4 Zie thema 2 en 3.
- 17 *Gemeente Schoonhoven*
- 17.1 De gebieden Zevender (nieuw bedrijventerrein) en Thiendenland II (nieuw woongebied) moeten worden opgenomen als BSD. Gedeputeerde Veldhuijzen heeft bij zijn bezoek op 10 januari 2014 aan de K5 gemeenten o.a. genoemde gebieden bezocht en geconstateerd dat deze gebieden al wel in uitvoering zijn. Voor deze gebieden zijn op 25 november 2010 bestemmingsplannen vastgesteld waarmee de provincie heeft ingestemd. De plannen zijn onherroepelijk en voor ontwikkeling van deze gebieden zijn met ontwikkelaars overeenkomsten gesloten.
 - 17.2 Ontwikkelingsruimte gevraagd voor een supermarkt die van een bedrijventerrein komt naar het wijkcentrum Schoonhoven Noord. Dit terrein aangeven als te optimaliseren winkelcentrum.
 - 17.3 Bedrijventerrein Schoonhoven Noord op de kaarten opnemen.
 - 17.4 Bodem en ondergrond (paragraaf 4.3 PR) gebied veenweidepact geldt alleen voor het gebied Opweg Noord (aansluitend aan de Fransekade, in de gemeente Bergambacht). Kaart aanpassen.

Antwoord

- 17.1 Voor het deel van het bedrijventerrein Zevender, dat nog hectare uit te geven heeft (hard aanbod) zal dit worden opgenomen als bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte, zie voor verdere informatie thema 4.3 bedrijventerreinen.
 - 17.2 Zie thema 4.
 - 17.3 Bedrijventerreinen van milieucategorie 1 en 2 maken in het vervolg deel uit van het stedelijk gebied. . Daarmee biedt de provincie ruimte voor menging met woningbouw en andere functies.
 - 17.4 Het veenweidepact Krimpenerwaard omvat het gehele landelijke gebied van de Krimpenerwaard. De begrenzing is globaal van aard. Zo vallen de kernen binnen het pact, maar gebeurt hier in pactverband niets. In de loop van dit jaar worden met de regio Krimpenerwaard een nieuw uitvoeringscontract voorbereid, voor de periode tussen 2015- 2021. Deze contracten zullen de veenweidepacten gaan vervangen. In dat kader kunt u desgewenst de begrenzing van het pact agenderen.
- 18 *Gemeente Vlist*
- 18.1 Kaartbeeld BSD 2013 (paragraaf 2.2.1): De begrenzing ten zuid-westen van Haastrecht loopt dwars door de woningbouwlocatie Bos en Water. Voor deze gronden is een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht die de realisatie van circa 80 woningen toestaat.
 - 18.2 Ten zuid-westen van Stolwijk is het te ontwikkelen bedrijventerein Zuidelijke Entree niet opgenomen binnen het BSD conform de structuurvisie de gemeente Vlist.

- 18.3 Ten westen van het bedrijventerrein 't Vaartland in Stolwijk is op basis van de regionale bedrijventerreinstrategie een reservering opgenomen voor toekomstige uitbreiding van het bedrijventerrein. Deze komt niet terug op de kaart.
- 18.4 Op het Kaartbeeld beter benutten mobiliteitsnetwerken (paragraaf 2.2.2) moet de Stolwijker Vaart aangeduid worden als vaarweg.

Antwoord

- 18.1 Zie thema 2
- 18.2 Zie thema 2. De uitbreiding wordt opgenomen als reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.
- 18.3 Zie thema 4.3.
- 18.4 Zie thema 13 over vaarwegen en thema 14 over de kaartsystematiek..

A-32 Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid

1 Betrek ruimte op het infrastructuurnetwerk bij ruimtelijke ontwikkelingen

RWS onderschrijft de vier rode draden uit de Visie. De Visie benadert ruimte en mobiliteit in een gezamenlijke context en sluit aan bij de adaptieve agenda. Ook instemming met het centraal stellen van de behoefte van de mobiliteitsgebruiker en het betrekken van capaciteitsaspecten van weginfrastructuur en OV bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Bij het onderwerp transformeren en herstructureren in hoofdstuk 2.2.1 van het Programma ruimte wordt echter aandacht voor ruimte op het infrastructuurnetwerk gemist. Verzoek om ook bij gebiedsontwikkeling en bij alle grote ruimtelijke ontwikkelingen in de onderzoeksfase de (nog ongebruikte) capaciteit op het infrastructuurnetwerk te betrekken.

Antwoord

De beschikbaarheid van capaciteit op het mobiliteitsnetwerk wordt in paragraaf 2.2.2 van de VRM als een van de keuzefactoren bij programmering genoemd. Samen met RWS zullen we dit aspect de komende periode samen verder uitwerken. Waar nodig wordt het Programma mobiliteit aan de instrumentenmix van het Programma ruimte toegevoegd.

2 Onderzoek beheer wegen

RWS is benieuwd op basis waarvan de functionele indeling van het wegennet zoals vermeld onder paragraaf 2.2.1 van het Programma mobiliteit, is gemaakt.

Antwoord:

De functionele indeling is gemaakt op basis van het type verkeer dat voornamelijk op de betreffendeweg voorkomt. Op veel wegen komen verschillende typen voor, maar in dit kaartbeeld gaat het om het algemene gebruik. Zie ook thema 6.2

3 Waterveiligheid

De keuzes die nog gemaakt moeten worden in het kader van het Deltaprogramma zijn medebepalend voor de koers van de Visie. Het is RWS niet duidelijk hoe en wanneer deze keuzes doorwerken in de Visie en Programma's. Wordt dit meegenomen bij de jaarlijkse herziening van de Programma's?

In 4.2.2. van de Visie staat dat dijkversterking kan worden gecombineerd met nieuwe ontwikkelingen in de overgangszones van land en water, zowel binnendijs als buitendijs. RWS mist daar hun beheerdersbelang.

Antwoord

De visie is zodanig geformuleerd dat de keuzes die gemaakt worden in het kader van het Deltaprogramma passen binnen de globale koers van de visie. De doorwerking van de Deltabeslissing zal met name plaatsvinden via het Programma ruimte, dat frequenter herzien zal worden dan de visie.

4 Logistiek industrieel systeem van mainport Rotterdam en greenports

Graag zoekt RWS met de provincie en andere partners naar oplossingen voor het samengaan van beroeps- en recreatievaart, operationaliteit van watergebonden bedrijventerreinen en doorstroming van wegverkeer in relatie tot beroepsvaart (vgl. 2.3.2 van de Visie). Verzoek om daarbij de Staande Mast Route op te nemen.

Antwoord

de Provincie gaat deze uitnodiging van Rijkswaterstaat graag aan om hiervoor een aantal zaken gezamenlijk verder uit te werken. Voor het antwoord over de Staande Mast Route zie thema 13.

5 *Transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving*

De realisering van de zandmotor acht RWS een mooi en belangrijk voorbeeld van de resultaten van de samenwerking tussen provincie en RWS. RWS werkt graag met de provincie samen op andere dossiers over dit onderwerp

Hiervan is met genoegen kennisgenomen.

6 *Watergebonden bedrijventerrein*

In paragraaf 2.2.1. is opgenomen, dat de provincie vasthoudt aan de reservering van terreinen voor watergebonden bedrijven. Dit wordt door RWS onderschreven. Hoe wordt dit geregeld? De bij artikel 2.1.3 lid 2 van de Verordening ruimte behorende kaartbijlage 2 maakt namelijk geen onderscheid tussen bedrijventerreinen en watergebonden bedrijventerreinen.

Antwoord

Lid 2 van de Verordening ruimte beschermt de watergebonden bedrijventerreinen tegen ongewenste transformatie.

7 *Kustsuppleties*

In paragraaf 4.2.2. van uw Visie is vermeld dat de kust van Zuid-Holland voor de komende vijftig jaar wat betreft waterveiligheid op orde is wanneer in 2015 de laatste zwakke schakel in de kustverdediging bij Katwijk is weggenomen. Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat voor de kustveiligheid periodieke kustsuppleties randvoorwaardelijk blijven om de basiskustlijn te handhaven.

Hiervan is kennisgenomen.

8 *Windenergie*

RWS zou graag zien dat ook veiligheid voor de (vaar)weggebruiker een randvoorwaarde is bij de plaatsing van windturbines nabij infrastructuur. Hiervoor is een afstand tussen de rand van de (vaar)weg en windturbine noodzakelijk.

Antwoord: zie thema 8

9 *Ruimtelijk reserveren en het niet onmogelijk maken van nieuwe infrastructuur*

RWS heeft met instemming geconstateerd dat in paragraaf 2.1.6 bij de ruimtelijke reserveringen voor verbeteringen in het mobiliteitsnetwerk ook de rijksinfrastructuur is opgenomen.

Hiervan is met genoegen kennisgenomen

10 *Bodemtoets*

Met belangstelling kennisgenomen van paragraaf 4.3 van het Programma ruimte. Hierin noemt u als operationeel doel het afwegen van bodembelangen bij ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkeling via de procesinstrumenten bodemtoets en bodemladder. Wens dat RWS en de provincie overleggen om toekomstige aangrijpingspunten op dit gebied te verkennen.

Hiervan is kennisgenomen

A-33 Woerdens Beraad

1 Visie

In de visie wordt duidelijk nadruk gelegd op de stedelijke as Leiden - Dordrecht, terwijl de landelijke gebieden minder aandacht krijgen. De Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart staat voor een integrale visie op het Groene Hart in de drie provincies. Het Woerdens Beraad mist dat in de Visie. Het verbaast hen dat de door de drie provincies samen vastgestelde Voorloper Groene Hart 2009-2020 niet als kader in de visie is opgenomen. Wij vragen u aan te geven hoe de Voorloper is verwerkt in de Visie, zoals destijds de ambitie was.

De ambities met betrekking tot het Groene Hart zijn breed geformuleerd en vooral gericht op de kwaliteit van het (veenweide)landschap. Naar onze mening raakt de kwaliteit van het Groene Hart als aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat hierbij onderbelicht, evenals de noodzaak voor ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen, bedrijven en detailhandel. Een economisch vitaal Groene Hart is van belang voor de Randstad als geheel. Verzoek om dit nader uit te werken, met de regionale visies op deze terreinen als basis.

Antwoord: zie thema 10.7 Groene Hart

2 Programma ruimte

In het programma wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma Groene Hart 2007-2013. Dat is verlopen. De Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart heeft vorig jaar een nieuw programma en aanpak neergezet, dat niet in uw Programma ruimte is verwerkt. Overigens waardering voor de aanpak in het door u genoemde Uitvoeringsprogramma Erfgoed, met name rond de Oude Hollandse Waterlinie. Graag wordt vernomen of en hoe de genoemde programma's (zoals het programma bodemdaling en systeeminnovatie landbouw) deel uitmaken van het provinciale beleid en hoe deze programma's in afstemming met de Groene Hartprovincies worden uitgevoerd.

Antwoord

Met genoegen nemen we kennis van uw waardering voor het Uitvoeringsprogramma Erfgoed

In het Programma ruimte wordt bij de realisatiemix verwezen naar het Uitvoeringsprogramma van het Groene Hart.

Het gaat in dit kader om het behouden van het veenweidelandschap in het Groene Hart. Het uitvoeringsprogramma is een van de instrumenten die bijdraagt aan het behoud.

De inhoud van het Uitvoeringsprogramma Groene Hart wordt niet in het Programma ruimte verwerkt.

3 Verordening ruimte

Vraagtekens bij het rigide en kwantitatief gestuurde karakter van de verordening. Dit is in tegenspraak met de Visie en bevordert de gewenste regionale afstemming en beleidsvorming niet.

De ladder voor duurzame ontwikkeling vormt de basis voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier gaat het naar onze mening bij uitstek om ruimte voor lokale belangenafweging en lokaal maatwerk met kwaliteit. Met de Kennisagenda Ruimtelijke Kwaliteit werkt het Woerdens Beraad graag met de gemeenten en de provincie verder aan kennis en ervaring met de toepassing van de RO-instrumenten in het Groene Hart, op basis van de concrete praktijk. Vertrouwen en elkaar ruimte gunnen zijn hierbij sleutelwoorden, die zij ook graag in de verordening verwerkt zien.

Antwoord: zie thema 2

A-34 Gemeente Maassluis

1 Kapelpolder

Verzoek om de Kapelpolder niet op te nemen als bedrijventerrein op de kaart in de verordening. De gemeente heeft particuliere initiatieven ontvangen van eigenaren die daar naar een andere invulling van hun gronden overwegen. Hierbij moet worden gedacht aan wonen al dan niet in combinatie met werken. De gemeente

Maassluis heeft aangegeven in principe niet onwelwillend te staan tegenover een transformatie van deze gronden, conform hun structuurvisie.

Antwoord: zie thema 9 Transformatiegebieden

2 *De Kade*

Conform RR2020 wil de gemeente dit gebied gaan ontwikkelen tot nieuw woon- en werkgebied. In de verordening is dit gebied als bedrijventerrein opgenomen. Dit maakt de door de gemeente gewenste transformatie onmogelijk. Verzoek dit gebied in de Verordening niet langer aan te duiden als bedrijventerrein.

Antwoord: zie thema 9 Transformatiegebieden

3 *Vaarwegen*

In het Programma mobiliteit wordt onder 2.1.2. Vaarwegen vermeld dat de functie van het veer Maassluis-Rozenburg zal wijzigen na de bouw van de Blankenburgtunnel. U wil daarom onderzoeken of de concessie, die nu in 2017 afloopt, voor de periode tussen 2017 en de opening van de tunnel aanpassing behoeft. Verzoek om de beide oevergemeenten bij dit onderzoek nauw te betrekken. Ook stelt uw provincie in dit kader dat onderzoek nodig is "naar de wijze waarop in de toekomst de lokale verkeersverbinding in dit gebied vorm krijgt". Ook hierbij het verzoek nauw te worden betrokken.

Hiervan is kennis genomen

4 *Te optimaliseren centra*

Maassluis Koningshoek en Maassluis centrum ontbreken in de opsomming van centra. In het beleid Detailhandelsstructuur Stadsregio Rotterdam 2012 staat nadrukkelijk aangegeven dat, om de positie van Koningshoek als lokaal verzorgend centrum te behouden, revitalisering en upgrading gewenst is. Hierbij dient rekening te worden gehouden dat ontwikkeling van Koningshoek niet ten koste mag gaan van de functies in het oude centrum van Maassluis.

Antwoord: zie thema 4.

5 *Buitendijkse gebieden*

Het plangebied het Balkon ligt na ophoging minimaal 5,50 m+ NAP . Deze hoogteligging samen met de invloed van de stormvloedkering, die zal aansluiten bij een waterhoogte van 3,20 m+ NAP, is voldoende om overstromingsrisico's te beperken tot wat algemeen aanvaardbaar wordt geacht. Om die reden verzoek om, in het kader van minder wet- en regelgeving, de inschatting en verantwoording van het slachtofferisico bij overstromingen voor het gebied Het Balkon in de Verordening te laten vervallen.

Antwoord

De provincie wil dat alle gemeenten in Zuid-Holland bij ruimtelijke ontwikkelingen in buitendijkse gebieden van de grote rivieren een inschatting maken van het slachtofferisico bij overstromingen en te verantwoorden hoe zij daarmee zijn omgegaan. Dat is transparant voor burgers en bedrijven. Er zijn voor ons geen redenen om bij voorbaat al buitendijkse gebieden uit te sluiten van deze verplichting.

A-35 Gemeente Zoeterwoude

1 *Zienswijze Holland-Rijnland*

De gemeente onderschrijft de zienswijze van de Regio Holland-Rijnland.

Hiervan is kennis genomen

2 *Bestaand stads- en dorpsgebied*

De gemeente wijst dit nieuwe beleid af en verzoekt om een aantal locaties –waar de bestemming al voor was vastgelegd- alsnog aan te geven als BSD (het oostelijk deel van Zoeterwoude-Rijndijk)

Antwoord: zie thema 2

3 *Detailhandel*

De gemeente zou graag zien dat de provincie ofwel in de bepalingen op het gebied van detailhandel in de verordening voorziet in de bescherming van de leefbaarheid kleine kernen en buurten, dan wel expliciet aangeeft dat deze strikte bepalingen niet van toepassing zijn op detailhandel in dagelijkse boodschappen.

Antwoord: zie thema 4

4 *Procesafspraken*

Voor het vaststellen van de visie e.d. gaarne overleg om procesafspraken te maken. Voor de gemeente is deze procedurele duidelijkheid noodzakelijk om invulling te geven aan de nieuwe sturingsfilosofie waarmee u stelt een nieuwe balans te willen bereiken tussen flexibiliteit voor maatschappelijke initiatieven en duidelijkheid over provinciale kaders en spelregels.

Antwoord

In het kader van de geldende provinciale structuurvisie heeft de provincie een procesconvenant afgesloten met de VZHG en de regio's. Hierin zijn onder andere procesafspraken opgenomen over de samenwerking tussen gemeentelijke en regionale structuurvisies en de provinciale structuurvisie. De provincie streeft ernaar om met de betrokken partijen nieuwe procesafspraken te maken die aansluiten bij de nieuwe Visie Ruimte en Mobiliteit. Zie ook het thema sturingsfilosofie en zie thema 1.

A-36 Gemeente Schoonhoven

Zie voor beantwoording de gezamenlijke zienswijze K5 gemeenten onder A31

A-37 Gemeente Schiedam

1 *Verhouding gemeente- provincie*

De gemeente is zeer teleurgesteld over de manier waarop de provincie meent te moeten omgaan met regionale en lokale kansen en afspraken. In het verlengde hiervan steunt de gemeente de zienswijze van de stadsregio Rotterdam, die eveneens een aantal kritische opmerkingen plaatst en suggesties voor verbetering doet.

Hiervan is kennis genomen.

2 *Schieveste*

De beperkingen die de provincie oplegt aan de ontwikkelingen op Schieveste/Schiedam Centrum voor kantoren en detailhandel, het OV-knooppunt voor het westelijk deel van de Rotterdamse regio. Deze beperkingen zijn tegengesteld aan de uitgangspunten voor integratie van mobiliteit en ruimtelijke economische ontwikkeling, met het benutten van agglomeratievoordelen. De programma-ontwikkeling op Schieveste wordt in regionaal verband afgestemd, conform de inzet in de visie. De daadwerkelijke realisatie van planontwikkelingen en marktpotenties op Schieveste pleiten voor de continuïteit van deze knooppuntontwikkeling en borging in de visie met bijbehorende programma's, zoals dat tot nu toe ook het geval was. Oftewel, Schieveste handhaven als kantoren locatie en de kansen bieden voor thematische detailhandel. Deze lijn is in overeenstemming met de uitspraken in de huidige provinciale structuurvisie, zoals dat in januari 2013 nogmaals is bevestigd met het vaststellen van de Actualisering 2012.

Antwoord

Zie ook thema 4.1 (PDV-locaties) en thema 4.2 en antwoord op zienswijze Stadsregio Rotterdam A-02.

Op basis van de grootschalige ontwikkelingsvisie op het gebied uit het begin van deze eeuw zijn in de loop der tijd diverse investeringen gedaan. De planopgave is al verkleind, maar ook met de verwachtingen t.a.v. (perifere) detailhandel (in fase 5) en kantoren (in fase 2 en 3) is sprake van een te ruime jas gedurende de periode van deze structuurvisie. Voor fase drie en fase vijf is geen actueel bestemmingsplan aanwezig. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan heeft de provincie geen reactieve aanwijzing gegeven op de voorgenomen kantorennieuwbouwmogelijkheden in fase 2. Mits deze passen binnen de randtotalen van de nieuwbouwbehoefte voor de regio binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat aanvaard is door GS.

3 *Harga en Schiedams havengebied*

Het beleid voor deze gebieden is onduidelijk. In de vigerende provinciale structuurvisie zijn zij aangegeven als transformatiegebieden. Vanuit het nadenken over de mogelijke transformatie is het van belang dat Harga en het Schiedamse havengebied, ook in de Visie Ruimte en Mobiliteit als transformatiegebied worden aangegeven.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

4 *Rotterdam The Hague Airport, Inpassing van kleine en recreatieve luchtvaart in de omgeving*

De ontwikkeling van Rotterdam The Hague Airport moet gebeuren binnen de vigerende geluidcontouren. Dit vraagt er tevens om, om in de Visie Ruimte en Mobiliteit niet bij voorbaat restrictief te zijn ten aanzien van nieuwe locaties voor helikoptervluchten en recreatieve luchtvaart.

Antwoord

De betekenis van RTHA voor de Zuidelijke Randstad is groot. Het is een belangrijk gegeven in de internationale positie van onze regio. Het uitbreiden van het aantal zakelijke bestemmingen in combinatie met het onderzoeken van de mogelijkheden voor groei van de luchthaven kan bijdragen aan het versterken van deze bijdrage aan de concurrentiekracht van de Zuidvleugel. Een zorgvuldige afweging van de milieueffecten is onderdeel van dit proces. Samenwerking tussen de regiogemeenten, de provincie, het rijk en de luchthaven is een voorwaarde om tot een gedragen ontwikkeling van de luchthaven te komen. In de VRM is opgenomen dat er geen nieuwe luchthavens voor gemotoriseerde, recreatieve luchtvaart mogen komen. Dat betekent dat het aantal luchthavens in Zuid-Holland niet meer mag bedragen dan 22, conform de geplande situatie in 2010. Daarbinnen bestaat ruimte om twee helikopterhavens te realiseren; één in de stadsregio Rotterdam en één in het stadsgewest Haaglanden. Uitplaatsing van de helikopters van Rotterdam The Hague Airport naar een alternatieve locatie wordt dus niet uitgesloten.

4.b *Station Schiedam*

De gemeente mist station Schiedam in de opsomming van voorstadstations in het Programma mobiliteit.

Antwoord:

Het station Schiedam Centrum is een belangrijk station, gezien de overstapmogelijkheden tussen trein, metro, tram en bus. Om die reden maakt het ook onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan. Een voorstadstation heeft naast deze functie in het netwerk ook een groot aantal woon- en werkplekken in de directe omgeving van het station. Schiedam heeft dit (nog) niet. Het station is wel opgenomen op de kaart van de ruimtelijke hoofdstructuur van de VRM. Zie ook thema 4.2 voor de beantwoording van zienswijzen over kantoren.

5 *Toepasselijkheid verordening*

Uit artikel 1.2, lid 1, onder c van de verordening volgt dat de verordening van toepassing is op een afwijking van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, sub 2 of 3 van de Wabo. Op grond van artikel 4.1, eerste lid van de Wro kan de provincie enkel regels stellen ten aanzien van het afwijken van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, sub 3 van de Wabo. Het feit dat de provincie de regels ook van toepassing acht op het bepaalde in sub 2 is in strijd met het bepaalde in de wet. De Verordening is in zoverre in strijd met het bepaalde in artikel 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht.

Overigens acht de provincie de verordening niet van toepassing op artikel 2.12, tweede lid Wabo (tijdelijke afwijkingen), terwijl dit ingevolge de wet juist weer wel mogelijk is.

Antwoord: zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening

6 *Juridische aspecten m.b.t. detailhandel*

Diverse vragen en kanttekeningen bij de juridische aspecten van het detailhandelsbeleid. (artikel 2.1.4)

Antwoord

Uitgangspunt het provinciale detailhandelsbeleid is dat nieuwe detailhandelsontwikkelingen alleen mogelijk zijn binnen de bestaande winkelconcentraties in de centra van steden, dorpen en wijken. Een uitzondering hierop is mogelijk voor specifieke branches die niet goed inpasbaar zijn in de winkelcentra. Een andere uitzondering is kleinschalige detailhandel. De verordening noemt enkele vormen van kleinschalige detailhandel (tot 200 m² per vestiging) die buiten de centra kunnen worden toegelaten. Detailhandel met een groter omvang valt niet onder de uitzondering van kleinschalige detailhandel en moet dus gevestigd worden in een winkelcentrum. In de zienswijze wordt als voorbeeld een buurtsupermarkt genoemd. Als het hier gaat om een winkel die niet kan worden aangemerkt als kleinschalig, is vestiging dus alleen mogelijk in een buurt- of wijkwinkelcentrum. Dit versterkt ook het draagvlak voor het betreffende winkelcentrum.

In de verordening is in artikel 1.2, derde lid, aangegeven wat onder bestaande bebouwing en bestaand gebruik moet worden verstaan. Het gaat om bebouwing en gebruik dat daadwerkelijk aanwezig is, of waarvoor al een vergunning is verleend of aangevraagd. Dit artikel is ook van toepassing op detailhandel. Een wijziging in branche is mogelijk voor zover dit niet de regeling in de verordening raakt, waarbij onderscheid worden gemaakt tussen reguliere branches en perifere branches.

Nieuw is dat de verordening ook ziet op toepassing van de zogenoemde 'kruimelregeling'. Zie ook het antwoord onder 5. Dit betekent bijvoorbeeld dat de verordening van toepassing is bij het toekennen van een nieuwe functie aan bestaande panden. In de praktijk zal het dan voornamelijk gaan om de regels voor kantoren en detailhandel. Concreet speelt bijvoorbeeld het verruimen van de detailhandelsbestemming op woonboulevards, waarbij ook reguliere branches worden toegelaten. De verordening verzet zich hiertegen.

In artikel 2.1.4, vierde lid, stelt enkele voorwaarden aan grootschalige ontwikkelingen. Anders dan in de zienswijze wordt verondersteld gaat het hier niet om een ontheffingsregeling.

Het detailhandelsbeleid staat en valt met een goede handhaving van branches en beperking van nevenassortimenten. Verbreding van het assortiment van bijvoorbeeld bouwmarkten en tuincentra met reguliere detailhandelsartikelen heeft gevolgen voor de detailhandel in de reguliere winkelcentra.

Zie verder ook het thema 4 detailhandel.

7 *Juridische aspecten m.b.t. archeologie*

Het programma gaat uit van het gemeentelijk beleid ten aanzien van archeologie voor de bekende locaties, met het provinciaal beleid als achtervang voor gemeenten die geen eigen beleid hebben. Deze 'vangnetconstructie' komt niet terug in artikel 2.3.4 aangezien deze van toepassing is ongeacht het gemeentelijk beleid. Programma en verordening zijn hierin niet eenduidig. Het stellen van regels anders dan een 'vangnetconstructie' is ook niet vereist gelet op het feit dat de gemeente verantwoordelijk is voor het eigen beleid inzake archeologie.

Antwoord

Wij zijn er bij de beantwoording vanuit gegaan dat u de toelichting bij de Verordening ruimte bedoeld hebt. De Verordening ruimte 2014 is voor wat betreft artikel 2.3.4 een actualisatie van de artikelen 17 en 18 van de Verordening ruimte 2013, met andere woorden: er is geen wijziging opgetreden in het beleid. Daarvoor is in uw geval ook geen aanleiding, omdat in lid 2 van artikel 2.3.4 en in de toelichting gewezen wordt op de mogelijkheid van afwijking van het verbod van roeren van de bodem wanneer door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden aangetast. Aangezien u een vastgesteld archeologiebeleid heeft, gaan wij er van uit dat dit op archeologisch onderzoek berust en dat u dit kunt aantonen. Er is dus geen reden om ons beleid aan te passen.

A-38 Gemeente Nederlek

Zie voor beantwoording de gezamenlijke zienswijze K5 gemeenten onder A31

A-39 Gemeente Leerdam

1 Onderschrijving van de zienswijzen

De gemeente onderschrijft de zienswijzen van de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en de gemeente Hardinxveld-Giessendam
Hiervan is kennis genomen

2 Positie van Leerdam binnen het beleid

In de VRM etc. wordt de positie van Leerdam als regionale verzorgingskern niet weergegeven. De provincie heeft geen rekening gehouden met het feit dat Leerdam zeker voor de omgeving in de provincies Gelderland en Utrecht de eerste plaats met voorzieningen is. Het voorgestelde beleid is veel te directief en beperkend om invulling te geven aan deze bijzondere positie. Verzoek om de gemeente aan te duiden als regionale verzorgingskern.

Antwoord

Voor de opvatting dat de Visie Ruimte en Mobiliteit de gemeente(n) te weinig bewegingsruimte biedt om eigen afwegingen te maken, verwijzen wij naar onze reactie onder thema 1.

De opmerkingen van de gemeente over haar (sub)regionale verzorgingsfunctie, mede voor enkele in Gelderland gelegen kernen, kunnen wij onderschrijven. Het beleidsbeeld in paragraaf 2.1 van de visie wordt hierop aangepast.

Conclusie

De zienswijze leidt tot wijziging van het beleidsbeeld van paragraaf 2.1

3 Woongebied Broekgraaf

De gemeente vindt het niet correct dat niet het gehele plangebied Broekgraaf de aanduiding BSD heeft gekregen. Verzoek het beleid te herzien en het gehele plangebied binnen BSD te brengen

Antwoord

Zie thema 2 en 5. Uw veronderstelling dat hiermee de realisering van de wijk Broekgraaf zeer onzeker is geworden, is onjuist. Geldende bestemmingsplannen met een bouwtitel voor woningbouw buiten BSD kunnen worden gerealiseerd.

4 Detailhandel

Het beleid is te beperkend voor de gemeente. Met meer ontwikkelingsmogelijkheden voor het wijkwinkelcentrum Europaplein kunnen een aantal initiatieven gerealiseerd worden ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit binnen de gemeente en de vitaliteit daarbinnen.

Antwoord: zie thema 4.

A-40 Gemeente Nieuwkoop

1 Aard zienswijze

De zienswijze van de gemeente is aanvullend op die van de regio Holland Rijnland en op die van de gezamenlijke zienswijzen van de gemeenten Nieuwkoop en Kaag en Braassem en de Greenport Aalsmeer.

Hiervan is kennis genomen.

2 Kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur

Verzoek om de gemeenten Nieuwkoop en Kaag en Braassem op deze kaart ook als Greenport Aalsmeer aan te geven

Antwoord

De Greenport Aalsmeer wordt toegevoegd aan de kaart ruimtelijke hoofdstructuur inclusief een weergave van de glastuinbouwgebieden.

Conclusie: De zienswijze leidt tot wijziging van de kaart.

3 *Noordse Buurt*

De gemeente is verheugd dat in het Programma ruimte expliciet is aangegeven dat de Noordse Buurt gesaneerd gaat worden en dat er 430 woningen bij de 5 kernen gebouwd mogen worden voor de financiering van de sanering.

Hiervan is kennisgenomen.

4 *BSD*

De gemeente heeft samen met de regio problemen met het vervallen van de rode contouren en het niet terug komen van locaties in het BSD. Er wordt vooral ingegaan op de locatie Langeraar Oost en de aanleg sportvelden bij Altior. Daar heeft nog expliciet contourwijziging plaatsgevonden. Er zijn veel afspraken al gemaakt.

Ander locaties die genoemd worden in de zienswijze:

Ver wondering (Nieuwveen), Ter Aar West (Ter Aar), Ter Aar Zuid-Oost (Ter Aar), Langeraar Noord-West (Langeraar), Land van Koppen (Noorden), Buytewech Noord (Nieuwkoop), Voormalige gemeentewerf (Zevenhoven), Voormalig gemeentehuis (Zevenhoven) en Damstaete (Langeraar).

Verzoek om alle rechten zoals die nu reeds zijn vastgelegd in de bestaande, vastgestelde bestemmingsplannen en alle ruimtelijke ontwikkelingen die nu reeds, binnen de kaders van het vigerende provinciale beleid zijn ingezet, te blijven respecteren c.q. te faciliteren.

Antwoord: zie thema 2

5 *Verstedelijkingsstrategie*

Bezwaar tegen de aanwijzing van de voormalige regio Rijnstreek als anticepeerregio bevolkingsdaling. De Rijnstreek en daarbinnen de gemeente ligt midden in de Randstad en wordt ten onrechte als krimpregio aangemerkt. Dit is ook al door de gemeente besproken met het rijk. Verzoek om deze afficiëring van het gebied ongedaan te maken.

Antwoord: zie thema 5

6 *Glastuinbouw*

Bezwaar tegen het schrappen van de transformatiegebieden glastuinbouw uit het vigerende beleid. Dit beleid in combinatie met de Ruimte voor Ruimte-regeling leek net succesvol te worden. Hierdoor krijgt het streven naar een duurzame glastuinbouw een negatieve impuls. Het gebruik maken van de Ruimte voor Ruimteregeling is binnen de voormalige transformatiegebieden, nu glastuinbouwgebieden onmogelijk geworden. E.e.a. komt specifiek ook aan de orde in het project Voorwegzone.

Verzoek om de transformatiegebieden uit het vigerende beleid te handhaven en uit te breiden conform de wens van de gemeente. Dit om gezamenlijke doelstellingen te kunnen blijven continueren en succes te vergroten.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

7 *Ruimte voor ruimte, beursreglement*

Bezwaar tegen het schrappen van de Ruimte voor Ruimteregeling. Zie hiervoor ook hiervoor onder punt 6. Speciaal aandacht gevraagd voor de Pilot Beurs, waarbij rechten voor de Ruimte voor Ruimteregeling kunnen worden verhandeld door bedrijven die te klein zijn voor een beroep op de RvR-regeling. Met het schrappen vervalt deze mogelijkheid die perspectiefvol lijkt. Zie bijlage 3 inzake het beursreglement. Verzoek om de Ruimte voor Ruimteregeling te handhaven.

Antwoord

De regeling ruimte voor ruimte is in de ontwerpverordening opgegaan in de maatschappelijke tegenprestatie. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat het Ruimte voor Ruimte-concept mogelijk blijft in de nieuwe regelgeving. Binnen

de nieuwe systematiek waren een financiële bijdrage en/of het slopen van bebouwing dan ook verschillende mogelijkheden voor het leveren van een maatschappelijke tegenprestatie. In de toelichting van de ontwerpverordening is bij de maatschappelijke tegenprestatie ook opgenomen dat duurzame substantiële sanering van gebouwen of kassen kan worden gezien als een vorm van "ruimte voor ruimte". Hoewel de systematiek van deze regeling op onderdelen is aangepast, biedt deze regeling nog steeds de mogelijkheid om bijvoorbeeld de sloop van leegstaande kassen door middel van een (gemeentelijk) fonds te koppelen aan de realisatie van nieuwe ontwikkelingen in het gebied buiten BSD. Naar onze mening is het onderhavige beursstelsel in principe ook toepasbaar onder de nieuwe verordening. Zie ook het thema 3. ruimtelijke kwaliteit.

8 *Landgoedregeling.*

Bezwaar tegen het vervallen van de landgoedregeling. Er zijn drie ontwikkelingen op dit gebied gaande in de gemeente: Landgoed Schilkerweg/Nieuwveen, Landgoed Langeraar Oost en het Landgoed Polder Achttienhoven. Deze initiatieven zouden nu onmogelijk worden. Verzoek om de landgoedregeling te handhaven.

Antwoord

De landgoederenregeling is evenals de regeling ruimte voor ruimte opgegaan in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zie thema 3). Toepassing blijft mogelijk. Bestaande initiatieven kunnen voortgezet worden onder toepassing van het nieuwe handelingskader ruimtelijke kwaliteit.

9 *Mobiliteit*

Aandacht gevraagd voor het tarievenbeleid en daarmee een betaalbaar openbaar vervoer in het landelijk gebied

Antwoord:

De provincie formuleert duidelijk randvoorwaarden aan het tarievenbeleid en de ruimte die de vervoerder heeft om deze vast te stellen. De prijsontwikkeling is hierbij een belangrijk aandachtspunt, die bij de actualisatie van het tarievenbeleid zal worden meegenomen. Zie ook thema 6.1.

10 *Schiphol*

Er wordt een duidelijke visie op de mainport Schiphol gemist in de visie

Antwoord

In de VRM is het provinciaal belang van Schiphol voor de economie van Zuid-Holland benoemd. Verder is aangegeven dat de bereikbaarheid van Schiphol van belang is. Tenslotte is in het programma benoemd dat de provincie een actieve rol inneemt in de overleggen rondom Schiphol vanwege dat economische belang en om een toename van hinder te voorkomen (bijvoorbeeld door intensief betrokken te zijn bij de afspraken uit het Alders-akkoord uit 2008 en het Alders-advies uit 2013). Dit is opgenomen in paragraaf 3.5.2 van het Programma mobiliteit.

11 *Bodem, knikgebieden*

Met instemming heeft de gemeente kennisgenomen van het benoemen van knikgebieden in gebieden die te maken hebben met bodemdaling. De gemeente werkt graag mee in het proces om te komen tot een aanpak van deze gebieden.

Hiervan is met genoegen kennisgenomen

12 *Kwaliteit van landschap, groen en erfgoed.*

Bezwaar tegen de aanduiding strategische reservering natuur en tegen het leggen van Natura2000-criteria op EHS-gebieden die buiten Natura2000 liggen.

Antwoord

Wij zijn van mening dat wij met deze aanduiding een goed evenwicht hebben gevonden tussen het bieden van duidelijkheid en het beperken van planologische schaduwwerking. Voor de overleving van bepaalde soorten binnen Natura2000 is ook de omgeving nodig; dat betekent niet dat ook de omgeving Natura2000 status krijgt. De Natura2000-begrenzing ligt vast in het aanwijzingsbesluit van het rijk en wijzigt niet door de VRM.

13 *Recreatie*

Verzoek om de Nieuwkoopse Plassen als vaargebied gelijk te schakelen aan de Kromme Mijdrecht en de Grecht. Het gebied Nieuwkoop moet worden opgewaardeerd zodat het deel uit kan maken van het recreatie toervaart netwerk (BRTN).

Antwoord

De provincie heeft vanuit het Groenbeleid, thema routestructuren, en Provinciale Vaarwegen en Scheepvaart, toeristisch-recreatieve vaart, gekozen voor haar inzet op het landelijke vaarrouthenetwerk voor zeil- en motorboten, Basis Recreatie Toervaart Netwerk (BRTN). De vaarverbinding Oude Rijn via de Nieuwkoopse Plassen naar de Grecht en Kromme Mijdrecht staat op de huidige Basis Recreatie Toervaart Netwerk --kaart als motorbootroute vermeld, DM: ontsluitingswater met doorvaartbeperkingen. Zie ook thema 13.

Door het op afstand bedienbaar maken van de bruggen door de gemeente Nieuwkoop, het oplossen van de doorvaartbeperkingen, is een aanpassing van de BRTN-norm, naar een volwaardig ontsluitingswater, aan te bevelen. De herziening van het BRTN – netwerk, door de Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN), zal in 2014 plaatsvinden. Een verzoek tot opwaardering van de route zal bij SRN, ingediend moeten worden. Na herziening en vaststelling van de BRTN-kaart, kan deze later aan VRM worden toegevoegd.

14 *kanttekeningen bij de verordening*

- 14.1 Kruielgevallenregeling, te overgereguleerd, treedt binnen gemeentelijke bevoegdheden en er worden eisen gesteld die verder gaan dan de wettelijke bepalingen.
- 14.2 Bestaand gebruik; deze term moet ook gelden voor gebruik dat nog niet aanwezig is maar waar dat rechtmatig uit gevoerd kan worden.
- 14.3 er worden niet te objectiveren termen gebruikt die afbreuk doen aan de rechtszekerheid, zoals het vervangen van de ruimte voor ruimteregeling door maatschappelijke tegenprestatie.
- 14.4 Aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 14.5 Bepaling dat waterbeheerders de beschermingszones bepalen staat op gespannen voet met de bevoegdheden van bevoegd gezag.
- 14.6 De verordening stelt te veel eisen op het terrein van archeologie terwijl de provincie daar geen bevoegdheden voor heeft.
- 14.7 De provincie kan niet eisen dat een ontheffing van de verordening moet worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is in strijd met de Wabo en de Wro.
- 14.8 Problemen met de overgangsbepaling rond EHS begrenzing.

Antwoord

- 14.1 Zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening
- 14.2 Zie thema 11.1 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 14.3 De verordening bevat zowel doel- als verbodsbepalingen. Verbodsbepalingen lenen zich voor scherpe formuleringen en objectieve normen. Doelbepalingen daarentegen beogen ruimte te bieden voor maatwerk en een afweging op gemeentelijk niveau. Het is dan vrijwel niet te vermijden om ook termen te gebruiken die lastig te objectiveren zijn, zoals “geen significante aantasting”, “kleinschalig” en “gebiedseigen”. Invulling van dergelijke termen in de verordening, beperkt automatisch de afwegingsruimte. De provincie is hier daarom terughoudend mee. Dit neemt niet weg dat een te ruim gebruik van niet of lastig te objectiveren termen afbreuk doet aan de rechtszekerheid. Op dit punt is het nieuwe afwegingskader ruimtelijke kwaliteit daarom nog eens goed tegen het licht gehouden. Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit.
- 14.4 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.
- 14.5 De regeling in de verordening bevat op dit punt een verwijzing naar de legger van de waterbeheerder. Het artikel schrijft voor dat de daarin opgenomen beschermingszone ook wordt opgenomen in het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan biedt hiermee duidelijkheid voor grondgebruikers. Het bestemmingsplan zou anders ontwikkelingen kunnen toelaten die niet in overeenstemming zijn met de legger. Het gaat wat ver om dit te zien als een doorkruising van bevoegdheden.

- 14.6 Het feit dat de gemeente eigen taken en bevoegdheden heeft, neemt niet weg dat de provincie hierop ruimtelijk beleid kan voeren en ruimtelijk instrumentarium kan inzetten als provinciale belangen dit noodzakelijk maken.
- 14.7 De wet schrijft inderdaad voor dat Burgemeester en Wethouders een verzoek om ontheffing kunnen indienen. De verordening maakt dit ook mogelijk. Het verzoek hoeft niet te worden voorgelegd aan de Raad. Wel moet duidelijk zijn dat het verzoek in overeenstemming is met de raad. Dit kan bijvoorbeeld ook blijken uit een door de Raad vastgestelde structuurvisie of ander beleidsdocument.
- 14.8 In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is bepaald dat Provinciale Staten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur vaststellen. Vandaar dat artikel 3.5 (wijziging begrenzing door Gedeputeerde Staten) niet van toepassing is op de Ecologische Hoofdstructuur. Omdat wijziging van de begrenzing, zoals bedoeld in artikel 3.5, is beperkt tot kennelijke onjuistheden in de begrenzing of strijdigheid met een hogere regel, kan afwijking van het Barro op dit punt bij nader inzien wel worden verantwoord. Het tweede lid van artikel 3.5 (beperking voor Ecologische Hoofdstructuur) wordt daarom geschrapt.

Conclusie: De zienswijze ad 14.8 leidt tot aanpassing van de verordening:

In artikel 3.5 (wijziging begrenzing door Gedeputeerde Staten), wordt het tweede lid (beperking voor ecologische hoofdstructuur) geschrapt.

15 *Kanttekeningen bij de Visie en Programma ruimte*

- 15.1 Legenda uit het Gebiedsprofiel Hollandse Plassen is niet overgenomen.
- 15.2 Nieuw Amstel Oost en Paradijsweg ontbreken op de kaart logistiek industrieel systeem
- 15.3 Greenport Aalsmeer wordt gemist op kaart ruimtelijke hoofdstructuur
- 15.4 Uitbreiding Schoterhoek II (Nieuwveen) op kaart opnemen (beter benutten bebouwde ruimte, ruimtelijke reserveringen bedrijventerreinen en strategie voor bedrijventerreinen en kaart bedrijventerreinen bij verordening.
- 15.5 Bezwaar tegen de benadering internetwinkels
- 15.6 Greenport Aalsmeer meenemen in par. 2.4.2 van het PR.
- 15.7 Kaart 13 bij cultureel erfgoed ontbreken: Hollandse Waterlinie (wel in tekst), oude gemalen en sluizen en karakteristieke veenlinten en unieke verkaveling (wel in tekst).
- 15.8 bestaand stads- en dorpsgebied (kaart beter benutten bebouwde ruimte) stemt niet overeen met werkelijkheid en kaart BSD

Antwoord

- 15.1 De legenda van de kwaliteitskaart was uitgangspunt voor de uitwerking van de gebiedsprofielen. Zo ook voor het gebiedsprofiel Hollandse Plassen. De structuur van de kwaliteitskaart is nu zodanig gewijzigd dat een aantal voorheen verschillende kaartlagen (legenda-eenheden) samengevoegd zijn. Zo waren de verschillende landschappen voorheen verspreid over zeven kaarten, die nu zijn samengevoegd tot 1 landschapskaartlaag. Dit heeft geen inhoudelijke consequenties voor het gebiedsprofiel.
- 15.2 15.2 Deze locaties worden als onderdeel van de Greenport Aalsmeer op de kaart gezet. Zie ook thema 14.
- 15.3 De greenport Aalsmeer wordt op de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur aangegeven
- 15.4 De locatie Schoterhoek II in Nieuwveen is opgenomen als zacht aanbod op de kaart Ruimtelijke reserveringen in het Programma ruimte.
- 15.5 Zie thema 4.
- 15.6 In paragraaf 2.4.2 is aandacht besteed aan de Greenport Aalsmeer.
- 15.7 De Oude Hollandse Waterlinie wordt beschreven als kroonjuweel bij de Kwaliteitskaart (laag van de beleving). De daarbij behorende kaart is opgenomen in de visie (par. 3.2.2. De kwaliteitskaart). Deze bevat ook de Oude Hollandse Waterlinie. Dit is minder opgevallend omdat deze kaart niet nogmaals apart is opgenomen als onderdeel van het Programma ruimte.
Oude gemalen en sluizen vormen als zodanig geen aparte provinciale beleids categorie. Oude gemalen zijn wel onderwerp van beleid in de zin van historische poldermolens: instandhouding als monument en bescherming molenbiotop. Verder kunnen gemalen en sluizen onderdeel zijn van de zgn. provinciale erfgoedlijnen (waaronder de Oude Hollandse Waterlinie). Het beleid voor deze erfgoedlijnen is gericht op

beleving en benutting van erfgoed en opgenomen in Uitvoeringsprogramma Erfgoedlijnen 2013-2016. Er is geen afzonderlijk beschermingsregime voor deze erfgoedlijnen In de Visie Ruimte en Mobiliteit. Veenlinten zijn welbeschreven. De veenlinten zijn onderdeel op de Kwaliteitskaart (laag cultuurlandschappen). De unieke verkaveling is ook onderdeel van de kwaliteitskaart via de legenda-eenheid 'veenweide'. Hieraan is ook de ambitie gekoppeld dat de diversiteit aan verkavelingspatronen bewaard moet blijven.

15.8 Zie thema 14.

Conclusie: De zienswijze 15.2 en 15.3 leiden tot aanpassing van de kaart.

A-41 Aanvulling zienswijze Nieuwkoop

16 Aanvulling: Ontheffingsverzoeken Schilkkade 5 en Desch E-Pla.

De gemeente Nieuwkoop verzoekt om een positief besluit op de ontheffingsverzoeken voor Schilkkade 5 en het bedrijf Desch E-Pla en deze ontheffingen integraal mee te nemen in de Visie Ruimte en Mobiliteit. Het eerste ontheffingsverzoek gaat over de wens om op het perceel van Schilkkade 5 een cluster van 10 Ruimte voor Ruimte woningen te realiseren. Het gebied dat is thans glastuinbouwgebied, maar de bedoelde percelen zijn daar in feite niet voor geschikt.

Het ontheffingsverzoek van Desch E-pla betreft een bedrijfsuitbreiding met 100 % van een kunststofverwerkend bedrijf voor de tuinbouwsector voor een deel in glastuinbouwgebied. Een ontheffing voor deze uitbreiding is op basis van het vigerende beleid PSV en VR niet goed mogelijk, omdat de gewenste bedrijfsuitbreiding van meer dan 30% geen bijzondere omstandigheid is, maar voorzienbaar is. Het ontheffingsinstrument mag van de wet niet voor voorzienbare situaties worden gebruikt...

Daarnaast is de gemeente Nieuwkoop voornemens nog een gelijklopende aanvraag in te dienen voor de Westkanaalweg en Anjerstraat. Over de problematiek is al ruim overleg gevoerd met de provincie. Dit betreft twee ruimte voor ruimte verzoeken in een smalle strook tussen Westkanaalweg en Anjerstraat en langs de Anjerstraat in glastuinbouwgebied. Met het eerste verzoek in de strook tussen Westkanaalweg en een deel van de Anjerstraat heeft de Provincie in 2008 met een principeverzoek reeds ingestemd met 8 ruimte voor ruimte woningen, omdat dit gebied veel te smal is voor moderne glastuinbouwbedrijven.. In het bestemmingsplan glastuinbouwgebieden uit 2013 heeft deze strook ook de bestemming woningen gekregen. De Provincie heeft deze strook echter nog niet uit de glastuinbouwcontour gehaald

Het tweede verzoek betreft een aansluitend deel langs de Anjerstraat waar nog twee overgebleven keleine gebiedjes glastuinbouwgebied liggen met een voormalige tuinderswoning er tussenin. Hier ligt een verzoek van twee voormalige glastuinders en de gemeente Nieuwkoop om een cluster van 5 ruimte voor ruimte woningen te realiseren. Deze locatie is niet geschikt om als duurzaam glastuinbouwgebied te ontwikkelen omdat deze kavels veel te klein zijn voor moderne glastuinbouwbedrijven.

Antwoord ontheffingsverzoek Schilkkade 5

Ruimte voor Ruimte woningen zijn in glastuinbouwgebied niet toegestaan. Wij erkennen dat het perceel van Schilkkade 5 om tal van redenen niet meer geschikt is voor duurzame glastuinbouw. Omdat de voorgestelde Ruimte voor Ruimte woningen geclusterd worden gebouwd en aansluiten op de reeds aanwezige bebouwing in het gebied zien wij hier winst voor de ruimtelijke kwaliteit. Wij zullen de bedoelde locatie schrappen als glastuinbouwgebied.

Antwoord ontheffingsverzoek Desch E-Pla

Het ontheffingsverzoek is tot op heden nog niet ingewilligd omdat wij nog naar een oplossing zoeken voor uw verzoek. Wij zien nu de volgende oplossingsrichting. In de ontwerp nieuwe Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) wordt voorgesteld uitbreidingen van niet-agrarische bedrijven van meer dan 30% niet langer uit te sluiten, zeker niet als er geen andere reële mogelijkheden zijn, zoals bij Desch E-Pla vanwege hoge verhuiskosten het geval is. Verder halen wij de glascontour van het perceel in eigendom van Desch E-Pla, omdat dit gebied te klein is voor moderne glastuinbouwbedrijven. Na vaststelling van de VRM is het uitbreidingsplan wel mogelijk onder voorwaarde dat de ruimtelijke kwaliteit behouden blijft , zie daarvoor thema 3. Er is dan geen ontheffing meer nodig. Na vaststelling van de VRM kan de gemeente de procedure voor wijziging van het bestemmingsplan in gang zetten.

Antwoord aanvullende verzoeken: Westkanaalweg en Anjerstraat

Wij kunnen instemmen met dit verzoek omdat deze clusterlocatie van 'ruimte voor ruimte' woningen ervoor zorgt dat de ruimte voor ruimte woningen niet overal in het buitengebied komen te staan. De woningen in het tweede verzoek sluiten ook aan bij de reeds aanwezige en toekomstige bebouwing langs de Anjerstraat. Ruimtelijk vormen ze een logische afronding van de kern Papenveer en liggen ze tussen de huidige kern en het glastuinbouwgebied zodat de geplande ruimte voor ruimte woningen de openheid nauwelijks aantasten. In de bestemmingsplanprocedure zal de gemeente moeten opereren conform het beleid ruimtelijke kwaliteit.

Voor al deze verzoeken geldt dat de provincie in het kader van de bestemmingsplanprocedure nog de definitieve ruimtelijke kwaliteitsafweging maakt. Ook dat het verlies aan glasareaal ruimschoots wordt gecompenseerd doordat de Bovenlanden langs de Amstel in 2012 weer als duurzaam glastuinbouwgebied zijn aangemerkt.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot wijziging van de glascontour in de Verordening ruimte. Het perceel Schilkkade 5, het perceel van Desch E-Pla en de percelen tussen Westkanaalweg en Anjerstraat en langs de Anjerstraat worden uit de glascontour van de Verordening ruimte gehaald.

A-42 Gemeente Vlist

Zie de gemeenschappelijke zienswijze van de K5 gemeenten A-31

A-43 Gemeente Wassenaar

1 Sturingsfilosofie

Principe van de sturingsfilosofie wordt van harte ondersteund

Hiervan is met genoegen kennisgenomen

2 Ruimtelijke hoofdstructuur

De gemeente constateert dat de uitwerking in het Programma ruimte en de Verordening ruimte in tegenspraak lijkt te zijn met de in de Visie beschreven rolverdeling provincie-gemeente, omdat Programma en Verordening door hun gedetailleerdheid. Welke beleidsvrijheid is er voor de gemeente gelet op de sturingsfilosofie en de uitwerking in Programma en Verordening ruimte?

Antwoord: zie thema 1 en 2

3 Rijnlandroute

Ook de gemeente Wassenaar ziet dat de sector verkeer en vervoer kansen biedt om een groot effect te realiseren in de energietransitie en is van mening dat dit van belang is uit het oogpunt van duurzaamheid. In de concept Visie Ruimte en Mobiliteit is expliciet aangegeven dat u deze strategie bij de Rijnlandroute wilt toepassen. De gemeente is benieuwd hoe dat gerealiseerd wordt. Deze maatregelen mogen echter niet ten koste gaan van de ruimtelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit.

Antwoord

In de visie is slechts in algemene zin aangegeven dat waar mogelijk energietransitie aan de orde is bij de aanleg van infrastructuur. Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp-provinciaal inpassingsplan en het ontwerp-Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. Graag treden wij daarover met u in overleg om te bezien in hoeverre deze ambitie is of kan worden verwezenlijkt binnen de daarvoor geldende financiële kaders.

4 Openbaar vervoer afstemmen op de vraag

Wassenaar vindt het een goede ontwikkeling dat afstemming plaatsvindt tussen de verschillende concessieverleners met betrekking tot het tarievenbeleid. Reizigers mogen wat Wassenaar betreft geen enkele hinder ondervinden van concessiegrenzen. In de Visie Ruimte en Mobiliteit dient dan ook nadrukkelijk opgenomen te worden op welke wijze de provincie dit wil bewerkstelligen. Het strategische doel om het aanbod van openbaar vervoer beter te laten aansluiten op de maatschappelijke vraag mag niet ten koste gaan van het bedieningsniveau in de (woon)wijken. Wij verzoeken u dan ook meer aandacht te besteden aan het openbaarvervoer in de 'haarvaten', het zogenoemde onderliggende net. Dit onderdeel is onderbelicht. Met name in dun bevolkte gebieden is openbaar vervoer erg belangrijk, om de grote groep vergrijzende inwoners mobiel te houden. Alleen aanbieden van voldoende en kwalitatief goede voorzieningen voor ketenmobiliteit, zoals fietsenstallingen en parkeerplaatsen is onvoldoende.

Antwoord:

Ten aanzien van de tarieven vindt de provincie een goede afstemming belangrijk. Het uitgangspunt hierbij is ook voor de provincie dat reizigers geen hinder ondervinden van concessiegrenzen. Er wordt op dit moment in samenwerking met de partners in de Zuidvleugel gewerkt aan gezamenlijke tariefproducten en abonnementen, zodat een probleemloze overstap mogelijk is. Ook bij de actualisatie van het tarievenbeleid zal dit uitgangspunt een belangrijke rol spelen. Voor verdere beantwoording zie thema 6.1

5 *Detailhandel*

Volgens de gemeente druist de mogelijkheid voor Leidschendam-Voorburg om Leidsenhage kwantitatief te versterken in tegen de ontwikkelingen die momenteel gaande zijn in de detailhandelsbranche. Bij een te verwachten kwantitatieve versterking van Leidsenhage spreken de gemeente de vrees uit voor de aantasting van het woon- en leefklimaat in Wassenaar door een toename van de leegstand die mogelijk ontstaat bij een kwantitatieve versterking van Leidsenhage.

Antwoord

De VRM ziet voor de regio Haaglanden nog uitbreidingsmogelijkheden voor de detailhandel en rekent Leidsenhage tot de categorie 'te ontwikkelen centra'. Vanuit dat gezichtspunt wordt een versterking van Leidsenhage ondersteund. Wij zijn evenwel van mening dat de beoogde versterking niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit van de provinciale detailhandelsstructuur, uitholling van de functie van andere hoofdwinkelgebieden of leiden tot onaanvaardbare leegstand.

Wij hebben begrepen dat het DB Haaglanden positief heeft besloten over een aanzienlijke kwantitatieve versterking van Leidsenhage. Wij hebben het stadsgewest Haaglanden gevraagd nader inzicht te geven in bovenstaande punten. Er is nog geen reactie ontvangen. Kwantitatieve uitbreidingen, ook als die plaatsvinden binnen de provinciale hoofdstructuur detailhandel, zullen worden getoetst aan de inhoud van artikel 2.1.4 van de Verordening ruimte.

6 *Woningbouwlocaties*

De gemeente vraagt bevestiging dat woningbouwlocaties die in vigerende bestemmingsplannen als zodanig bestemd zijn al dan niet met een uitwerkingsbevoegdheid van het college van Burgemeester en wethouders, gerealiseerd kunnen worden en dat hiervoor niet de plicht geldt om binnen 3 jaar het bestemmingsplan te herzien. Wat valt onder 'verstedelijking'? Moet hiertoe bijvoorbeeld ook de bouw van 1 of 2 woningen worden gerekend en het splitsen van woningen of een functieverandering naar wonen? Deze kleinschalige ontwikkelingen zijn essentieel voor de vitaliteit van Wassenaar.

Antwoord: zie thema 2

7 *Valkenburg*

Opmerkingen bij het beleid betreffende deze bouwlocatie in hoofdlijnen:

In het Programma ruimte wordt over de Locatie Valkenburg o.m. gesteld dat:

- 1 vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling een ontwikkeling van de locatie vanuit het noorden voor de hand ligt;
- 2 de door gemeente en ontwikkelaar overwogen ontwikkeling vanuit enkele 'bronpunten' moet gebeuren in het gebied ten noorden van de korte landingsbaan;

- 3 het topmilieu gerealiseerd zal worden in het zuidelijk deel van de locatie, waarbij gestreefd wordt naar behoud van een zo breed mogelijke groene buffer.

De gemeente Wassenaar vindt dat de punten 1 en 2 in overeenstemming zijn met de door Provinciale Staten in 2009 vastgestelde voorwaarde dat moet worden gebouwd van noord naar zuid. Aan punt 2 zou, gelet op de brief van de Gedeputeerde Veldhuijzen aan de Stuurgroep d.d. 11 oktober 2013, moeten worden toegevoegd dat "de algehele planontwikkeling, onderbouwd met een stappenplan, in eerste instantie zoveel mogelijk moet worden beperkt tot het gebied ten noorden van de korte landingsbaan".

In punt 3 mist volgens de gemeente een tweede voorwaarde van Provinciale Staten t.w.: "Indien er onvoldoende behoefte is aan woningen in het topmilieu zal het niet ontwikkelde zuidelijke deel van de locatie worden toegevoegd aan de groene bufferzone tussen Valkenburg en Wassenaar."

Twijfels van de gemeente bij de realisering van het Masterplan bij het topmilieu wonen en die stelt: Maak de buffer nu vast een 200 tot 250 meter breder.

De gemeente verwacht strikte naleving van de beide voorwaarden van Provinciale Staten en planverbetering overeenkomstig het beleid in de Visie Ruimte en Mobiliteit een belangrijk uitgangspunt zal blijven in het provinciaal optreden t.a.v. de locatie Valkenburg. Suggestie om de al eerder door de gemeente geopperde bestemmingsregeling met drie plandelen en een besluitvormingsproces dat de ontwikkeling in fasen stuurt, als uitgangspunt te hanteren.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

8 *Windenergie bij het Valkenburgse Meer*

De gemeente wijst de zoeklocatie bij het Valkenburgse Meer af.

Antwoord: zie thema 10.4

9 *Kwaliteit van landschap, groen en erfgoed*

De gemeente pleit ervoor dat bedrijfsontwikkelingen voor duurzaam behoud van de economische dragers (agrarische bedrijvigheid en landgoederen) van Duin Horst & Weide mogelijk blijven.

Antwoord

Deze ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de ruimtelijke kwaliteit per saldo gelijk blijft of verbeterd wordt. Een gebiedseigen ontwikkeling passend bij aard en schaal van het landschap ter plaatse is in elke beschermingscategorie mogelijk.

10 *Ecologische verbinding*

Verzoek aan de provincie om de realisering van de ecologische verbinding Lentevreugd-Papeweg een actieve rol op te pakken door met alle betrokken partijen actief te gaan samenwerken aan de uitwerking van deze ecologische verbinding inclusief de faunapassage ter plaatse van de A44 en de recreatieve verbinding - een essentieel grote bijdrage leveren aan de vergroting van de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten in Duin Horst & Weide.

Antwoord

De provincie ondersteunt de ambitie van een ecologische en recreatieve verbinding bij de A44 ter hoogte van Maaldrift. Samen met gebiedspartijen zullen wij de mogelijkheden voor realisatie verkennen.

11 *Aanpassing bestemmingsplannen en bouwmogelijkheden*

De gemeente wijst de verplichting tot het herzien van bestemmingsplannen af. De gemeente heeft een groot aantal recente bestemmingsplannen die nog niet geëffectueerd zijn, maar wel het gewenste beleid weergeven. Herziening van deze plannen en de bouwmogelijkheden daarbinnen, is niet gewenst.

Antwoord: zie thema 5 en 11

12 *Bestemmingsplan landelijk gebied*

Het bestemmingsplan landelijk gebied moet vanwege de termijn van 10 jaar worden herzien. De gemeente verzoekt om aan te geven dat zij de huidige bebouwingmogelijkheden o.a. op het terrein van de voormalige dierentuin en bij de camping Duinhorst in dit nieuwe plan kan opnemen. Lijst uit bijlage 1:

- Vm. dierentuin Louwman - wonen uit te werken. rijkstraatweg achter de nrs. 667, 669 en 675
- De Bloemert - wonen
- Landgoed Duindigt, herbouw vm. Portierswoning, 120 m2 en 720 m3
- Blankenhoeve, 300 m2 en 2760 m3
- Katwijkseweg nabij 25, ombouwmogelijkheid van bollenschuur naar woning
- Groot Haesebroekseweg naast nr. 20, (200 m2 en 955 m3)
- Laan van Hoogwolde naast nr. 1 (2 bouwmogelijkheden)
- Bedrijfswoning camping Duinhorst
- Herontwikkeling rijksstraatweg 601

Antwoord: zie thema 2

13 *Aanpassing bestemmingsplan Zijdeweg*

De gemeente vraagt om bevestiging van de met de provincie gemaakte afspraken over deze locatie.

Antwoord

Met de gemeente is 2 jaar geleden afgesproken dat aan de uitbreiding van het dierenpension meegewerkt kon worden echter de gemeente diende wel een verzoek in te dienen om de bebouwingscontour "in- en uit te deuken". Hierdoor zouden de gronden die noodzakelijk zijn voor de uitbreiding binnen de bebouwingscontour komen te liggen. Het verzoek hebben we echter nooit van de gemeente ontvangen. De ontwikkeling zal met de VRM opnieuw onderbouwd moeten worden.

14 *Kaartmateriaal visie*

- 14.1 Kanttekeningen bij de kaart ruimtelijke hoofdstructuur, deze staat op gespannen voet met de kaartlagen van de kwaliteitskaart.
- 14.2 Vitale dorpen nabij de stedelijke agglomeratie; de Kievit is geen aparte kern maar gewoon een buurt van de kern van Wassenaar.
- 14.3 'Kwaliteitskaart 'laag van de beleving', deze kaart kan niet worden ingezoomd waardoor de gemeente de grenzen niet kan controleren.

Antwoord

- 14.1 De kaart ruimtelijke hoofdstructuur en de beleidsbeelden worden met elkaar in een lijn gebracht. Zie verder thema 14.
- 14.2 De kaart ruimtelijke hoofdstructuur wordt geactualiseerd. De verzameling steden en kernen wordt gecombineerd. Wassenaar wordt als een samenhangend dorp verbeeld.
- 14.3 Alle kaartlagen van de kwaliteitskaarten worden aanklikbaar (en inzoombaar) gemaakt. Zie thema 3 en thema 14.

Conclusie: De zienswijzen leiden allen tot aanpassing van de kaarten.

15 *Kanttekeningen bij de verordening*

15 *Kanttekeningen bij de verordening*

- 15.1 begrippen verduidelijken:
 - molen-, kasteel- en landgoedbiotoop,
 - beeldkwaliteitsparagraaf, maatschappelijke tegenprestatie.
 - stedelijke ontwikkeling als het gaat om kwaliteit en kwalitatief en ruimtelijke kwaliteit, (pag. 7, 8).
 - Wat wordt in art. 2.2., lid 2a verstaan over het gelijk blijven of de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit?
- 15.2 Verzoek om een ruimere overgangsregeling te hanteren zoals in de vigerende verordening ook al het geval was
- 15.3 Er is onduidelijkheid over bepaalde definities en concrete toepassing van de artikelen. Voorbeelden: In definitie Bestaand stads- en dorpsgebied: wat is bouwrijp gemaakt? Wat is naast de definitie de functie van de kaart Bestaand stads- en dorpsgebied?

- 15.4 Artikel 2.1.4 lid 1 Detailhandel; nij Lid 3 uitzonderingen buiten de centra onder b meer uitzonderingen benoemen.
- 15.5 Artikel 2.2.2. Regels voor landschap, groen en cultuurhistorie lid 1; Duin Horst & Weide bevat categorie 1 en een categorie 2. Hoe hier in de praktijk mee omgaan? TOEVOEGEN: dat er al eerder afspraken zijn gemaakt met de provincie.
- 15.6 Artikel 2.2.2. Regels voor landschap, groen en cultuurhistorie lid 2; Wat is de definitie van kleinschalig?
- 15.7 Artikel 2.2.2. Regels voor landschap., groen en cultuurhistorie lid 4; D, de bouw van een woning in ruil voor het afbreken van glas of bedrijfsgebouwen
- 15.8 Artikel 2.2.2. Agrarische bedrijven; Wordt bedoeld binnen twee hectare van bestaande bebouwing?
- 15.9 Artikel 2.2.2. Lid 2 onder b; Wie meet dit? En hoe toon je dit aan. Is dit realistisch?
- 15.10 Artikel 2.2.2. Lid 3; Is dit lid niet veel te eng geformuleerd? Of valt alles onder recreatie?
- 15.11 Artikel 2.2.4. Bestaande niet agrarische bedrijven en bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied; Hoe zit het met uitbreiding van een groot agrarisch bedrijf binnen bestaand stads- en dorpsgebied.
- 15.12 Artikel 2.2.6 Lid 1b Molenbiotoop; Geldt dit ook voor afspraken die al in het bestemmingsplan zijn vastgelegd?.
- 15.13 Artikel 2.2.7 Bescherming landgoed en kasteelbiotoop Lid 1; Definieer wat aantasting is; Lid 1 b: toevoegen: of dit gericht is op verbetering van economisch functioneren van een landgoed of kasteel Lid 3 Niet bij nieuwe ontwikkelingen? Dit artikel is echt te beperkend!
- 15.14 Toelichting op verordening, artikel 2.2.1. Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie; Opnieuw; hoe zit het met bestaande afspraken? Het aanleggen van wandel- en fietspaden is gebiedseigen in cat. 1 of 2, en TOP's? N.b.t. sturing door de provincie. Geldt dit ook voor bestaande afspraken met de provincie, die nog niet zijn uitgevoerd?
- 15.15 Toelichting verordening. Artikel 2.2.7 Bescherming landgoed en kasteelbiotoop: Er staat: 'in het kader van het nee tenzij beleid zijn er geen andere bouwwerken toegestaan die de biotoopwaarden aantasten en wordt de ruimte vrij en open gehouden'. TOEVOEGEN: tenzij voor economisch functioneren noodzakelijke bebouwing.

Antwoord

- 15.1 Voor de molenbiotoop en de kasteel- en landgoedbiotoop bevat de verordening een uitvoerige regeling. Het toevoegen van begrippen, zou een herhaling van de regeling betekenen en is dus niet nodig. Het begrip stedelijke ontwikkeling is gedefinieerd in de begripsbepalingen. Zie verder thema 3, ruimtelijke kwaliteit.
- 15.2 Zie thema 11.2 toepasselijkheid verordening
- 15.3 Zie thema 2.1 ladder voor duurzame verstedelijking, thema 3 ruimtelijke kwaliteit, thema 7 landbouw
- 15.4 Artikel 2.1.4, lid 3 noemt specifieke detailhandelsbranches die toelaatbaar zijn buiten de centra. Het gaat bijvoorbeeld om volumineuze goederen, tuincentra, bouwmarkten en vormen kleinschalige detailhandel. Uit deze zienswijze blijkt niet welke uitzonderingen toegevoegd moeten worden.
- 15.5 Zie thema 3.
- 15.6 Zie thema 3, ruimtelijke kwaliteit
- 15.7 De regeling 'glas voor glas' gaat over het mogelijk maken van meer dan 2 hectare kassen bij een glastuinbouwbedrijf buiten de aangewezen glastuinbouwgebieden, in ruil voor sanering van kassen elders. Indien gebruik wordt gemaakt van deze regeling is het niet mogelijk om het gesaneerde glas ook in te zetten bij 'ruimte voor ruimte' constructies of iets dergelijks.
- 15.8 In de verordening is bepaald dat omvang van een agrarisch bouwperceel ten hoogste 2 hectare bedraagt. Het bouwperceel mag geheel worden benut voor bebouwing, voor zover die bebouwing noodzakelijk en doelmatig is voor de agrarische bedrijfsvoering.
- 15.9 Uitgangspunt van de regeling 'glas voor glas' is dat de ruimtelijke kwaliteit per saldo verbetert. Dit moet worden onderbouwd in de toelichting van het bestemmingsplan. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat glas in een gebied met een relatief lage ruimtelijke kwaliteit wordt verplaatst naar een gebied met een veel hogere ruimtelijke kwaliteit.
- 15.10 De term "verbredingsactiviteiten" is niet gedefinieerd en biedt dus ruimte aan een scala aan activiteiten. Zorg, recreatie, energie-installaties en de verkoop van producten uit eigen teelt, zijn slechts enkele voorbeelden.

- 15.11 In de verordening zijn geen specifieke regels opgenomen voor agrarische bedrijven binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Als het gaat om een omvangrijk agrarisch bedrijf, zoals in de zienswijze is aangegeven, is het ook nog maar de vraag of het betreffende gebied in dat geval wel kan worden aangemerkt als bestaand stads- en dorpsgebied. Er is dan immers geen sprake van een bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing.
- 15.12 De regeling voor de molenbiotoop geldt ook voor ontwikkelingen die nog niet zijn gerealiseerd, maar die wel zijn opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Zie thema 11.1 aanpassing bestemmingsplannen.
- 15.13 De regeling voor de kasteel- en landgoedbiotoop is niet nieuw, maar ook al opgenomen in de geldende verordening. De regeling sluit een nieuwe ontwikkeling die is gericht op de verbetering van het economisch functioneren van het landgoed niet uit, voor zover de waarden van de landgoed- en kasteelbiotoop daarmee worden verbeterd en versterkt. De in het derde lid opgenomen afwijkmogelijkheid heeft ook betrekking op een nieuwe ontwikkeling mits sprake is van een zwaarwegend algemeen belang en er geen reële andere mogelijkheid is.
- 15.14 Zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit en thema 11.1 aanpassing bestemmingsplannen.
- 15.15 Zie antwoord onder 15.13.

16 *Kaarten Verordening ruimte Aanklikbare kaartlagen 1 t/m 12*

Op de kaartlagen kan weliswaar worden ingezoomd, maar omdat de ondergrond ontbreekt is de juistheid van de (begrenzingen van de) aanduidingen op de kaarten niet te beoordelen. Verzoek om de ondergrond toe te voegen en wel zodanig dat deze verschijnt wanneer wordt ingezoomd.

Antwoord: zie thema 14

A-44 Gemeente Delft

1 *Sturen op hoofdlijnen*

Het uitgangspunt dat wat lokaal/ regionaal kan, ook lokaal/ regionaal wordt opgepakt en wat provinciaal moet ook provinciaal wordt aangestuurd, lijkt niet overal te zijn toegepast. Ruimtelijke ontwikkelingen zonder provinciale werking moeten een lokale gemeentelijke verantwoordelijkheid blijven. Als voorbeeld de manier waarop sturing wordt gegeven aan lokale detailhandelsontwikkelingen.

Antwoord: zie thema 1, 2 en 4

2 *Aanpassing bestemmingsplannen*

Bezwaar tegen de genoemde termijn. Voor Delft leidt dit tot problemen bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld de Biotech Campus Delft op het DSMterrein en de ontwikkeling van Spoorzone.

Antwoord: zie thema 11

3 *Intrekken van beleid*

Merkwaardig dat verschillende beleidsdocumenten ingetrokken met het vaststellen van de Visie Ruimte en Mobiliteit. Die zijn na zorgvuldige en uitgebreide raadpleging van betrokkenen opgesteld. Bovendien is een deel pas recentelijk vastgesteld en wordt nu al weer ingetrokken. Niet duidelijk is wat er gebeurt met de inhoud en afspraken in deze stukken, als de Woonvisie en de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond Zuid Holland. Als voorbeeld de grote grondwateronttrekkingen door industriële bedrijven en de gevolgen van het stopzetten van deze grondwateronttrekkingen zoals dat in Delft aan de orde is.

Antwoord

Wij willen al het ruimtelijke georiënteerde beleid, geïntegreerd met het mobiliteitsbeleid, bundelen in één Visie Ruimte en Mobiliteit, zodat het beleid zich onderling versterkt. Het is uiteraard ongewenst dat er meerdere beleidsvisies zijn met betrekking tot een zelfde onderwerp. Dat houdt in dat bestaande visies, die daarop betrekking hebben, worden ingetrokken. De beleidsstandpunten uit de in te trekken visies zijn opgenomen in de

VRM of het Programma ruimte en concrete uitvoeringsacties zullen worden belegd en nadere uitvoeringsprogramma's. Een overzicht van de vertaling van het beleid uit de Woonvisie en de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond wordt gegeven in Was-Wordt overzichten, die als bijlage bij deze Nota van Beantwoording zijn gevoegd.

Voor wat betreft het aspect van grondwateronttrekking Delft Noord wordt verwezen naar antwoord op A13, punt 21.

4 *TIC Delft*

TIC Delft bestaat in geografische zin uit meerdere onderdelen: de TU Campus, Technopolis, DSM-terrein en de locaties van UNESCO IHE en het Reinier de Graaf Gasthuis, zoals opgenomen in het RSR. Genoemde locaties moeten allen de aanduiding 'kenniscentrum' krijgen.

Antwoord

Wij onderkennen de status van Unesco IHE en het Reinier de Graaf ziekenhuis- ook binnen het TIC Delft concept maar als het gaat om nieuwe kantoorontwikkelmogelijkheden beperken wij ons in de VR tot de meer grootschalige ontwikkelingen in uw gemeente (DSM, TU-wijk en Technopolis).

5 *Bruggen (Gelatinebrug en Faradaybrug)*

Het pleidooi voor het verder uitbouwen van de functie van de Delftse Schie tussen Rotterdam en Delft zuid, voor met name het goederenvervoer over water, wordt onderschreven. Maar deze capaciteitsvergroting van de Schie mag ten noorden van de N470 niet ten koste gaan van gewenste ontwikkelingen in Delft. Brughoogten zijn daarvan een goed voorbeeld; om de Schie tussen Rotterdam en Den Haag te upgraden voor scheepverkeer is de ambitie de doorvaarhoogte bij bruggen zoveel mogelijk aan te passen aan het wensbeeld van minimaal 3 meter. Geen van de Delftse fietsbruggen voldoet aan het wensbeeld van 3 m en het is voor fietsverkeer en de ruimtelijke inpassing van deze in stedelijke omgeving gelegen bruggen, ongewenst de doorvaarhoogte te vergroten. De Gelatine fietsbrug, die de ontbrekende schakel in het fietsnetwerk tussen de Abtswoudsebrug en de Kruithuisbrug in moet vullen, ontbreekt in de visie..

Evenmin wordt de Faradaybrug, de zuidelijk van de Kruithuisweg geprojecteerde fiets- en autoverbinding, genoemd. Verzocht wordt zowel de Faradaybrug als de Gelatinebrug in het provinciale beleid op te nemen en het aanpassen van de doorvaarhoogte te schrappen.

Antwoord

De wensbeelden van tabel 1 worden gebruikt om bij nieuwe bruggen of bij vernieuwing van bruggen de infrastructurele eisen, die behoren bij de vaarwegklasse van het traject, te formuleren. Daarmee komt de vaarweg stapsgewijs op het gewenste kwaliteitsniveau. Dit is voortzetting van bestaand beleid.

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn.

Als er op de door u gewenste routes grote knelpunten zijn, kunt u in het geval dat er een volgende tranche van het fietsprogramma volgt (tegen de dan geldende criteria) een voorstel indienen.

6 *Diverse punten algemeen*

6.1 De 'BSD'-contour' komt niet in zijn geheel overeen met de eerdere bebouwingscontouren. Omdat de verschillen niet inzichtelijk zijn, is onduidelijk of dit gevolgen heeft voor Delft.

6.2 De provincie beoogt minder regeldruk. Is bekend op welke termijn en met welke frequentie actualisatie van de verschillende beleidsdocumenten zal plaatsvinden?

Antwoord

6.1 zie thema 2

6.2 Beleidsdocumenten worden geactualiseerd wanneer maatschappelijke, bestuurlijke of juridische ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Wanneer dat gebeurt is niet van tevoren te bepalen.

7 *Opmerkingen bij de verordening*

7.1 Op grond van artikel 3.3 van de Verordening moeten bestemmingsplannen binnen drie jaar worden aangepast. Bij welke bepalingen is dat het geval? Uit de verordening blijkt dat niet.

- 7.2 In het huidige provinciale beleid wordt het DSM-terrein genoemd als belangrijk onderdeel van de kennisas. Het terrein heeft de status van 'kenniscentrum'. Met de nieuwe verordening vervalt de status van kenniscentrum. Op de kaart bij is het DSM-terrein niet aangeduid als kenniscentrum. De ontwikkeling van de – ook door de provincie gewenste - Biotech Campus Delft op het terrein is daardoor niet goed meer mogelijk. Omdat dit een ongewenste situatie is, wordt verzocht deze aanduiding alsnog op de kaart op te nemen. Dit geldt ook voor de overige onderdelen van TIC Delft.
- 7.3 In een aantal bepalingen van de verordening wordt verwezen naar de geometrisch bepaalde begrenzing en plaats van aanduidingen. Op de kaart en op ruimtelijkeplannen.nl is echter geen begrenzing te zien. De exacte locatie van aanduidingen is evenmin duidelijk.
- 7.4 Door de digitalisering van de kaarten en de verwijzing naar de geometrisch bepaalde locaties en grenzen van aanduidingen is het van groot belang dat van de juiste grenzen wordt uitgegaan. Dit is niet overal het geval, bijvoorbeeld: DSM/ Calvé-terrein ruimer dan het bedrijventerrein. En op de kaart 'detailhandel' valt een groot cirkelvormig gebied onder PDV-locatie Leeuwenstein.
- 7.5 Op grond van artikel 2.1.4 lid 5 b moet in een bestemmingsplan als voorwaarde worden opgenomen dat het nevenassortiment past bij het hoofdassortiment. Het is niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld en wanneer aan deze voorwaarde wordt voldaan.

Antwoord

- 7.1 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen
- 7.2 De aanduiding kenniscentrum op de VR –kaart beperkt tot het hart van Tic-Delft (TU wijk, Technopolis). Een volledige weergave van de grenzen van de betreffende deellocaties zoals de Biotech Campus Delft zou een onevenwichtig beeld van Zuid-Holland opleveren. Zie ook thema 4..2
- 7.3 Zie thema 14
- 7.4 Zie thema 4 en thema 14.
- 7.5 Het stellen van voorwaarden aan het nevenassortiment heeft als achtergrond dat branchevervaging gevolgen kan hebben voor de reguliere detailhandel in de centra. Het verkopen van nevenassortiment hoeft niet geheel uitsloten te worden, maar moet wel logisch aansluiten bij de betreffende branche. Bij een tuincentrum kan bijvoorbeeld de verkoop van dierenbenodigdheden een passend nevenassortiment zijn, maar de verkoop van fietsen is geen passend nevenassortiment.
- 8 *Opmerkingen bij verkeer en vervoer*
- 8.1 N470; Completering van het hoofdwegennet door realisatie van de A4 tussen Delft en Schiedam is een belangrijk gegeven. Dit zal tegelijkertijd leiden tot extra druk op de N470 op het gedeelte tussen de A4 en de A13. Verzocht wordt om gezamenlijk oplossingen te zoeken die na openstelling van de A4 de doorstroming op de N470 en het aansluitende wegennet verbeteren en de veiligheid en leefbaarheid niet schaden.
- 8.2 Rotterdam - The Hague Airport: is voor verdere ontwikkeling van de kenniseconomie van groot belang. Deze ontwikkeling moet vooral gericht zijn op de uitbouw tot een zakenvliegveld. Verzocht wordt om ook in te zetten op de verbetering van de OV bereikbaarheid tussen TIC Delft en de Airport.
- 8.3 Openbaar Vervoer: Er wordt gestreefd naar een kwalitatief Hoogwaardig Openbaar Vervoersysteem en daarin is nog een inhaalslag vereist.
- 8.4 De viersporigheid op het baanvak Delft-Rotterdam is uitermate belangrijk. Hou het rijk aan haar afspraak dat viersporigheid op dit baanvak de hoogste prioriteit heeft.
- 8.5 Het belang van Stedenbaan wordt onderschreven. Voor Delft is vooral Station Zuid (relatie met TIC Delft) van belang. Een nieuwe noodzakelijke maatregel is de aanleg van een fiets- en voetgangerstunnel bij station Delft-Zuid. Verzocht wordt deze ook op te nemen in het provinciaal beleid.
- 8.6 Het belang van HOV wordt onderschreven. Delft wenst ontwikkeling van een HOV-verbinding vanuit Delft in westelijke richting via Harnaspolder naar Den Haag en in oostelijke richting naar Zoetermeer en de noordrand van Rotterdam. De verbinding tussen Den Haag via Delft naar Zoetermeer staat wél als ruimtereservering terugkomen (nr. 48) in uw Programma Mobiliteit. Het gedeelte tussen Delft en Lansingerland en de noordrand van Rotterdam wordt gemist. S.v.p. opnemen.

Antwoord:

- 8.1 In het kader van de aanleg van de A4 Delft-Schiedam is geconstateerd dat de A4 een beperkte impact heeft op het verkeersaanbod op de N470. In 2010 is daartoe in de bestuursovereenkomst IODS afgesproken dat “De gemeente Delft, het Stadsgewest Haaglanden, de Provincie Zuid-Holland en de Minister van IenM één jaar na openstelling van de A4 Delft – Schiedam de verkeerseffecten van de A4 op de N470 onderzoeken. Als blijkt dat de verkeersintensiteit door de aanleg van de A4 toeneemt en hierdoor problemen ontstaan, zullen genoemde partijen in overleg treden over uitvoeringsmaatregelen en de financiering daarvan.”
- 8.2 De provincie onderschrijft het economisch belang van de luchthaven RTHA als zakenliegveld. Op dit moment doet de luchthaven RTHA onderzoek naar de economische effecten van groei van de luchthaven. De bereikbaarheid van de luchthaven (waaronder per openbaar vervoer) zal daarbij aan de orde komen. Stadsgewest Haaglanden en stadsregio Rotterdam zijn hiervoor primair verantwoordelijk.
- 8.3 Wij zien dit als steun voor het provinciale beleid (en ook van onze partners in de Zuidvleugel) waarin veel maatregelen op het gebied van OV zijn voorzien. Deze maatregelen voorzien naar onze mening in de benodigde uitbouw en kwaliteitsverbetering van het netwerk.
- 8.4 Waar dat mogelijk is doet de provincie dat al, binnen de kaders van PHS, het samenwerkingsverband Stedenbaan en de Lange Termijn SpoorAgenda van het Ministerie van IenM.
- 8.5 Hierboven is het fietsbeleid van de provincie reeds toegelicht. De provincie geeft op een kaart het huidige bestaande fietsnetwerk weer. Uw verzoek leidt derhalve niet tot aanpassingen..
- 8.6 Deze HOV-verbinding kan over bestaande infra worden aangelegd, daarmee is een ruimtelijke reservering op dit moment niet aan de orde. Indien in de toekomst een tramverbinding wenselijk wordt geacht, kan een ruimtelijke reservering worden overwogen.
- 9 *Definities kennis-economie*
- 9.1 TIC Delft: Op pagina 18 van de Visie Ruimte en Mobiliteit wordt TIC Delft als Technologisch Innovatief Complex omschreven, dit moet zijn Technologische Innovatiecampus.
- 9.2 Definitie kenniscentrum/-centra Op pagina 18 kenniscentrum/'Centra: 'universiteitscomplex en/of bedrijventerrein...Toevoegen: hogescholen/ hoger beroepsonderwijs.

Antwoord

- 9.1 Wij zullen deze fout herstellen
- 9.2 Zie thema 4.2

Conclusie: de zienswijze 9.1 leidt tot tekstaanpassing

10 *Voorzieningen*

In het Programma ruimte (pag. 21) wordt gesteld dat bovenregionale voorzieningen in principe geconcentreerd dienen te worden in internationale, bovenregionale en subregionale centra. Waar zijn die aangegeven/benoemd?

Antwoord

Deze type centra zijn niet opgenomen op kaartmateriaal. In gesprekken met gemeenten zal hier, afhankelijk van mogelijke ontwikkelingen, nader op worden ingegaan.

11 *Wonen*

- 11.1 Voor de gemeente zijn er veel onduidelijkheden na het vervallen van de Woonvisie 2011-2020, waar kunnen ze e.e.a. vinden en hoe hangen de diverse documenten samen. Voldoet de Woonvisie Light van Haaglanden aan het gestelde in de verordening? Hou rekening in de WBR met de specifieke kenmerken van een studentenstad. Wat is stedelijke ontwikkeling.
- 11.2 Spoorzone mist op kaart verstedelijkingsstrategie voor wonen.
- 11.3 Voormalig TNO Terrein/Watertuinen moet anders op kaart worden gezet, Delft gaat dit gebied transformeren naar wonen.

Antwoord

- 11.1 De door de gemeente in de zienswijze genoemde onderdelen komen terug in de vereisten voor een regionale woonvisie in het Programma ruimte. Afstemming woningmarkt valt onder het maken van het woningbouwprogramma, het beleid over de voorraad sociale woningbouw en huisvestingsverordeningen. Afstemming woonmilieu's valt op de kwalitatieve omschrijvingen van locaties en het kwalitatief

woningbouwprogramma. Sturing op kwaliteit voorraad kan vallen onder voorraadbeleid. Hieruit, en uit het Programma ruimte, blijkt dat het resultaat van afstemmen van woningbouwplannen ("woonvisie light") niet voldoende om als regionale woonvisie volgens de Verordening ruimte te kunnen beschouwen. Een compleet overzicht van de overgang van de provinciale woonvisie 2011-2020 naar de VRM staat in de bijlage van deze Nota van Beantwoording.

De visie en de programma's geven kaders voor regionale visies voor wonen en werken. De Verordening ruimte geeft het provinciaal beoordelingskader voor bestemmingsplannen. Daarin staat dat door GS aanvaarde regionale visies een onderdeel vormen van dat beoordelingskader. De Agenda Ruimte zal aangegeven wat de provincie concreet gaat doen om de doelstellingen uit het Programma ruimte te realiseren, naast het toepassen van het beoordelingskader. De Agenda Ruimte geeft dus geen nieuw beoordelingskader. De relatie tussen de het RSP, het afstemmen van woningbouwplanning en de regionale visie wonen achten wij een zaak voor de in het stadsgewest Haaglanden samenwerkende gemeenten.

In de WBR en BP houden wij rekening met de door de gemeente genoemde bijzonderheden van studentensteden. Bij alle demografische componenten wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van studenten. Er vestigen zich relatief veel 18-24 jarigen, er vertrekken relatief veel 25 +ers, er wordt relatief weinig getrouwd, er worden relatief weinig kinderen geboren en er wordt relatief weinig bij de ouders ingewoond. Bij de omrekening van huishoudensgroei naar woningbehoefte wordt rekening gehouden met huishoudens die vrijwillig in niet-woningen wonen, zoals in studentenflats en op kamers. Onder "stedelijke ontwikkeling" wordt volgens het Bro verstaan: "ruimtelijke ontwikkeling van" (onder meer) "een woningbouwlocatie". Dat betekent dat onder het omzetten van service-eenheden (niet zijnde woningen) naar woningen een stedelijke ontwikkeling wordt verstaan, als de woningen nieuw worden gebouwd, en is dit niet het geval als de woningen in een bestaand gebouw komen.

- 11.2 De locaties die zijn aangegeven als bovenregionale opgave wonen/topmilieu's zijn die locaties waarvan de provincie vindt dat de programmering bovenregionaal moet worden afgestemd vanwege hun omvang (vergeleken met de regionale behoefte), ligging (op de grens van regio's) en/of marktsegment (topmilieu's). Voor andere locaties met een grote omvang of uitstraling, zoals bijvoorbeeld de Spoorzone Delft, laten wij het aan de gemeente over of zij bovenregionale afstemming noodzakelijk vindt.
- 11.3 Bedrijventerreinen in de milieucategorie 1 en 2 gelden als stads- en dorpsgebied en kunnen derhalve gewoon getransformeerd worden. Zie voor meer uitleg thema 4.3 bedrijventerreinen en thema 9 transformatiegebieden.

12. *Bedrijventerreinen*

Een aantal gebieden moet alleen worden aangeduid als "stedelijk centrumgebied" omdat ze gemengde functies hebben en max milieucategorie 1 en 2. Het gaat om de terreinen Vulcanusweg en Papsouwselaan/Voorhof. Bovendien is het aangegeven gebied voor watergebonden bedrijvigheid te groot.

Antwoord

Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart aangegeven, zie thema 4.3.

13 *Kantoren*

Artikel 2.1.2 van de Verordening geldt ook voor de locaties die binnen 10 min. bereikbaar zijn met hoogfrequente lightrail-, tram- of busverbindingen vanaf stations Den Haag CS en Rotterdam CS.

Verzocht wordt om deze zelfde voorwaarden te laten gelden voor alle stationslocaties die dergelijke HOV faciliteiten kunnen bieden, zoals station Delft CS.

Antwoord

De aanvullende mogelijkheden van 10 minuten bereikbaar in art 2.1.2. blijven beperkt tot de grootstedelijke gebieden vanuit de zwaarste OV-stations, met de beste aanvullende ov-infrastructuur, omdat ook daar de marktvraag zich daar concentreert.

14 *Detailhandel*

- 14.1 Groot aantal vragen ten aanzien van het beleid voor detailhandel.

- 14.2 PDV-locaties Leeuwenstein en Ikea; beide locaties gelijk behandelen is nu niet het geval
- 14.3 Artikel 2.1.4 lid 3 onder b Niet duidelijk is wat nu de mogelijkheden zijn voor de TU campus met betrekking tot detailhandel.
- 14.4 In de tabel op pagina 13 van het Programma ruimte zijn de kopjes 'Leegstand' en 'Huidig oppervlak in gebruik' omgewisseld

Antwoord

- 14.1 Salderingsmogelijkheden en lokaal maatwerk bij 'overige aankoopplaatsen' zie themabehandeling 4 detailhandel. Aanpassingstermijn bestemmingsplannen zie thema 11.1 'aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 14.2 IKEA Delft is een bestaande vestiging waarvoor in principe het beleid geldt zoals weergegeven in artikel 2.1.4 lid c 3 onder c. IKEA Delft is echter een solitaire vestiging en geen PDV-locatie en is daarom niet als zodanig opgenomen op de kaart met PDV-locaties. PDV-locaties bieden ruimte aan meerdere vestigingen en kunnen onder voorwaarde uitgebreid worden vanwege de status van uitzonderingscategorie. Om onduidelijkheid te voorkomen zal IKEA-Delft van de lijst met PDV-locaties uit het programma worden verwijderd.
- 14.3 De TU Campus kan worden aangemerkt als een onderwijsvoorziening. Dit betekent dat kleinschalige detailhandel in de vorm van een gemakswinkel alsmede kleinschalige detailhandel met een assortiment dat aansluit op het onderwijskarakter van de TU Campus mogelijk is. De verruiming die ten opzichte van de vigerende verordening is doorgevoerd, houdt in dat 1 of hooguit enkele (maatwerk) kleinschalige vestigingen per bestemmingsplan mogelijk zijn. Ten opzichte van de Verordening die het zienswijzetraject is ingebracht, wordt de grens van 200 m² per vestiging losgelaten. In de toelichting op de verordening wordt aangegeven dat de maximumgrens per vestiging in principe 200 m² bvo kan bedragen. Afhankelijk van lokale omstandigheden kan hiervan in beperkte mate worden afgeweken.
- 14.4 In het Programma ruimte zullen in de tabel op bladzijde 27 de kopjes worden gewijzigd.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van het programma ad punt 14.4.

15 Grondwater, bodem en ondergrond.

De gemeente mist in de visie een stuk over de rol van de provincie op bovengenoemd terrein. Dit staat wel in de nu in te trekken Beleidsvisie Bodem en Ondergrond. Vanuit de verantwoordelijkheid van de Gemeenschappelijke Regeling Grondwateronttrekking Delft-Noord hechten de gemeente eraan dat de rollen en verantwoordelijkheden van de provincie met betrekking tot grondwater ondubbelzinnig in de Visie Ruimte en Mobiliteit worden verwoord en dat wanneer deze afwijken van het vigerende beleid expliciet wordt gemotiveerd waarom dit het geval is.

Antwoord

De sturingsfilosofie van de Visie Ruimte en Mobiliteit is dat wij vanuit de kaders van de VRM samen met andere partijen willen werken aan de realisering van de doelen van de VRM. Dat willen wij doen vanuit bestaande rol- en taakverdelingen. De benadering van de Beleidsvisie Bodem en Ondergrond, dat bodem- en ondergrondvraagstukken integraler worden opgepakt en in gesprek met betrokkenen een bij een opgave passende rolverdeling wordt afgesproken, sluit aan bij deze filosofie. In de in te trekken Beleidsvisie Bodem en Ondergrond was overigens een feitelijk beschrijving opgenomen over rollen en taken. Wij zien er vanaf om een vergelijkbare beschrijving voor alle onder VRM vallende deelreinen op te nemen in de VRM. Voor wat betreft de gemeenschappelijke regeling grondwater Delft Noord wordt verwezen naar het antwoord op A13, punt 21.

16 Groen, biodiversiteit en klimaat

- 16.1 Diverse redactionele voorstellen ten aanzien van de tekst van de visie met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen.
- 16.2 Op kaart Groenblauwe structuur is het gebied Buytenhout niet correct weergegeven, het gebied is ook niet juist benoemd in de tekst
- 16.3 Op de kaart 'stad en land verbonden' van de visie is Kerkpolder niet aangegeven

- 16.4 Onder groene buffers (kaart 7 Ruimtelijke kwaliteit. Verordening) ontbreken gebieden als Vlietzone en Zwethzone, overeenkomstig RSP Haaglanden en Ruimtelijke visie Hof van Delfland 2012.

Antwoord

- 16.1 Hiervan is kennisgenomen en de voorstellen zullen waar passend geacht, worden overgenomen.
- 16.2 Het gebied Buytenhout zal correct worden weergegeven op de kaart en in de tekst. We houden de afbakening aan zoals Hof van Delfland die hanteert, dat wil zeggen dat Buytenhout de gebieden Buytenpark, Nieuwe Driemanspolder (nog aan te leggen), Westerpark, De Balij, Bieslandse Bos, Dobbeplass en Delftse Hout omvat
- 16.3 Kerkpolder is stedelijk groengebied. Zie thema 15.
- 16.4 De groene buffers in de VRM beogen een bufferende werking op (boven)regionaal niveau. Ze vervangen gedeeltelijk de voormalige rijksbufferzones resp. de provinciale landschappen. Gebieden als de Vlietzone en de Zwethzone worden in de VRM als recreatiegebied beschouwd en hebben een andere schaal dan de groene buffers in de VRM . Dat laat onverlet dat ze op (boven)lokaal niveau een bufferende werking kunnen hebben

Conclusie: De zienswijze 16.2 leidt tot aanpassing van de kaart.

A-45 Gemeente Kaag en Braassem

1 Proces en sturingsfilosofie Visie Ruimte en Mobiliteit

- 1.1 De gemeente merkt op dat de wijze waarop gereageerd kon worden op de ontwerpstukken niet aansluit bij de constructieve discussies in de eerdere themabijeenkomsten.
- 1.2 De interactieve en minder restrictieve rol vanuit de visie zijn niet doorvertaald in de gestelde regels in het programma noch in de verordening; de provincie beoogt te sturen op flexibiliteit en effecten (zoals landschappelijke kwaliteit), echter de verordening biedt die ruimte niet.

Antwoord

- 1.1 In de voorbereiding van het opstellen van de integrale herziening van de PSV – later de VRM – is gekozen voor een intensief interactief proces met de betrokken partijen. In de verschillende bijeenkomsten die wij hebben georganiseerd hebben wij van de verschillende partijen input verkregen voor de Ontwerp-VRM. Bij het opstellen van de VRM heeft dit een grote meerwaarde gehad, veel gezichtspunten hebben wij kunnen meenemen in de verschillende stukken. In het geval van tegenstrijdige belangen hebben wij keuzes moeten maken in de Ontwerp-VRM. Binnen het proces van de VRM hebben wij niet meer tijd kunnen vrijmaken voor de periode voor terinzagelegging. Wij hebben de verschillende partijen zoveel mogelijk willen informeren tijdens het productieproces, ondermeer door het publiceren van het ambtelijk concept en het benutten van de Pleiosite van de Structuurvisie.
- 1.2 Zie thema 1 en 2
- ##### *2 Overgang van bebouwingscontouren naar BSD*
- 2.1 Het loslaten van de bebouwingscontouren zorgt voor meer onduidelijkheid aan de voorkant en beperkt de bouw mogelijkheden in grote mate in de door de provincie voorgestelde werkwijze. De gemeente bepleit behoud van de huidige contouren met als aanvulling de systematiek van het BSD en niet het inperken van de bebouwingscontouren ten opzichte van de huidige situatie.
- 2.2 De juridische basis voor realisatie van de reeds bestuurlijk afgesproken bouwlocaties moet in de verordening worden opgenomen en van de maatschappelijke tegenprestatie voor bouwplannen die momenteel reeds binnen de contour vallen moet worden afgezien.
- 2.3 Kaag en Braassem valt binnen de 'Zuidvleugel', en niet binnen het 'anticipeergebied' zoals u aangeeft op de kaart behorende bij paragraaf 2.2.2.
- 2.4 Zorg voor vitale dorpskernen in het Groene Hart door flexibel met initiatieven om te gaan.

Antwoord

Zie thema 2 en 5 en ad 2.3 Kaag en Braassem valt inderdaad niet binnen het anticipeergebied Rijnstreek, zoals dat in het kader van het Actieplan bevolkingsdaling rijk/IPO/NVG is begrensd. De kaart wordt hierop verbeterd. Overigens is ligging in de Zuidvleugel, zoals die is begrensd door Bestuurlijk Platform Zuidvleugel, geen criterium voor het al dan niet tot een anticipeergebied behoren in in het kader van het Actieplan bevolkingsdaling.

3 *Ladder voor duurzame verstedelijking*

- 3.1 Zolang er geen provinciaal geaccepteerde woonvisie is zal een initiatief getoetst moeten worden aan de globale WBR cijfers in combinatie met de BP. Dit werkt onzekerheid over de haalbaarheid van plannen in de hand. Hierover dient meer duidelijkheid gegeven te worden.
- 3.2 'Nieuwe stedelijke ontwikkelingen' dienen gedefinieerd te worden als zijnde locaties die nog niet eerder in de vigerende provinciale structuurvisie zijn opgenomen.

Antwoord

- 3.1 De ladder voor duurzame verstedelijking vereist dat plannen passen binnen een actuele regionale behoefte. Wij specificeren wat wij daaronder verstaan: opgenomen zijn in een aanvaarde regionale woonvisie of anders passen binnen de voor de gemeente berekende WBR c.q. BP. Met die specificatie wordt maximale duidelijkheid gegeven voor wat de provincie verstaat onder passen binnen de behoefte
- 3.2 Onder "stedelijke ontwikkeling" verstaan wij, conform het Bro, een "ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen". Volgens het Bro moet de ladder worden toegepast voor een bestemmingsplan dat een "nieuwe" stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt. "Nieuw" slaat daarbij op de situatie ten opzichte van de bestaande ruimtelijke situatie, niet ten opzichte van wat in beleidsdocumenten staat. De ladder is pas wettelijk verplicht sinds 2012. Los daarvan ligt het, als eerder een vergelijkbare toets heeft plaatsgevonden, voor de hand om die te actualiseren. Als een plan niet meer voorziet in een behoefte, heeft het immers geen zin meer het plan verder te ontwikkelen.

4 *Ontwikkelingen buiten BSD*

- 4.1 De mogelijkheden en projecten voor de maatschappelijke tegenprestatie dienen gekwantificeerd en nader omschreven te worden. Voor bestaande projecten moet afgezien worden van de maatschappelijke tegenprestatie (zie punt 2.2).
- 4.2 Er dient afgezien te worden van de gebiedscategorisering en vastgehouden te worden aan de recentelijk opgestelde gebiedsprofielen.
- 4.3 Tweede bedrijfswoningen dienen toegestaan te worden zodra de noodzaak hiervoor wordt aangetoond.
- 4.4 Een uitzondering van de maatschappelijke tegenprestatie dient gemaakt te worden ten aanzien van intensieve veehouderijen binnen BSD.

Antwoord

- 4.1 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke kwaliteit
- 4.2 De gebiedscategorieën zijn gebaseerd op de mate van kwetsbaarheid of de waarde van een gebied. Het verschil tussen de categorieën is de gewenste mate van impact van een ontwikkeling op een gebied. Bij kwetsbare of gebieden met een bijzondere kwaliteit zijn vooral ontwikkelingen mogelijk die passen bij het karakter van een gebied (gebiedseigen, passend bij aard en schaal). Dit heet inpassing. Een grote verandering van het landschap wordt hier niet als wenselijk gezien. In andere gebieden is een grote verandering van het landschap wel mogelijk. Kroonjuweel Kagerplassen valt in de categorie 'gebieden met bijzondere kwaliteit'. Hier zijn ontwikkelingen wenselijk die onder 'inpassen' vallen. In het kroonjuweel Kagerplassen zijn watergerelateerde recreatieve ontwikkelingen gebiedseigen te noemen. Een kleine jachthaven valt daarmee onder 'inpassen'. Het gebiedsprofiel is een hulpmiddel om hier nader handen en voeten aan te geven. Gebiedsprofielen zijn toepasbaar in alle beschermingscategorieën.
- 4.3 Gelet op de moderne hulpmiddelen voor toezicht, bewaking en beveiliging is één bedrijfswoning voldoende voor een goede bedrijfsvoering. Als er een behoefte is om in de nabijheid van het bedrijf te wonen dat zijn er in het algemeen op redelijke afstand voldoende woningen beschikbaar, bijvoorbeeld in een nabij gelegen woonkern
- 4.4 Als een nieuwe ontwikkeling op een agrarisch bedrijfsperceel past binnen de aard en schaal van het gebied en voldoet aan de relevante richtpunten van de Kwaliteitskaart, dan geldt dat die ontwikkeling als

'inpassen' wordt beschouwd. De systematiek is aangepast, waardoor onder andere alleen bij ontwikkelingen die moeten worden aangemerkt als 'aanpassen' of 'transformeren' sprake zal zijn van aanvullende ruimtelijke maatregelen (bijvoorbeeld de sloop van leegstaande bebouwing of het aanbrengen van beplanting of andere landschapselementen). De ligging binnen of buiten BSD doet daarbij niet terzake.

5 *Glastuinbouw*

- 5.1 De afwijkingsmogelijkheid zoals is opgenomen voor Westland/Oostland dient ook voor andere gemeenten opgenomen te worden, mits op basis van onderzoek is aangetoond dat het initiatief haalbaar en gewenst is binnen de greenport.
- 5.2 Voorstel om een regeling 'sierteelt voor sierteelt' of 'glas voor sierteelt' te introduceren, aangezien dit voor een grote landschappelijke meerwaarde kan zorgen.

Antwoord

- 5.1 De provincie staat open voor een gesprek over dit onderwerp maar zal eerst het vraag-aanbod onderzoek en de daaruit voortkomende ontwikkelstrategie van de Greenport Aalsmeer afwachten.
- 5.2 Een dergelijke regeling maakt thans geen onderdeel uit van het ontwerp dat ter visie heeft gelegen en kan dus niet bij de vaststelling nog worden toegevoegd. Om hierover een goede afweging te maken is ook een onderzoek naar nut en noodzaak alsmede de landschappelijke consequenties nodig.

6 *Recreatie*

Recreatieve ontwikkelingen buiten BSD dienen mogelijk gemaakt te worden, mits ruimtelijk passend. In de visie moeten locaties aangegeven worden waar waar intensieve recreatie wordt voorgestaan.

Antwoord

De ontwerpen van deVRM en VR bieden de mogelijkheid voor recreatieve ontwikkelingen buiten BSD. Locaties voor nieuwe intensieve recreatieve ontwikkelingen worden niet in de VRM aangegeven. Initiatieven hiervoor zullen van gebiedspartijen moeten komen. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn afhankelijk van de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke.

In paragraaf 3.2.4. van de ontwerp-visie is aangegeven dat nieuwe bebouwing in de groene ruimte, bijvoorbeeld voor verblijfsrecreatie, jachthavens en nieuwe landgoederen, mogelijk is indien de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden of verbeterd. En dit is uitgewerkt in artikel 2.2 van de ontwerpverordening ruimte.

7 *Detailhandel*

Voorgesteld wordt om de centra van Leimuiden en Roelofarendsveen als 'te optimaliseren' aan te merken in het Programma ruimte, of de regels omtrent detailhandelcentra aan te passen.

Antwoord: zie thema 4 Detailhandel

8 *Veenderveld 2*

De gemeente verzet zich tegen de onverkorte benoeming van Veenderveld 2 als HMC terrein.

Antwoord: zie thema 10.3

9 *Zorgen om OV in landelijk gebied*

Er dient aandacht te zijn voor het doelgroepenvervoer en de kansen op goede wijze te benutten om zo de bereikbaarheid veilig te stellen.

Antwoord: zie thema 6

10 *Ontbreken van visie voor landelijk gelegen kernen*

- 10.1 Door de komst van BSD en het beperken van detailhandel wordt de groeimogelijkheid voor landelijk gelegen kernen zeer beperkt.
- 10.2 Het ontbreekt aan goede instrumenten om de opgaven uit de 3 decentralisaties in het sociale domein te realiseren.

Antwoord: zie thema 2

11 *Overgangsregeling en planschade*

Er dient een nadere toelichting opgenomen te worden met betrekking tot de uitwerkingsplicht en de daarbij mogelijke planschade.

Antwoord: zie thema 11

12 *Lijst met ambtelijke detailopmerkingen*

Visie Ruimte en Mobiliteit

- 12.1 Pag.11; Op de kaart ontbreekt Greenport Aalsmeer als concentratiegebied Greenport in Kaag en Braassem
- 12.2 Pag. 13; Op de kaart staan alleen vitale dorpen terwijl de legenda ze aanduidt als dorpen, er zijn veel meer dorpen, maar die staan niet op de kaart.
- 12.3 Pag. 24; Op de kaart ontbreekt Leimuiden als Dorp
- 12.4 Pag. 30; Weidevogelgebied is in de legenda wel te vinden, maar op de kaart niet zichtbaar
- 12.5 Pag. 38; Effect van vaarwegen op de provinciegrens is niet meegenomen (Ringvaart) ook is er veel BSD langs het water op de kaart aangegeven als recreatie/natuurgebied (Leimuiden, Roelofarendsveen)
- 12.6 Kaart 01-C; Enkel Oude Wetering is opgenomen als vitaal dorp terwijl Roelofarendsveen en Oude Wetering samen als vitaal dorp (groeiern) zijn aangewezen in de gemeentelijke Maatschappelijke Structuurvisie
- 12.7 Kaart 01-f; BSD correspondeert niet met het BSD zoals aangegeven in het Programma ruimte (o.a. bij Leimuiden)

Programma ruimte

- 12.8 Aantal kaarten met wijzigingsvoorstellen

Verordening ruimte

- 12.9 Artikel 1.2 lid 1 onder c. De provincie mag geen kaders stellen aan een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12 lid 1, onderdeel a, onder 2. De Wro geeft daar geen ruimte toe (artikel 4.1 lid 1). Artikel 1.2.1.c van de Verordening is daarmee deels een onwettige bepaling.

Antwoord

- 12.1 glastuinbouwgebied en de Greenport Aalsmeer worden toegevoegd op de kaart ruimtelijke hoofdstructuur.
- 12.2 De term dorp wordt vervangen door de term kern. De verzameling kernen wordt gecompleteerd.
- 12.3 Zie antwoord onder 12.2.
- 12.4 Dat is een terechte constatering. Op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur worden de belangrijke weidevogelgebieden zichtbaar.
- 12.5 Het beleidsbeeld wordt geactualiseerd.
- 12.6 Zie antwoord onder 12.2
- 12.7 Zie thema 2.
- 12.8 De definitie van BSD is leidend. In overleg met de gemeenten zal na vaststelling van de Visie Ruimte en Mobiliteit nog een kaart worden opgesteld waarop BSD is aangegeven. Uw voorstellen worden daarbij betrokken. Zie verder thema 2.
- 12.9 Zie thema 11.

Conclusie: De zienswijzen 12.1 en 12.4 leiden tot aanpassing van de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur.

A-46 Gemeente Leiderdorp

1 *Kantorenlocatie Vierzicht*

Verzocht wordt de W4-afspraken alsnog op te nemen in de definitieve versie van de VRM door bijvoorbeeld de Vierzichtlocaties als onderdeel van de concentratielocatie Zoeterwoude/Meerburg aan te geven. Dit geeft ruimte om deze locaties in de planperiode van het bestemmingsplan W4 (2013-2023) volgens afspraak te ontwikkelen.

Antwoord: zie thema 4.2 Kantoren

2 *Realisering buurtsupermarkt*

Verzocht wordt de regeling voor detailhandel aan te passen zodat in bestaande wijken levensvatbare winkelcentra voor dagelijkse boodschappen mogelijk zijn. Dit is van groot belang voor de leefbaarheid van zowel kleine kernen als bestaande woonwijken.

Antwoord: zie thema 4 detailhandel

3 *Kaarten*

- 3.1 Verzocht wordt op Kaart 2 – Bedrijventerreinen, het bedrijventerrein Baanderij dat één perceel waar een bedrijfsverzamelgebouw mist (Vezelbaan 9 t/m 17) aan te passen.
- 3.2 Verzocht wordt op Kaart 3 – Detailhandel de stippen waarmee de PDV-locaties worden aangeduid meer af te stemmen op de werkelijke metrages perifere detailhandel waardoor de verhouding tussen de locatie WOOON en de Rijnkeboulevard (die het hele Heinekenterrein lijkt te bestrijken) beter wordt weergegeven.
- 3.3 Op kaart Kaart 7 - ruimtelijke kwaliteit worden een deel van de kavel waar IKEA Leiderdorp wordt gebouwd en die momenteel bouwrijp gemaakt wordt, de langs de A4 liggende tankstations en de wijk Driegatenbrug ten onrechte als veenweidegebied aangeduid. Verzocht wordt dit te corrigeren.
- 3.4 Verzocht wordt het op kaart Kaart 8 - ecologische hoofdstructuur deels binnen de EHS getekende HSL informatiecentrum dat na oplevering van de A4 een andere functie krijgt buiten de EHS te brengen.

Antwoord

- 3.1 Bestaande bedrijventerreinen worden niet op kaart aangegeven; zie daarvoor thema 4.3.
- 3.2 Zie thema 14.
- 3.3 Zie thema 2
- 3.4 Inderdaad is de grens van de EHS daar iets te ruim getrokken. De locatie van het gebouw en de berm van de weg daarlangs kunnen buiten de begrenzing worden gebracht.

Conclusie

De zienswijze ad 3.4 leidt tot aanpassing van de kaart EHS.

A-47 Gemeente Gouda

1 *Algemeen*

Verwezen wordt naar de door de regio Midden-Holland ingediende zienswijze. Daarnaast worden de onderstaande zienswijzen ingediend.

Hier is kennis van genomen

2 *Werkingsfeer verordening*

De werkingssfeer van de PVR wordt sterk uitgebreid, naast bestemmingsplannen, wabo-projectbesluiten en wijzigings- en uitwerkingsplannen worden nu ook de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen zogenoemde kruimelgevallen onder de werking van de PVR gebracht. Dit verhoudt zich slecht met de landelijke beleidslijn volgens welke de verantwoordelijkheid voor ruimtelijke processen zoveel mogelijk bij de gemeenten gelegd moet worden.

Antwoord: zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening

3 *BSD en bandbreedtes woningbouwprogramma*

Er is sprake van planreductie voor plannen die structureel niet meer nodig zijn. Hierbij is een looptijd van vijf jaar met een doorkijk van nog eens vijf jaar gangbaar en niet de door de provincie opgelegde driejaarlijkse actualisering. Daarbij zijn de uitkomsten van de modelmatige en op aannames gebaseerde provinciale Woningbehoefteraming en Bevolkingsprognose niet geschikt om als norm te dienen. Zij kunnen slechts als richtlijn fungeren.

Antwoord: zie thema 2 over BSD en thema 5 over woningbehoefteramingen en herprogrammering

4 *Looptijd bestemmingsplannen*

Het wordt niet verdedigbaar geacht als de gemeente driejaarlijks en/of bij elke herziening van een bestemmingsplan geconfronteerd wordt met de gevolgen van het in de VRM opgenomen beleid. Op grond van eerdere goedkeuringen, voormalige streekplannen en provinciale visies mocht er van uitgegaan worden dat grondverwerving, planvoorbereiding en contracten met marktpartijen een stevige basis hebben waar niet aan voorbijgegaan kan worden zonder dat voor de provincie het risico op planschade zal ontstaan.

Antwoord: zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen

5 *Bodemdaling*

Verwacht wordt dat de situatie dat een deel van de binnenstad van Gouda dermate laag is komen te liggen dat de drooglegging een steeds groter probleem gaat vormen terwijl het verlagen van het peil eindig is om schade aan houten paalfunderingen te voorkomen ook als een knikpunt beschouwd zal worden, dat dit probleem erkend wordt en dat meegewerkt wordt aan het oppakken van deze uitdaging.

Antwoord

Wij (er)kennen de problematiek van de bodemdaling in stedelijk gebied, zoals Gouda. Deze bodemdaling wordt vooral veroorzaakt door zetting (door belasting van de bovengrond met bijvoorbeeld bestrating of zandpakket) en in mindere mate door oxidatie (door peilverlaging). De gemeente heeft zelf een zorgplicht ten aanzien van het grondwaterbeheer in de stad, in samenwerking met het waterschap. Daarnaast hebben ook perceeleigenaren een eigen verantwoordelijkheid voor het grondwater onder hun perceel en de bebouwing daarop. De provincie heeft in de Waterverordening Zuid-Holland normen per gebruiksfunctie opgenomen. Ons is gebleken dat de hierin opgenomen norm voor stedelijk gebied voor sommige delen van Gouda niet haalbaar blijken te zijn. In het verlengde van de afspraken hierover tussen de gemeente en het HHRS Rijnland is de provincie voornemens om hiervoor aparte gebiedsnormen vast te gaan leggen, die meer recht doen aan de feitelijke situatie.

A-48 Gemeente Pijnacker-Nootdorp

1 *Sturingsfilosofie*

De VRM biedt een uitnodigend perspectief maar betreurd wordt dat hier in de programma's Ruimte en Mobiliteit en in de PVR onvoldoende vervolg aan is gegeven. Het ontbreekt aan de juiste balans tussen flexibiliteit en duidelijkheid hetgeen grote administratieve en mogelijk ernstige financiële gevolgen voor de gemeente kan hebben.

Antwoord: zie thema 1

2 *VRM*

- 2.1 Betreurd wordt dat op de kaart van de ruimtelijke hoofdstructuur alleen het vitale dorp Pijnacker is aangegeven en niet Nootdorp en Delfgauw.
- 2.2 De glastuinbouwconcentratiegebieden zijn niet op alle kaarten op dezelfde wijze en volledig weergegeven.
- 2.3 De Delftsestraatweg in Delfgauw is ten onrechte als provinciale weg aangegeven.

Antwoord

- 2.1 De kaart ruimtelijke hoofdstructuur wordt geactualiseerd. De verzameling steden en kernen wordt gecombineerd. Nootdorp wordt toegevoegd.
- 2.2 Zie thema 14.
- 2.3 Dat klopt, de Delftsestraatweg in Delfgauw is geen provinciale weg meer. Deze weg is in januari 2013 overgedragen aan de gemeente. Het kaartbeeld wordt op dit punt aangepast.

Conclusie: De zienswijzen leiden allen tot aanpassing van de kaart.

3 *Programma mobiliteit*

- 3.1 Verzocht wordt voor de lange termijn aandacht te besteden aan een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding Delft-Lansingerland-Zoetermeer via Pijnacker-Nootdorp en aan een mogelijke tweede verbinding tussen Pijnacker en Nootdorp van de N470 naar de A12.
- 3.2 Voor de korte termijn wordt er voor gepleit om haast te maken met het oplossen van de capaciteitsknelpunten op de N470/N471/N209.
- 3.3 Verzocht wordt aandacht te besteden aan de gevolgen voor het onderliggende wegennet van de aanleg van de A4 door Midden-Delfland en van de A13/A16.

Antwoord

- 3.1 De verbinding Delft – Lansingerland – Zoetermeer is opgenomen in het netwerk Stedenbaan. Haaglanden is verantwoordelijk voor de verdere realisatie van projecten en het exploiteren van busverbindingen in deze regio.
Een mogelijke tweede verbinding tussen Pijnacker en Nootdorp, van de N470 naar de A12, is niet voorzien en lijkt overbodig.
- 3.2 en 3.3 In het kader van de aanleg van de A4 Delft-Schiedam is geconstateerd dat de A4 een beperkte impact heeft op het verkeersaanbod op de N470. In 2010 is daartoe in de bestuursovereenkomst IODS afgesproken dat "De gemeente Delft, het Stadsgewest Haaglanden, de Provincie Zuid-Holland en de Minister van IenM één jaar na openstelling van de A4 Delft – Schiedam de verkeerseffecten van de A4 op de N470 onderzoeken. Als blijkt dat de verkeersintensiteit door de aanleg van de A4 toeneemt en hierdoor problemen ontstaan, zullen genoemde partijen in overleg treden over uitvoeringsmaatregelen en de financiering daarvan." Op de N209 monitort de provincie op reguliere basis de verkeersintensiteit.

3.a *Fietsverbinding*

Op de kaart (bijlage) "Regionale hoofdfietsverbindingen" (paragraaf 2.2.2) ontbreekt de hoofdfietsverbinding parallel aan de Zuidelijke Rondweg tussen de Plasweg en rijksweg A12.

Antwoord:

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Als er op de door u gewenste route een groot knelpunt is, kunt u in het geval dat er een volgende tranche van het fietsprogramma volgt (tegen de dan geldende criteria) een voorstel indienen.

4 *Programma ruimte*

Met dit programma wordt de ruimte die de VRM probeert te bieden deels tenietgedaan en neemt de betrokkenheid van de provincie bij ruimtelijke ontwikkelingen eerder toe dan af. Een voorbeeld hiervan wordt gevormd door de op blz. 38 opgenomen sturingstabel waarin slechts in één van de negen gevallen aan de gemeente beslissingsbevoegdheid wordt toegedicht. Dit zal tot onnodige administratieve lasten leiden. Veel zal hierbij afhangen van de nog ontbrekende Actieagenda.

Antwoord: zie thema 1

5 *Provinciale Verordening ruimte*

- 5.1 De in de artikelen 2.1.1 en 3.3 opgenomen aan bestemmingsplannen te stellen eisen leggen een ongewenste onzekerheid op de bouwopgaven van de gemeente nl. de woonwijken Keijzershof en Ackerswoude. Verzocht wordt in de toelichting te bevestigen dat voor projecten die binnen een door GS

goedgekeurde regionale visie vallen, ongeacht de schaal ervan, geen aanvullende motivering vereist is inzake de toepassing van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking.

- 5.2 Een plicht om regionale woonvisies elke drie jaar te herzien vormt een ondoelmatige inzet van middelen en kan beter vervangen worden door partiële en vrijwillige herzieningen gekoppeld aan monitoring.
- 5.3 De vereiste goedkeuring door Gedeputeerde Staten van regionale woonvisies levert het risico van vertraging met financiële consequenties als gevolg. Verzocht wordt om maatregelen te nemen die dit voorkomen.
- 5.4 Verzocht wordt in de PVR in artikel 1.1 op te nemen wanneer een woonvisie actueel is.
- 5.5 Verzocht wordt om in artikel 1.1 een definitie van "bouwrijp" op te nemen.

Antwoord

- 5.1 Zie thema 2
- 5.2 Zie thema 5.
- 5.3 Voor het geval er geen regionale woonvisie is, is in het ontwerp-Programma ruimte voorzien in een terugvaloptie.
- 5.4 Onder een actuele woonvisie verstaan wij een visie met een bouwprogramma dat gebaseerd is op een woningbehoefteraming die niet ouder is dan drie jaar en een planmonitor die niet ouder is dan één jaar. Deze termijnen zijn globale richtlijnen. Opname in de verordening zou inhouden dat ze bij wijze van spreken met geen dag overschreden zouden kunnen worden.
- 5.5 Het begrip bouwrijp wordt alsnog opgenomen. Zie thema 2.3 ladder voor duurzame verstedelijking.

6 Ontwikkeling bedrijventerreinen

Verzocht wordt in overleg te treden over het op bedrijventerrein de Boezem accommoderen van een ander vestigingstype waar vraag naar blijkt te bestaan.

Antwoord

Wij gaan graag met u in overleg. Derhalve leidt uw zienswijze niet tot wijzigingen.

7 Detailhandel

De centra in Pijnacker-Nootdorp maken geen deel uit van de provinciale hoofdstructuur regionale detailhandel maar zijn voor het functioneren van de gemeente en haar inwoners van cruciaal belang. Indien uitbreiding van de centra noodzakelijk is, bijvoorbeeld gezien de groei van de gemeente, wordt ervan uitgegaan dat de provincie open staat voor een gesprek.

Antwoord: zie thema 4 Voor een gesprek staat de provincie uiteraard open.

8 Glastuinbouw

Verzocht wordt een afwijkingsmogelijkheid op te nemen (vergelijkbaar met artikel 2.1.5 lid 2, onder b en lid 3) waardoor in een bestemmingsplan onderbouwd kan worden waarom een andere bestemming dan glastuinbouw wordt toegekend, mits er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de omvang en bruikbaarheid van het glastuinbouwgebied. In de PVR is sprake van het voor bedrijven die tot de glastuinbouwketen horen, benutten van restpercelen of ongebruikte percelen. Hierbij is sprake van een momentopname die geen basis kan zijn voor een dergelijke afwijking. Het niet in de weg staan van efficiënt ruimtegebruik of het niet vormen van een belemmering voor (toekomstige) herstructurering kunnen als criterium gebruikt worden.

Antwoord

De provincie wil binnen het glastuinbouwgebied niet alleen ruimte bieden aan glastuinbouwbedrijven, maar ook andere bedrijven die bij de keten behoren. Daarom is voor het gebied Westland-Oostland een afwijkingsmogelijkheid opgenomen die dit mogelijk maakt. Een verdere oprekking van de regeling acht de provincie ongewenst, omdat het glastuinbouwgebied daar niet mee is gediend. Wel is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor bijzondere gevallen. Indien sprake is van een zwaarwegend belang kan hiervan gebruik worden gemaakt. De regeling biedt hiermee voldoende armslag en flexibiliteit voor lokaal maatwerk.

9 *Regels voor landschap, groen en cultuurhistorie*

Verzocht wordt de gemeenten meer vertrouwen en verantwoordelijkheid te geven bij de ontwikkeling en instandhouding van het buitengebied en om in de PVR een bepaling op te nemen, op basis waarvan in één keer het provinciale standpunt inzake een gebiedsontwikkeling in het buitengebied duidelijk wordt.

Antwoord: zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit

10 *Belangrijke weidevogelgebieden, EHS en gebiedscategorieën 1,2 en 3*

Verzocht wordt

- 10.1 de begrenzing van de belangrijke weidevogelgebieden in de Zuidpolder van Delfgauw en de Bieslandse Polder aan te passen;
- 10.2 te zorgen voor een samenhangend ecologisch netwerk dat zichtbaar wordt in de gebieden die als EHS zijn aangeduid;
- 10.3 de beschermingscategorieën 1, 2 en 3 duidelijk op één kaart zichtbaar te maken;
- 10.4 de verhouding tussen beschermingscategorie 3, de glastuinbouwgebieden en de bedrijventerreinen te verduidelijken.

Antwoord

- 10.1 Alleen de gebieden die nu of in het recente verleden op basis van de aanwezige weidevogelpopulatie kwalificeren of kwalificeerden hebben wij als zodanig aangemerkt, niet op basis van potenties om zich zo te kunnen ontwikkelen. Overigens sluiten wij niet uit dat het toekomstige beleid ten aanzien van het concentreren van agrarisch (weidevogel)natuurbeheer in kerngebieden, nog wel gaat leiden tot dergelijke aanpassingen, maar daarvoor is het nu te vroeg. Echter, inderdaad zit er een fout in de begrenzing in de Zuidpolder van Delfgauw doordat de ontgrensde percelen die reeds waren verworven door Staatsbosbeheer, ten onrechte niet de status van belangrijk weidevogelgebied hebben gekregen.
- 10.2 Door de herijking van de EHS is de gewenste samenhang tussen bestaande natuurgebieden helaas hier en daar verloren gegaan. Wij hebben echter onvoldoende financiën om dat ongedaan te maken, en willen aan de andere kant evenmin de bescherming van bestaande (helaas) niet verbonden natuurgebieden schrappen.
- 10.3 Zie ook thema 3 ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie. De beschermingscategorieën 1 en 2 zijn op één kaart zichtbaar gemaakt. Wij delen uw mening dat deze kaart niet in één oogopslag te lezen valt. In de definitieve VRM wordt dit verduidelijkt.
- 10.4 Zie ook thema 3 ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie. In de definitieve VRM wordt de verhouding tussen het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (2.2.1) en andere specifieke regelgeving verduidelijkt.

Conclusie: De zienswijzen 10.1 en 10.3 leiden tot aanpassing van de kaart.

11 *Windenergie*

Verzocht wordt op de locatie langs de A12 een enkelvoudige lijnopstelling van windturbines mogelijk te maken door het aanpassen van de kaart die bij artikel 2.3.1 hoort.

Antwoord

De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een onderzoek uit laten voeren naar potentiële locaties windenergie. Één locatie is voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft echter besloten geen locatie windenergie op te nemen in de gemeentelijke structuurvisie. Staatsbosbeheer heeft de provincie ook verzocht de locatie op te nemen in het provinciaal beleid. Gedeputeerde Staten achten de locatie aan de A12 bij het Balijbos landschappelijk aanvaardbaar. Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten afspraken met Staatsbosbeheer gemaakt over nieuwe verdienmodellen. De locatie is opgenomen in de Verordening Ruimte.

Conclusie De zienswijze leidt tot toevoegen van de locatie aan de Verordening Ruimte en tekst Programma Ruimte: locatie Pijnacker Nootdorp.

A-49 Stuurgroep Voorne-Putten (Spijkenisse, Hellevoetsluis, Bernisse, Brielle, Westvoorne

1 Algemeen

De gemeenten kunnen zich vinden in de vier rode draden die richting dienen te geven aan de gewenste ontwikkeling en het handelen van de provincie en onderschrijven de in het Programma ruimte aangegeven noodzaak om onderling, maar ook met de provincie, samen te werken. Ook de provinciale aanpak vanuit sturen op ruimtelijke kwaliteit wordt onderschreven.

Hier is met genoegen kennis van genomen

2 Herprogrammingering en planologische borging

Gesteld wordt dat bij een verschil tussen het Programma ruimte en de regionale visie, het Programma ruimte leidend is. Hierbij wordt aangetekend dat als de regionale visie voldoet aan het gebiedsprofiel er ruimte dient te zijn voor overleg zodat er geen sprake is van een dictaat vanuit het Programma ruimte.

Antwoord

Het Programma ruimte geeft voor wonen aan dat in de regionale woonvisie sprake moet zijn van een realistisch kwalitatief en kwantitatief woningbouwprogramma. Ook is aangegeven dat de provinciale woningbehoefteramingen uitgangspunt zijn voor overleg met de regio's over de reële behoefte aan woningen. Deze uitdrukking geeft aan dat de ramingen in het Programma ruimte geen dictaat zijn, maar dat er ruimte is om tot een woonvisie met een regionaal afgestemd kwalitatief en kwantitatief woningbouwprogramma te komen waarin het belang van het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit (waarvoor het gebiedsprofiel een handreiking is) wordt meegenomen.

3 Bebouwde ruimte beter benutten

Woningbouw buiten BSD lijkt sterk aan banden te worden gelegd. Hierbij dient er sprake te zijn van maatwerk tegen de achtergrond van de provinciale prognoses. Zo moet de binnen Hellevoetsluis liggende locatie Boomgaard binnen het BSD worden gebracht. Ook zijn er correcties nodig op de in de bijlage aangegeven plekken waar het BSD niet spoort met de feitelijke situatie. Onduidelijk is hoe omgegaan wordt met vastgestelde bestemmingsplannen waarin woningbouw en andere stedelijke functies buiten het BSD zijn opgenomen.

Antwoord: zie thema 2

4 Niet agrarische bedrijven en bebouwing buiten BSD

De vaag wordt gesteld waarom maatwerkconstructies voor initiatieven m.b.t. bestaande niet agrarische bedrijven en bebouwing buiten BSD niet zijn opgenomen in artikel 2.2.1

Antwoord

Herontwikkeling en uitbreiding van bestaande niet-agrarische of voormalige agrarische bebouwing buiten het bestaand stads- en dorpsgebied. Deze regels sluiten aan bij het in artikel 2.2.1 opgenomen artikel met het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Dit artikel vervangt het in de geldende verordening opgenomen verbod op stedelijke ontwikkeling in het buitengebied. De nieuwe verordening biedt op dit punt ruimte voor maatwerk en een afweging op lokale schaal.

5 Mobiliteit

- 5.1 Bij de hoofdinfrastructuur worden de ruimtereserveringen voor een verdubbeling van de N57 en voor de aansluiting N57/A15 gemist.
- 5.2 In de tekst van de VRM is niets opgenomen over de met een stippellijn van Spijkenisse naar Hellevoetsluis doorgetrokken metrolijn.
- 5.3 Met name het toenemende gebruik van elektrische fietsen vraagt om een in de VRM en het Programma mobiliteit op te nemen snelfietspadenplan.
- 5.4 Het ontbreken van de fietsverbinding over de Hartelbrug is een voorbeeld voor nieuwe snelfietspaden. Juist vanwege de kansen die deze verbinding heeft om het gebruik van de fiets in het woon- werkverkeer te bevorderen wordt gepleit voor de opname van deze verbinding.

Antwoord

- 5.1 Het voorstel voor een ruimtelijke reservering voor toekomstige uitbreiding van de N57 wordt overgenomen.
- 5.2 Nee dat is juist, de door u aangehaalde kaart is een weergave van het Stedenbaan-netwerk. De stippellijn betreft hier de bestaande HOV-buslijn van Spijkenisse naar Hellevoetsluis. Vanuit de stadsregio Rotterdam krijgen we nog geen signaal bereikt dat het nodig is om deze bestaande lijn op te waarderen tot een metro.
- 5.3 Snelfietspaden maken (in de vorm van plusroutes, zijnde routes met meer dan 1500 fietsers per etmaal) onderdeel uit van het fietsprogramma van de provincie Zuid-Holland. Als een door u gewenste route een groot knelpunt is, kunt u in het geval dat er een volgende tranche van het fietsprogramma volgt (tegen de dan geldende criteria) een voorstel indienen.
- 5.4 De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. De door u genoemde fietsroute voldoet hier niet aan en is daarom niet opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes van Zuid-Holland.

Conclusie: De zienswijze 5.1 leidt tot aanpassing van tekst en kaart.

6 *Detailhandel*

Brielle ontbreekt als “te ontwikkelen/optimaliseren” locatie. Hetzelfde geldt voor de overige kleine centra Rockanje, Oostvoorne en Zuidland op Voorne-Putten. Ingestemd kan worden met terughoudendheid met betrekking tot het uitbreiden van detailhandellocaties maar vernieuwing en maatwerk moeten mogelijk blijven.

Antwoord: zie thema 4

7 *Bedrijventerreinen*

- 7.1 Het bedrijventerrein Kickersbloem III ontbreekt ten onrechte op de kaart bedrijventerreinen.
- 7.2 Bij het als gevolg van de zware (ondergrondse) infrastructuur economisch vrijwel onmogelijk te realiseren bedrijventerrein Spijkenisse/Brielle wordt ervoor gepleit om de door de gemeente gewenste ontwikkelingsmogelijkheden van de naar het Haven en Industrieel Complex beoogde buffer over te nemen. Gedacht wordt aan het in deze buffer op basis van het gebiedsprofiel en in goed overleg verspreid toestaan van economische activiteiten als “gast” in de groene ruimte.
- 7.3 Het gebied boven Seggelant waar het regionale bedrijventerrein wordt beoogd is ten onrechte structureel als “recreatiegebied rond de steden” aangegeven.
- 7.4 Er lijkt strijdigheid te bestaan tussen het mogelijk maken van maatwerk bij het invullen van bedrijventerreinen en het uitgangspunt dat hier zo zwaar mogelijke milieucategorieën mogelijk gemaakt moeten worden.

Antwoord

- 7.1 Kickersbloem III is volgens de door de provincie gehanteerde definitie als zacht aanbod correct opgenomen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen. Voor zacht aanbod geldt dat er geen (ontwerp-) bestemmingsplan is vastgesteld.
- 7.2 De regio Rijnmond kent volgens de bij ons bekende prognoses een op termijn oplopend tekort aan bedrijventerreinen. Uw voorstel om de Bernissester, die nu als zoeklocatie op de PSV is opgenomen, in de VRM te schrappen en te vervangen door een groene buffer waarin wel (niet nader omschreven) economische activiteiten zijn toegestaan, kunnen wij vanuit dat oogpunt dan ook niet honoreren.
- 7.3 Seggelant II en III zijn opgenomen als zachte locaties. Dit leidt niet tot wijzigingen van de kaart Ruimtelijke Reserveringen in het Programma ruimte. Als recreatiegebied zal de locatie worden verwijderd van de kaart.
- 7.4 De provincie hecht belang aan het voldoende beschikbaar zijn van voldoende bedrijventerreinen in de hogere milieucategorie. Dat is voor de provincie reden om in de verordening te verankeren dat op bedrijventerreinen de hoogst mogelijke milieucategorieën mogelijk gemaakt dienen te worden. Daarbinnen is er ruimte voor maatwerk door partijen. Voor meer informatie zie ook het thema sturingsfilosofie.

Conclusie: De zienswijze 7.3 leidt tot aanpassing van de kaart.

8 Mainport

Aandacht ontbreekt voor het meer op Voorne Putten (hier slaat de negatieve impact van de haven neer) laten landen van het economische rendement van het Haven- en Industrieel complex. Gepleit wordt voor het nauw met provincie en Havenbedrijf Rotterdam overleggen over het mitigeren van de negatieve impact van de haven en over het stimuleren van de kwaliteiten van Voorne Putten. Verzocht wordt te bevestigen dat de grens van de Mainport die ten onrechte over het grondgebied van de gemeenten van Voorne Putten is getekend, een indicatief karakter heeft en dat deze belijning geen consequenties voor hen heeft.

Antwoord

De begrenzing van de mainport is inderdaad indicatief. Om misverstanden te voorkomen wordt de grens van de Mainport Rotterdam toch in noordelijke richting opgeschoven.

Conclusie: De zienswijze leidt tot wijziging van de kaart.

9 Groen, toerisme en recreatie

- 9.1 De gemeenten willen het faciliteren van de zakelijke markt, waaronder de huisvesting in recreatiegebieden van tijdelijke arbeidsmigranten, samen met de provincie en de sector oppakken.
- 9.2 Onduidelijk is waarom slechts enkele gebieden zijn aangeduid als recreatiegebied, grootschalige gebieden als Kruiningergors of de stranden van Rockanje ontbreken.
- 9.3 Verzocht wordt in overleg met de provincie te bezien hoe het basistoevervaartnet en het wandelroutenetwerk kunnen worden opgepakt.

Antwoord

- 9.1 Anders dan in de huidige verordening, zijn in de ontwerpverordening geen specifieke regels opgenomen voor recreatie of verblijfsrecreatie in het buitengebied, omdat de zogenoemde ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn.
De ladder voor duurzame verstedelijking houdt onder meer in dat dat stedelijke ontwikkelingen primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied moeten worden ondergebracht. Onder stedelijke ontwikkelingen worden met name wonen en werken verstaan, maar ook daarbij behorende stedelijke voorzieningen, zoals de logies voor arbeidsmigranten.
Recreatieve voorzieningen behoren niet tot stedelijke ontwikkelingen, voor zover het gaat om voorzieningen die ten dienste staan aan (verblijfs)recreanten in het buiten gebied.
Voor de toelaatbaarheid van bebouwing en functies op verblijfsrecreatieterreinen, die ten dienste staan aan (verblijfs)recreanten in het buiten gebied, is dus relevant in hoeverre het gaat om bebouwing en functies die zich (in overwegende mate) richten op (verblijfs)recreanten. Nieuwe voorzieningen die qua omvang niet in verhouding staan tot het aantal recreanten en dus vooral gericht zijn op de bewoners van het omliggende stedelijk gebied of het bieden van logies aan arbeidsmigranten moeten beschouwd worden als een niet-gebiedseigen stedelijke ontwikkeling. Hierop is de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing. De provincie heeft er begrip voor dat recreatieondernemers om bedrijfseconomische redenen zoeken naar verbreding van het voorzieningenaanbod, door het zoeken naar slimme combinaties van de recreatieve markt met bijvoorbeeld de zakelijke markt. Vestiging van een zakelijke voorziening in een (verblijfs)recreatiegebied (zoals vergader- en opleidingsfaciliteiten) moet dan wel een meerwaarde hebben boven vestiging in het stedelijk gebied. Als er geen combinatie is met buitenactiviteiten is niet staande te houden dat vestiging in het buitengebied een meerwaarde heeft boven vestiging in het stedelijk gebied. Deze combinatie is bij het bieden van logies aan arbeidsmigranten in ieder geval niet te vinden.
- 9.2 Kruiningergors zal worden aangegeven als verblijfsrecreatiegebied op de kwaliteitskaart laag van de occupatie. De stranden van Rockanje zijn aangegeven als Ecologische Hoofdstructuur en bovendien als Natura2000- gebied. Zie ook thema 15.
- 9.3 Het versterken van de recreatieve netwerken, waaronder het routenetwerk voor varen, is één van de prioriteiten van het provinciale groenbeleid. De provincie stelt via het Uitvoeringsprogramma Groen middelen beschikbaar voor het bewegwijzeren en het knelpuntvrij maken van het basistoevervaartnet

(BRTN). De provincie legt het provinciaal wandelroutenetwerk 2010-2020 aan (inclusief boerenlandpaden) voor de ontsluiting van het landelijke gebied rondom de steden.

Conclusie De zienswijze ad 9.2 leidt tot aanpassing van kaart.

10 *Cultureel erfgoed en archeologie*

- 10.1 Verzocht wordt de vestingen van Brielle en Hellevoetsluis, hun schootsvelden en/of beschermde stads- en dorpsgezichten alsnog op te nemen.
- 10.2 Verzocht wordt de regels met betrekking tot archeologie te nuanceren, eventueel onder verwijzing naar de rol van de gemeente als bevoegd gezag, waardoor van de PVR afwijkende regelingen in geldende bestemmingsplannen die op grond van gemeentelijk archeologiebeleid zijn vastgesteld, geacht worden te voldoen aan de Verordening.

Antwoord

- 10.1 Er is blijkbaar sprake van een omissie. Zowel Brielle als Hellevoetsluis zijn beschermde stadsgezichten en als zodanig opgenomen op de kaarten in de CHS. Kaartaanpassing voor dit punt noodzakelijk.
- 10.2 De Verordening ruimte 2014 is voor wat betreft artikel 2.3.4 een actualisatie van de artikelen 17 en 18 van de Verordening ruimte 2013, met andere woorden: er is geen wijziging opgetreden in het beleid. Daarvoor is in uw geval ook geen aanleiding, omdat in lid 2 van artikel 2.3.4 en in de toelichting reeds gewezen wordt op de mogelijkheid tot afwijking van het verbod op roeren van de bodem wanneer door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden aangetast. Aangezien u een vastgesteld archeologiebeleid heeft, gaan wij er van uit dat de door u genoemde afwijkende regelingen op archeologisch onderzoek berusten en dat u dit kunt aantonen. Er is dus geen reden om ons beleid aan te passen.

Conclusie: De zienswijze 10.1 leidt tot aanpassing van de zienswijze

11 *Glastuinbouw*

Voor enkele kanttekeningen met betrekking tot de glastuinbouw (Tinte, bestaande glastuinbouw buiten het glastuinbouwgebied, kassen bij niet-glastuinbouwbedrijven buiten het glastuinbouwgebied, saneren verspreid liggen glas Westvoorne) wordt verwezen naar de bijlage.

- 11.1 De regels met betrekking tot de glastuinbouw passen niet bij het gemengde agrarische karakter van het glastuinbouwgebied Tinte. De toename van het areaal kassen binnen dit gebied is na een zorgvuldige belangenafweging gemaximeerd op 55 ha. Verzocht wordt een specifieke afwijkingsbevoegdheid voor dit gebied te benoemen. Qua systematiek kan hierbij worden aangesloten bij de voor Glasparel en Knibbelweg Oost opgenomen regeling (art. 2.1.5 lid 4).
- 11.2 Het beperken van de planologische rechten van bestaande glastuinbouwbedrijven die buiten het glastuinbouwgebied liggen en die niet tot sanering willen overgaan wordt ongewenst geacht. Verzocht wordt om deze situaties en het voortzetten van het bestaande gebruik explicieter te benoemen. De gemeenten zijn niet bereid eventueel als gevolg van gewijzigd provinciaal beleid te betalen planschades voor hun rekening te nemen.
- 11.3 Verzocht wordt duidelijkheid te bieden over de mogelijkheden voor nieuwe kassen bij open grond tuinbouw- en akkerbouwbedrijven en bij agrarische bedrijven waar de glastuinbouw een onderdeel is van de bredere agrarische bedrijfsvoering (tuinbouw in de open grond, akkerbouw of fruitteelt).

Antwoord

- 11.1 Het glastuinbouwgebied Tinte heeft inderdaad een gemengd agrarisch karakter. Het gebied is slechts ten dele gevuld met glastuinbouw, overeenkomstig de met de provincie hierover gemaakte afspraak.. De regeling in de verordening sluit hier niet goed op aan. Overeenkomstig het voorstel wordt daarom een specifieke bepaling voor het gebied Tinte toegevoegd die voortzetting van het gemengde agrarische gebruik mogelijk maakt.

11.2 en 11.3 **Edwin**

Conclusie: De wijziging ad 11.1 leidt tot aanpassing van de verordening.

In artikel 2.1.5 (glastuinbouwgebied) wordt een nieuw lid toegevoegd dat voorzetting mogelijk maakt van het huidige gemengde agrarische gebruik in het gebied Tinte.

12 *Agrarische bedrijven*

De mogelijkheid om eventueel met behulp van een ontheffings- of afwijkingmogelijkheid maatwerk te verlenen ontbreekt bij de 2 ha regel. Bij een bouwvlak groter dan 2 ha zou een maximaal oppervlak bebouwing aangegeven kunnen worden. Ook kan hierbij rekening gehouden worden met de mate van verduurzaming (investeren in leefomgeving of verbetering dierenwelzijn, of wel het zogenoemde Groninger verdienmodel)

Antwoord: zie thema 7.1

13 *Waterveiligheid*

Verzocht wordt om tot een spoedige dialoog te komen over het aanwijzen van de aangekondigde "aandachtsgebieden overstromingsrisico's".

Antwoord

Wij hebben in de ontwerp-VRM aangekondigd dat wij (in de toekomst) aandachtsgebieden overstromingsrisico gaan aanwijzen. Hiermee anticiperen wij op de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, die is gericht op het stimuleren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Bij de verdere uitwerking van provinciaal beleid voor waterrobuust inrichten, waaronder het aanwijzen van bedoelde aandachtsgebieden, zullen de betreffende gemeenten en waterschappen actief betrokken worden.

14 *Energie*

Gewaakt moet worden voor ongewenste effecten op landschap en landbouw veroorzaakt door het toepassen van aardwarmte, Warmte Kracht Koppeling, biomassa en zonne-energie. Bij het bepalen van locaties voor windmolens moeten de dialoog met het eiland en de kwaliteiten van het landschap mede tegen de achtergrond van het gebiedsprofiel leidend blijven.

Antwoord

Het voorstel voor een gezamenlijke aanpak voor de diverse energie thema's wordt ondersteund door de provincie en kan een verdere uitwerking krijgen in een regionale Energie actieagenda, op te stellen samen met de regio. Indien de regio Vorne Putten dit wil, kunnen we deze agenda samen bepalen. Er dient wel opgemerkt te worden dat dit niet koste kan gaan van de tot nu toe gemaakte afspraken over windenergie.

15 *Kaarten*

- 15.1 Op de kaart Greenport zijn locaties aangegeven als verspreid glas die al gesaneerd zijn, dan wel waar de kassen volgens het bestemmingsplan niet meer voor tuinbouwonder glas gebruikt mogen worden.
- 15.2 In de PVR staat niets over bodemenergie terwijl in het Programma ruimte wel ambitiegebieden benoemd worden.
- 15.3 In de PVR staat niets over andere duurzame vormen van energieopwekking zoals bijv. zonneakkers.
- 15.4 Het tracé van de buisleidingstrook komt bij Westvoorne niet overeen met de rijksstructuurvisie Buisleidingen.
- 15.5 De woningbouwlocatie achter Noordweg 27 te Oostvoorne is kleiner dan 3 ha en dient van de kaart te worden verwijderd.
- 15.6 De Polder Zuidoord is een agrarische polder die ten onrechte nog als groen/recreatiegebied is ingetekend.
- 15.7 De locatie voor windenergie Hoeksche Waard Spui lijkt in strijd met de ruimtelijke kwaliteitsambitie landschap, het vastgestelde gebiedsprofiel en is bovendien gelegen in de EHS.

Antwoord

- 15.1 De kaart Greenport (2.4.2 Programma ruimte) wordt aangepast aan de actualiteit.
- 15.2 Dat er in de PVR geen bepalingen zijn opgenomen die betrekking hebben op de in het Programma ruimte genoemde Ambitiegebieden Bodemenergie is het gevolg van het feit dat deze Ambitiegebieden geen

doorwerking vinden in bestemmingsplannen. Wel spelen zij een rol bij het door ons in het kader van de Waterwet verlenen van vergunningen voor open Warmte Koude Opslag systemen.

- 15.3 Energietransitie is benoemd als een van de vier rode draden. Uitgewerkt in vijf hoofdthema's; warmte, wind, zon, energieëfficiëntie en mobiliteit. Naast deze vijf prioriteiten zet de provincie, daar waar zich kansen aandienen, ook in op andere energie-oplossingen, zoals bij de getijdencentrale in de Brouwersdam. Door samen met de regionale partners ruimtelijke energie-actieagenda's op te stellen, beoogt de provincie een meer integrale en resultaatgerichte benadering van besparing, opwekking en CO2-reductie te bereiken.
- 15.4 De constatering met betrekking tot het tracé van de buisleidingstrook is juist. De kaart zal worden aangepast aan de bij de rijksstructuurvisie Buisleidingen behorende kaart.
- 15.5 Zie thema 2.
- 15.6 Polder Zuidoord is inderdaad geen groen/recreatiegebied maar agrarisch gebied en valt binnen de beschermingscategorie 3-de groene ruimte'.
- 15.7 De locatie windenergie aan het Spui staat al jaren opgenomen in het provinciaal windenergiebeleid. De locaties voor windenergie staan eveneens benoemd in het Gebiedsprofiel Hoeksche Waard: 'De provincie heeft besloten om op vijf plaatsen windmolens in lijnopstellingen te realiseren. Deze locaties liggen ook aan de rand van het eiland, o.a. omdat windturbines bij de grote maat en schaal van de deltawateren passen en kunnen bijdragen aan het markeren van de heldere grens tussen land en water en de oriëntatie op het eiland.' De locatie ligt niet in de EHS.

Conclusie: de zienswijzen ad15.1 en 15.6 leidt tot aanpassing van de kaarten.

16 *Saneren verspreid glas Westvoorne*

Inmiddels zijn er in Westvoorne door middel van het als compensatie bieden van bouwmogelijkheden voor een of enkele woningen en door het verlenen van subsidies enkele tientallen glastuinbouwbedrijven gesaneerd. De met een aantal andere bedrijven gevoerde gesprekken over sanering bevinden zich in een vergevorderd stadium. Bij het verlenen van de subsidies is als voorwaarde gesteld dat er op 1 oktober 2017 over onherroepelijke bestemmingsplannen beschikt moet kunnen worden. Bij het opstellen van deze plannen zal rekening gehouden moeten worden met het nieuwe provinciale beleid. Gepleit wordt voor het in de PVR en het Programma ruimte aan deze plannen toekennen van een uitzonderingspositie omdat het saneren van het glas anders belemmerd dreigt te worden.

Antwoord

In het nieuwe provinciale beleid zien wij geen belemmering bij het opstellen en uitvoeren van deze plannen. Bestaande regelingen zoals 'Ruimte voor ruimte' zijn omgezet naar een meer integraal kader voor behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit en door deze benadering krijgen gemeenten meer mogelijkheden voor het toestaan van nieuwe ontwikkelingen, mits de ruimtelijke kwaliteit is gewaarborgd. Zie verder thema 3 ruimtelijke kwaliteit.

17 *Gewenste correcties van BSD Verzocht wordt:*

- 17.1 De woningbouwlocatie Kreken van Nibbeland te Zuidland (gefaseerd te ontwikkelen vastgesteld bestemmingsplan);
- 17.2 De landtong tussen Scheepvaartkanaal en Voedingskanaal (bestaande woningbouw);
- 17.3 Een locatie bij Toldijk Hekelingen;
- 17.4 Een locatie ten oosten van Maaswijk (school plus sporthal) in Spijkenisse
- 17.5 De woningbouwlocatie achter Noordweg 27 te Oostvoorne (onherroepelijk bestemmingsplan); binnen het BSD te brengen.
- 17.6 Verzocht wordt de zone ten zuidwesten van Akkers Vriesland die vol ligt met een zware leidingstrook uit het BSD te verwijderen.

Antwoord: zie thema 2

A-50 Gemeente Goeree-Overflakkee

1 *Algemeen*

Verzocht wordt de verordening en het Programma ruimte en Mobiliteit alsnog in overeenstemming te brengen met de in de VRM opgenomen visie en sturingsfilosofie en om daarin het Integraal Ruimtelijk Programma Goeree-Overflakkee mee te nemen.

Antwoord: zie thema 1

2 *Bestaand Stads- en dorpsgebied*

Gepleit wordt voor het verruimen van de grenzen van het BSD tot de tot nu toe gehanteerde contouren of voor het in ieder geval bij het bepalen van de omvang van bestaand stedelijk gebied betrekken van vastgestelde bestemmingsplannen.

Antwoord: zie thema 2

3 *Recreatieve Luchtvaart*

Een locatie voor de recreatieve luchtvaart is op Goeree-Overflakkee niet gewenst.

Antwoord

U heeft dit standpunt ingenomen in het kader van de aanvraag voor een luchthavenregeling ten behoeve van het vliegen met microlightaircraft nabij Oude Tonge. Uw standpunt is ons bekend.

4 *Vergroten agglomeratiekracht*

De provincie zal onlosmakelijk verbonden aan het bevorderen van de agglomeratiekracht, in moeten zetten op het bevorderen van de leefbaarheid en de kwaliteit van de landelijke gebieden. Verzocht wordt het Integraal Ruimtelijk Programma Goeree-Overflakkee alsnog te vertalen naar de VRM en het Programma ruimte. Gezamenlijk of in overleg met de provincie opgestelde projecten lijken aan te lopen tegen de in het nieuwe beleid vastgelegde regels. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor het effect van het vergroten van de agglomeratiekracht dat bestaat uit vanaf de Maasvlakte over Goeree-Overflakkee lopend sluisverkeer.

Antwoord

Wij zijn het eens dat de stedelijke agglomeratie is gebaat bij groene "uitloopgebieden". Een aantrekkelijke groene ruimte, ook buiten de steden, is een voorwaarde voor een duurzaam woon- en leefklimaat en een wervend vestigingsklimaat binnen het stedelijk gebied. Dit is dan ook een hoofdlijn van beleid (visie par. 3.1). Wij zijn het ook eens dat die "groene" gebieden leefbaar moeten zijn. Wij willen dan ook de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van Goeree-Overflakkee bevorderen. Dat is onder meer terug te vinden in de inzet over het omgaan met de demografische transitie (visie par. 2.2.1), openbaar vervoer in dun bevolkte gebieden (visie par. 2.4.2) en ruimtelijke kwaliteit (visie par. 3.2.1).

Het vergroten van de agglomeratiekracht komt er op neer dat de onderlinge samenhang wordt verbeterd van activiteiten die toch al (gaan) plaatsvinden in de stedelijke agglomeratie en het logistiek-industrieel systeem. Meer agglomeratiekracht in dat gebied leidt dus niet tot leegloop van landelijke gebieden. In Goeree-Overflakkee kunnen woningen en bedrijventerreinen worden toegevoegd die voorzien in de eigen behoefte van het eiland.

5 *Agrarische bedrijven*

Verzocht wordt maatwerk te leveren zoals dat ook is gebeurd bij het verbreden van de activiteiten van agrarische bedrijven indien een bouwblok van 2 ha niet groot genoeg blijkt te zijn als gevolg van de schaalvergroting van zowel akkerbouw- als melkveehouderijbedrijven.

Antwoord: zie thema 7.1

6 *Bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving*

6.1 Het op de Grevelingen weer invoeren van een beperkt getij is nodig omdat door het rijk aan de Kaderrichtlijn Water voldaan moet worden, doch wordt wel erg gekoppeld aan de getijcentrale. Het verbeteren van de waterkwaliteit is hoofddoel.

- 6.2 Verzocht wordt aan te geven of de provincie zich wat betreft het op de Grevelingen bergen van water aan de rijksstructuurvisie zal conformeren of dat er hier alsnog een standpunt in de VRM over zal worden opgenomen.
- 6.3 Verzocht wordt, ook in relatie tot het openbaar busvervoer, aandacht te schenken aan het in Oude Tonge realiseren van een tankstation voor Waterstof.
- 6.4 Het opslaan van energie is wellicht ook een kans voor Goeree-Overflakkee als duurzame energieproducent (windenergie, getijdencentrale).
- 6.5 Op verzoek van de gemeenteraad wordt onder de aandacht gebracht dat de stand van de techniek snel verandert en dat dit mogelijk het standpunt over windenergie kan doen veranderen ten gunste van andere vormen van duurzame energieopwekking. Tevens wil de gemeenteraad de opgave m.b.t. windenergie voor Goeree-Overflakkee (deels) ombuigen naar andere vormen van duurzame energie en is de maximale hoogte van windmolens door de raad zo gekozen dat er geen waarschuwingslichten voor de luchtvaart nodig zijn.
- 6.6 Volgens de gemeenteraad moet er tussen woonkernen, buurtschappen en recreatiebedrijven grenzend aan een woonkern of buurtschap enerzijds en windmolens anderzijds een afstand van tenminste 900 meter worden aangehouden.
- 6.7 Op verzoek van de gemeenteraad wordt onder de aandacht gebracht dat de financiële baten van windmolens tegenvallen door een korting op de algemene uitkering door compensatie van de OZB-opbrengsten.

Antwoord

- 6.1 Het op de Grevelingen weer introduceren van een beperkt getij heeft inderdaad het aldaar primair verbeteren van de waterkwaliteit als doel. Dit neemt niet weg dat er wellicht mogelijkheden zullen ontstaan voor het bouwen van een getijcentrale in de opening die in de Brouwersdam aangebracht zal moeten worden om het getij weer tot de Grevelingen toe te kunnen laten. Deze optie zal vervolgens een rol kunnen spelen in het kader van de al geruime tijd lopende zoektocht naar adequate financiering van de met de te nemen maatregelen gemoeide kosten.
- 6.2 Het is nog niet bekend welke keuzen deel zullen uitmaken van de bij het rijk in voorbereiding zijnde structuurvisie voor Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. Tezamen zal een standpunt ingenomen worden over het al of niet op de Grevelingen bergen van overtollig rivierwater.
- 6.3 Zie thema 6. Beleid t.a.v. waterstof tankstations heeft geen betrekking op het ontwerp van de VRM.
- 6.4 Energietransitie is benoemd als een van de vier rode draden. Uitgewerkt in vijf hoofdthema's; warmte, wind, zon, energie-efficiëntie en mobiliteit. Naast deze vijf prioriteiten zet de provincie, daar waar zich kansen aandienen, ook in op andere energie-oplossingen, zoals bij de getijdencentrale in de Brouwersdam. Door samen met de regionale partners ruimtelijke energie-actieagenda's op te stellen, beoogt de provincie een meer integrale en resultaatgerichte benadering van besparing, opwekking en CO2-reductie te bereiken.
- 6.5 Zie themabeantwoording 8. De provincie Zuid-Holland stelt geen hoogtebeperkingen aan de te realiseren windturbines in de aangewezen locaties windenergie in de provincie Zuid-Holland.
- 6.6 Zie thema 8
- 6.7 Hiervan wordt kennisgenomen. De provincie gaat niet over de financiële baten van windturbines. De provincie heeft via de Wro en de Elektriciteitswet wettelijke bevoegdheden en taken inzake de ontwikkeling van windenergie en maakt de plaatsing van windturbines ruimtelijk mogelijk, conform de Provinciale Structuurvisie, de Verordening ruimte en de afspraken met gemeenten en het rijk.

7 Kaarten

- 7.1 Langs de Bouwdijk in Melissant ontbreekt de lintbebouwing op de kaart.
- 7.2 De PDV-locatie Zuidelijke Randweg te Middelharnis, is onjuist ter plekke van het bedrijventerrein Oostplaat aangegeven.
- 7.3 Grootschalige recreatievoorzieningen zoals Port Zélande en de Brouwersdam zijn nergens op een kaart vermeld.

Antwoord

- 7.1 De verspreid gelegen bebouwing aan de Bouwdijk kunnen wij niet aanmerken als lint.
- 7.2 De opmerking is correct, de kaart zal worden aangepast.

- 7.3 Op de kwaliteitskaart “laag van de beleving” zijn de Brouwersdam en Port Zélande aangeduid als “groen/recreatiegebied”, en is de Brouwerdam daarnaast aangeduid als onderdeel van de Deltawerken. De VRM bevat geen specifiek beleid voor grootschalige recreatiegebieden

Conclusie de zienswijze ad 7.2 leidt tot aanpassing van de kaart

8 *Verordening ruimte*

- 8.1 Dat bedrijfsbebouwing onderdeel mag zijn van een landgoed is ten onrechte vervallen in de definitie van het begrip landgoed. Voorts is er nu sprake van “bos” terwijl het eerder om groene en ook blauwe functies ging. Verzocht wordt de invulling van landgoederen niet vooraf vast te leggen, maar om deze af te laten hangen van het gebiedsprofiel.
- 8.2 De regeling met betrekking tot detailhandel biedt onvoldoende mogelijkheden om in te spelen op de ontwikkelingen van dit moment. Voor de landelijke gebieden zou het behoud van voorzieningen en het inspelen op nieuwe ontwikkelingen voorop moeten staan.
- 8.3 De showroom functie van internetverkoop zou gekoppeld moeten worden aan detailhandelscentra. De afhaalfunctie lijkt zich hier echter niet voor te lenen, gelet op de verkeer aantrekkende werking ervan en omdat het meestal aan ruimte voor parkeren ontbreekt.
- 8.4 Bij de PDV-branches valt op dat het verkopen van fietsen ontbreekt. De PDV-locatie Zuidelijke Randweg te Middelharnis is niet juist aangegeven.
- 8.5 Aandacht wordt gevraagd voor de zogenaamde landwinkels, die in de landelijke gebieden in een behoefte voorzien en die een nevenactiviteit vormen voor boeren die eigen producten maar ook aanverwante producten verkopen. Het nieuwe beleid lijkt deze winkels niet meer toe te staan.
- 8.6 Er wordt aangedrongen op het in het belang van de sociaal economische ontwikkeling van Goeree-Overflakkee, ruimhartig omgaan met de ontheffings- en afwijkingsbepaling in de verordening indien de onder het IRP vallende projecten aan zouden lopen tegen door de verordening ontstane beperkingen.
- 8.7 Er wordt op vertrouwd dat er afspraken gemaakt kunnen worden met betrekking tot de termijn waarbinnen bestemmingsplannen aangepast moeten worden, omdat er hierbij ter voorkoming van schadeclaims een zorgvuldige voorbereiding nodig is.

Antwoord

- 8.1 Hier lijkt sprake van verwarring tussen de regeling voor nieuwe landgoederen en de regeling voor de bescherming van historische landgoederen. Eerstgenoemde regeling is in de ontwerpverordening opgegaan in de regeling voor de maatschappelijke tegenprestatie (zie thema 3). In de vigerende verordening wordt daarbij inderdaad gesproken over de ontwikkeling van groene en blauwe functies. De regelingen voor bescherming kasteel- en landgoedbiotopen is in de nieuwe verordening vrijwel niet veranderd. Het begrip ‘bos’ werd voorheen ook gebruikt.
- 8.2 Zie thema 4 detailhandel.
- 8.3 Zie thema 4 internethandel
- 8.4: Fietsen behoren niet tot de branches die op perifere locaties verkocht kunnen worden omdat ze vanwege aard en schaalgrootte goed verkocht kunnen worden in de centra van steden, dorpen en wijken. Op deze locaties heeft deze branche ook een toegevoegde waarde voor behoud van de ruimtelijke kwaliteit. Incorrecte kaartaanwijzingen zullen worden aangepast.
- 8.5 In artikel 2.1.4 lid 3, sub b.4 wordt de beperkte verkoop bij agrarische bedrijven met een assortiment uit eigen teelt mogelijk gemaakt. ‘Landwinkels’, waar meer dan eigen agrarisch geteelde producten worden verkocht, zijn niet passend binnen het provinciale beleid. Gesteld wordt dat het nieuwe beleid deze winkels niet meer toestaat, maar het provinciale beleid heeft dit echter nooit mogelijk gemaakt.
- 8.6 Ontheffen of afwijken vereist altijd een integrale ruimtelijke afweging, die verder gaat dan alleen sociaal-economische belangen. Wij gaan daarom niet anders om met ontheffings- en afwijkingsbepalingen.
- 8.7 Zie thema 11
- ## 9 *Programma's Ruimte en Mobiliteit*
- 9.1 Verzocht wordt de in het programma ontbrekende N215 en N59 aan de lijst van ruimtelijke reserveringen voor ontbrekende schakels in het infra-netwerk toe te voegen.

- 9.2 De gebiedsprofielen zijn een handreiking van de provincie als het gaat om de kwaliteit van het landschap die in samenwerking met Goeree-Overflakkee in het verleden al tot stand is gekomen en die door de gemeente wordt toegepast.
- 9.3 Verzocht wordt de criteria waaraan het instrument van de maatschappelijke tegenprestatie voor nieuwe stedelijke functies buiten BSD moet voldoen, alsmede de mogelijke vertaling ervan naar een bijdrage in een fonds, te verhelderen.

Antwoord

- 9.1 De N215 Melissant Dirksland is een project in voorbereiding op de uitvoering. Tot de realisatie daarvan daadwerkelijk is gestart zullen wij de gewenste uitbreiding van deze weg als ruimtelijke reservering opnemen. Een ruimtelijke reservering voor 'aansluitingen N59 op Goeree Overflakkee' wordt opgenomen onder de kop aansluitingen van de lijst met ruimtelijke reserveringen.
- 9.2 Dit is juist
- 9.2 Zie thema 3. Ruimtelijke kwaliteit

Conclusie: De zienswijze ad 9.1 leidt conform tot aanpassing van het Programma mobiliteit.

10 Pilot regelvrij gebied

Graag wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in het kader van de door Provinciale Staten aangenomen motie daaromtrent een Pilot regelvrij gebied uit te werken en verder uit te bouwen met gemeentelijke regelgeving.

Antwoord

De uitwerking van de motie "Pilot regelvrij gebied of project" vormt geen onderdeel van de VRM of het Programma ruimte, maar we zullen uw verzoek betrekken bij de uitwerking van de motie en de aanwijzing van de pilot

A-51 Gemeente Den Haag

1 Sturingsfilosofie

De grote steden die als motor van de nationale economie steeds belangrijker worden, moeten de autonomie hebben om zoveel mogelijk op lokaal niveau te beslissen. Op een aantal vlakken wordt het beleid als ongewenst beperkend ervaren, de nieuwe sturingsfilosofie sluit niet naadloos aan op de gedetailleerde regels uit de PVR.

Antwoord: zie thema 1

2 Toekomstvisie

De VRM is vooral gericht op het doorstaan van de huidige vastgoedcrisis en het bestrijden van de overcapaciteit in verschillende sectoren. Zonder aan het belang hiervan af te willen doen moet een goede visie evenzeer gericht zijn op het versterken van de agglomeratie op middel- en lange termijn. Dit krijgt te weinig aandacht. Gemist wordt een positieve strategie en een daaraan gekoppeld instrumentarium om particuliere- en overheidsinvesteringen te stimuleren.

Antwoord

De visie is gericht op de rode draden: beter benutten en opwaarderen van wat er al is en op agglomeratiekracht, ruimtelijke kwaliteit en een water- en energie-efficiëntie. Waar het in de visie gaat om bestrijden van overcapaciteit, gaat het om overcapaciteit die verband houdt met structurele veranderingen in de vraag. Een strategie voor versterken van de agglomeratiekracht met een doorwerking tot op gebieds- en locatieniveau wordt naar onze opvatting ruimschoots beschreven op zes pagina's in de visie (par. 2.3). De wijze waarop vanuit die strategie investeringen kunnen worden gestimuleerd is onderdeel van de Adaptieve agenda Zuidelijke Randstad.

3 Den Haag internationale stad

Verzocht wordt om de versterking van de internationale topositie van Den Haag te benadrukken en om hierbij aan te sluiten bij het door het rijk in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte geformuleerde beleid.

Antwoord

Vanuit economisch belang is gelijkschakeling volstrekt aan de orde maar niet voor de ruimtelijke en mobiliteitseffecten. Vandaar dat wij gekozen hebben voor deze benadering, waarin wij overigens naar onze mening het economisch belang van de regio niet hebben ondergewaardeerd. De gezamenlijke uitwerking vindt al plaats in de Adaptieve Agenda Zuidvleugel.

4 *Programma mobiliteit*

- 4.1 De Verkenning voor de zogenoemde "Internationale Ring Den Haag" is inmiddels afgerond, dit kan gewijzigd worden in "ongelijkvloerse kruisingen Lozerlaan" en "knelpuntenaanpak Noordwestelijke Hoofdroute".
- 4.2 Verzocht wordt de mogelijkheid voor het in de beide agglomeraties Rotterdam en Haaglanden conform het beleidsplan "Regionale Luchtvaart 2008-2020" vestigen van een commerciële helihaven expliciet op te nemen.

Antwoord

- 4.1 De internationale ring wordt vervangen door 'knelpuntenaanpak Noordwestelijke Hoofdroute-Lozerlaan-Zuidelijke Randweg'
- 4.2 In de VRM is opgenomen dat er geen verruiming komt van de mogelijkheden om nieuwe luchthavens voor gemotoriseerde, recreatieve luchtvaart te realiseren. Dat betekent dat het aantal luchthavens in Zuid-Holland niet meer mag bedragen dan 22, conform de geplande situatie in 2010. Dit is een voortzetting van het bestaande beleid.

Conclusie: De zienswijze ad 4.1 leidt conform tot aanpassing van het PM.

5 *Programma ruimte*

Het loslaten van de rode contouren is een positieve ontwikkeling. Met instemming wordt geconstateerd dat de Haagse Vlietzone en de locatie Vroondaal ook volgens de provincie gebieden zijn waar verstedelijking in de toekomst mogelijk is. Op verschillende kaarten aangegeven binnenstedelijke groen- en recreatiegebieden kunnen beter gezien worden als integraal onderdeel van het stedelijk gebied. Kaarten, visie en verordening sluiten niet altijd consequent op elkaar aan.

Antwoord

Uiteraard zullen wij kaartimperfecties aanpakken.

6 *Programma ruimte Locaties*

Het is van belang dat er binnenstedelijk ook voor de langere termijn voldoende ruimte resteert om de noodzakelijke verdichtingsopgave te realiseren.

- 6.1 Verzocht wordt Kijkduin aan te merken als BSD waarbij wordt ingezet op een onderscheidend woonmilieu voor specifieke doelgroepen.
- 6.2 Aan de Binckhorst worden zo veel beperkingen opgelegd dat feitelijke transformatie niet mogelijk is. Voorgesteld wordt dit gebied aan te merken als een regelvrije zone zodat de gewenste organische transformatie tot stand kan komen.
- 6.3 Verzocht wordt de balans waarin rode en groene belangen samengaan voor de A4-/Vlietzone die als strategische reserve voor stedelijke ontwikkeling op lange termijn gezien wordt, in de tekst en op de kaarten te verduidelijken.

Antwoord

- 6.1 Kijkduin is nu niet opgenomen als BSD omdat de plannen voor Kijkduin nog niet gerealiseerd of bouwrijp zijn. Dit betekent niet dat ontwikkelingen in Kijkduin niet kunnen. Zie verder thema 2.
- 6.2 De motie van PS luidt om te verkennen wat de consequenties van als er een regelvrije zone ingesteld wordt. Deze verkenning gaan we o.a. doen voor de Binckhorst. Dit betekent niet dat er automatisch een regelvrije zone ingesteld wordt.
- 6.3 Zie thema 10.5 Vlietzone.

7 *Economie*

De Ladder voor Duurzame Verstedelijking impliceert dat elke (lokale) behoefte regionaal afgestemd moet zijn. Dit lijkt in strijd met de Europese Dienstenrichtlijn. Een lokale afweging blijkt goed te werken voor hotels, horeca, fitness etc. Regionale afstemming is wenselijk voor detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen. Verzocht wordt het beleid zo algemeen te formuleren dat niet per bestemmingsplan discussie ontstaat over economische ontwikkelingen van lokaal belang.

Antwoord: zie thema 2, ladder voor duurzame verstedelijking

8.a *Kantoren*

- 8.1 Ook de omgeving van station Hollands Spoor geldt binnen de kantorenstrategie Haaglanden als kantoorversterkingsgebied.
- 8.2 Verzocht wordt tevens om in de Internationale zone naast een kantoorconcentratie bij World Forum rekening te houden met spreiding van kantoren in de omgeving hiervan.
- 8.3 Verzocht wordt enige ruimte te bieden voor maatwerk m.b.t. internationale bedrijven en organisaties op locaties die niet ongewenst zijn, maar die wel buiten de versterkingsgebieden liggen.
- 8.4 Na het actualiseren van bestemmingsplannen en afboeken op grondexploitaties moet er meer nadruk liggen op het terugdringen van de leegstand. Gestuurd zou moeten worden op gemeenten die geen nieuw wenkend perspectief geven aan verouderde kantoorlocaties.

Antwoord

- 8.1 De kantoorlocaties Den Haag Centraal omvat de stationslocaties CS, HS en NOI.. Derhalve maakt de omgeving van Hollands Spoor deel uit van kantoorversterkingsgebied dat Haaglanden heeft vastgesteld.
- 8.2 Op de VR kaart met kantoorconcentratiegebieden betreft het symbool voor Den Haag Internationaal/World Forum gebied een wat ruimer gebied dan de bestemmingsplangebieden Congresgebouw e.o. en Zorgvliet (Eurojust). Ook de directe omgeving van het nieuwe Internationale strafhof wordt daartoe gerekend.
- 8.3 Voor zover het in de toekomst gaat om nu nog niet bekende nieuwbouwplannen buiten de internationale zone, zijn er mogelijkheden om met inachtneming van de ladder van duurzame verstedelijking een ontheffing aan te vragen. Vanuit de breed gedragen wens om dat cluster te versterken zal de provincie in beginsel een positieve grondhouding innemen.
- 8.4 Wij onderschrijven uw opvatting dat er voor verouderde kantorenlocaties nieuwe wenkende perspectieven moeten worden opgesteld. Ook het landelijk Convenant Aanpak Leegstand is dit voornemen afgesproken. De provincie is er voorstander van dat gemeenten en vastgoedeigenaren, in goed regionaal verband, hiertoe het voortouw nemen. In thema 4.2 vragen wij de regio in nieuwe regionale kantorenstrategieën expliciet de procesregie te voeren op de totstandkoming van transformatieprofielen van een aantal grote kantoorlocaties. Een indicatie van de omvang van de te realiseren onttrekkingen tot 2020 is gewenst.

8.b *Detailhandel*

Dat er buiten de in de VRM opgenomen detailhandelslocaties Binnenstad, de Leyweg en de Frederik Hendriklaan geen uitbreiding is toegestaan, is te nauw omschreven. Dringend wordt voorgesteld om nieuwe ontwikkelingen in de bestaande lokale detailhandelsstructuur tot 2.000 m² in aansluiting op het beleid van het stadsgewest Haaglanden en de stadsregio Rotterdam als lokale aangelegenheid te bestempelen. Verzocht wordt de Megastores in alle stukken en op kaarten als zowel PDV, GDV en als wijkgerichte detailhandelsfunctie aan te geven.

Antwoord

Ontwikkelingen in 'overige aankoopplaatsen': Zie thema 4 detailhandel. Een deel van de Megastores heeft de PDV-status. Daarom staat deze locatie vermeld op de PDV-kaart. De GDV-locaties worden niet op de verordeningskaart opgenomen. Dit geldt ook voor de 'overige aankoopplaatsen', waaronder het wijkwinkelcentrum in de Megastores geschaard kan worden. Alleen de 'te ontwikkelen' en 'te optimaliseren centra' zijn op kaart opgenomen.

9 *Bedrijventerreinen*

Voorkomen moet worden dat functiemenging op bedrijventerreinen ten koste gaat van zittende bedrijven. Dit vergt altijd maatwerk. Er worden geen uitbreidingsmogelijkheden gezien voor bedrijven in categorie vier en hoger die overigens in Den Haag bijna niet voor komen. Voor nieuwe bedrijven is er ruimte op Harnaschpolder en Heron.

Antwoord: zie thema 4

10 *wonen*

Er is inderdaad een aanzienlijke behoefte aan “stedelijk wonen” waarin door verdichting, in nauwe samenhang met bescherming van waardevolle (groen) gebieden en investeringen in de openbare ruimte, wordt voorzien. Dit beleid heeft flexibiliteit nodig. Afstemming in regionaal verband is zinvol als er sprake is van overprogrammering en onderlinge concurrentie tussen gemeenten, kleinere projecten kunnen worden vrijgelaten van provinciale toetsing.

Antwoord: zie thema 5

11 *Archeologie*

De gemeente kan zich in grote lijnen vinden in de regels ten aanzien van Archeologie. Wel worden in Den Haag andere maten aangehouden. Voor de in artikel 2.3.4, tweede lid opgenomen ondergrens wordt in Den Haag 50 centimeter aangehouden. Voor de in lid 5 opgenomen oppervlakte houden zij 50 m2 aan in plaats van de door de provincie genoemde 100 m2. Het Haagse Archeologiebeleid is op orde. Er is een paraplubestemmingsplan Archeologie voor oudere bestemmingsplannen. In nieuwe bestemmingsplannen wordt het archeologiebeleid vertaald. Dit werkt goed. Gevraagd wordt om hetzij de normen aan te passen, hetzij maatwerk mogelijk te maken.

Antwoord

Van uw instemming is met genoegen kennisgenomen. De Verordening ruimte 2014 is voor wat betreft artikel 2.3.4 een actualisatie van de artikelen 17 en 18 van de Verordening ruimte 2013, met andere woorden: er is geen wijziging opgetreden in het beleid. Daarvoor is in uw geval ook geen aanleiding, omdat in lid 2 van artikel 2.3.4 en in de toelichting reeds gewezen wordt op de mogelijkheid tot afwijking van het verbod op roeren van de bodem wanneer door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden aangetast. Aangezien u een vastgesteld archeologiebeleid heeft, gaan wij er van uit dat het door u genoemde maatwerk op archeologisch onderzoek berust en dat u dit kunt aantonen. Er is dus geen reden om ons beleid cq. onze normen aan te passen.

12 *Verordening ruimte*

Zonder nadere definitie van het provinciale belang als bevoegdheid kan de PVR te ruim geformuleerd en daardoor in strijd met het recht in het algemeen en in het bijzonder met artikel 4.1 van de Wro zijn, zoals het geval is bij de artikelen 1.2 lid 3 en artikel 3.1 lid 4. In bovengenoemd wetsartikel is opgenomen dat in de PVR regels kunnen worden gesteld m.b.t. de inhoud van bestemmingsplannen indien provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken. Verzocht wordt de PVR zodanig op te stellen dat er rekening wordt gehouden met globale bestemmingsplannen en het meer inzetten op uitnodigingsplanologie zoals dat onderdeel uitmaakt van de in voorbereiding zijnde Omgevingswet. In zijn huidige opzet zal de PVR bij het actualiseren van bestemmingsplannen tot aanzienlijke planschades leiden waarbij de gemeente zich genoodzaakt zal zien om een beroep te doen op de hogere plankostenregeling. Dit klemt te meer gezien de in artikel 3.3 genoemde termijn van drie jaar. Verzocht wordt deze termijn te veranderen in tien jaar waardoor wordt aangesloten bij de wettelijk voorgeschreven actualisatieplicht. Tevens wordt verzocht de VRM zo aan te passen (artikel 1.2 lid 3 en artikel 3.1 lid 4) dat deze geen inbreuk maakt op vigerende bestemmingsplannen.

Antwoord

Volgens het systeem van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stellen Provinciale Staten met het oog op een goede ruimtelijke ordening een provinciale structuurvisie vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie, alsmede de hoofdzaken van het te voeren ruimtelijk beleid. Indien de provincie ter uitvoering van de visie ruimtelijk instrumentarium inzet, zoals een verordening, een inpassingsplan of een aanwijzing, geldt daarbij de nadere voorwaarde dat sprake moet zijn van provinciale belangen. In de huidige structuurvisie zijn de provinciale belangen expliciet benoemd. In de nieuwe structuurvisie heeft de provincie ervoor gekozen om naast de strategische en operationele doelen, geen afzonderlijke laag met

provinciale belangen te benoemen. In plaats daarvan is aangegeven dat de strategische doelen (zoals opgenomen in de visie) en de uitwerking daarvan in operationele doelen (zoals opgenomen in het programma) tezamen de provinciale belangen vormen. Hiermee is duidelijker en concreter dan in de huidige visie aangeduid tot waar het provinciaal belang reikt.

Zie verder thema 1 sturingsfilosofie en thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

13 *Verordening ruimte Detailhandel*

Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn en de onlangs door de Minister van I&M aan het IPO gezonden brief hieromtrent wordt opgemerkt dat het bevriezen van aanwezige detailhandelscapaciteit uitsluitend gebaseerd kan zijn op economische en niet op ruimtelijke motieven. Verzocht wordt op te nemen dat van toetsing van afzonderlijke bestemmingsplannen kan worden afgezien als het gaat om plannen waar de provincie recent toestemming heeft gegeven (in het kader van (regionale) nota's over kantoren of detailhandel die volledig zijn vertaald in de betreffende bestemmingsplannen).

Antwoord: zie thema 4 detailhandel en thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen..

14 *Leefkwaliteit*

Verzocht wordt meer aandacht te besteden aan gezondheid, externe veiligheid, lucht, geluid, klimaatadaptatie, natuur- en recreatieve waarden, stikstofdepositie en de cumulatieve gevolgen van verdichting omdat hier een provinciale opgave ligt.

Antwoord

De provincie is zich in deze ontwerpvisie bewust van de grenzen die er zijn aan de verdichting, o.a. ten aanzien van de effecten op de milieudruk, de ruimtelijke kwaliteit en het behoud van natuur en water in stedelijk gebied (zie p. 20). In de provinciale visie Duurzaamheid en Milieu is het milieubeleid verder uitgewerkt op weg naar een schoner, stiller en veiliger Zuid-Holland.

15 *Kabels en leidingen*

De visie met betrekking tot het bundelen van kabels en leidingen wordt gesteund, in het bijzonder daar waar het de aanlanding van kabels en (buis)leidingen vanuit zee betreft. Verzocht wordt in de visie op te nemen dat deze aanlanding via daarvoor geëigende industriële gebieden en niet door of nabij stedelijk gebied met verdichtingsopgave loopt.

Antwoord

Bij het zoeken naar mogelijke tracés voor het leggen van kabels en (buis)leidingen inclusief het bepalen van de locaties waar deze vanuit zee komend de kust passeren en naar het achterland lopen, zal er altijd sprake zijn van een afweging van alle erbij betrokken belangen. Dit is dermate sterk geworteld in het provinciale beleid dat het niet nodig is dit expliciet in de PVR te vermelden.

16 *Bodem*

Voorgesteld wordt om, gelet op de planologische drukte in de ondergrond, niet uit te gaan van het opstellen van een Bodemenergieplan maar om over te gaan tot het opstellen van een Integrale Visie op de ondergrond.

Antwoord

Wij zien graag dat gemeenten voor de in de VRM opgenomen ambitiegebieden bodemenergieplannen laten opstellen, om de ondergrond voor warmte en koudeopslag zo optimaal mogelijk te benutten. Deze bodemenergieplannen spelen een rol bij het verlenen van vergunningen voor bodemenergiesystemen. Voordat een dergelijk concreet bodemenergieplan kan worden opgesteld, is een integrale visie van de gemeente op het gebruik van de ondergrond zeer gewenst. Wij zijn dus ook voorstander van het ontwikkelen van een visie op het gebruik van de ondergrond.

17 *Programmatische aanpak stikstof*

De Programmatische Aanpak Stikstof verdient prominente aandacht in de VRM waarover de gemeente graag wil meedenken.

Antwoord

Wij waarderen het aanbod om hierover mee te denken. De stikstofproblematiek vormt een knelpunt voor het behalen van Natura2000 doelen in Nederland. Hoewel de stikstofdepositie daalt, is die vaak nog te hoog. Hierdoor is een nieuwe activiteit die zorgt voor extra stikstof in een Natura2000 gebied vergunningplichtig voor de Natuurbeschermingswet, waarbij het in praktijk lastig is om die vergunning te verlenen. Om dit probleem op te lossen heeft het rijk samen met de provincies de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) opgesteld.

18 *Strategische verkenningen*

Capaciteit wordt beschikbaar gesteld om samen op te trekken bij het opstellen van strategische verkenningen voor:

- 18.1 Hiërarchie multimodale knooppunten in relatie tot stedelijke ontwikkelingen;
- 18.2 Succesvolle metropool ontwikkeling en visie op groei (koppeling infrastructuur en verstedelijkingsstrategie);
- 18.3 Instrumentarium voor het transformeren van leegstaand vastgoed;
- 18.4 Uitwerken economisch profiel van de zuidelijke Randstad door het benutten van agglomeratievoordelen;
- 18.5 Uitwerken nieuwe sturingsfilosofie in relatie tot uitnodigingsplanologie;
- 18.6 Integrale visie ondergrond.

Hiervan is met genoegen kennisgenomen

19 *Detailopmerkingen verordening; voorgesteld wordt:*

- 19.1 De volledige begripsbepaling voor BSD op te nemen in artikel 1.1 sub e.
- 19.2 De definitie van een gemakswinkel te verduidelijken en om niet te spreken van één of hooguit enkele vestigingen daarvan per plangebied.
- 19.3 Het onderscheid tussen dienstverlening en kantoren te verhelderen.
- 19.4 Aan te geven dat artikel 1.2 eerste lid slechts van toepassing is op het vaststellen van een bestemmingsplan, incl. de daarin opgenomen wijzigings- en uitwerkingsregels.
- 19.5 De in Artikel 1.2 eerste lid onder b genoemde beheersverordeningen te schrappen.
- 19.6 Bij artikel 1.2 derde lid ook bestaande juridisch-planologische mogelijkheden te betrekken.
- 19.7 Het begrip "bestaande omvang" te schrappen.
- 19.8 Te inventariseren wat de bestaande bebouwing, het bestaande gebruik en de bestaande omvang van de functies daadwerkelijk inhoudt.
- 19.9 In artikel 1.2 derde lid onder c de afwijking van de PVR expliciet te benoemen.

Antwoord

- 19.1 De in de ontwerpverordening gekozen constructie is inderdaad ongebruikelijk, maar omdat het begrip 'bestaand stads- en dorpsgebied' zo bepalend is voor toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking is ervoor gekozen dit begrip onder te brengen in het artikel over de ladder.
- 19.2 Zie thema 4 detailhandel.
- 19.3 De begripsbepaling voor kantoren wordt aangepast om het onderscheid tussen kantoren en dienstverlening te verduidelijken.
- 19.4 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.
- 19.5 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.
- 19.6 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen..
- 19.7 Het begrip "bestaande omvang" wordt geschrapt omdat dit verder niet terugkomt in de verordening.
- 19.8 Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.
- 19.9 De afwijking van de verordening blijkt al voldoende duidelijk uit de tekst door het gebruik van het woord "of".

Conclusie Die zienswijzen ad 19.3 en 19.7 leiden tot aanpassing van de verordening

- Artikel 1.1. (begrip spalingen): het begrip 'kantoor' wordt aangepast, zodat het onderscheid met dienstverlening duidelijker is.

- Artikel 1.2 (toepasselijkheid): de zinsnede “of bestaande omvang” wordt geschrapt, omdat dit begrip niet verder terug komt in de verordening.

20 *Ladder voor Duurzame Verstedelijking*

De PVR houdt in dat elke stedelijke ontwikkeling regionaal moet worden afgestemd. Dit gaat te ver. Verzocht om duidelijk uit de PVR te laten blijken dat de provinciale afweging over de aanvaardbaarheid van nieuwe ontwikkelingen op planologische gronden wordt gestoeld.

Antwoord: zie thema 2 ladder voor duurzame verstedelijking.

21 *Definitie BSD*

Voorgesteld wordt om de definitie van het BSD op te nemen in artikel 1 en om deze zo aan te passen dat er geen sprake is van een limitatieve opsomming, hetzij de opsomming aan te vullen tot dat deze alle functies die in BSD kunnen worden aangetroffen bevat (bijv. sportvoorzieningen die thans niet genoemd worden).

Antwoord

De definitie van ‘bestaand stads- en dorpsgebied’ sluit zoveel mogelijk aan bij het begrip ‘bestaand stedelijk gebied’ dat in het Bro wordt gehanteerd. De provincie heeft glastuinbouwgebied uitgezonderd en bouwrijp gemaakt gebied toegevoegd. Verdere aanpassing is niet wenselijk, omdat de twee begrippen dan teveel uit elkaar gaan lopen.

22 *BSD, kantoren en detailhandel*

Verzocht wordt de bepalingen over BSD, kantoren en detailhandel niet volgens het “nee – tenzij” principe, maar volgens het “ja – mits” principe te formuleren.

Antwoord

Voor kantoren en detailhandel hanteert de provincie locatiebeleid. Inherent aan locatiebeleid is een verbod op kantoren en detailhandel buiten de daarvoor aangewezen locaties, tenzij het een in de verordening benoemde uitzondering betreft.

23 *Kantoren*

Verzocht wordt station Hollands Spoor toe te voegen en om in artikel 2.1.2 meer ruimte voor lokaal maatwerk op te nemen.

Antwoord

Zie beantwoording hiervoor ad 8a.1

24 *Bedrijven*

De Binckhorst is ten onrechte opgenomen als bedrijventerrein en als gebied bestemd voor watergebonden bedrijven. Het gaat hier om een transformatiegebied. Verzocht wordt dit aan te passen.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden.

25 *Detailhandel*

Verzocht wordt in artikel 2.1.4 tweede lid onder b het woord “mede” te laten vervallen, om “distributieplanologisch onderzoek” te vervangen door “ruimtelijke effectanalyse” en om op te nemen dat het genoemde REO-advies een niet verplichtend karakter heeft. Voorts zou in het derde lid een “ja mits” regeling op zijn plaats zijn.

Antwoord

Naast inzicht onevenredige aantasting van het woon- en leefklimaat en toename van de leegstand is bovenlokale afstemming bijvoorbeeld ook een doel van regionale afstemming. Daarom is het woord ‘mede’ opgenomen. In lid 3 wordt een beschrijving gegeven van de uitzonderingsmogelijkheden van detailhandel buiten de centra. Deze tekst zal niet worden gewijzigd.

Onderlinge afstemming tussen gemeenten bij grote detailhandelsontwikkelingen is een belangrijk instrument in het voorkomen en beperken van ongewenst bovenlokale effecten. Regionale advisering bij nieuwe ontwikkelingen (2000 m2 binnen de centra, 1000 m2 bij perifere detailhandel) blijft daarom een vast onderdeel van de beoordeling van detailhandelsontwikkelingen. Zie ook thema 4 detailhandel.

26 *Perifere detailhandel*

De in de PVR genoemde branchering is zeer gedetailleerd en is in strijd met de Dienstenrichtlijn. Verzocht wordt alleen op ruimtelijke gronden een onderscheid te maken.

Antwoord

De branchering is gestoeld op ruimtelijke gronden. De lijst bevat alleen branches die niet of moeilijk inpasbaar zijn in de bestaande centra, door de aard en de omvang van de goederen. De brancheringslijst is derhalve niet in strijd met de Dienstenrichtlijn.

27 *Kleinschalige detailhandel*

Verzocht wordt de regeling zo aan te passen dat maatwerk geleverd kan worden en dat niet alleen agrarische bedrijven, maar ook bedrijven in andere sectoren zelf geproduceerde producten kunnen (blijven) verkopen.

Antwoord: zie thema 4 detailhandel.

28 *Nevenassortimenten*

Verzocht wordt om artikel 2.1.4 vijfde lid te laten vervallen.

Antwoord

Het is nodig om grenzen te stellen aan het nevenassortiment omdat anders bij perifere detailhandel ook reguliere detailhandel mogelijk wordt. Onder voorwaarden is dit slechts in beperkte mate toegestaan. Zonder beperkingen ontstaat branchevervaging en komt het detailhandelsbeleid (dat op ruimtelijke gronden is gestoeld) onder druk te staan.

29 *Internetafhaalpunten*

Het is niet juist om afhaalpunten als reguliere detailhandel te beschouwen. Verzocht wordt om internetafhaalpunten niet alleen in winkelconcentraties, maar ook elders in de stad toe te staan.

Antwoord: zie thema 4

30 *Hoogte van beplanting*

De hoogte van beplanting kan niet in bestemmingsplannen geregeld worden, verzocht wordt dit aspect te schrappen.

Antwoord

De hoogte van de beplanting is inderdaad lastig te regelen. Wel kan de keuze van de bestemming bepalend zijn voor het type beplanting wat daarbinnen mogelijk is.

31 *Artikel 2.32*

Verzocht wordt om in zo wel lid 4 van artikel 2.3.2 als in lid 5 te spreken van **onevenredige** belemmeringen.

Antwoord

Door te spreken over "geen onevenredige belemmeringen" ontstaat er ruimte voor belemmeringen voor het onderhoud, de veiligheid en de mogelijkheden voor versterking van de regionale waterkering. Dit is ongewenst.

32 *Artikel 3.1*

Artikel 3.1 vormt de enige bepaling waar de term provinciaal belang wordt gebruikt. Verzocht wordt aan te geven wat hieronder wordt verstaan.

Antwoord

Volgens het systeem van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stellen Provinciale Staten met het oog op een goede ruimtelijke ordening een provinciale structuurvisie vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie, alsmede de hoofdzaken van het te voeren ruimtelijk beleid. Indien de provincie ter uitvoering van de visie ruimtelijk instrumentarium inzet, zoals een verordening, een inpassingsplan of een aanwijzing, geldt daarbij de nadere voorwaarde dat sprake moet zijn van provinciale belangen. In de huidige structuurvisie zijn de provinciale belangen expliciet benoemd. In de nieuwe structuurvisie heeft de provincie ervoor gekozen om naast de strategische en operationele doelen, geen afzonderlijke laag met provinciale belangen te benoemen. In plaats daarvan is aangegeven dat de strategische doelen (zoals opgenomen in de visie) en de uitwerking daarvan in operationele doelen (zoals opgenomen in het programma) tezamen de provinciale belangen vormen. Hiermee is duidelijker en concreter dan in de huidige visie aangeduid tot waar het provinciaal belang reikt.

33 *Artikel 3.3*

Artikel 3.3 maakt inbreuk op de juridisch-planologische ruimte in vigerende bestemmingsplannen. Hierdoor is het onduidelijk op welke bestemmingsplannen deze bepaling betrekking heeft en welk provinciaal belang met deze bepaling wordt gediend.

Antwoord: Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

A-52 Voorschoten

1 *Sturingsfilosofie*

Verwacht wordt dat de provincie de samenwerking met de Pact van Duivenvoordegemeenten aangaat voor de verdere ontwikkeling van het Metropolitaan Landschap Duin Horst en Weide.

Antwoord

De provincie investeert in het opruimen van kassen en de verbetering van de recreatieve toegankelijkheid in de Duivenvoordecorridor. De provincie biedt verschillende cofinancieringsmogelijkheden vanuit groen en erfgoed. Het is aan het gebied om met goede projectvoorstellen te komen die bijdragen aan provinciale doelen

2 *Ruimtelijke hoofdstructuur*

De gekozen uitwerking van de in het Bro voorgeschreven Ladder voor Duurzame Verstedelijking roept m.b.t. het vaststellen van de behoefte en m.b.t. bouwen binnen en buiten het BSD, vragen op. De kaarten ruimtelijke hoofdstructuur en de kwaliteitskaart zijn te globaal om een sturende werking te kunnen hebben. Ook het gebiedsprofiel voor Duin Horst & Weide schetst geen inspirerend integraal beeld waarin een afweging plaatsvindt tussen de vele ambities die voor de thema's geformuleerd worden.

Antwoord

Zie allereerst de thema's 2 en 5.

Een gebiedsprofiel beschrijft de waarden en kwaliteiten van een bepaald gebied. Het kan niet gezien worden als integraal eindbeeld. Het is een handreiking bij gemeentelijke of particuliere planvorming.

3 *Gemeentelijke beleidsvrijheid*

Het Programma ruimte en de PVR lijken door hun gedetailleerdheid weinig tot geen ruimte over te laten voor gemeentelijke beleidsvrijheid en zullen tot starheid leiden en niet de flexibiliteit bieden die de gemeenten nodig hebben om in te kunnen spelen op initiatieven vanuit de markt bijv. als het gaat om tijdelijke bestemmingen. Verzocht wordt een overzicht te geven van de voor de gemeenten overblijvende beleidsvrijheid.

Antwoord: Zie thema 1 en 2.

4 *RijnlandRoute*

Het op de RijnlandRoute toepassen van de strategie m.b.t. energietransitie mag niet ten koste gaan van de ruimtelijke inpassing, de ruimtelijke kwaliteit en de compensatie voor het aantasten van de natuurwaarden. Voorts is essentieel dat geluid en fijnstof bij de tunnelmonden tot een minimum beperkt worden.

Antwoord

In de visie is slechts in algemene zin aangegeven dat waar mogelijk energietransitie aan de orde is bij de aanleg van infrastructuur. Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het ontwerp-Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. De via de aanbesteding in te kopen energiemaatregelen en andere duurzaamheidsmaatregelen moeten passen binnen de randvoorwaarden van dit ontwerp-inpassingsplan. Graag treden wij met u in overleg om te bezien in hoeverre deze energiemaatregelen kunnen worden verwezenlijkt binnen de daarvoor geldende financiële kaders.

Ten aanzien van het geluid en fijnstof bij de tunnelmonden zijn wij het met u eens dat aan de wettelijke normen moet worden voldaan. Het provinciaal inpassingsplan moet beschrijven op welke wijze bij de tunnelmonden wordt voldaan aan de vigerende milieueisen.

5 Openbaar vervoer afstemmen op de vraag

- 5.1 Het tussen concessieverleners afstemmen van het tarievenassortiment dient op alle Ov-beleidsterreinen plaats te vinden. Concessiegrenzen mogen er niet toe leiden dat OV-verbindingen verdwijnen of worden opgesplitst. De reizigers mogen er geen enkele hinder van ondervinden.
- 5.2 Verzocht wordt meer aandacht te besteden aan het openbaar vervoer in de "haarvaten", het zogenoemde onderliggende net dat (woon)wijken ontsluit en dat thans nog onderbelicht is maar dat van belang is om vergrijzende inwoners mobiel te houden.
- 5.3 Verzocht wordt ervoor te zorgen dat buslijn 45 weer door de Vlietwijk gaat rijden.

Antwoord

- 5.1 In het kader van samenwerking OV in de Zuidvleugel wordt tussen de decentrale overheden gesproken over afstemming van de tarievenkaders. Aan de genoemde problematiek wordt bij de uitwerking aandacht geschonken.
- 5.2 De haarvaten van het openbaar vervoer in de (meer) stedelijke gebieden vertonen gelijkenis met de landelijke gebieden elders in de provincie met een beperkte openbaar vervoervraag. Ook daar is behoefte aan vraagafhankelijk systemen en kan samenwerking met het gemeentelijke doelgroepenvervoer bijdragen aan een passend aanbod. Zie verder thema 6.1.
- 5.3 De huidige vervoerder in Holland Rijnland (Arriva) is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de regio. De zogeheten ontwikkelfunctie ligt bij de vervoerder en die doet jaarlijks voorstellen in haar Vervoerplan voor aanpassingen van o.m. de lijnvoering. De gemeenten kunnen hun wensen m.b.t. wijzigingen kenbaar maken. De provincie toetst de plannen van de vervoerder op de minimumvoorwaarden voor ontsluiting, zoals zijn opgenomen in het Programma van Eisen.

6 Programma mobiliteit

Ingestemd wordt met het streven om de hinder voor het kruisende wegverkeer (dit is ook van belang voor het openbaar vervoer en voor fietsers) die het gevolg is van scheepvaartbewegingen zo veel mogelijk te beperken.

Hiervan is met genoeg kennis genomen

7 Detailhandel

De huidige plannen van de gemeente Leidschendam-Voorburg met betrekking tot Leidsenhage zijn gericht op het kwantitatief en niet kwalitatief versterken van dit winkelcentrum hetgeen bedreigend is voor de detailhandel in Voorschoten. Deze plannen zijn volledig in strijd met de VRM, de PVR en het Programma ruimte.

Antwoord

De VRM ziet voor de regio Haaglanden nog uitbreidingsmogelijkheden voor de detailhandel en rekent Leidsenhage tot de categorie 'te ontwikkelen centra'. Vanuit dat gezichtspunt wordt een versterking van Leidsenhage ondersteund. Wij zijn evenwel van mening dat de beoogde versterking niet ten koste mag gaan van

de ruimtelijke kwaliteit van de provinciale detailhandelsstructuur, uitholling van de functie van andere hoofdwinkelgebieden of leiden tot onaanvaardbare leegstand.

Wij hebben begrepen dat het DB Haaglanden positief heeft besloten over een aanzienlijke kwantitatieve versterking van Leidsenhage. Wij hebben het stadsgewest Haaglanden gevraagd nader inzicht te geven in bovenstaande punten. Er is nog geen reactie ontvangen. Kwantitatieve uitbreidingen, ook als die plaatsvinden binnen de provinciale hoofdstructuur detailhandel, zullen worden getoetst aan de inhoud van artikel 2.1.4 van de Verordening ruimte.

8 *Woningbouw- en andere locaties*

Verzocht wordt schriftelijk te bevestigen dat woningbouwlocaties die in vigerende bestemmingsplannen als zodanig bestemd zijn (al dan niet met een uitwerkingsbevoegdheid van het college van BenW) gerealiseerd kunnen worden en dat hiervoor niet de plicht geldt om binnen drie jaar na inwerkingtreding van de PVR het bestemmingsplan te herzien. Dit geldt met name voor de Duivenvoorde Corridor waarover in de zevende partiële herziening van het streekplan Zuid-Holland West afspraken zijn vastgelegd die in een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied verder geconcretiseerd worden.

Antwoord

Wij houden ons uiteraard aan de gemaakte afspraken. Wij zullen dit in de stukken verwerken.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van de stukken.

9 *Definitie*

Verzocht wordt concreet aan te geven wat onder “een bestaande stedenbouwkundig samenstel van bebouwing” en “verstedelijking” wordt verstaan.

Antwoord

De term “bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing” is onderdeel van het begrip “bestaand stads- en dorpsgebied”. Dit begrip wordt gehanteerd bij de ladder voor duurzame verstedelijking. Het begrip “bestaand stads- en dorpsgebied” sluit vrijwel aan bij het in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gehanteerde begrip “bestaand stedelijk gebied”. In de verordening wordt alleen een definitie gehanteerd. Er is dus geen harde begrenzing van het bestaand stads-en dorpsgebied vastgelegd. Het is immers een dynamisch begrip. Gedeputeerde Staten zullen wel een indicatieve verbeelding vastleggen op kaart en regelmatig actualiseren. In de ladder voor duurzame verstedelijking wordt ook het begrip “stedelijke ontwikkeling” gehanteerd. In de verordening is hiervoor hetzelfde begrip gehanteerd als in het Bro.

10 *Planontwikkelingen*

Verzocht wordt schriftelijk te bevestigen dat ontwikkelingen op locaties die conform het vigerende bestemmingsplan zijn, niet geraakt zullen worden door de nieuwe provinciale regelgeving.

Antwoord: Zie thema 11

11 *Duurzaam behoud van de economische dragers van Duin Horst & Weide*

Voor het duurzaam behouden van de weidegebieden en landgoederen van Duin Horst & Weide zijn stevige economische dragers nodig. Dit kan voor agrarische bedrijven betekenen dat soms schaalvergroting of verbreding nodig is, iets dat niet binnen de gebiedscategorieën 1 en 2 zou passen. De ja/nee tabel op blz. 18 van het Programma is met name voor ontwikkelingen in de zwaarste beschermingscategorieën geen uitnodiging om te investeren. Soms zijn gebiedsvreemde functies nodig om de ambities te bereiken. Hierbij is een integrale afweging nodig die lokaal maatwerk vergt.

Antwoord

Binnen de gebiedscategorie 1 is inpassing en in categorie 2 in- en aanpassing mogelijk. Uitbreiding van een agrarisch bedrijf (binnen de randvoorwaarden van artikel 2.2.2 agrarische bedrijven) wordt beschouwd als inpassing.

We nodigen u uit om bij afwijking van dit beleid de provincie in een vroeg stadium van de planvorming te betrekken.

12 *Ecologische verbinding*

Met het handhaven van de ecologische verbinding Lentevreugd-Papeweg wordt een grote bijdrage aan de vergroting van de biodiversiteit geleverd.

Hier is met genoeg kennis van genomen.

13 *Wegbestemmen van bouwmogelijkheden is onacceptabel*

Het is onacceptabel als door het nieuwe provinciale beleid voor bestemmingen die niet binnen drie jaar na het vaststellen van de PVR gerealiseerd zijn nieuwe bestemmingsplannen opgesteld zouden moeten worden. De hiermee gemoeide kosten, energie en tijd staan in geen enkele verhouding tot het provinciale doel om toekomstige leegstand te voorkomen.

Antwoord: zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.

14 *Door gemeente te vergoeden planschade*

Voordat de VRM in zijn huidige vorm wordt vastgesteld is in ieder geval juridisch onderzoek op zijn plaats naar de vraag of, en zo ja op welke wijze bij het wegbestemmen van functies claims voor planschade kunnen worden voorkomen. Er wordt van uitgegaan dat de provincie de verantwoordelijkheid neemt voor planschadeclaims die uit haar wensen voortkomen.

Antwoord: zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.

15 *Kaartmateriaal*

Op de Kwaliteitskaart Laag van de beleving kan niet worden ingezoomd waardoor deze niet goed beoordeeld kan worden. Als deze kaart verduidelijkt wordt kan dit tot aanvulling op de zienswijze leiden. Aan alle kaarten zou bij het inzoomen de topografische ondergrond toegevoegd moeten worden zodat zij beter beoordeeld kunnen worden.

Antwoord: Zie thema 3 en thema 14.

16 *Bestemmingsplannen en locaties BSD*

De nieuwe provinciale regelgeving mag geen negatieve gevolgen hebben voor:

- 16.1 Het Bestemmingsplan De Gouden Leeuw,
- 16.2 Veurseweg 180,
- 16.3 Het bouwvlak van Huize Bijdorp,
- 16.4 Beresteijn, I
- 16.5 Intratuin-woningbouw,
- 16.6 Kantorenontwikkeling Station Voorschoten (dient te worden toegevoegd aan kaart 1 van PVR als concentratielocatie voor kantoren),
- 16.7 Sterrenburg 3-wonen,
- 16.8 Duivenvoorde Corridor-wonen.

Antwoord

16.1 en 16.2 De nieuwe beschermingscategorieën in de VRM zijn nadrukkelijk bedoeld als beleidscategorieën waar bescherming en ontwikkeling gebiedsgericht hand in hand kunnen gaan. Zo laten de visie en de verordening zien dat ook in categorie 1 (de EHS en de kroonjuwelen) ontwikkelingen mogelijk zijn, mits passend bij de aard en de schaal van het gebied, en met inachtneming van de relevante ruimtelijke kwaliteiten. De vereiste afstemming op de aard en schaal van het gebied en de relevante kwaliteiten betekent ook dat in beginsel in een kroonjuweel ruimte is voor andere ontwikkelingen dan in de EHS (voor zover EHS en kroonjuweel niet samenvallen). In die zin is o.i. op voorhand geen sprake van onnodige belemmeringen. Zie ook thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

- 16.3 Voorop staat behoud van de waarden van en versterking van de landgoedbiotoop. Ontwikkelingen zullen aan dat uitgangspunt worden getoetst en alleen onder strikte voorwaarden - conform onze verordening – worden toegestaan. Bij behoud en versterking is dus geen ontheffing nodig. Daarnaast ligt de landgoedbiotoop maar deels in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), zodat niet voor elke ontwikkeling op het landgoed de regels voor de EHS van toepassing zijn. Valt de ontwikkeling wel in de EHS dan zal een ontheffing aangevraagd moeten worden. Een ontheffing die betrekking heeft op de EHS kan alleen onder zeer strikte voorwaarden worden verleend. De rechtsbescherming vindt plaats in het kader van het bestemmingsplan.
- 16.4 Voor Landgoed Beresteijn geldt als landgoedbiotoop in de nieuwe Verordening ruimte artikel 2.2.7. Dat betekent ook dat voor dit artikel, net als voor de andere artikelen in de Verordening, een ontheffingsmogelijkheid voor GS door middel van artikel 3.1 geldt. Eventuele bouwplannen worden door GS beoordeeld in relatie tot het artikel in de Verordening over de landgoedbiotoop. In het geval van Beresteijn is het de vraag of de gemeente Voorschoten een ontheffing bij GS zal aanvragen voor de bedoelde ontwikkeling.
- 16.5 Zie thema 2
- 16.6 Bij de vaststelling van de provincie Structuurvisie 2011 is de mogelijkheid tot ontwikkeling van kantoren bij Stedenbaanstation Voorschoten vervallen. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Dobbewijk (december 2012) is daarvan dan ook door de gemeente afgezien. Sedertdien is de problematiek op de kantorenmarkt alleen maar vergroot, hetgeen tot aanscherping van het locatiebeleid in de VRM heeft geleid. Wij houden dan ook geen rekening met voornoemde grootschalige ontwikkeling. Overigens blijft de ontwikkeling van nieuwe lokale kantoren en kleine kantoren tot 1.000m² per vestiging en van lokale kantoren ook in de VRM gewoon mogelijk, mits regionaal afgestemd.
- 16.7 Zie thema 2
- 16.8 Er ligt geen aanpassingsplicht op het vastgestelde bestemmingsplan Buitengebied voorzover onze PVR de ladder van duurzame verstedelijking vereist voor nieuwe woningbouwlocaties. Een uitwerkings- of wijzigingsplan moet echter wel voldoen aan de PVR inclusief de ladder van duurzame verstedelijking als deze wordt vastgesteld (zie thema 11). De bestuurlijke afspraken zoals vastgelegd in het Bestuursconvenant Duivenvoordecorridor d.d. 19 februari 2008 zullen worden gerespecteerd. Deze afspraken zijn namelijk juist gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in dit gebied. Dat betekent dat, ondanks dat de Duivenvoorde-corridor gelegen is in een gebied met beschermingscategorie 1 waar aanpassing en transformatie niet toegestaan zijn, de afspraken uit het Bestuursconvenant Duivenvoordecorridor wel uitgevoerd kunnen worden. Het ontwerp zal daartoe aangepast worden.

Conclusie De zienswijze ad 16.8 leidt tot aanpassing van het ontwerp

17 Verordening ruimte

- 17.1 Verzocht wordt meer begrippen te definiëren (molen-, kasteel-, landgoedbiotoop, beeldkwaliteitsparagraaf, maatschappelijke tegenprestatie, stedelijke ontwikkeling, gelijkblijvende of verbeterde ruimtelijke kwaliteit, bouwrijp, kleinschalig, aantasting). Er lijkt sprake van subjectieve begrippen.
- 17.2 Er dient een ruimere overgangperiode dan de in de PVR genoemde drie jaar te worden gehanteerd.
- 17.3 In artikel 2.1.4. lid 3 zouden onder b meer uitzonderingen genoemd moeten worden zoals bijv. een landgoedwinkel bij Duivenvoorde.
- 17.4 Aan artikel 2.2.2 zou toegevoegd moeten worden dat er al eerder afspraken gemaakt zijn zoals voor de Duivenvoorde Corridor.
- 17.5 Wordt in artikel 2.2.2 met Agrarische bedrijven bedoeld binnen twee ha van bestaande bebouwing?
- 17.6 Hoe wordt omgegaan met uitbreiding van een groot agrarisch bedrijf dat binnen BSD ligt.
- 17.7 Artikel 2.2.7 lid 3 is echt te beperkend.
- 17.8 Aan artikel 2.2.7 zou toegevoegd moeten worden: “tenzij voor economisch functioneren noodzakelijke bebouwing”.
- 17.9 Verzocht wordt op kaart 7 en 8 de Ecologische Hoofdstructuur nabij Berbice en de zilverfabriek aan te passen aan de PEHS en om Haagwijk in de Duivenvoorde Corridor aan te passen zodat de digitale kaart en de PDF met elkaar overeen komen.

Antwoord

- 17.1 De verordening bevat zowel doel- als verbodsbepalingen. Doelbepalingen geven meer ruimte voor een afweging op gemeentelijk niveau. Er worden daarom bewust begrippen gehanteerd met afwegingsruimte. Vanzelfsprekend mag dit niet leiden tot een gebrek aan rechtszekerheid. In de zienswijze worden enkele begrippen genoemd die wel degelijk zijn gedefinieerd of geregeld in de verordening, zoals stedelijke ontwikkeling. Als de regeling heldere voorwaarden bevat (zoals bij de molenbiotoop) voegt een begripsbepaling niets toe.
Het begrip "bouwrijp" wordt toegevoegd aan de begripsbepalingen, zie het thema verstedelijking. De teksten, regels en begrippen die worden gehanteerd bij het handelingskader ruimtelijke kwaliteit worden opnieuw tegen het licht gehouden en verduidelijkt. Zie het thema ruimtelijke kwaliteit.
- 17.2 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen.
- 17.3 Zie thema 4.1 detailhandel.
- 17.4 Zie thema 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen
- 17.5 Deze regeling staat ook in de geldende verordening. Voor agrarische bebouwing wordt in het bestemmingsplan een bouwperceel aangegeven met een maximale omvang van 2 ha. Nieuwe agrarische bebouwing mag alleen daarbinnen worden opgericht.
- 17.6 Er zijn (vrijwel) geen situaties bekend van agrarische bedrijven binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Alleen als bedrijf omringd is door stads- en dorpsgebied zou je het agrarische perceel ook als zodanig kunnen beschouwen. In alle andere gevallen wordt het perceel niet aangemerkt als bestaand stads- en dorpsgebied. De regeling in de verordening is van toepassing op alle agrarische bedrijven, ook als er een geval mocht zijn waarbij deze binnen bestaand stads- en dorpsgebied ligt.
- 17.7 Nieuwe ontwikkelingen binnen een landgoedbiotoop zijn wel degelijk mogelijk, mits deze de kenmerken en waarden versterken of tenminste niet aantasten. Het gaat dan bijvoorbeeld om ontwikkelingen die nodig zijn om het beheer van het landgoed rendabel te houden. De afwijkingsmogelijkheid in het derde lid ziet op situaties die wel kunnen leiden tot aantasting van de kenmerken en waarden.
- 17.8 Zie het vorige punt.
- 17.9 Voor de verschillen tussen PDF en digitaal kaartmateriaal zie thema 14, De EHS is opgenomen conform de laatste herijking van december 2013.

A-53 Gemeente Westland

1 Actieagenda Ruimte

In de stukken wordt gesproken over een Actieagenda Ruimte, wat deze beoogt is niet duidelijk.

Antwoord

Provinciale Staten bieden in het Programma ruimte een kader om kansen, vernieuwende ideeën en plannen uit de samenleving, gezamenlijk door te vertalen naar concrete handelingsperspectieven.

De daarbij behorende activiteiten zullen inzichtelijk worden gemaakt in de Agenda ruimte, die jaarlijks door GS zal worden vastgesteld. Inzet is om bijvoorbeeld gebiedsgerichte verkenningen, kennisontwikkeling, strategisch onderzoek en beleidsinformatie op onderdelen meer in samenwerking met partners in de regio te organiseren. De provincie wil daarmee belangrijke voorwaarden scheppen voor het (laten) ontstaan van nieuwe vitale coalities van partijen en initiatieven uit de samenleving aan de voorkant van ontwikkelingen gefaciliteerd worden. De Agenda Ruimte wordt daarom opgesteld in samenspraak met de bedoelde partners.

2 Gemeenteraadsverkiezingen

Onduidelijk is waarom er bij de planning van dit onder grote tijdsdruk staande proces geen rekening is gehouden met de gemeenteraadsverkiezingen. In de documenten wordt te weinig teruggezien van de in de Koersnotitie aangegeven nieuwe manier van werken waarbij uitgegaan wordt van gelijkwaardigheid van partijen. In plaats daarvan wordt de nadruk gelegd op sturing door de provincie aan de hand van haar beleidskaders waardoor de dynamiek uit ontwikkelingen wordt gehaald. Op meerdere punten ontbreekt de noodzakelijke flexibiliteit.

Antwoord: zie thema 1

3 Versterken van de Greenport

Verzocht wordt aan te geven hoe de gemeente betrokken zal worden bij de uitwerkingen die van belang zijn voor de Greenport, zoals de in het Programma mobiliteit genoemde MIRT-onderzoeken naar de verbindingen Rotterdam-Duitsland, Greenport-Mainport en het in het Programma ruimte genoemde verder uitbouwen van de Freshcorridor.

Antwoord

Delen van de genoemde uitwerkingen die van belang zijn voor de greenport, worden behandeld in het Greenport Holland overleg waar ook de gemeente Westland in participeert. Verder wordt er op projectbasis samengewerkt met de gemeente en neemt de provincie deel aan verschillende Westlandse mobiliteitsplatforms.

4 *Glastuinbouwareaal*

- 4.1 Verzocht wordt aan de omschrijving van de Greenport op blz. 70 van de VRM toe te voegen dat ook bewerken en verpakken onderdeel daarvan uitmaken.
- 4.2 Verzocht wordt de in de PVR in artikel 1.1 onder p opgenomen omschrijving van een glastuinbouwbedrijf aan te passen aan de in het bestemmingsplan Glastuinbouwgebied gebruikte definitie die ook ruimte biedt voor activiteiten als bepaalde algenkweek en zaadveredeling.
- 4.3 Met betrekking tot artikel 2.1.5 van de PVR wordt opgemerkt dat door de gemeente voor de bij een glastuinbouwbedrijf behorende voorzieningen een percentage van 12,5%, met een afwijkingmogelijkheid tot 15% wordt gehanteerd.
- 4.4 De vestiging of uitbreiding van de bij artikel 2.1.5 genoemde Greenport gerelateerde bedrijven moet worden getoetst aan een goede ruimtelijke inpassing waarbij de locatie, de gevolgen voor het teeltgebied, de ontsluiting, eventuele overlast voor de omgeving e.d. belangrijke wegingsfactoren zijn.

Antwoord

- 4.1 De opsomming op bladzijde 70 bij de omschrijving van Greenport is niet limitatief. Desondanks zullen wij 'bewerken en verpakken' toevoegen aan de omschrijving
- 4.2 De provincie is van mening dat veredeling en algenkweek activiteiten zijn die ruimte dienen te krijgen binnen de greenports. Wij nemen de volgende definitie van glastuinbouw op in de Ontwerpverordening ruimte:
Een volwaardig en doelmatig bedrijf in overwegende mate gericht op het voortbrengen van producten en het leveren van diensten door middel van het duurzaam en intensief kweken van assimilerende organismen onder invloed van licht, geheel of hoofdzakelijk overdekt. kweken : veredeling, selectie, opkweek, verzorgenlicht: licht afkomstig uit natuurlijke en/of kunstmatige bron.
- 4.3 In de toelichting op de concept Verordening ruimte geven wij aan dat wij een richtwaarde van 15% hanteren voor overige bebouwing, hiermee wordt aangesloten bij de door de gemeente Westland gehanteerde percentages.
- 4.4 Dat zijn wij met u eens. Wij zijn van mening dat de gemeente het meest geëigend is om deze toetsing te verrichten.

Conclusie de zienswijzen ad 4.1 en 4.2 leiden tot aanpassing van de visie en verordening.

5 *Samenwerking*

De gemeente trekt graag samen met de provincie op om de samenwerking tussen ondernemers, onderzoekers en overheden te verbeteren en onderwijs en arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Hier is met genoeg kennis van genomen.

6 *Verstedelijking*

Verzocht wordt de woon- en werklocaties zoals die in de gemeentelijke structuurvisie van 18 december 2013 zijn aangegeven in de VRM op te nemen. Een aantal Westlandse Zoomlocaties (Monster-Noord, De Duinen, De Kreken, De Gouw), alsmede de locaties Het Nieuwe Water, Gantel de Baak, Molensloot, TPW Mars, Hogeland en Honderdland fase 2, zijn ondanks de provinciale betrokkenheid als convenantspartij, de door de gemeente gesloten samenwerkingsovereenkomsten, en de grondverwerving die al heeft plaatsgehad, niet opgenomen in de VRM. Als deze plannen door toedoen van de provincie niet gerealiseerd kunnen worden gaat de gemeente ervan uit dat de provincie de hierdoor ontstane schade zal compenseren. Het doorlopen van de Ladder voor Duurzame

Verstedelijking, de eis van multimodale ontsluiting en de maatschappelijke tegenprestatie belemmeren de wens om snel op de vraag te kunnen reageren zodra de economie zich herstelt.

Antwoord: zie thema 2 over ladder voor duurzame verstedelijking, thema 3 over maatschappelijke tegenprestatie en thema 11 over planschade.

7 *Centra*

- 7.1 Voorgesteld wordt om ook het centrum van Naaldwijk aan te merken als “te versterken centrum”.
- 7.2 Het wordt logischer geacht dat de gemeente de behoefteeraming die een grondslag is voor programmering van het (winkel)aanbod zelf (in overleg met de regiogemeenten) vaststelt in plaats van dat de regionale visies worden afgestemd op provinciale behoefteeramingen.
- 7.3 In de VRM wordt voorbij gegaan aan met de regio gemaakte afspraken over de Huisvestingsverordening. Bij het borgen van lokale belangen is lokaal maatwerk noodzakelijk.

Antwoord

- 7.1 Zie thema 4 detailhandel
- 7.2 Zie thema 4 detailhandel
- 7.3 In de visie en in het Programma Ruimte besteden wij aandacht aan de sociale woningvoorraad. Deze aandacht komt enerzijds voort uit onze wens om te voorzien in de woonruimte voor de doelgroepen en anderzijds uit onze wettelijke toezichtstaak op gemeenten bij de toepassing van in dit geval de huisvestingswet.
Het voorzien in de woonruimten voor de doelgroep is een punt dat in de regionale woonvisie aan de orde moet komen. Wij gaan er vanuit dat de regionale woonvisie, in samenwerking met de regionaal werkzame corporaties, ten minste de volgende punten bevat:
 - Een beschrijving van de bestaande (gedefinieerde) doelgroepen in relatie tot de bestaande (sociale) woning voorraad;
 - Een beschrijving van de ontwikkeling van de (gedefinieerde) doelgroepen in relatie tot de gewenste ontwikkeling van de (sociale) woning voorraad in de regio;
 - Een beschrijving van de bestaande vestigingsbeperkingen van gemeenten of regio;
 - Een conclusie op basis van deze beschrijvingen of er al dan niet sprake is van schaarste aan (sociale) woningenOp basis van deze beschrijvingen en de conclusie dient de regionale woonvisie aan te geven:
 - Of, en zo ja hoe de (sociale) voorraad aangepast (sloop /herstructurering) en aangevuld wordt (kwantiteit, locatie en verwachte tijdsbeslag van de aanpassing en aanvulling);
 - of de corporaties voldoende investeringscapaciteit hebben om de (sociale) voorraad aan te passen en aan te vullen;
 - of, en zo ja welke prestatieafspraken de gemeente en corporatie worden gemaakt over het aanpassen en aanvullen van de woningvoorraad (inclusief monitoring);
 - wanneer eventuele nog geldende vestigingsbeperkingen worden afgebouwd.Via deze lijn wordt de samenhang ('loop') tussen de ontwikkeling van de doelgroep, de ontwikkeling van de sociale voorraad en het al dan niet noodzakelijk zijn of blijven van vestigingsbeperking zichtbaar gemaakt.
In het kader van onze wettelijke toezichtstaak op de gemeente toetsen wij de regionale en lokale huisvestingsverordeningen aan de Huisvestingswet. Bij onze toets van de huisvestingsverordening van het stadsgewest Haaglanden 2012 hebben wij een beperkte mate van lokaal maatwerk toegestaan. Met de VRM en het Programma ruimte komen wij niet terug op deze toets. Wel geven wij hiermee aan hoe wij voor ons zien, hoe in de toekomst, als de nieuwe Huisvestingswet in werking treedt waardoor alle bestaande huisvestingsverordening van rechtswege vervallen, gemeente en regio om dienen te gaan met het motiveren van schaarste in de sociale woningvoorraad, het woningbouwprogramma om die schaarste te verminderen en het tijdelijk gebruiken van een huisvestingsverordening.

8 *Mobiliteit*

- 8.1 De provinciale rol blijft bij de HOV/R-net ambities van andere concessie verlenende overheden onderbelicht.

- 8.2 Verzocht wordt een HOV-verbinding tussen Den Haag en Rotterdam via Naaldwijk op te nemen bij de concrete acties op blz. 12/13 van het Programma mobiliteit.
- 8.3 Bij de op blz. 12 aangegeven HOV-verbinding in de oostkant van het Westland wordt de voorkeur gegeven aan het verbinden daarvan met Schiedam in plaats van met Maassluis.
- 8.4 Op blz. 20 van het Programma ruimte ontbreken de A4 Harnaschknoop en A20 Westerlee die op termijn ook aangepast moeten worden, waarbij de eerste prioriteit heeft.
- 8.5 Verzocht wordt te verduidelijken wat bedoeld wordt met het ruimtelijk versterken van de op blz. 30 van het Programma genoemde agro logistieke handels- en transportcentra.
- 8.6 In paragraaf 2.4.2 van het Programma ruimte wordt het Programma mobiliteit gemist in de tabel bij realisatiemix. Ook de bereikbaarheid in Westland moet verbeterd worden.
- 8.7 De op blz.23 van het Programma mobiliteit genoemde gebiedsverkenning voor Westland is zeer zinvol vanwege de effecten van de grote infrastructurele projecten in de regio die tot een sterke toename van het verkeer en dus tot het ontstaan en verder verdiepen van knelpunten zullen leiden.
- 8.8 Verzoek om het regionale fietsroutenetwerk van Haaglanden op te nemen in de visie.

Antwoord

- 8.1 Voor Westland is het van belang dat in het kader van Stedenbaan overeenstemming is over het te ontwikkelen HOV-netwerk in heel Zuid-Holland. Elke decentrale overheid heeft daarbij de verantwoordelijkheid voor uitwerking van de HOV-verbinding in haar eigen werkgebied. Voor het Westland is dat het Stadsgewest Haaglanden. Afstemming van de productformule R-net vindt plaats onder de vleugels van het OV-bureau Randstad, waar alle decentrale overheden in de Randstad aan deelnemen.
- 8.2 Uw verzoek wordt niet overgenomen, de concrete uitwerking van deze HOV-verbinding moet plaatsvinden door het Stadsgewest Haaglanden (als verantwoordelijke voor het OV in het Westland) in samenwerking met de gemeente.
- 8.3 De door u genoemde HOV-verbinding vanuit het Westland sluit inderdaad bij station Maassluis aan op de Hoekse Lijn. De concrete uitwerking moet plaatsvinden door het Stadsgewest Haaglanden (als verantwoordelijke voor het OV in het Westland) in samenwerking met de gemeente.
- 8.4 Ter verduidelijking van de A4 Harnaschknoop zal de term aangepast worden in 'A4 Passage en Poorten & Inprikkers Haaglanden' De A20 Westerlee wordt op dit moment aangepast en een ruimtelijke reservering is dan ook niet meer nodig.
- 8.5 De provincie hecht veel waarde aan een goed agrologistiek en haven-industrieel netwerk. Samen met de Greenports, het Havenbedrijf en andere belanghebbenden wordt gewerkt aan het versterken van dit netwerk. De provincie zet daartoe onder meer in op containerterminals in de omgeving van Hoek van Holland, Delft en Gouda en mogelijk Bleiswijk. We dragen bij aan initiatieven zoals Freshcorridor en waar mogelijk ook aan de verbetering en uitbreiding van infrastructuur ten behoeve van de logistieke handels- en transportcentra.
- 8.6 Deze suggestie ten behoeve van de realisatiemix wordt overgenomen
- 8.7 Hiervan is met instemming kennisgenomen.
- 8.8 bij een volgende actualisatie van het provinciale Fietsprogramma is een van de voorwaarden dat er meer dan 500 interlokale fietsers per etmaal gebruik maken van fietsverbindingen. Het netwerk van Haaglanden is gebaseerd op andere criteria en zal om die reden niet als zodanig worden opgenomen in de Visie.

Conclusie: de zienswijzen ad 8.4 en 8.6 leiden tot aanpassing van het Programma ruimte.

9 *Landschap, groen en erfgoed*

- 9.1 Verzocht wordt het paardrijden aan het nagestreefde aantrekkelijke recreatieve netwerk toe te voegen en om dit door te vertalen naar het Programma ruimte.
- 9.2 De stedelijke groen- en waterstructuur die integraal onderdeel van de (boven)regionale groenblauwe structuur is wordt gemist op de kaart.
- 9.3 Met de in de PVR opgenomen begripsbepaling van de Ecologische Hoofdstructuur worden de regionale en provinciale natuurkerngebieden tekort gedaan. Deze gebieden dienen middels provinciale en regionale verbindingen aan de grotere structuren gekoppeld te worden.
- 9.4 Vrijwel alle hoofdboezemwatergangen in Westland vallen onder de Kaderrichtlijn Water-doelstelling maar zijn niet aangegeven als strategische reservering. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor het in Westland

halen van de doelstelling omdat hier bij aantasting van waarden compensatie niet per se in areaal hoeft plaats te vinden.

- 9.5 Verzocht wordt na te gaan of de stelling in paragraaf 3.4 van de PVR dat de realisatiestrategie EHS voldoende is voor het halen van de internationale doelen voor Natura2000 en de Kaderrichtlijn Water juist is.

Antwoord

- 9.1 De provincie ziet de aanleg van ruiterspaden als een verantwoordelijkheid van lokale en bovenlokale partijen zoals de recreatieschappen en richt zich primair op het versterken van de fiets- en wandelnetwerken.
- 9.2. Zie thema 14
- 9.3 Voor natuurgebieden buiten de EHS zien wij vooral een rol voor de gemeenten.
- 9.4 In de gemeente Westland was geen sprake van nog te realiseren EHS die substantieel zou kunnen bijdragen aan KRW doelen. Om die reden is er ook geen dergelijke natuur geschrapt en evenmin in de strategische reservering geplaatst. Ook het gestelde over de strategische reservering en KRW-doel is hier niet van toepassing.
- 9.5 In paragraaf 3.4. staat dat de realisatiestrategie van de EHS zoveel mogelijk is gericht op het halen van de internationale doelen, niet dat gegarandeerd is dat deze doelen daarmee worden gehaald; in het Westland zal de bijdrage van de realisatie van de EHS aan het behalen van de KRW-doelen zeer bescheiden zijn.

10 Water, bodem en energie

- 10.1 Het in dichtbebouwd gebied als het Westlandse glastuinbouwgebied plaatsen van grote windturbines wordt afgewezen. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of het inzetten van opties als zonne-energie, energie uit biomassa en aardwarmte een oplossing zijn voor het bereiken van de energiedoelstellingen.
- 10.2 Voorgesteld wordt dat de provincie financieel participeert in het opstellen van Bodemenergieplannen indien ook de mogelijkheden van aardwarmtewinning daarin moeten worden meegenomen.
- 10.3 Bij het in bestemmingsplannen rekening houden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten monumenten (toelichting bij artikel 2.3.4 van de PVR) wordt in plaats van rekening te houden met de Cultuurhistorische Hoofdstructuur de gemeentelijke beleidskaart als uitgangspunt gehanteerd.
- 10.4 Het is onjuist om te stellen dat de provincie bij gemeentegrens overschrijdende verstoringen het bevoegd gezag is.
- 10.5 Verzocht wordt in het Programma ruimte aan te geven hoe de ambitie van een grotere inzet op de realisatie van alternatieve vormen van water vasthouden en water bergen vorm gegeven zal worden.
- 10.6 Verzocht informatie te geven over de in de VRM genoemde te introduceren bodemtoets.

Antwoord

- 10.1 Zie themabeantwoording 8. In de gemeente Westland is de locatie Maasland (9 MW, Westland en Midden-Delfland) opgenomen. De locatie staat al enkele jaren opgenomen in het provinciale windenergie beleid. Onder meer voor deze locatie hebben Provinciale Staten in 2013 de Koepelstartnotitie Inpassingsplannen Locaties Windenergie Zuid-Holland vastgesteld. De locatie is gehandhaafd in de Verordening ruimte. Overigens zijn de locaties windenergie in de in de ontwerpverordening en in de nieuwe verordening ruimer opgenomen dan in de PSV en is de locatie Maasland doorgetrokken naar de bestaande solitaire turbine om ongewenste landschappelijke interferentie te voorkomen en de mogelijkheden van een lijnopstelling gekoppeld aan de solitaire turbine te onderzoeken. ABC Westland heeft per zienswijze verzocht het terrein van ABC Westland op te nemen als locatie windenergie. Wij achten deze locatie landschappelijk aanvaardbaar en hebben de locatie opgenomen in de Verordening ruimte.
- 10.2 Wij willen dat de potenties van de ondergrond voor het winnen/benutten voor vormen van duurzame energie zoals WKO, HTO en aardwarmte zo optimaal mogelijk worden benut in afstemming met de andere ondergrondse én bovengrondse ontwikkelingen. Voor de ordening van wko-systemen is daarvoor het instrument van het bodemenergieplan ontwikkeld. Een dergelijke Bodemenergieplan bevat voor wko echter ook veel gedetailleerde informatie over mogelijkheden en effecten van wko, omdat dit

bodemenergieplan tevens de basisinformatie voor de vergunningverlening dient te bevatten. Wij zijn van mening dat geothermie niet per definitie in de bodemenergieplannen moeten worden opgenomen op detailniveau als voor wko-systemen. Het gaat erom dat in het kader van het in beeld brengen van vraag en aanbod en in de afstemming tussen bovengrondse en ondergrondse functies ook aardwarmte wordt betrokken. Een dergelijke integrale benadering kan de opstap zijn naar een regionaal warmteplan als bedoeld in het vorige punt. Wij zullen bevorden dat in het kader van het programma van het Programmabureau warmte en koude in een pilot wordt verkend op welke wijze geothermie betrokken kan worden.

- 10.3 Voor de gemeenten met een vastgesteld en onderbouwd archeologiebeleid en een archeologische waardenkaart die gestoeld is op archeologisch onderzoek, geldt voor gebieden met een archeologische verwachting in principe het gemeentelijk archeologiebeleid. Daarmee kan gemotiveerd afgeweken worden van het provinciaal beleid. De Verordening ruimte 2014 is voor wat betreft artikel 2.3.4 een actualisatie van de artikelen 17 en 18 van de Verordening ruimte 2013, met andere woorden: er is geen wijziging opgetreden in het beleid. Daarvoor is in uw geval ook geen aanleiding, omdat in lid 2 van artikel 2.3.4 en in de toelichting gewezen wordt op de mogelijkheid van afwijking van het verbod van roeren van de bodem wanneer door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden aangetast. Aangezien u een vastgesteld archeologiebeleid heeft, gaan wij er van uit dat dit op archeologisch onderzoek berust en dat u dit kunt aantonen.
- 10.4 De provincie heeft de bevoegdheid, o.a. neergelegd in artikel 4.1 Wro, om bij provinciale verordening algemene regels te stellen aangaande de bescherming van archeologische, landschappelijke en overige cultuurhistorische waarden. Voldaan moet worden aan twee voorwaarden, nl. het in geding zijn van een provinciaal belang; en het stellen van de regels moet noodzakelijk zijn in het belang van een goed ruimtelijke ontwikkeling (zie ook AbRvS 26 oktober 2011, nr. 200909916/1/R3). Van belang hierbij is dat dit een van de maatregelen is die de provincie ten dienste staan om te sturen op onderdelen van het provinciaal beleid waarvoor zij zich verantwoordelijk acht, zie Memorie van toelichting bij de Wro (zie Kamerstukken II 2002/03, 28916, nr. 3, p.109. Zie tevens Kamerstukken I 2005/06, 28916, nr. C, p.3). Tevens zij verwezen naar AbRvS 29 juni 2011. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat het voorkomen van de aantasting van de ruimtelijke kwaliteit van de Rijswijkse landgoederenzone en aldus de cultuurhistorische waarden van de landgoederenzone te handhaven en te versterken een provinciaal belang betreft. Hierbij neemt de Afdeling in aanmerking dat de landgoederenzone uit verschillende landgoederen en buitenplaatsen bestaat die binnen de grenzen van een aantal gemeenten liggen; bescherming kan dan ook worden aangemerkt als een belang van bovengemeentelijke aard (AbRvS 29 juni 2011, nr. 201002266/1/R2). Ons standpunt wordt dus onderschreven door de uitspraken van de Raad van State.
- Zie tevens Art. 2.4, lid 2 Wabo: Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat gedeputeerde staten van de provincie waar het betrokken project in hoofdzaak zal worden of wordt uitgevoerd, op de aanvraag beslissen ten aanzien van projecten die behoren tot een bij de maatregel aangewezen categorie projecten die van provinciaal belang zijn. Bij de maatregel kan worden bepaald dat de aanwijzing slechts geldt in daarbij aangewezen categorieën gevallen.*
- Ten overvloede wordt tot slot ook nog verwezen naar artikel 117 lid 2 Gw en artikel 115 lid 2 Pw, die het lokaliteitsbeginsel bevatten, volgens welke overheidsbevoegdheden bij een zo "laag" mogelijke overheid moeten liggen. Dit betekent dat gemeentelijke belangen ook echt alleen door de gemeente moeten worden gerealiseerd en niet door provincie of rijk. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor provinciale belangen waar het rijk zich niet mee mag bemoeien.
- 10.5 Zoals u weet hebben wij de normen voor het tegengaan van wateroverlast, gedifferentieerd naar gebruiksfuncties, vastgelegd in de waterverordening Zuid-Holland. In het kader van de wateragenda hebben wij samen met de waterschappen voorstellen uitgewerkt om voor specifieke gevallen zogenaamde gebiedsnormen mogelijk te maken, die ook vaak onder de categorie innovatief geschaard kunnen worden en kunnen afwijken van de generieke norm. Daaraan ligt in de regel een gebiedsproces ten grondslag waarbij publieke en private belanghebbenden dienen te worden betrokken. Het initiatief voor zo'n gebiedsproces ligt bij de waterschappen. Als provincie zijn wij bereid om daarbij actief mee te denken. Voorts wijzen wij u er op dat in de huidige waterverordening Zuid-Holland in artikel 2.3. lid 5 de mogelijkheid is opgenomen om als GS nadere voorschriften te kunnen stellen voor de beoordeling of

voldaan kan worden aan de gewenste beschermingsniveau's. Ook dit artikel biedt in beginsel mogelijkheden voor innovatieve oplossingen.

- 10.6 De Bodemtoets is een nieuw instrument waarvan de introductie wordt onderzocht en in dat kader ook nog verder ontwikkeld zal worden in samenspraak met betrokkenen. Om de kwaliteiten van bodem en ondergrond meer expliciet in plan- en/of gebiedsprocessen ingebracht te krijgen willen wij een met de Watertoets vergelijkbaar procesinstrument ontwikkelen en afspreken met Wij zullen op korte termijn na de vaststelling van de VRM een nadere uitwerking geven aan dit instrument in de vorm van een handreiking.

Conclusie De zienswijze ad 10.1 leidt tot toevoegen aan de Verordening ruimte en tekst Programma ruimte: locatie ABC Westland.

11 Kaartmateriaal

- 11.1 en 11.2 De genoemde gebieden in Monster, bij Kwintsheul en langs de Papedijk worden op de kaart gewijzigd in glastuinbouwgebied.
- 11.3 Verzocht wordt de Poelzone inclusief de Poelpolder en Gantel de Baak alsnog op de kaarten als woningbouwlocaties op te nemen.
- 11.4 De locatie Hoogeland (Naaldwijk) dient als BSD te worden aangegeven.
- 11.5 Verzocht wordt het deel van het Agro Logistiek Centrum langs de A20 (Poortcamp) dat als duurzaam glas is aangegeven, conform het vigerende bestemmingsplan Bedrijventerrein A20 Westland van de aanduiding Bedrijventerrein te voorzien.
- 11.6 Verzocht wordt de aanduiding van een gebied aan de Monsterseweg te 's Gravezande als BSD te beperken tot de daadwerkelijk ter plaatse liggende stedelijke functies.
- 11.7 Delen van de gebieden De Duinen/Monster-Noord, Poeldijk Westhof en De Gouw/Holle Watering die onderdeel uitmaken van de Westlandse Zoom zijn ten onrechte tot duurzaam glas bestempeld.
- 11.8 Op diverse kaarten wordt het Staelduinse Bos dat onder het Natura2000 gebied Solleveld & Kapittelduinen valt, als onderdeel van het Kustlandschap Delflandse Kust gemist.
- 11.9 De in paragraaf 2.3.1 van het Programma ruimte genoemde reserveringen nr. 20 N222 Veilingroute en nrs. 26 en 27 capaciteitsvergroting N211 en N213 worden gemist op de bijbehorende kaart.
- 11.10 Op de kaart Beter benutten mobiliteitsnetwerk van de VRM ontbreken het 3-in-1 project en de verbreding van de N213, de aansluiting A20 – N213 bij Westerlee is bovendien niet juist aangegeven.
- 11.11 Op de kaart op blz. 6 van het Programma mobiliteit en op de kaart Logistiek systeem ontbreekt de Hoekse Baan (N223), op de eerste kaart zou de Lozerlaan in rood aangegeven moeten worden (kernnet logistiek).
- 11.12 Op de kaart Stedelijke agglomeratie op blz. 14 van de VRM ontbreekt de N223 (Westerlee-Delft) terwijl de N464 mijn zijn veel lagere verkeersintensiteit wel is opgenomen.

Antwoord

- 11.1 en 11.2 De genoemde gebieden in Monster en langs de Papedijk worden op de kaart gewijzigd in glastuinbouwgebied.
- 11.3 Zie thema 2
- 11.4 Zie thema 2
- 11.5 Uw zienswijze leidt tot een aanpassing van het glastuinbouwgebied, dit wordt verkleind op de kaart in de Verordening Ruimte. Voor meer informatie over het aanwijzen als bedrijventerrein verwijzen we naar thema 4.3 bedrijventerreinen.
- 11.6 Zie thema 2. BSD staat in de stukken niet meer op kaart. Glastuinbouwgebied echter wel. De begrenzing van het het glas ter plaatse kan wel worden aangepast.
- 11.7 De locaties zijn in de ontwerp-stukken als verspreid liggend glas aangeduid. Dit wordt gewijzigd in glastuinbouwgebied. Voor de omgang met BSD en bouwlocaties op glas zie thema 2.
- 11.8 Het Staelduinse Bos behoort inderdaad tot het kustlandschap. De betreffende kaart(en) zullen hierop worden aangepast.
- 11.9 Op de kaart met daarop de ruimtelijke reserveringen voor infrastructuur zijn alleen de ontbrekende schakels in het provinciale (en voor de volledigheid ook het landelijke) wegennet opgenomen. Overige ruimtelijke reserveringen zijn er wel, maar staan dus niet op de kaart vermeld.
- 11.10 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle kaarten en hun leesbaarheid nogmaals beoordeeld.

- 11.11 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle kaarten en hun leesbaarheid nogmaals beoordeeld. Hierbij zal de Hoeksebaan worden opgenomen als onderdeel van het logistieke systeem, de Lozerlaan zal niet worden aangepast omdat het overwegende gebruik van de Lozerlaan aansluit bij deze indeling.
- 11.12 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle kaarten en hun leesbaarheid nogmaals beoordeeld. De N464 zal daarbij van het kaartje op blz. 14 worden verwijderd.

Conclusie: De zienswijzen 11.1, 11.2, 11.5, 11.8, 11.11 en 11.12 leiden tot aanpassing van de kaart.

12 *snelfietsroutes*

In het Programma Mobiliteit komt de focus op snelfietsroutes al beter tot zijn recht. Zeker in Westland is dit een relevant beleidspunt. Wij zouden het daarom op prijs stellen als ook het regionale fietsroutenetwerk, zoals dit in Haaglanden is vastgesteld, in de Visie wordt opgenomen.

Antwoord:

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Het gehele fietsnetwerk van Haaglanden is gebaseerd op andere uitgangspunten en is niet als zodanig opgenomen in het fietsprogramma van de provincie Zuid-Holland.

A-54 Project Locatie Valkenburg

1 *Programma ruimte*

Op blz. 12 van het Programma ruimte wordt, verwijzend naar een "duurzame ontwikkeling", gedicteerd dat de ontwikkeling van de Locatie Valkenburg gerealiseerd moet worden vanuit enkele bronpunten die in het gebied ten Noorden van de korte landingsbaan liggen. Dit is in strijd met de doelstelling om zoveel mogelijk ruimte te laten aan initiatieven vanuit markt en samenleving, is niet onderbouwd en is economisch onuitvoerbaar. Hier komt nog bij dat de in het Programma ruimte voorgestelde ontwikkelstrategie volledig voorbij gaat aan een zorgvuldige afstemming van woningbouwprojecten op de marktbehoefte. Met klem wordt verzocht deze passage aan te passen.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

2 *PVR: methodiek*

De inhoud van de in de PVR opgenomen regels wordt bepaald door de inhoud van het provinciale beleid. Deze methodiek verhoudt zich niet met de randvoorwaarden die artikel 4.1 Wro aan de in de PVR op te nemen regels stelt.

Antwoord: zie thema 11

3 *PVR: artikel 2.2.1, lid 3 (nieuw landschap en beeldkwaliteitsplan)*

De vereisten in artikel 2.2.1 lid 3 zijn onvoldoende duidelijk. Niet helder is wanneer aan de voorwaarde dat door de ontwikkeling een nieuw landschap ontstaat is voldaan. Voorts is onduidelijk wat verstaan moet worden onder een beeldkwaliteitsparagraaf, hiervoor ontbreken toetsingskaders. Dit leidt tot onzekerheid wanneer gekozen wordt voor een bestemmingsplan met globale (eind)bestemmingen.

Antwoord: zie thema 3 ruimtelijke kwaliteit

4 *PVR artikel 2.2.1, lid 4 (maatschappelijke tegenprestatie)*

Deze bepaling leidt tot rechtsonzekerheid omdat ook hier het toetsingskader onduidelijk is. Deze regeling vormt een extra belasting op de exploitatie terwijl die toch al onder druk staan. Tevens ontbreekt de wettelijke grondslag ervan.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

5 *Rode contour*

Verzocht wordt vast te leggen dat met het vervallen van de thans rond de Locatie Valkenburg liggende, op grond van landschappelijke kenmerken en in nauw overleg met de provincie getrokken, rode contour, niet wordt getornd aan de verstedelijkingsmogelijkheden zoals die in 2009 als structurerend element zijn vastgelegd in de Zesde partiële herziening van het Streekplan Zuid-Holland West.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

6 *Onvolkomenheden*

- 6.1 Het BSD rond de hangars op de Locatie Valkenburg is ten onrechte niet opgenomen.
- 6.2 De Locatie Valkenburg ontbreekt ten onrechte als transformatieopgave op de kaart met transformatiegebieden van bovenregionaal belang.
- 6.3 De voornemens met betrekking tot het windpark bij het Valkenburgsche Meer hebben betrekking op een capaciteit van 9 MW en niet 3-6 MW.
- 6.4 Op het kaartbeeld met de Ruimtelijke Hoofdstructuur ontbreekt ten onrechte de zoeklocatie voor windenergie bij het Valkenburgsche Meer.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

A-55 Gemeente Midden-Delfland

1 *Algemeen*

Het adagium van de gemeente is "Behoud door ontwikkeling" hetgeen dient te gebeuren in het kader van de kwaliteiten van de gemeente die zijn vastgelegd in het Landschapsontwikkelingsperspectief, de Structuurvisie Midden-Delfland 2025, recente bestemmingsplannen en het Gebiedsprofiel Midden-Delfland. Hoewel de VRM een visie is op basis van kwaliteit, is in de PVR een groot aantal artikelen met zeer strikte en gedetailleerde voorwaarden opgenomen die mogelijk een belemmering vormen voor de beoogde kwaliteit. Voorgesteld wordt om de PVR beter op de VRM te laten aansluiten.

Antwoord: zie thema 1

2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Met klem wordt verzocht de ecologische verbindingzone tussen de Nieuwe Waterweg en de Boonervliet die vergelijkbaar is met de wel opgenomen verbinding tussen de Zwethzone en de Oranjesluis alsnog weer op te nemen.

Antwoord

De eerder geschrapte ecologische verbinding langs de Boonervliet draagt onvoldoende bij aan de internationale doelen om nog vanuit het EHS-instrumentarium te financieren. Overigens staat het het hoogheemraadschap en de gemeente vrij om hier zelf tot realisatie over te gaan.

3 *Detailhandel*

Verzocht wordt meer flexibiliteit op te nemen met betrekking tot de vestiging en situering van internetwinkels/afhaalpunten.

Antwoord: zie thema 4

4 *Buitengebied*

Aan de in de PVR opgenomen regeling dat niet-agrarische bedrijven met 10% van het bruto vloeroppervlak mogen uitbreiden dient te worden toegevoegd dat hiervan slechts eenmaal gebruik gemaakt mag worden.

Antwoord

Uitbreiding met 10% wordt volgens de verordening beschouwd als "inpassing". De uitbreiding moet dan wel ingepast worden in het landschap. Bij herhaalde uitbreidingen zal inpassing in het landschap lastig worden. Uitbreiding met 10% is dus geen automatisch recht, maar moet wel degelijk voldoende aan voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit. Het is daarom niet nodig om herhaalde uitbreiding op voorhand uit te sluiten in de verordening. Overigens staat het de gemeente natuurlijk vrij om in het bestemmingsplan te regelen dat uitbreiding met 10% slechts eenmalig mogelijk is.

5 *Glas voor glas*

Verzocht wordt de glas voor glas regeling aan te passen zodat clustering en vergroting van verspreid liggend glas voorkomen wordt. Clustering dient rond het bestaande duurzame glas plaats te vinden.

Antwoord

De regeling 'glas voor glas' is juist bedoeld om groeimogelijkheden te geven aan verspreid liggende glastuinbouwbedrijven, mits per saldo de ruimtelijke kwaliteit wordt verbeterd door sanering van glas elders. Als dit beperkt zou worden tot clustering rond bestaande duurzame glastuinbouwgebieden, zoals bepleit wordt in deze zienswijze, zou dit afbreuk doen aan de doelstelling van de regeling 'glas voor glas'.

6 *Stedelijke agglomeratie-bestaand stads en dorpsgebied*

Op de plankaart wordt een begrenzing van het stedelijk gebied gemist die dezelfde duidelijkheid uitstraalt als de rode contouren die bescherming gaven aan het buitengebied en het landschap.

Antwoord: zie thema 2

7 *Compensatieregeling/maatschappelijke tegenprestatie*

Het verdient de voorkeur om aan de PVR een niet limitatieve opsomming toe te voegen van categorieën van gevallen waarvan vaststaat dat er sprake is van een maatschappelijke tegenprestatie zoals bijv. de gevallen die voldoen aan de ruimte-voor-ruimteregeling. Het toepassen van de maatschappelijke tegenprestatie staat thans op gespannen voet met het rechtsgelijkheid beginsel. Omvang en impact van een nieuwe ontwikkeling dient in balans te zijn met de redelijkerwijs te eisen tegenprestatie en vice versa. Het kan gewenst zijn om de tegenprestatie zoals bij de huidige ruimte-voor-ruimteregeling het geval is te objectiveren en te kwantificeren. Voorgesteld wordt om een eventuele uitwerking van de regeling te koppelen aan de gebieden die onderscheiden worden bij het opstellen van de gebiedsprofielen. Verzocht wordt om gemeenten te informeren en te ondersteunen bij het juridisch borgen van het realiseren en behouden van de maatschappelijke tegenprestatie zoals in Limburg is gebeurd.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

8 *Erfgoedlijnen*

De trekvaartroutes in Midden-Delfland zouden onderdeel uit moeten maken van de erfgoedlijn trekvaarten.

Antwoord

In de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016 en in het Uitvoeringsprogramma Erfgoedlijnen 2013-2016 wordt de definitie gegeven van de Erfgoedlijnen en van de Erfgoedlijn Trekvaarten. Daar behoren de trekvaartroutes in Midden-Delfland niet bij.

9 *Energie Windmolens*

Verzocht wordt het zoekgebied voor windenergie rond Maasland niet op te nemen.

Antwoord

De locatie Maasland staat al enkele jaren opgenomen in het provinciale windenergie beleid. Onder meer voor deze locatie hebben Provinciale Staten in 2013 de Koepelstartnotitie Inpassingsplannen Locaties Windenergie Zuid-Holland vastgesteld. De locatie is gehandhaafd in de Verordening ruimte. Overigens zijn de locaties windenergie in de in de ontwerpverordening en in de nieuwe verordening ruimer opgenomen dan in de PSV en is de locatie Maasland doorgetrokken naar de bestaande solitaire turbine in de gemeente Westland om ongewenste

landschappelijke interferentie te voorkomen en de mogelijkheden van een lijnopstelling gekoppeld aan de solitaire turbine te onderzoeken.

10 *Energie Gaswinning*

In het kwetsbare open veen weidelandschap is elke wijziging van het peil als gevolg van (schalie)gaswinning onacceptabel. Verzocht wordt van gaswinning af te zien en om dit in de VRM te benadrukken.

Antwoord

Het nemen van besluiten over het al of niet verlenen van vergunningen voor het opsporen en winnen van aardgas is in de Mijnbouwwet voorbehouden aan de Minister van Economische Zaken. De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) beschikt al over een winningsvergunning, de zogenoemde concessie Rijswijk, voor een groot deel van Zuid-Holland, waar ook het grondgebied van de gemeente Midden-Delfland onder ressorteert. Die vergunning maakt het voor de NAM al mogelijk om de binnen deze gemeente liggende gasvelden te exploiteren, waarvoor nog wel meer uitvoeringsgerichte besluiten genomen moeten worden. Het is aan de gemeente en het Hoogheemraadschap van Delfland om in voorkomende gevallen met de NAM in overleg te treden teneinde eventuele negatieve gevolgen van het winnen van aardgas, zoals het inklinken van de ondergrond waardoor het maaiveld daalt en waardoor wellicht vervolgens het grondwaterpeil aangepast zal moeten worden, zo veel mogelijk te mitigeren en om daaruit voortvloeiende schades optimaal te compenseren. Wij streven er overigens – in IPOverband - naar dat in de toekomst decentrale ruimtelijke belangen vroegtijdiger bij de vergunningverlening voor de opsporing of winning van gas kunnen worden betrokken. Dat vergt echter een wijziging van de Mijnbouwwet.

11 *Specifieke locaties; Verzocht wordt de kaarten op een aantal punten aan te passen:*

- 11.1 Bij het woongebied rond de Lookwatering en Woudselaan in Den Hoorn is geen sprake van een bedrijfsbestemming, maar van een in een recent bestemmingsplan opgenomen woonbestemming.
- 11.2 Ten Zuiden van Schipluiden aangeduid verspreid liggend glas moet als bedrijventerrein worden aangeduid.
- 11.3 De locatie ten noorden van de Hooipolderweg/Zuidhoornseweg is als bedrijventerrein aangegeven terwijl er een wijzigingsbevoegdheid naar woningbouw geldt. De locatie ten Zuiden van de rijksstraatweg en de A4 is in bestemmingsplan en Structuurvisie Midden-Delfland 2025 aangeduid als "Gemengd".
- 11.4 De in de PSV door een rode contour omgeven kern Maasland is in de VRM niet aangegeven als BSD.

Antwoord

- 11.1 Zie thema 4.3.
- 11.2 Zie thema 4.3. De aanduiding verspreid glas ter plaatse wordt verwijderd.
- 11.3 Zie thema 4.3.
- 11.4 Zie thema 2.

Conclusie De kaarten bedrijventerreinen en verspreid glas worden aangepast.

12 *Stadsgewest Haaglanden*

Alle in de zienswijze van het stadsgewest Haaglanden naar voren gebrachte argumenten worden onderschreven.

Hier is kennis van genomen.

A-56 Gemeente Zuidplas

1 *Toepasselijkheid Verordening ruimte*

Het voorgestelde beleid betekent dat het voorsnog onzeker is of een uitwerking van het bestemmingsplan realiteit kan worden omdat in de PVR (artikel 1.2 lid1) uitwerkingsplannen gelijk gesteld worden aan bestemmingsplannen. Dit is in strijd met de Wro en het beperkt de gemeenten bij het uitwerken van de grotere locaties omdat zij bij elk uitwerkingsplan geconfronteerd worden met de inhoud van de hele PVR. Dit is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en is niet verdedigbaar omdat er op basis van eerdere (streek)plannen van uitgegaan mocht worden dat voorinvesteringen in grond en planvoorbereiding een stevige basis hadden.

Antwoord

In de jurisprudentie wordt geaccepteerd dat de verordening ook kan zien op uitwerkings- en wijzigingsplannen. In het algemeen zullen uitwerkings- en wijzigingsplannen in overeenstemming zijn met de verordening, omdat de regels in het moederplan hiermee ook in overeenstemming moeten zijn. Dit kan anders zijn bij nieuwe of gewijzigde regels in de verordening. Zie ook thema aanpassingstermijn bestemmingsplannen.

2 Maatschappelijke tegenprestatie

Een groot vraagteken wordt geplaatst bij de maatschappelijke tegenprestatie die in strijd is met de gemeentelijke beleidsvrijheid zoals die is voorzien in de tussen gemeente en provincie gesloten Vaststellingsovereenkomst en die gebiedsopgaven nauwelijks uitvoerbaar zal maken.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

3 Ontwikkelopgave

Verzocht wordt te bevestigen en concreet in het Programma ruimte te benoemen dat met de in paragraaf 2.2.2 van het Programma ruimte genoemde bestuurlijke afspraken bedoeld wordt op de afspraken die zijn vastgelegd in het Ontwikkelingsstrategiekader 2013/2014 en het Uitnamestrategiekader 2013/2014 inclusief de daarbij benoemde stip op de horizon van 15.000 woningen in de lange-termijnverkenning van de provincie.

Antwoord

In het Programma ruimte zal expliciet worden verwezen naar de herijkingsstudie Zuidplaspolder

Conclusie: Het Programma ruimte zal conform worden aangepast

4 Dorpse woonmilieu's

Verzocht wordt de uitbreidingslocatie Zevenhuizen-Zuid in het Programma ruimte aan te duiden als centrumdorps woonmilieu.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw voornemen dat Zevenhuizen-Zuid is een centrumdorps woonmilieu wordt. Voor het Programma ruimte gaan wij uit van de Herijkingsstudie Zuidplaspolder 2013. De uitbreidingslocatie Zevenhuizen-Zuid is daar aangegeven als dorps woonmilieu zoals bedoeld in de ABF-5-deling van woonmilieu's. De aanduiding centrumdorps is daar een subcategorie van binnen de ABF-13-deling woonmilieu's.

5 Regionale woonvisie

Geconstateerd wordt dat de regionale woonvisie van de regio Midden-Holland geen invloed krijgt op de woningbouwprogrammering in de Zuidplaspolder.

Antwoord

De bouwlocatie Zuidplaspolder heeft ten opzichte van Midden-Holland inderdaad een bijzondere positie. De locatie is bedoeld voor opvang van de marktvraag aan met name landelijke en dorps woonmilieu's waarin een tekort aan capaciteit bestaat in de Zuidvleugel. De programmering van deze bovenregionale opgave voor woningbouw in de Zuidplaspolder is met het OSK 2013/2014 en de Herijkingsstudie aan plannen gekoppeld en bovenregionaal afgestemd voor een bovenregionale behoefte. De behoefte aan de plannen in dit bovenregionale programma wordt daarmee beschouwd als losstaand van de lokale en regionale woningbehoefteraming (WBR; eigen behoefte) voor de programma's van de afzonderlijke gemeenten. Het bovenregionale woningbouwprogramma zal als zodanig onderdeel gaan uitmaken van de regionale woonvisie Midden-Holland en ook als zodanig worden betrokken bij de beoogde aanvaarding daarvan door de provincie. De bovenregionale afstemming en aanvaarding van de regionale woonvisie vormen vervolgens de basis voor trede 1 van de ladder voor duurzame verstedelijking voor nieuwe bestemmingsplannen in het bovenregionale programma. De provincie kan wanneer daar vanuit het Zuidvleugelverband aanleiding toe is in overleg met de gemeente Rotterdam en de Zuidplaspoldergemeenten (Zuidplas, Waddinxveen en Gouda) het bovenregionale woningbouwprogramma aanpassen.

6 Uitrust

Het wordt denkbaar geacht dat er tot een uitrust van aan gebieden toegekende functies wordt gekomen teneinde een goede kwantitatieve en kwalitatieve invulling te bereiken van de bovenregionale ontwikkelopgave die aansluit op de marktvraag, inclusief bijpassende duurzaamheidsambities.

Antwoord

Het Programma ruimte verwijst naar de kwalitatieve en kwantitatieve afspraken die zijn gemaakt mbt de Zuidplaspolder ontwikkeling. Ook de plek waar bepaalde woonmilieu's worden ontwikkeld staan genoemd in het programma. Uitrust van functies is in zodoende niet zonder meer mogelijk.

7 Maatschappelijke tegenprestatie

Er kan met betrekking tot de ontwikkelopgave in de Zuidplaspolder geen sprake zijn van aanvullende maatschappelijke tegenprestaties zoals genoemd in artikel 2.2.1 lid 3 van de PVR anders dan hetgeen in het ISP Zuidplas en het Ambitiedocument Kwaliteit Zuidplaspolder is vastgelegd.

Antwoord: zie thema 3.ruimtelijke kwaliteit

8 Woningbouwprogrammering Zuidplas exclusief ontwikkelopgave Zuidplaspolder

- 8.1 De in de tabel "raming groei woningbehoefte" per (sub)regio in paragraaf 2.2.2 van het Programma ruimte vastgelegde exacte aantallen per periode te bouwen woningen wekken verbazing. Het werken met bandbreedtes zou meer recht doen aan de onzekerheid rond de onderliggende prognoses.
- 8.2 Verzocht wordt aan te geven op grond van welke beleidsuitgangspunten tot de WBR 2013, die in het te voeren overleg tussen gemeente en provincie een prominente rol zal gaan vervullen, is gekomen.
- 8.3 Verzocht wordt aan te geven of er in de ramingen rekening is gehouden met vraag naar woningen die specifiek bestemd zijn voor personen die voorheen in een verzorgingstehuis terecht konden.
- 8.4 Verzocht wordt te bevestigen dat de WBR 2013 geen woningen bevat uit het in het Ontwikkelingsstrategiekader 2013/2014 en het Uitnamestrategiekader 2013/2014 vastgelegde woningbouwprogramma voor de Zuidplaspolder.

Antwoord

- 8.1 In de tabel staan uitkomsten van twee ramingen/prognoses: WBR2013 en BP2013. Dat geeft een bandbreedte. En zoals in de tekst boven de bedoelde tabel is aangegeven, vormen deze cijfers het uitgangspunt voor het overleg met de regio's over de reële behoefte aan woningen. De cijfers zijn dus geen dictaat.
- 8.2 De uitgangspunten van de WBR 2013 staan in de Beleidsnotitie WBR2013. Deze is u in november 2013 toegezonden.
- 8.3 Zie de beantwoording van zienswijze A-04 onder 6
- 8.4 De WBR2013 en de cijfers in de door u genoemde kaders zijn van een andere orde. De WBR2013 is een netto behoefte-raming per gemeente. Daarbij is uitgegaan van bevolkings- en huishoudensprognoses van het CBS en gerekend met binnenlands migratiesaldo nul. Het (indicatieve) programma voor de Zuidplaspolder in de door u genoemde kaders bevat twee componenten. De eerste component is het deel van de woningbehoefte van de gemeente Zuidplas (volgens WBR 2010) dat niet kan worden gerealiseerd via bestaande plannen in de gemeente buiten de Zuidplaspolder. De tweede component is het deel van de behoefte aan dorpse en landelijke woonmilieu's in de Zuidvleugel dat naar verwachting niet elders in de Zuidvleugel wordt gerealiseerd. De ontwikkelopgave voor de Zuidplaspolder, die bestaat uit deze twee componenten, is vastgelegd in de Herijkingstudie Zuidplaspolder 2013. Het gemeentelijk woningbouwprogramma bestaat dus voor een deel uit de eigen behoefte (mede gebaseerd op de WBR 2013) en voor het andere deel uit het programma voor de Zuidplaspolder (voor zover op het grondgebied van de gemeente)..

9 Bestaand stads- en dorpsgebied

- 9.1 Verzocht wordt toe te lichten hoe wordt omgegaan met functies die planologisch op grond van een vastgesteld bestemmingsplan mogelijk zijn, maar die nog niet bouwrijp zijn gemaakt.

- 9.2 Verzocht wordt te bevestigen dat het wijzigingsplan Oostpoldererf binnen het BSD valt.
- 9.3 Verzocht wordt de buurtschappen Oud Verlaat en Ver Hitland conform de definitie van het BSD aan de kaart "Transformeren, herstructureren, verdichten" van het Programma ruimte toe te voegen.
- 9.4 Verzocht wordt te bevestigen dat de woningbouwlocaties Zevenhuizen-Zuid, Nieuwerkerk-Noord/Rode Waterparel en Esse Zoom Laag tot de woningbouwlocaties buiten het BSD van drie ha of meer horen.
- 9.5 Verzocht wordt de locatie Vijfakkers-Noord/De Brinkhorst in Moordrecht die is aangegeven in de PSV en die binnen de rode contour ligt, na het door de gemeenteraad vaststellen van het bestemmingsplan, toe te voegen.
- 9.6 Verzocht wordt te bevestigen dat de locaties A20-Noord, A20-Zuid, Hooge Veenen en Knibbelweg-Oost zijn opgenomen op de kaart "Ruimtelijke reservering bedrijventerreinen" van het Programma ruimte.
- 9.7 Verzocht wordt de locatie Moerkapelle oost, planologisch mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan Zuidplas-Noord, als BSD toe te voegen op kaart.

Antwoord

- 9.1 Ontwikkelingen in vastgestelde bestemmingsplannen buiten BSD kunnen in principe gewoon doorgang vinden. Wij gaan er daarbij wel vanuit dat deze ontwikkelingen niet in strijd zijn met de Verordening ruimte. Bestemmingsplannen die strijdig zijn met de Verordening ruimte dienen binnen een termijn van drie jaar in overeenstemming te worden gebracht met de Verordening (zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen).
- 9.2 Indien een locatie nog niet bouwrijp is gemaakt valt de locatie niet binnen de definitie van BSD. Dat betekent overigens niet dat het plan daarmee in strijd is met de Verordening. Zie tevens thema 2 en onder 9.1.
- 9.3 Oud Verlaat is meer dan een lint en kan worden gezien als 'buurtschap'. Buurtschappen worden aangemerkt als BSD. Indien met 'Ver Hitland' wordt bedoeld 'Groot Hitland' dan valt dat (ingeklemd tussen doorgaande weg en de Hollandse IJssel) binnen de in de verordening opgenomen definitie van BSD.
- 9.4 Voor zover in regionale visies locaties worden aangeduid buiten BSD die groter zijn dan 3 ha worden die in het Programma ruimte indicatief overgenomen. Voor de Zuidplaspolder is ook een indicatieve aanduiding opgenomen
- 9.5 Zie thema 2.
- 9.6 A20 noord en zuid, Hooge Veenen en Knibbelweg oost zijn aangegeven als reservering bedrijventerrein in het Programma ruimte.
- 9.7 Zie thema 2. Moerkapelle Oost wordt opgenomen als woningbouwlocatie op kaart in het Programma ruimte.

10 Huurwoningmarkt

Het is zeer wenselijk dat de provincie met betrekking tot de woonruimteverdeling haar beleid aanpast aan de uitgangspunten zoals deze in het wetsontwerp Huisvestingswet zijn geformuleerd. De woonruimteverdeling in relatie tot de leefbaarheid van de woonomgeving is een ander aspect dat in de VRM niet wordt benoemd. Aanvullend wordt aandacht gevraagd voor de tijdelijke huisvesting nabij de glastuinbouwgebieden van buitenlandse werknemers.

Antwoord

In het kader van onze wettelijke toezichtstaak op de gemeente toetsen wij de huisvestingsverordeningen aan de vigerende Huisvestingswet. Als de herziene Huisvestingswet in werking treedt, zullen alle bestaande huisvestingsverordeningen na een half jaar van rechtswege vervallen. Elke gemeente zal dan een nieuwe huisvestingsverordening moeten vaststellen. Volledigheidshalve merken wij op dat de Huisvestingswet, zoals die nu bij de eerste Kamer ligt, geen mogelijkheden biedt om leefbaarheidsaspecten te betrekken bij de woonruimteverdeling.

Naar aanleiding van uw opmerking betreffende het tijdelijk huisvesten van arbeidsmigranten nabij glastuinbouwgebieden merken wij op dat wij de in het Programma ruimte geformuleerde doelstelling over de huisvesting van arbeidsmigranten zullen uitwerken in de Agenda Ruimte. Mede vanwege het belang van specifieke oplossingen en maatwerk, nemen wij geen generieke regels over de huisvesting van arbeidsmigranten

op in de Verordening ruimte. Voor ons is duidelijk dat het bieden van logies aan arbeidsmigranten een stedelijke ontwikkeling is waarop de Ladder voor duurzame verstedelijking en het Handelingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn. Via dit afwegingskader is gebiedsgericht maatwerk mogelijk.

11 *Detailhandel*

- 11.1 Verzocht wordt om een uitbreidingsmogelijkheid van meer dan 1.000m² als maatwerkoplossing voor lokale ondernemers mogelijk te maken, ook voor die categorieën die niet onder lid 3 onder punt c tot en met e vallen.
 - 11.2 Verzocht wordt om in de PVR in artikel 2.1.4 lid 2 onder b en in lid 4 het begrip distributie-planologisch onderzoek te schrappen, er zou hierbij alleen uitgegaan moeten worden van het voorkomen van duurzame ontwrichting.
 - 11.3 Verzocht wordt toe te lichten welk provinciaal belang aan de orde is bij de bepalingen met betrekking tot ondergeschikte detailhandel met een omvang tot 200m². Het provinciaal belang zou zich moeten beperken tot ontwikkelingen die groter zijn dan 1.500 m².
 - 11.4 Verzocht wordt de PVR in lijn te brengen met het kruimelgevallenbeleid zoals is opgenomen in het Besluit omgevingsrecht (bijlage 2, hoofdstuk 4, artikel 4).
 - 11.5 Verzocht wordt aan te geven hoe het percentage van 20% van het netto vloeroppervlak dat gebruikt wordt voor het nevenassortiment tot stand is gekomen en welke criteria gelden bij het beoordelen of het nevenassortiment past bij het hoofdassortiment.
-
- 11.1 Lokale ontwikkelingen in de 'overige aankoopplaatsen' zullen meer ruimte worden geboden. Zie daarvoor themabehandeling 4 detailhandel. Artikel 2.1.4 van de Verordening Ruimte zal niet aangepast worden. Indien een gemeente een ontwikkeling nastreeft die niet passend is binnen de kaders van de Verordening Ruimte bestaat de mogelijkheid om een ontheffing aan te vragen.
 - 11.2 en 11,3 Zie thema 4 detailhandel.
 - 11.4: Zie thema 11.2 Toepasselijkheid verordening
 - 11.5 Het genoemde percentage wordt reeds vele jaren gehanteerd voor het kwantitatieve onderscheid hoofassortiment-nevenassortiment. Met dit percentage wordt beoogd te zorgen voor dynamiek binnen de detailhandel binnen de kaders van een goede RO.

12 *Glastuinbouwlocatie*

Verzocht wordt in artikel 2.1.5 lid 4 van de PVR waarin specifiek wordt ingegaan op de glastuinbouwlocatie Knibbelweg Oost het begrip "bedrijven" te vervangen door het begrip "functies".

Antwoord

Hieraan kan tegemoet worden gekomen. Het is voldoende het begrip "functies" toe te voegen. Het is dan niet nodig het begrip "bedrijven te schrappen".

Conclusie:

In artikel 2.1.5, vierde lid (glastuinbouw), wordt het begrip "bedrijven" vervangen door "bedrijven en functies".

13 *Cultuurhistorie*

- 13.1 Verzocht wordt toe te lichten waarom de Molenviergang in de Tweemanspolder bij Zevenhuizen in de VRM en in artikel 2.2.1 van de PVR niet is aangeduid en om deze molenviergang alsnog nader aan te duiden als cultuurhistorisch waardevol element.
- 13.2 Verzocht wordt een nadere toelichting te geven op de aanduiding bijzondere molenbiotopen in relatie tot de incomplete molens.

Antwoord

- 13.1 Het huidige topgebied cultureel erfgoed Molenviergang Tweemanspolder zal in 2014 worden gebruikt als bouwsteen voor het gebiedsprofiel ruimtelijke kwaliteit Bentwoud-Rottemeren. Daarin zal de Molenviergang Tweemanspolder worden aangeduid als cultuurhistorisch waardevol. Daarnaast zijn de

molens en hun biotoop ook opgenomen in de kwaliteitskaart (laag van de beleving) en in de Verordening ruimte (art. 2.2.6 Bescherming molenbiotoop).

- 13.2 Op kaartbijlage 9 staat een 5-tal molens met een bijzondere molenbiotoop. Een viertal is incompleet en de vijfde is reeds gecompleteerd. Een incomplete molen is een onttakelde molen o.a. met of zonder kap waarvoor om een aantal redenen completering acceptabel is. Voor de provincie waren belangrijke redenen: landschappelijk, historisch en bouwkundig. Completering betekent een ondersteuning van de aanwezige monumentenwaarden en kan de status van de incomplete molen wijzigen in een beschermde molen. De niet-functionele werking kan wijzigen in functionele werking. Ter bescherming van deze mogelijke toekomstige ontwikkeling heeft de provincie aan deze molens de status bijzondere molenbiotoop toegekend. De vormgeving van de molenbiotoop wordt onder voorwaarde overgelaten aan de gemeente omdat het niet mogelijk is voor deze molens een eenduidige regeling op te stellen. Per molen is maatwerk mogelijk, waarbij zowel rekening wordt gehouden met het belang van de molen (vrije zicht op de molen en zicht op de molen) als met de belangen van bestaande functies en bebouwing. De molens vallen onder het provinciaal belang. De in artikel 2.2.6 lid 1 opgenomen regeling voor de 'normale' molenbiotoop wordt beschouwd als uitgangspunt voor de bijzondere molenbiotoop.

14 *Groen en landschap*

- 14.1 Verzocht wordt te vermelden welke rol de provincie op zich neemt in het voorgestelde gebiedsproces in knikpuntgebieden zoals het Restveengebied bij Moordrecht dat genoemd wordt in het kader van de voorstellen om de in het Buitenland van Rhoon gedachte natte natuur hier naartoe te herallocceren.
- 14.2 Verzocht wordt aan te geven welke gelden gereserveerd zijn voor de Ecologische verbinding die vanuit het Restveengebied door de Groene Waterparel naar het Bentwoud loopt en die de N219, de A12 en de A20 en de spoorlijnen Rotterdam-Gouda en Den Haag-Gouda kruist.
- 14.3 Het parallel aan de toekomstige Moordrechtboog liggende Boogpark, waarin ook ruimte geboden kan worden voor agrarische functies, ontbreekt op de kaarten van het Programma ruimte en de PVR.
- 14.4 De voor het gebied Groene Zoom tussen Nieuwerkerk aan den IJssel en Capelle aan den IJssel aangegeven gronden die onder beschermingscategorie 2 vallen (maar waarvan het provinciaal belang onduidelijk is), zijn te krap weergegeven. Dit bufferzonegebied zou begrensd moeten worden door het BSD.
- 14.5 Er wordt van uit gegaan dat in het kader van het Project Hollandsche IJssel doorgedaan zal worden met de uitkoop van een bouwperceel met een planologische compensatie bij de primaire vestiging aan de Parallelweg Zuid.

Antwoord

- 14.1 De provincie heeft in het gebiedsproces voor het knikpuntgebied Restven de rol van (mede) trekker van het proces. Dat doet provincie samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard en de gemeente Zuidplas. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland dhr. C. Veerman advies gevraagd met betrekking tot de voorstellen van natuurontwikkeling bij Buijtenland van Rhoon. Het advies is ons nog niet bekend, maar wij zullen zijn advies zeker betrekken bij het gebiedsproces.
- 14.2 Deze verbinding loopt langs de Vierde Tocht en doorkruist ook enkele ontwikkellocaties. Langs de Vierde Tocht kan ruimtelijk gebruik gemaakt worden van de bebouwingsvrije zone van de leidingstraat. Op andere plekken kan de zone onderdeel uitmaken van de gebiedsontwikkeling, zoals bijvoorbeeld langs de Noordelijke Dwarstocht in de Glasparel+. In de financiering is deze verbinding aangemerkt als prioriteit 3. Dat betekent dat er op basis van de Uitvoeringsstrategie EHS in principe pas na 2021 provinciale cofinanciering voor beschikbaar is.
- 14.3 Het Boogpark zal opgenomen worden als recreatiegebied.
- 14.4 Op dit moment heeft de Groene Zoom een openbare toegankelijkheid die zich beperkt tot een fietspad. Dat is onvoldoende om het gehele gebied de aanduiding 'recreatiegebieden rond de steden' te geven. Uitbreiding van de recreatieve kwaliteit kan leiden tot aanpassing van de aanduiding bij een toekomstige herziening.
- 14.5 De afgesproken ontwikkeling inclusief compensatie past binnen de systematiek van de VRM.

Conclusie: de zienswijze 14.3 leidt tot aanpassing

15 *Hemelwateropvang in eerste watervoerend pakket*

Verzocht wordt aan te geven hoe conform de Kader Richtlijn Water voorkomen zal worden dat bij het in de ondergrond bergen van hemelwater daarin voorkomende stoffen aan het watervoerend pakket zullen worden toegevoegd.

Antwoord

In de Activiteitenbesluit Inrichtingen is infiltratie van hemelwater van daken van glastuinbouwbedrijven geregeld. Daarin is opgenomen dat bedrijven die dat willen daarvoor een vergunning aan dienen te vragen bij het betreffende Bevoegde Gezag. In de meeste gevallen zijn dat de gemeenten. In het geval dat het bedrijf speciale installaties, zoals voor warmtekrachtkoppeling, op haar bedrijf heeft, is dat de provincie. In de vergunning worden uitvoeringsvoorschriften opgenomen die moeten voorkomen dat bepaalde stoffen via het hemelwater in het eerste watervoerend pakket belanden.

16 Windenergie

- 16.1 Verzocht wordt te bevestigen dat additionele windturbines op de in de gemeente Waddinxveen liggende locatie Doelwijk in aansluiting op de bestaande lijnopstelling en niet op het grondgebied van de gemeente Zuidplas geplaatst zullen worden.
- 16.2 Verzocht wordt aan te geven in hoeverre gemeenten verplicht zijn om mee te werken aan het conform artikel 2.3.1 van de PVR in het BSD van de Zuidvleugel en in glastuinbouwgebieden toelaten van middelgrote windturbines tot 500 kW en wie toetst of plaatsing hier mogelijk is.

Antwoord

- 16.1 De gemeente Waddinxveen heeft per zienswijze verzocht om een extra turbine mogelijk te maken aan de oostkant van de vier bestaande turbines. Indien zowel een clustering als lijnopstelling niet wordt uitgesloten ten behoeve van een enkele windmolen in de oksel van de Moordrechtboog dan is dat landschappelijk aanvaardbaar. De locatie windenergie zal in oostelijke richting worden uitgebreid. De eventuele extra turbine aan de oostkant van de bestaande turbines dient geen belemmering te vormen voor de realisatie en beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reeds geplande infrastructuur in Zuidplas Polder.
- 16.2 Zie thema 8

Conclusie: De zienswijze 16.1 leidt tot aanpassing verordening: Locatie Distripark Doelwijk uitbreiden in oostelijke richting.

17 Infrastructuur en mobiliteit

- 17.1 Verzocht wordt de in paragraaf 2.3.1 van het Programma ruimte opgenomen ruimtelijke reservering voor het verbreden van de A20 uit te breiden tot aan het knooppunt Gouwe.
- 17.2 Verzocht wordt de Rottelaan die ten onrechte is aangegeven op de kaart "Ruimtelijk reserveren infrastructuur" van het Programma ruimte conform het door Provinciale Staten in oktober 2013 genomen besluit daarvan te verwijderen. Dit laat onverlet dat de provincie een verantwoordelijkheid heeft voor de ontsluiting vanuit Waddinxveen van de Glasparel⁺ op de in de gemeente Zuidplas liggende Bredeweg.
- 17.3 Er wordt van uit gegaan dat ontwikkelingen zoals de verhoogde spitsfrequentie op de lijn Alphen-Gouda die mogelijkheden biedt voor het per bus ontsluiten van het dorp Moerkapelle, steeds betrokken zullen worden bij afwegingen rond nieuwe openbaar vervoer concessies.

Antwoord

- 17.1 De ruimtelijke reservering A20 Nieuwerkerk-Moordrecht wordt gewijzigd in A20 Nieuwerkerk – Knooppunt Gouwe.
- 17.2 De Rottelaan wordt van de lijst van ruimtelijke reserveringen infrastructuur verwijderd.
- 17.3 Uiteraard worden bij nieuwe openbaar vervoer concessies ontwikkelingen zoals voor de treindienst Alphen aan den Rijn - Gouda en busontsluitingsmogelijkheden van kernen als Moerkapelle betrokken. Een nieuwe concessie is voor dit gebied overigens pas aan de orde in 2020 of 2022.

Conclusie: de zienswijzen ad 17.1 en 17.2 leiden tot aanpassing van het PM en PR.

18 15 juli verzoek van de gemeente

De gemeente heeft in het kader van de 15 juli actualiseringsronde 2013 een aantal verzoeken ingediend. Gezien de interactie met het proces van de VRM is met de gemeente afgesproken die verzoeken te beschouwen als zienswijze op de VRM en die in dat licht ook te beantwoorden. Het betreft:

- 18.1 Verblijfsrecreatie in Zuidplas Noord: Verzoek om verblijfsrecreatiegebied in Zuidplas Noord aan te duiden als glastuinbouwgebied.
- 18.2 Woonopgave Knibbelweg – Swanla: Verzoek om op de locatie Woonopgave Knibbelweg – Swanla beperkte woningbouw toe te staan door de functie glastuinbouwbedrijfsgebied te vervangen door de woonfunctie op de functiekaart.
- 18.3 Handhaven glastuinbouw in Nieuwerkerk-Noord: Verzoek om voor deze locatie de aanduiding “stads- en dorpsgebied” op de functiekaart te vervangen door de glastuinbouwfunctie.
- 18.4 Glastuinbouwgebied Herenweg: Verzoek om begrenzing van het glastuinbouwgebied op de functiekaart aan te passen.
- 18.5 Plantagekwadrant: Verzoek om het Plantagekwadrant, dat nu aanduiding recreatiegebied heeft, de aanduiding “(hoogwaardig) bedrijventerrein” te geven. In het (onherroepelijke) bestemmingsplan heeft deze locatie een uit te werken bestemming met gemengde doeleinden (o.a. kantoren en dienstverlenende bedrijven).
- 18.6 Vijfde dorp: Dit betreft plangebieden in het middengebied van de Zuidplaspolder waar een nadere invulling in de ogen van de gemeente pas aan de orde is wanneer er sprake is van een aantoonbare marktvraag. Verzocht wordt deze locatie over te nemen op de functiekaart.
- 18.7 Woonlocatie buitengebied Eendragtspolder: Verzoek om voor deze locatie de woonfunctie op te nemen op de functiekaart.
- 18.8 Heringerichte Eendragtspolder: Verzoek om de aanduidingen voor de heringerichte Eendragtspolder op de functiekaart te wijzigen in recreatiegebied en waterbergingslocatie.
- 18.9 Bedrijventerrein Hooge Veenen: Verzoek om voor deze locatie de aanduiding stads- en dorpsgebied op de functiekaart aan te passen naar bedrijventerrein.
- 18.10 Bedrijventerrein Oostpolder Erf: Verzoek om voor deze locatie de aanduiding stads- en dorpsgebied op de functiekaart aan te passen naar bedrijventerrein conform het vigerende bestemmingsplan.
- 18.11 Bedrijventerrein Kleine Vink: Verzoek om op de functiekaart de Kleine Vink aan te duiden als bedrijventerrein en bedrijfswoningen toe te staan op de bedrijfskavels aan de Hoofdweg-Noord.
- 18.12 Toekomst Restveen: Verzoek om de uitkomsten van het onderzoek naar de toekomst van het restveen te verankeren in de Provinciale Structuurvisie en daarbij rekening te houden met de positie van Truckcentrum van Vliet.

Antwoord algemeen

De Ontwerp Visie Ruimte en Mobiliteit kent geen functiekaart, zoals die in de PSV was opgenomen. In de Visie Ruimte en Mobiliteit is de ruimtelijke hoofdstructuur als beleidsbeeld weergegeven. Indien een gemeente een ruimtelijke ontwikkeling wil realiseren, wordt de ladder voor duurzame verstedelijking doorlopen. De provincie wil bevorderen dat de ladder op (sub)regionaalniveau wordt toegepast en dat de samenwerkende gemeenten een gezamenlijk beeld ontwikkelen die de ontwikkelmogelijkheden binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied. De gemeenten stemmen de geplande opgave af met andere gemeenten met behulp van actuele regionale visies voor wonen, kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel (zie verder paragraaf 2.2 van het ontwerp-Programma ruimte).

Antwoord specifiek

- 18.1 Dit betreft een camping van ongeveer 6 ha. Feitelijk kent deze strook grond geen glastuinbouwbestemming, Zie thema 15.
- 18.2 De locatie betreft een afronding van de dorpskern van 1 a 2 hectare waar volgens de gemeente geen volwaardig glastuinbouw te exploiteren is. De glasaanduiding kan komen te vervallen. Voor ontwikkeling naar een woonfunctie gelden de algemene voorwaarden uit de ontwerpverordening ruimte.
- 18.3 De woningbouwopgave voor Nieuwerkerk-Noord/Rode Waterparel is in de herijkingsstudie voor de Zuidplaspolder bevestigd. Het vigerende bestemmingsplan maakt de transformatie van glas naar woningbouw mogelijk. Het is aannemelijk dat die transformatie in een deel van het gebied niet op korte termijn zal plaatsvinden. Een maatwerkoplossing lijkt hiervoor de aangewezen weg.

In de ontwerp-stukken is Nieuwerkerk-noord aangegeven als woningbouwlocatie. Dat blijft zo. Op kaart in de Verordening wordt het gebied aangegeven als glastuinbouwgebied.

- 18.4 Er is in het verleden een globaal gebied benoemd voor de glastuinbouw. Nu het gebied concreet is ingevuld moet er nog een vertaalslag gemaakt worden op de glastuinbouwkaart naar de feitelijke situatie. De resterende gronden worden agrarisch gebruikt. Ruimtelijk gezien is dit geen probleem en kan worden vertaald op de glastuinbouwkaart behorend bij de Verordening ruimte
- 18.5 Er is sprake van mogelijke bedrijfsvestigingen binnen een groenblauwe structuur dat in een vastgesteld bestemmingsplan is opgenomen. Het gebied wordt als reservering bedrijventerrein toegevoegd op de kaart in het Programma ruimte. Zie thema 4.3.
- 18.6 De functiekaart is in de systematiek van de VRM vervallen.
- 18.7 De functiekaart is in de systematiek van de VRM vervallen.
- 18.8 De gehele Eendrachtspolder is aangeduid als recreatiegebied. De aanduiding waterberging wordt in de VRM niet gehanteerd..
- 18.9 Zie thema 4.3.
- 18.10 Zie thema 4.3.
- 18.11 Zie thema 4.3. Bedrijfswoningen zijn slechts toegestaan op een bedrijventerrein als dat niet ten koste gaat van de toelaatbare milieucategorie. In principe moet de hoogste mogelijke milieucategorie worden toegelaten.
- 18.12 De functiekaart is in de systematiek van de VRM vervallen. Omdat er sprake is van een uitbreiding van meer dan 10%, is op grond van het ontwerp van de ontwerpverordening ruimte sprake van 'aanpassing voor kleinschalige gebiedsvreemde ontwikkelingen' (artikel 2.2.4, onder 2). De verordening sluit een dergelijke ontwikkeling niet uit, mits wordt voldaan aan de in de verordening gestelde voorwaarden.

Conclusie: Zienswijzen 18.3 en 18.5 leiden tot wijziging van de kaart.

A-57 Regio Alblasserwaard – Vijfheerenlanden

0. Stedelijke en landelijke dynamiek noodzakelijk.

De regio constateert dat een hoogstedelijk dynamisch gebied vraagt om een evenwichtige contramal in de vorm van een dynamisch en vitaal landelijk gebied. Door beide gebieden de mogelijkheden te geven zich optimaal te ontwikkelen, zijn zij samen meer dan de som der delen.

Antwoord

Wij kunnen de bovenstaande stelling onderschrijven. Wij zijn van mening dat de ontwerp-Visie Ruimte en mobiliteit voor de ontwikkeling van zowel stedelijk als landelijk gebied ruime mogelijkheden biedt.

1 Nieuwe sturingsfilosofie

De regio constateert dat de vernieuwde aanpak zoals die bij de Koersnotitie nog wel aanwezig was bij het opstellen van het ontwerp achterwege is gebleven. Er is in deze laatste fase ook onvoldoende ruimte gemaakt voor een interactief traject, zoals bij de Koersnotitie. De verordening is strikt b.v. zoals met het initiëren van de maatschappelijke tegenprestatie. Uit de aanpak spreekt geen vertrouwen van de provincie in de autonome verantwoordelijkheid van de regio en de gemeenten.

Antwoord: zie thema 1 en 3

2 ruimtelijke ontwikkelingen

De provincie zegt uit te gaan van de vraag en in te zetten op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Met de ladder voor duurzame verstedelijking, maatschappelijke tegenprestatie, gebiedsprofielen en kwaliteitskaart worden op voorhand nieuwe sturingsinstrumenten ingezet en wordt niet uitgegaan van de vraag van de gemeenten.

Antwoord: zie thema 1 en 3

3 Gebiedsprofielen

de status van de Gebiedsprofielen Ruimtelijke Kwaliteit is nog steeds onduidelijk

Antwoord: zie thema 3

4 *Ontwikkelingen binnen BSD*

De regio onderschrijft het beleid om zoveel mogelijk ontwikkelingen binnen het BSD te laten plaatsvinden en regio en gemeenten geven zelf invulling aan die verantwoordelijkheid. Het opleggen van een BSD contour is dan ook overbodig en doet geen recht aan de door de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden getoonde verantwoordelijkheid. De regio acht de ontwerpverordening te rigide en verwerpt de maatschappelijke tegenprestatie.

Antwoord: zie thema 1, 2 en 3.

5 *Wonen*

De provincie heeft in het verleden aan de gemeente Leerdam bevestigd dat het woonuitbreidingsgebied Broekgraaf onder het stads- en dorpsgebied wordt begrepen. Verder is toegezegd de contour van Wijngaarden te verruimen om kleinschalige woningbouw mogelijk te maken. De regio gaat er van uit dat deze toezeggingen worden verwerkt in de visie. Er zijn ook veel locaties waarvoor al een onherroepelijk bestemmingsplan ligt. De regio vraagt verder om de bestuurlijke afspraken over toekomstige (nieuw)bouwmogelijkheden 3500-4500 woningen in de visie op te nemen.

Antwoord

De regio heeft het genoemde bouwprogramma opgenomen in de regionale woonvisie. GS hebben die visie inmiddels aanvaard en daarmee hun toezegging gestand gedaan. Zie over de locaties de thema's 2 en 11.

6 *Vitale dorpen*

De regio is aangemerkt als anticipeerregio. Het behoud van de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen heeft prioriteit in de regio en vraagt om mogelijkheden voor voldoende en geschikte woningen. Vooralsnog wordt geen bevolkingsdaling verwacht.

Antwoord: zie thema 5

6a *Erfgoedlijnen*

De regio mist in de Visie de relatie met de Erfgoedlijnen. De regio had verwacht dat de Gebiedsvisie Oude Hollandse Waterlinie in de Visie tot uitdrukking zou komen. Er zou ook meer aandacht moeten worden besteed aan de Waterdriehoek en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De NHW ontbreekt ook in de Verordening ruimte.

Antwoord

De kaart "belevingslaag" is één van de vier lagen (met gebiedskwaliteiten) van de kwaliteitskaart. Bijpassende richtpunten geven aan hoe ontwikkelingen kunnen inspelen op deze gebiedskwaliteiten. Gebiedskwaliteiten en richtpunten zijn per gebied, samen met de betreffende regio, uitgewerkt in Gebiedsprofielen. Daarmee vormen de gebiedsprofielen voor alle betrokken partijen een gebiedsgerichte handreiking bij concrete ontwikkelingen. De verordening regelt – al naar het provinciaal belang en kwetsbaarheid van de specifieke kwaliteiten – de speelruimte bij nieuwe ontwikkelingen. De relatie met de Erfgoedlijnen wordt in de VRM gelegd in paragraaf 3.5. De NHW is als werelderfgoed qua regime gelijk geschakeld met de cultuurhistorische kroonjuwelen en is daarmee opgenomen in de Verordening ruimte in artikel 2.2.1 en als onderdeel van de belevingslaag van de Kwaliteitskaart (zie expliciet en uitgebreid de bijlage Toelichting op de Kwaliteitskaart, in het Programma ruimte). De NHW wordt in eerste instantie in het kaartbeeld niet meer apart benoemd, maar is opgenomen als onderdeel van (zwaarste) beschermingscategorie 1 én als onderdeel van de belevingslaag van de Kwaliteitskaart (zie expliciet en uitgebreid de bijlage Toelichting op de Kwaliteitskaart, in het Programma ruimte). Apart benoemen van de NHW past niet in de systematiek van de beschermingscategorien in de Verordening ruimte.

7 *Bedrijventerreinen*

In de Regionale Bedrijventerreinenstrategie spreekt de regio uit dat de bedrijventerreinen Grote Haar (Gorinchem) en Het Oog (Hardinxveld-Giessendam) ten behoeve van de regionale ruimtebehoefte tot 2030 noodzakelijk zijn.

Meerkerk-zuid (Zederik) wordt op basis van de Strategie als reservelocatie gezien. De regio ziet de toegekende status van de bedrijventerreinen Het Oog en Meerkerk-Zuid graag in de Visie opgenomen. De voorgenomen planreductie binnen het stads- en dorpsgebied is een top-down-benadering die niet past in de gewenste sturingsfilosofie

Antwoord

Het Oog (Hardinxveld-Giessendam) is in de regionale bedrijventerreinenstrategie van de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden aangegeven als noodzakelijk toekomstig bedrijventerrein (tot 2030) in het gebied. Wij onderschrijven deze strategie en hebben het bedoelde bedrijventerrein als ruimtelijke reservering in het Programma ruimte opgenomen (zacht aanbod).

De ontwikkeling van bedrijfsterein Meerkerk-Zuid wordt in dit verband beschouwd als een reservelocatie. Er is daarom geen aanleiding deze locatie in de VRM op te nemen. Uw veronderstelling dat de er planreductie binnen het stads- en dorpsgebied voor bedrijventerreinen dient plaats te vinden is onjuist.

Conclusie

Bedrijventerrein Het Oog (Hardinxveld-Giessendam) opnemen op de kaart Ruimtelijke Reserveringen (zacht aanbod),

8 Leerdam en Hardinxveld-Giessendam

In de Visie is Gorinchem opgenomen als stedelijke agglomeratie, maar niet Hardinxveld-Giessendam en Leerdam. Verzoek van de regio om die twee ook aan te geven als onderdeel van de stedelijke agglomeratie.

Antwoord

Samen met de Zuidvleugelpartners hebben wij de grenzen bepaald zoals ze nu zijn. Wij zien geen aanleiding om die aan te passen. Hardinxveld-Giessendam en Leerdam zien wij als regionale kernen buiten de Zuidvleugel.

9 ontwikkelmogelijkheden in het buitengebied

De regio is van mening dat nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied moeten worden beoordeeld op kwaliteit en ruimtelijke inpasbaarheid. Zij acht het bij voorbaat uitsluiten van ontwikkelingen met een verkeersaantrekkende werking te rigide. Verzoek dit aan te passen.

Antwoord

Beperkingen met betrekking tot de verkeersaantrekkende werking van ontwikkelingen in het buitengebied zijn op grond van de ontwerpverordening alleen van toepassing van hergebruik (functiewijziging) van bestaande bebouwing (artikel 2.2.3 van de ontwerpverordening). Het gaat daarbij vooral om hergebruik van voormalige agrarische bedrijfscomplexen. De regeling voor hergebruik van bestaande bebouwing is daarmee strikter dan de regeling voor nieuwbouw (artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening). Voor nieuwe ontwikkelingen is namelijk niet op voorhand aangegeven dat de verkeersaantrekkende werking gering moet zijn. Het is wenselijk deze regelingen met elkaar in lijn te brengen. Artikel 2.2.3 wordt daarom aangepast, De voorwaarde dat nieuwe ontwikkelingen niet meer dan een potentieel geringe verkeersaantrekkende werking mogen hebben, wordt geschrapt. Dit neemt overigens niet weg, dat de verkeersaantrekkende werking wel een aspect is dat relevant is bij een goede ruimtelijke belangenafweging en invloed kan hebben op de ruimtelijke kwaliteit.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening:

De voorwaarde in artikel 2.2.3 van de ontwerpverordening dat bij hergebruik de nieuwe functie niet meer dan een potentieel geringe verkeersaantrekkende werking mag hebben wordt geschrapt.

10 Bestaande detailhandel.

De binnesteden van Gorinchem en Leerdam zijn aangeduid als "te optimaliseren centra". De overige wijken van beide steden en de voorzieningen in de dorpen worden aangeduid als "overige aankoopplaats". Dit betekent dat iedere uitbreiding van detailhandel hier niet meer wordt toegestaan. De regio verzoekt om de bestaande detailhandel in de categorie "overige aankoopplaatsen" ook uitbreidingsmogelijkheden te bieden.

Antwoord: zie thema 4

11 *Programma mobiliteit*

Waardering voor het Programma mobiliteit. Het toevoegen van evaluatiecriteria zou het geheel nog kunnen verbeteren.

Antwoord

De provincie zal de voortgang van de VRM monitoren aan de hand van een aantal evaluatiecriteria en als onderdeel van de Staat van Zuid-Holland (een tweejaarlijkse monitor van het provinciale beleid) iedere twee jaar publiceren. De eerste Staat van Zuid-Holland wordt naar verwachting voor de zomer van 2014 opgeleverd en daarna wordt voor de VRM eerst een nulmeting verricht.

12 *Capaciteitsvergroting A15 en A27*

Verzoek van de regio om het gedeelde standpunt van provincie en regio om het mobiliteitsnetwerk op orde te brengen krachtiger te ondersteunen. Pas daarvoor de Visie en het Programma mobiliteit aan.

Antwoord:

De provincie voert dit beleid al voortvarend uit. In de Visie en het Programma mobiliteit wordt daartoe het belang van beide Rijkswegen (A15 en A27) in uw regio vermeld. De afspraken met betrekking tot de A27 zijn al in een vergevorderd stadium, waarbij capaciteitsvergroting is voorzien. Wat betreft de A15 wordt verwezen naar de uitwerking van het onderzoek naar quick-wins door Drechtsteden, Hardinxveld-Giessendam, Rijkswaterstaat en Provincie Zuid-Holland

13 *Snel fietsfuncties en handhaving*

Verkeersveiligheid heeft in het programma een duidelijke plek, maar de aanpak van handhaving is nogal kort door de bocht neergezet. Gaarne in integrale samenwerking naar deze aanpak kijken.

Antwoord:

De handhaving is de verantwoordelijkheid van politie en het Openbaar Ministerie (OM) in afstemming met de wegbeheerders. Deze afstemming vindt plaats via de regionale stuurgroepen VHT (Verkeershandhavingsteams) onder leiding van het OM. In deze stuurgroepen worden op basis van het aantal geregistreerde letselongevallen de trajecten afgesproken waarop in het bijzonder handhaving plaats zal vinden.

In de 'expertgroep handhaving' van het RPV-ZH bespreken politie, OM en het ROV-ZH gezamenlijk de handhaving. Dit gaat niet enkel over handhaving op infrastructuur maar ook over zaken als verkeersregels, snelheid, voertuigverlichting, campagnes en ongevallenregistratie.

14 *Overdracht van provinciale wegen*

De regio maakt zich zorgen over een dergelijk proces. Gemeenten in de regio hebben noch de menskracht noch de middelen om hier aan mee te werken.

Antwoord: zie thema 6.2

15 *Intercity-status van Dordrecht CS*

De regio had meer steun verwacht van de provincie bij het bestrijden van het besluit dat Dordrecht haar intercity-status zal verliezen. Verzoek het Programma mobiliteit hierop aan te passen.

Antwoord:

Allereerst is het niet zo dat station Dordrecht haar Intercitystatus verliest, wel zullen er volgens de plannen van NS en het ministerie van IenM in de toekomst minder Intercitytreinen gaan stoppen. De provincie is het eens met de gemeenten langs de MerwedeLingeLijn (MLL), dat het verslechteren van de bediening van station Dordrecht door Intercitytreinen een negatief effect kan hebben op het gebruik van de MLL. De provincie benadrukt dat niet is voorzien dat station Dordrecht haar Intercitystatus zal verliezen, het aantal Intercity's dat er stopt neemt wel af. Dit heeft zeker niet de steun van de provincie.

De inzet van de provincie is erop gericht om de Intercitybediening van Dordrecht op niveau te houden. Hierbij heeft de provincie zowel aandacht voor de positie van Dordrecht in het HOV-netwerk van de Zuidvleugel als voor

de economische positie van de Drechtsteden als geheel. Deze signalen zijn al meermalen overgebracht op zowel NS, de staatssecretaris van IenM als de Tweede Kamer. Er is in het Bestuurlijk overleg MIRT van november 2013 concreet afgesproken met de Staatssecretaris van IenM om de effecten te monitoren en naar aanleiding daarvan het gesprek aan te gaan over te nemen maatregelen. Als dit leidt tot exploitatieverliezen op de MerwedeLingelijn heeft de provincie het standpunt ingenomen dat het veroorzakersbeginsel zou moeten worden toegepast.

16 *OV in landelijk gebied*

De regio maakt zich zorgen over het OV in het landelijk gebied.

Antwoord: zie thema 6.1

17 *Geluidsoverlast Betuweroute*

De wens van de provincie om de Betuweroute intensiever te benutten vraagt om maatregelen tegen de geluidsoverlast.

Antwoord:

De nieuwe geluidwetgeving (bekend als Swung 1) verplicht de beheerder van de hoofdspoorweg maatregelen te nemen indien de zogenaamde geluidproductieplafonds worden overschreden. De plafonds stellen een grens aan de maximale geluidemissie van een hoofdspoorweg. De intensievere benutting van de Betuweroute draagt ook bij aan het verder verminderen van de veiligheidsproblematiek in de regio. Verantwoordelijk voor de monitoring van de geluidemissies en de naleving van de geluidproductieplafonds voor de Betuweroute is ProRail.

18 *Waterveiligheid.*

De regio wil meer duidelijkheid ten aanzien van de “aandachtsgebieden overstromingsrisico’s” en “gebieden strategische zoetgrondwatervoorraad” verzoek om gezamenlijke aanpak in het kader van het Deltaprogramma.

Antwoord

Wij hebben in de ontwerp-VRM aangekondigd dat wij (in de toekomst) aandachtsgebieden overstromingsrisico gaan aanwijzen. Hiermee anticiperen wij op de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie, die is gericht op het stimuleren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Bij de verdere uitwerking van provinciaal beleid voor waterrobuust inrichten, waaronder het aanwijzen van bedoelde aandachtsgebieden, is een koppeling mogelijk met regionale gebiedsuitwerkingen die volgen op de Deltabeslissingen.

Voor de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden vinden wij een regionale gebiedsuitwerking als vervolg op de Deltabeslissingen wenselijk. Wij willen deze graag gezamenlijk met de (samenwerkende) gemeenten en waterbeheerders oppakken. Daarbij onderschrijven wij uw wens om verbetering van waterveiligheid gepaard te laten gaan met meekoppelkansen in het gebied. De relatie tussen dijkversterking en ruimtelijke kwaliteit kan in de gebiedsuitwerking worden betrokken.

19 *Duurzaamheid*

De regio heeft veel ambities op het gebied van duurzaamheid. Voor al haar ambities heeft de regio wel ruimte nodig.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen

20 *Integrale visie*

De regio pleit voor een nog meer integrale aanpak. Enerzijds ook de sectoren recreatie, natuur en water integraal meenemen, maar ook streven naar het samenvoegen van de programma's. De regio wil graag met de provincie hierin samenwerken.

Antwoord.

Wij zullen graag met u hierin samenwerken. Ons streven is ook om tot een steeds meer integrale visie te komen.

21 *Kaartmateriaal Visie*

- 21.a Morgenslag (Boven Hardinxveld) moet binnen het BSD vallen. Dat is nu niet duidelijk.
- 21.b 2^e fase van plan ten westen van de kern Wijngaarden (Molenwaard) moet ook binnen BSD vallen.
- 21.c plan Molenaarsgraaf Oost moet binnen BSD vallen
- 21.d De verbinding Dordrecht, Sliedrecht Gorinchem toevoegen als ontbrekende fietsschakel
- 21.e Molen aan de Giessendamse Tiendweg toevoegen als molenbiotoop (Zie 23 c)
- 21.f Windmolenlocatie Giessenlanden toevoegen als locatie windenergie (=23 d)
- 21.g Waarom is een gebiedje langs de Diefdijk aangegeven als strategische reservering natuur?

Antwoord

21.a t/m 21.c Zie thema 2

- 21.d De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. De snelfietsroute Dordrecht-Sliedrecht naar Gorinchem is een interlokale verbinding met meer dan 500 gebruikers per etmaal en is om die reden opgenomen op de kaart met drukke fietsroutes Zuid-Holland. Deze kaart geeft de feitelijke situatie van het fietsgebruik weer.
- 21.e Er moet sprake zijn van een misverstand. Deze molen is reeds voorzien van een molenbiotoop en staat ook als zodanig op de kaart aangeduid.
- 21.f Provinciale Staten achten de locatie in Giessenlanden landschappelijk onaanvaardbaar, vanwege de impact op het Groene Hart. De locatie staat niet opgenomen in de Verordening Ruimte.
- 21.g Naar aanleiding van uw zienswijze hebben wij nader onderzoek ingesteld naar de begrenzing van de strategische reservering en de EHS langs het noorden van de Diefdijk. Inderdaad zitten daar enkele onvolkomenheden in die wij zullen corrigeren

Conclusie: De zienswijze ad 21.h leidt tot een vijftal kleine aanpassingen van de begrenzing van de strategische reservering natuur.

22 *Programma ruimte, begrenzing Kroonjuweel Kinderdijk*

Verzoek om de begrenzing van het kroonjuweel aan te passen aan de hand van zichtlijnen, Oostzijde Nieuw-Lekkerland dient daar niet onder te vallen. (zie 23.d)

Antwoord

Bij de aanwijzing van kroonjuwelen in 2010 zijn de criteria uit de Regioprofielen Cultuurhistorie toegepast. Het gaat daarbij om gebieden die bepalend zijn voor de identiteit van Zuid-Holland en tevens zeer hoge cultuurhistorische waarde en een goede ruimtelijke samenhang hebben. Dit op grond van de provinciale kaart van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Voor het gekarteerde kroonjuweel 'Panorama Kinderdijk' is de begrenzing mede gebaseerd op zichtlijnen vanuit het beschermd gezicht Kinderdijk. De meest diepe zichtlijnen zijn die in oostelijke richting. De begrenzing aan de noordoostkant van het kroonjuweel loopt nu langs de oostzijde van de bebouwing van Nieuw-Lekkerland en verder langs de Lekdijk tot aan de Zijdeweg. Het gebied ten oosten van Nieuw-Lekkerland heeft weliswaar een hoge landschappelijke waarden maar geen betekenis voor de zichtlijnen vanuit Kinderdijk. Daarom passen wij hier de grens van het kroonjuweel aan door deze te verleggen van de Lekdijk naar de historische Tiendweg van Nieuw-Lekkerland (ca. 800m zuidelijker). Deze tiendweg is namelijk de noordoostelijke begrenzing van het zichtpanorama vanuit Kinderdijk. Hierdoor valt het gebied aan de oostkant van Nieuw-Lekkerland niet meer onder het kroonjuweel.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de begrenzing

Nieuwe grens kroonjuweel intekenen op kaarten visie, programma, verordening en CHS (cf. kaart bijlage 1).

23 *Kaartmateriaal Programma ruimte*

- 23.a Bedrijventerrein Het Oog (Hardinxveld-Giessendam) toevoegen als bovenregionale opgave
- 23.b Centrum Hardinxveld-Giessendam opnemen als "Winkelcentrum te optimaliseren".
- 23.c Molen aan de Giessendamse Tiendweg toevoegen als molenbiotoop
- 23.d Windmolenlocatie Giessenlanden toevoegen als locatie windenergie (=21.g)

Antwoord

23.a zie beantwoording ad punt 7.

- 23.b Het centrum Hardinxveld-Giessendam heeft de status 'overige aankoopplaats'. Wij zien geen aanleiding dat te wijzigen. Zie verder thema 4.
- 23.c Er moet sprake zijn van een misverstand. Deze molen is reeds voorzien van een molenbiotoop en staat ook als zodanig op de kaart aangeduid.
- 23.d Provinciale Staten achten de locatie in Giessenlanden landschappelijk onaanvaardbaar, vanwege de impact op het Groene Hart. De locatie staat niet opgenomen in de Verordening ruimte.

24 *Programma mobiliteit*

- 24.1 pag. 7 Tekst toevoegen aan het einde van de alinea van Internationale wegen ; "Het streven blijft erop gericht om op termijn te komen tot een capaciteitsuitbreiding op de A15 naar 2 keer 3 rijstroken."
- 24.2 pag.12: een legenda toevoegen bij kaart 2 ter verduidelijking
- 24.3 pag.13: een legenda toevoegen bij kaart 3 ter verduidelijking
- 24.4 pag.15 Reservering regionale wegen: toevoegen kruising N214-N216
- 24.5 pag.15 Reservering regionale wegen: toevoegen N480-N216 (ontbrekende schakel)
- 24.6 pag.15 Reservering hoofdspoor: onder 12: wat betekent station Bleizo? Nadere aanduiding noemen.
- 24.7 Verzoek om aandacht voor het afronden van landbouwroutes zodat er parallel verkeer ontstaat.
- 24.8 Graag zou de regio meer uitgewerkt zien hoe in integrale samenwerking de handhaving wordt opgepakt. Hiertoe is het naar onze mening noodzakelijk om afspraken te maken met het openbaar ministerie.
- 24.9 De regio vraagt om het doortrekken van de parallelweg ten westen van de A27 bij Meerkerk tot de Driemolensweg in Lexmond. Dit is momenteel een zeer smal wegje. Door het verbreden van deze weg, kan het (sluip)verkeer dat nu door de dorpskern van Meerkerk rijdt, worden omgeleid via een minder bezwaarlijke route. Uit de studie naar de A27 blijkt dat met een beperkte uitvoering van maatregelen op de A27 het verkeersaanbod op de (sluip)route tussen Lexmond en Meerkerk nagenoeg gelijk blijft.
- 24.10 De regio vraagt om het reserveren van een alternatieve route langs de kern Nieuwland, vanwege het uitblijven van duurzame oplossing voor de congestieproblematiek op de A15.
- 24.11 De regio vraagt om het reserveren van een route buitenom de kern van Lexmond.
- 24.12 Beleid dat al in uitvoering is, wordt in het zicht van de haven niet gestopt. Er wordt op vertrouwd dat dit ook nagekomen wordt. Voor de gemeente Leerdam geldt dit specifiek voor het groot onderhoud/reconstructie van de N484 en de financiële toezeggingen (BDU) voor de Lingebrug en Zuid-Hollandweg

Antwoord

- 24.1 Uw voorstel wordt overgenomen, want de capaciteitsvergroting op de A15 Papendrecht – Gorinchem is opgenomen in de lijst met MIRT-Zuidvleugel projecten. Daarin is deze uitbreiding nog niet als prioritair benoemd. Op korte termijn streeft de provincie ernaar om de afspraken uit het Bestuurlijk overleg MIRT 2013 ten aanzien van de quick-wins A15 Papendrecht-Gorinchem te operationaliseren.
- 24.2 en 24.3 Bij de definitieve versie van de VRM worden alle relevante kaarten en beleidsbeelden beoordeeld op inhoud en leesbaarheid. Waar nodig worden deze kaarten en beelden aangepast.
- 24.4 De voorziene ombouw van deze kruising is in voorbereiding. Het tracé hiervan ligt nog niet vast en om die reden blijft deze kruising staan op de lijst van ruimtelijke reserveringen.
- 24.5 De provincie Zuid-Holland ziet vooralsnog geen noodzaak voor het aanleggen van deze verbinding. Om deze verbinding in de toekomst niet onmogelijk te maken neemt de provincie deze route wel op als ruimtelijke reservering.
- 24.6 Bleizo is een beoogd nieuw station aan de spoorlijn tussen Gouda en Den-Haag, op de grens van Lansingerland en Zoetermeer.

Conclusie De zienswijze 24.1 leidt tot aanpassing van het Programma mobiliteit.

25 *Mobiliteit 2*

- 25.1 Gevraagd wordt om aandacht voor het afronden van landbouwroutes zodat er parallel verkeer ontstaat.
- 25.2 Verbreden en doortrekken van de parallelweg A27 bij Meerkerk tot de Driemolensweg in Lexmond is gewenst om (sluip)verkeer door de dorpskern Meerkerk tegen te gaan. Graag opnemen als ruimtelijke reservering.
- 25.3 Een alternatieve route langs de kern Nieuwland opnemen als ruimtelijke reservering, vanwege het uitblijven van duurzame oplossing voor de congestieproblematiek op de A15.

- 25.4 Een route buitenom de kern van Lexmond opnemen als ruimtelijke reservering.
- 25.5 De regio vraagt om bevestiging van het groot onderhoud/ reconstructie van de N484 en de financiële toezeggingen (BDU) voor de Lingebrug en Zuid-Hollandweg.

Antwoord:

- 25.1 Er bestaat volgens de regio nog een aantal 'missing links' in het regionale netwerk voor het landbouwverkeer. Waar nodig kan de provincie Zuid-Holland helpen om ook voor deze 'missing links' een oplossing te vinden. Zo wordt er bijvoorbeeld een parallelle route ontwikkeld voor het landbouwverkeer langs de N214.
- 25.2 Het betreft hier een lokale verbinding waarop de reguliere ruimtelijke regelgeving van toepassing is. Een ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit is niet voorzien.
- 25.3 Het betreft hier een lokale verbinding waarop de reguliere ruimtelijke regelgeving van toepassing is. Een ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit is niet voorzien.
- 25.4 Het betreft hier een lokale verbinding waarop het reguliere ruimtelijke regelgeving van toepassing is. Een ruimtelijke reservering in het Programma mobiliteit is niet voorzien.
- 25.5 Het groot onderhoud / de reconstructie N484 is inderdaad opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur. De provincie is in overleg met de provincie Gelderland over de vervanging van de brug over de Linge, de gemeente Leerdam is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de ZuidHollandweg.
- 26 *Verordening ruimte 2014*
- 26.1 Archeologie; herhaald verzoek om het archeologie beleid aan te passen t.a.v. de AMK-terreinen en terreinen met zeer hoge archeologische verwachting in het geval dat er een afgewegen regionaal beleid is op dat punt.
- 26.2 In de Verordening ruimte mist de definitie van een agrarisch aanverwant bedrijf
- 26.3 Vrezoek om in artikel 2.1.1. Ladder voor Duurzame Verstedelijking, in lid 1.c de woorden 'van de betreffende regio' te laten vervallen.

Antwoord

- 26.1 De Verordening ruimte 2014 is voor wat betreft artikel 2.3.4 een actualisering van de artikelen 17 en 18 van de Verordening ruimte 2013 en er is geen wijziging opgetreden in het beleid. Daarvoor is in uw geval ook geen aanleiding, omdat in lid 2 van artikel 2.3.4 en in de toelichting gewezen wordt op de mogelijkheid van afwijking van het verbod van roeren van de bodem wanneer door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden aangetast. Aangezien u een vastgesteld archeologiebeleid heeft, gaan wij er van uit dat dit op archeologisch onderzoek berust en kunt u dit dus aantonen. Er is dus geen reden om ons beleid aan te passen.
- 26.2 Een definitie van een agrarisch aanverwant bedrijf wordt alsnog toegevoegd.
- 26.3 De zinsnede 'van de betreffende regio' wordt ook gehanteerd in het Besluit ruimtelijke ordening en is onder andere daarom opgenomen in de definitie, De ladder voor duurzame verstedelijking is er verder juist op gericht om ontwikkelingen niet alleen binnen een kern of een gemeente af te stemmen, maar ook op regionaal niveau.

Conclusie: de zienswijze 26.2 leidt tot aanpassing van de verordening

De definitie van een agrarisch aanverwant bedrijf wordt toegevoegd aan de bepalingen van de Verordening Ruimte. Voor het overige leidt deze zienswijze niet tot een wijziging in de Visie Ruimte en Mobiliteit, de Verordening Ruimte of de Programma's Ruimte en Mobiliteit.

27 *Kaartmateriaal Verordening ruimte 2014*

- 27.1 (=23.c) Molen aan de Giessendamse Tiendweg toevoegen als molenbiotoop
- 27.2 Windmolenlocatie Giessenlanden toevoegen als locatie windenergie (=21.g en 23.d)
- 27.3 Buitendijks bouwen: De bebouwing ter hoogte van Hardinxveld-Giessendam is niet volledig. Een drietal bedrijven ontbreekt.

Antwoord

- 26.1 en 26.2 zie hiervoor.

26.3 Bestaande bedrijven worden niet op kaart aangegeven zie thema 4.3.

3B Maatschappelijke organisaties

1 Buisleidingen

LSNed verzoekt ook in paragraaf 2.3.2 (logistiek industrieel systeem) de buisleidingen te noemen. Die zijn voor dat systeem ook van groot belang. Sluit b.v. aan op de structuurvisie Buisleidingen.

Antwoord

Het belang van de ondergrondse infrastructuur in het algemeen en van de buisleidingstroken en de buisleidingstraat in het bijzonder is onomstreden en is in de paragrafen 4.3.1. en 2.3.2 van de VRM, in paragraaf 2.1.5 van het Programma mobiliteit tot uitdrukking gebracht. Buisleidingen vormen bij uitstek de geëigende transportwijze voor het in bulk vervoeren van (gevaarlijke) vloeistoffen en gassen. Ons ruimtelijk ordeningsbeleid heeft dan ook onder meer tot doel voldoende ruimte die nodig is voor het leggen van nieuwe buisleidingen voor dit doel beschikbaar te houden. Wij zien echter geen meerwaarde van het ook in paragraaf 2.3.2. van de VRM vermelden van de buisleidingstroken en de buisleidingstraat omdat in deze paragraaf vooral bedoeld wordt op stedenbouwkundige structuren en op goederenstromen die niet in aanmerking komen voor transport via buisleidingen.

Overigens hebben wij geconstateerd dat er in de teksten over de buisleidingstroken en de buisleidingstraat en het bijbehorende kaartmateriaal fouten zijn geslopen. Zo is op de Kaart Ondergrondse infrastructuur (paragraaf 4.3.1) per abuis niet uitgegaan van de in de Rijksstructuurvisie Buisleidingen opgenomen visiekaart. De in het Programma mobiliteit vermelde wens van het Havenbedrijf Rotterdam om de bestaande buisleidingstrook op Voorne-Putten van een aftakking richting het haven- en industriegebied te voorzien wordt door het rijk inmiddels verwerkt in de Structuurvisie Buisleidingen.

Conclusie

De zienswijze vormt geen aanleiding om de VRM en/of de daarbij behorende Programma's aan te passen. Echter in de VRM, het Programma mobiliteit met betrekking tot buisleidingen opgenomen teksten en kaarten zullen ambtshalve wel worden aangepast omdat de huidige stand van zaken (zie bovenstaande) daar aanleiding toe vormt.

B-02 NS regiodirectie Zuid

De NS is verheugd te zien dat het bevorderen van de samenhang tussen ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit een nadrukkelijke pijler onder deze visie vormt. Het uitdragen van de Transit-Oriented Development principes in het algemeen en binnen Stedenbaan in het bijzonder, kan op haar steun rekenen.

Antwoord

Hiervan is met genoegen kennisgenomen.

B-03 VVD fractie gemeenteraad van Waddinxveen

1 Woningbouwlocatie 't Suyt

De woningbouwlocatie 't Suyt (ten westen van de Plasweg en ten oosten van de toekomstige Bentwoudlaan) opnemen als BSD. Werkt door op nog andere kaarten.

Antwoord: zie thema 2

2 Fietsverbinding

Op de kaart (bijlage) "Regionale hoofdfietsverbindingen" (paragraaf 2.2.2) ontbreekt de hoofdfietsverbinding parallel aan de Zuidelijke Rondweg tussen de Plasweg en Rijksweg A12.

Antwoord

Deze kaart is een indicatieve kaart waar niet alle verbindingen zijn aangegeven.

3 Greenport Westland/Oostland of Boskoop

Op de kaart (bijlage) "Logistiek systeem" (paragraaf 2.3.2) staan onder andere indicatieve grenzen aangegeven voor de Greenports Westland-Oostland en Boskoop. Voorstel om deze grens ten zuidwesten van Waddinxveen naar het zuiden te verleggen, zodat de groene Vredenburgzone tot de Greenport Boskoop behoort in plaats van tot de Greenport Westland-Oostland. Werkt ook door in het Programma ruimte.

Antwoord

Deze gewenste grenswijziging zal worden doorgevoerd.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

4 Weergave diverse groengebieden

Op de kaart (bijlage) "Compensatie en tegenprestatie" (paragraaf 3.2.5) ontbreekt het Gouwebos tussen Boskoop en Waddinxveen als "Recreatiegebied rond de steden" (op de kwaliteitskaart "laagstedelijke occupatie" staat het Gouwebos echter wel als recreatiegebied aangeduid). Ook ontbreekt het recreatiegebied 't Weegje ten zuidoosten van Waddinxveen op de grens met Gouda. Daarnaast ontbreekt op deze kaart de Vredenburgzone ten zuiden van Waddinxveen als "Ecologische Hoofd Structuur (EHS)" (zie ook de kaart "Ecologische Hoofdstructuur, paragraaf 3.4).

Antwoord

De recreatiegebieden het Gouwebos en 't Weegje zijn binnenstedelijke groengebieden. Zie thema 15.

De ecologische verbinding uit de ecologische hoofdstructuur in de Vredenburgzone is met de vaststelling van de herijkte EHS door Provinciale Staten (op 11 december 2013) komen te vervallen.

5 Windenergie

Op de kaart "Energietransitie" (paragraaf 4.4) staat in Midden-Holland alleen Distripark Doelwijk in de gemeente Waddinxveen als zoeklocatie voor windenergie aangegeven. De zoeklocaties van andere gemeenten van het Regionaal Windconvenant Midden-Holland worden daar gemist. Werkt ook door op de kaart in de verordening. Na de 4 Turbines bij Doelwijk heeft Waddinxveen voldoende aan haar opgave voldaan.

Antwoord

Het voormalige zoekgebied windenergie bij Distripark Doelwijk is in de nieuwe Verordening ruimte gehandhaafd als locatie windenergie. Vanwege de door de gemeente Waddinxveen aangedragen optie om een windturbine te realiseren in het verlengde van de vier bestaande turbines is de locatie windenergie in oostelijke richting uitgebreid. De eventuele extra turbine aan de oostkant van de bestaande turbines dient geen belemmering te vormen voor de realisatie en beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reeds geplande infrastructuur in Zuidplas Polder. Andere locaties windenergie in Midden-Holland zijn op basis van het landschappelijk onderzoek 'Windenergie en nationale landschappen' in 2012 geschrapt uit het provinciaal windenergiebeleid.

6 Opmerkingen bij de WBR in het Programma ruimte

Vragen bij de WBR voor de gemeenten Zuidplas, Gouda en Waddinxveen

Antwoord

De gemeentelijke cijfers van de WBR zijn te vinden in de aan gemeenten en regio's in november 2013 verstuurde brief hierover. De WBR is een behoefte raming op basis van CBS-bevolkingsprognoses en die (rekentechnisch) uitgaat van binnenlands migratiesaldo-nul; aantallen woningen uit gemeentelijke structuurvisies spelen geen rol in die raming. De cijfers in de tabel over woningbehoefte ramingen in het Programma ruimte betreffen zowel in WBR als BP aantallen woningen.

7 Westelijke Randweg / Bentwoudlaan

Pag. 19 bij punt 24 Is de Westelijke Randweg gelijk aan de Bentwoudlaan? Deze mist als regionale weg.

Antwoord

Met de Bentwoudlaan wordt inderdaad de Westelijke Randweg bedoeld, die aansluit op de Beyerincklaan en de nieuw te maken aansluiting op de A12. Dit zal in de lijst van ruimtelijke reserveringen worden geëxpliciteerd.

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma mobiliteit.

8 *Polder Bloemendaal*

Pagina 56 PR; Polder Bloemendaal op diverse kaarten verschillend aangewezen

Antwoord: Zie thema 14

B-04 Dunea

1 *Drinkwatervoorziening*

1.1 Verzoek om op p. 59 van de visie onder het kopje drinkwatervoorziening en in par 4.2.4. kwaliteit van oppervlaktewater aandacht aan te besteden aan de interprovinciale afstemming ten behoeve van de drinkwatervoorziening.

Antwoord

Wij voegen in de tekst toe dat de bron voor de drinkwatervoorziening vanuit de duinen in Zuid-Holland de Afgedamde Maas is. Deze ligt op de grens van Gelderland en Brabant en dus buiten de provincie Zuid-Holland. Ook voegen wij aan de tekst toe dat voor de bescherming van deze bron voor de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland het van belang is dat er afstemming en overleg is met voornoemde provincies.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de visie. Tekst toevoegen aan de visie

Paragraaf 4.2.3 Zoetwatervoorziening; Drinkwatervoorziening

..... Zuid-Holland is sterk afhankelijk van kwalitatief goed oppervlaktewater als bron voor de drinkwatervoorziening. **De bron voor de duinwaterwinning is buiten Zuid-Holland gelegen in de Afgedamde Maas. Voor de bescherming van deze bron is het van belang dat er afstemming is met provincies Gelderland en Brabant.**

Paragraaf 4.2.4 Kwaliteit van oppervlaktewater

..... De provincie zet zich samen met de waterschappen en andere partners in om de waterkwaliteitsopgaven waar dat kan te combineren met andere water , groen- en ruimtelijke opgaven. Dit levert synergievoordelen en doelmatigheidswinst op. **Van belang hierbij is dat er ook afstemming plaats vindt tussen waterkwaliteitsbeheerders en provincies over de kwaliteit van het oppervlaktewater ten behoeve van de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland.** De provincie blijft zich daarnaast inzetten voor voldoende locaties met een goede zwemwaterkwaliteit.

1.2 Verzoek om op de kaart op p. 60 de structuur voor drinkwatervoorziening inzichtelijk te maken door het innamepunt bij Brakel, het noodinnamepunt bij Bergambacht en de aanvoerleidingen vanaf de bron naar het duingebied

Antwoord:

Wij onderschrijven het belang van bovengenoemde punten, maar de innamepunten worden in onze kaartsystematiek niet opgenomen. Ten aanzien van de leidingen: Er wordt gewerkt aan een beleidsbeeld ruimtelijke hoofdstructuur ondergrond. Vooralsnog is afgesproken om deze grote waterleidingen op te nemen (naast de leidingenstraat en –strook, de grote gasleidingen, ondergrondse hoogspanningsleidingen e.d.).

2 *Schaliegas*

Verzoek om op voorhand om de milieubeschermingsgebieden voor grondwater en een ruime zone daar omheen te vrijwaren van winning van schaliegas en steenkoolgas. Gaarne de drinkwatersector betrekken bij gesprekken over deze winning.

Antwoord

Wij onderschrijven de brief van het IPO, Unie van Waterschappen en VEWIN (dd. 27-1-2014), aan de minister EZ over opsporing en winning van schaliegas. Daarin wordt gevraagd om de risico's voor het grondwater, in het bijzonder voor de drinkwatervoorziening te beheersen en de gebieden die van belang zijn voor de drinkwatervoorziening te vrijwaren van schaliegaswinning. De bescherming van de drinkwatervoorziening zullen wij betrekken bij onze standpuntbepaling over schaliegaswinning.

3 *Barakkenkamp Valkenburg*

Wij vragen om herontwikkeling van het barakkencomplex van het voormalig Vliegveld Valkenburg voor bijvoorbeeld woningen of recreatiewoningen niet op voorhand onmogelijk te maken.

Antwoord

Herbestemming van het barakkencomplex van het voormalig Vliegveld Valkenburg heeft binnen het herbestemmingsbeleid van de provincie prioriteit. Zo is vastgesteld door PS op basis van een Arcadis-onderzoek naar kansrijke herbestemmingsopgaven waarbij de provincie een (meer)waarde kan hebben. De provincie kan ondersteunen bij concrete herbestemmingsopgaven zoals het barakkencomplex. Vanuit cultuurhistorisch beleid zou herbestemming tot woningen of recreatiewoningen een mogelijkheid kunnen zijn, mits goed ingepast binnen de bestaande cultuurhistorische waarden van het complex.

B-05 Ontwikkelingsmaatschappij Midden-IJsselmonde

1 *Sturingsfilosofie*

De sturingsfilosofie lijkt ambivalent. Men lijkt ruimte te bieden maar aan het eind van het proces blijken Provinciale Staten toch te besluiten zonder dat zij in een eerder stadium zijn betrokken.

Antwoord: zie thema 1

2 *Aanpassingstermijn bestemmingsplannen*

De verplichting tot het aanpassen leidt tot extra kosten voor de gemeente en tot rechtsonzekerheid voor kopers. Dit wordt afgewezen, de gemeenten houden de provincie verantwoordelijk voor planschade.

Antwoord: Zie thema 11

3 *Provinciaal belang*

De gemeenten achten het provinciaalbelang in de visie en verordening niet duidelijk omschreven. Waar is de scheiding tussen provinciaal en lokaal belang. Voorbeeld Zuidplaspolder.

Antwoord

Volgens het systeem van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stellen Provinciale Staten met het oog op een goede ruimtelijke ordening een provinciale structuurvisie vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van de provincie, alsmede de hoofdzaken van het te voeren ruimtelijk beleid. Indien de provincie ter uitvoering van de visie ruimtelijk instrumentarium inzet, zoals een verordening, een inpassingsplan of een aanwijzing, geldt daarbij de nadere voorwaarde dat sprake moet zijn van provinciale belangen.

In de huidige structuurvisie zijn de provinciale belangen expliciet benoemd. In de nieuwe structuurvisie heeft de provincie ervoor gekozen om naast de strategische en operationele doelen, geen afzonderlijke laag met provinciale belangen te benoemen. In plaats daarvan is aangegeven dat de strategische doelen (zoals opgenomen in de visie) en de uitwerking daarvan in operationele doelen (zoals opgenomen in het programma) tezamen de provinciale belangen vormen. Hiermee is duidelijker en concreter dan in de huidige visie aangeduid tot waar het provinciaal belang reikt.

De Zuidplaspolder is specifiek opgenomen in visie en programma omdat het (woon)programma betrekking heeft op een bijzondere (boven)regionale opgave, zodat zichtbaarheid in het provinciaal beleid wenselijk is.

4 *Bestaand stads- en dorpsgebied*

De omschrijving in de ontwerpverordening in artikel 2.1.1 lid 2 is onduidelijk: bestemmingsplannen met de bestemming wonen gelden opeens niet meer.

Antwoord: zie thema 2

5 *Bedrijventerrein Portland-Noord*

Het bedrijventerrein Portland-Noord is ten onrechte (bestemmingsplan) niet aangegeven in de bijlage kantoren bij artikel 2.1.2. Het bedrijvengedeelte van dit bedrijventerrein mist op de kaart van bijlage bedrijventerreinen bij artikel 2.1.3.

Antwoord: zie thema 4.

B-06 VVD-fractie gemeente Molenwaard

1 *Sturingsfilosofie*

De fractie acht de sturingsfilosofie in strijd met het decentralisatiebeleid van het Rijk. De provincie bemoeit zich met deze VRM te veel met het regionale beleid.

Antwoord: zie thema 1

2 *Alblasserwaard Vijfheerenlanden*

De fractie is het niet eens met het beleid voor deze regio. Het beleid beperkt de regionale ontwikkelingsmogelijkheden. Juist door het gebied te bestempelen als krimpgebied worden de mogelijkheden beperkt. Ook het detailhandelsbeleid uit het ontwerp beperkt de mogelijkheden van de regionale ondernemers die juist zo belangrijk zijn voor de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen. Met het voorstel voor de maatschappelijke tegenprestatie betreedt de provincie het lokale terrein.

Antwoord: zie thema 2, 3, 4 en 5

B-07 ANWB

1 *PAL-advies*

De ANWB onderschrijft in hoofdlijnen het advies van de Provinciale Adviescommissie voor de Leefomgeving.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen

2 *Zuid-Holland is geen eiland*

De beschrijving van de strategische positie van Zuid-Holland binnen de andere provincies wordt niet onderbouwd. Zijn er verschillen van inzicht die geslecht moeten worden? Op welke wijze kan de inzet van Zuid-Holland in Randstadverband door andere provincies versterkt worden? Dit betreft zowel verkeer en vervoer (met name infra) als groen en landschap.

Antwoord

De belangrijkste relaties met omliggende provincies en landen zijn aangegeven in de passage en kaart over de strategische ligging in internationale netwerken. Waar deze andere provincies direct raken zijn deze uitgewerkt in de passages over het OV-netwerk op Randstadniveau, Schiphol, de versterking van de internationale toppositie en over de greenport Aalsmeer. Voor wat betreft groen en landschap wordt aangegeven dat de provincie samenwerkt met de andere Groene Hart-provincies en overige partners. Specifieke knelpunten bij de uitvoering kunnen een plaats krijgen in de Agenda Ruimte, die de provincie jaarlijks opstelt in samenspraak met betrokkenen.

3 *Implementatie is niet helder:*

De ANWB stelt voor om een uitvoeringsparagraaf toe te voegen met opgaven, prioriteiten, planning en middelen.

Antwoord

De wijze van uitvoering van het Programma ruimte zal inzichtelijk worden gemaakt in de Agenda Ruimte, die jaarlijks door GS zal worden vastgesteld. De provincie stelt die op in samenspraak met betrokkenen.

4 *Beleving en gebruik van het landschap:*

De ANWB ziet graag dat een aantal vervolgacties in de sfeer van overleg en onderzoek voor fietsnetwerken een hoge prioriteit krijgt, dusdanig dat burgers snel het resultaat kunnen zien en beleven.

Antwoord

Wij zullen hier de benodigde aandacht aan besteden.

5 *Basistoervaartnet*

Met het vervallen van een planologische rijksbescherming van het Basistoervaartnet voor de Recreatievaart (BRTN), is een bescherming en ontwikkeling van dit net door de provincies belangrijk geworden. Veranker dit netwerk in een waterverordening. Het idee van maatschappelijke tegenprestaties is interessant als dit leidt tot recreatieve en toeristische investeringen, die anders op de plank blijven liggen.

Antwoord: zie thema 13 en thema 3

6 *Park&Ride en Park&Bike op een hoger niveau.*

De ANWB pleit voor P&R-plus: goed vanaf de snelweg bereikbare locaties, waar de auto veilig achtergelaten kan worden. Mogelijk met voorzieningen als een winkel voor levensmiddelen, een tijdelijke werkplek en kinderopvang. Gouda-West, HoekseLijn en Den Haag Forepark zijn mogelijke locaties. Maak ook Park&Bike locaties: overstapplaatsen van de auto naar de fiets. De ANWB ziet vooral kansen voor P&B bij Delft, Dordrecht, Leiden en Gouda. Graag dit fenomeen opnemen in de VRM en daar samen met betrokken gemeenten uitvoering aan geven.

Antwoord

De provincie vindt dat de automobilist de keuze moet hebben om via (herkomst)transferia over te stappen op hoogwaardig OV. In het Programma mobiliteit wordt (in paragraaf 2.3.4.) een onderzoek naar transferiumvoorzieningen aangekondigd. De transferia inclusief Park & Bike voorzieningen waar indiener voor pleit hebben vooral een lokaal effect op bereikbaarheid en leefbaarheid van steden en zijn daarom primair een stedelijke aangelegenheid.

7 *Verkeersveiligheid*

De ANWB is van mening dat er op de provinciale wegen in Nederland nog de nodige verkeersveiligheidswinst te boeken is en is het goed als dit onderwerp prominente aandacht krijgt in het Programma mobiliteit. Het zou echter goed zijn als de provincie ook duidelijk maakt hoe de genoemde maatregelen in het Programma mobiliteit bijdragen aan de geformuleerde doelstelling van 45% minder verkeersdoden en 34% minder verkeersgewonden. Het programma behoeft op dit punt verduidelijking, ook ten aanzien van de daarvoor beschikbare middelen.

Antwoord

Nieuwe wegen worden door de provincie aangelegd volgens het principe van Duurzaam veilig. Bij alle groot onderhoud projecten wordt het wegvak stelselmatig geanalyseerd volgens het systeem Ranking the Roads. Op basis hiervan worden maatregelen getroffen volgens de basisprincipes van Duurzaam veilig. Het landelijke doelbereik van 45% minder verkeersdoden en 34% van de ziekenhuisgewonden is mede gebaseerd op de aanname dat wegbeheerders hun wegen duurzaam veilig in richten. De provincie draagt daar naar evenredigheid aan bij. De provincie kent geen black spots op haar wegen. Dat betekent dat naast de blijvende aandacht voor de infrastructuur, ook gedragsbeïnvloeding een belangrijk beleidsuitgangspunt is. Er is echter geen direct lineair verband te leggen tussen de mate van inzet op gedragsbeïnvloeding en de daadwerkelijke aantallen verkeersslachtoffers, deels omdat de effecten van gedragsbeïnvloeding zich pas op langere termijn voordoen. De

provincie zal daarom blijven monitoren hoe de verkeersveiligheid zich verder ontwikkelt en waar nodig aanvullend maatregelen nemen om naar evenredigheid bij te dragen aan de landelijke doelstellingen.

B-08 Nuon

1 Windenergie

In de VRM zijn de locaties voor windenergie nogal dwingend opgenomen. In de Hoeksche Waard heeft Nuon kanttekeningen bij de aangewezen locaties. Nuon en de gemeenten moeten een ruimer speelveld krijgen.

Antwoord

De locatie windenergie in Korendijk staat al meerdere jaren opgenomen in het provinciaal windenergiebeleid. De locatie is gehandhaafd in de Verordening ruimte 2014. De locatie in Binnenmaas is eveneens gehandhaafd in de Verordening ruimte. Provinciale Staten geven hier de voorkeur aan een lijnopstelling langs de Oude Maas, vanuit landschappelijke overwegingen. Overigens hebben wij geconstateerd dat de lijn bij Binnenmaas in de ontwerpverordening aan de oostelijke kant iets te kort was opgenomen in vergelijking met de vigerende verordening. Dit wordt gecorrigeerd. De lijnen in de Verordening ruimte 2014 zijn niet dunner dan de vigerende verordening, maar juist ruimer. Daarnaast is tekstueel in lid van artikel 2.3.1 Windenergie opgenomen dat in het bestemmingsplan de begrenzing van de locaties in beperkte mate kunnen worden aangepast, rekening houdend met de lokale omstandigheden

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassen verordening: locatie Binnenmaas, in oostelijke richting verlengen, zoals aangegeven in zienswijze.

B-09 Oasen NV

1 Ondergrondse infrastructuur

Als drinkwaterbedrijf wordt Oasen graag betrokken bij het streven naar een betere bundeling van ondergrondse kabels en leidingen.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen, u wordt betrokken.

2 Strategische Zoetwatervoorraden

Oasen vindt een nauwkeurigere beschrijving ten aanzien van de bescherming van strategische watervoorraden wenselijk. De strook ten zuiden van de Lek erg smal is. Deze strook kan beter ruimer worden ingestoken zoals ook ten noorden van de Lek is aangegeven.

Antwoord

Voornemen is om deze gebieden te verankeren en nauwkeuriger te definiëren in de Provinciale Milieu Verordening. Hierbij zal ook gekeken worden of het gebied ten zuiden van de Lek vergroot moet worden. Planning is om in 2014 met de procedure te beginnen.

3 Energie transitie

In 4.4 liggen de energietransitiegebieden over de bestaande drinkwaterbeschermingsgebieden. Als mogelijke energietransities wordt WKO en bodemenergie genoemd. Voor Oasen is het onduidelijk hoe deze kaart en de kaart WKO systemen tot elkaar staan en welke kaart prevaleert. Pleidooi voor in milieubeschermingsgebieden voor grondwater niet toestaan van bodemenergiesystemen of KWO-systemen.

Antwoord

Op kaart 4.4. wordt het zoekgebied aangegeven voor het realiseren van een warmtenetwerk. Bij deze zoektocht zal worden uitgegaan van vigerend beleid en bestaande wet- en regelgeving, waaronder het verbod op grond van

de Provinciale Milieuverordening Zuid-Holland ten aanzien van het realiseren van bodemenergiesystemen in beschermingsgebieden voor drinkwaterwinning.

B-10 D66 fractie gemeente Kaag en Braassem

1 Bouwen buiten BSD bij kleine kernen

De fractie acht de overgang van het beleid van bebouwingscontouren naar BSD te veel op de stad gericht. Voor kleine kernen licht de zaak vaak anders. Door per keer te moeten beslissen over bouwen buiten BSD wordt veel onzekerheid geschapen. De maatschappelijke tegenprestatie doet daar geen goed aan, maakt waarschijnlijk veel projecten onhaalbaar. Werken met een regiobehoefte is voor kleine kernen niet aan te bevelen. Bejaarden willen in hun eigen kern blijven wonen, en niet op basis van regiobehoefte van Kaag en Braassem naar Katwijk moeten verhuizen.

Antwoord: zie thema 2, 3 en 5

2 Veenderveld 2

De fractie is tegen het voornemen om de locatie Veenderveld 2 te bestemmen voor bedrijven. Zeker de mogelijkheid om ook de hoogste categorie HMC-bedrijven toe te laten wordt afgewezen. Zoiets is zeer strijdig met dit gebied in het Groene Hart.

Antwoord: Zie thema 10.3 Veenderveld 2

3 Detailhandel

Het voorgestelde detailhandel beleid doodt alle initiatieven van ondernemers in de kleine kernen. Net als bij wonen is het beleid te zeer gericht op het stedelijk gebied en gaat voorbij aan de kansen en noden in plattelandsgemeenten.

Antwoord: zie thema 4 detailhandel

B-11 PvdA fracties Waddinxveen, en Bodegraven-Reeuwijk

1 Sturingsfilosofie

De fracties waarderen de inzet van de provincie op het beter benutten van het bestaande stads- en dorpsgebied. Ook onderschrijving van het bevorderen dat samenwerkende gemeenten een gezamenlijk beleid ontwikkelen en de ontwikkelmogelijkheden met behulp van regionale visies voor wonen, kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel met elkaar afstemmen. De fracties hadden echter een meer sturende rol in de visie verwacht. Het ontwerp zweeft tussen (liberaal) faciliterende rol en een (sociaal-democratische) sturende rol. Het voorgestelde beleid kan volgens de fracties een bedreiging van de vitaliteit en leefbaarheid in de kleine kernen worden. Volgens de fracties is de visie niet voldoende integraal: de combinatie met het sociale domein wordt gemist.

Antwoord: zie thema 2 en 5

B-12 Eneco Wind B.V.

1 Windenergie

- 1.1 Verzoek om de locatie Barendrecht Heinoord nog verder uit te breiden.
- 1.2 Verzoek om aanpassing van de locatie Binnenmaas.
- 1.3 Verzoek om de windlocatie Gorinchem Noord los te koppelen van de realisering van het bedrijventerrein aldaar.
- 1.4 De Eneco is bezig met de ontwikkeling van Spijkenisse Hartel.

- 1.5 Verzoek om een ruimere locatie aan te geven rond de Beneluxster; nieuwe naam wordt Beneluxplein.
- 1.6 Voorstel voor nieuwe locatie langs de Beerenplaat bij Spijkenisse.
- 1.7 Voorstel voor nieuwe locatie in de Broekpolder bij Vlaardingen
- 1.8 Problemen met de leesbaarheid van kaarten betreffende windenergie.

Antwoord

- 1.1 De locatie is ruimer aangeduid op de kaart van de Verordening ruimte. Zie verder thema 8.
- 1.2 Wij hebben geconstateerd dat de lijn in de ontwerpverordening inderdaad korter is dan de lijn in de vigerende verordening. De lijn wordt conform voorstel aangepast.
- 1.3 De locatie windenergie dient in combinatie met het bedrijventerrein Gorinchem Noord ontwikkeld te worden. Dit staat ook benoemd in het Programma ruimte.
- 1.4 De locatie staat reeds opgenomen in de Verordening ruimte.
- 1.5 De alternatieve locaties voor de locaties uit het convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam, die vanwege technische belemmeringen afvallen, zijn nog niet bekend. Wanneer de convenantpartners aanvaardbare alternatieve locaties hebben benoemd zullen Gedeputeerde Staten deze ter besluitvorming voorleggen aan Provinciale Staten. Zie ook thema 8.
- 1.6 Zie thema 8.
- 1.7 Zie thema 8.
- 1.8 Zie thema 14

Conclusie: De zienswijze 1.2 leidt tot aanpassing kaart windenergie in de verordening: locaties Barendrecht, Binnenmaas.

B-13 Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) Duin- en Bollenstreek

1 Sturingsfilosofie

Op basis van de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG) en de doorvertaling daarvan in de vigerende structuurvisie en verordening worden door de GOM meer en meer goede resultaten geboekt. De GOM vreest dat de uitwerking van de sturingsfilosofie in de visie en verordening de voortgang van het werk negatief gaat beïnvloeden. Dit vanwege planologische onrust veroorzaakt door het invoeren van de maatschappelijke tegenprestatie; het vervallen van de exclusiviteit van de Greenportwoningen, Verwarring maatschappelijke tegenprestatie en kostenverhaal voor de greenportwoningen, hertoetsing clusterlocaties greenportwoningen en verwarring wijze van bollengrondcompensatie.

Antwoord: zie thema 1 en thema 10.1

B-14 Stichting Greenport Regio Boskoop

1 Sierteeltareaal

- 1.1 Verzoek om het in en uitdeuken van de sierteeltcontour mogelijk te maken. Verzoek om de voorgestelde ruimtelijke instrumenten glas-voor-teelt of teelt-voor-glas ook in de gebieden buiten de sierteeltcontour in de visie en verordening op te nemen.
- 1.2 De landgoederenregeling ook van toepassing te verklaren voor gebruik binnen de sierteeltcontour als instrument voor de herinrichting. Nieuw landschap en waterberging als onderdelen van een landgoed dragen bij aan de oplossing van het herstructureringsvraagstuk.
- 1.3 Uitleg is gewenst over wat de provincie verstaat onder 'maatschappelijke tegenprestatie'.

Antwoord

- 1.1 Een dergelijke regeling maakt thans geen onderdeel uit van het ontwerp dat ter visie heeft gelegen en kan dus niet bij de vaststelling nog worden toegevoegd. Om hierover een goede afweging te maken is ook een onderzoek naar nut en noodzaak alsmede de landschappelijke consequenties nodig.
- 1.2 In de verordening is vastgelegd dat binnen het boom- en sierteeltgebied alleen boom- en sierteeltbedrijven en de daarbij behorende voorzieningen toelaatbaar zijn. De ontwikkeling van een nieuw

landgoed past hier in het algemeen niet in, of het zou moeten gaan om een slimme combinatie van water en landgoed. De regels voor nieuwe landgoederen komt overigens niet expliciet terug in de nieuwe verordening. De regeling is opgegaan in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. De toepasbaarheid blijft daarmee wel mogelijk.

1.3 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

2 *Mobiliteit*

Te zorgen voor een goede ontsluiting van het Greenportcluster, dat voor haar toppositie sterk afhankelijk is van agrologistieke kracht door onderlinge verbindingen.

Antwoord

Een van de uitgangspunten voor het prioriteren van infrastructuurprojecten in het MPI is de bijdrage aan de economische topsectoren van Zuid-Holland. De Greenport Boskoop behoort daartoe en de provincie probeert dan ook binnen haar verantwoordelijkheden te zorgen voor een zo goed mogelijke ontsluiting van deze greenport.

3 *Verordening*

3.1 Ten aanzien van de verordening wil de stichting een nadere beschrijving van de definitie 'Volwaardig' (deze term komt meerdere malen voor in de VRM/verordening).

3.2 In de geldende bestemmingsplannen van Boskoop en Rijnwoude zijn bouw- en gebruiksrechten opgenomen (bijv. m2 aan kassen). De provincie heeft hiermee ingestemd en die rechten zijn onherroepelijk juridisch planologisch vastgelegd. Als de gemeente in een opvolgend bestemmingsplan die 'rechten' moet gaan beperken, omdat de provincie dat 'oplegt', dan is de kans dat er planschade ontstaat reëel. Hoe gaat de provincie om met 'schade' als gevolg van inperking van rechten.

Antwoord

3.1 De term 'volwaardig' wordt gehanteerd bij agrarische bedrijven, waaronder boom- en sierteeltbedrijven. Een begripsbepaling is opgenomen in artikel 1.1 van de verordening.

3.2 Het wegbestemmen van bestaande bouw- en gebruiksrechten is alleen aan de orde als de verordening terzake een verbodsbepaling bevat. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als de verordening een maximum stelt aan de oppervlakte aan kassen bij een agrarisch bedrijf. Het wegbestemmen van deze bouw- en gebruiksrechten kan in sommige situaties planschade tot gevolg hebben. Dat is echter lang niet altijd het geval. Als het bouw- of gebruiksrecht lange tijd onbenut is gelaten is er veelal geen planschade. De provincie heeft er bij het opstellen van de verordening rekening mee gehouden dat er in sommige situaties toch sprake kan zijn van planschade. Daarom is in artikel 3.1, vierde lid, een afwijkmogelijkheid opgenomen voor het opnieuw bestemmen van onbenutte bouw- en gebruiksrechten. Het gaat om een afwijkmogelijkheid die de gemeente zelf kan toepassen, omdat op gemeentelijk niveau hierover het best een afweging kan worden gemaakt. Planschade kan een argument zijn om gebruik te maken van deze afwijkmogelijkheid. Zie ook thema 11.1, aanpassing bestemmingsplannen.

B-15 De Wolff Nederland Windenergie

1 *Windenergie*

1.1 Verzoek om een nieuwe locatie voor windenergie op te nemen op de locatie Rijn en Gouwe\

1.2 Verzoek tot aanpassing van het windpark Waterweg

1.3 Verzoek tot uitbreiding van de locatie Beneluxplein

1.4 Windpark Westvoorne en Hogezaandse Polder passen gelukkig binnen het provinciale zoekgebied

Antwoord

1.1 De locatie Rijn en Gouwe is onderdeel geweest van het onderzoek Windenergie en Nationale Landschappen, dat in 2011 in opdracht van de provincie Zuid-Holland is uitgevoerd door H+N+S Landschapsarchitecten. Mede op basis van dit onderzoek hebben Provinciale Staten in april 2012

besloten welke locaties windenergie aan de randen van de nationale landschappen landschappelijk aanvaardbaar waren en welke niet. De locatie Rijn en Gouwe is destijds door Provinciale Staten geschrapt uit het Provinciaal windenergiebeleid. De locatie is daarom niet opgenomen in de Verordening Ruimte.

- 1.2 De locatie wordt conform voorgesteld aangepast. Overigens staat in lid 2 van artikel 2.3.1 van de Verordening ruimte benoemd dat in het bestemmingsplan de begrenzing van de locaties in beperkte mate kan worden aangepast, rekening houdend met de lokale omstandigheden.
- 1.3 De alternatieve locaties voor de locaties uit het convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam, die vanwege technische belemmeringen afvallen, zijn nog niet bekend. Wanneer de convenantpartners aanvaardbare alternatieve locaties hebben benoemd zullen Gedeputeerde Staten deze ter besluitvorming voorleggen aan Provinciale Staten. Zie ook themabeantwoording 8.
- 1.4 Hiervan wordt kennisgenomen

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassen verordening: locatie Nieuwe Waterweg conform zienswijze.

B-16 Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland

Deze zienswijze is mede ingediend namens:

- **Natuurmonumenten**
- **Zuid-Hollands Landschap**
- **Staatsbosbeheer**
- **Midden-Delfland Vereniging**
- **KNNV afdeling Delfland**
- **Stichting Groene Hart**
- **Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker**
- **Vogelwacht Delft en Omstreken**
- **Vereniging Hoekschewaards Landschap**
- **Natuur- en Vogelwerkgroep 'De Krimpenerwaard'**
- **Actiecomité Blankenburgtunnel Nee**

1 Visie

Maak duidelijk welke opgaven de provincie precies op wil lossen met deze nieuwe visie en geef aan op welke punten het huidige beleid tekort schiet of juist goed volstaat. Met de gepresenteerde beleidslijnen kan men het nauwelijks mee oneens zijn maar het is onduidelijk met welk instrumentarium en welke keuzes de provincie gemaakt heeft om die beleidslijnen waar te maken. Begrip voor het niet beschrijven van een vastomlijnd ruimtelijk eindbeeld, maar een toekomstperspectief zoals beschreven in de Koersnotitie zou wel nuttig zijn.

Antwoord

Wij hebben overwogen om een lonkend toekomstperspectief, het benoemen van maatschappelijke opgaven en een sterkte-zwakteanalyse van het huidige beleid in te voegen. Bij uitwerking blijkt echter dat de visietekst daarmee topzwaar zou worden. De tekst bevat ook al andere leidende principes, zoals de rode draden, de beleidsbeelden, de strategische doelen en de opgavegerichte hoofdstukindeling. Het perspectief wordt nu geschetst in de eerste twee paragrafen, de maatschappelijke opgaven zijn verweven in de strategische doelen (in de "zodat"-gedeelten) en de verschillen met de huidige structuurvisie aangegeven in een aparte was-woordt-tabel.

2 Nieuwe hoofdlijn van beleid

Maak van het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit een leidend principe dat uitstijgt boven het niveau van de rode draden. Zorg bovendien voor een goede strategie om het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit ook te kunnen realiseren, dit kan door de ladder voor duurzame verstedelijking nog verder uit te werken (ook op gebiedsniveau).

Antwoord

In de ontwerpvisie is aangegeven dat ruimtelijke kwaliteit naar zijn aard zowel alle ruimtelijke ontwikkelingen raakt als de overige rode draden. Dit wordt vervolgens uitgewerkt met als afsluiting dat de provincie kiest voor een integrale benaderingswijze en het combineren van toekomstwaarde, gebruikswaarde en belevingswaarde vanaf

de start van haar eigen projecten. Wij menen hiermee voldoende duidelijk te hebben gemaakt dat ruimtelijke kwaliteit een leidend en overstijgend principe is.

3 *Rode draad toevoegen*

Voeg een rode draad toe die zich richt op het versterken van natuur en landschap. Hier ligt een belangrijke en grote opgave voor onze provincie die zowel intrinsieke als economische motieven kent. De provincie kent weinig milieugebruiksruimte en zij is na de overdracht van verantwoordelijkheden van het rijk verantwoordelijk voor natuur en landschap. Er is nog steeds afname van biodiversiteit.

Antwoord

De vier rode draden richten zich in beginsel alle op het gehele grondgebied van en alle functies binnen de provincie. Uiteraard is daarbinnen sprake van accentverschillen per gebied, maar dat doet niets af aan het beginsel. Om die reden leent een specifiek onderdeel van het beleid, zoals het versterken van natuur en landschap, zich niet voor het benoemen als rode draad. Dat laat onverlet dat wij in ons beleid veel belang hechten aan het beschermen en versterken van natuur en landschap. In hoofdstuk 3 van de visie hebben wij hiervoor een viertal strategische doelen geformuleerd en uitgewerkt, resp. met betrekking tot behoud van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van landschappen; behoud en herstel van biodiversiteit als intrinsieke waarde; instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed en behoud en ontwikkeling van een groenblauwe structuur.

Conclusie: De zienswijze leidt conform tot aanpassing van de VRM

4 *Ladder van duurzame verstedelijking meer transparant; beter benutten*

Zorg ervoor dat het doorlopen van de ladder voor duurzame verstedelijking op een transparante manier gebeurt. Zoals het nu is verwoord gaat het bij de ladder meer om procesvereisten en is er weinig doorwerking op de eindresultaten. De toepassing is momenteel niet erg inzichtelijk voor derden. De federatie staat positief t.o.v. functiemenging in het stedelijk gebied. Functiemenging moet wel aansluiten bij de vraag. Het streven waar dat nodig is, naar planreductie wordt ondersteund. De grens van 3 ha lijkt willekeurig gekozen. Waarschuwing dat 3 ha in het landelijk gebied een zware ingreep kan betekenen.

Antwoord

Wij zorgen ervoor dat de ladder voor duurzame verstedelijking transparant wordt doorlopen. Voor de kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van behoefteeramingen formuleren wij uitgangspunten. Voor tweede trede koersen wij op regionale programma's met overzichten van het planaanbod binnen en buiten BSD. Voor het systematisch zoeken naar binnenstedelijke locaties verwijzen wij naar de handreiking van het ministerie van I&M.

De grotere vraag naar gemengde milieu's is onderbouwd in de studies Wonen en werken in de Zuidvleugel (ABF Cultuur, 2010) en de provinciale woningmarktverkenning 2013 (ABF). In die studies wordt ook aandacht besteed aan welke factoren van belang zijn voor de ontwikkeling van en voorziening in de behoefte.

Wij nemen kennis van de ondersteuning naar het streven naar planreductie waar dat nodig is.

De provincie houdt de regie op de aanwijzing van locaties buiten BSD. Voor alle locaties moeten gemeenten de ladder voor duurzame verstedelijking doorlopen (bij voorkeur in regionaal verband) en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit toepassen. Voor locaties buiten BSD tot en met 3 hectare is dit een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten, voor grotere locaties van Provinciale Staten, die het Programma ruimte vaststellen en actualiseren. De keuze voor 3 hectare als grens wordt gemotiveerd in thema 2 van de beantwoording.

5 *Milieuambities hoger stellen*

Laat de milieuambities verder reiken dan alleen de wettelijke normen, ook onder deze normen treedt gezondheidsschade op.

Antwoord

De milieuambities staan vermeld in de provinciale Beleidsvisie Duurzaamheid en Milieu.

5b *Duurzaam bouwen*

De natuur en milieu organisaties willen graag samen optrekken met de provincie om energiebesparing in de bouw (nieuwbouw, renovatie en transformatieve) te realiseren.

Antwoord

De provincie stelt een gezamenlijke aanpak voor de diverse energie thema's voor, Energiebesparing is onderdeel van een nieuw instrument: de regionale Energie actie agenda. De provincie start met experimenteren met een dergelijke agenda in een paar pilot-regios. De nog op te stellen regionale woonvisies bieden mogelijk aanknopingspunten voor het opstellen van een dergelijke agenda. De natuur en milieu organisaties kunnen bij dit proces een relevante rol vervullen.

6 *Ontwikkeling mobiliteit*

- 6.1 Heroverweeg infrastructuurplannen die het netwerk 'compleet' zouden moeten maken. Door de stagnatie van de groei van het autoverkeer zullen in het verleden voorspelde fileknelpunten mogelijk niet gaan ontstaan en vallen de baten van deze projecten daardoor lager uit.
- 6.2 Openbaar vervoer in de landelijke gebieden heeft naast een functie voor scholieren en forenzen ook een sociale functie. Ook de bereikbaarheid met openbaar vervoer van bedrijvenlocaties vraagt om meer aandacht.

Antwoord

- 6.1 De huidige infrastructuurplannen zijn gebaseerd op knelpunten die zich nu al voordoen. ondanks de afvlakkende groei blijft het completeren van het huidige infrastructuurnetwerk noodzakelijk.
- 6.2 Zie thema 6.1. Daarnaast maakt De bereikbaarheid met OV naar bedrijvenlocaties maakt standaard onderdeel uit van de invulling van concessies waar de provincie verantwoordelijk voor is. Dit is voor een deel maatwerk, afhankelijk van de vervoervraag, dat in overleg met de vervoerder tot stand komt. De provincie vindt dan ook dat hier voldoende aandacht voor is.

7 *Opnemen Ladder van Verdaas*

Geef het 'beter benutten van wat er is' op het gebied van mobiliteit vorm door de Ladder van Verdaas op te nemen in de Visie ruimte en mobiliteit.

Antwoord

De VRM hanteert de ladder voor duurzame verstedelijking en introduceert een handelingskader voor ruimtelijke kwaliteit. Daarmee is de nieuwe werkwijze van voldoende concrete instrumenten voorzien. Uw voorstel wordt dan ook niet overgenomen.

8 *Duurzame mobiliteit*

- 8.1 Zet in op duurzame mobiliteit in plaats van keuzevrijheid om een goede balans tussen mobiliteit en de leefomgeving te verkrijgen en milieu- en klimaatdoelen te halen. In de visie wordt teveel ingezet op keuzevrijheid, Het integrale belang van milieu en leefomgeving zou zwaarder mogen wegen
- 8.2 Positief dat er ingezet wordt op hoge kwaliteitseisen bij de inpassing van eigen infrastructuur en bij bestaande wegen. Pleidooi voor een zwaardere lobby op inpassing van infrastructuurprojecten van het Rijk.
- 8.3 Uitbreiding van de vliegveldfunctie van Rotterdam-The Hague Airport kan alleen aan de orde zijn als er geen verdere aantasting van de kwaliteit van de leefomgeving plaatsvindt. De leefbaarheid rond Zestienhoven staat al onder druk door de bestaande en toekomstige infrastructuur (A16/A13).

Antwoord

- 8.1 In het mobiliteitsbeleid staat de reiziger centraal en keuzevrijheid is daar een onlosmakelijke uitwerking van. Reizigers bepalen of, wanneer en hoe ze op pad gaan. Dit is in lijn met het nationale beleid zoals dat is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De balans tussen keuzevrijheid en de kwaliteit van de leefomgeving wordt bepaald door de (wettelijke) kaders en randvoorwaarden die de overheid daar aan stelt. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 3 van het programma Mobiliteit. Naast de Rijksdoelen voor onder meer geluid, luchtkwaliteit en verkeersveiligheid gaat de provincie een extra inspanning leveren op het gebied van energietransitie. Door aandacht voor integratie van netwerken (bijvoorbeeld aandacht voor Park&Ride voorzieningen en fietsenstallingen bij OV knooppunten) wordt bevorderd dat reizigers ook zelf gemakkelijk keuzes kunnen maken tussen vervoerwijzen .

- 8.2 De provincie is net als andere regionale overheden ambtelijk en bestuurlijk betrokken bij de grote Rijksprojecten. In een rol als adviseur op het gebied van verkeer, recreatie, natuur, landschap en cultuurhistorisch erfgoed zal de provincie net als voorheen het belang van een optimale inpassing van infrastructuur in het landschap blijven benadrukken. Uiteraard zal het rijk als bevoegd gezag altijd de extra investering meewegen die daarmee gepaard gaat.
- 8.3 Wij doen nog geen uitspraken over uitbreiding van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport. De komende periode doet de luchthaven RTHA onderzoek naar de effecten van groei van het aantal vliegbewegingen op de kwaliteit van de leefomgeving en de regionale economie. De verwachting is dat dit onderzoek in november 2014 beschikbaar komt. Pas dan kunnen wij een afgewogen standpunt innemen over uitbreiding van de luchthaven. Overigens is RTHA aan zet om samen met de betrokken gemeentes het uitvoeringsplan Maatregelen Geluidhinder te actualiseren.
- 9 *Groene ruimte onderdeel van de agglomeratiekracht*
- 9.1 Betrek de groene ruimte bij het vergroten van de agglomeratiekracht omdat deze van groot belang is voor het leef- en vestigingsklimaat. In de rode draad "vergroten agglomeratiekracht" wordt teveel gefocust op het stedelijk gebied en ontbreekt het behoud van natuur en de groene ruimte.
- 9.2 Het toelaten van "inpassing" in EHSgebieden is strijdig met het 'nee tenzij'-principe.
- 9.3 Tevreden met het in categorie 2 brengen van groene buffers. De categorie 2-gebieden zijn dan wel beschermd tegen grote verstedelijking, maar gevaar dreigt. Meer kleine ingrepen kunnen bij elkaar ook grote negatieve gevolgen hebben.
- 9.4 Vrees voor verrommeling in categorie 3 gebieden; hoe gaat de provincie daar de ruimtelijke kwaliteit bewaken. Bezwaar tegen het feit dat delen van de voormalige nationale landschappen in categorie 3 vallen. Die gebieden moeten in zijn geheel in categorie 2 vallen.
- 9.5 Verontrusting dat de rol van Provinciale Staten in categorie 3-gebieden miniem is.
- 9.6 De kwaliteitskaart en gebiedsprofielen zijn te zwakke instrumenten om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen.
- 9.7 Het loslaten van de groeigedachte is nog niet doorgedrongen bij gemeenten. Die willen nog steeds doorgroeien vanwege hun grondposities.

Antwoord

Algemeen: zie ook thema 3

- 9.1. Wij zijn het met u eens dat een goede kwaliteit van de groene ruimte van belang is voor het leef- en vestigingsklimaat en daarmee ook voor het vergroten van de agglomeratiekracht. Wij zijn van mening dat het belang van de groene ruimte voldoende tot uitdrukking komt in de VRM, maar zullen dit voor de volledigheid ook in de rode draad 'vergroten agglomeratiekracht' verwoorden.
- 9.2. Wij zien 'inpassing' (= passend bij aard en schaal) als een kwalitatieve invulling van 'tenzij' in het 'nee tenzij' principe. Dit sluit ook aan bij artikel 2.2.5 in de verordening over de EHS, waarin ruimte voor ontwikkeling is gelaten mits dat geen significante aantasting tot gevolg heeft van de aanwezige en te ontwikkelen waarden en de oppervlakte van de EHS.
- 9.3 Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid biedt voldoende handvatten om kleine ingrepen binnen groene buffers op passende wijze te sturen.
- 9.4, 9.5. Wij delen uw vrees m.b.t. het gebied buiten de beschermingscategorieën 1 en 2 niet. Zowel de ladder voor duurzame verstedelijking als het Handelingskader Ruimtelijke Kwaliteit zijn er juist op gericht om de juiste ontwikkelingen op de juiste plaats te krijgen, met inachtneming van ruimtelijke kwaliteitseisen en het voorkomen van verdere verrommeling. Daarmee borduurt het ruimtelijk kwaliteitsbeleid volledig voort op het kwaliteitsbeleid zoals dat voor de (voormalige) Nationale Landschappen van toepassing was, met feitelijk zelfs een steviger handelingskader dan voorheen. Kwetsbare onderdelen van deze gebieden (zoals de EHS) blijven beschermd. Wij zien daarom geen aanleiding om de voormalige Nationale Landschappen volledig binnen een beschermingscategorie te brengen.
- 9.6 Zie thema 3
- 9.7 Zie thema's 2 en 5

Conclusie de zienswijze ad 9.1 leidt tot aanpassing van de visie

10 *Contouren*

Heroverweeg het nu al loslaten van de rode contouren totdat blijkt dat echt (vrijwel) alle ontwikkelingen opgevangen kunnen worden binnen het bestaand stads- en dorpsgebied (BSD). Vooral voor de Nationale Landschappen (Groene Hart en Hoeksche Waard) en voormalige Rijksbufferzones zien wij grote risico's door het nieuwe handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Maar ook voor het overige buitengebied ligt verrommeling op de loer. Een groene contour kan dit tegengaan.

Antwoord

Een groene contour beschouwen wij als een te algemene en te rigide wijze van sturing, waar we via de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit juist gebiedsgericht op kwaliteit en maatwerk willen sturen. En waar nodig (bv. in de beschermingscategorieën 1 en 2) werkt het handelingskader in samenhang met de meer specifieke artikelen in de verordening op gerichte wijze als 'groene contour'.

Zie ook de thema's 2, 3 en 5 en antwoorden 9.3, 9.4 en 9.5

11 *Maatschappelijke tegenprestatie*

Het invoeren van een maatschappelijke tegenprestatie vinden wij interessant, maar behoeft een verdere uitwerking. Want voorkomen moet worden dat de maatschappelijke tegenprestatie leidt tot een ongewenste prikkel om lokaal niet voor de best mogelijke oplossing met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit te kiezen.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

12 *Biodiversiteit*

Wij staan volledig achter het doel om de biodiversiteit te behouden, herstellen en te verhogen. Om dit te realiseren zijn echter wel een duidelijke strategie en instrumentarium nodig die nu nog ontbreken.

De VRM is een plan dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt. Voor het versterken van de biodiversiteit is echter meer nodig dan alleen ruimtelijk instrumentarium. In de Beleidsvisie Groen en het Uitvoeringsprogramma Groen staat aangegeven hoe de provincie via verschillende instrumentaria (RO-middelen, beheerplannen, grond, gebiedsprocessen, cofinanciering) de biodiversiteit versterkt.

13 *Diversen landschap*

13.1 Het concept van klimaatcorridors ontbreekt volgens de federatie ten onrechte in de ontwerp Visie ruimte en mobiliteit.

13.2 In hoofdstuk 3.2.1 van de Visie en de bijbehorende kaart wordt gesproken over drie Deltalandschappen: het veenlandschap, het rivierdeltalandschap en het kustlandschap. Volgens ons zou hier een vierde landschap aan toegevoegd moeten worden: het metropolitane (stads)landschap. De stadsranden spelen een belangrijke rol bij het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

13.3 Het Programma ruimte geeft aan dat niet agrarische of agrarisch aanverwante bedrijven alleen meer dan 10% uit mogen breiden, als verplaatsing naar een bedrijventerrein geen reële mogelijkheid is. Het is nu echter onduidelijk of deze mogelijkheid tot uitbreiding afhankelijk is van de gebiedscategorie van het betreffende gebied waar het bedrijf zich bevindt. Ook graag een nadere definiëring zien van het begrip 'agrarisch aanverwante bedrijven'.

13.4 Het beleid voor de weidevogels ook uitbreiden naar akkervogels.

Antwoord

13.1 In ons beleid voor de stedelijke groen- en waterstructuur is de bijdrage aan klimaatbestendigheid nadrukkelijk meegenomen. Daarnaast gaan wij er vanuit dat ons beleid m.b.t. biodiversiteit en de Ecologische hoofdstructuur eveneens een bijdrage levert aan het principe van klimaatcorridors. Dit aspect van de EHS zullen wij nog toevoegen in de tekst van visie en programma

13.2 De kaartsystematiek wordt aangepast en dat werkt ook door in de kaarten van par 3.2.1. Doordat de vier lagen van de kwaliteitskaart aanklikbaar worden, vervalt de aanklikbare kaart Deltalandschappen in par 3.2.1. Dit omdat de landschappen en landschapstypen duidelijker zijn weergegeven op (de lagen van) de kwaliteitskaart. De kaart in de tekst van par 3.2.1. richt zich meer op de deelgebieden binnen de drie

landschappen, voor zover ze onderdeel uitmaken van de groene ruimte. Wij zijn het overigens met u eens dat het "stadslandschap" en de kwaliteit van stadsranden een belangrijk thema zijn, maar dat komt reeds op andere plekken in de VRM aan bod. Zie hiervoor b.v. de kwaliteitskaart met de bijbehorende richtlijnen, par 3.6. en hoofdstuk 2 van de VRM. Zie ook thema 3 en thema 14.

- 13.3 Uitbreiding van meer dan 10% van een niet-agrarisch, bestaand bedrijf in het buitengebied, wordt gezien als aanpassing. Indien het gaat om een uitbreiding in een gebied categorie 1 dan is aanpassing alleen mogelijk na ontheffing door GS. Bij aanpassing in gebied categorie 2 of 3 is ontheffing door GS niet nodig. Verbetering of tenminste gelijk blijven van ruimtelijke kwaliteit door zorgvuldige inbedding in het landschap staan voorop. E.e.a. staat ook aangegeven in artikel 2.2.4 van de verordening. Met een agrarisch aanverwant bedrijf bedoelt de provincie een aan agrarisch gerelateerd bedrijf.
- 13.4 Er loopt nu een pilot in de Hoeksche Waard. Afhankelijk van de resultaten zullen we besluiten of en in hoeverre we het agrarisch natuurbeheer ook op akkervogels willen richten, wetende dat we het geld maar een keer kunnen uitgeven.

14 *Diversen water, bodem en energie*

- 14.1 Door verschillende wateropgaven met elkaar te verbinden, kan op meerdere terreinen winst worden behaald
- 14.2 Gebieden met bodemdaling. Zet meer in op natuurontwikkeling. In paragraaf 4.3 van het Programma ruimte mist het Natura2000-veenweidegebied Oudeland van Strijen.
- 14.3 De kritische houding van de provincie ten aanzien van de winning van Schaliegas is terecht en zou in een negatief standpunt moeten uitmonden.
- 14.4 Prioriteiten opgaven energietransitie. De insteek op een circulaire economie gebaseerd op biobrandstoffen (biobased economy) wordt onderschreven. Daarbij expliciet aandacht gevraagd voor de duurzaamheid in de gehele keten en de draagkracht van de bodem, met betrekking tot nutriënten en koolstofgehalte. Deze focus op biobased economy komt echter niet terug in de prioriteiten in hoofdstuk 4.4.
- 14.5 Windenergie. Onderschrijving van de inzet van grote windturbines. De afweging wringt in gebieden met een grote windopgave, zoals Goeree-Overflakkee en het havengebied en omgeving. Er zullen mogelijk nieuwe afwegingen moeten worden gemaakt voor alternatieve locaties om het doelvermogen van 735,5 MW in 2020 te halen. Pleidooi om om de ruimtelijke mogelijkheden (kwaliteit, natuur, landschap en hinder) en de haalbaarheid centraal te stellen. Het toelaten van het plaatsen van windturbines in bestemmingsplannen wordt verhoogd van een vermogen van 30 kW naar 500 kW. Vraagtekens bij het vrijgeven Ook een turbine van 500 KW heeft een aanzienlijke grootte (tiphoogte tot ca. 100 m) en vraagt om zorgvuldige inpassing.
- Aan artikel 2.3.1, lid 3 van de verordening over de afwijkingmogelijkheid voor het plaatsen van deze molens, zouden wij toe willen voegen "en voor zover beschermde landschappen en natuurgebieden niet verstoord worden"

Antwoord

- 14.1 Wij onderschrijven uw stellingname dat door verschillende wateropgaven met elkaar te verbinden, op meerdere terreinen winst kan worden behaald. Om die reden zetten wij in gebiedsprocessen in op een integrale benadering.
- 14.2 Om veenbodemdaling te vertragen is ontwikkeling van natuur inderdaad één van de mogelijke oplossingen. In delen van de meest bodemdalinggevoelige gebieden is dat ook onze inzet. Echter de beschikbare middelen voor natuur zijn beperkt. De nog beschikbare middelen worden prioritair ingezet voor nakomen van de Europese verplichtingen zoals de Natura2000-gebieden, waaronder ook het Oudeland van Strijen. Dit gebied krijgt echter geen prioritaire aandacht vanuit bodemdaling. In de overige bodemdalinggevoelige gebieden zijn de middelen voor aankoop/realisatie van natuur minimaal. Daar kiest de provincie voor een gebiedsgerichte aanpak met ruimte voor maatwerk en differentiatie. Ondersteuning van adaptatie van de melkveehouderij als drager van het veenweidelandschap of ondersteuning van een overgang naar nieuwe economische dragers waarmee ook de bodemdaling wordt tegengehouden, zijn daarvan mogelijkheden.

- 14.3 Wij volgen de landelijke ontwikkeling met betrekking tot de structuurvisie Schaliegas en het daarbij op te stellen milieu-effectrapport op de voet. Mede op basis van de resultaten in dat proces zullen wij , vanuit onze kritische houding, een standpunt bepalen over schaliegaswinning.
- 14.4 In de VRM komt de biobased economy inderdaad niet als prioriteit terug, maar dit heeft vooral te maken met de relatieve geringe ruimtelijke impact van dit thema. In de nota intensivering energiebeleid (vastgesteld 26-2-2014) is regionale biomassa en biobased economy weldegelijk een belangrijk thema.
- 14.5 Zie thema 8.

15 Meer monitoring

Zorg, zeker in het begin, voor een hogere frequentie van monitoring dan één keer per twee jaar. Zorg daarnaast voor een goed toezicht op lokale en regionale plannen om het beleid uit de Visie ruimte en mobiliteit te borgen.

Antwoord

Het toezicht op lokale plannen gebeurt aan de hand van visie, programma en verordening. De (organisatorische) borging daarvan is een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten (GS) en is daarom niet opgenomen in de structuurvisie en het Programma ruimte, die door Provinciale Staten worden vastgesteld. Uiteraard zullen GS, in goed overleg met de gemeenten, nagaan of het provinciale ruimtelijke beleid op een goede manier wordt verwerkt in gemeentelijke plannen, zoals GS ook nu al doen.

De uitvoeringsprogramma's worden jaarlijks gemonitord. De monitor van het Programma ruimte heeft zowel een informerende, agenderende, verantwoordende als bijsturende functie. Alleen de monitor van de visie is tweejaarlijks, omdat de duiding van de voortgang van strategische doelen een ruimere blik ruimere blik dan alleen over het afgelopen jaar vergt.

16 Overige onderwerpen

- 16.1 Europese Landschapsconventie (ELC) Pleidooi om de ELC te betrekken bij de Visie ruimte en mobiliteit en invulling te geven aan de punten waarop het provinciale ruimtelijke beleid nog niet voldoende aansluit bij de ELC.
- 16.2 Tijdelijke natuur In de provincie liggen veel bouwterreinen braak. Dit biedt kansen voor tijdelijke natuur. Verzoek aan de provincie om gemeenten en grondeigenaren te stimuleren om op braakliggende terreinen tijdelijke natuur te ontwikkelen.
- 16.3 Natuurwaarden in stedelijk gebied In hoofdstuk 3.4 van de visie worden de opgaven genoemd die een bijdrage leveren aan behoud, herstel en ontwikkeling van de biodiversiteit buiten de EHS. Aan dit lijstje de groenblauwe dooradering van de stad toevoegen.
- 16.4 Versterking kwaliteiten kustlandschap In de ontwerp Visie ruimte en mobiliteit wordt aangegeven dat de provincie in wil zetten op versterking van de kwaliteiten van het kustlandschap. In de beschreven inzet hiervoor, missen wij nog het aspect van behoud en versterking van de natuur(beleving) en de bescherming van het onverstoord landschap van de stranden. Er ontbreekt een beleid ten aanzien van styrandbebouwing. Verzoek om een duidelijk visie van de provincie op het kustlandschap en de te behouden en versterken kwaliteiten en bijbehorende regels in de verordening.
- 16.5 Sturingsfilosofie In de ontwerp Visie ruimte en mobiliteit wordt aangegeven dat de provincie over wil gaan op een andere manier van samenwerken. De beschrijving is echter te vaag en abstract om een goed beeld te krijgen van deze nieuwe manier van samenwerken er concreet uit gaat zien en hoe dit van de grond gaat komen.
- 16.6 Compensatie Een verbetering van de zekerstelling van de uitvoering van compensatie is hard nodig. Daarom zou in artikel 2.2.5, lid 5 van de verordening moeten worden opgenomen dat de compensatie in de voorschriften van een bestemmingsplan wordt opgenomen in plaats van alleen in de toelichting.
- 16.7 Snelweg op de kwaliteitskaart In de toelichting op de kwaliteitskaart in het Programma ruimte, wordt bij het aspect snelweg aangegeven dat een visuele relatie tussen de weg en de omgeving gewenst is zodat omringende landschappen vanaf de snelweg beleenbaar zijn. Dit zou ondergeschikt moeten zijn aan een goede inpassing van de snelweg.
- 16.8 Indicator bereikbaarheid Het voorstel van de PAL om een bereikbaarheidskaart op te nemen in de Visie die de kwaliteit van de bereikbaarheid in totaal en van de verschillende modaliteiten inzichtelijk wordt ondersteund.

- 16.9 Kwaliteiten openheid en duisternis In Visie wordt aandacht gemist voor kwaliteiten als openheid van het landschap en duisternis. Deze zouden dus toegevoegd moeten worden aan de kwaliteitskaart (laag van de beleving).
- 16.10 Locaties glastuinbouw Hoeksche Waard Het Programma ruimte vermeldt recent aangewezen locaties in de Hoeksche Waard als voorbeeld voor duurzaam glas en ook dat deze locaties in de Verordening Ruimte de aanduiding als duurzaam glasgebied behouden. Ze zijn in de Verordening Ruimte noch in de kaartbijlage daarvan aangeduid.
- 16.11 Cultureel erfgoed Bodegraven Noord Op de kaarten van de Visie die betrekking hebben op cultureel erfgoed, vertoont de Oude Hollandse Waterlinie een gat bij Bodegraven Noord. Hier ligt juist een combinatieopgave op het gebied van cultuurhistorie, water en natuur. Bodegraven Noord daarom ook als 'Kroonjuweel cultureel erfgoed' op de kaarten aangeven.
- 16.12 Wijziging ecologische verbindingzone Midden-Delfland De verbinding tussen de Ackerdijkse Plassen en de Vlaardingse Vlietlanden moet worden aangepast. Deze staat nu op de Slinksloot aangegeven, maar dat is achterhaald. In het kader van IOOS wordt namelijk gewerkt aan de realisatie van een ecopassages bij de A13 en de Schie, heteco-aquaduct A4 en een ecologische verbindingzone in de Zuidrand zodat de gehele ecologische verbindingzone zuidelijker komt te liggen.
- 16.13 Begrenzing recreatiegebied Rottemeren Enkele delen van het recreatiegebied Rottemeren vallen ten onrechte buiten de begrenzing vallen van categorie 2. Het gaat hier om de Nesselolder (tussen de Zevenhuizerplas en Ommoord) en het gebied tussen de Willem-Alexander roeibaan, de Middelweg en de Rotte. Tevens zou de begrenzing van het gebied volgens ons aan de Rotterdamse kant van de Rotte moeten liggen tegen de bebouwing aan (inclusief het Ommoordseveld).
- 16.14 TOP-locaties buiten het veenweidegebied In paragraaf 3.6 van het ontwerp-Programma ruimte wordt aangegeven dat wordt ingezet op toeristisch overstappunten buiten het veenweidegebied. Voorstel van de federatie om de natuurbezoekerscentra Klein Profijt in Oud-Beierland in het Nationaal Landschap Centrum in Numansdorp daarvoor te gebruiken.

Antwoord

- 16.1 De provincie handelt volgens het rijksbeleid. Daarin is het Europese beleid verwerkt
- 16.2 Niet de provincie maar het rijk is bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen voor tijdelijke natuur. Deze bevoegdheid gaat volgens het ontwerp van de nieuwe Wet natuurbescherming in de toekomst wel naar de provincie. Wij bereiden het beleid voor dat wij dan zullen gaan voeren.
- 16.3 De groenblauwe dooradering in de stad valt vanuit natuur-oogpunt buiten het provinciale beleid, vanuit ruimtelijke kwaliteit en leefmilieu hebben wij daar wel beleid over.
- 16.4 De door u genoemde aspecten zijn feitelijk onderdeel van het provinciale beleid. Wij attenderen u graag op de Strategische Agenda Kust, die wij in 2011 hebben vastgesteld, en die doorwerking heeft geregen in de Nationale Kustvisie. Een verdere specificering van onze visie op het kustlandschap achten wij niet nodig, omdat het ruimtelijk kwaliteitsbeleid en het natuurbeleid voldoende handvatten bieden voor specifieke toepassing in het kustlandschap. De tekst in de visie zal in dit licht nog enigszins worden toegespitst. In de geldende verordening zijn regels voor strandbebouwing opgenomen als uitzondering op het verbod op verstedelijking buiten de bebouwingscontouren. In de nieuwe verordening zijn de bebouwingscontouren losgelaten. Specifieke regels voor strandbebouwing zijn niet opgenomen in de nieuwe verordening. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit is ook hier van toepassing.
- 16.5 Zie thema 1
- 16.6 De regels in de verordening maken aantasting van de Ecologische Hoofdstructuur niet mogelijk. Aantasting kan daarom alleen aan de orde zijn in het kader van een ontheffing. Daarom zijn de regels voor compensatie gekoppeld aan de ontheffingsregeling in de verordening. In de toelichting van het bestemmingsplan, waarin de aantasting plaatsvindt, moet een verantwoording worden opgenomen over de compenserende maatregelen. Hiermee is de compensatie afdoende geregeld.
- 16.7 en 16.9 Een goede inpassing van de snelweg is van belang. De visuele relatie tussen weg en omgeving is een van de aspecten van deze inpassing. In de kwaliteitskaart is op verscheidene plekken, waaronder de landschappenlaag, aandacht voor de openheid van het landschap. Duisternis wordt niet als aparte kwaliteit in de kwaliteitskaart behandeld
- 16.8 Dit is door ons niet overwogen.
- 16.10 Het gaat hier om de glaslocatie Binnenmaas en die staat wel op de kaart bij de Verordening Ruimte

- 16.11 Mogelijk ontstaat hierbij verwarring in relatie tot het Kroonjuweel Oude Hollandse Waterlinie, dat het gebied rond de Wiericke's omvat, en de Erfgoedlijn Oude Hollandse Waterlinie, die in Zuid-Holland loopt van Nieuwkoop tot aan Gorinchem en waarvan de begrenzing ook vastgelegd is in de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016. In relatie daarmee is Bodegraven-Noord wel onderdeel van de Erfgoedlijn Oude Hollandse waterlinie, maar geen onderdeel van het kroonjuweel Oude Hollandse waterlinie. De begrenzing van de kroonjuwelen is namelijk al eerder vastgelegd bij het opstellen van de Regioprofielen Cultuurhistorie in 2010 in het kader van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS).
- 16.12 Inderdaad is de ligging achterhaald; deze moet naar het zuiden worden verschoven. Daar waar deze nieuwe ligging niet overlapt met bestaande aanduidingen van EHS of 'Recreatiegebied rond de steden' zal deze als ecologische verbinding worden ingetekend; waar deze wel overlapt komt de verbinding niet op de kaart, maar zal wel in het kader van EHS of Rods worden gerealiseerd.
- 16.13 De Nessepolder tussen de Zevenhuizerplas en Ommoord alsmede het gebied tussen de Willem-Alexander roeibaan, de Middeweg en de Rotte zullen als recreatiegebied worden toegevoegd aan de kaarten. Daarmee vallen deze gebieden in beschermingscategorie 2. Zie ook thema 15.
- 16.14 De genoemde locaties lijken geschikt en zouden in overleg met de provincie nader kunnen worden uitgewerkt.

Conclusie De zienswijzen 16.4, 16.12 en 16.13 leiden tot aanpassing.

B-17 D66 afdeling Schoonhoven

1 Afschaffing bebouwingscontouren

De fractie geeft aan dat wat betreft de Krimpenerwaard het loslaten van de rode contouren in planontwikkeling wat hen betreft mogelijk is in combinatie met investeren in de kwaliteit van het landschap. Het gebied wordt als uniek gekwalificeerd in beschermingscategorie 1, 2 en 3. D66 vindt niet (zoals opgemerkt in de zienswijze dat hierdoor het gebied "op slot" gaat, zoals in de zienswijze van de K5-gemeenten (A-31) wordt gesuggereerd.

Antwoord: Zie thema 2

2 belangrijke weidevogelgebieden

De fractie is het niet eens met de zienswijze van de gemeentebesturen om in belangrijke weidevogelgebieden meer ruimte te scheppen voor de agrarische bedrijfsvoering.

Antwoord

Aan uw zienswijze willen wij niet tegemoet komen. Wij houden vast aan het beleid zoals Provinciale Staten dat hebben vastgesteld na de herziening van de PSV in het kader van de herijking EHS (11-12-2013). Dezelfde tekst zullen wij in de toelichting van de Verordening ruimte 2014 opnemen.

Conclusie:

De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening

3 Bedrijventerreinen

De fractie vindt dat bedrijventerreinen niet in kwetsbaar gebied ontwikkeld moeten worden. Schoonhoven is bezig met het ontwikkelen van het bedrijventerrein Zender, terwijl bedrijventerrein Noord niet tot ontwikkeling komt.

Antwoord

Ruimtelijke kwaliteit is een centraal thema binnen de VRM. Dat is de reden dat de provincie samen met de regio's werkt aan het opstellen van Gebiedsprofielen Ruimtelijke Kwaliteit. Voor de Krimpenerwaard wordt momenteel gewerkt aan een gebiedsprofiel. De ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein dient rekening te houden met de bestaande kwaliteiten van het landschap. Als handvat daarbij kan het gebiedsprofiel worden gebruikt. De provincie wenst bedrijventerreinontwikkeling te laten plaatsvinden op basis van een regionale bedrijventerreinstrategie. Uw gemeente kan daarbij zelf prioriteit aanbrengen in de ontwikkeling van bedrijventerreinen in Schoonhoven.

B-18 Ontwikkelingsbedrijf De Westlandse Zoom

1 Ontwikkeling woonlocaties

Het OWZ maakt bezwaar tegen het feit dat met de overgang van bebouwingscontouren naar BSD veel van de locaties uit de gemeentelijke structuurvisie (waar de provincie zelf bij is betrokken) zijn vervallen. Nu moeten voor die plannen weer veel procedures doorlopen worden zoals aangegeven in de Ladder voor duurzame verstedelijking. De vraag naar woningen is door de crisis wel minder maar de behoefte daaraan niet. Veel van de voormalige locaties binnen de bebouwingscontour zijn nu weer als duurzaam glas aangegeven. Nagenoeg alle gronden ten behoeve van de ontwikkeling en realisatie van de gebieden binnen De Westlandse Zoom zijn aangekocht en een klein deel inmiddels is gerealiseerd. Daarbij wordt een belangrijk deel van de financiële basis voor realisatie van de convenantsprojecten (de groenblauwe projecten waaraan ook de provincie zich in het verleden heeft gecommitteerd) weggeslagen.

Antwoord: Zie thema 2

B-19 VVD-fractie gemeente Giessenlanden

1 Sturingsfilosofie

De provincie geeft in haar algemene beleid aan de visie van het rijk op decentralisering te ondersteunen. De nu voorliggende Visie 'ruimte en mobiliteit' staat echter haaks op dit uitgangspunt. De provincie bepaalt in de voorliggende visie het regionale beleid en gaat daarbij volstrekt voorbij aan het feit dat veel van deze keuzes beter door de gemeenten zelf gemaakt kunnen worden.

Antwoord: Zie thema 1

2 Beleid ten aanzien van de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden

Het voorgenomen beleid wordt ten stelligste afgekeurd. De nieuwe beleidslijnen vormen een verdere vernauwing en beperking van de regionale ontwikkelingsmogelijkheden. De regio is voor de fractie geen een krimpgebied, het beleid is nu al te beperkend waardoor jongeren verplicht zijn weg te trekken. De fractie meent dat het laten vervallen van de 'bebouwingscontouren' in ruil voor 'bestaand stads en dorpsgebied' zeer negatief is. Er moeten mogelijkheden zijn voor uitbreiding om het gebied, de gewenste leefbaarheid, blijvend, te laten behouden. Individuele plannen die geen bovenregionaal karakter hebben, zijn ter beoordeling van de gemeenten.

Antwoord: Zie thema 2 en 5

3 Detailhandel

De fractie staat afwijzend ten opzichte van de opgenomen beleidslijnen ten aanzien van de detailhandel. Naast de kernen Gorinchem en Leerdam moeten er voor de leefbaarheid en vitaliteit ook mogelijkheden zijn in de kleine kernen.

Antwoord: Zie thema 4

4 Maatschappelijke tegenprestatie

Vraagtekens bij de introductie van de maatschappelijke tegenprestatie. Wie bepaald wat dat is. Laat dit aan de gemeenten over.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

B-20 Detailhandel Nederland

1 Beleid detailhandel

DN is positief gesteld over de positie die detailhandel inneemt in de ruimtelijke visie en onderliggend beleid. De sector heeft belang bij een provincie die kaders stelt, zowel kwantitatief als kwalitatief. Het is in het belang van de markt dat er duidelijke spelregels zijn. De provincie Zuid-Holland is op dat punt met haar concrete en sturende detailhandelsbeleid een goed voorbeeld voor andere provincies in Nederland. De sector is graag betrokken bij de nadere uitwerking van dit aspect in nog op te stellen 'Nota Detailhandel'.

Antwoord

Hiervan is met genoegen kennisgenomen

2 *Concentratie en sanering van verspreid liggend aanbod van detailhandel*

Dit beleid is noodzakelijk. Dit biedt krimpgebieden de mogelijkheid om te kiezen voor het versterken van een enkel hoofdwinkelgebied en de andere winkelgebieden grotendeels of helemaal te transformeren. Verzoeken om deze gewenste ontwikkeling in de nog op te stellen 'Nota Detailhandel' nader uit te werken. Verwijzing naar de rapportage 'Winkelgebied van de Toekomst' die de sector met vele partijen heeft laten opstellen om daadwerkelijk aan de slag te kunnen gaan voor toekomstbestendige winkelgebieden.

Antwoord

Hiervan is met interesse kennisgenomen

3 PDV /GDV-beleid

Ondersteuning van het in de VRM opgenomen beleid.

Met betrekking tot de GDV-locaties wordt gesteld dat de provincie de gekozen koers van de regionale visies van beide stadsregio's ondersteunt. Voorstel dat de provincie het GDV-beleid van de beide stadsregio's niet ondersteunt, maar overneemt als eigen beleid 'overneemt'. De sector zou graag zien dat stadsregio's daadwerkelijk worden gehouden aan het uitvoeren van hun visie op GDV-locaties, hiervoor is een specifiekere formulering in de tekst wenselijk.

Antwoord

Er zijn geen richtlijnen opgenomen in programma of verordening omtrent nieuwe GDV-locaties. Zowel beide stadsregio's als de provincie Zuid-Holland zijn hier geen voorstander van. Door GDV-detailhandel niet op te nemen als uitzonderingsmogelijkheid in de verordening ruimte zijn wij van mening dat nieuwe aanvullende GDV-locaties niet aan de orde kunnen zijn. De bestaande GDV-locaties (Haaglanden Megastores en Rotterdam Alexandrium 2) zullen ook niet op de verordeningskaart aangeduid worden, omdat ze, in tegenstelling tot de PDV-locaties, geen uitzonderingsmogelijkheid zijn. Voor eventuele uitbreiding van een bestaande GDV-locatie kan ontheffing van de verordening aangevraagd worden.

Om te voorkomen dat de bestaande GDV-locaties 'verkleuren' (door geen minimale ondergrens van 1500 m2 bvo per vestiging meer te hanteren) waardoor reguliere detailhandel buiten de centra in steden, dorpen en wijken mogelijk wordt, zal in het Programma ruimte worden opgenomen dat voor de bestaande GDV-locaties een minimale grens van 1500 m2 bvo per vestiging geldt.

4 *Internetafhaalpunten*

In het Programma ruimte worden de vier vormen van afhaalpunten (zie bijlage Position Paper) in één beleidslijn gevangen, waarbij duidelijk wordt gekozen voor vestiging op de bestemming detailhandel. Dat de provincie zich focust op de bestaande detailhandelsstructuur wordt door de sector positief ontvangen. Bij de motivering hiervan wordt echter niet ingegaan op de ruimtelijke impact van (de verschillende vormen) van afhaalpunten, enkel op de beleidsmatige afweging van 'publieksfunctie'. Nadere ruimtelijke motivering op dit onderdeel van het programma is noodzakelijk, met het verzoek hierbij rekening te houden met verschillende vereisten van schaalgrootte en inpasbaarheid die per soort afhaalpunt kunnen bestaan. Verzocht wordt bij deze nadere ruimtelijke motivering in te gaan op het gegeven dat bepaalde vormen van afhaalpunten juist op goed bereikbare plekken buiten de bestaande winkelstructuur gevestigd zouden moeten kunnen worden en derhalve de ruimtelijke mogelijkheden hiertoe zouden moeten worden gecreëerd.

Antwoord: Zie thema 4

5 *Planvoorraad*

Verzoek in overleg met de regio's een specifieke inventarisatie te maken van de planvoorraad en beschikbare ruimte in bestemmingsplannen voor detailhandelsontwikkelingen. Op deze manier weten de regio's en de provincie daadwerkelijk hoe groot de krimp opgave binnen de detailhandel is.

Antwoord

In het kader van het opstellen dan wel actualiseren van de regionale detailhandelsvisies zijn dit thema's die aan gemeenten en REO's meegegeven zullen worden.

6 *Handhaving*

In paragraaf 2.3.4 van het ontwerp-Programma ruimte ontbreekt een onderschrijving van de noodzaak van goede handhaving door gemeenten. Voor de detailhandel is het essentieel dat er eerlijke concurrentie kan plaatsvinden. Dit komt in het geding op het moment dat op andere locaties dan de bestemming detailhandel, daadwerkelijk producten kunnen worden 'bekeken, betaald en worden meegenomen'. Handhaving zou voor de sector een standaard onderwerp moeten zijn van de agenda's van de regionale overleggen over detailhandel.

Antwoord

Op provinciaal niveau ligt de verantwoordelijkheid om te sturen op de bovenlokale effecten van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, het voorkomen van leegstand en behoud van ruimtelijke kwaliteit. Wij toetsen bestemmingsplannen op deze onderdelen. Indien wordt geconstateerd dat een gemeente ontwikkelingen toestaat buiten de juridische kaders van een bestemmingsplan, wordt dit onder de aandacht gebracht van de betreffende gemeente. De handhaving van bestemmingsplannen is een lokale verantwoordelijkheid.

B-21 Erfgoedvereniging Heemschut

1 *Ruimtelijke kwaliteit*

Waardering voor de ruime aandacht die in de ontwerp-visie wordt geschonken aan het belang van de ruimtelijke kwaliteit in hoofdstuk 3 "Kwaliteit van landschap, groen en erfgoed". Ook de integrale benadering van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden, met inbegrip van stedelijk groen, spreekt de vereniging aan.

Antwoord

Hierin is met genoegen kennis genomen

2 *Cultuurhistorische hoofdstructuur*

Waar in de vorige structuurvisie "het behouden van de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS)" als provinciaal belang was benoemd, richt de provincie zich nu t.a.v. bescherming naar eigen zeggen met name nog slechts op een selectie van de CHS (Hoofdstuk 3.5).

Antwoord

Het nieuwe ruimtelijk kwaliteitsbeleid van de provincie heeft een meer integraal karakter dan voorheen, en omvat nu ook de cultuurhistorische waarden. Dit komt tot uitdrukking bij de kwaliteitskaart en bij de selectie van de drie beschermingscategorieën van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Bij de kwaliteitskaart en gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit zijn de Regioprofielen Cultuurhistorie en de kaart van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur gebruikt als integrale bouwsteen. Daarbij zijn de Topgebieden Cultureel Erfgoed verwerkt in de zgn. 'laag van de cultuurlandschappen'. Deze integrale aanpak komt naar onze mening juist ten goede aan het door u bepleitte 'totaalbeleid' voor cultuurlandschap. Want op deze wijze kan het belang van erfgoed niet zozeer sectoraal maar juist integraal (en ook vroegtijdig) worden betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het handelingskader voor ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd in de verordening. Hierin is ook een koppeling gemaakt met de kwaliteitskaart. De Kroonjuwelen cultureel erfgoed zijn vanwege hun bijzonder erfgoedbelang in de verordening opgenomen in de hoogste beschermingscategorie van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Dit biedt meer bescherming dan het geval is binnen het huidige beleid.

Aanvullend op het handelingskader ruimtelijke kwaliteit zijn ook enkele specifieke regels voor de bescherming van cultuurhistorische waarden (uit de CHS-kaart) opgenomen in de verordening, met name voor archeologie, molens en landgoederen. Deze onderwerpen lenen zich voor bijzondere regels in de verordening.

3 *Topgebieden Cultureel Erfgoed*

De Topgebieden Cultureel Erfgoed (waaronder de Belvédèregebieden) zijn uit het beeld verdwenen. Nu wordt slechts de bescherming van delen van deze cultuurhistorisch waardevolle gebieden, nl. de Kroonjuwelen, als prioriteit beschouwd

Antwoord

Het nieuwe ruimtelijk kwaliteitsbeleid van de provincie heeft een meer integraal karakter dan voorheen, en omvat nu ook de cultuurhistorische waarden. Dit komt tot uitdrukking in de kwaliteitskaart en bij de selectie van de drie beschermingscategorieën van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Bij de kwaliteitskaart en gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit zijn de bestaande Regioprofielen Cultuurhistorie gebruikt als integrale bouwsteen. Daarbij zijn de vm. Topgebieden Cultureel Erfgoed uit de regioprofielen verwerkt in de zgn. 'laag van de cultuurlandschappen'. Zo zijn bij de hier onderscheiden veenweidelandschappen ambities opgenomen voor behoud van de historische verkaveling en oude bebouwingslinten. Deze nieuwe integrale aanpak brengt het belang van erfgoed eerder en beter in beeld dan via het oude sectorale instrumentarium van de regioprofielen/topgebieden.

4 *Nationale landschappen*

Er wordt geen aandacht geschonken aan de nationale landschappen als geheel (Hoekse Waard en Groene Hart). Van een totaalbeleid voor deze specifieke landschappen is niets terug te vinden. Overeenkomstig de oorspronkelijke doelstelling van het rijk zouden de algemeen erkende en beschreven kernkwaliteiten van deze landschappen bij ontwikkeling niet aangetast mogen worden.

Antwoord

Met de overdracht van de verantwoordelijkheden van het rijk naar de provincie hebben wij ervoor gekozen om de bescherming van de landschappelijke waarden zoals die in de verordening waren vastgelegd, ook van toepassing te verklaren voor het overige schaarse landelijk gebied in onze provincie. Bij de verdere uitwerking van ons beleid ruimtelijke kwaliteit is het behoud van specifieke kenmerken en waarden verrijkt en opgenomen in onze Gebiedsprofielen Ruimtelijke Kwaliteit, die we samen met de regio's opstellen. Beide voormalige landschappen bestaan namelijk niet uit één landschapstype maar hebben allebei een breed scala aan kenmerken en waarden. Met de gebiedsprofielen kunnen we met de gemeenten werken aan maatwerk. Daarmee komt ons landelijk gebied ook niet "op slot te staan".

5 *Verordening*

Met betrekking tot de ontwerpverordening ruimte vindt Heemschut de regels veel te beperkt om volwaardige integratie van de cultuurhistorische belangen in het ruimtelijk ontwikkelingsproces te borgen. Waarom slechts enkele detaillistische historische waarden uit de CHS Zuid-Holland in de provinciale verordening worden gezekerd en waarom alleen hierop een keuze is gevallen is onduidelijk en is onzes inziens onvoldoende onderbouwd. Verzoek om het behouden van de CHS bij ruimtelijke ontwikkelingen als provinciaal belang in de verordening op te nemen.

Antwoord

Zie antwoord 21.2.

B-22 Staatsbosbeheer

1 *Groen blauw stedelijk landschap als succesfactor voor internationale agglomeratiekracht*

De kwaliteit van de fysieke omgeving, de aanwezigheid van kwalitatieve natuurgebieden en recreatiemogelijkheden, is een factor van belang op het internationale vestigingsklimaat. De groene én blauwe ruimte, zeker als het gaat om de Zuidelijke Randstad, is een beleidsterrein waar momenteel géén samenhangend beleid van de rijksoverheid op gevoerd wordt. Juist hier kan de provincie het verschil maken.

Voor de zuidelijke Randstad is het qua wonen en economie essentieel dat het vestigingsklimaat goed is. Om de gebrekkige kwaliteit van de groen-blauwe structuur te verbeteren is een opschaling en een andere kaderstelling van het vraagstuk noodzakelijk. Dit zou leidend moeten zijn bij de aanpak van het vraagstuk in plaats van een exclusieve focus op de Natura2000-normen en de SNL-opgave.

Daarom een pleidooi voor een tweetal aanpassingen:

- 1 Het toevoegen van een derde dominante ruimtelijk-economische structuur: namelijk het groenwatersysteem. naast (paragraaf 2.3, blz 25) de twee dominante ruimtelijk-economische structuren: het stedelijk systeem, en het logistiek-industrieel systeem.
- 2 Toevoegen van een vierde landschap: het stadslandschap.
Het verstedelijkte gebied tussen Leiden en Dordrecht is onbestemd grijs op uw kaart "Deltalandschappen". Dit onbestemde grijs suggereert dat in de visie het landschap slechts buiten de verstedelijkte gebieden bestaat. Het oude onderscheid tussen stad en platteland voldoet echter niet meer in de huidige netwerksteden. Landschappelijke kwantiteit én kwaliteit is juist ook in het verstedelijkte gebied van groot belang voor het woon- en vestigingsklimaat. Er , is een samenhangende visie vanuit de provincie op het stadslandschap gewenst: niet alleen vanuit recreatief oogpunt, ook vanwege de bijdrage aan de biodiversiteit, en met name als kwalitatief aantrekkelijk woon- en werkgebied.

Antwoord

- 1.1 Wij noemen het stedelijk systeem van diensten- en kenniseconomie en het logistiek-industrieel systeem van mainport en greenports "ruimtelijke-economische structuren" vanwege het accent in die systemen op productie en distributie van goederen en diensten. Het groenwatersysteem heeft dat accent niet. Wij onderschrijven het belang van het groenwatersysteem voor het vestigingsklimaat, maar het dient ook meer belangen zoals milieu en gezondheid.
- 1.2 Wij delen uw standpunt dat een opschaling en verbetering van de groenblauwe structuur een belangrijke opgave is die het kassieke onderscheid tussen stad en land overstijgt. In de VRM komt dat o.i. op diverse plaatsen tot uitdrukking. Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid richt zich zowel op het stedelijk gebied als op het landelijk gebied en de groenblauwe structuur, zoals beschreven in paragraaf 3.6. beoogt op bovenregionaal niveau groenblauwe netwerken en gebieden met elkaar in verband te brengen, mede vanuit de optiek om stad en land beter met elkaar te verbinden. De kaart Deltalandschappen is in dit licht slechts één van de kaarten die het "groenblauwe" beleid van de provincie verbeeldt. (zie hiervoor ook antwoord B16.13.2). Wij zijn van mening dat de VRM, al is het mogelijk in andere termen, de door u benoemde noties van 'stadslandschap, 'groenblauwsysteem' en samenhang in visie reeds bevat en beoogt. De gehanteerde opbouw en systematiek van de VRM laten echter niet toe de door u voorgestelde systematiek over te nemen

2 *Rode ontwikkelruimte in het stedelijk groen:*

In de paragraaf "Bebouwing in de Groene Ruimte" (para 3.2.4) ontbreekt echter een expliciete uitspraak over het creëren van rode ontwikkelmogelijkheden in recreatieve groengebieden in beheer bij het Staatsbosbeheer. Ook in de tekst van de concept Verordening ruimte zal de hierboven geciteerde bestuurlijke afspraak een verankering moeten verkrijgen. (Afspraak ILG, Punt 5: Onder de voorwaarde dat het beleidskader Rods wordt opgerekend en planologische ruimte wordt geboden voor Staatsbosbeheer, hoeven de provincies geen dekking te regelen voor het beheer van RODS-gebieden.

Voorstel in paragraaf 2.2, artikel 2.2.1, (blz. 12 van de verordening) daartoe tekst in een nieuw te vormen lid 3 op te nemen. (tekstvoorstel in de zienswijze).

Antwoord

De visie en verordening bieden voldoende ruimte voor uitvoering van de RodS-afspraken. In paragraaf 3.2.4. van de visie is aangegeven dat nieuwe bebouwing in de groene ruimte, bijvoorbeeld voor verblijfsrecreatie, jachthavens en nieuwe landgoederen, mogelijk is indien de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden of verbeterd. Dit is ook opgenomen in artikel 2.2.1 van de Verordening ruimte. Bij rode ontwikkelmogelijkheden binnen de RodS-gebieden kunnen (aanvullende) ruimtelijke maatregelen bestaan uit investeringen in de kwaliteit van deze gebieden. Noot: Alblasserbos is onderdeel van de EHS.

3 *Windenergie in EHS-gebieden*

Staatsbosbeheer is van mening dat windenergie in enkele gebieden van de EHS niet strijdig hoeft te zijn met de beschermingsformule voor EHS-gebieden. Ze stellen voor dat per EHS-natuurterrein eerst op basis van onderzoek zou moeten worden bezien of de betreffende wezenlijke kenmerken en waarden in het geding zijn. Zo niet, dan kan aanwijzing als windenergielocatie overwogen worden. Met name op Goeree Overflakkee veronderstellen zij, dat enkele EHS - terreinen daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Deze terreinen lijken nu op de kaart "Energietransitie" bij uw ontwerpvisie niet als zoekgebied te zijn aangeduid.

Antwoord

De provincie Zuid-Holland geeft de voorkeur aan locaties voor windenergie in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen. In gebieden die vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch, ecologisch of recreatief oogpunt kwetsbaar zijn, is plaatsing uitgesloten. De Verordening ruimte stelt daarbij dat een bestemmingsplan voor gronden binnen de ecologische hoofdstructuur, onderverdeeld in bestaande en nieuwe natuur, waternatuurgebied en ecologische verbinding, geen bestemmingen aanwijst die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden significant beperken, of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden.

4 Windenergielocaties in recreatiegebieden

Pleidooi om ook in recreatiegebieden opstelling van windturbines mogelijk te maken.

- Pijnacker-Nootdorp: voorstel van B&W in de structuurvisie: een enkelvoudige lijnopstelling van windturbines langs de A12 niet uit te sluiten'. Het betreft een strook in het Balijbos van Staatsbosbeheer, ter hoogte van Zoetermeer.
- recreatiegroengebied Valckenstein van Staatsbosbeheer

Voorstel om deze locaties als zoekgebied in het provinciale beleid op te nemen.

Antwoord

Wij onderkennen het belang van Staatsbosbeheer bij introductie van verdienmogelijkheden in hun beheergebieden. Daarover zijn in IPO-verband ook afspraken met het rijk gemaakt.

- De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een onderzoek uit laten voeren naar potentiële locaties windenergie. Één locatie is voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft echter besloten geen locatie windenergie op te nemen in de gemeentelijke structuurvisie. Wij achten de locatie aan de A12 bij het Balijbos landschappelijk aanvaardbaar en nemen de locatie op in de Verordening ruimte.
- De alternatieve locaties voor de locaties uit het convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam, die vanwege technische belemmeringen afvallen, zijn nog niet bekend. Wanneer de convenantpartners aanvaardbare alternatieve locaties hebben benoemd zullen wij deze ter besluitvorming voorleggen aan Provinciale Staten. Zie ook themabeantwoording 8.

Conclusie De zienswijze leidt tot toevoegen Verordening ruimte en tekst Programma ruimte: locatie Pijnacker Nootdorp.

B-23 Land- en Tuinbouworganisatie Noord (LTON)

1 Maximale oppervlakte bouwvlakken

- 1.1 Er zijn in Zuid-Holland ca. 40 bedrijven die rechtens een bouwvlak hebben dat groter is dan 2 ha. In de verordening is voor die bedrijven aan uitbreidingsmogelijkheden. Geldt daar ook nog de 10 %sregeling?
- 1.2 In de komende jaren zullen nog veel agrarische bedrijven stoppen. De vrijkomende ruimte zal meestal door overblijvende bedrijven worden overgenomen. Voor die bedrijven zal veelal meer ruimte rond het hoofdgebouwnodig zijn om de bij de overname noodzakelijke schaalvergroting ook te kunnen accommoderen. Deze ruimte moet ook in de verordening geboden worden.
- 1.3 Verzoek om ten behoeve van de nu eenmaal optredende schaalvergroting in de verordening te regelen dat bouwblokken voor agrarische bedrijven groter mogen zijn dan 2 ha als die bedrijven moeten uitbreiden zonder dat dat ten behoeve van nevenactiviteiten is.

Antwoord

In artikel 3.1, vijfde lid, van de ontwerpverordening is een afwijkingsmogelijkheid voor maatwerk opgenomen. De afwijkingsmogelijkheid biedt ruimte voor het in beperkte mate afwijken van de maten en normen die zijn voorgeschreven in de verordening. Anders dan in de zienswijze wordt verondersteld is hier geen maximum van 10% voorgeschreven. Dit is wel een voor de hand liggend percentage. De afwijkingsmogelijkheid geldt ook voor de omvang van het bouwperceel. De regeling is vooral bedoeld voor knellende situaties, bijvoorbeeld als een bedrijf door een onlogisch vorm van het bouwperceel niet uit de voeten kan met 2 ha. Of als uitbreiding nodig is om de kunnen voldoen aan wettelijke eisen. De regeling is niet bedoeld om in zijn algemeenheid de omvang van agrarische bouwpercelen met bijvoorbeeld 10% te vergroten. Zie verder thema 7.1 bouwpercelen.

2 *Verduurzaming en extensivering intensieve veehouderij*

De LTON heeft bezwaar tegen de huidige tekst die in de Verordening ruimte 2014 is opgenomen. Daarmee kunnen de betreffende ondernemers zelf geen vorm en inhoud geven aan de verduurzaming en extensivering van hun bedrijfsvoering. De LTON geeft in haar zienswijze een tekstvoorstel met een uitgebreide motivering.

Antwoord: zie thema 7.2 Intensieve veehouderij.

B-24 Windgroep Goeree-Overflakkee

1 *Kernpunten van de zienswijze*

- A. Het voorkeursalternatief uit de planMER voor de herziening (VKA) uitgewerkt in de structuurvisie leidt niet tot de gewenste 260 MW aan windenergie op Goeree-Overflakkee in 2020, terwijl dit een uitgangspunt is uit het Bestuursakkoord en de Samenwerkingsovereenkomst.
- B. Het VKA in de structuurvisie leidt niet tot het best denkbare alternatief voor zo veel mogelijk bewoners van het eiland. Het VKA lijkt teveel uit te gaan van enkel het bestuursakkoord, terwijl in de Samenwerkingsovereenkomst afgesproken is om op een objectieve manier te bepalen wat in samenhang de beste locaties zijn voor windenergie voor mens en milieu.
- C. Het plan-MER is in grote lijnen goed uitgevoerd en geeft inzicht in de mogelijkheden voor inpassing van windenergie op Goeree-Overflakkee. Wij onderschrijven enkele uitgangspunten echter niet: deze leiden er toe dat gebieden uitgesloten worden die bij uitstek geschikt zijn voor windenergie. Om tot 260 MW te komen zal het VKA aangevuld moeten worden met extra locaties. Die zijn ruimschoots voorhanden, als de uitgangspunten van het plan-MER nog eens goed onder de loep worden genomen.

De Windgroep doet het volgende voorstel (in de zienswijze voorzien van een uitgebreide toelichting).

“Het huidige voorkeursalternatief biedt onvoldoende ruimte voor de 260 MW. Indien er gekozen wordt om 900 meter afstand tot aan woonkernen aan te houden wordt deze ruimte nog kleiner. Het is mogelijk een VKA op te stellen dat meer draagvlak geniet en ruimte biedt voor de 260 MW door de uitgangspunten te heroverwogen ten aanzien van de ringpolders, de ecologische hoofdstructuur en de keuze voor alleen grote clusters. De Windgroep is bereid een constructief voorstel te doen voor een combinatie van grote en kleine clusters, uitgaande van het voorliggende VKA, waarbij mens en milieu worden gerespecteerd. Dit leidt tot een betere landschappelijke invulling en evenredige verdeling over het eiland en een betere benutting van het windpotentieel.”

Antwoord: zie thema 8.

B-25 VVD-fractie gemeenteraad Kaag en Braassem

1 *Sturingsfilosofie, BSD en kwaliteit stukken*

In de thans voorliggende ontwerpdocumenten wordt –integenstelling tot datgene wat in de Koersnotitie was aangegeven- de invloed van de gemeente op de ruimtelijke ordening verder beknot. Voor ieder wisselstuk is er raadpleging van de provincie nodig.

De overgang van bebouwingscontouren naar de aanpak met het BSD maakt de ontwikkelingen die nodig zijn voor de leefbaarheid en vitaliteit veel te ingewikkeld. De beperkte ruimte die er was is nu ingeperkt. Deze aanpak

bedreigt onder andere de ontwikkeling van het plan Braassemerland waar de gemeente al veel geld in gestopt heeft.

De presentatie van het materiaal van de stukken (tekst en kaart) is moeilijk inzichtelijk te krijgen en te moeilijk voor niet-ingewijden. Dat maakt het moeilijk om een zienswijze in te dienen. Terminologieën en begrippen zijn onduidelijk en multi-interpretabel.

Antwoord: Zie thema 1 en 2

B-26 Vereniging van Nederlandse Projectontwikkelingsmaatschappijen (NEPROM)

1 Sturingsfilosofie

De NEPROM ervaart een disproportionele toename van de regeldruk door alle verschillende provinciale verordeningen en visies die (mogelijk) van toepassing zijn op hun grondposities of (potentieel) werkgebied. In de meeste gevallen worden bij langjarige gebiedsontwikkelingen vroegtijdig contractuele afspraken (met gemeenten) gemaakt, die de bewegingsruimte later in het proces inperken, waardoor veranderend provinciaal beleid op gespannen voet komt te staan met gedane investeringen en contractuele afspraken. Dergelijke beleidswijzigingen zijn in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. Verzoek om prudent met deze belangen om te gaan. De Ontwerp-Visie en de daarbij behorende verordening beschouwt de NEPROM te rigoureuus en te grof.

Antwoord: Zie thema 1 en 2

2 Bevolkingsprognose en woningbehoefteraming

In het Programma ruimte zijn een Bevolkingsprognose (BP) en een Woningbehoefteraming (WBR) opgenomen. Deze moeten de basis vormen voor de regionale woonvisies, die bepalen hoeveel woningen waar gebouwd kunnen gaan worden. De onderbouwing van beide ontbreekt echter.

De provincie wekt de indruk dat nagenoeg de complete woningproductie in de komende jaren opgevangen zou kunnen worden binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Nergens wordt echter duidelijk waar deze stellingname op gebaseerd is. De indruk die hier gewekt wordt staat ook in schril contrast met eerdere prognoses van de provincie. Pleidooi dat de provincie in het Programma ruimte expliciet opneemt dat het overgrote deel van de plannen die in ontwikkeling zijn en die passen binnen de vigerende structuurvisie van de provincie (dus binnen de bestaande rode contouren) ook in de toekomst noodzakelijk zullen blijven. In aanvulling daarop dient de provincie aan te geven in welke regio's van Zuid-Holland de bevolkingsontwikkeling zodanig is dat wél (op termijn) in bestaande plannen geschrapt dient te worden. Door die keuzen expliciet te maken voorkomt de provincie veel onnodige onrust en onzekerheid.

Antwoord: Zie thema 2 en 5

3 Visie

De ontwerp-VRM is volgens de NEPROM te veel en te eenzijdig gericht op planreductie en stedelijke woonmilieu's en te veel gebaseerd op de (weinig rooskleurige) economische situatie van vandaag. In de VRM en Verordening ruimte is een te complex stelsel aan centralistische regels en kaders uitgewerkt waarbij de provincie kijkt naar én (woning)behoefte én de grenzen van (bestaand) bebouwd gebied én de inrichting van BSD en landelijk gebied. Dit stelsel werkt niet faciliterend en uitnodigend maar remmend en ontmoedigend. Alle woningbouwplannen die in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld (binnen het vigerende provinciale beleid) en die (nog) niet de bestemmingsplanstatus hebben, moeten nu opnieuw getoetst worden aan het nieuwe beleid. Kortom, de gemeenten staan welhaast onder curatele van de provincie. Het is de NEPROM niet duidelijk welke provinciale belangen tot deze extra regels nopen en die rechtvaardigen (op grond van art. 4.1 Wro).

Antwoord: Zie thema 2

4 Definities verordening

- 4.1 Een definitie van 'bouwrijp' ontbreekt. Die is essentieel omdat de definitie van bestaand stads- en dorpsgebied (art. 2.1.1.lid 2) er ook op is gebaseerd.
- 4.2 In art. 1.2. lid 1 ontbreekt het bestemmingsplan met betrekking tot een ontwikkelingsgebied in de zin van art. 2.3 van de Crisis- en herstelwet.
- 4.3 De definities van bestaande bebouwing, bestaand gebruik of bestaande omvang (art. 1.2; lid 3) en bestaand stads- en dorpsgebied (art. 2.1.1. lid 2) zijn te beperkt. Veel plannen vallen ten onrechte niet letterlijk onder de definitie. In primo beperkt het zich tot wat fysiek al aanwezig is. De diverse in de zienswijze genoemde (bouw- en/of bestemmings)plannen verdienen ook bescherming.
- 4.4 De (uitwerking van de) definitie van de ladder voor duurzame verstedelijking (art. 2.1.1. e.v., specifiek voor kantoren en winkels) gaat veel verder dan wettelijk vastgelegd in art. 3.1.6., tweede lid Bro.
- 4.5 Artikel 2.2.1. lid 1 en 2 introduceren twee voor de projectontwikkelingpraktijk zeer beperkende begrippen: gebiedseigen en gebiedsvreemd. Ten onrechte wordt de marktvrage niet betrokken bij de afweging. Bovendien introduceren de regels over landschap, groen en cultuurhistorie in aanvulling op bestaande Natuurwetgeving een extra (en ontoelaatbare) vorm van gebiedsbescherming. Dit mede ook in verband met de maatschappelijke tegenprestatie die hier mogelijk aan verbonden kan worden.
- 4.6 Onduidelijk wat onder begrippen als 'kleinschalig', 'grootschalig', 'inpassen', 'aanpassen' en 'transformeren' verstaan wordt. Deze begrippen behoeven niet alleen verduidelijking maar ook een invulling die niet belemmerend werkt.

Antwoord

- 4.1 Zie thema 2
 - 4.2 Een bestemmingsplan voor een ontwikkelingsgebied als bedoeld in artikel 2.3 van de Crisis- en herstelwet is op zich "gewoon" een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 Wro , alleen stelt de Crisis- en herstelwet extra eisen aan zo'n plan. Het bestemmingsplan moet onder andere gericht zijn op "de optimalisering van de milieugebruiksruimte met het oog op het versterken van een duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling van het gebied". Met het oog daarop moet het bestemmingsplan een aantal speciale regels bevatten. Het blijft echter een bestemmingsplan dus gelet op artikel 4.1 Wro is de verordening daar "gewoon" op van toepassing. De gevraagde toevoeging is dus overbodig.
 - 4.3 Zie thema 2
 - 4.4 Een bestemmingsplan wordt vastgesteld met het oog op een goede ruimtelijke ordening. Toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking leidt op zich niet tot een goede ruimtelijke ordening. Dit vraagt namelijk om een bredere belangenafweging, waarbij ook andere aspecten worden betrokken. De ladder is slechts één van de relevante aspecten. Specifiek voor kantoren en detailhandel hanteert de provincie daarom locatiebeleid. De provincie stuurt hiermee op de locatiekeuze voor kantoren en detailhandel binnen het bestaand stads- en dorpsgebied.
 - 4.5 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit
 - 4.6 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit
- 5 *Reikwijdte verordening: drie aanpassingen:*
- 5.1 de definitie van bestaand stads- en dorpsgebied moet zo aangepast worden dat minimaal a) toekomstige bebouwing waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend en b) voor inwerkingtreding genomen bestuursrechtelijke besluiten ook beschermd worden.
 - 5.2 de opname en uitwerking van de ladder voor duurzame verstedelijking dient heroverwogen te worden en
 - 5.3 er dient een ruimere afwijkingmogelijkheid geformuleerd te worden.

Antwoord

- 5.1 en 5.2 Zie thema 2
- 5.3 Zie thema 11

6 *Ladder voor duurzame verstedelijking*

Het is de NEPROM niet duidelijk waarom de provincie er voor heeft gekozen alle reeds bestaande plannen opnieuw de ladder voor duurzame verstedelijking te laten doorlopen. De facto gaat het immers niet alleen om nieuwe plannen omdat lopende projecten onvoldoende beschermd worden in de verordening. Bovendien wordt de ladder op gemeentelijk niveau ook al toegepast.

De in de verordening vastgelegde variant is bovendien scherper dan in de wet geformuleerd omdat een project ook moet passen binnen de (doelstellingen en richtpunten van de) kwaliteitskaart bij de visie en zijn opgenomen in het Programma ruimte, voor zover het gaat om locaties groter dan 3 hectare, (zie art 2.1.1. lid 1 sub C ii en iii).

De interpretatie die de provincie geeft en de aanvullende eisen die de provincie stelt, gaan verder dan de eisen van een goede ruimtelijke ordening en zijn daarom in strijd met art. 4.1 Wro.

Bovendien vindt de NEPROM dat de provincie gebruik maakt van niet beschikbare of de verkeerde cijfers en ontwikkelingen en de (ten onrechte) gebruikte gegevens onjuist interpreteert. De Woningbehoefteraming 2013 en Bevolkingsprognose 2013 moeten (tegen juli 2015) in een regionale visie zijn verwerkt. De Bevolkingsprognose 2013 is nog niet beschikbaar. De door ABF gehanteerde indeling van woonmilieu's wordt door de provincie te strikt toegepast en te dwingend van bovenaf opgelegd. Zij is bovendien niet geschikt om woonmilieutransformaties mee in beeld te brengen. In de praktijk worden ook andere indelingen gebruikt.

Antwoord: Zie thema 2 en 5

7 *Regels voor landschap, groen en cultuurhistorie*

Met de nieuwe invoering van beschermingscategorieën voor het buitengebied in samenhang met de beperkte definities van bestaande bebouwing, bestaand gebruik of bestaande omvang (art 1.2lid 3) en bestaand stads- en dorpsgebied (art. 2.1.1.lid 2), gaat de overgebleven ruimte hiermee pers saldo op slot. Er wordt in aanvulling en bovenop bestaande Natuurwetgeving een disproportionele kop op de huidige mogelijkheden tot gebiedsbescherming geïntroduceerd.

Antwoord

De huidige verordening legt bebouwingscontouren vast met daaraan gekoppeld een verbod op stedelijke functies buiten die contouren. In de ontwerpverordening zijn de bebouwingscontouren losgelaten, waarmee meer ruimte wordt geboden voor ontwikkeling, onder voorwaarde van toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Er is dus geen sprake van dat de ruimte op slot gaat, want zelfs in de hoogste beschermingscategorie zijn nog bepaalde ontwikkelingen mogelijk. Wel is ruimtelijke kwaliteit mede bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden buiten het bestaand stads- en dorpsgebied.

8 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De NEPROM wijst dit instrument ten principale af. De maatregel werkt kostenverhogend en concurrentiebeperkend en is nadelig voor uitleglocaties.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

9 *Aanpassingstermijn en afwijkingsmogelijkheid voor maatwerk*

De in art. 3.3. opgenomen aanpassingstermijn biedt te weinig zekerheid. Zij blijft kort (gelet op de gemiddelde doorlooptijd van projecten). Daarnaast is in deze bepaling niet opgenomen dat huidige uitleglocaties die nu passen binnen de huidige rode contouren of in overeenstemming zijn met de verordening ook (blijven) passen binnen de verordening indien het bestemmingsplan na inwerkingtreding vastgesteld wordt.

Ook staat op voorhand niet vast dat ongebruikte bouw- en gebruiksmogelijkheden opnieuw bestemd worden in de zin van art. 3.1. lid 4.. Bovendien is deze afwijkingsmogelijkheid niet van toepassing op een bestemmingsplan voor een gebied binnen de ecologische hoofdstructuur of binnen de strategische reservering natuur, bedoeld in art. 2.2.5.

De NEPROM pleit voor een bepaling waaruit letterlijk volgt dat gedane toezegingen en concrete bouwplannen beschermd worden. Daarnaast zouden volgens de NEPROM ook gedane toezeggingen of concrete bouwplannen die blijken uit raadsbesluiten of besluiten van het College van Burgemeester & Wethouders beschermd moeten worden.

Antwoord: Zie thema 11

B-27 Het Havenbedrijf Rotterdam (HbR)

1 *EHS splitsingsdam*

HbR spreekt haar zorg uit over het blijven aanwijzen van de Splitsingsdam als EHS. Het beoogde broedgebied voor visdiefjes heeft zich hier niet ontwikkeld. Het gebied heeft een dusdanig beperkt oppervlak (0,7 ha) dat de actuele beleidsrelevantie daarmee vervalst. Het gebied heeft een havengerelateerde functie (intensieve passage van zeeschepen en binnenvaart) waarbij het ontwikkelen van natuurwaarden hier illusionair mag worden genoemd. Het ontbreken van een EHS relevante natuurwaarde maakt ook eventuele compensatie-overwegingen betekenisloos. Verzoek om de EHS-aanduiding van dit gebiedje alsnog te verwijderen.

Antwoord

Het gaat hier om in het begin van de jaren negentig voor de aanleg van het Distripark gemaakte compensatieafpraak die geleid heeft tot het project voor de Splitsingsdam. Hier wordt door het Havenbedrijf aan voorbijgegaan. Wij zijn bereid aan het verzoek van het Havenbedrijf mee te werken als hiervoor een ander geschikt project in de plaats komt. Wellicht biedt de vorig jaar tussen het Havenbedrijf, Rijkswaterstaat, de gemeente Rotterdam en het Wereld Natuur fonds afgesloten samenwerkingsovereenkomst De Groene Poort hiervoor nieuwe kansen en projecten.

2 *Visie ruimte en mobiliteit*

- 2.1 Par. 2.2.1 (pagina 21) - Het is niet de bedoeling dat de milieuruimte die ontstaat door minder overlast vanuit het HIC ingenomen gaat worden door nieuwe woningbouwprojecten. Hierdoor wordt het realiseren van de doelstellingen uit de Havenvisie 2030 een stuk complexer. Verzoek is dan ook om te benoemen dat er voor het gebied rondom het HIC een ander uitgangspunt van toepassing is.
- 2.2 Par. 2.3.1 - Benoemd wordt dat de maritieme campus in Dordrecht en de RDM Campus in Rotterdam onderdeel uitmaken van de kennis- en onderzoekscentra binnen de provincie Zuid-Holland. Echter in de diverse kaartbeelden komt dit niet terug.
- 2.3 Par. 2.3.2 – Verzoek om meer aandacht voor de industrie, Het is verder van belang dat pijpleidingenzones worden gefaciliteerd (ruimtelijk gereserveerd) tussen de complexen Rotterdam, Moerdijk en Antwerpen.
- 2.4 Par. 3.2.5 - De structuurvisie introduceert het begrip maatschappelijke tegenprestatie. De consequenties van dit begrip blijven echter zeer onduidelijk.
- 2.5 Par 3.4 - Stad, industriegebieden en natuurgebieden lopen steeds meer in elkaar over. Natuurregelgeving in de VRM gaat sterk uit van een scheiding tussen de kenmerken van bovenstaande ruimtelijke aspecten. Dit is zowel voor economie als natuur een ongewenste situatie.
- 2.6 Par. 3.6 - Vondelingenplaat en het Waal-Eemhaven-gebied zijn geen stedelijk kerngebied. Verzoek om dit kaartbeeld aan te passen.
- 2.7 Par 4.1 - Het HbR wordt graag betrokken bij het onderzoek of de bodemtoets geïntroduceerd kan worden als procesinstrument.
- 2.8 Par 4.3.1 - In de passage over de buisleidingen worden de diverse leidingenstroken binnen het HIC niet benoemd. Verzoek is om dit wel te doen. De veiligheidszones om het gebruik van de verbindingen niet te beperken zijn namelijk ook binnen het HIC van toepassing. De provincie Zuid-Holland kan/moet wel borgen dat er voldoende ruimte beschikbaar komt.
- 2.9 Par. 4.4 - In deze paragraaf ontbreekt een visie ten aanzien van de stroomvoorziening. Daarbij moeten eigen WKKopgewekt vermogen, gas en kolen/biomassa centrales als onderdeel worden beschouwd van de backbone om de leveringszekerheid te garanderen.

Antwoord

- 2.1 In het Programma ruimte is opgenomen dat de provincie actief zal toezien op de ruimtelijke afwegingen voor hindergevoelige functies (wonen, natuur, recreatie e.d.) ten opzichte van het havenindustriële complex. In dit kader wil de provincie meewerken aan een regionaal en lokaal Afsprakenkader Industriegeluid.
- 2.2 Zie thema 4.2 kantoren.
- 2.3 In de VRM zijn de tracés van de buisleidingstroken en de Buisleidingstraat aangegeven. Deze zullen in overeenstemming gebracht worden met de door het rijk opgestelde Rijksstructuurvisie Buisleidingen. In de Buisleidingstraat die Rotterdam, Antwerpen en Moerdijk verbindt is sprake van grond die eigendom is van het rijk. De Buisleidingstraat wordt in opdracht van de rijksoverheid beheerd door LSNEB. Bij het

beoordelen van bestemmingsplannen wordt door ons rekening gehouden met zo wel de Buisleidingstraat als met de bovengenoemde buisleidingstroken

- 2.4 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit
- 2.5 De mogelijkheden hiertoe zijn beperkt. Als het gaat om tijdelijke natuurwaarden op industrieterreinen, dan zijn er wel mogelijkheden, maar de wettelijke bevoegdheid daarvoor ligt bij het rijk.
- 2.6 De Vondelingenplaat en het Waal-/Eemhavengebied worden op de kaart Ruimtelijke hoofdstructuur niet meer aangeduid als stedelijk kerngebied maar als havenindustriële complex.
- 2.7 Wij zullen de verkenning naar de haalbaarheid van de bodemtoets als procesinstrument in samenspraak met alle betrokkenen uitvoeren. Wij nemen met genoeg kennis van het aanbod van het Havenbedrijf Rotterdam om daarbij betrokken te willen worden.
- 2.8 Het provinciale ruimtelijk beleid met betrekking tot de buisleidingstroken beperkt zich tot de leidingen die gebruikt worden voor het transport van gevaarlijke stoffen. Doel van het beleid is om ervoor te zorgen dat er voldoende ruimte wordt vrijgehouden voor het in de toekomst mogelijk te maken dergelijke leidingen toe te voegen. Het Havenbedrijf Rotterdam en de gemeente Rotterdam beschikken zelf over voldoende mogelijkheden (zoals bijv. het grondeigendom) om in de ondergrond van het HIC tot een optimale inrichting te komen. Voor de VRM die een visie op hoofdlijnen vormt, is hier geen zinvolle rol weggelegd.
- 2.9 De provincie heeft geen rol waar het gaat om het garanderen van de leveringszekerheid van elektriciteit.

Conclusie: Zienswijze 2.6 leidt tot wijziging van de kaart.

3 *Opmerkingen bij Kaartenbljage Visie ruimte en mobiliteit:*

- 3.1 Kaart bij Par. 2.2.1 - Het bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) loopt op een aantal plaatsen door het HIC en dat is niet juist. Dit betreft een strook op Maasvlakte 1 parallel aan de Europaweg, de AI 5 die door Europoort en door Botlek-Vondelingenplaat loopt, het gebied rond de Rozenburgsesluis, de strook parallel aan de Prof. Gerbrandyweg. Deze stroken dienen ook als 'Bedrijventerrein' gedeut te worden.
- 3.2 Kaart bij Par. 3.4. - Zie de opmerkingen onder 1. Daarnaast is er een klein vlekje ten westen van De Slufter, dit is ook niet juist.

Antwoord

- 3.1 De niet als bedrijventerrein aangeduide gedeelten in het havengebied duiden op brede infrabundels. Het past niet in onze kaartsystematiek om deze wegen en spoorwegen alsnog aan te duiden als havenindustriële complex. Zie ook thema 4.3.
- 3.2 Uw constatering is juist, het kleine stukje EHS wordt verwijderd.

Conclusie: De kaart wordt aangepast.

4 *Opmerkingen bij Kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur:*

- 4.1 Ten noorden van de Slufter is een gebied aangewezen als EHS. Vermoedelijk is dit een fout in het kaartbeeld. Dit is niet juist en dient gecorrigeerd te worden.
- 4.2 Het symbool locatie windenergie staat drie keer midden in het HIC. Tenwijl de windturbines feitelijk allemaal aan de rand van het HIC zijn gesitueerd. Verzoek om de symbolen te verplaatsen naar de westelijke rand van het HIC.
- 4.3 De begrenzing van het HIC wijkt af van de provinciale structuurvisie 2013. Het betreft onder andere twee gebieden op Maasvlakte 1 die ten onrechte niet meegenomen zijn als 'Havenindustriële complex'. (de Slufter en het gebied rond deNijlhaven). Verzoek om deze gebieden ook aan te duiden als 'Havenindustriële complex'.

Antwoord

- 4.1 De kaart ruimtelijke hoofdstructuur wordt geactualiseerd. EHS ten noorden van de Slufter is verwijderd.
- 4.2 De symbolen voor windenergie zijn weliswaar indicatief, maar worden om misverstanden te voorkomen verplaatst naar de rand van het havenindustriële complex.
- 4.3 Het havenindustriële complex op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur wordt aangepast.

Conclusie: De zienswijzen leiden allen tot aanpassing van de kaart.

5 *Programma mobiliteit; Binnenvaart*

- 5.1 Binnen het programma ontbreken de elementen 'beter benutten', 'blauwe golf verbindend' en 'ITS/verkeersmanagement'.
- 5.2 Het zoeken naar potenties van markt en logistieke concepten i.p.v. het ontwikkelen van ruimtelijke locaties ontbreekt.
- 5.3 Belang van initiatieven als Transferium Alblaserdam in 2015 en belang van minder vervoer via weg en meer via binnenvaart (en spoor) ontbreekt.
- 5.4 Verder ontbreekt het element van de verduurzaming van het transport. Bijvoorbeeld de stimuleringsregeling binnenvaart met betrekking tot NOx.

Antwoord

- 5.1 Beter benutten en dynamisch verkeersmanagement maken wel degelijk onderdeel uit van ons programma mobiliteit. Op welke wijze de provincie met deze DVM maatregelen op wegen en waterwegen verder zal gaan, wordt binnen het vervolg van Beter Benutten nader ingevuld. In het programma mobiliteit is hier een concrete actie voor benoemd in paragraaf 2.2.3. De provincie Zuid-Holland werkt aan het landelijke project 'blauwe golf verbindend' en ITS/verkeersmanagement' binnen het project Beter Benutten van de stadsregio Rotterdam.
- 5.2 In het Programma ruimte is ingegaan op locaties voor potentiële terminals. Terecht wordt opgemerkt dat er daarnaast ook aandacht moet zijn voor potenties voor markt en logistieke concepten. In het Programma ruimte zal dit gewijzigd worden.
- 5.3 Wij herkennen ons niet in het geschetste beeld. In het voorontwerp-VRM wordt ingegaan in op het logistiek-industrieel systeem langs rivieren en zware infrastructuur. Daarin worden de hoofdstromen van goederen en het havenindustriële complex, de greenports, de logistieke dienstverlening en de gerelateerde kenniscentra gebundeld. Het voorontwerp-VRM gaat daarvoor verder in op de belangrijke bijdrage van het netwerk van logistieke overslagpunten en het inzetten op de ontwikkeling van synchromodaal vervoer. Hieronder vindt u wat in het voorontwerp-VRM is opgenomen:
Voor de ontsluiting van de mainport is een netwerk van logistieke overslagpunten essentieel. Dat is onderdeel van het nationale kernnet. De provincie zet in op samenwerking met het bedrijfsleven en andere overheden in op de ontwikkeling van een keten van inlandterminals, aanvullen op en verbonden met de mainport Rotterdam. De bereikbaarheid van de terminals en bijbehorende bedrijventerreinen is daar onderdeel van. Naast de bestaande terminals in Alphen aan den Rijn, Ridderkerk en Alblaserdam en Gorinchem wordt voor de toekomst gekeken naar ontwikkelingsperspectieven voor de vaarwegen en knooppunten in Delft, Dordrecht, Gouda en Hoek van Holland.
De provincie wil de ontwikkeling van synchromodaal vervoer bevorderen, bij synchromodaal vervoer kan de verlader of vervoerder kiezen tussen verschillende vervoerssoorten.
- 5.4 Energietransitie is een belangrijk onderdeel van het Programma mobiliteit. In paragraaf 3.1 van het Programma mobiliteit doet de provincie hier concrete voorstellen voor. NOx maakt integraal onderdeel uit van de provinciale milieuplannen.

Conclusie: de zienswijze ad 5.2 leidt tot wijziging

Operationeel doel: Versterken van het (regionaal) logistiek netwerk; daar toevoegen:

“Naast locaties voor potentiële terminals, wordt ook gezocht naar potenties voor markt en logistieke concepten”.

6 *Programma mobiliteit; weg*

Recente studies wijzen uit dat dat er in de periode 2015-2020 capaciteitsproblemen ontstaan op het provinciale wegennetwerk van Voorne-Putten (de N57, en de N218 op de A15/N15). Het verdient aanbeveling om deze conclusies en te treffen maatregelen nu reeds op te nemen in de uit te voeren acties van het programma Weg.

Antwoord

Momenteel wordt gewerkt aan de capaciteitsvergroting van de A15 en de ongelijkvloerse kruising N218/N57. Tevens wordt de Blankenburgverbinding voorbereid. In het betrokken gebied komt veel nieuwe infrastructuur beschikbaar, waarmee knelpunten worden opgelost en het snel vastlopen van het verkeer wordt voorkomen. In de update van de NMCA in 2013 is geconstateerd dat er in 2028, met het gereedkomen van alle voorgestelde maatregelen, geen knelpunt meer bestaat op bovengenoemde trajectdelen.

7 *Programma mobiliteit; spoor en OV*

- 7.1 Het goederenvervoer over het spoor is onvoldoende benoemd. Er zijn de nodige uitdagingen, zoals het project Calandspoorbrug en het ook door de provincie Zuid-Holland onderschreven studievoorstel naar het upgraden van het goederenspoorvervoer Vlaanderen Rotterdam.
- 7.2 Voor een duurzame bereikbaarheid van stad en haven is een 'verenbeleid' gewenst. Om versnippering te voorkomen is een integraal vervoersnetwerk over water noodzakelijk. Het HbR ziet dit graag als concrete actie geformuleerd.
- 7.3 De veerverbinding Maassluis-Rozenburg dient met de huidige capaciteit gegarandeerd te zijn tot de opening van de Blankenburgtunnel, Daarna dient (ten minste) een permanente langzaam verkeer verbinding gegarandeerd te zijn.
- 7.4 De OV -bereikbaarheid van het Westelijk Havengebied vanuit Voorne Putten en vanaf de noordzijde is slecht. Er dient gestreefd te worden naar openbaar vervoer naar het Westelijk Havengebied vanuit zowel Voorne Putten als vanuit Hoek van Holland (dus inclusief de veerverbindingen). Hierbij kan een integratie van besloten vervoer en openbaarvervoer het uitgangspunt zijn.

Antwoord

- 7.1 De door het Havenbedrijf geschetste uitdagingen ziet de provincie op het gebied van spoor ook en naar onze mening zijn die voldoende in de VRM verwerkt. Ten aanzien van de Robellijn (als upgrade van het goederenspoorvervoer tussen Vlaanderen en Rotterdam) is een ruimtelijke reservering niet mogelijk omdat nog niet duidelijk is welke tracékeuze zal worden gekomen. In 2010 is de Robellijn om die reden niet in de PSV opgenomen. Er is wel voor gekozen om in de tekst van de VRM onze ambitie voor de Robellijn te formuleren.
- 7.2 De provincie heeft geen eigen verenbeleid, maar biedt financiële mogelijkheden aan veerexploitanten en wegbeheerders voor investeringen in renovatie of nieuwbouw van veerponten, evenals het verbeteren van veerinfrastructuur.
- 7.3 In het programma mobiliteit is opgenomen dat er een studie moet komen naar de toekomst van het veer Maassluis-Rozenburg. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de vorm van de concessie voor de periode van 2017 tot de opening van de Blankenburgverbinding.
- 7.4 Hiervan wordt kennisgenomen en aan de stadsregio Rotterdam gemeld als verantwoordelijke voor het regionale OV in dit gebied.

8 *Programma ruimte*

- 8.1 Par 2.2.1 - De transformatie binnen Stadshavens beperkt zich hoofdzakelijk tot het Merwe-Vierhavensgebied. Waalhaven Oost wordt in de kaart voor een deel aangemerkt als "transformatiegebied van bovenregionaal belang". Dit speelt echter niet in de komende structuurvisieperiode (Waalhaven blijft haventerrein), tevens is het gebied niet van bovenregionaal belang.
- 8.2 Par 2.2.4 - De drie bestemmingsplannen voor het havengebied die eind 2013 zijn vastgesteld bevatten geen geluidruimte-verdeelplan.
- 8.3 Par. 2.3.1 - In deze paragraaf ontbreekt in zijn geheel de modaliteit buisleiding. Zo ontbreekt ondermeer het benoemen en ruimtelijk reserveren van de pijpleidingencorridor Rotterdam - Antwerpen.
- 8.4 Par. 2.4 - Onderscheid wordt gemaakt in bedrijventerreinen en watergebonden bedrijventerreinen. RDM West wordt als bedrijventerrein gezien, dit moet echter gezien worden als watergebonden bedrijventerrein (aan de Heijshaven). Dat geldt ook voor Het Merwe-Vierhavensgebied, dat is voorlopig nog watergebonden.
- 8.5 Par 4.4. In deze paragraaf komt onvoldoende tot uitdrukking dat met name voor het HIC externe veiligheid een relevant thema is naast geluid en slagschaduw. Zie ook de opmerking hiervoor ten aanzien van paragraaf 4.3.1 van de Visie.
- 8.6 In Voornes Duin ligt een stiltegebied waar geluid vanuit de haven, met name industrie, kan "binnendringen". Onduidelijk is wat de betekenis is van de vage definitie "40 decibel". De status van "richtpunt" is dat hier alleen in zeer uitzonderlijke gevallen van kan worden afgeweken. Echter het richtpunt mag nimmer een beperking opleveren voor de ontwikkeling van het HIC binnen de daarvoor gestelde geluidgrenswaarden op basis van de Wet Geluidhinder.

Antwoord

- 8.1 Zie thema 9
- 8.2 Dit is juist; dit jaar wordt conform afspraak hierin voorzien met een facet-bestemmingsplan voor de bestemmingsplannen in het havengebied.
- 8.3 Het in paragraaf 2.3.1 noemen van de van Rotterdam naar Antwerpen lopende buisleidingstraat, die op de relevante bij de VRM behorende kaarten is aangegeven en waarbinnen de overheid eigenaar is van de grond zodat de beschikbaarheid van ruimte voor het leggen van nieuwe buisleidingen hier optimaal gewaarborgd is, biedt geen beleidsmatige meerwaarde.
- 8.4 Het past niet in onze kaartsystematiek om een en hetzelfde terrein en transformatiegebied te noemen en watergebonden bedrijventerrein. Zie thema 4.3 en thema 9..
- 8.5 Zie thema 8.
- 8.6 Dit wordt gerekend tot het gebiedseigen geluid, zie verder de provinciale milieuverordening.

9 Verordening Ruimte

- 9.1 Art. 2.1.3 – Bedrijven: Door de nieuwe formulering van deze regel wordt het makkelijker om woningen te realiseren op bedrijventerreinen. Dit staat haaks op het bepaalde in lid 1 dat elk bedrijventerrein bestemd moet worden voor de hoogst haalbare milieucategorie.
- 9.2 Art. 2.1.9 – Veiligheidszoning: In de voorgestelde regel wordt uitgegaan van een bebouwingsvrije zone van 25 en een toetsingszone tussen 25 - 40 meter. Onduidelijk is wat de aanleiding is voor deze beleidswijziging. Het verzoek is om de uitzondering voor het HIC door te trekken richting het oosten, hierdoor is de uitzondering ook van toepassing op Sluisjesdijkpier.
- 9.3 Art. 2.2.1 - Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie: Binnen het HIC is een gedeelte van de Landtong Rozenburg aangewezen als recreatiegebied rond de steden, vallend onder 'beschermingscategorie 2'. Op grond van het 2e en 3e lid van dat artikel. Deze aanwijzing miskent dat een gedeelte van het gebied, bedoeld en bestemd is voor havengerelateerde ontwikkelingen. Verzoek deze aanwijzing voor wat betreft de Landtong Rozenburg te schrappen. De Verordening Ruimte laat zeer veel interpretatieruimte voor de invulling van het begrip 'maatschappelijke tegenprestatie'. Lid 4 van artikel 2.2.1 beoogt die invulling te geven, maar laat veel ruimte voor nadere invulling door bevoegd gezag. Dit levert de nodige ongewenste rechtsonzekerheid. Gezien de bewoording van lid 5 van artikel 2.2.1 lijkt voor dit gebied tevens het compensatiebeginsel te gelden. De tekst van de Verordening Ruimte is hier niet in overeenstemming met de tekst van de ontwerpstructuurvisie, De Verordening Ruimte spreekt van 'recreatiegebieden in de Zuidvleugel', waar de structuurvisie het heeft over 'recreatiegebieden in de groenblauwe structuur'. de Landtong Rozenburg mag niet onder het compensatiebeginsel vallen. Wij verzoeken u tekst en kaartenblijlage hier op aan te passen.

Antwoord

- 9.1 Ook in de nieuwe verordening staat voorop dat het bestemmingsplan de hoogst mogelijke milieucategorie mogelijk moet maken. Woningen zijn alleen mogelijk als dat hiermee verenigbaar is. Dat is beperkt tot bedrijventerreinen met milieucategorie. Een bedrijventerrein waar categorie 4 of hoger mogelijk is, kan niet gecombineerd worden met woningbouw. Soms kan dit wel aan de randen van een bedrijventerrein met milieucategorie 4 of hoger, met name als daar al woningen aanwezig zijn (bijvoorbeeld bestaande lintbebouwing). Het gaat dan om een bedrijventerrein met een interne milieuzoning met aan de randen een lagere milieucategorie dan in het middengedeelte. Ook de geldende verordening biedt al de mogelijkheid om woningen toe te voegen op plekken waar al woningen aanwezig zijn.
- 9.2 In de geldende verordening is onderscheid gemaakt tussen kades waar zeeschepen langsvaren of afmeren en kades waar alleen binnenvaartschepen langsvaren of afmeren. In het laatste geval geldt een smallere bebouwingsvrije zone en een smallere toetsingszone. Het is niet meer nodig onderscheid te maken. Daarom geldt nu overal de smallere zone. Hierover heeft overleg plaatsgevonden met de betrokken partijen. Overeenkomstig het verzoek van Havenbedrijf zal de in artikel 2.1.9 opgenomen uitzondering voor het HIC worden uitgebreid naar het oosten, zodat ook de Sluisjesdijkpier er onder valt.
- 9.3 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit. Het klopt dat een (klein) gedeelte van de Landtong Rozenburg aangewezen en bestemd is voor havengerelateerde ontwikkelingen. Wij hebben vorig jaar ingestemd

met het bestemmingsplan Europoort Landtong. Dit is onvoldoende reden om de aanduiding recreatiegebied om de steden te schrappen voor het totale gebied van de Landtong. Zie thema 15.

Conclusie: De zienswijze ad 9.2 leidt tot aanpassing.

Op de kaartbijlage van de verordening wordt de aanduiding van het HIC in oostelijke richting vergroot, zodat ook de Sluisjesdijkpier er binnen komt te liggen.

B-28 Greenport Aalsmeer

1 Kaart Ruimtelijke hoofdstructuur

Verzoek om de Greenport Aalsmeer op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur aan te geven.

Antwoord

Mede op verzoek van de gemeente Nieuwkoop zal de greenport Aalsmeer op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur worden aangewezen.

B-29 CDA-fractie gemeente Kaag en Braassem

1 Proces

De positieve aanloop met het interactieve proces staat in schril contrast met de wijze waarop nu gereageerd kan worden op de ontwerp stukken. Het was bijna onmogelijk voor de fractie vast te stellen wat en waar de provincie van plan is nieuwe beleidskeuzes vast te stellen omdat het kaartmateriaal onvoldoende duidelijkheid bood.

Hiervan is kennisgenomen.

2 Schiphol

De problematiek van Schiphol betreffende geluids- en milieuhinder: specifieke aandacht gevraagd voor het dorp Leimuiden.

Antwoord

De provincie neemt via de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) deel aan de zogenaamde Alderstafel, net zoals ook de gemeente Kaag en Braassem via de BRS deelneemt aan deze tafel. Aan de Alderstafel praten bewoners, overheden en sectorpartijen samen over de toekomst van Schiphol. De Alderstafel maakt onder andere afspraken over hinderbeperking en de ligging van vliegroutes. De provincie bewaakt er de (overkoepelende) belangen van de Zuid-Hollandse gemeenten. Specifiek voor Leimuiden staat er een microklimaatproject op de agenda van de Alderstafel. Voor dit microklimaatproject onderzoekt de Tafel of de geluidhinder door middel van lokale wijzigingen in routes kan afnemen (zonder dat dit elders tot hindertoename leidt). De provincie zal het proces rondom dit microklimaat monitoren en zich inzetten voor een correcte afweging van maatregelen.

3 Sturingsfilosofie

Er wordt een interactief en flexibel beeld geschetst in de visie, maar dat wordt door de verordening en het Programma ruimte weer teniet gedaan.

Antwoord: zie thema 1

4 Bebouwingscontouren

Het loslaten van de rode contouren zorgt voor meer onduidelijkheid aan de voorkant en beperkt de bouw mogelijkheden in grote mate in de voorgestelde werkwijze. Behoud van de huidige contouren met als aanvulling de systematiek van het BSD. De juridische basis voor realisatie van de reeds bestuurlijk afgesproken bouwlocaties moet in de verordening worden opgenomen en van de maatschappelijke tegenprestatie voor bouwplannen die momenteel reeds binnen de rode contour vallen moet worden afgezien.

Antwoord: zie thema 2 voor contouren, BSD en bouwlocaties en thema 3 voor maatschappelijke tegenprestatie.

5 *Anticipeergebieden*

De gemeente Kaag en Braassem valt binnen de 'Zuidvleugel', en niet binnen het 'anticipeergebied' zoals u aangeeft op kaart

Antwoord

Kaag en Braassem valt inderdaad niet binnen het anticipeergebied Rijnstreek, zoals dat in het kader van het Actieplan bevolkingsdaling Rijk/IPO/NVG is begrensd. De kaart wordt hierop verbeterd. Overigens is ligging in de Zuidvleugel, zoals die is begrensd door Bestuurlijk Platform Zuidvleugel, geen criterium voor het al dan niet tot een anticipeergebied behoren in in het kader van het Actieplan bevolkingsdaling.

6 *Braassemerland*

De CDA-fractie gaat er vanuit dat u de kennelijke fout van het niet opnemen van de ontwikkellocatie Braassemerland herstelt, in overeenstemming met het Regionale Woningbouwprogramma Holland Rijnland en de genomen provinciale besluiten over deze taakstelling in de transformatie.

Antwoord

De locatie Braassemerland was in het ontwerp-Programma ruimte al opgenomen op de kaart met woningbouwlocaties groter dan 3ha. In het definitieve Programma ruimte wordt voor de duidelijkheid een lijst met de namen van de locaties toegevoegd.

7 *Leefbaarheid en vitaliteit van kernen in het Groene Hart*

De fractie spreekt haar ongerustheid uit over dit onderwerp

Antwoord: Zie thema 5 en 10.7

8 *Ladder voor duurzame verstedelijking*

Elke ontwikkeling moet voldoen aan een provinciaal geaccepteerde woonvisie en zolang deze er nog niet is zal de mogelijkheid gebaseerd moeten worden op de globale WBR cijfers in combinatie met de BP. Dit werkt onzekerheid over de haalbaarheid van plannen in de hand. Het is onduidelijk wat onder 'nieuwe stedelijke ontwikkeling' wordt verstaan. Het lijkt er nu op dat ook reeds bekende plannen wederom op haalbaarheid moeten worden getoetst.

Antwoord

De ladder voor duurzame verstedelijking vereist dat plannen passen binnen een actuele regionale behoefte. Wij specificeren wat wij daaronder verstaan: opgenomen zijn in een aanvaarde regionale woonvisie of anders passen binnen de voor de gemeente berekende WBR c.q. BP. Met die specificatie wordt maximale duidelijkheid gegeven voor wat de provincie verstaat onder passen binnen de behoefte. Zie thema 2 voor wat betreft reeds bekende plannen.

9 *Ontwikkelingen buiten BSD*

- 9.1 De mogelijkheden en projecten voor de maatschappelijke tegenprestatie dienen gekwantificeerd en nader omschreven te worden. Voor bestaande projecten moet afgezien worden van de maatschappelijke tegenprestatie
- 9.2 Er dient afgezien te worden van de gebiedscategorisering en vastgehouden te worden aan de recentelijk opgestelde gebiedsprofielen.
- 9.3 Tweede bedrijfswoningen dienen toegestaan te worden zodra de noodzaak hiervoor wordt aangetoond.
- 9.4 Een uitzondering van de maatschappelijke tegenprestatie dient gemaakt te worden ten aanzien van intensieve veehouderijen binnen BSD.

Antwoord

- 9.1 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit
- 9.2 Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

- 9.3 Gelet op de beschikbaarheid van moderne toezichts- en bewakingsapparatuur is de provincie van mening dat een tweede bedrijfswoning bij een agrarische bedrijf in principe niet nodig is. De ervaring leert dat een tweede bedrijfswoning vrijwel altijd weer wordt afgestoten naar de burgersector. Mocht er toch behoefte bestaan om in de nabijheid van het bedrijf te wonen, dan zijn er –mede door de toenemende schaalvergroting in de landbouw- vrijwel altijd woningen te vinden op redelijke afstand van het bedrijf.
- 9.4 Als een nieuwe ontwikkeling op een agrarisch bedrijfsperceel past binnen de aard en schaal van het gebied en voldoet aan de relevante richtpunten van de Kwaliteitskaart, dan geldt dat die ontwikkeling als 'inpassen' wordt beschouwd. De systematiek is aangepast, waardoor onder andere alleen bij ontwikkelingen die moeten worden aangemerkt als 'aanpassen' of 'transformeren' sprake zal zijn van aanvullende ruimtelijke maatregelen (bijvoorbeeld de sloop van leegstaande bebouwing of het aanbrengen van beplanting of andere landschapselementen). De ligging binnen of buiten BSD doet daarbij niet terzake.

10 *Glastuinbouw*

- 10.1 De afwijkingsmogelijkheid zoals is opgenomen voor Westland/Oostland dient ook voor andere gemeenten opgenomen te worden, mits op basis van onderzoek is aangetoond dat het initiatief haalbaar en gewenst is binnen de greenport.
- 10.2 De CDA-fractie stelt voor om een regeling 'sierteelt voor sierteelt' of 'glas voor sierteelt' te introduceren, aangezien dit voor een grote landschappelijke meerwaarde kan zorgen.

Antwoord

- 10.1 De provincie staat open voor een gesprek over dit onderwerp maar zal eerst het vraag-aanbod onderzoek en de daaruit voortkomende ontwikkelstrategie van de Greenport Aalsmeer afwachten.
- 10.2 Een dergelijke regeling maakt thans geen onderdeel uit van het ontwerp dat ter visie heeft gelegen en kan dus niet bij de vaststelling nog worden toegevoegd. Om hierover een goede afweging te maken is ook een onderzoek naar nut en noodzaak alsmede de landschappelijke consequenties nodig.

11 *Recreatie*

De CDA-fractie is van mening dat recreatieve ontwikkelingen buiten BSD mogelijk gemaakt moeten worden, mits ruimtelijk passend. In de visie moeten locaties aangegeven worden waar intensieve recreatie wordt voorgestaan.

Antwoord

De ontwerpen van deVRM en VR bieden de mogelijkheid voor recreatieve ontwikkelingen buiten BSD. Locaties voor nieuwe intensieve recreatieve ontwikkelingen worden niet in de VRM aangegeven. Initiatieven hiervoor zullen van gebiedspartijen moeten komen. De ontwikkelingsmogelijkheden zijn afhankelijk van de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke.

In paragraaf 3.2.4. van de ontwerp-visie is aangegeven dat nieuwe bebouwing in de groene ruimte, bijvoorbeeld voor verblijfsrecreatie, jachthavens en nieuwe landgoederen, mogelijk is indien de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden of verbeterd. Dit is uitgewerkt in artikel 2.2 van de ontwerpverordening ruimte.

12 *Detailhandel*

Voorgesteld wordt om de centra van Leimuiden en Roelofarendsveen als 'te optimaliseren' aan te merken in het Programma ruimte, of de regels omtrent detailhandelcentra aan te passen.

Antwoord: Zie thema 4

13 *Veenderveld 2*

De CDA-fractie verzet zich tegen de onverkorte benoeming van Veenderveld 2 als HMC terrein.

Antwoord: Zie thema 10.3 Veenderveld 2

14 *Zorgen om OV in landelijk gebied*

Er dient aandacht te zijn voor het doelgroepenvervoer en de kansen op goede wijze te benutten om zo de bereikbaarheid veilig te stellen.

Antwoord: Zie thema 6

15 *Overgangsregeling en planschade*

Er dient een nadere toelichting opgenomen te worden met betrekking tot de uitwerkingsplicht en de daarbij mogelijke planschade.

Antwoord: Zie thema 11

B-30 VNO NCW - west

1 *Sturingsfilosofie*

De door de provincie beleden flexibiliteit en ontwikkelingsruimte worden teniet gedaan door de regelgeving in programma en verordening

Antwoord: Zie thema 1

2 *Functiemenging*

VNO-NCW West is geen voorstander van de vermenging van woon- en werklocaties op bedrijventerreinen. Functiemenging op bedrijventerreinen met alleen bedrijven met categorie 1 en 2 kan overwogen worden,

Antwoord

Goed dat uw zienswijze de mogelijkheid die de provincie biedt voor functiemenging voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2 onderschrijft. Voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 3 is functiemenging alleen mogelijk wanneer de belangen van bedrijven niet worden geschaad. Mogelijke verdringing van bedrijven uit categorie 3 moet voorkomen worden, mede daarom zal in de VRM-monitor aandacht zijn voor dit onderwerp. Ook op het organisch verkleuren van bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2 zal de VRM-monitor in gaan.

3 *Bedrijventerreinen*

Verzoeken om de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen niet te belemmeren als daar vraag naar is. Hier geldt: laat de economie en werkgelegenheid leidend zijn voor het ruimtelijke beleid.

Antwoord

Qua programmering is er voor bedrijventerreinen in 2030 een redelijk evenwicht tussen vraag en aanbod. Het kwalitatieve en kwantitatieve tekort in de regio Rijnmond kan worden opgevangen in naburige regio's, met name in Midden-Holland Noord (Zuidplaspolder) en Drechtsteden. Voor plancapaciteit (zacht en hard aanbod) bedrijventerreinen voor locaties buiten het BSD is er een indicatieve kaart opgenomen in het Programma ruimte. Deze locaties kunnen alleen in ontwikkeling worden gebracht wanneer de LvDV aantoont dat de actuele behoefte alleen op die uitleglocaties kan worden ontwikkeld (1^{ste} en 2^{de} trede).

4 *HMC kan ook op bestaande terreinen*

Uitgangspunt moet zijn dat HMC bedrijvigheid op gewone bedrijventerreinen een plek kan behouden en/of vinden. De provincie stelt in haar ruimtelijke orderingsbeleid dat bestemmingsplannen bedrijven uit de hoogste milieucategorie passend bij de omgeving mogelijk moeten maken. Hierbij zal specifieke aandacht worden besteed aan bedrijven vallend onder de milieucategorieën 3.1 en hoger. De beleidsruimte is er dus. Dit betekent wel dat er geen woningen of andere milieugevoelige objecten worden gebouwd op korte afstand van bedrijventerreinen.

Antwoord

Het belang van HMC bedrijvigheid wordt in de VRM onderschreven, in de verordening wordt dit vervolgens beschermd. We zien uw reactie als ondersteuning van deze werkwijze.

5 *Kantorenbeleid*

Voor een verbetering van de kantorenmarkt is stevige regie van de provincie gewenst. Er moet een beperkt aantal concentratiegebieden aangewezen worden, verouderde kantorenlocaties moeten aangepast worden aan de hedendaagse eisen of een andere bestemming krijgen en er moeten bovengemeentelijke allianties gesloten worden om transformatie een kans te geven.

Antwoord

Met de VRM hebben wij ons concentratiebeleid voor nieuwe Kantoren, ook op lange termijn verder aangescherpt. We constateren dat wij op dit punt op één lijn zitten. In de VRM hebben wij in de voorwaardescheppende sfeer nieuwe initiatieven genomen o.a transformatie en mogelijkheden tot menging met wonen. (zie thema 4) .

6 *Greenport*

Verzoek steun voor een krachtig tuinbouwcomplex expliciet in de visie uit te spreken.

Antwoord

Geheel mee eens; dat blijkt ons inziens duidelijk uit ons beleid.

7 *Verspreide glastuinbouw*

Volgens de visie komt verspreid glas in aanmerking voor sanering. VNO-NCW West acht het belangrijk dat bij sanering de betreffende bedrijven de mogelijkheid krijgen elders verder te gaan of tegen acceptabele voorwaarden uitgekocht te worden. Verzoek in de visie hieromtrent uitgangspunten op te nemen.

Antwoord

In het Programma ruimte staat als operationeel doel geformuleerd: Door sanering van verspreide glastuinbouw de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied verbeteren. Instrumenten die de provincie hiervoor inzet zijn de maatschappelijke tegenprestatie (voorheen: Ruimte voor ruimte), Glas voor glas en subsidie. Saneringen die leiden tot verplaatsing van bedrijven, dragen bij aan de concentratie van glastuinbouwbedrijven, waarbij ook duurzaamheidsvoordelen zijn te behalen.

8 *Ontwikkeling in landelijke gebieden*

Bedrijven in het landelijk gebied behoren de mogelijkheid te hebben zich te ontwikkelen. De door de provincie gewenste ontwikkeling om niet-agrarische bedrijvigheid slechts 10% uitbreidingsruimte te bieden toont een gebrek aan creativiteit om economie en ecologie met elkaar op één lijn te brengen. Verzoek dit standpunt te herzien.

Antwoord

In art. 2.2.4. wordt een uitbreiding met max. 10% van niet-agrarische bedrijvigheid buiten bestaand stads- en dorpsgebied tot de categorie inpassing gerekend. Uitbreiding met meer dan 10% wordt beschouwd als aanpassing dan wel transformatie. Aldus wordt verband gelegd met het handelingskader ruimtelijke kwaliteit, dat in de verordening terugkomt in art. 2.2.1. Daarin is geregeld dat hoe groter de ruimtelijke impact van een ontwikkeling is, des te meer eisen vanuit ruimtelijke kwaliteit aan de orde zijn. Het is niet zo dat meer dan 10% uitbreiding uitgesloten is, zoals u in uw zienswijze verwoordt. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit wordt overigens aangepast. Zie hiervoor thema 3.

9 *OV-beleid en Rotterdam - The Hague Airport*

Afspraken en betere samenwerking tussen vervoerders en overheden maakt het voor het bedrijfsleven makkelijker om collectieve contracten af te sluiten en hun werknemers makkelijk gebruik te laten maken van het openbaar vervoer. VNO-NCW West hoopt dat er mogelijkheden komen om Rotterdam The Hague Airport uit te breiden met bestemmingen die voor het bedrijfsleven van belang zijn, zodat het vliegveld zich kan ontwikkelen als een echt zakenvliegveld.

Antwoord

Van beide standpunten is goed kennisgenomen. Het doel van de provincie is de versterking van het zakelijk profiel van de luchthaven.

10 *Verordening Ruimte*

De Verordening zou zoveel mogelijk moeten zijn gebaseerd op doelvoorschriften, en niet - zoals nu gebeurd is - op middelvoorschriften. Verzoek om de vrijstellingsmogelijkheden toe te kennen aan Gedeputeerde Staten, zodat bestuurlijke procedures tot een minimum beperkt kunnen worden

Antwoord

In de ontwerpverordening zijn waar mogelijk doelbepalingen opgenomen. Een voorbeeld is het artikel over de Ecologische Hoofdstructuur. Ook het nieuwe handelingskader ruimtelijke kwaliteit biedt ruimte voor een afweging op lokaal niveau. Echter, niet alle onderwerpen lenen zich echter voor vertaling in doelvoorschriften. Een voorbeeld is het locatiebeleid voor kantoren en detailhandel. Het is niet mogelijk locatiebeleid te voeren, zonder verbod op ontwikkelingen buiten die locaties.

De ontwerpverordening bevat een algemene ontheffingsmogelijkheid (artikel 3.1). Toepassing daarvan ligt in handen van Gedeputeerde Staten. De afwijkingsbepalingen die zijn opgenomen in de verordening biedt het gemeentelijk bevoegd gezag om gemotiveerd af te wijken van de verordening. Tussenkomsst van Gedeputeerde Staten is dus niet nodig. Wel kunnen Gedeputeerde Staten zo nodig een zienswijze indienen als de gemeente bij toepassing buiten de verordening treedt of als de gemeente toepassing onvoldoende motiveert. Zie verder thema 1 (sturingsfilosofie).

B-31 PVDA Hoeksche Waard

1. *Integraliteit*

Vraagtekens bij de integraliteit van de visie: de toevoeging van mobiliteit aan het thema ruimte is voor de PvdA onvoldoende om van een integrale benadering te kunnen spreken. Gemist wordt een visie op leefbaarheid vooral met betrekking tot de kleine kernen op het platteland. Ook wordt een verbinding naar de drie grote decentralisaties in het sociaal domein gemist.

Antwoord

De VRM bevat geen algemene visie op de leefbaarheid van kleine kernen op het platteland. In de kleine kernen in Zuid-Holland is de leefbaarheid volgens de landelijke leefbaarheidsmonitor zeer goed. De waardering van inwoners voor de meeste aspecten van leefbaarheid is groot. Dan gaat het om woningvoorraad, publieke ruimte, sociale samenhang, veiligheid en nabijheid van natuur. Naar onze overtuiging is er niet sprake van een algemeen leefbaarheidsprobleem in kleine kernen, wel benoemen we concreet de uitdagingen die er zijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de woonzorgopgave, het beheer van de woningvoorraad en de herziening van de winkelstructuur. Wij bezien met gemeenten gebiedsgericht wat de inzet hierop kan zijn, zoals aangegeven in par. 2.2.1 visie.

De Hoeksche Waard is, gesteund door de provincie en het ministerie van BZK, al actief aan de slag met het anticipatieprogramma bevolkingsdaling. Daarmee wordt vooruitgelopen op de effecten van de demografische veranderingen op zaken als leefbaarheid en sociaal-economisch vitaliteit. Inmiddels heeft de regio samen met enkele maatschappelijke organisaties het Pact van de Waard afgesloten. In dat Pact zijn concrete opgaven opgenomen waarmee de betrokken partijen aan de slag willen gaan en die beogen de Hoeksche Waard robuust te maken voor de veranderingen in de bevolking die er de komende jaren op de regio af zullen komen.

2 *Sturingsfilosofie*

De PVDA is niet overtuigd van een meerwaarde van deze nieuwe wijze van ruimtelijke sturing, nut en noodzaak van het meer en meer overlaten aan marktpartijen van de ruimtelijke ontwikkelingen in ons landschap achten zij onvoldoende aangetoond. Het loslaten van de Rode Contouren en uitsluitend nog te sturen op kwaliteit biedt geen enkele garantie voor een zorgvuldig gebruik van de schaarse open ruimte in ons gebied.

Antwoord: zie thema 1 en 2

3 *Bedrijventerreinen*

Ook in de Hoeksche Waard is sprake van een overcapaciteit aan woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. Daarom verbazing over het standpunt van gedeputeerde Veldhuijzen ten aanzien van de binnendijs gelegen gronden van de Suikerunie in de gemeente Binnenmaas. Toevoeging van nog meer areaal bedrijventerrein lijkt ons niet logisch. De in de Visie ruimte en mobiliteit vermelde noodzakelijke reductie van de overcapaciteit is nog onvoldoende uitgewerkt.

Antwoord

Op dit moment worden er nadere onderzoeken uitgevoerd en vindt er overleg plaats tussen regio, gemeente Binnenmaas en provincie om tot nadere afstemming te komen over de bedrijventerreinenprogrammering en de Suiker Unie. Indien mogelijk worden de uitkomsten van de onderzoeken en het overleg meegenomen bij het vaststellen van de VRM

4 *Afstemming visie en verordening*

De PVDA is van mening dat Visie ruimte en mobiliteit en de daarbij behorende verordening beter op elkaar afgestemd dienen te zijn.

Antwoord

In de zienswijze wordt niet aangegeven op welke punten de visie en de verordening niet goed op elkaar aansluiten. In het Programma ruimte zijn de strategische doelen uit het de Visie ruimte en mobiliteit uitgewerkt in operationele doelen. Daarbij is aangegeven voor welke operationele doelen, regels worden opgenomen in de Verordening ruimte. Visie en verordening zijn geheel andere instrumenten. De visie heeft een strategisch karakter en heeft daarmee een ander abstractieniveau dan de verordening, die concrete regels voor bestemmingsplannen bevat. Zie verder thema 1 (sturingsfilosofie).

B-32 Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen-West

1 *Schelluinen-West, grens BSD*

Verzoek om ook de tweede fase van het bedrijventerrein onder het BSD aan te geven. Nu ligt het gebied binnen beschermingscategorie 2 terwijl er al veel is vastgelegd in bestemmingsplannen en afspraken. Ook zijn er al veel investeringen gedaan.

Antwoord

Zie thema 2. Uw veronderstelling dat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn binnen de vastgestelde contour van het "bestaande stads- en dorpsgebied" is onjuist. Bouwen buiten het BSD is mogelijk, indien wordt voldaan aan de voorwaarden van de ontwerpverordening ruimte. Omdat het bij Schelluinen-West gaat om een geldend bestemmingsplan, kan dit plan op de normale wijze worden uitgevoerd.

Zie thema 4.3. Het bedrijventerrein Schelluinen west is inderdaad per abuis niet opgenomen op kaart in de ontwerp-stukken. Het terrein wordt als reservering toegevoegd op de kaart in het Programma ruimte.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

B-33 Regionaal Economisch Overleg Zuid-Holland-Zuid

1 *Bedrijventerreinen*

- 1.1 De bedrijventerreinenkaart van de verordening en die van de indicatieve bedrijventerreinreserveringen zijn niet erg duidelijk. Wellicht dat ook een aantal aanduidingen van droge en natte terreinen nog mist.
- 1.2 Voor het behoud van doorgaande provinciale vaarroutes is een vrijwaringzone aangegeven; bescherming van de bereikbaarheid per binnenvaartschip voor niet-provinciale vaarwegen, de grote (= doorheen heel ZHZ) en kleinere (bijv. Leerdam) is evenzeer een belangrijk aandachtspunt in de doorontwikkeling naar een duurzame economie. Verzoek om alle belangrijke vaarwegen op de kaart te zetten van de VRM en in

de regels ook de kleinere vaarwegen expliciet te beschermen tegen ingrepen die leiden tot zgn. 'dood vaarwater'

- 1.3 Verzoek om ook particuliere bedrijven de mogelijk geven om een ontheffing te vragen. E.e.a. via de gemeente maakt zaken nodeloos complex.
- 1.4 Nadere aandacht gevraagd voor de vele (deel-)regionale grensoverschrijdende effecten van de ontwikkeling van de economie in Zuid-Holland Zuid en ook voor de ruimtelijke effecten op de bestaande bedrijventerreinen, die evenzeer vragen om (verdere) aanpassingen van bestemmingsplannen.

Antwoord

- 1.1 Zie thema 4.3; De verordeningskaart en de kaart behorend bij het Programma ruimte komen te vervallen. Voor locaties buiten BSD wordt op de indicatieve kaartmet zachte locaties ook de harde locaties opgenomen.
- 1.2 Voor de bescherming van de belangrijke functie van de vaarwegen in Zuid-Holland is het inderdaad belangrijk dat vaarwegen die een rol spelen voor de binnenvaart (met CEMT klasse aanduiding), op de kaart worden gezet met een vrijwaringszone.
- 1.3 In de Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat de ontheffing wordt aangevraagd door Burgemeester en Wethouders. Het is niet mogelijk hier van af te wijken. De Verordening ruimte bevat regels die zijn gericht op gemeentelijke bestemmingsplannen. De regels zijn dus niet rechtstreeks op particulieren gericht. Een ontheffingsmogelijkheid voor particulieren zou daarom onlogisch zijn. De provincie zou de gemeente daar mee voor de voeten lopen.
- 1.4 Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

2 *Alblasserwaard Vijfheerenlanden*

In de Regionale bedrijventerreinenstrategie Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zijn naast Groote Haar, Het Oog in Hardinxveld-Giessendam - als locatie voor de regionale ruimtebehoefte - en Meerkerk Zuid – als reservelocatie – opgenomen voor de periode tot 2030. Van deze drie locaties ontbreken Het Oog en Meerkerk Zuid in de VRM. Verzocht wordt om deze omissies te herstellen. Leerdam vraagt om de bereikbaarheid voor grondstoffenvervoer over de Linge.

Antwoord

In de Transformatievisie Merwedezone is opgenomen dat de strategische ruimte van Het Oog voor de periode na 2015 kan worden benut voor wonen en werken. De ontwikkeling van deze strategische ruimtes wordt afhankelijk gesteld van de behoefte na 2015 en de door regio's opgestelde strategie.

In de in december 2012 vastgestelde Regionale Bedrijventerreinstrategie 2013-2030 is een behoefte aan nieuwe ontwikkeling opgenomen van 42 ha. Het bedrijventerrein Gorinchem-Noord/Groote Haar neemt hiervan 37 ha. voor haar rekening. Daarnaast in een bedrijventerreinontwikkeling in Het Oog voorzien van 5 ha. Over opzet en inrichting van het terrein vindt op ambtelijk niveau overleg plaats tussen gemeente en provincie. Om deze reden kan op kaart een ontwikkelingsaanduiding voor bedrijventerrein in het (Hardinxveld-Giessendamse) deel van Het Oog worden opgenomen voor een bedrijventerrein van maximaal 5 hectare.

De ontwikkeling van bedrijventerrein Meerkerk-Zuid is in dit verband een reservelocatie. Er is daarom geen aanleiding deze locatie in de VRM op te nemen.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van kaart ontwikkelingsaanduiding aangeven bij Hardinxveld-Giessendam in het Oog

3 *Drechtsteden*

Voor de Drechtsteden wordt een overschot aan bedrijventerreinen berekend van zo'n 40 ha. Deze berekening is gebaseerd op de regionale ruimtebehoefte. Indien rekening wordt gehouden met het tekort aan bedrijventerreinen in de aangrenzende Rijnmondregio en de beoogde opvangtaak van de Drechtsteden (m.n. Dordtse Kil IV), dan is naar verwachting de totale plancapaciteit – hard en zacht – in deze regio nodig. Deze bovenregionale opgave wordt in de tekst van de Visie ruimte en mobiliteit genoemd, echter het van toepassing verklaren van de verstedelijkingsladder voor DK IV spoort hier niet mee.

Antwoord

Qua programmering is er voor bedrijventerreinen in 2030 een redelijk evenwicht tussen vraag en aanbod. Het kwalitatieve en kwantitatieve tekort in de regio Rijnmond kan en moet worden opgevangen in naburige regio's, met name in Midden-Holland Noord (Zuidplaspolder) en Drechtsteden. Ondanks dat is de LvDV een vereiste voor elke nieuwe uitleglocatie om te beoordelen of een nieuwe locatie in ontwikkeling genomen kan worden. De eerste trede van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking gaat om het bepalen van de regionale behoefte, wanneer dit passend is kan de uitleglocatie door naar de 2 trede.

4 *Hoeksche Waard*

Het is een feit dat in de Hoeksche Waard het kwantitatieve aanbod de verwachte vraag overstijgt, maar in kwalitatief opzicht ligt het genuanceerder. De regio wil met de bestaande planvoorraad een breed aanbod aan kwalitatief verschillende terreinen bieden en hiermee een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers. Hiermee kan de Hoeksche Waard ook ruimte bieden aan regio's waar een tekort aan bedrijventerreinen is geraamd;

Antwoord: Zie thema 4

5 *Goeree-Overflakkee*

De kwantitatieve bedrijventerreinopgave in de ontwerpvisie voor deze gemeente is met uitfasering oplosbaar. Er is in de VRM wel nog verdere aandacht nodig voor kwalitatieve aspecten en voldoende flexibiliteit nodig voor uitwerking van deze opgave op het eigen grondgebied van de gemeente. De gemeente zal daartoe in 2014 een nieuwe strategische visie bedrijventerreinen uitbrengen en aangeven welke prioriteiten zij hierin stelt.

Antwoord: zie thema 4

6 *Kantoren*

Het is belangrijk dat de provincie bij de afronding van uw visie de beschikbare kantorenvisies van de Drechtsteden en Alblasserwaard Vijfheerenlanden als uitgangspunt neemt.

Antwoord

Allereerst complimenten wij u voor de goed uitgewerkte strategie voor de Drechtsteden en de wijze waarop een groot aantal partijen daarbij is betrokken. Belangrijk in de strategie is de nadruk op het terugbrengen van de plancapaciteit, het beheersen van de planvoorraad nieuwe kantoren, het beheer van de bestaande voorraad/leegstand en de jaarlijkse afspraken daarover met marktpartijen. In de strategie missen wij wel een scherpere keuze voor een beperkt aantal voorkeurlocaties waar groei mag plaatsvinden. U komt tot zes voorkeurlocaties: Stations/centrum locaties Zwijndrecht en Dordrecht, stations,- en snelweglocaties Stationspark II in Sliedrecht, vooral snel,- autoweglocatie Amstelwijk in Dordrecht, en twee themaparken Gezondheidspark en Leerpark in Dordrecht.

Bij onze consultatie van marktpartijen, uitgevoerd door adviesbureau Stec, wordt het belang van een beperkt aantal voorkeurslocaties steeds benadrukt. Uw voorkeurslocaties in Zwijndrecht (Station) en in mindere mate Stationspark II in Sliedrecht zien wij eerder als locaties waarbij de focus ligt op het terugbrengen van de planvoorraad nieuwe kantoren en van de bestaande voorraad/leegstand door transitie naar andere functies. De ontwikkeling van het Maasterras binnen de looptijd van deze structuurvisie achten wij ongewenst, gezien de verwachtingen van de kantorenmarkt.

Met betrekking tot uw voorkeurslocaties Leerpark en Gezondheidspark geeft de verordening VRM alleen mogelijkheden voor ontwikkelingen van functie gebonden kantoren en zelfstandige kantoren tot 1.000 m². Volgens onze gegevens is het geplande kantoren in Papendrecht een zelfstandige kantoortoewijding van ruim boven de 1000 m² op een nat bedrijventerrein, geschikt voor hmc, maar niet voor de voorgenomen kantorennieuwbouw. Wat betreft de geplande kantoren in Hendrik-Ido-Ambacht. Voor zover het in Hendrik-Ido-Ambacht gaat om bedrijfskantoren conform de VRM zijn daar geen bezwaren tegen, wel tegen de planontwikkeling van zelfstandige kantoren groter dan 1.000m².

Neemt niet weg dat de door u voor de Drechtsteden toegestane kantoortoewijdingen mogelijk zijn, indien die passen binnen een door de provincie aanvaarde regionale kantorenstrategie voor Zuid-Holland Zuid. Deze strategie moet uitgaan van de provinciaal bepaalde regionale randtotalen. Zie ook Thema 4.2.

7 *Detailhandel*

In het ontwerp-Programma ruimte zijn voor Zuid-Holland Zuid acht PDV-locaties opgenomen. Met de vaststelling van de Regionale Structuurvisie en Beleidsplan PDV Zuid-Holland Zuid is het aantal PDV-locaties in het REO ZHZ teruggebracht van acht naar drie, t.w. Nijverwaard in Sliedrecht, Dordrecht (Mijlweg) en Gorinchem (Spijkse Poort). De vijf overige (voormalige) PDV-locaties behouden overigens wel hun lokale functie voor perifere detailhandel.

Verzoek om beperkte/kleinschalige ontwikkelingen op de niet tot de provinciale hoofdstructuur behorende winkelcentra (de overige locaties) via maatwerk mogelijk te maken. Tevens zal er aandacht moeten zijn op de sturing van de eventuele afbouw van de onderkant van het verzorgingsniveau, zoals buurtcentra, strips en verspreid aanbod

Antwoord: zie thema 4

8 *Ladder voor duurzame verstedelijking*

Verzoek om mede in de Verordening ruimte helderheid te verschaffen hoe om te gaan met de eerste trede van de Ladder voor duurzame verstedelijking. Dit mede in het licht van de discussie over de tekst en toepassing van artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro, en over strijdigheid met de Europese Dienstenrichtlijn.

Antwoord: zie thema 4

9 *Internet afhaalpunten*

De keuze waar (internet)afhaalpunten te vestigen gebeurt op basis van beleidsmatige keuzes in de voorzieningestructuur in een gemeente of regio.

Antwoord: zie thema 4

10 *Plattelandsontwikkeling*

Een groot deel van Zuid-Holland Zuid bestaat uit platteland. Het is belangrijk dat er economisch perspectief is voor het platteland om de leefbaarheid te garanderen. Er moet ruimte zijn voor agrarische ontwikkelingen. Ook moet er ruimte zijn voor natuurbeheer, zorgvoorzieningen en recreatief-toeristische voorzieningen en activiteiten. De Hoeksche Waard zoekt bijvoorbeeld met de doorontwikkeling van innovatieve landbouw aansluiting bij o.a. biobased economie. De VRM moet de regionaal gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Antwoord

Wij kunnen ons hierin vinden. Het benutten van de kansen voor economisch perspectief, passend bij de demografische ontwikkeling en geografie van het gebied, komen aan de orde in par. 2.2.1 resp. 3.2.1. De VRM geeft meer ruimte voor transformaties, aanpassingen en inpassingen in de groene ruimte waarbij de ruimtelijke kwaliteit wordt behouden of verbeterd.

11 *Spoorwegen*

Pleidooi om de Intercity-status van Dordrecht op te nemen in het beleid. Dat is niet alleen van belang voor Dordrecht e.o. maar ook voor de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. De functionaliteit van de Merwede-Lingelijn is er in grote mate van afhankelijk. De Robellijn is van belang voor de externe veiligheid in de Drechtsteden. Verzoek om deze verbindingen goed te borgen.

Antwoord

De door het rijk aangekondigde verminderde intercitybediening van Dordrecht heeft zeker niet de steun van de provincie. Het is een gezamenlijk besluit van de staatssecretaris van IenM en NS om in de toekomst het aantal Intercitytreinen op Dordrecht CS te verminderen. De provincie benadrukt dat niet is voorzien dat station Dordrecht haar Intercitystatus zal verliezen, hierover hoeft dan ook geen pleidooi te worden opgenomen in het programma mobiliteit. De lobby van de provincie is erop gericht om de Intercitybediening van Dordrecht op niveau te houden. Hierbij heeft de provincie zowel aandacht voor de positie van Dordrecht in het HOV-netwerk van de Zuidvleugel als voor de economische positie van de Drechtsteden als geheel. Deze signalen zijn al meermalen overgebracht

op zowel NS, de staatssecretaris van IenM als de Tweede Kamer. Er is in het Bestuurlijk overleg MIRT van november 2013 concreet afgesproken met de staatssecretaris van IenM om de effecten te monitoren en naar aanleiding daarvan het gesprek aan te gaan over te nemen maatregelen. Als dit leidt tot exploitatieverliezen op de MerwedeLingeLijn stelt de provincie zich op het standpunt dat het veroorzakersbeginsel moet worden toegepast.

B-34 Vereniging Regio Water (VRW)

1 Afstemming over BRTN met overheden

Veel ingewikkelde vraagstukken over BRTN en andere gewenste vaarroutes kunnen niet uitsluitend worden overgelaten aan 'de markt' en vragen nu eenmaal regie van (samenwerkend) decentraal bestuur in het belang van bewoners, bedrijven en bezoekers in een internationaal hoogwaardig vestigingsklimaat. Verzoek dit in het beleid te verwerken. Veranker dus in ieder geval de BRTN – norm in het eigen provinciaal beleid en werk gezamenlijk met andere provincies aan brede landelijke borging hiervan.

Antwoord: zie thema 13

2 Ruimtelijke hoofdstructuur

De VRW ziet dat het waternetwerk in deze delta een essentiële economische vestigingsfactor is voor het fijnmazig stedelijk systeem en het logistiek-industrieel systeem van mainport en greenports. Juist vanwege de recreatieve kwaliteit. De VRW zou deze dominante ruimtelijk-toeristisch-economische structuur als derde willen toevoegen, juist als basis en drager voor ruimtelijke kwaliteit, ook omdat deze elkaar onderling versterken. Dit past bij de uitgangspunten om de belevingswaarde, de toekomstwaarde en de gebruikswaarde te verbinden in de breedte van uw structuurvisie.

Antwoord

Wij delen uw standpunt dat het waternetwerk een belangrijke drager is voor ruimtelijke kwaliteit, recreatieve beleving en het vestigingsklimaat. Dit aspect komt in de VRM bv. tot uitdrukking in de kwaliteitskaart en de bijbehorende richtpunten en in par. 4.2.1., waarin het waternetwerk specifiek aandacht krijgt. Wij vinden dat dit in de VRM hiermee voldoende is geborgd.

3 Decentralisering naar lokale overheden

Recreatief economische ontwikkelingen kunnen een kwaliteitsimpuls zijn voor het gebied langs de vaarwegen. Deze ontwikkelingen ook langs provinciale vaarwegen danwel buiten het Bestaand Stedelijk Gebied moeten geheel onmogelijk gemaakt worden. De VRM spreekt in dit kader over decentralisatie van bevoegdheden naar gemeenten ('gebiedseigen ontwikkelingen, die de bestaande ruimtelijke kwaliteit in stand houden of verbeteren'). Dit kan positief zijn doordat hiermee kortere procedures kunnen ontstaan, mits de provincie er voor zorgt dat bij decentralisaties ook het benodigde instrumentarium wordt overgedragen. Zorg er in ieder geval voor dat bij decentralisatie van het vaarwegenbeheer de functie vaarweg behouden blijft en versterkt wordt, ongeacht de beheerder. Recreatief economisch gebruik past immers in het rijtje in paragraaf 4.5 'Strategische doelen'.

Antwoord

De VRM biedt onder voorwaarden ruimte voor rode ontwikkelingen buiten BSD. Lokale overheden kunnen daarvoor hun bestaande ruimtelijke instrumentarium (bestemmingsplan) inzetten. Zie verder de themabeantwoording 13 'borgen recreatief belang vaarwegen'.

4 Maak het water meer beleefbaar en toegankelijk

Streef naar: Waternetwerken verknopen, opheffen belemmeringen en kansen benutten, zodat ook echt de ruimte vanaf het water, de langzame laag met zijn vaarwegpanorama's, bereikbaar, beleefbaar en bruikbaar wordt voor Zuid-Hollanders en bezoekers. Met voldoende voorzieningen om van het water op de wal te komen en omgekeerd. Positief dat de provincie toekomstige investeringen vooral richt op het verder optimaliseren van de (bovenregionale) bereikbaarheid en beleefbaarheid van het recreatieve vaarwater en een betere afstemming

van beroepsvaart, recreatievaart en wegverkeer, naast de verbeteringen in het watersysteem. De VRW noemt dit 'Aquapunatuur'.

Antwoord

Het bewegwijzeren en knelpuntvrij maken van het basistoervaartnet (BRTN) is een belangrijk onderdeel van het provinciale recreatiebeleid, evenals de realisatie van meer aanlegsteigers langs het recreatief vaarnetwerk. Uw reactie zien wij als een ondersteuning van ons beleid.

5 *Wees terughoudend met maatschappelijke tegenprestatie*

U wilt ondernemerschap stimuleren. Dat vraagt een proactieve houding en een verordening die uitgaat van vertrouwen en van wat *wel* kan, in plaats van restricties. Wees daarbij terughoudend met een 'maatschappelijke tegenprestatie'. Met name waar het gaat om recreatief-economisch gebruik geldt dat een particuliere investering een impuls geeft aan die gewenste kwaliteit. Soms kan zelfs een tegenprestatie van de provincie dan op zijn plaats zijn.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

6 *Werk samen met VRW*

De provincie nodigt partijen uit om gericht en in samenwerking bij te dragen aan de profilering, betere benutting en kwaliteitsverbetering van het Zuid-Hollandse waternetwerk. Vanzelfsprekend neemt de Vereniging Regio Water, die uitnodiging aan in het belang van onze leden, hun inwoners, ondernemers en bezoekers.

Hiervan is met genoegen kennisgenomen. Wij blijven graag met u in gesprek.

B-35 GGD Haaglanden

1 *Gezondheid in de VRM*

Verzoek om u in de definitieve visie en programma's de ambities voor gezondheid expliciet op te nemen en hierbij in te gaan op:

- 1.1 Het verminderen van geluidhinder en het terugdringen van de uitstoot van fijn stof met als doel de kwaliteit van de leefomgeving in (bestaande) stedelijke gebieden duurzaam te verbeteren.
- 1.2 Het actief bevorderen van een betere luchtkwaliteit in stedelijk gebied en daarbij ook aandacht te besteden aan roet als meest bepalende factor voor de relatie tussen verkeersemisies en gezondheid. Ook is hierbij extra aandacht nodig voor gevoelige bestemmingen, waar kwetsbare bevolkingsgroepen verblijven van wie de gezondheid extra bescherming behoeft.
- 1.3 De wijze waarop concreet invulling zal worden gegeven aan het behouden en versterken van groene gebieden in stedelijk gebied.
- 1.4 Hoe de provincie in de verdere uitwerking gezonde keuzes maakt resp. bevordert dat anderen gezonde keuzes maken bij het ontwikkelen van (ruimtelijke) plannen.

Antwoord

De provincie is zich in deze ontwerp-VRM bewust van de grenzen die er zijn aan de verdichting, o.a. ten aanzien van de effecten op de milieudruk, de ruimtelijke kwaliteit en het behoud van natuur en water in stedelijk gebied (zie p. 20). In de provinciale visie Duurzaamheid en Milieu is het milieubeleid verder uitgewerkt op weg naar een schoner, stiller en veiliger Zuid-Holland. Deze ontwerp-VRM streeft naar behoud en zo mogelijk versterking van het groen en water in de stad, bij voorkeur in de vorm van een netwerk dat stad en land verbindt. In het Programma mobiliteit (paragraaf 3.3) staan doelen geformuleerd voor leefbaarheid, luchtkwaliteit en geluid. Er is een instrumentenmix beschreven om deze doelen te bereiken. Voor het stedelijk gebied zijn de gemeenten zelf aan zet om verbeteringen voor te stellen.

B-36 Bedrijvenschap Harnaschpolder

1 *Detailhandel*

Verzocht wordt, anders dan thans in de VRM en de VR het geval is, wel onderscheid te maken tussen internetdetailhandel met een publieksfunctie en een fysieke winkel, omdat, als dit niet het geval is, het op het bedrijventerrein HarnaschPolder vestigen van pick-up points niet mogelijk dreigt te zijn. Hierbij wordt onderschreven dat verkoop op locatie door middel van uitstalling (van goederen) uitgesloten moet zijn.

Antwoord: zie thema 4

B-37 ROZ Grondbank Zuidplas

1 *Perspectief 15.000 woningen*

Dit perspectief, alsmede de opvangfunctie voor werken, vindt de RZG in de Visie ruimte en Mobiliteit onvoldoende terug. Zij veronderstellen, dat de in de ontwerp-nota veronderstelde maatschappelijke tegenprestatie bij een 'ontwikkeling buiten de kaders' pas aan de orde is bij een ontwikkeling buiten deze gezamenlijk bepaalde 15.000 woningen.

Antwoord

In de VRM zal naar de Herijkingsstudie Zuidplaspolder worden verwezen. Hierin zijn alle programma's binnen de vastgelegde ruimtelijke context (ISP, 2006) geactualiseerd. Voor woningbouw is een aantal van 7.000 woningen opgenomen, waarvan 1.340 tot het jaar 2020. Het gaat daarbij echter veeleer om indicaties dan om streefaantallen of ambities. Het accommoderen van de marktvraag en ontwikkelen op het juiste moment staan centraal. Over de periode na 2030 worden geen programmatische uitspraken gedaan. Opzet is een flexibele op de marktvraag gerichte ontwikkeling. Bij dorpse en landelijke woonmilieu's bedraagt de opnamecapaciteit ca. 15.000 woningen, wat als perspectief dus tot de mogelijkheden blijft behoren. De herijking betreft naast woningbouw, de programmering van bedrijventerrein, 200 ha nieuwe glastuinbouw, infrastructuur en water- en groenontwikkeling.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing van de VRM

2 *Sturingsfilosofie*

In de visie wordt gesteld dat de provincie de kaders stelt en partijen uitnodigt om zoveel mogelijk ontwikkelinitiatief te nemen. RZG constateert dat de uitwerking van de kaders in de ontwerpverordening zodanig stringent is, dat er nauwelijks sprake kan zijn van een uitnodiging of van enige flexibiliteit voor de invulling van de opgaven.

Antwoord

Zie thema 1 en voor de Zuidplaspolder is, zoals hierboven aangegeven, een flexibele op de marktvraag gerichte ontwikkeling mogelijk, uitgaande van de Herijkingsstudie en met inachtneming van de ladder voor duurzame verstedelijking.

3 *Verandering van beleid*

Op verzoek van de provincie is de gebiedsontwikkeling in de Zuidplaspolder samen met partners vormgegeven, zijn bestemmingsplannen vastgesteld en zijn grondposities ingenomen. De ROZ en de Grondbank kunnen de nu in de VRM gestelde beleidslijnen t.o.v. het project Zuidplaspolder niet zonder meer accepteren.

Antwoord

Het ontwikkelperspectief zoals opgenomen in de herijkingsstudie Zuidplaspolder is uitgangspunt van het provinciale beleid. Voor het tempo van de realisering van de woon- en werk-programma's is de marktvraag leidend. De VRM leidt niet tot een groter risico voor de waardeontwikkeling van de gronden aangezien toespitsing op landelijke en dorpse woonmilieu's niet bij voorbaat risicovoller is, maar mogelijk wel meer tijd vraagt dan de ontwikkeling waarbij ook groen-stedelijke woonmilieu's zouden kunnen worden gerealiseerd. De keuze in de VRM om exclusief in de Zuidplaspolder de regionale behoefte aan landelijke en dorpse woonmilieu's te faciliteren en de herbevestiging van de Rode Waterparel als locatie voor topmilieu's reduceert mogelijk zelfs een risico voor de Grondbank.

4 *Glastuinbouwbedrijvenlandschap*

Op verzoek van de provincie zijn de mogelijkheden van de ontwikkeling van glastuinbouw in de afgelopen tien jaar publiekrechtelijk mogelijk gemaakt. Daarbij is geconstateerd dat dit alleen in de vorm van het Glastuinbouwbedrijvenlandschap realiseerbaar is. Bedrijventerreinontwikkeling is daar dan ook mogelijk. De provincie beperkt nu de ruimte daarvoor, dit leidt tot risico's voor het publieke grondbezit.

Antwoord

In het Programma ruimte is aangegeven dat voor de beide glastuinbouwbedrijfslandschappen geen beperkingen gelden ten opzichte van de oorspronkelijk benaming in het ISP.

5 *Wegen*

In het Programma mobiliteit zijn de Vredenburglaan en de Bentwoudlaan niet opgenomen. Verzoek dit alsnog te doen.

Antwoord: Beide wegen worden opgenomen in het Programma mobiliteit: lijst van ruimtelijke reserveringen.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma mobiliteit

B-38 LTO Noord; Glaskracht

1 *Algemeen*

De LTO ondersteunt de aandacht voor de greenports in de VRM. Op het gebied van de bestaande logistieke netwerken in relatie tot snel wijzigende marktontwikkelingen, is nader onderzoek gewenst.

Antwoord:

Hiervan is met genoegen kennis en goede nota van genomen.

2. *Ruimtelijke aspecten glastuinbouw*

De inzet van het ruimtelijk beleid voor de glastuinbouwsector zou gericht moeten zijn op behoud van het duurzaam bestemde primaire teeltareaal. De LTO stelt voor om in 2014 al te starten met het opstellen van een concreet actieplan om de modernisering daadwerkelijk te versnellen.

Antwoord:

Hiervan is in goede orde kennis van genomen.

3 *Behoud teeltareaal*

De LTO streeft naar het behoud van het teeltareaal in Zuid-Holland. Zij kan zich dan ook niet verenigen met het voornemen om de voor glastuinbouw bedoelde nieuwe vestigingsruimte in de Zuidplas (Glasparel en Knibbelweg Oost) te verruimen. In glastuinbouwgebieden mogen geen nieuwe niet-glastuinbouwbedrijven toegestaan worden. Voorstel om samen, via maatwerk en saldo nul benadering, naar oplossingen te zoeken voor reeds gevestigde en bestemde niet-glastuinbouwbedrijven die willen uitbreiden binnen de aangewezen glastuinbouwgebieden.

Antwoord

De provincie staat weloverwogen vormen van functiemenging ten behoeve van de keten greenports toe in het teeltareaal van de greenport Westland-Oostland. De specifieke regels voor de Glasparel en Knibbelweg Oost zijn voortzetting van bestaand beleid. Dat er uiteindelijk minder glas wordt gerealiseerd dan zich eerst liet aanzien, doet hieraan niet af.

4 *Definitie glastuinbouw*

De LTO verzoekt gezien de dynamiek van de sector om de definitie Glastuinbouw in de Verordening Ruimte te verruimen.

Antwoord

De provincie is het met LTO eens dat een meer ruime definitie van glastuinbouw passend is. Wij nemen hiervoor de volgende definitie op in de Verordening Ruimte:

Een volwaardig en doelmatig bedrijf in overwegende mate gericht op het voortbrengen van producten en het leveren van diensten door middel van het duurzaam en intensief kweken van assimilerende organismen onder invloed van licht, geheel of hoofdzakelijk overdekt kweken : veredeling, selectie, opkweek, verzorgen licht: licht afkomstig uit natuurlijke en/of kunstmatige bron.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening.

5 *Greenport Aalsmeer*

Glastuinbouw binnen de provincie Zuid Holland is de grootste toeleverancier voor de Greenport Aalsmeer en deze greenport is van eminent belang voor de afzet van sierteeltproducten uit Zuid-Holland. LTO Noord Glaskracht pleit dan ook voor een actievere participatie van de provincie Zuid-Holland in de greenport Aalsmeer.

Antwoord

Wij erkennen het belang van de greenport Aalsmeer en in de VRM zal de greenport dan ook worden opgenomen op de kaart ruimtelijke hoofdstructuur.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart ruimtelijke hoofdstructuur.

6 *Glastuinbouw buiten de greenports*

Gemeenten moet voldoende beleidsmatige ruimte worden geboden om maatwerkoplossingen te vinden voor bestaande glastuinbouwondernemers buiten de aangewezen glastuinbouwgebieden. Dat kan ook inhouden het toestaan van transformatie van kassen naar een andere functie.

Antwoord

We onderscheiden twee soorten glas buiten de greenports, namelijk 'duurzaam glas' en 'verspreid glas'. 'Duurzaam glas' staat in de VRM op kaart aangeduid als glastuinbouwgebied en heeft aldus dezelfde status in de Verordening ruimte als glas binnen de greenports. 'Verspreid glas' dient gesaneerd te worden en is door ons in de compensatie-opgave meegenomen. In het ontwerp-Programma ruimte staat als operationeel doel geformuleerd: "Door sanering van verspreide glastuinbouw de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied verbeteren. Instrumenten die de provincie hiervoor inzet zijn het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (voorheen: 'ruimte voor ruimte'), 'glas voor glas' en subsidie. De kassen in gebieden die als 'verspreid glas' zijn aangemerkt mogen transformeren naar een andere functie die passend is binnen het bestemmingsplan en het provinciaal ruimtelijk beleid. Wanneer het 'duurzaam glas' betreft mogen kassen ook transformeren naar een andere functie die passend is binnen het bestemmingsplan en het provinciaal ruimtelijk beleid, maar is er een verplichting om het teeltareaal te compenseren. Belangrijk bij de transformatie van kassen is dat dit alleen na sloop toegestaan is. In de ontwerpverordening wordt (her)gebruik van kassen voor andere functies dan teelt niet toegestaan. (artikel 2.2.3, onder 6)".

7 *Benutten en beschermen van bodem en ondergrond*

Bodem(energie)plannen moeten bijdragen aan integrale vergunningverlening en versnelling van procedures en mogen geen vertraging opleveren voor uitvoering van concrete projecten door ondernemers. Er moet bovendien ruimte blijven voor het uitvoeren van experimenten en pilots.

Het enkel en alleen hanteren van de Bodemladder maakt dat het aspect beheersbaarheid te veel nadruk krijgt bij het maken van beleidskeuzen. De vraag wanneer normoverschrijding kan worden gehanteerd, hoort in de beleidsafweging een duidelijke plek te krijgen.

Antwoord

Het doel van een bodemenergieplan is te komen tot een optimale benutting van de ondergrond voor de winning van bodemenergie in afstemming met andere ondergrondse functies, zoals wateropslag of gietwaterbenutting, én bovengrondse functies. Het opstellen van een bodemenergieplan is niet verplicht, maar wel zeer wenselijk. Het initiatief om te komen tot een bodemenergieplan ligt bij de gemeente en/of marktpartijen. Door het tijdig initiëren

van een dergelijk bodemenergieplan kan worden voorkomen dat een bodemenergieplan tot vertraging voor concrete projecten leidt.

Wij onderschrijven dat er ruimte moet blijven voor het uitvoeren van experimenten en pilots en zijn bereid om daarover in concrete situaties met partijen in overleg te treden.

De Bodemladder is een hulpmiddel bij de besluitvorming vanuit een voorkeur voor een gebruik van de ondergrond dat hernieuwbaar en aanvaardbaar. In het Programma ruimte is de werking van de Bodemladder toegelicht. Het streven is om vanuit die twee benadering te komen tot een gebruik zo hoog mogelijk op ladder uit te komen. Met behulp van de toepassing van de Bodemladder wordt ten behoeve van de besluitvorming inzicht verkregen in de aspecten van hernieuwbaarheid, omkeerbaarheid, beheersbaarheid maar ook nut, noodzaak en impact van de beoogde ingreep in de bodem. In de Bodemladder is ook het omgaan met normoverschrijdingen en onzekerheden duidelijk ingebed.

8 *Windenergie*

LTO Noord Glaskracht pleit ervoor in de visie én de verordening ruimte te bieden voor lokale initiatieven op dit gebied, zoals het initiatief van een aantal glastuinbouwondernemers in Pijnacker-Nootdorp, genaamd Windkracht N470. LTO Noord Glaskracht acht het een gemiste kans dat binnen het in de verordening opgenomen glastuinbouwgebied Westland-Oostland alleen windturbines met een vermogen tot 500kW mogen worden toegelaten.

Antwoord

In de gemeente Westland acht de provincie de locatie Maasland landschappelijk aanvaardbaar en deze locatie is deswege opgenomen in de Verordening ruimte. Daarnaast heeft ABC Westland verzocht het bedrijventerrein op te nemen als locatie windenergie. De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een onderzoek uit laten voeren naar potentiële locaties windenergie. Één locatie is voorgelegd aan de gemeenteraad (Balij). De gemeenteraad heeft echter besloten geen locatie windenergie op te nemen in de gemeentelijke structuurvisie. Staatsbosbeheer heeft de provincie ook verzocht de locatie Balij op te nemen in het provinciaal beleid. Gedeputeerde Staten achten de locatie aan de A12 bij het Balij en de locatie ABC Westland landschappelijk aanvaardbaar en hebben de locatie opgenomen in de Verordening Ruimte.

Inzake lid 3 van artikel 2.3.1 van de verordening over middelgrote turbines tot 500 kW: zie themabeantwoording 8.

Conclusie: De zienswijze leidt tot toevoegen Verordening ruimte en tekst Programma ruimte: locatie Pijnacker Nootdorp en ABC Westland

9 *Bereikbaarheid*

Goede en snelle bereikbaarheid is voor het toekomstperspectief van het glastuinbouwcluster in het Westland van groot belang. Met name het bevorderen van een goede doorstroming op de Veilingroute zou hoge prioriteit moeten krijgen. Het is voor de LTO maar de vraag of daarvoor ruimtereserveringen noodzakelijk zijn. Het kan ook sneller. Het realiseren van een HOV-verbinding door het Westland heen, wordt in het kader van de ontwerpvisie Openbaar Vervoer van de gemeente Westland zelf en de LTO niet nodig of opportuun geacht. Dit geldt ook voor de reservering van de Veilingroute. LTO pleit ervoor betere en snellere busverbindingen als uitgangspunt te nemen voor verbetering van het Openbaar Vervoer in het Westland en daarmee te volstaan.

Antwoord

Voor Westland is het van belang dat in het kader van Stedenbaan overeenstemming is over het te ontwikkelen HOV-netwerk in heel Zuid-Holland. Elke decentrale overheid heeft daarbij de verantwoordelijkheid voor uitwerking van de HOV-verbinding in haar eigen werkgebied. Voor het Westland is dat het Stadsgebied Haaglanden. In het Stedenbaan-netwerk is een verbinding opgenomen, van Den Haag via Naaldwijk, naar Maassluis.

10 *Bebouwing in de groene ruimte*

De LTO acht het wenselijk om gemeenten voldoende beleidsmatige ruimte te bieden om voor ruimtelijke kwaliteit maatwerkoplossingen te kunnen bieden voor bestaande glastuinbouwondernemers buiten de aangewezen glastuinbouwgebieden.

Antwoord

Ons ruimtelijk kwaliteitsbeleid, zoals vervat in het handelingskader ruimtelijke kwaliteit, biedt tezamen met de regeling glas voor glas (art. 2.2.2. lid 2 in de Verordening) ruimte voor gebiedsspecifiek maatwerk.

11 Water

Om te kunnen voorzien in de zoetwaterbehoefte van de greenports en de glastuinbouwsector wordt voorgesteld om gemeenten met intensieve glastuinbouw in bestemmingsplannen voldoende ruimte te laten reserveren voor ondergrondse waterberging op basis van de 'kansenkaart ondergrondse hemelwaterberging' in het eerste watervoerende pakket. LTO Noord Glaskracht wil er in dit kader op wijzen dat opvang (en opslag) van regenwater slechts één van de gietwaterbronnen voor de glastuinbouw is. Ook gebruik van grondwater en oppervlaktewater blijft vooralsnog nodig om in de gietwaterbehoefte van de sector te voorzien aangezien opvang (en grootschalige opslag) van regenwater, al dan niet in de bodem, niet overal tot de mogelijkheden behoort. Daarnaast moet worden opgemerkt dat het juridisch en beleidsmatig kader voor ondergrondse waterberging nog in ontwikkeling is. LTO Noord Glaskracht pleit in dat kader voor totstandkoming van werkbare regelgeving.

Antwoord

Het voorzieningenniveau geeft aan wat de gebruikers van zoetwater in een bepaalde regio kunnen verwachten van de (inspanningen) van de overheid, zowel onder normale omstandigheden als droge jaren. Onder normale omstandigheden wordt verstaan een situatie waarin voldoende water beschikbaar is voor alle gebruikers. In droge jaren zijn de omstandigheden zo dat er net genoeg of onvoldoende water beschikbaar is voor alle gebruikers. De provincie (maar ook de andere overheden) is zich er van bewust dat een goede zoetwatervoorziening cruciaal is voor de glastuinbouwsector. Daarom worden de gebruikers nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming van het voorzieningenniveau.

De provincie Zuid-Holland vindt het positief dat de sector ook zelf stappen onderneemt voor duurzame gietwatervoorziening. De provincie is ook van mening dat opvang en opslag van hemelwater een van de gietwaterbronnen is voor de glastuinbouw

12 Dooradering glastuinbouwgebieden met recreatieve routes

LTO acht het niet juist om te streven naar dooradering van glastuinbouwgebieden met recreatieve routes zoals is aangegeven in de toelichting bij de kwaliteitskaart. Glastuinbouwgebieden zijn primair bedoeld voor glastuinbouw.

Antwoord

Vanuit het oogpunt van leefbaarheid en klimaatbestendigheid zien wij een groenblauwe dooradering van de bebouwde ruimte als een belangrijke opgave. Dit geldt voor stedelijke gebieden en geldt evengoed voor glastuinbouwgebieden. Overigens is dit in de meeste glastuinbouwgebieden reeds vigerend beleid, zowel op provinciaal, regionaal als lokaal niveau.

13 Verordening ruimte

Kanttekeningen bij de volgende artikelen.

- 13.1 Artikel 1.1. lid 2 Definitie glastuinbouwbedrijf: Voorstel voor aanpassing
- 13.2 Artikel 2.1.5 Glastuinbouwgebied Lid 1 Glastuinbouwgebied voor teelt onder glas: LTO Noord Glaskracht is dan ook van mening dat artikel 2.1.5. voldoende ruimte biedt voor ontwikkelingen binnen het teeltareal. Ons inziens is het in dat geval niet nodig om artikel 2.1.5. verder te verruimen.
- 13.3 Artikel 2.1.5 Glastuinbouwgebied Lid 2 Afwijkingmogelijkheid voor andere bedrijven: Voorstel tot wijziging
- 13.4 Artikel 2.1.5. Glastuinbouwgebied lid 4 Afwijkingmogelijkheid voor Glasparel en Knibbelweg Oost: LTO Noord Glaskracht kan niet instemmen met het voornemen om de voor glastuinbouw bedoelde nieuwe vestigingsruimte in de Zuidplas (Glasparel en Knibbelweg Oost) te verruimen zodat ook bedrijven buiten de glastuinbouwketen zich hier kunnen vestigen. Verzoek om dit lid uit de verordening te schrappen.
- 13.5 Artikel 2.1.5 Glastuinbouwgebied lid 5 Ladder voor bundeling van glastuinbouw: LTO Noord Glaskracht stelt voor het hele artikel uit de verordening te schrappen.
- 13.6 Artikel 2.1.7 Bollenteeltgebied lid 5 Afwijkingmogelijkheid voor zwaarwegend algemeen belang: LTO Noord Glaskracht stelt voor om de afwijkingmogelijkheid verwoord in lid 5 te verruimen zodat deze ook van toepassing kan zijn op lid 2 van artikel 2.1.7. (kassen bij volwaardige bollenteeltbedrijven).

- 13.7 Artikel 2.2.2. Agrarische bedrijven lid 2 Glas voor glas: LTO Noord Glaskracht pleit voor het behoud van de 'glas voor glas'-regeling om bedrijfsuitbreiding mogelijk te maken voor bestaande verspreid liggende glastuinbouwbedrijven waarvoor sanering of transformatie vooralsnog geen optie is. De eis van minimaal 50 % sanering van glas elders zou echter uit artikel 2.2.2. geschrapt kunnen worden. Dat er sprake moet zijn van een aantoonbare maatschappelijke tegenprestatie waarborgt voor de LTO in voldoende mate dat uitbreiding niet zomaar kan en dat er wel wat tegenover moet staan.
- 13.8 Artikel 2.2.3 Hergebruik bestaande bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied: LTO Noord Glaskracht stelt dan ook voor om lid 6 zodanig aan te passen dat ontwikkelingen voor ander gebruik van kassen mogelijk zijn buiten de aangewezen glastuinbouwgebieden
- 13.9 Artikel 2.3.1. Windenergie: LTO Noord Glaskracht pleit er voor om artikel 2.3.1. lid 3 aan te passen, door de beperking te schrappen dat het in de greenport slechts mag gaan om middelgrote windturbines tot 500kW te schrappen.

Antwoord

- 13.1 In overleg met de betrokken gemeenten en de sector is een nieuwe definitie voor glastuinbouwbedrijf ontwikkeld. Zie hiervoor ad 4.
- 13.2 Innovatie wordt gestimuleerd door ruimte te geven aan verbreding van activiteiten. De gemeenten kunnen de verhouding tussen het percentage teeltareaal en het percentage overige bebouwing vastleggen in het bestemmingsplan. De provincie hanteert daarbij als richtlijn 15% overige bebouwing. Dit percentage wordt niet vastgelegd in de regels van de verordening, maar alleen genoemd in de toelichting. Op deze wijze behouden de gemeenten ruimte voor maatwerk. Hiervoor is in de verordening een afwijkmogelijkheid opgenomen.
- 13.3 De provincie heeft ervoor gekozen de compensatieregel los te laten, omdat die regel in de huidige situatie te weinig ruimte biedt voor maatwerkoplossingen die bijdragen aan de verdere internationale ontwikkeling van de glastuinbouw. Hieraan zijn wel enkele voorwaarden verbonden, zo mag er geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de omvang en de bruikbaarheid van het glastuinbouwgebied. Hieronder worden ook de mogelijkheden voor herstructurering van omliggende glastuinbouwbedrijven verstaan.
- 13.4 De specifieke regels voor de Glasparel en Knibbelweg Oost zijn voortzetting van bestaand beleid. Overigens worden de afgesproken 200 ha gewoon gerealiseerd.
- 13.5 De ladder voor bundeling van glastuinbouw is ook in de geldende verordening opgenomen. Het gaat om een variant van de ladder voor duurzame verstedelijking. Voortzetting van dit beleid is wenselijk omdat binnen de provincie nog enkele gebieden zijn gereserveerd voor glastuinbouw. Realisering van deze gebieden is pas aan de orde als binnen de bestaande gebieden geen ruimte meer is.
- 13.6 In overleg met de regio is de regeling voor kassen binnen het bollenteeltgebied aangepast. Zie thema 10.1 bollenteeltgebied.
- 13.7 Het loslaten van de eis van minimaal 50% sanering van kassen bij toepassing van de regeling 'glas voor glas', zou de essentie van dit beleid wegnemen. Het zou dan gaan om een regeling 'glas voor groen'. Dit doet afbreuk aan het streven naar sanering van het verspreide glas buiten de concentratiegebieden.
- 13.8 Gebruik van kassen voor caravanstallingen of andere opslag acht de provincie niet aanvaardbaar. Dit kan een bedrijfsmatige ontwikkeling in gang zetten op plekken waar dit niet gewenst is. Hergebruik voor kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen, zoals recreatie en educatie, is wel aanvaardbaar. Artikel 2.2.3, zesde lid van de verordening wordt daarom aangepast.
- 13.9 Zie thema 8.

Conclusie: De zienswijzen 13.1 en 13.9 leiden tot aanpassing van de verordening

Wijziging:

Artikel 2.2.3, zesde lid, wordt als volgt aangepast: "gebruik van kassen voor andere functies dan teelt onder glas is uitgesloten, uitgezonderd kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen."

Definitie glastuinbouw zie

3C Particulieren en stichtingen

C-01 Dhr. F Schoonderwoerd / PRO Kaag en Braassem

1 *Bebouwingscontouren*

De partij is tegen het afschaffen van de bebouwingscontouren. Daardoor missen diverse kernen nu hun kleine locaties die eventueel bebouwd konden worden. Daardoor wordt de gemeente de mogelijkheid voor maatwerk ontnomen terwijl dat juist zeer belangrijk is voor het overleven van de dorpsgemeenschappen.

Antwoord: zie thema 2

C-02 Dhr J Zeilstra

1 *Programma ruimte; Tabel raming groei woningbehoefte Hoeksche Waard*

De inspreker wijst op een fout in de tabel. Naar aanleiding van de tabel vraagt hij zich af of er sprake zal zijn van planreductie in de Hoeksche Waard voor de periode 2012-2019.

Antwoord

De foutieve optelling voor de Hoeksche Waard wordt hersteld. De WBR 2012-2029 moet zijn 2.661 in plaats van 2.261

Conclusie de zienswijze leidt tot bovengenoemde correctie

2 *Welke tijd krijgen de gemeenten om hun plannen aan te passen*

De inspreker constateert dat er een verschil is tussen de Visie en het Programma, Hij vraagt wat er nu juist is.

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

3 *Loslaten van bebouwingscontouren – vragen bij het beleid buiten het BSD*

De inspreker stelt voor een overgangperiode op te nemen en de omschakeling tussen contourenbeleid en sturen op ruimtelijke kwaliteit. Waarom is bij de derde stap in de ladder de voorwaarde “het benutten van locaties aansluitend aan bestaand stads- en dorpsgebied” niet opgenomen. Vraag wanneer de herzieningsplicht voor bestemmingsplannen met harde capaciteit buiten BSD van kracht gaat worden.

Antwoord

Zie thema 2 voor wat betreft overgangperiode. Zie thema 11 voor wat betreft herzieningsplicht. Er is bij de derde trede geen vereiste opgenomen om locaties aan te laten sluiten aan BSD. Daarmee wordt bijvoorbeeld ruimte geboden voor kleinschalige ontwikkelingen elders in de groene ruimte, met inachtneming van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit.

4 *Bestemmingsplan Torenstee*

Als het beleid uit de Visie van kracht is geworden, moet het dan het bestemmingsplan Torensteepolder dan alsnog worden aangepast?

Antwoord

GS hebben tegen een deel van het bestemmingsplan Torensteepolder een reactieve aanwijzing gegeven. Het deel van het bestemmingsplan waar de reactieve aanwijzing geen betrekking op heeft, hoeft naar aanleiding van de vaststelling van de VRM niet te worden aangepast.

5 *Woningbouwprogramma Cromstrijen*

Inspreker constateert dat het door de gemeente Cromstrijen vastgestelde woningbouwprogramma bijna net zo groot is als de provincie heeft beraamd voor de hele Hoeksche Waard. Wat zijn de consequenties daarvan voor de periode 2013-2020

Antwoord

Het door de gemeente Cromstrijen vastgestelde woningbouwprogramma vormt geen onderdeel van de VRM. De provincie beoordeelt gemeentelijke woningbouwprogramma's als onderdeel van de beoordeling van regionale woonvisies. In de eerste helft van 2014 zijn in de Hoeksche Waard nieuwe woningbouwafspraken gemaakt, waarbinnen afspraken over het woningbouwprogramma voor de gemeente Cromstrijen. Het woningbouwprogramma van Hoeksche Waard is door de provincie aanvaard in het kader van de aanvaarding van de regionale woonvisie.

C-03 Dhr. D.F.J. Melsen

1 *Spoorlijn Breda - Utrecht*

De inspreker mist in het plan van Zuid-Holland een reservering voor de eventuele aanleg van deze verbinding langs de A27. Verzoek om dit project in het plan te benoemen en op kaart als reservering op te nemen.

Antwoord

De provincie Zuid-Holland staat op het standpunt dat de verbetering van de A27 niet moet worden opgehouden door het al dan niet doorgaan van de aanleg van de spoorlijn Utrecht-Breda. Anderzijds vindt de provincie dat de uitbreiding van de rijksweg de aanleg van de spoorlijn op lange termijn niet onmogelijk moet maken. Deze mogelijke spoorlijn wordt toegevoegd aan de ruimtelijke reservering voor de verbreding van de A27.

C-04 Dhr. J. du Pré

1 *EHS*

Inspreker mist een gedeelte EHS op de kaarten 4 en 5 bij paragraaf 3.2.3. Verzoek om dit weer aan te geven.

Conclusie

Dit is juist geconstateerd; het gebiedje zal op de kaart worden toegevoegd

C-05 Dhr. T.J. Senden

1 *Onvoldoende doorwerking demografische veranderingen.*

Inspreker acht dat de in het algemeen verwachte versnelde veranderingen in de demografie onvoldoende doorwerken in het beleid. Gewezen wordt op pag. 26 van het Programma ruimte waar voorbij wordt gegaan aan een behoefte voor decentralisatie.

Antwoord: zie thema 4

C-06 Vereniging Dorpsgemeenschap Oud-Ade

1 *Bebouwingscontouren.*

Bezwaar tegen het laten vervallen van de systematiek van de bebouwingscontouren. De aanpak met het BSD werkt als het ware als krimpfolie. De mogelijkheden voor maatwerk in bouw waarover al afspraken voor invulling zijn gemaakt, worden in 1 keer weggepoetst.

Antwoord: zie thema 2

C-07 CSVB Woerden namens R. Uitbeijerse

1 Artikel 2.2.2 van de verordening

Bezwaar tegen de koppeling van dierenwelzijn aan de voorwaarden om een maximaal bouwblok aan te vragen voor bestaande intensieve veehouderijbedrijven. Dit is ruimtelijk niet relevant en beïnvloedt de bedrijfsvoering.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw bezwaar. Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit, onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.

C-08 Mw. E. Muller

1 Contingenten voor woningbouw.

Het is goed dat het contourenbeleid wordt losgelaten maar wat er voor terugkomt lijkt weer op het oude contingentenbeleid. Het nieuwe voorgestelde beleid lijkt zo mogelijk nog strikter dan het oude beleid. Het beperkt de gemeenten veel te sterk om voor haar eigen bevolking woningen te bouwen. Zeker voor de kleine kernen is dit een belangrijk punt in verband met de vitaliteit van dorpsgemeenschappen. Gemeenten kunnen die verantwoordelijkheid aan.

Antwoord: zie thema 5

2 Maatschappelijke tegenprestatie

Dit nieuwe beleidselement wordt gezien als een ernstige bedreiging van de gemeentelijke autonomie.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

3 "Algemene termen" die niet gedefinieerd zijn.

In de zienswijze wordt bezwaar gemaakt tegen het gebruik van algemene termen als natuur, milieu en leefbaarheid. Dit soort termen heeft voor verschillende belanghebbenden en belangengroepering steeds een andere inhoud. Geef een definitie van die termen. De ene keer is natuur een gebied zoals het er nu bij ligt met bestaande flora en fauna, de nadere keer is het een gebied dat vernat moet worden en een soort wildernisachtige uitstraling heeft. Zorg voor eenduidigheid.

Antwoord

Het bezwaar tegen het definiëren van algemene termen is dat deze dezelfde vragen oproepen als in deze zienswijze aangegeven; deze begrippen hebben inderdaad bij verschillende personen of groeperingen steeds een andere inhoud. Over het algemeen leiden deze termen niet tot misverstanden, daarom hebben wij besloten deze niet te definiëren.

C-09 E. Nieuwenhuis

1 Reservering Duinpolderweg

Bezwaar tegen de opname van de reservering van de Duinpolderweg zonder de alternatieven die in het MER-advies een gelijke status te geven. Voorstel voor aanpassing

Antwoord

wij nemen kennis van uw bezwaar. Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit, onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.

2 Programma mobiliteit par. 3.1

Bezwaar tegen het voorschrijven van volledig niet-fossiele energie bij nieuwe concessies. Streven naar een optimale situatie zou beter zijn.

Antwoord:

Het is geen voorschrift, maar een ambitie van de provincie waar vanzelfsprekend de marktontwikkeling leidend is voor de uiteindelijke haalbaarheid.

C-10 C. de Groot en D. Buth

1 *Windenergie*

De locatie voor windturbines bij Den Bommel ligt te dicht bij de bebouwing; voorkeur voor locatie buitendijks bij het Haringvliet.

Antwoord:

Zie themabeantwoording 8. De voorgestelde buitendijkse locatie bij het Haringvliet is gesitueerd in Natura2000 gebied en is deswege niet opgenomen als locatie voor windenergie. De provincie sluit plaatsing van windturbines in ecologisch kwetsbare gebieden uit.

C-11 Mw. N.T. van Dongen

1 *Windenergie*

Eerst veiligheidsnormen opstellen voordat men verdere plannen voor windenergie ontwikkelt.

Antwoord:

In Nederland zijn reeds veiligheidsnormen van kracht op de genoemde aspecten. Deze zijn ook meegenomen in de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee (o.m. p 57 e.v.). Zie ook themabeantwoording 8.

C-12 Dhr. G. Krouwer

Voorkeur om in de omgeving van Oude Tonge de windmolens buitendijks plaatsen, of minimaal gedeeltelijk buitendijks. In Ooltgensplaat heeft men last van de huidige windmolens vandaar deze zienswijze voor de locatie bij oude Tonge.

Antwoord:

De voorgestelde buitendijkse locatie bij Oude Tonge is gesitueerd in Natura2000 gebied en onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en is deswege niet opgenomen als locatie voor windenergie. De provincie sluit plaatsing van windturbines in ecologisch kwetsbare gebieden uit. Zie verder themabeantwoording 8.

C-13 M. Harzing

1 *Windenergie*

De cluster naast Den Bommel (G4 of K5) s.v.p. niet evenwijdig aan de Schaapsweg plaatsen maar haaks daarop. Gelden uit het windfonds ten goede laten komen van Den Bommel en niet aan de gemeente geven.

Antwoord

Zie themabeantwoording 8. Het genoemde windfonds wordt uitgewerkt door de gemeente Goeree-Overflakkee en de Windgroep Goeree-Overflakkee en heeft geen betrekking op de VRM.

C-14 E.G. van Klinken

1 *Windenergie*

Minimaal 2000 meter tussen woonbebouwing en windturbines hanteren.

Antwoord: Zie thema 8.

C-15 F. van den Nieuwendijk

1 *Windenergie*

Windenergieparken op de Noordzee ontwikkelen en niet op Goeree

Antwoord: Zie thema 8.

C-16 Mw. D. Troost

1 *Windenergie*

Windenergieparken op de Noordzee ontwikkelen en niet op Goeree

Antwoord: Zie thema 8.

C-17 Dhr P Bakelaar

1 *Windenergie*

Wat zijn de kosten van het ontwikkelen van de plannen voor de bewoners van Den Bommel ?

Antwoord:

Martkpartijen zijn aan zet om windenergieprojecten te realiseren. De kosten hiervan zijn voor de initiatiefnemer. Het rijk verleent subsidie aan initiatiefnemers in de vorm van de SDE+ regeling. De hoogte van dit bedrag verschilt per project en is ook afhankelijk van de stroomprijs. Zie verder themabeantwoording 8.

C-18 L.R. van der Baan

1 *Windenergie*

De locatie in de Zuiderdieppolder zodanig wijzigen dat de molens op de gronden van de inspreker komen zodat die er niet alleen hinder maar ook financiële baten van heeft.

Antwoord: Zie thema 8 Windenergie

Bij het aanwijzen van de locaties windenergie wordt geen rekening gehouden met grondposities. De locaties zijn vastgesteld op basis van de onderzochte milieueffecten in de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee. Zie verder themabeantwoording 8.

C-19 R. Troost

1 *Windenergie*

Tegen de plaatsing van 80 windmolens op het eiland op 150 meter van een natuurgebied.

Antwoord:

Bij de ontwikkeling van windenergieprojecten dienen effecten op natuur middels onderzoek in beeld te worden gebracht alvorens vergunningen kunnen worden afgegeven. Zo wordt in de volgende fase (ProjectMER)

onderzocht of en op welke afstand windturbines nabij een natuurgebied geplaatst kunnen worden. Zie ook themabeantwoording 8.

C-20 ing. P. van Dam

1 *Windenergie*

Minimaal 2000 meter tussen woonbebouwing en windturbines hanteren i.p.v. 450

Door de heersende windrichtingen op het eiland hebben sommige bewoners meer geluidsoverlast. Plaats e.e.a dan ook in een ovale contour met een oriëntatie zuidwest-noordoost..

Antwoord: Zie thema 8.

C-21 J.M. van Eck

1 *Windenergie*

Verzoek om de Polder Oud Herkingen weer aan te wijzen als te onderzoeken locatie voor windenergie. Het schrappen op basis van de aanduiding oude ringpolder is onterecht omdat de polder niet meer als zodanig herkenbaar is en tegenwoordig gewoon een modern agrarisch gebied is. Die aanwijzing leidt nu tot onrechtmatige beperkingen voor de bedrijfsvoering.

Antwoord

In de PlanMER die ten grondslag heeft gelegen aan de keuze van locaties voor windenergie is Polder Oud Herkingen benoemd als oude ringpolder. De oude ringpolders zijn in het afwegingsproces uitgesloten vanwege hun cultuurhistorische waarde en relatief kleinschalig karakter. Terecht wijst inspreker erop dat door het afgraven van de Peuterdijk de Polder Oud Herkingen het karakter van ringpolder feitelijk heeft verloren. Dat laat echter onverlet dat de polder nog steeds een relatief kleinschalig karakter heeft en bovendien grenst aan het Natura2000 gebied de Slikken van Flakkee. In het afwegingsproces dat geleid heeft tot het opnemen van locaties voor windenergie op Goeree Overflakkee in de VRM is uiteindelijk gekozen voor het alternatief "grote clusters in de randzone". Binnen dit alternatief blijft de Polder Oud Herkingen om laatstgenoemde redenen relatief ongeschikt als (grote) locatie voor windenergie. Wij zien daarom geen aanleiding de gekozen locaties te heroverwegen; zie thema 8.

C-22 dhr.M.van Leeuwen

1 *Windenergie*

Bezwaar tegen de locatie Piet de Wit II, de turbines zijn te dicht op de woning van de indiener van de zienswijze gepland en dit leidt tot waardevermindering.

Antwoord: Zie thema 8.

C-23 B.W. de Vos

1 *Windenergie*

Eerst veiligheidsnormen voor het plaatsen windturbines opstellen voordat men verder gaat met het ontwikkelen van plannen.

Antwoord:

In Nederland zijn reeds veiligheidsnormen van kracht op de genoemde aspecten. Deze zijn ook meegenomen in de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee (o.m. p 57 e.v.). Zie ook themabeantwoording 8.

C-24 D.S. Schenk

1 *windenergie*

Op de gronden van de indiener van de zienswijze (Hogeweg Den Bommel) zijn twee windturbines gepland. Één daarvan staat op 250 meter van de woning, daar maakt hij bezwaar tegen. De gemeente heeft de betrokkenen ook niet tijdig betrokken bij de plannen.

Antwoord

Met het vaststellen van de structuurvisies nemen de gemeente Goeree-Overflakkee en de provincie geen besluit over windturbineposities maar over gebieden voor windenergie. Het mogelijk maken van concrete windturbine posities gebeurt in de volgende fase, bijvoorbeeld middels het wijzigen van bestemmingsplannen en het afgeven van vergunningen. In die volgende fase zal op projectniveau een dusdanige afstand tot bebouwing moeten worden gehouden zodat aan wet- en regelgeving en normeringen voor de hinderaspecten kan worden voldaan. Zie verder themabeantwoording 8

C-25 E. Stoel

1 *Windenergie*

De indiener wil dat tussen de windturbines en woningen een afstand van minimaal 2000 meter wordt gehanteerd.

Antwoord: Zie thema 8.

C-26 B. de Vos

1 *Windenergie*

Gevraagd wordt of er bij de bepaling van de locaties voor windenergie in de structuurvisie rekening gehouden is met de doelstellingen op toerisme.

Antwoord

Bij de vaststelling van de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de doelstellingen voor recreatie en toerisme. Afstemming met het IRP Goeree-Overflakkee heeft regelmatig plaatsgevonden en ook de kop van het eiland is vanwege o.m. recreatieve waarden gevrijwaard van windenergie. Zie verder themabeantwoording 8.

C-27 J. van Lenten

1 *Windenergie*

Locatie Stellendam, Polder Zuiderdiep, zou 900 meter van de woonkern vandaan blijven. Waarom worden de windturbines die op locatie familie Biemond ingepland staan, niet verplaatst naar de plaat Scheelhoek aan de rand van Haringvliet?

Antwoord: Zie thema 8.

C-28 B. Tamerus

1 *Agrarisch veenweidegebiedje te Reeuwijk*

In de zienswijze wordt van het gebiedje tussen de Oostsloot, 's-Gravenbroekseweg, de plas Ravensberg en de Oudeweg te Reeuwijk dat in de VRM is aangeduid als een gebied met een specifieke waarde (categorie 2), opgemerkt dat het eigenlijk de aanduiding bijzondere kwaliteit zou moeten hebben (categorie 1). De aanduiding in

paragraaf 3.6 is dit gebiedje aangegeven als recreatiegebied. Dit spoort niet met de thans aanwezige waarden (biodiversiteit) in het gebied. Verzoek het gebiedje betere te beschermen en te benoemen tot categorie 1; natuur.

Antwoord

Behoudens een strookje in het noordoosten maakte en maakt het gebiedje geen deel uit van de EHS. De omstandigheid dat de eigenaar van het gebied er bepaalde natuurwaarden tot ontwikkeling heeft gebracht, betekent niet dat de provincie er nu de status van EHS aan gaat geven en zo de eigenaar als het ware gaat verplichten deze natuurwaarden te behouden. De aanduiding van recreatiegebied is gegeven vanwege de ligging aan de plas, een recreatieve invulling van de oever met recreatieve bebouwing, en de nabije ligging van de Reeuwijkse Hout.

In het Voorontwerpbestemmingsplan Plassengebied van de gemeente valt het gebied in de zone 'NER = Natuurgebied met extensief recreatief medegebruik'. Met onze aanduiding beschermingscategorie 2 achten wij dit gebied voldoende beschermd.

C-29 Stichting Vrienden van het Overbosch

1 *Voorhoutse Overbosch (gemeente Teylingen)*

Verzoek van de stichting om dit gebiedje aan te duiden als "cultuurhistorisch kroonjuweel". Het verzoek gaat vergezeld van een voorstel voor tekstwijziging.

Antwoord

In de CHS en in de Regioprofielen Cultuurhistorie Zuid-Holland is vastgelegd welke kroonjuwelen in Zuid-Holland onderscheiden worden. Deze plekken betreffen onderdelen van een cultuurhistorisch topgebied, zoals vastgesteld in de CHS, die in zeer steke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van een plek. Het zijn structuren of ruimtelijke eenheden met een zeer gave en kwetsbare cultuurhistorische samenhang in tijd en ruimte. Het Overbosch in Voorhout ligt niet in een cultuurhistorisch topgebied en is daarmee geen cultuurhistorisch kroonjuweel. Het gebied is daarbij te klein van omvang .

C-30 Dhr. A.P.M. Bakker

1 *Veenderveld-2*

De indiener van deze zienswijze wijst een bedrijvenbestemming voor de locatie Veenderveld 2 af. Voor de toekomst acht hij, gezien de huidige ontwikkelingen, een winkelcentrum voor de omliggende kernen een betere optie.

Antwoord: Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-31 J. Haasnoot

1 *Valkenburg*

In een uitvoerige rapportage wordt aangegeven waarom de indiener van deze zienswijze zich niet kan verenigen met de verstedelijkingsplannen voor Valkenburg. Zijn optie is een herontwikkeling van de functie van vliegveld, voor de kleine zakelijke en recreatieve luchtvaart.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

Antwoord

Heropening van het voormalig vliegveld Valkenburg is voor wat betreft de provincie niet aan de orde, een ontlasting van het gebruik van Rotterdam The Hague Airport daarmee ook niet. Verder is bij de provincie niet bekend dat er partijen zijn die willen investeren in de (her-)ontwikkeling van dit vliegveld.

C-32 Roeivereniging Rijnland

1 Watersport.

Het bestuur van de roeivereniging verzoekt om in het kader van de Visie ruimte en mobiliteit en het Programma mobiliteit zowel een haalbaarheidsstudie naar een vaarverbinding tussen het recreatiegebied Vlietland en de Rotte uit te voeren als een meerjarenplan. Verzoek om vaar netwerk voor de Kleine watersport op te stellen.

Antwoord

De provincie heeft gekozen voor haar inzet op het Basis Recreatie Toervaart Netwerk (BRTN). Het landelijke vaarrouthenetwerk voor zeil- en motorboten. In het verleden is er een studie verricht naar een vaarverbinding tussen Rotte en het Noord Aa gebied. Het ontbreken van een schakel tussen het bevaarbare deel van de Rotte en de Zoetermeerse Plas, de barrière A12, te lage doorgang, en het grote peilverschil ca. 4,00 m., hebben er destijds toe geleid af te zien een verdere studie naar realisatie van een dergelijk kostbaar traject, als ontsluitingswater met doorgangbeperkingen voor motorboten volgens de BRTN normen

De provincie heeft in haar beleid een keuze gemaakt en gekozen om zich in te zetten voor een kwaliteitsverbetering van de hoofd vaarwegenstructuur BRTN. De verantwoordelijkheid voor het vaar netwerk voor de kleine watersport, roeien en de kanovaart, is dan ook neergelegd bij de regio's, samenwerkingsverbanden en gemeenten. Zie ook thema 13.

C-33 G.A. van der Wedden

1 Bescherming molenbiotopen

Om redenen vanuit cultuurhistorie, ruimtelijke kwaliteit, waterstaatkunde en duurzaamheid maakt de indiener van de zienswijze bezwaar tegen de afwijkingsmogelijkheid in artikel 2.2.6, lid 2. Verzoek om de zonering als genoemd in lid 1 uit te breiden en lid 2b aan te passen

Antwoord: Zie thema 12.

C-34 KiesKatwijk

Zienswijze gelijk aan C-31, zie beantwoording in thema 10.4.

C-35 F. van der Poel

Zienswijze gelijk aan C-28, zie aldaar

C-36 C.M. van der Meer

1 Agrarische bedrijfswoningen

In de zienswijze wordt gereageerd op- de toelichting op punt 3 van artikel 2.2.4 van de verordening. De stelling dat met camera's e.d. voldoende bewaking kan worden gerealiseerd wordt met argumenten ontkend.

Antwoord

Artikel 2.2.4. van de verordening heeft betrekking op bestaande niet-agrarische bedrijven en bebouwing buiten het bestaand stads- en dorpsgebied. De verordening bepaalt dat per bedrijf ten hoogste één bedrijfswoning is toegestaan, voor zover dat noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering. Als kanttekening is in de toelichting van de verordening aangegeven dat er in de meeste situaties er geen bedrijfswoning nodig zal zijn, gelet op de beschikbaarheid van toezichts- en bewakingsapparatuur. Het is aan de gemeente om dit te beoordelen. In sommige situaties zal het inderdaad wenselijk zijn om wel een bedrijfswoning toe te laten, zoals aangegeven in de zienswijze. De regeling in de verordening is overigens een verruiming ten opzichte van de huidige verordening. In de huidige verordening is een bedrijfswoning alleen toegelaten bij een agrarisch bedrijf. In de nieuwe verordening is dit voor alle bedrijven gelijk getrokken en dus ook mogelijk bij een niet-agrarisch bedrijf.

C-37 Mw. A. de Haas

1 *Leefbaarheid en vitaliteit in Hoogmade.*

Bezwaar tegen het laten vervallen van de bebouwingscontouren waardoor potentiële bouwlocaties nu komen te vervallen. De kinderen van de bewoners willen ook in Hoogmade kunnen blijven wonen.

Antwoord: zie thema 2

C-38 Dhr. J van der Meer

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-39 Mw. A.P.M. Kraan

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-40 Drs. S. I. van der Meer – Hips

Zienswijze gelijk aan C-28, zie aldaar

C-41 F.A. van Eijk

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-42 R.W. van Stralen

Zienswijze gelijk aan C-28, zie aldaar

C-43 H.R. van der Star

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-44 F. van der Tempel Jr.

1 *Kanttekeningen bij de verordening*

Een groot aantal redactioneel inhoudelijke kanttekeningen bij de verordening die niet de wezenlijke inhoud van de verordening betreffen.

Antwoord

Zie eerst thema 4 (detailhandel, internet afhaalpunten) en thema 2 (bundeling verstedelijking voor wat betreft bouwrijp gemaakte terreinen). In aanvulling hierop de volgende opmerkingen.

Het artikel in de verordening over de ladder voor duurzame verstedelijking heeft mede betrekking op wonen.

Aanvullende regels in de verordening, specifiek voor wonen, acht de provincie niet nodig.

De suggesties in de zienswijze voor aanpassing van begripsbepalingen worden niet overgenomen. Het toevoegen van een begripsbepaling voor internetafhaalpunt is niet nodig, omdat dit begrip in de verordening niet terugkomt.

In de toelichting is aangegeven dat internetdetailhandel wordt beschouwd als reguliere detailhandel. De verordening is hierop dus gewoon van toepassing.

De provincie hanteert het begrip kernwinkelgebied niet. In plaats daarvan hanteert de provincie het begrip bestaande winkelconcentratie. Het is ondoenlijk om op provinciaal niveau het kernwinkelgebied aan te duiden of te definiëren. De provincie wil bovendien ruimte laten voor de gemeente om op het lokale niveau hierover een goede

afweging te maken. Gelet op de ontwikkelingen in de detailhandelsmarkt kan het inderdaad wenselijk te zijn onderscheid te maken tussen het kernwinkelgebied en aanloopstraten.

Vanuit een oogpunt van goede ruimtelijke ordening acht de provincie het wenselijk om ontwikkelingen met wonen, werken integraal te bezien. Dit neemt niet weg dat voor wonen, werken en voorzieningen ook afzonderlijke onderzoeken worden gedaan naar de behoefte. Het is niet of nauwelijks mogelijk dit te combineren tot integrale onderzoeken, zeker niet op provinciaal niveau. De provincie vraagt de gemeenten om gezamenlijk afspraken te maken over het verminderen van de planvoorraad detailhandel om te detailhandelsstructuur ruimtelijk optimaal te kunnen laten functioneren. De provincie ondersteunt dit met regels in de verordening met betrekking tot het locatiebeleid voor detailhandel.

In het Programma ruimte wordt onderscheid gemaakt tussen “te ontwikkelen centra”, “te optimaliseren centra” en “overige aankoopplaatsen”. Ruimte voor groei ziet de provincie hoofdzakelijk nog in de categorie “te ontwikkelen centra”. Het gaat hier met name om de centra van de grotere steden die ook een (boven)regionale functie hebben. Het voorzieningenniveau van deze centra is dus niet beperkt tot de lokale omgeving.

De regeling in de verordening over detailhandel laat de gemeente waar mogelijk ook ruimte voor een afweging op lokaal of regionaal niveau. Daarom is de begrenzing van de bestaande winkelconcentraties niet vastgelegd in de verordening. Het is aan de gemeente om dit te bepalen. Voor zover er nog nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn kunnen die zowel binnen of aansluitend aan de bestaande winkelconcentraties plaatsvinden. Er is geen reden om een ontwikkeling aansluitend aan een bestaande winkelconcentratie op voorhand uit te sluiten. Dan zou namelijk bij iedere afwijking een ontheffing nodig zijn.

De regeling voor perifere detailhandel is alleen op ondergeschikte punten veranderd ten opzichte van de huidige verordening. Wel is het aantal opvanglocaties voor perifere detailhandel teruggebracht. Voor het overige ziet de provincie geen noodzaak voor een aanscherping van de regeling, zoals wordt gesuggereerd in deze zienswijze. De regeling voor nevenassortimenten is bedoeld om grenzen te stellen aan de omvang van nevenassortimenten. Een te ruim nevenassortiment bij perifere detailhandel zou nadelig kunnen zijn voor reguliere detailhandel binnen de centra. Een verdere aanscherping acht de provincie niet nodig en zou de praktijk teveel negeren. In de toelichting van de verordening is hierover abusievelijk niets opgenomen. Dit wordt alsnog aangevuld.

Conclusie

In de toelichting van de ontwerpverordening ontbreekt een tekstblok met uitleg over de in artikel 2.1.4, vijfde lid, opgenomen regel over nevenassortiment bij perifere detailhandel. Dit wordt alsnog toegevoegd.

C-45 M.H.P. van Zuylen

1 Maatschappelijke tegenprestatie

De indiener van de zienswijze is reeds een aantal jaren met de gemeente bezig met het ontwikkelen van een nieuw landgoed. Bij de indiener bestaat onzekerheid over het in de koersnotitie ingevoerde begrip maatschappelijke tegenprestatie. Hij ontvangt graag antwoord dat hij daar niet mee wordt belast.

Antwoord

De regeling voor nieuwe landgoederen is opgenomen in de thans geldende verordening. Het gaat hier om een uitzondering op het strikte verbod op nieuwe verstedelijking buiten de bebouwingscontouren. In het ontwerp van de nieuwe verordening zijn de bebouwingscontouren los gelaten. In plaats daarvan gelden spelregels, zoals de ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit. Hoewel het uitgangspunt is dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen primair worden ondergebracht binnen bestaand stads- en dorpsgebied geldt er dus geen strikt verbod meer op verstedelijking buiten de bebouwingscontouren. Dit betekent dat ook de regeling voor nieuwe landgoederen in een ander licht komt te staan.

Uitgangspunt in de nieuwe verordening is dat bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied buiten het bestaand stads- en dorpsgebied, de ruimtelijke kwaliteit per saldo ten minste gelijk blijft. Dit kan door voldoende ruimtelijke kwaliteit te leveren binnen het bouwplan zelf, of –als dit niet mogelijk is– door het treffen van aanvullende ruimtelijke maatregelen. Dit kan in natura of als kan worden aangetoond dat dat niet mogelijk is via een financiële bijdrage in een gemeentelijk kwaliteitsfonds (indien beschikbaar). De aanleg en inrichting van het groengebied bij een nieuwe landgoed kan in het algemeen worden beschouwd als een ruimtelijke (jnpassings)maatregel in natura. Gelet op de

hoge eisen die in het huidige beleid worden gesteld aan een nieuw landgoed, ligt het niet in de lijn de verwachting dat dit niet passend zou zijn onder het nieuwe beleid. Dit beleid biedt de gemeente namelijk meer ruimte om op lokale schaal een goede ruimtelijke afweging te maken. Het is echter aan de gemeente om hierover in eerste instantie een afweging te maken. Zie ook thema 3 Ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie. Op verzoek van de gemeente is de provincie vanzelfsprekend bereid hierover advies uit te brengen na de vaststelling van de Visie ruimte en Mobiliteit.

C-46 Fam. Van Dongen-de Rijk

1 *Afwijzing aanduiding bedrijventerrein voor Veenderveld 2*

De familie Van Dongen wijst de voorgenomen bestemming bedrijventerrein voor de locatie Veenderveld 2 af.

Antwoord

De zienswijze is gelijk aan de zienswijze die de familie heeft ingediend op de herziening Oostvlietpolder Veenderveld 2. Op 26 februari 2014 hebben Provinciale Staten die herziening vastgesteld. Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-47 Mw. S Witteman

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-48 P. en J. Graafland

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-49 J. Jager, Stichting Veenvaren Krimpenerwaard

1 *Zoetwatervoorziening en recreatiemogelijkheden.*

Graag ziet de stichting de mogelijkheid ingebouwd worden dat een eventuele zoetwatervoorziening door de Krimpenerwaard, bruikbaar kan worden gemaakt voor landschappelijk aanvaardbare want passende vormen van natuurvriendelijke waterrecreatie, zoals kanovaren en het varen met fluisterboten.

Antwoord

De extra aanvoerroutes voor zoet water zijn als zoekgebied opgenomen in de VRM omdat deze op dit moment nog in onderzoek zijn. Dit onderzoek houdt in dat nog een keuze moet worden gemaakt tussen verschillende routes, als mede onderzoek naar de capaciteit van de aanvoerroute. Pas bij de uitvoering kan worden gekeken naar combinatiemogelijkheden met andere functies. De uitvoering van de aanvoerroutes zal niet door de provincie plaatsvinden.

C-50 Citta Romana c.s. Hellevoetsluis

1 *Beleid verblijfsrecreatieterreinen*

In de zienswijze wordt gevraagd om een verbreding van de mogelijkheden op verblijfsrecreatieterreinen zoals in artikel 2.2.2 lid 3 geldt voor verbredingsactiviteiten bij agrarische verblijven. Verhuur aan arbeidsmigranten hoort daar ook bij.

Antwoord

Anders dan in de huidige verordening, zijn in de ontwerpverordening geen specifieke regels opgenomen voor recreatie of verblijfsrecreatie in het buitengebied, omdat de zogenoemde ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn.

De ladder voor duurzame verstedelijking houdt onder meer in dat dat stedelijke ontwikkelingen primair binnen bestaand stads- en dorpsgebied moeten worden ondergebracht. Onder stedelijke ontwikkelingen worden met name wonen en werken verstaan, maar ook daarbij behorende stedelijke voorzieningen, zoals de logies voor arbeidsmigranten.

Recreatieve voorzieningen behoren niet tot stedelijke ontwikkelingen, voor zover het gaat om voorzieningen die ten dienste staan aan (verblijfs)recreanten in het buiten gebied.

Voor de toelaatbaarheid van bebouwing en functies op verblijfsrecreatieterreinen, die ten dienste staan aan (verblijfs)recreanten in het buiten gebied, is dus relevant in hoeverre het gaat om bebouwing en functies die zich (in overwegende mate) richten op (verblijfs)recreanten. Nieuwe voorzieningen die qua omvang niet in verhouding staan tot het aantal recreanten en dus vooral gericht zijn op de bewoners van het omliggende stedelijk gebied of het bieden van logies aan arbeidsmigranten moeten beschouwd worden als een niet-gebiedseigen stedelijke ontwikkeling. Hierop is de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing. De provincie heeft er begrip voor dat recreatieondernemers om bedrijfseconomische redenen zoeken naar verbreding van het voorzieningenaanbod, door het zoeken naar slimme combinaties van de recreatieve markt met bijvoorbeeld de zakelijke markt. Vestiging van een zakelijke voorziening in een (verblijfs)recreatiegebied (zoals vergader- en opleidingsfaciliteiten) moet dan wel een meerwaarde hebben boven vestiging in het stedelijk gebied. Als er geen combinatie is met buitenactiviteiten is niet staande te houden dat vestiging in het buitengebied een meerwaarde heeft boven vestiging in het stedelijk gebied. Deze combinatie is bij het bieden van logies aan arbeidsmigranten in ieder geval niet te vinden. Zie ook thema 15.

C-51 Bewoners Organisatie Hoeksekade (BOH)

1 Bouwmogelijkheden Hoeksekade in Berschenhoek

De bewonersorganisatie is tegen de bouwmogelijkheden die de gemeente denkt te hebben aan de Hoeksekade. De bewonersorganisatie ziet in het nieuwe beleid waar de provincie nog meer inzet op inrichting en ruimtelijke kwaliteit, aanknopingspunten om de plannen van de gemeente voor het bouwen van 60 woningen tegen te gaan.

Antwoord

Gelet op de voorgeschiedenis die teruggaat tot de vaststelling van het streekplan RR2020, wordt deze locatie opgenomen in de in het Programma ruimte opgenomen lijst met woningbouwlocaties. Plaatsing op deze kaart betekent niet dat hiermee automatisch voldaan is aan de eisen uit de Verordening ruimte zoals de ladder voor duurzame verstedelijking en de handreiking ruimtelijke kwaliteit.

C-52 H.M. Brunt Borst

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-53 Wandelnet

1 Te weinig aandacht voor het wandelen

De stichting acht te weinig aandacht besteed in de stukken aan het ontwikkelen van een wandelnetwerk. In de VRM gaat het te veel om automobilititeit en openbaar vervoer.

- 1.1 Verzocht wordt om de utilitaire (functionele) verplaatsingen te verbreden door ook expliciet de recreatieve verplaatsingen te benoemen.
- 1.2 Toevoegen van een aparte paragraaf in hoofdstuk 2 'Mobiliteit en bebouwde ruimte' van de Ontwerpvisie, waarin naast de fietsstructuur ook de wandelinfrastructuur wordt beschreven.
- 1.3 Gebruik maken van een adviesrol vanuit 'langzaam verkeer' in vroeg stadium van planfase bij infrastructurele projecten, zoals bij de opwaardering van provinciale wegen.
- 1.4 Respecteren en beschermen van het netwerk van Lange-Afstand-Wandelpaden.
- 1.5 Het opnemen van een verwijzing naar het gebruik van OV door recreatieve doelgroepen, met name in de 'daltijden' en in het landelijk gebied.

Antwoord

- 1.1 De provincie kiest voor de kwaliteitsverbetering van de recreatieve fietsmobiliteit van het provincie dekkende Fietsknooppunten netwerk en de realisatie van het Wandelroutenetwerk Zuid-Holland. Via de uitvoering van het Provinciaal Fietsplan wordt gewerkt aan het realiseren van ontbrekende schakels. De kaarten hiervan zijn op de provinciale websites te raadplegen.
- 1.2 Het recreatieve routenetwerk in Zuid-Holland beperkt zich niet tot de bebouwde ruimte maar is provincie dekkend. De uitwerking van het beleid krijgt via het Provinciaal Fietsplan en de Beleidsvisie Groen gestalte.
- 1.3 Er is vroegtijdig overleg tussen alle betrokken beleidsvelden binnen de Provincie Zuid-Holland en met de regionale partners. Indien dit wenselijk is, wordt ook externe expertise geraadpleegd. Indien gewenst zullen wij Wandelnet zeker betrekken..
- 1.4 De langeafstandsroutes voor wandelen en fietsen zijn onderdeel van het provinciale recreatieve netwerk. De provincie streeft naar instandhouding en verbetering van dit totale recreatieve netwerk.
- 1.5 De provincie regelt via consessies de aanwezigheid van regionaal OV. De vervoermaatschappij is verantwoordelijk om het aanbod af te stemmen op de vraag en betreft daarbij zeker ook de recreatieve vraag.

C-54 H. van Tol

1 Bebouwingscontouren

Tegen het schrappen van de bebouwingscontouren en het overgaan op BSD.

Antwoord: Zie thema 2

2 Mogelijkheden voor de zienswijze

De stukken zijn zo uitgebreid dat het voor een burger nauwelijks te doen is hierop in de breedte te reageren. Derhalve verwijst de inspreker naar de zienswijzen zoals ingediend worden door Holland Rijnland, de gemeente Kaag en Braassem en de Vereniging tot Behoud Open Landschap Kaag en Braassem, c.a.

Antwoord: Hier is kennis van genomen

3 Veenderveld 2

Verwijzing naar de zienswijze in de procedure herziening Oostvlietpolder Veenderveld 2

Antwoord

Op 26 februari 2014 hebben Provinciale Staten die herziening vastgesteld. Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-55 H. van Asperen

1 Windenergie

Verzoek om meer afstand tussen de molens en woningen. Indiener woont nu op 900 m afstand van molens en heeft geluidhinder daarvan. Vandaar ook tegelijk afwijzing van een tweede rij molens.

Antwoord: Zie thema 8

C-56 C.Y. Barth

1 Windenergie

Bezwaar tegen windturbines bij Stad aan 't Haringvliet om tal van redenen.

Antwoord: Zie thema 8.

C-57 J.S. Baumann

1 *Windenergie*

Bezwaar tegen windturbines in het algemeen en bij Stad aan 't Haringvliet in het bijzonder; e.e.a. om tal van redenen.

Antwoord: Zie thema 8.

C-58 J.J. Dogterom

1 *Windenergie*

Bij Battenoord s.v.p. minder windturbines in verband met aanwezige bebouwing en camping, elders is er bij agrariërs minder bezwaar tegen de plaatsing.

Antwoord: Zie thema 8.

C-59 P. Dogterom

1 *Windenergie*

Houd minimaal 1 km afstand tussen turbines en woningen; N59 genoemd als alternatief voor plaatsing.

Antwoord: Zie thema 8.

C-60 Maatschap Van Es – Van Nederpelt

1 *Windenergie*

De maatschap zou graag windturbines op haar gronden willen hebben.

Antwoord

Noch de provincie Zuid-Holland noch de gemeente Goeree-Overflakkee is zelf initiatiefnemer in de realisatie van windenergieprojecten. De provincie en de gemeente maken projecten ruimtelijk mogelijk binnen de voorgestelde locaties windenergie. De door de indiener van de zienswijze genoemde locatie valt echter niet in de door de provincie en gemeente aangewezen locaties windenergie op Goeree-Overflakkee. Zie ook themabeantwoording 8.

C-61 D.J. van der Groef

1 *Windenergie*

Bezwaar tegen windturbines; voorkeur voor zonne-energie.

Antwoord:

Zie themabeantwoording 8. Hiernaast kan worden opgemerkt dat de provincie openstaat voor een gezamenlijke aanpak voor de diverse energie thema's. Naast windenergiebeleid geeft de provincie ook meer ruimte voor zonne-energie. Dit kan een verdere uitwerking krijgen in een regionale Energie actieagenda, op te stellen samen met regionale partners. Er dient wel opgemerkt te worden dat deze actieagenda niet koste kan gaan van de tot nu toe gemaakte afspraken over windenergie.

C-62 C. Poortvliet

Zienswijze is gelijk aan C-21 zie beantwoording bij thema 8

C-63 A. van Rij

1 *Windenergie*

Bezwaar tegen windturbines bij Stad aan 't Haringvliet ; er is al genoeg overlast van de bestaande turbines..

Antwoord

Van uw standpunt t.a.v. windenergie bij Stad aan 't Haringvliet is kennisgenomen. Energietransitie is benoemd als een van de vier rode draden. Uitgewerkt in vijf hoofdthema's; warmte, wind, zon, energieefficiëntie en mobiliteit. Naast deze vijf prioriteiten zet de provincie, daar waar zich kansen aandienen, ook in op andere energie-oplossingen, zoals bij de getijdencentrale in de Brouwersdam. Door samen met de regionale partners ruimtelijke energie-actieagenda's op te stellen, beoogt de provincie een meer integrale en resultaatgerichte benadering van besparing, opwekking en CO2-reductie te bereiken.

C-64 J. van Rij

1 *Windenergie*

Bezwaar tegen windturbines bij Stad aan 't Haringvliet ; er is al genoeg overlast van de bestaande turbines..

Antwoord: Zie thema 8.

C-65 M.S.W. Steyn

1 *Windenergie*

Windturbines verder van de woning plaatsen, sowieso past deze geluidoverlast niet op het eiland.

Antwoord: Zie thema 8.

C-66 De Hollandse Molen

1 *Molenbiotoop*

Bedenkingen tegen de verruiming van artikel 2.2.6 lid 2 van de verordening. Vrees dat deze afwijkingsmogelijkheid, zoals die in het ontwerp is geformuleerd, de provinciale molenbiotoopregeling binnen bebouwd gebied tot een wassen neus maakt. Lid 2 is namelijk bijzonder ruim op te vatten en kan leiden tot interpretatieverschillen.

Voorstel voor aanvullingen aan de regeling:

- Nader specificeren wat er onder een zwaarwegend belang verstaan wordt. Valt bijvoorbeeld particuliere woningbouw of een bedrijfsuitbreiding hier ook onder?
- Het eventueel toevoegen van een toetsingskader aan de hand waarvan beoordeeld kan worden of er sprake is van een zwaarwegend belang of een reëel alternatief.
- Een evaluatie van de beoogde verruiming van de afwijkingsmogelijkheden over 5 jaar.
- Van tevoren overleg met de moleneigenaar of een molendeskundige, op het moment dat er beroep wordt gedaan op de afwijkingsmogelijkheid.

Antwoord: Zie thema 12 Molenbiotopen

C-67 Toeristisch Ondernemersplatform Voorne Putten

1 *Recreatieve ontwikkelingen*

De visie lijkt meer ruimte te geven voor recreatieve ontwikkelingen zoals campings en bungalowparken afhankelijk van kwalitatieve en de kwantitatieve behoeftes. Vraag is of dit matcht met het uitgangspunt "geen verstedelijking buiten de bebouwingscontouren"

Antwoord: Zie thema 2 en thema 3

2 *Onvoldoende aandacht voor de sector Toerisme en Recreatie*

De sector vreest overbodige bureaucratie bij het ontplooiën van initiatieven indien alles met alle gemeenten op het eiland moet worden afgestemd. De sector heeft daar weinig vertrouwen in. Vandaar dat de sector meer sturing vanuit de VRM verwacht. Zeker voor die onderwerpen waar de provincie een belangrijke rol speelt: op gebied van bereikbaarheid, windenergie en plaatsing windturbines, uitbreiding van het recreatief gebruik van oppervlakte water door openstelling van de Bernisse voor vaartuigen vanaf Haringvliet tot het Brielse Meer, het Kanaal door Voorne, e.d.

Antwoord

Wij achten de vrees van het platform onnodig. Met ons nieuwe beleid geven wij meer ruimte voor initiatieven van derden. Wij verwijzen hiervoor naar thema 1 over onze sturingsfilosofie en thema 3 ruimtelijke kwaliteit. Initiatieven zijn mogelijk binnen de voorwaarden van behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit. Op de terreinen waar van de provincie sturing wordt verwacht, nemen wij onze verantwoordelijkheid. Ten aanzien van vaarwegen voor recreatie zie thema 13.

3 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De sector vreest dat deze voorwaarde remmend gaat werken voor initiatieven

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

4 *Ruimte voor de sector*

Aandacht gevraagd voor een aantal ontwikkelingen waar de sector een rol van de provincie bij ziet.

- 4.1 ontwikkelmogelijkheden nabij het Oostvoornse Meer, het Brielse Meer en het badstrand bij Rockanje.
- 4.2 Op het Maasvlaktestrand, (beperkt door haar veiligheidscontouren) moeten mogelijkheden zijn voor dagrecreatie. In overeenstemming met het gebruik aan de Brouwersdam moet de vestiging van kitesurfscholen en horecagelegenheden overwogen worden.
- 4.3 De haven van Rotterdam met haar activiteiten biedt de mogelijkheid tot het ontwikkelen van industrieel toerisme. Vaarverbindingen dienen daarom meer aandacht te krijgen.
- 4.4 Het cultuurhistorisch erfgoed wordt niet of nauwelijks genoemd.
- 4.5 Voor de ontwikkeling tussen het Haringvlietstrand en de Haringvlietdam is geen aandacht vanuit recreatief toeristisch oogpunt.
- 4.6 Openstelling van het Kanaal door Voorne dient een serieuze optie te zijn om het Haringvliet te verbinden met de Brielse Maas en langs het Kanaal ontwikkelingen te stimuleren.
- 4.7 Openstelling van de Bernisse middels een sluis geeft ruimte aan meer vaarmogelijkheden en zal de aantrekkelijkheid van het Brielse Meer vergroten.

Antwoord

Zie antwoord bij 2. Wij staan in beginsel positief ten opzichte van ontwikkelingen die het recreatieve routenetwerk versterken en die de kwaliteit van recreatiegebieden rond de steden verbeteren. De provincie kan hiervoor ruimte bieden onder voorwaarden van behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit, en in sommige gevallen ook zorgen voor cofinanciering.

5 *Verbreding recreatie en Toerisme*

Bij de bestemming 'recreatie' is zelfstandige horeca toegestaan. De Visie geeft geen of onvoldoende ruimte voor de combinatie recreatie en zorg; (verblijf) ontwikkelingen op zorggebied. Daarvoor moet, omdat deze behoefte

evident is, ruimte voor zijn. Het tijdelijk huisvesten van steeds wisselende groepen van werknemers past prima op recreatiebedrijven, mits er voldaan wordt aan randvoorwaarden.

Antwoord

Anders dan in de huidige verordening, zijn in de ontwerpverordening geen specifieke regels opgenomen voor recreatie of verblijfsrecreatie in het buitengebied, omdat de zogenoemde ladder voor duurzame verstedelijking en het afwegingskader ruimtelijke kwaliteit van toepassing zijn.

De provincie heeft er begrip voor dat recreatieondernemers om bedrijfseconomische redenen zoeken naar verbreding van het voorzieningenaanbod, door het zoeken naar slimme combinaties van de recreatieve markt met bijvoorbeeld de zakelijke markt. Vestiging van een zakelijke voorziening in een (verblijfs)recreatiegebied (zoals vergader- en opleidingsfaciliteiten) moet dan wel een meerwaarde hebben boven vestiging in het stedelijk gebied. Als er geen combinatie is met buitenactiviteiten is niet staande te houden dat vestiging in het buitengebied een meerwaarde heeft boven vestiging in het stedelijk gebied. Deze combinatie is bij het bieden van logies aan arbeidsmigranten in ieder geval niet te vinden.

6 *Bedrijfswoningen*

Tweede, derde of zelfs vierde bedrijfswoningen op recreatieterreinen moet mogelijk zijn en in de Verordening Ruimte geregeld worden

Antwoord

In de ontwerpverordening ruimte is de regeling voor de toelaatbaarheid van bedrijfswoningen in het buitengebied verruimd. De geldende verordening laat alleen bij een agrarisch bedrijf ten hoogste één bedrijfswoning toe. De ontwerpverordening laat dit ook toe bij een niet-agrarisch bedrijf, waaronder ook een recreatiebedrijf wordt verstaan. Een bedrijfswoning is mogelijk voorzover dit noodzakelijk is voor zover dat noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering. Veelal zal een bedrijfswoning echter niet nodig zijn, gelet op de moderne toezichts- en bewakingsapparatuur. Bij een verblijfsrecreatiecomplex is de beschikbaarheid van een dienstwoning in het algemeen logisch, vanuit een oogpunt van adequate dienstverlening. Meer woningen zijn in de regel niet noodzakelijk. De provincie is er niet van overtuigd dat op dit punt een uitzondering moet worden gemaakt voor recreatiebedrijven.

7 *Windenergie*

De burgers en recreanten op Voome-Putten en Goeree-Overflakkee serieus nemen door onmiddellijk te stoppen met het plaatsen van windturbines en deze te lokaliseren in de Noordzee, op voldoende afstand van het vaste land.

Antwoord: Zie thema 8.

C-68 Stichting Vrienden van de Molen “De Vier Winden” te Monster

1 *Bescherming windvang molen*

Ten aanzien van molens in een dorps- of stadskern gelegen maakt de provincie een afwijking mogelijk van de bestaande beschermingsregels van de molenbiotoop. Met name als het om nieuwe bebouwing gaat. Er wordt bezwaar gemaakt tegen deze beleidswijziging. Verzocht wordt In het Programma de afwijkingsmogelijkheid van de molenbiotoop in par. 3.5 voor molens in dorps- of stadsgebied, en in de Verordening de mogelijke ambtelijke afwijking in artikel 2.2.6: lid 2 te schrappen.

Antwoord: Zie thema 12

C-69 K. Hagenaaars

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-70 Koninklijke Nederlandse Roeibond (KNRB)

1 Vaarverbindingen voor roeien en andere watersporten

Het verbeteren en uitbreiden van vaarverbindingen voor roeien en andere watersporten wordt sterk bepleit. Meer specifiek wordt de inbreng van roeivereniging Rijnland uit Voorschoten gesteund.

Antwoord:

Zie thema 13 en het versterken van de recreatieve netwerken, waaronder het routenetwerk voor varen, is één van de prioriteiten van het provinciale groenbeleid. De provincie stelt via het Uitvoeringsprogramma Groen middelen beschikbaar voor het bewegwijzeren en het knelpuntvrij maken van het basistoervaartnet (BRTN).

C-71 R.R.G. Schröder

1 Verbeteren ruimtelijke kwaliteit

In hoeverre voldoet de visie op kwaliteit en het instrumentarium aan de Europese Landschapsconventie (ELC)?

Antwoord: De provincie handelt volgens het rijksbeleid. Daarin is het Europese beleid verwerkt.

2 handelingskader ontwikkeling en (internationale) bescherming.

Hoe verhoudt het door de provincie geïntroduceerde handelingskader voor ontwikkeling en (internationale) bescherming zich tot internationale definities van beschermde gebieden, zoals die van de International Union of Conservation of nature (IUCN)? Het nieuwe handelingskader voldoet op onderdelen niet aan internationale categorieën van bescherming en beheer.

Antwoord: Ook hierin volgen wij het rijksbeleid.

C-72 Grondexploitatie maatschappij Vroondaal C.V.

1 Actualisering bestemmingsplan

Uit de Visie, noch de verordening blijkt dat wanneer het bestemmingsplan Madestein-Vroondaal na 10 jaar wordt geactualiseerd, dat dan de delen die wellicht nog niet gerealiseerd zijn, de bestemmingsplanregeling voor ontwikkeling gewoon kan worden overgenomen en niet hoeft te worden weggestemd.

Antwoord

Bij een actualisering moet de ladder van duurzame verstedelijking doorlopen worden. Indien het plan hierin voorziet kan het gewoon geactualiseerd worden.

2 Ontwikkeling Vroondaal op de Kwaliteitskaart

De ontwikkeling van Vroondaal is nog niet juist op de kwaliteitskaart opgenomen.

Antwoord: Zie thema 2; voor de kwaliteitskaarten zie thema 3 en 14.

3 Onjuistheden kwaliteitskaart

Onjuistheden op de oude kaart 4a, in Oud-Vroondaal maar ook de nieuwe kruising Oostmadeweg-Madesteinseweg op de nieuwe Kwaliteitskaart dienen op de juiste wijze te worden verwerkt.

Antwoord: Zie thema 2; voor de kwaliteitskaarten zie thema 3 en 14

C-73 Wilgenrijk B.V.

1 Beter verwerken bestuurlijke afspraak

Wilgenrijk acht de bestuurlijke afspraak over de ontwikkeling van de Dijkpolder tussen provincie en gemeente niet goed verwoord in de ontwerp-visie en –verordening. Er wordt onvoldoende zicht op de gewenste doorontwikkeling van de Dijkpolder aangegeven.

Antwoord

De provinciale structuurvisie Ruimte en Mobiliteit bestaat uit 4 producten (visie , verordening en de programma's ruimte en mobiliteit). Deze producten vormen samen een geheel en gezamenlijk beschrijven ze het integrale ruimtelijke beleid. De in de tekst over de in het Programma ruimte opgenomen afspraak heeft betrekking op de komende 10 jaar en deze afspraak wordt beschouwd als eerste fase van de ontwikkeling van de Dijkpolder. De gewenste doorontwikkeling na de eerste fase staat dus niet ter discussie maar zal wel moeten passen in de te actualiseren regionale woonvisie.

2 Dijkpolder als bestaand stad- en dorpsgebied

Verzoek om de Dijkpolder, nu het masterplan voor de Dijkpolder door de gemeenteraad van Maassluis is vastgesteld alsmede het bestemmingsplan voor de eerste fase, op te nemen als bestaand stads- en dorpsgebied,

Antwoord

Deze locatie voldoet niet aan de definitie bestaand stedelijk gebied. De locatie wordt wel opgenomen op de lijst met mogelijke bouwlocaties buiten BSD. Zie thema 2.

3 De Dijkpolder niet opnemen als groene ruimte

Verzoek om gezien het bovenstaande ad punt 1 de Dijkpolder te schrappen van de kaart Handelingskader ruimtelijke kwaliteit als groene ruimte.

Antwoord

Uitgangspunt van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (en de hierin opgenomen kaart) is 'ja, mits', waarbij nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de ruimtelijke kwaliteit wordt behouden of verbeterd. De aanduiding beschermingscategorie komt bte vervallen; zie daarvoor thema 3.

C-74 Waddinxveense Groenrecycling Wagro B.V.

1 bedrijventerrein A 12-Noord

De zienswijze heeft betrekking op het bedrijventerrein A 12-Noord, in de ontwerp beleidsdocumenten maakt deze ontwikkeling niet langer onderdeel uit van het bestaand beleid. Het perceel van de indiener van de zienswijze is op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur namelijk aangeduid als 'Veenlandschap van het Groene Hart', in het geldend beleid is dit nog 'Bedrijventerrein'. Hier wordt bezwaar tegen gemaakt.

Verzocht wordt het kaartmateriaal van de Visie Ruimte en Mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte aan te passen.

Antwoord

Zie thema 4.3. Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer op kaart geduid. De locatie A12-Noord blijft daarom aangeduid als reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.

C-75 Platform NOG

Zienswijze mede namens:

Dorpsraad "Bennebroek"

Dorpsraad "Vogelenzang"

Wijkraad "Oostduin" Hillegom

Platform "De Zilk"

Stichting "Niet door de Zilk"

Stichting "Bescherming Erfgoed Zuid Kennemerland"

**Vereniging tot Behoud van het Landelijk karakter van Vogelenzang
Milieudefensie Haarlem
Team NOG Beter**

1 *Duinpolderweg*

Bezwaar wordt gemaakt tegen de wijze waarop de Duinpolderweg in het ontwerp-Programma mobiliteit staat vermeld. In het bijzonder de manier waarop de Duinpolderweg op Kaart 1 Functionele indeling weggennet en bijbehorende tekst staat vermeld. Verzocht wordt de vermelding van de Duinpolderweg in het programma af te stemmen op de huidige stand van zaken van het onderzoek, rekening houdend met het advies van de Commissie van de m.e.r. en het door Provinciale Staten vastgestelde amendement.

Antwoord

wij nemen kennis van uw bezwaar. Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit, onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale weggennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.

C-76 Vereniging Dorp Mijnsheerenland

1 *locaties windturbines Noordrand Hoeksche Waard*

Het bezwaar richt zich op het bestemmen van het gebied ten oosten en ten westen van de Heinenoordtunnel in de Noordrand van de Hoeksche Waard als locatie voor windturbines. Verzocht wordt deze locatie niet aan te wijzen voor windenergie en uit de Visie Ruimte en Mobiliteit te verwijderen. Ook wordt in overweging gegeven de andere locaties in de visie opnieuw te beschouwen.

Antwoord

Zie themabeantwoording 8. De locatie aan de Oude Maas is in 2011 onderzocht op o.m. landschappelijke effecten. Provinciale Staten hebben op basis van dit onderzoek in 2012 besloten dat de locatie landschappelijk aanvaardbaar is en opgenomen als gewenste locatie. De locatie is gehandhaafd.

C-77 Kees van Rijn

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-78 Platform NOG, Vereniging Behoud de polders en Vogelwerkgroep Zuid-kennemerland

1 *Specifieke status Bollenstreek in de verstedelijkingsstrategie voor wonen*

De zienswijze richt zich op de specifieke status die aan de Duin- en Bollenstreek is toegekend in het Programma ruimte, waardoor de bouw van 4.900 woningen bovenop de regionale woningbehoefte mogelijk wordt gemaakt. Verzocht wordt deze aanwijzing geheel te schrappen en eerst – samen met Noord-Holland – nieuw onderzoek te doen naar de actuele woningbehoefte voordat opnieuw over oplossingen gesproken wordt.

Antwoord: Zie thema 10.1 Duin- en Bollenstreek

2 *Belangrijk weidevogelgebied*

Er wordt op gewezen dat op de lijst/kaart van 'belangrijke weidevogelgebieden' een belangrijk gebied ontbreekt: het betreft de Vosse- en Weerlanerpolderen delen van de Oosteinderpolder gelegen tussen Hillegom en de noordelijke provinciegrens bij Bennebroek. Verzocht wordt hier eveneens de status 'belangrijk weidevogelgebied' aan toe te kennen.

Antwoord

De Vosse- en Weerlanerpolder is (vanouds) aangemerkt als 'recreatiegebied rond de steden'. Een aanduiding als belangrijk weidevogelgebied zou leiden tot tegenstrijdigheden in het beleid. De Oosteinderpolder is volgens de ons beschikbare gegevens onvoldoende weidevogelrijk.

3 *Kroonjuweel cultureel erfgoed*

Er wordt op gewezen dat op de lijst/kaart van 'kroonjuweel cultureel erfgoed' een belangrijk gebied ontbreekt: Het betreft de zone tussen de Ringvaart van de Haarlemmermeer en de duinen in het grensgebied tussen Hillegom-Bennebroek en De Zilk-Vogelenzang. Verzocht wordt voor dit gebied – voor zover gelegen in de provincie Zuid-Holland - eveneens de status 'kroonjuweel cultureel erfgoed' toe te kennen.

Antwoord

In de CHS en in de Regioprofielen Cultuurhistorie Zuid-Holland is in 2010 vastgelegd welke kroonjuwelen in Zuid-Holland onderscheiden worden. Deze plekken betreffen onderdelen van een cultuurhistorisch topgebied, zoals vastgesteld in de CHS, die in zeer steke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van een plek. Het zijn structuren of ruimtelijke eenheden met een zeer gave en kwetsbare cultuurhistorische samenhang in tijd en ruimte. Voor de Bollenstreek is dit het gebied rond de Keukenhof en niet de in de zienswijze aangeduide gebieden.

C-79 J.J.M. Veraart e.a.

1 *Veenderveld 2*

De zienswijze richt zich tegen de voornemens met betrekking tot Veenderveld 2. Er wordt op gewezen dat Veenderveld 2 in strijd is met de Visie ruimte en Mobiliteit, en dat de SER-ladder niet correct is toegepast. Omdat in de ontwerpnota's wordt aangegeven dat Veenderveld 2 geschikt gemaakt moet worden voor bedrijven uit de Hogere Milieu Categorie kan niet volstaan worden met een 'vormvrije MER-beoordeling', maar is een volwaardige plan-MER nodig.

Antwoord: Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-80 De Hollandse Molen

1 *Artikel 2.2..6. Bescherming molenbiotoop, lid 2*

De zienswijze richt zich op Artikel 2.2..6. Bescherming molenbiotoop, alwaar in lid 2 de afwijkingsmogelijkheden zijn verruimd. In lid 2a is niet nader gespecificeerd wanneer er gesproken kan worden van een zwaarwegend algemeen belang of een reëel alternatief. Dit kan de provinciale molenbiotoopregeling tot een wassen neus maken als de afwijkingsmogelijkheid bijzonder ruim wordt opgevat en leiden tot interpretatieverschillen en onduidelijkheden bij alle betrokkenen. Er worden vier voorstellen gedaan om aan de regeling toe te voegen, zodat een concretere afweging mogelijk is.

Antwoord: Zie thema 12

C-81 Six advocaten namens Ontwikkelingscombinatie Thierendenland II-Zevender

1 *Project Thierendenland II in Schoonhoven*

De zienswijze heeft betrekking op het lopende project Thierendenland II. Hoewel voor het project een onherroepelijk bestemmingsplan geldt, is het project niet aangewezen als BSD, en valt het evenmin onder 'bestaande bebouwing en bestaand gebruik'. Verzocht wordt de Verordening aan te passen, om voldoende rechtszekerheid voor dit project te bieden. Zodanig dat Thierendenland II onder de definitie van BSD valt, en op de betreffende kaart als zodanig wordt aangeduid, of de definitie van 'bestaande bebouwing en bestaand gebruik' zodanig te verruimen dat bestaande bouwrechten ingevolge een geldend bestemmingsplan ook in de toekomst gerespecteerd worden.

Het eisen van een maatschappelijke tegenprestatie voor een project waarvoor een bestemmingsplan geldt wordt in strijd geacht met de rechtszekerheid omdat daar bij de planontwikkeling en de investeringsbeslissingen, geen rekening is gehouden.

Antwoord: Zie thema 2, 3 en thema 12

C-82 Berry Borst

Zienswijze is gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-83 P.M. van der Meer

Zienswijze is gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-84 Belangenvereniging Aarlanderveen

1 Woningbouw Aarlanderveen

De visie biedt geen ruimte voor noodzakelijke woningbouw voor de doelgroepen jonge gezinnen en ouderen. Verzocht wordt het beleid aan te passen ten behoeve van een leefbaar en landelijk Aarlanderveen.

Antwoord: Zie thema 5

C-85 CDA Agrarisch Platform Zuid-Holland

1 Belang van de landbouw

De zienswijze richt zich erop dat in de visie meer aandacht aan het belang van de landbouw moet worden besteed, gelet op de economische functie en de voedselproductie, en het beheer van het buitengebied. Daarom wordt verzocht 'groene contouren' voor de gebieden waar duurzame land- en tuinbouw een plaats heeft en moet behouden in de visie op te nemen en te borgen. Een kaart toe te voegen waarop die contouren zijn aangegeven. Er voor te zorgen dat binnen die contouren geen verrommeling ontstaat. En absoluut veel meer aandacht te besteden aan duurzaamheid, doordat de provincie perspectief biedt voor een vitale land- en tuinbouw.

Antwoord

Wij hechten veel waarde aan het belang van de landbouw als economische drager, voedselproducent en beheerder van het landschap, zoals verwoord in par.3.3. van de VRM. Wij zijn echter van mening dat wij met de ladder voor duurzame verstedelijking, het handelingskader ruimtelijke kwaliteit en de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven, voldoende bieden voor agrarische ontwikkeling, voldoende perspectief bieden voor een vitale en duurzame landbouw. Specifieke groene contouren achten wij hiervoor niet noodzakelijk.

C-86 Rotteveel Boerenkaas

1 Bedrijventerrein Veenderveld II

De indiener van de zienswijze heeft er bezwaar tegen dat percelen grasland van van het agrarisch bedrijf van indiener staan ingetekend als nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Veenderveld II, een bedrijventerrein in de hoogste milieucategorie.

Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-87 T. Nieuwenhuizen

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-88 Fam. F. Ouddijk e.a.

1 *Windenergie Goeree-Overflakkee*

De zienswijze richt zich op de bestemming wind die is gegeven aan de gronden in de Zuiderdieppolder en het noord-westelijk deel van de Halspolder te Stellendam. Gevreesd wordt voor een aanzienlijke waardedaling c.q. onverkoopbaarheid van de bezittingen van de indieners van de zienswijze. Indien overeenstemming is te bereiken door bijvoorbeeld deelname in een windpark dan kunnen indieners afhankelijk van de voorwaarden akkoord gaan met de visie om windenergie te realiseren. Indien dit niet kan dan wordt bezwaar gemaakt tegen deze locaties.

Antwoord

Zie themabeantwoording 8. In de vervolgfase (projectMER) zullen marktpartijen en grondeigenaren windenergieprojecten dienen te ontwikkelen binnen de door de provincie en gemeente aangewezen locaties voor windenergie.

C-89 P.C. Bouwman

1 *Windlocatie 'A20 Maasland'*

De zienswijze richt zich in het bijzonder tegen alle onderdelen die (mede) betrekking hebben op de voorgestelde windlocatie 'A20 Maasland' en tegen het voorstel om planologisch ruimte te scheppen voor windturbines van 500 kW in o.m. de dorpen en het glastuinbouwgebied in het Westland. Plaatsing van dergelijke windturbines is volledig in strijd met 'rode draad 3'. Tevens wordt bezwaar gemaakt tegen provinciale bestuurlijke inmenging/overruling bij locaties kleiner dan 5 MW.

Antwoord

De locatie A20 Maasland wordt al sinds 2003 in provinciale beleidsdocumenten genoemd als zijnde een gewenste locatie voor windenergie en is om die reden ook opgenomen als locatie windenergie in de huidige verordening. In de ontwerpverordening ruimte is de locatie doorgetrokken naar de bestaande solitaire turbine om ongewenste landschappelijke interferentie te voorkomen en de mogelijkheden van een koppeling tussen de lijnopstelling en de solitaire turbine te kunnen onderzoeken. Uiteraard is daarbij in algemene zin gekeken naar ruimtelijke kwaliteit, maar of de realisatie van een windpark op deze locatie ook daadwerkelijk mogelijk is, hangt af van veel meer factoren, waaronder de beschikbare ruimte, technische (on)mogelijkheden en de milieueffecten op de omgeving. Deze aspecten zullen daarom op projectniveau verder worden onderzocht. Normaal gesproken vindt dat onderzoek plaats in het kader van het bestemmingsplan, maar aangezien de raad van de gemeente Westland heeft aangegeven daaraan geen medewerking te willen verlenen, heeft de rijksoverheid in de Elektriciteitswet 1998 bepaald dat in dat geval Provinciale Staten bevoegd gezag zijn. Provinciale Staten hebben in november 2013 de Koepelstartnotitie Inpassingsplannen Locaties Windenergie Zuid-Holland vastgesteld. Deze aspecten zullen dan ook worden meegenomen bij het opstellen van het inpassingsplan, zodra met initiatiefnemers overeenstemming is bereikt over een ontwerp van de windlocatie en de overige randvoorwaarden. Ook spelen ruimtelijke kwaliteit en een (financieel) participatieplan daarbij een rol. Ruimtelijke kwaliteit speelt ook een rol bij de middelgrote windturbines in de stedelijke agglomeratie, inclusief de regionale kernen en het tuinbouwgebied Westland-Oostland. Zie verder themabeantwoording 8.

C-90 L.J. Verbij

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-91 Witteman

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar. En zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-92 D. Lieverse

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-93 Van der Hoorn

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-94 Fam. Van Schriek

Zienswijze gelijklopend aan C-294, samenvatting en beantwoording: zie thema 10.5

C-95 D. Goedhart, Zuid-Hollandse Raad van de Fietserbond**1 Mobiliteit**

In de zienswijze wordt opgemerkt dat er met betrekking tot mobiliteiten geen keuzes worden gemaakt. Er wordt in de visie geconstateerd welke mobiliteiten er zijn en niet aangegeven wat het wensbeeld is. In het Programma mobiliteit worden drie uitgangspunten gehanteerd, maar het is niet duidelijk hoe zich dat in de praktijk vertaalt. Op de kaartbijlagen ontbreekt een fietsverbinding tussen de Kop van het Land en het OV-station, tenminste er ontbreekt halverwege een verbinding.

Antwoord

In het mobiliteitsbeleid staat de reiziger centraal en keuzevrijheid is daar een onlosmakelijke uitwerking van. Reizigers bepalen of, wanneer en hoe ze op pad gaan. Dit is in lijn met het nationale beleid zoals dat is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

De provincie richt haar fietsbeleid op de grootste knelpunten. Een belangrijk criterium bij de bepaling van de ernst van het knelpunt betreft het aantal gebruikers. Dit dient minimaal 500 interlokale fietsers per etmaal te zijn. Als een door u gewenste route een groot knelpunt is, kunt u in het geval dat er een volgende tranche van het fietsprogramma volgt (tegen de dan geldende criteria) een voorstel indienen.

C-96 Den Hollander advocaten**1 Torensteepolder**

De zienswijze richt zich tegen het niet opnemen van de Torensteepolder in de Visie ruimte en Mobiliteit, de verordening en het Programma ruimte als bestaand stads- en dorpsgebied. Alleen het gedeelte van het bestemmingsplan dat door de provincie is aanvaard is al groter dan 3 ha en zou dus op de kaart van het Programma ruimte moeten worden opgenomen.

Antwoord

Op de kaart Woningbouwlocaties zijn locaties opgenomen die in een aanvaarde regionale woonvisie zijn opgenomen, buiten de in de Verordening ruimte opgenomen definitie van BSD vallen en groter zijn dan 3 hectare. De regionale woonvisie van de Hoeksche Waard is op 6 februari 2014 vastgesteld en op 11/18 maart 2014 door GS aanvaard. De Torensteepolder is hierin opgenomen als woningbouwlocatie voor 176 woningen en groter dan 3 hectare. De locatie is daarom alsnog opgenomen op de kaart Woningbouwlocaties.

Conclusie: deze zienswijze leidt tot aanpassing van bovengenoemde kaart.

C-97 Stichting Groene Hart**1 Groene Hart**

Verzocht wordt in de ontwerp Visie ruimte en Mobiliteit het Groene hart 'de plek te geven die het toekomst' en in het Programma ruimte en de Verordening ruimte e.e.a. nader uit te werken c.q. vast te leggen.

Antwoord

Met de overdracht van de verantwoordelijkheden van het rijk naar de provincie hebben wij ervoor gekozen om de bescherming van de landschappelijke waarden zoals die in de verordening waren vastgelegd, ook van toepassing te verklaren voor het overige schaarse landelijk gebied in onze provincie. Bij de verdere uitwerking van ons beleid ruimtelijke kwaliteit is het behoud van specifieke kenmerken en waarden verrijkt en opgenomen in onze Gebiedsprofielen Ruimtelijke Kwaliteit, die we samen met de regio's opstellen. Het Groene Hart bestaat namelijk niet uit één landschapstype maar heeft een breed scala aan kenmerken en waarden. Met de gebiedsprofielen kunnen we met de gemeenten werken aan maatwerk. Daarmee komt ons landelijk gebied ook niet "op slot te staan". Wij hebben dit beleid doorgetrokken in de VRM en wij achten e.e.a. ook nu goed vastgelegd in ons beleid

2 Gebiedsgerichte benadering

Verzocht wordt een gebiedsgerichte benadering aan de Visie te koppelen om zo een complete visie te krijgen.

Antwoord

Zowel het beleid voor verstedelijking, als het beleid voor ruimtelijke kwaliteit, water en landbouw is vanuit een bovenregionale insteek gericht op gebiedsspecifieke uitwerking en invulling. Het past echter niet in onze sturingsfilosofie om op gebiedsniveau concrete visies te ontwikkelen. Wij zien daarvoor primair een regionale verantwoordelijkheid en daar waar provinciale belangen in het geding zijn een gezamenlijke aanpak op gebiedsniveau.

3 Rol van de Provincie

Verzocht wordt de Verordening ruimte aan te scherpen met concrete regels ten behoeve van provinciale regie, controle en correctie indien gemeenten lokaal dan wel regionaal in strijd handelen met het ruimtelijk beleid dat de provincie voorstaat.

Antwoord

Voor de uitvoering van het ruimtelijk beleid, zoals verwoord in de Visie ruimte en mobiliteit, kan de provincie een keuze maken uit een breed palet van instrumenten. Naast overleg en samenwerking kan ook het juridisch instrumentarium van de Wet ruimtelijke ordening worden ingezet. Het gaat om een mix van proactieve instrumenten (zoals verordening en inpassingsplan) en reactieve instrumenten (zoals zienswijze en reactieve aanwijzing). De verordening is een hard instrument. Niet alle onderwerpen lenen zich voor algemene regels in de verordening. Soms is er meer behoefte aan flexibiliteit, of ruimte voor maatwerk op lokaal of regionaal niveau. Indien de uitkomst van dat proces niet leidt tot een bevredigende uitkomst, kan de provincie altijd nog gebruik maken van het reactieve instrumentarium. De provincie ziet in deze zienswijze daarom geen aanleiding voor het toevoegen van extra regels in de verordening.

4 Zuidplaspolder

Verzocht wordt het ruimtelijk beleid voor de Zuidplaspolder opnieuw te bezien nu de grootschalige verstedelijkingsopgave is weggevallen.

Antwoord: Zie thema 10.2 Zuidplaspolder

5 Visie ruimte én mobiliteit

Op een aantal punten wordt aandacht gevraagd voor integrale afstemming. Er is geen eenduidige keuze gemaakt m.b.t. de looptijd van de Visie en de Programma's. De Verordening ruimte biedt geen duidelijke definitie van een 'nulmoment'. Het afschaffen van de rode contouren wordt betreurd.

Antwoord: Zie thema's 1 en 2

6 Werkgelegenheid

Gelet op het onderscheid in soorten werkgelegenheid moet terughoudend worden omgegaan met het aanwijzen van nieuwe bedrijventerreinen. De gehanteerde prognose methodiek leidt tot een overaanbod aan bedrijventerreinen. Het laten wegvallen van het onderscheid tussen gewone bedrijfstereinen en voor terreinen van

bedrijven uit de Hoogste Milieu Categorie (HMC) leidt tot problemen. De indicatieve kaart Ruimtelijke reserveringen voor bedrijfsterreinen wekt ten onrechte de indruk dat deze locaties al zijn aanvaard. Genoemd worden Gorinchem noord, Alkemade Veenderderveld 2, locaties in Bodegraven, Nieuwkoop Schoterhoek II, andere ingetekende locaties zijn niet te verifiëren omdat de kaart onduidelijk is.

Antwoord

Zie thema 4 en voor Veenderderveld 2 zie thema 10.3 Voor de weergave op de kaarten zie thema 14.

Qua programmering is er voor bedrijventerreinen in 2030 een redelijk evenwicht tussen vraag en aanbod. Het kwalitatieve en kwantitatieve tekort in de regio Rijnmond kan en moet worden opgevangen in naburige regio's, met name in Midden-Holland Noord (Zuidplaspolder) en Drechtsteden. In de regio Hoeksche Waard en de gemeente Goeree-Overflakkee dient het aantal ruimtelijke reserveringen te worden teruggebracht.

Verdringing door functiemenging van bedrijven uit die hogere milieucategorie (4 en hoger, HMC) wordt in de VRM en in het Programma ruimte expliciet uitgesloten, dus problemen n.a.v. het wegvallen van dit verschil is niet aan de orde. Mocht u toch problemen zien, verzoeken wij u die concreet aan te geven, dan kunnen we daarover in gesprek en van gedachte wisselen.

Voor alle locaties op de indicatieve kaart Ruimtelijke reserveringen geldt dat deze locaties met in acht neming van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking pas kunnen worden ontwikkeld. Bij een aantoonbare actuele behoefte kunnen deze locaties in aanmerking komen, daarvoor is het tevens noodzakelijk dat die actuele behoefte niet passtop het bestaande gebied. De indruk dat de locaties al zijn aanvaard hopen we hiermee weg te nemen. In de regionale bedrijventerreinenstrategie van de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden zijn de bedrijfsterreinen Groote Haar /Gorinchem –Noord voor 37 hectare en het toekomstige bedrijfsterein in het gebied Het Oog in Hardinxveld-Giessendam voor 5 hectare, voor de periode tot 2030, als noodzakelijk aangegeven. Wij onderschrijven de noodzaak van deze locaties en hebben de bedoelde bedrijventerreinen als ruimtelijke reservering in het Programma ruimte opgenomen.

In Bodegraven zijn in de concept VRM geen zachte locaties op de indicatieve kaart ruimtelijke reserveringen opgenomen. Inmiddels is er door een zienswijze van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk gewezen op de locatie Werklint. Er is door de provincie een afspraak gemaakt dat maximaal 4 ha, onder voorwaarden, mag worden ingevuld voor bedrijventerreinontwikkeling voor uit te plaatsen bedrijven in het kader het project Oude Rijnzone. Er is nog geen sprake van een vastgesteld bestemmingsplan en ook de definitieve invulling staat nog niet vast. In de huidige Provinciale Structuurvisie is Schoterhoek II (Nieuwveen) al als bedrijventerein opgenomen en is door PS in januari 2013 vastgesteld. De locatie staat als zacht aanbod bedrijventerein op de kaart in het Programma ruimte.

7 Wonen / vakantiewoningen

Aandacht wordt gevraagd voor mogelijk te hoge regionale programma's, het toezicht op de verdeling van gemeentelijke programma's over de kernen van gemeenten, een integrale visie op wonen wordt gemist, het verbod op permanente bewoning van vakantiewoningen ontbreekt in de visie, door veel woningbouwlocaties buiten BSD in te tekenen wordt het eigen beleid ondergraven.

Antwoord:

Zie thema 2 over locaties buiten BSD en thema 5 over wonen en woningbouwprogramma's.

In de visie zal permanente bewoning van recreatiewoningen worden uitgesloten. Ook nieuwe solitaire recreatiewoningen worden daarbij niet mogelijk gemaakt. De ontwikkeling van verblijfsrecreatieparken is wel mogelijk na het doorlopen van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Zie hiervoor ook thema 3 (ruimtelijke kwaliteit) en 15.3 (verblijfsrecreatie).

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van de visie.

8 Glastuinbouw

Verwacht wordt dat vraag-aanbod onderzoek zal uitwijzen dat het aanbod veel groter is dan de vraag, zodat het zal leiden tot het schrappen van nieuwbouwprojecten.

Antwoord

Wij wachten de conclusies van het vraag-aanbod onderzoek af en zullen hier niet op vooruit lopen.

9 *Windturbines*

Gewezen wordt op de negatieve gevolgen van het toestaan van aanvullend extra mogelijkheden aan 'projecten van onderop', bovenop het beleid uit de Nota Wervelender.

Antwoord: zie thema 8.

10 *Olie, gas, schaliegas*

Schaliegaswinning wordt afgewezen, de provincie Zuid-Holland zou dit ook moeten doen.

Antwoord

Zoals in de VRM is aangegeven, staan wij voornamelijk kritisch tegenover schaliegaswinning.

Wij volgen de landelijke ontwikkeling met betrekking tot de Structuurvisie Schaliegas en het daarbij op te stellen milieu-effectrapport op de voet. Mede op basis van de resultaten in dat proces zullen wij een standpunt bepalen ten aanzien van schaliegaswinning.

11 *Bodemdaling*

Voor het Groene Hart en in het bijzonder de veenweidegebieden moet in de visie beleid worden geformuleerd om bodemdaling te beperken respectievelijk tegen te gaan.

Antwoord

In de visie is in hoofdstuk 4 'Water, bodem en energie' beleid geformuleerd om bodemdaling te beperken. De provincie beseft dat bodemdaling in veenweidegebied diverse oorzaken en effecten heeft en dat het proces van bodemdaling niet kan worden gestopt zonder ingrijpende (schadelijke) effecten voor het huidige grondgebruik. Ook beseft de provincie dat de oorzaken, effecten en ingrepen voor verschillende gebieden of partijen verschillend gewaardeerd kunnen worden. Daarom wil de provincie niet overal en niet ten koste van alles de bodemdaling stoppen. De provincie zet in op gebiedsgericht maatwerk en ondersteunt innovaties die de bodemdaling helpen vertragen met behoud van een rendabele landbouw. Ook ondersteunt de provincie onderzoek naar de maatschappelijke kosten en baten van het gebruik en beheer van de veenweidebodems, om doordachte en betaalbare keuzes te maken voor de toekomst van het veenweidelandschap.

12 *Openheid landschap, rol van landbouw als drager van de open ruimte*

12.1 Verzocht wordt openheid als een wezenlijk gebiedskenmerk van het Nationaal Landschap Groene Hart op te nemen.

12.2 Het is belangrijk dat de provincie beleid ontwikkelt voor de relatie stad-land in verband met de voedselproductie. Dit vraagt om een integrale benadering. Een specifiek ruimtelijk beleid voor een gedifferentieerder landbouwbeleid kan niet worden gemist.

12.3 Oude Hollandse Waterlinie en de Limes ontbreken op de kaart van Cultureel erfgoed.

Antwoord

12.1 We hechten waarde aan de openheid van het Groene Hart. Openheid is daarom geoperationaliseerd in de kwaliteitskaart met de volgende richtpunten voor veenweide: Behoud van maat en weidsheid van de poldereenheden en Eventuele nieuwe bebouwing wordt geplaatst binnen de bestaande structuren/ linten en niet in de veenweidepolders. Aanvullende richtpunten achten wij niet nodig.

12.2 Een goede stad-landrelatie zien wij als een belangrijke opgave, die in par. 3.3. en 3.6 van de visie is verwoord. Het is een veelzijdige opgave, waar niet alleen de (provinciale) overheid aan zet is. Zeker in de ontwikkeling van de landbouw zien we de diversiteit in de bedrijfsvoering en het inspelen op potenties en/of condities van de omgeving primair als een verantwoordelijkheid van de agrarische ondernemer. De VRM biedt in algemene zin de ruimtelijke condities voor diversiteit in agrarische ontwikkeling.

12.3 De Oude Hollandse Waterlinie en de Limes staan op andere kaarten van de Verordening. Oude Hollandse Waterlinie is onderdeel van kaart Ruimtelijke kwaliteit (artikel 2.2.1) via beschermingscategorie 1 kroonjuwelen. De Limes staat op kaart Archeologie (artikel 2.3.4).

13 *Abstractieniveau*

De nota's hebben een hoog abstractieniveau met een veelal academische benadering, waarin commitment met de gebiedsgerichte aanpak ontbreekt. In elk geval voor het Groene hart is een actieve doelgerichte aanpak nodig.

Antwoord

Wij formuleren beleid op verschillende niveaus en verbinden die met elkaar. In de visie geven wij aan hoe wij aankijken tegen ontwikkelingen in ruimte, mobiliteit en samenleving en welke strategische doelen wij daarover hebben. In de programma's vertalen wij die naar operationele doelen, middelen en projecten. In de Agenda ruimte vertalen GS dat naar concrete, gebiedsgerichte acties.

C-98 Te Voet, vereniging van wandelaars

1 Wandelmogelijkheden bevorderen

Verzocht wordt bij de planvorming expliciet te kijken waar er kansen liggen om de wandelmogelijkheden te bevorderen. Kanttekeningen bij het Programma ruimte:

- 1.1 Kijk naar de mogelijkheid wandelverbindingen aan te leggen bij 'groenblauwe structuur in stedelijk gebied (p.37)'.
- 1.2 Benoem bij de maatschappelijke tegenprestatie (p. 42) expliciet wandelpaden.
- 1.3 Onderzoek de mogelijkheid om onverharde dijken als wandellijn te gebruiken (p. 49).
- 1.4 Op pagina 79, Buitendijks gebied, aan 'Waar mogelijk kan de recreatieve toegankelijkheid van deze gebieden vergroot worden' toevoegen: 'daar waar door plannen wandelmogelijkheden verloren gaan, deze herstellen'.
- 1.5 Provinciale weg (p. 85): Waar groene ruimte ter sprake komt, die ook expliciet benoemen als recreatiegebied voor wandelaars. Recreatief medegebruik/verbindingen daar waar mogelijk stimuleren.

Visie ruimte en mobiliteit

- 1.6 Aan hoofdstuk OV een paragraaf over recreatie toevoegen.
- 1.7 Relatie met ander beleid: gemist wordt het Wandelroutepadplan.
- 1.8 Bijlage kaarten: een kaart Wandelinfrastructuur toevoegen.
- 1.9 Definitie leefkwaliteit: het element toegankelijkheid ontbreekt als een bepalende factor voor de leefkwaliteit.

Antwoord

- 1.1 Het provinciaal wandelrouten netwerk biedt de mogelijkheid om ook binnen stedelijk gebied wandelroutes te ontwikkelen en van bewegwijzering te voorzien. Groenblauwe structuren in het stedelijk gebied zijn hiervoor geschikt. Door gebruik te maken van deze structuren ontstaat er een goede verbinding met het routenetwerk in het buitengebied.
- 1.2 Deze suggestie wordt niet overgenomen. Op pag. 84 is reeds verwoord dat nieuwe of aan te passen infrastructuur als integrale gebiedsopgave wordt beschouwd, dat er oplossingen voor doorgaande recreatieve verbindingen worden gezocht en dat behoud van de gebruikswaarde van het omliggende gebied meegenomen wordt.
- 1.3 Binnen de kaders van het provinciaal wandelrouten netwerk is een uitgangspunt onverhard wandelen waar dit kan. Dijken zijn hier een prima voorbeeld van. Hiertoe zal de uitwerker van de plannen contact op moeten nemen met het betreffende waterschap.
- 1.4 Deze suggestie wordt niet overgenomen, is in de tekst al voldoende positief geformuleerd.
- 1.5 Deze suggestie wordt niet overgenomen. Op pag. 84 is reeds verwoord dat nieuwe of aan te passen infrastructuur als integrale gebiedsopgave wordt beschouwd, dat er oplossingen voor doorgaande recreatieve verbindingen worden gezocht en dat behoud van de gebruikswaarde van het omliggende gebied meegenomen wordt.
- 1.6 De suggestie wordt niet overgenomen, deze ontwikkelopgave wordt aan de concessiehouder overgelaten
- 1.7 De provincie Zuid-Holland heeft een door PS vastgestelde Nota Wandelroutenetwerk Zuid-Holland 2010-2020, waarin zijn alle uitgangspunten voor dit aspect opgenomen.
- 1.8 Deze suggestie wordt niet overgenomen, zie voor de benodigde kaarten de Nota Wandelroutenetwerk Zuid-Holland 2010-2020. De kaart van het wandelroutenetwerk wordt jaarlijks geactualiseerd.

1.9 deze suggestie wordt niet overgenomen, ten aanzien van mobiliteit zijn alleen wettelijke vereisten opgenomen.

C-99 ASR Vastgoedontwikkeling N.V.

De zienswijze van NEPROM wordt onderschreven en verzocht wordt de ontwerp-VRM hierop aan te passen.

Antwoord: Hiervan is kennisgenomen zie aldaar: B-26

C-100 B. Holleman

Zienswijze gelijk aan C-98, zie aldaar

C-101 J.M. Kranendonk e.a.

1 Bescherming Landgoed Bijdorp

De zienswijze richt zich op de bescherming van Landgoed Bijdorp, in het bijzonder tegen het verlenen van een ontheffing aan de gemeente Voorschoten door Gedeputeerde Staten.

Antwoord

Voorop staat behoud van de waarden van en versterking van de landgoedbiotoop. Ontwikkelingen zullen aan dat uitgangspunt worden getoetst en alleen onder strikte voorwaarden - conform onze verordening – worden toegestaan. Bij behoud en versterking is dus geen ontheffing nodig.

Daarnaast ligt de landgoedbiotoop maar deels in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), zodat niet voor elke ontwikkeling op het landgoed de regels voor de EHS van toepassing zijn.

C-102 Hr. Elstgeest en Vereniging Samen voor Kaag en Braassem

De Vereniging Samen voor Kaag & Braassem maakt met een fractie van zeven personen deel uit van de gemeenteraad van Kaag en Braassem. Zij ondersteunt de gemeentelijke zienswijze, maar vinden die zienswijze niet ver genoeg gaan voor wat betreft het onderwerp 'bedrijventerrein Veenderveld 2'.

1 Bedrijventerrein Veenderveld 2

De aanwijzing van Veenderveld 2 als bedrijventerrein sluit niet aan bij het gebiedsprofiel Hollandse Plassen en bij enkele uitgangspunten zoals verwoord in de VRM.

Antwoord:

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

2 De SER-ladder is niet juist toegepast

Naar de mening van de vereniging zijn de stappen van de Ladder niet zorgvuldig doorlopen. Dat is des te erger, omdat het gaat om een gebied dat deel uitmaakt van het Groene Hart, en gesitueerd is buiten de 'rode contouren'. Per stap van de ladder wordt een uitgebreide argumentatie gegeven.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

3 Belangrijk weidevogelgebied

De vereniging onderschrijft de constatering van de provincie dat Veenderveld 2 een belangrijk weidevogelgebied is. Het gaat om meer dan 50 verschillende vogelsoorten, waaronder soorten die op de Rode Lijst voorkomen, zoals de Grutto en de Tureluur. Desondanks is tot op heden aan dit aspect geen serieuze aandacht besteed en geeft de provincie geen enkele indicatie voor de verplichte compensatie van dit 'belangrijk weidevogelgebied'.

De vereniging acht de Oostvlietpolder (zijn allerlei verkeersmaatregelen gepland voor de Rijnlandroute) en de leidingenstrook door Veenderveld geen reëel alternatief.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

4 *MER en HMC-bedrijven*

De vormvrije-m.e.r. die de provincie geeft niet aan dat het bedrijventerrein ook geschikt zou moeten zijn voor HMC-bedrijven. Desondanks geeft de provincie nu in de ontwerpnota's aan dat Veenderveld 2 geschikt gemaakt moet worden voor bedrijven uit de Hogere Milieu Categorie, omdat die elders niet (meer) welkom zouden zijn. Een dergelijke ingrijpende voorkeur kan niet volstaan met een 'vormvrije MER-beoordeling'. Dit vergt een deugdelijke, volwaardige plan-MER. Ook die had vooraf moeten gaan aan het uitkiezen van Veenderveld 2.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

5 *Overige aandachtspunten*

- 5.1 In 2010 heeft de provincie gepoogd in de gemeente Kaag en Braassem ruimte te vinden voor grootschalige kassencomplexen voor de glastuinbouw. Dat plan is op goede gronden gesneuveld. De Veenderpolder bleek onnodig en ongeschikt voor bebouwing. Is die polder dan wel geschikt voor bedrijventerrein?
- 5.2 De gemeente wordt opgezadeld met de verplichting dat volgens art 3.3. van de Verordening ruimte het bestemmingsplan binnen 3 jaar gereed moet zijn. In dat bestemmingsplan moet onder meer worden beschreven 'dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte'.
- 5.3 Moet de gemeente ook nog zorgen voor alle benodigde compenserende maatregelen in samenhang met HMC-locaties en maatschappelijke tegenprestaties.?
- 5.4 Met het voorgestelde beleid van BSD heeft de gemeente nauwelijks mogelijkheden om zich tegen projectontwikkelaars teweer te stellen. Immers, de bescherming, die geboden zou kunnen worden door de voormalige rode contouren en door de Ladder voor duurzame ontwikkeling zijn bij voorbaat door de provincie ontkracht.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

6 *Schrap Veenderveld 2 als bedrijventerreinlocatie.*

Het bedrijventerrein Veenderveld 2, zoals vermeld in de Verordening ruimte, is, zoals uit voorgaande punten blijkt, in volstrekte tegenspraak met de Visie ruimte en mobiliteit, die de grondslag vormt van de Verordening ruimte. Veenderveld 2, met of zonder HMC-bedrijven, moet als bedrijventerrein uit de Verordening ruimte worden geschrapt.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

7 *Bebouwingscontouren en BSD*

De huidige rode contourlijnen in stand moeten blijven met een mogelijkheid om binnen deze lijnen te kunnen "uitdeuken en indikken", op die plekken waar het belang van nodig wordt geacht door inwoners dorpen en college en gemeenteraad van Kaag en Braassem. De juridische basis voor realisatie van de reeds bestuurlijk afgesproken bouwlocaties moet in de verordening worden opgenomen en van de maatschappelijke tegenprestatie voor bouwplannen die momenteel reeds binnen de rode contour vallen moet worden afgezien.

Antwoord: zie thema 2 en thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

8 *Vitaliteit kleine kernen*

Kaag en Braassem valt binnen de 'Zuidvleugel', en niet binnen het 'anticipeergebied' zoals de provincie aangeeft op de kaart behorende bij paragraaf 2.2.2. Het gaat de vereniging om de vitaliteit van het Groene Hart versterken.

Antwoord: zie thema 5

C-103 Bewonersvereniging Charlotte Köhlerpad

1 Rijnlandroute

De zienswijze richt zich tegen de Rijnlandroute, gewezen wordt op het alternatief Churchill Avenue. Aangesloten wordt bij de zienswijze van het Overkoepelende Orgaan Bewonersvereniging/Stichting Behoud Rijnland en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland.

Antwoord

Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het Ontwerp Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. Voor de volledigheid verwijzen wij naar dit lopende planproces voor nadere informatie en onderbouwing van de tracékeuze, vormgeving en inpassing van de Rijnlandroute.

C-104 D. van der Laan

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-105 B. van der Wolf

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-106 Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark

1 Buytenpark in Zoetermeer

De zienswijze richt zich op de bescherming van het Buytenpark in Zoetermeer. Verzocht wordt in de toelichting op de VRM op te nemen dat een eventuele uitbreiding van de intensieve dagrecreatieve voorziening van SnowWorld in het Buytenpark in Zoetermeer alleen mag als de natuurwaarden van het park zo min mogelijk worden aangetast. Met betrekking tot het gestelde in de Visie op pagina 47 over compensatie en op pagina 50 over gezamenlijke opgave wordt verzocht aan te geven of dit ook geldt voor Buytenpark. M.b.t. het gestelde op pagina 51 wordt gevraagd of het Buytenpark ook een aantrekkelijk landschap is met toegankelijke natuur, belangrijk voor een goed leef- en vestigingsklimaat in de stad? Verzocht wordt aan te geven of het gestelde op pagina 13 van de Verordening ook geldt voor Buytenpark.

Antwoord

Het Buytenpark is in de VRM opgenomen in beschermingscategorie 2, als openbaar recreatiegebied rond de stad en groene buffer. Dit betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen wel mogelijk zijn, met inachtneming van de specifieke waarden van het gebied, naast de regulier bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Zie thema 3.

C-107 A.M.J. Lebbink

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-108 C. van der Burg

1 Menging glastuinbouw

Er wordt op gewezen dat een andere bestemming dan glas binnen een bestemmingsplan glastuinbouw de ontwikkeling van glastuinbouw op gebiedsniveau zal beperken, is de provincie het daar mee eens?

Antwoord

Niet de provincie, maar de gemeenten stellen in het bestemmingsplan eisen aan de hoogte en gevels van opstallen. De provincie heeft op de kaart Teeltgebieden in de Greenports (artikel 2.1.5 t/m 2.1.7, 2.2.2 en 2.2.8) bij de Verordening Ruimte de grenzen van het teeltareaal aangegeven. Binnen het teeltareaal mogen alleen

glastuinbouwbedrijven en de daarbij horende voorzieningen worden toegelaten in het bestemmingsplan. Bij uitzondering wordt in de Greenport Westland-Oostland functiemenging toegestaan met aan de greenport gerelateerde functies. Dit versterkt de greenport.

C-109 Wayland Developments

1 Internetafhaalpunten

De zienswijze richt zich met name op de inperking van internetafhaalpunten. Het gelijkstellen van internetafhaalpunten aan internetdetailhandel (web winkel) met een publieksfunctie, is niet wenselijk. Er wordt voldoende aanleiding en ruimte gezien voor aanpassing in de VRM met name in artikel 2.1.4 Internetafhaalpunten. Daar waar een internetafhaalpunt een toegevoegde waarde heeft, moet het ook worden toegestaan op daarvoor geschikte bedrijventerreinen. Met name logistieke terreinen lenen zich hiervoor vanwege de aanwezigheid van distributiecentra en de goede bereikbaarheid. Mocht een algemene mogelijkheid niet in de rede liggen dan dient tenminste voor deze specifieke groep bedrijventerreinen de mogelijkheid voor internetafhaalpunten mogelijk te worden gemaakt.

Antwoord: Zie thema 4

C-110 B. Disseldorp

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-111 Agrariërs Ouddijk, van Leeuwen, Biemond en Moyses

1 Windenergie Goeree-Overflakkee

De zienswijze richt zich met name op het onderdeel planMER windenergie Goeree-Overflakkee, en houdt in dat als het plaatsingsgebied in de Noordrand- westelijk deel in zuidelijke richting uitgebreid wordt het initiatief van de indieners van de zienswijze volledig mogelijk gemaakt kan worden waardoor er meer windenergie in dit gebied mogelijk is.

Niet duidelijk is waarom de lijn in de Halspolder west zo getrokken is zoals deze in het gebied nu is getekend. Concreet wordt verzocht Noordrand uit te breiden met groter deel Halspolder west zoals aangegeven op de bij de zienswijze gevoegde kaart.

Antwoord: Zie thema 8

C-112 B. Moleveld

1 Windenergie Goeree-Overflakkee

De zienswijze richt zich op de relatie met Overijssel wat betreft t.a.v. windenergie en grootschalige ontwikkelingen in het algemeen.

Antwoord: Hiervan is kennisgenomen

C-113 Campri Vasgoed BV

De zienswijze van NEPROM wordt volledig onderschreven. Verzocht wordt de ontwerp-Visie hierop aan te passen.

Antwoord: Zie de beantwoording aldaar: B-26

C-114 E. Disseldorp

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-115 Stichting De 's-Gravenzandse Korenmolen

1 Beschermingsregels Molenbiotoop

De zienswijze richt zich tegen de beleidswijziging van de provincie die afwijking mogelijk maakt van de bestaande beschermingsregels van de molenbiotoop ten aanzien van molens gelegen in een dorps- of stadskern.

Voorgesteld wordt de beleidswijziging te schrappen, met name: In het Programma: schrappen van de afwijkmogelijkheid van de molenbiotoop in par. 3.5 voor molens in dorps- of stadsgebied. In de Verordening: schrappen van artikel 2.2.6: lid 2 de mogelijke ambtelijke afwijking.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-116 H. Merkus

1 Openbaar vervoer

Verzocht wordt een uitwerking op te nemen van het volledig vrij maken van fossiele brandstoffen van het openbaar vervoer.

Antwoord

Het is geen voorschrift, maar een ambitie van de provincie waar vanzelfsprekend de marktontwikkeling leidend is voor de uiteindelijke haalbaarheid.

2 Veenbodemdaling

Verzocht wordt een meer specifieke uitwerking van de provinciale inzet op te nemen m.b.t. de aanpak om de veenbodemdaling in de veenweidegebieden af te remmen.

Antwoord

In het Programma ruimte hebben wij onze provinciale inzet met betrekking tot de aanpak om de veenbodemdaling in de veenweidegebieden af te remmen beschreven. Daarin worden concrete programma's en projecten genoemd waaraan de provincie actief bijdraagt. Dan gaat het om ondersteuning van onderzoek naar innovatieve technieken (zoals onderwaterdrainage), beschikbaar stellen van subsidies (zoals systeeminnovatie landbouw), ondersteuning kennisontwikkeling en -verspreiding (via het Veenweide Innovatie Centrum) en ondersteuning van gebiedsprocessen (zoals veenweidepacten)

3 Deltaprogramma

Verzocht wordt een uitvoeriger beschrijving van de rol en inzet van de provincie binnen het Deltaprogramma op te nemen. Verder is niet duidelijk of met het gestelde op pag. 58 vooruitgelopen wordt op de deltabeslissingen.

Antwoord

Voor de rol en de volledige inzet van de provincie Zuid-Holland in het Deltaprogramma verwijs ik u naar de Strategische Agenda Zuid-Holland 2014 voor het Nationaal Deltaprogramma. Provinciale Staten hebben op 26 februari 2014 kennis genomen van deze Strategische Agenda. Voor waterveiligheid houdt dit in dat de provincie zich kan vinden in de uitgangspunten van een nieuwe normeringssystematiek die is gebaseerd op risico's in gebieden en waarbij een basisveiligheid voor alle binnendijkse gebieden het uitgangspunt is. Zuid-Holland ziet preventie (dijken en keringen) als belangrijkste middel om dit te kunnen bereiken, maar erkent dat in sommige gebieden slimme combinaties van maatregelen (dijken, ruimtelijke maatregelen en preventief evacueren) de maatschappelijk optimale oplossing bieden. Voor een dergelijke combinatieoplossing kan alleen gekozen worden op basis van een integrale uitwerking waarbij het gebied (en dus niet alleen de waterkering) centraal staat. Aanvullend op preventie zal de provincie beleid voor "waterrobuust inrichten" ontwikkelen.

Voor zoetwater zal Zuid-Holland de uitwerking van het regionale zoetwatervoorzieningsniveau oppakken. Het zoetwatervoorzieningsniveau verschilt per gebied en functie waarvoor water nodig is en beschrijft de beschikbaarheid van zoetwater waarvoor de overheid zich zal inspannen. Hierbij gaat het om het zoutgehalte, de leveringszekerheid en hoeveelheid in normale en extreme situaties. Het voorzieningsniveau wordt regelmatig herijkt (om de 6 jaar) en geeft een doorkijk over 18 jaar. Omdat het regionale zoetwatervoorzieningsniveau afhankelijk is van de aanvoer van water via de rijkswateren, zal de provincie zich inzetten voor duidelijke afspraken hierover met het rijk. Zuid-Holland ziet Haringvliet, Hollandsch Diep en Biesbosch als de strategische zoetwaterbuffer voor deze regio die beschermd en efficiënt benut moet worden. Deze opvatting wordt gedeeld door het Deltaprogramma.

Het standpunt uit de VRM dat "in beginsel geen nieuwe functies of uitbreidingen worden toegestaan waarbij de vraag naar zoet water toeneemt, tenzij deze in hun eigen zoetwater voorzien" is een voortzetting van het huidige beleid in de Provinciale Structuurvisie en het Provinciaal Waterplan 2010-2015 en is met name bedoeld om de periode te overbruggen dat het regionale voorzieningsniveau nog niet voor alle gebieden is uitgewerkt.

4 *Keuzes provincie*

De keuze van de provincie m.b.t. instandhouding van de estuariene dynamiek (pag 61), voltooiing EHS (pag 48), en vasthouden aan de inzet op de groenblauwe structuur (pag 50) wordt toegejuicht. Het is niet duidelijk hoe deze keuzes – met name aan de hand van kaartmateriaal – worden ingevuld.

Antwoord

Wij zijn verheugd dat u instemt met onze keuzes. De VRM is een verhaal op een hoger strategisch niveau dan de huidige provinciale structuurvisie. Dat heeft tot gevolg dat de kaarten minder concreet worden uitgewerkt. Een aantal kaarten zal nog worden aangepast. Zie ook thema 14.

5 *Maatschappelijke tegenprestatie*

Gelet op het belang ervan, wordt verzocht dit in de hoofdtekst uit te werken.

Antwoord: zie thema 1 en 3.

C-117 I. Disseldorp

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-118 L.D. van der Hoorn

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-119 M.W.J. Frima

Zienswijze gelijk aan C294, voor samenvatting en beantwoording zie thema 10.5

C-120 Kwekerij de Oudendam

1 *Herinrichting Polder Oudendam-Oost in Woerdense Verlaat*

Verzocht wordt te bevestigen dat het besluit dat Gedeputeerde Staten op 24 februari 2009 hebben genomen over de medewerking aan de herinrichting van de Polder Oudendam-Oost in Woerdense Verlaat nog steeds van kracht is (verblijfsrecreatie), en dit duidelijker in de Visie op te nemen.

Antwoord

Onder het nieuwe beleid zal het initiatief moeten voldoen aan het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (zie thema 3). De ontwikkeling van recreatiewoningen is niet uitgesloten.

C-121 J.W. Verberk

Zienswijze gelijk aan C-28; zie aldaar

C-122 DECATHLON

1 Perifere detailhandel

Verzocht wordt de regelgeving zodanig aan te passen, dat gemeenten ervoor kunnen kiezen om conceptwinkels in de periferie onder voorwaarden toe te laten. Voorgesteld wordt een extra branche toe te voegen aan artikel 2.1.4. van de Verordening Ruimte, waardoor Decathlon winkels mogelijk worden en ongewenste precedentvorming wordt voorkomen. Verzocht wordt een specifiek thema te benoemen, waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor sport en leisure. Het wordt op prijs gesteld als de voorziene ontwikkelingen van Decathlon in Den Haag en Schiedam worden opgenomen in het Programma ruimte en de kaartbijlage.

Antwoord

De grootte van een winkel is volgens het bedrijf 4.000-10.000 m2 bvo. Recente ontwikkelingen laten zien dat winkels van deze omvang goed in winkelcentra inpasbaar zijn (Saturn Coolsingel Rotterdam 6.000 m2 bvo, Primark Spui Den Haag 9.000 m2, Fashion Outlet New Babylon 5.000 m2 bvo, Marks and Spencer Grote Marktstraat Den Haag 6.000 m2 bvo en Primark Rokin-Kalverstraat Amsterdam 13.500 m2 bvo). Wij zien daarom niet in waarom een Decathlonwinkel van deze omvang niet in of aan de rand van een bestaand winkelcentrum geacommodeerd kan worden. De omvang van de winkel is daarom voor ons onvoldoende legitimatie voor perifere vestiging. Het toevoegen van detailhandel in sportartikelen aan de lijst van uitzonderingen in de PVR wijzen wij af, omdat slechts een ondergeschikt deel van het assortiment volumineus is (tenten, boten, fitnessapparatuur, buitenspeelapparatuur en surfplanken).

Wij vinden de in de zienswijze genoemde combinatie van functies voor beide locaties nog weinig concreet.

Bovendien constateren wij dat het overgrote deel van deze functies in het algemeen niet op perifere locaties voorkomt en zich derhalve goed leent voor combinatie met detailhandel in of aan de rand van centrumgebieden.

Voor enkele functies die veelal wel buiten winkelgebieden voorkomen, biedt de PVR ruimte voor een combinatie met kleinschalige detailhandel. Wij zijn niet bereid bij deze functies grote, goed in centra inpasbare, winkels toe te laten omdat het beleid uitgaat van het clusteren van detailhandel in winkelconcentraties ter behoud en versterking van de detailhandelsstructuur. Verspreid liggend aanbod tast de detailhandelsstructuur in ruimtelijke zin (afname ruimtelijke kwaliteit, toename leegstand) aan en is daarmee strijdig met het provinciaal belang. Onlangs hebben wij deze opvatting in een brief aan u vastgelegd en aangegeven dat het gemeenten vrijstaat een ontheffing aan te vragen.

C-123 Jachthaven Hofleede en Visch Watersport

1 Fort Marina

Verzocht wordt het BSD grens ter plaatse van het plangebied van Fort Marina aan de Burgemeester Ketelaarstraat te Warmond tussen de huisnummers 5 en 25 overeenkomstig het vigerende bestemmingsplan Kom Warmond 2009 te handhaven.

Antwoord: zie thema 2.

C-124 OSO

1 Wonen

Er wordt nog onvoldoende rekening gehouden met de impact van de demografische ontwikkeling in een aantal gebieden, te weten heel veel meer ouderen en aanmerkelijk minder jongeren. Ook ontbreekt een beschouwing over dat ouderen langer thuis zullen wonen met een sterk beroep op mantelzorg. Ingezet moet worden op bij de nieuwe bevolkingssamenstelling passende woonvormen, voorzieningen en zorgpunten.

Op bladzijde 16 toevoegen: Ruimtelijke belemmeringen wegnemen, zodat mantelzorgers en zorgvragers in elkaars nabijheid kunnen wonen. Het verdient aanbeveling tijdig te anticiperen dat er voor ouderen goed bereikbare punten voor voorzieningen en zorgpunten zijn.

Antwoord

Uw beschouwing en voorstel zijn een toespitsing op wat wij beogen met het thema woonzorgopgave. Wij nemen uw suggestie over als onderdeel van het eerste punt in de opsomming op pagina 16.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van pagina 16 van de visie.

2 *Verkeer*

Op bladzijde 23 toevoegen: Het is nodig een aantal scenario's voor te bereiden, zodat tijdig kan worden ingespeeld op het voorzien in OV-faciliteiten voor ouderen.

Antwoord: zie thema 6.1

C-125 P. Hoogenboom

1 *Bezwaar tegen afschaffen van de bebouwingscontouren*

In de zienswijze wordt uitgebreid bezwaar gemaakt tegen het laten vervallen van de bebouwingscontouren en dat tegelijk een perceel van belanghebbende niet onder het BSD is opgenomen. Gewezen wordt dat de bebouwingscontouren concrete beleidsbeslissingen waren en dat die via het overgangsrecht nog van kracht zijn.

Antwoord

De wet ruimtelijke ordening (Wro) is in werking getreden op 1 juli 2008. Provinciale Staten hebben de streekplannen die zijn vastgesteld onder de voormalige Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) aangemerkt als "interimbeleid nieuwe Wro". In 2010 hebben Provinciale Staten dit interimbeleid weer ingetrokken bij de vaststelling van de Provinciale Structuurvisie in 2010 en de bijbehorende Verordening Ruimte. De voormalige streekplannen en de daarbij behorende concrete beleidsbeslissingen zijn derhalve niet meer van toepassing.

C-126 R.Disseldorp en S. de Boer

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-127 RV & ZV Die Leythe

1 *uitbreiden en veiliger maken van vaarwegen geschikt om te roeien*

De zienswijze van RV. Rijnland inzake het uitbreiden en veiliger maken van vaarwegen geschikt om te roeien wordt gesteund. Tevens wordt geattendeerd op het veel grotere probleem rond het veilig kunnen roeien voor zowel recreatieve-, jeugd- en wedstrijdroeiers.

Antwoord

Wat betreft de veiligheid van roeiers: de provincie wil de samenloop van de beroepsvaart met de recreatievaart adequaat regelen. Op de Gouwe, de Delftse Schie en het Rijn-Schiekanaal tussen Delft en Den Haag heeft de beroepsvaart prioriteit. Op de overige provinciale vaarwegen wil de provincie een vlotte en veilige afwikkeling, met een goed samenvaren van beroeps- en recreatievaart.

C-128 Stichting Horst en Voorde

1 *Nieuwe regelgeving*

De vraag is wat het standpunt van de provincie op basis van de nieuwe regelgeving zal zijn als initiatieven, zoals bijvoorbeeld de aanleg van een golfbaan, zich opnieuw voor zouden doen. De op de kaart Ruimtelijke Hoofdstructuur aangegeven verdichting van de bebouwing langs de Veurseweg tussen Voorschoten en Leidschendam is in dit opzicht voor de stichting eveneens een zorg.

Antwoord

Zie Thema 3. In een gebied met beschermingscategorie 1 kan onder voorwaarden een nieuwe gebiedseigen ontwikkeling worden mogelijk gemaakt. De ontwikkeling zal moet passen bij de aard en de schaal van het gebied. Ook moet de ontwikkeling passen binnen de doelstellingen en richtpunten van de kwaliteitskaart van de VRM en het Programma ruimte. Bovendien is bij aantasting van specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden het provinciale compensatiebeleid van toepassing. De aangetaste waarden moeten dan elders worden hersteld. Ten aanzien van de verdichting van de bebouwing langs de Veurseweg kan opgemerkt worden dat kleinschalige stedelijke functies aansluitend aan het bestaande stads- en dorpsgebied of in bestaande linten mogelijk zijn, onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit. De landgoederen worden in de Verordening ruimte beschermd door de landgoed- en kasteelbiotoop. Voorop staat het behoud van de waarden van en versterking van de landgoedbiotoop. De vrees voor belemmerende werking van artikel 2.2.3, lid 4 voor de landgoederen is onterecht, zie hiervoor ook de artikelsgewijze toelichting voor de landgoed- en kasteelbiotoop (artikel 2.2.7)

2 Groene buffers

Het is gewenst dat nu geïnventariseerd wordt in welke delen van de provincie de nu aangeduide buffers steeds meer door stadsontwikkeling worden omsloten. Tussen Leiden en Den Haag wordt gepleit voor een herijking van bedrijventerreinen die zich daar bevinden, zoals het geval is aan de Papeweg tussen Voorschoten en Wassenaar.

Antwoord

Feitelijk is één van de kenmerken van een groene buffer dat deze in meer of mindere mate door stadsontwikkeling is omsloten. Met name daarom zijn de groene buffers in beschermingscategorie 2 ondergebracht. Hiermee zijn ontwikkelingen die de bufferende functie aantasten in beginsel niet toegestaan. U wijst op andere gebieden waar sprake zou zijn van sluipende ontwikkelingen. Wij zijn van mening dat met de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit ons beleid voldoende handvatten biedt om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Voor sanering of geleidelijke transformatie van bedrijventerrein in een groene buffer ontbreken concrete instrumenten. Het genoemde handelingskader biedt wel de mogelijkheid om bij ruimtelijke ontwikkelingen aanvullende maatregelen te treffen (zoals sanering van opstallen) met het oog op behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

3 Rijnlandroute

Gelden de door de provincie gestelde hoge kwaliteitseisen ook voor de Rijnlandroute?

Antwoord

Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het ontwerp Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. Voor de volledigheid verwijzen wij naar dit lopende planproces voor nadere informatie en onderbouwing van de tracékeuze, vormgeving en inpassing van de Rijnlandroute.

4 Ecologische verbinding

Verzocht wordt de ecologische verbinding bij Maaldrift op de kaart van de Ruimtelijke Hoofdstructuur te zetten.

Antwoord

Met de herijking van de EHS die op 11 december 2013 in de Provinciale Structuurvisie is vastgelegd is de ecologische verbinding bij Maaldrift weer opgenomen in het beleid. Dit beleid is doorvertaald in de VRM.

5 landgoederen

Niet duidelijk is of de Visie en Verordening de nodige flexibiliteit bieden voor een rendabele ontwikkeling van de landgoederen, want dit hangt af van wat onder 'gebiedseigen ontwikkeling' (art. 2.2.1, lid 1) moet worden verstaan.

Van artikel 2.2.3. lid 4 wordt gevreesd dat het onnodig belemmerend zal werken, en een extra financiële claim op de landgoedexploitatie zal leggen.

Antwoord

In artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening heeft betrekking op ruimtelijke kwaliteit. De provincie maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Anders dan de geldende verordening kent de ontwerpverordening geen stringent verbod op stedelijke functies in het buitengebied. Binnen de drie beschermingscategorieën zijn nieuwe ontwikkelingen dan ook mogelijk. Het is natuurlijk wel zo dat hoe waardevoller een gebied is hoe minder ingrijpend de ontwikkeling kan zijn. In het gebied met de hoogste beschermingscategorie zijn daarom alleen kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen toegestaan ("inpassing"). De landgoederenzone is aangemerkt als kroonjuweel cultuurhistorisch erfgoed en is daarom opgenomen in de hoogste beschermingscategorie. Binnen een landgoed dat onderdeel uitmaakt van de landgoederenzone zijn ontwikkelingen mogelijk die passen binnen de kenmerken en waarden van het landgoed of deze versterken. Ontwikkelingen die nodig zijn voor een rendabele ontwikkeling van het landgoed, zoals kleinschalige horeca, zijn derhalve niet op voorhand uitgesloten. Ook niet als daarbij het oprichten van nieuwe bebouwing nodig is. Essentieel is of deze bebouwing past binnen de structuur van het landgoed en ook de functie van de bebouwing daarmee is te verenigen.

Artikel 2.2.3, lid 4, bepaalt dat herontwikkeling (sloop en nieuwbouw) in alle gevallen wordt beschouwd als "aanpassing" zoals bedoeld in artikel 2.2.1. Bij nader inzien is deze regeling te beperkend. In sommige gevallen zou dit namelijk ook kunnen worden gezien als "inpassing". De betreffende bepaling is ook eigenlijk overbodig naast het bepaalde in artikel 2.2.1. Hetzelfde geldt voor het artikel 2.2.3, lid 5. Zowel lid 4 als lid 5 worden daarom geschrapt.

In artikel 2.2.7 (bescherming landgoed- en kasteelbiotoop) zijn nog enkele aanvullende regels opgenomen voor landgoederen. De strekking van dit artikel is niet anders dan artikel 2.2.1 van de verordening, maar wel is nadrukkelijk aangegeven welke waarden bescherming behoeven. Tevens is aangegeven dat bij nieuwe ontwikkelingen een beeldkwaliteitsparagraaf nodig is.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van de verordening.

Artikel 2.2.3, de leden 4 en 5, worden geschrapt, omdat deze bepalingen (die betrekking hebben op herontwikkeling van bestaande functies buiten bestaand stads- en dorpsgebied) overbodig zijn naast het bepaalde in artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit).

C-129 Vonk Caravanstalling Vastgoed B.V.

1 Contourlijn

Door een contourlijn bij Bergschenhoek in de Visie valt een deel van het bedrijf buiten de transformatiezone in een tuinbouwbedrijfsgebied. Dit heeft vergaande nadelige gevolgen voor het bedrijf. Verzocht wordt het beleid op het feitelijk gebruik van het perceel af te stemmen, zodanig dat de contour om het bedrijf van indiener van de zienswijze heen loopt.

Antwoord

Uw verzoek kunnen wij niet honoreren omdat dit op gespannen voet staat met de provinciale insteek om het areaal glastuinbouw uitsluitend te benutten voor glastuinbouw gerelateerde bedrijven en functies. Tevens ligt het voor de hand, bij verruiming van de mogelijkheden voor andere dan agrarische functies in bestaande bebouwing in het landelijk gebied, kassen te blijven uitzonderen. Dit met het oog op de instandhouding van het areaal glastuinbouw en de vermindering van het areaal verspreid glas. Tot slot constateren wij dat een deel van de caravanstalling in strijd is met het vastgestelde bestemmingsplan 'Oosteindse Polder en Warmoeziersweg', legalisering past niet in ons beleid.

C-130 M. Groenewegen van der Weijden

1 *Windturbines*

De zienswijze die door onder andere de dorpsraad van Stad aan 't Haringvliet is ingediend wordt onderschreven. Een aantal punten dienen nog nader te worden onderzocht.

Hier is kennis van genomen

C-131 P.J. Schuur

1 *Rijnlandroute*

Verzocht wordt voor de Rijnlandroute een andere plaats te vinden, zo zij al nodig zou zijn.

Antwoord

Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het ontwerp-Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. Voor de volledigheid verwijzen wij naar dit lopende planproces voor nadere informatie en onderbouwing van de tracékeuze, vormgeving en inpassing van de Rijnlandroute.

2 *Valkenburg*

De transitie van voormalig vliegveld Valkenburg tot extra woongebied staat ook op gespannen voet met de Visie want woningbouw moet zoveel mogelijk in de al stedelijke zones gebeuren.

Antwoord: zie thema 10.4 Valkenburg

3 *N206*

Antwoord

Wij werken aan een beperking van de door u geschetste overlast op de huidige N206 in Leiden, hiervoor is de Rijnlandroute in voorbereiding. Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het ontwerp-Tracébesluit voor eenieder ter inzage ligt. Voor de volledigheid verwijzen wij naar dit lopende planproces voor nadere informatie en onderbouwing van de tracékeuze, vormgeving en inpassing van de Rijnlandroute.

C-132 Centrum Ondernemers Voorschoten

1 *Uitbreiding Leidsenhage*

De zienswijze richt zich tegen de kwantitatieve uitbreiding van Leidsenhage. Gevreesd wordt dat als de uitbreiding eenmaal gerealiseerd is deze niet gevuld zal worden met kwalitatieve winkels, maar met gewone dagelijkse winkels, wat zijn weerslag zal hebben op o.a. het winkelgebied van Voorschoten en omliggende centra. Verzocht wordt alleen een kwalitatieve verbetering toe te staan. Gewezen wordt op het belang van regionale afstemming en overleg.

Antwoord

De VRM ziet voor de regio Haaglanden nog uitbreidingsmogelijkheden voor de detailhandel en rekent Leidsenhage tot de categorie 'te ontwikkelen centra'. Vanuit dat gezichtspunt wordt een versterking van Leidsenhage ondersteund. Wij zijn evenwel van mening dat de beoogde versterking niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit van de provinciale detailhandelsstructuur, uitholling van de functie van andere hoofdwinkelgebieden of leiden tot onaanvaardbare leegstand.

Wij hebben begrepen dat het DB Haaglanden positief heeft besloten over een aanzienlijke kwantitatieve versterking van Leidsenhage. Wij hebben het stadsgewest Haaglanden gevraagd nader inzicht te geven in bovenstaande punten. Er is nog geen reactie ontvangen. Kwantitatieve uitbreidingen, ook als die plaatsvinden binnen de provinciale hoofdstructuur detailhandel, zullen worden getoetst aan de inhoud van artikel 2.1.4 van de Verordening Ruimte.

C-133 Wijkvereniging De Vogelwijk

1 Westduinpark Den Haag

Verzocht wordt de grens van 'bestaande stads- en dorpsgezicht', ter plaatse van het duingebied gelegen tussen de zee en de Laan van Poot in Den Haag, te handhaven zoals deze thans als 'actuele bebouwingscontour', is aangegeven. Het duingebied is het Westduinpark, een Natura2000 gebied. De nu aanwezige 'rode contour' biedt bescherming tegen bebouwing van het achterliggende gebied. Verruiming van de bouwmogelijkheden in dit kwetsbare gebied moet worden voorkomen.

Antwoord

Het bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) is niet op kaart vastgelegd in de ontwerpverordening. Bestaand stads- en dorpsgebied is namelijk een dynamisch begrip. Daarom is alleen een definitie opgenomen in de verordening. Zie ook het thema 2 verstedelijking.

Ontwikkelingen buiten BSD zijn op grond van de verordening niet langer uitgesloten. In het gebied met de hoogste beschermingscategorie is dit beperkt tot kleinschalige gebiedseigen ontwikkelingen die aangemerkt kunnen worden als "inpassing". De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor het al dan niet toelaten van nieuwe ontwikkelingen in het bestemmingsplan, met inachtneming van de verordening. Dit betekent dat de gemeente ook de ruimte heeft om ontwikkelingen geheel uit te sluiten. Overigens is op Natura2000 gebied ook de Natuurbeschermingswet van toepassing.

C-134 Bewonersgroepenoverleg RijnlandRoute

1 Zin van de Visie

Verzocht wordt de de op 23 augustus j.l. ingediende zienswijze m.b.t. de voorgestelde wijzigingen van de PSV en Verordening Ruimte m.b.t. de herijking van de EHS te beschouwen als deel uitmakend van deze zienswijze. De zienswijze richt zich er op dat de Visie ruimte en Mobiliteit helaas een teleurstellend, veel te abstract stuk geworden is dat zich grotendeels 'losgezongen' heeft van 'het operationele beleid' van de provincie en op allerlei belangrijke terreinen te weinig ambitie toont. De provincie zou zich af moeten vragen wat de zin van dit soort Visies is.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw opvatting over ambitieniveau van de visie en samenhang van beleid. Wij vinden dat de visie voldoende ambitie en doorwerking naar programma en verordening heeft om te dienen als basis voor beoordeling van maatschappelijke initiatieven en stapsgewijs met betrokkenen verder ontwikkelen van beleid en uitvoering.

C-135 Belangenvereniging 3MO Oostflakkee

1 Windenergie

De zienswijze richt zich op de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee. Toegezonden is de zienswijze over de partiële herziening regionale structuurvisie windenergie Goeree-Overflakkee. Verzocht wordt de opgave betreffende windenergie (deels) om te buigen naar andere vormen van duurzame energie.

Antwoord

Zie themabeantwoording 8. De door de indiener van de zienswijze ingediende aspecten als geluid, slagschaduw, landschap en natuur zijn in het in de themabeantwoording benoemde planMER Windenergie Goeree-Overflakkee onderzocht. Bij de vaststelling van de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de doelstellingen voor recreatie en toerisme. Afstemming met het IRP Goeree-Overflakkee heeft regelmatig plaatsgevonden en ook de kop van het eiland is vanwege o.m. recreatieve waarden gevrijwaard van windenergie.

C-136 Bewoners Park Hoornwijk nr 40 te Rijswijk

Zienswijze gelijk aan C294, voor samenvatting en beantwoording zie thema 10.5

C-137 Wijkraad Stevenshof

1 Verzocht wordt de de op 24 augustus j.l. ingediende zienswijze m.b.t. de voorgestelde wijzigingen van de PSV en Verordening Ruimte m.b.t. de herijking van de EHS te beschouwen als deel uitmakend van deze zienswijze. Zienswijze C-134 wordt volledig onderschreven.

Hier is kennis van genomen

2 Rijnlandroute

Het is onbegrijpelijk dat in categorie 1 gebied toch ruimte wordt gereserveerd voor wegontwikkeling, zoals de Rijnlandroute. Gelet op de tendens van afname van het autoverkeer, dienen infrastructuurprojecten die op stapel staan, zoals de Rijnlandroute opnieuw in studie te worden genomen en te worden heroverwogen.

Antwoord

Ten aanzien van de Rijnlandroute geldt dat in het voorjaar van 2014 het ontwerp provinciaal inpassingsplan en het ontwerp-Tracebesluit voor eenieder ter inzage ligt. Voor de volledigheid verwijzen wij naar dit lopende planproces voor nadere informatie en onderbouwing van de tracékeuze, vormgeving en inpassing van de Rijnlandroute.

3 Maatschappelijke tegenprestatie

Het begrip 'maatschappelijke tegenprestatie' is onduidelijk en zet de deur open om natuur- en milieuwaarde af te kopen. Wie compensatie toetst van ingrepen die afbreuk doen aan de ruimtelijke kwaliteit is onduidelijk.

Antwoord

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

4 Cultureel erfgoed

Er is meer duidelijkheid nodig over de gebieden Kroonjuweel cultureel erfgoed. Onduidelijk is waar de invulling per kroonjuweel-gebied is. Wat bepaald het groot openbaar belang bij afwijking van de molenbiotop.

Antwoord

In de CHS en in de Regioprofielen Cultuurhistorie Zuid-Holland is in 2010 vastgelegd welke kroonjuwelen in Zuid-Holland onderscheiden worden en wat de begrenzing daarvan is. Deze plekken betreffen onderdelen van een cultuurhistorisch topgebied, zoals vastgesteld in de CHS, die in zeer steke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van een plek. Het zijn structuren of ruimtelijke eenheden met een zeer gave en kwetsbare cultuurhistorische samenhang in tijd en ruimte. De begrenzing is op de CHS kaarten vast gelegd.

Een afwijking van de molenbiotop ten behoeve van een ontwikkeling van groot openbaar belang of van een zwaarwegend algemeen belang zal door de gemeente gemotiveerd moeten worden en dan beoordeeld worden. Dit zal naar verwachting bij de Rijnlandroute het geval zijn.

5 Recreatie

Er zijn geen richtlijnen gegeven voor de wijze van inrichting/vormgeving van het recreatief medegebruik van de verschillende beschermingscategorieën. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van recreatieve poorten, Toeristische Overstap Punten, recreatieve vaarwegennetten, fietspadennetwerken, en wandelpadennetwerken.

Antwoord

Hiervoor zijn de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit opgesteld. Een gebiedsprofiel omvat een beschrijving van karakteristieken, ontwikkelingen, kwaliteiten en ambities in een gebied (regio), en bevat de inhoudelijke bouwstenen voor initiatiefnemers om plannen met ruimtelijke kwaliteit te maken.

6 *Windenergie*

Plaatsing van windturbines noordelijk en noostelijk van het Valkenburgse meer is onwenselijk.

Antwoord: zie thema 10.4.

7 *Verstedelijking*

De strategie verstedelijking voor wonen in bijvoorbeeld het Duin en Bollengebied en de Leidse regio passen niet bij de beschermingscategorie 1 en 2.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

8 *Milieu*

In het Programma ruimte moet meer aandacht besteed worden aan luchtkwaliteit, zoals fijnstof en ultrafijnstof.

Antwoord

De milieuambities staan vermeld in de provinciale Beleidsvisie Duurzaamheid en Milieu.

C-138 A.A. van Duijn

1 *Institutionele vormgeving*

Op een aantal plaatsen wordt in de Ontwerp Structuurvisie van regio's gesproken. Wat verstaat de provincie onder een "regio" en valt daar de Metropoolregio Rotterdam – den Haag ook onder?

Antwoord

De regio-indeling is een minimum maat die de provincie vraagt voor regionale visies wonen en werken. De indeling sluit aan op de schaal van de markt voor de betreffende functie. Voor wonen zie hierover verder thema 5. De regio-indeling voor bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel is zoals aangegeven in het Programma Ruimte. De indeling is in alle gevallen kleiner dan die van de Metropoolregio.

De term "minimum-maat" betekent dat samenwerkende gemeenten de vrijheid hebben om een regionale visie te maken voor een gebied dat bestaat uit meerdere regio's zoals hier bedoeld (bijvoorbeeld woningmarktregio's). In dat geval is het wel de bedoeling om die regio's in de visie als subregio te onderscheiden.

2 *Verkeersonderneming*

De positieve effecten van de Verkeersonderneming Rotterdam leiden tot de vraag of de provincie instemt met de opvatting dat de Verkeersonderneming een zeer nuttige en bruikbare onderneming is en voor de gehele provincie een nuttige functie zou kunnen vervullen; dus in de gehele provincie ingevoerd zou moeten/kunnen worden?

Antwoord

De provincie Zuid-Holland is zowel bij de huidige projecten van Beter Benutten betrokken in Den Haag en Rotterdam, als bij de voorbereiding voor een volgende fase van dit Rijkstraject. Hoe deze volgende fase van Beter Benutten wordt aangepakt is nog onderwerp van gesprek tussen de partners in de Zuidelijke Randstad en het Ministerie van IenM.

3 *Pro actieve rol van de Provincie*

Is de provincie bereid en in staat is bij concrete projecten een proactieve rol te vervullen?

Antwoord

Ja, wij zijn van mening hiertoe goed in staat te zijn

4 *Contractvormen*

Is de provincie bereid nieuwe contractvormen, als dat enigszins mogelijk is, toe te passen?

Antwoord

Als dat voor de uitvoering van ons beleid noodzakelijk is en ten goede komt aan de provincie zullen wij dat overwegen

5 *aanpassing werkgebieden*

Is de provincie bereid en in staat aan een efficiencyverbetering te gaan werken, waarbij één contractant verantwoordelijk is voor het onderhoud van de Rijks- en provinciale wegen in een bepaald gebied?

Antwoord

De provincie werkt al samen met andere wegbeheerders, RWS en gemeenten, om de afstemming van beheer en onderhoud zo soepel mogelijk te laten verlopen. Elke partij houdt daarbij zijn eigen verantwoordelijkheid. Daarbij wordt er naast de dagelijkse verkeersstromen ook gekeken naar de planning van werkzaamheden en noodzakelijke wegafsluitingen.

6 *Economisch verdienmodel in 2040*

Is de provincie bereid de rol als één van de actoren om de verdere versterking van het verdienvermogen van de regio te faciliteren, met verve te vervullen?

Antwoord

Ja dat doen wij

7 *Geluidshinder*

Is de provincie bereid Rijkswaterstaat bij de ontwikkeling van geluidsarm asfalt te ondersteunen en zodra dat mogelijk is op grote schaal in de provincie toe te passen?

Antwoord

Wij hebben regelmatig contact met RWS, en wij volgen beide de innovaties op het gebied van geluidsarm asfalt. Waar dat kan worden innovaties als deze in contracten en/of aanbestedingen meegenomen. Het actieplan Geluid 2014 omvat een afwegingskader op basis waarvan de provincie kan besluiten hoe bepaalde zaken worden aangepakt. Geluidsarm asfalt is daarbij één van de opties.

8 *CO2-uitstoot; Fijn stof*

Is de provincie bereid ten behoeve van de volksgezondheid er naar te streven dat er zo min mogelijk woningen langs de snelwegen worden gebouwd?

Antwoord

Daar streven wij naar.

9 *Agglomeratie-effecten*

Vraag is hoe de provincie de agglomeratie-effecten heeft berekend of gaat berekenen? Met ander woorden waar zijn de negen reserveringen in het Programma ruimte met betrekking tot de Hoofdwegen op gebaseerd?

Antwoord

de provincie heeft de agglomeratiekracht van Zuid-Holland niet berekend, maar gaat daarbij uit van bestaande beleidsuitgangspunten van onder meer het Planbureau voor de Leefomgeving en het topsectorenbeleid van de Zuidvleugel. Ten aanzien van de ruimtelijke reserveringen voor hoofdwegen is dat gebaseerd op de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van het ministerie van IenM.

10 *Vervoersarmoede*

Beschikt de provincie over instrumenten de vervoersarmoede te bestrijden en is zij daartoe bereid? Erkent de provincie de sociale functie van het openbaar vervoer?

Antwoord: zie thema 6

11 *kantorenlocaties*

Leidt een grotere beperking van nieuwbouw van kantoren tot meer vernieuwbouw? Heeft de provincie mogelijkheden om ook vernieuwbouw van andere leegstaande gebouwen - zoals scholen, verpleeghuizen- te stimuleren (tot woningen)?

Antwoord

Opgemerkt moet worden dat het onderliggende EIB-model een vraagraming naar nieuwbouwkwaliteit betreft. Welk deel daarvan uit echte nieuwbouw bestaat en welk deel nieuwbouwkwaliteit in bestaande bouw berekent het model niet. De gehanteerde percentages zijn inschattingen van de onderzoekers. De substitutie heeft ook plaatsgebonden. Op centrale locaties zijn er meer kansen voor vernieuwbouw dan op snelweglocaties. Voor sommigen kantoorhoudende instellingen en bedrijven is maatwerk nodig, welke niet door verduurzaming en verbouw van in bestaande voorraad kan worden gerealiseerd.

De vraag laat zich derhalve niet helder beantwoorden, maar geeft wel een signaal dat nieuwbouw gedoseerd moet worden toegevoegd, met inachtneming van de mogelijkheden in de bestaande bouw, zoals de Ladder van Duurzame verstedelijking in feite beoogt.

De provincie beschikt niet over directe mogelijkheden om de vernieuwbouw in de bestaande voorraad van diverse vastgoedmarkten te bevorderen. Door gedoseerde nieuwbouw kunnen wij wel bijdragen aan het verder vergroten van de transitiemogelijkheden van bestaand vastgoed.

12 *Natuurbeleid*

Is de provincie bereid initiatieven in ZH te steunen m.b.t. het in de toekomst burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties in het natuurbeleid een actieve rol te laten spelen? M.a.w is bij het formuleren van de ambitie van de provincie voor de nieuwe natuur tot 2027 rekening gehouden met de uitkomsten van de analyse van het PBL? De provincie wil aanvullende maatregelen nemen "die verder bijdragen aan de realisatie van internationale doelen" (Programma ruimte, blz 45). Worden met dit aanvullend beleid de internationale doelen meer dan volledig gehaald? Hoe denkt de provincie te realiseren en te garanderen dat een combinatie met economische doelen tot een verbetering van de natuur kan leiden?

Antwoord

In onze Beleidsvisie Groen hebben wij duidelijk aangegeven hoe wij omgaan met soms onvereenigbare belangen en hoe wij invulling denken te geven aan onze natuurambities.

C-139 F.M. Post

1 *Programma en Verordening*

Programma par.3.5 Instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed pag 45 tm 47
Verordening Artikel 2.2.6 Bescherming Molenbiotop pag 25 en 26

Antwoord: zie thema 12 molenbiotopen

C-140 Fam. Peters

1 *Windenergie Goeree-Overflakkee*

Ingediend is de zienswijze betreffende de 'Partiële herziening regionale structuurvisie Goeree-Overflakkee windenergie'. Indiener is geen voorstander van nog meer windturbines op GO, maar tegelijkertijd wel voorstander van ontwikkelingen in duurzame energie in een haalbare snelheid.

Antwoord: zie thema 8.

C-141 Stichting Natuurbehoud Graswegbos; G.Faasse

1 *Graswegbos.*

Verzoek van de stichting het Graswegbos, zoals op de tekening bij de zienswijze is aangegeven, ook in de visie en plankaarten op te nemen en in/als EHS net zoals de voor de verbinding van het Graswegbos met deze structuur aangelegd nieuwe natuurgebied wat hierin wel is opgenomen.

Antwoord

Het Graswegbos valt niet binnen de EHS en wij zien geen aanleiding daar verandering in te brengen. De bestemming van het Graswegbos achten wij een gemeentelijke zaak.

C-142 R. Brus

1 Landgoed Beresteijn in Voorschoten

De zienswijze richt zich op het adequaat blijven beschermen van landgoed Beresteijn. Indiener is daarom tegen het in de nieuwe Verordening opgenomen recht van Gedeputeerde Staten ontheffing te velen aan de gemeente Voorschoten, of zou een beslissing van GS op een ontheffingsverzoek met meer rechtswaarborgen voor omwonenden moeten worden omgeven.

Antwoord

Voorop staat behoud van de waarden van en versterking van de landgoedbiotoop. Ontwikkelingen zullen aan dat uitgangspunt worden getoetst en alleen onder strikte voorwaarden - conform onze verordening – worden toegestaan. Als er sprake is van behoud en versterking zal er dus geen ontheffing voor de landgoedbiotoop nodig zijn. Daarnaast ligt de landgoedbiotoop in de ecologische hoofdstructuur. Als er sprake is van een ontwikkeling die de EHS aantast dan zal een ontheffing aangevraagd moeten worden.

Een ontheffing kan alleen worden verleend als er sprake is van een onevenredige benadeling van gemeentelijke ruimtelijke belangen ten opzichte van provinciale belangen. De rechtsbescherming vindt plaats in het kader van het bestemmingsplan. In het geval van Beresteijn is overigens (nog) geen ontheffing aangevraagd.

C-143 Stichting Duinpoldertocht

1 Toervaart en toerschaatsen

Verzocht om maatregelen voor het verbeteren van de mogelijkheden van het toerschaatsen in de provincie Zuid-Holland vanuit de hierboven genoemde gemeenten in samenhang met het vergroten van de mogelijkheden voor de kleine watersport.

Idem voor het bevorderen van een zodanige uitvoering van het bestemmingsplan "Nieuwe Driemanspolder" dat de bestaande schaatstoertocht die bij de KNSB als Duinpoldertocht bekend staat onder de code ZH 22 , kan worden uitgebreid zoals aangegeven op bijgaande kaart.

Antwoord

Op de 10 provinciale vaarwegen zijn maatregelen die het economisch belang van deze routes schaden niet aan de orde. Voor het borgen van het belang van recreatieve vaarwegen zie ook thema 13.

C-144 Nanette Elfring & Eric Creemers

1 Veenderveld 2

De zienswijze richt zich tegen het aanwijzen van Veenderveld 2 als bedrijfsterrein. Het bouwen van een bedrijventerrein in het Groene Hart is niet erg efficiënt, en niet duidelijk is wie de waardedaling van de woonark van indiener gaat betalen.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-145 A. Verschoor

1 Driehoek Molendijk-Kleijdijk-Metrostraat, Albrandswaard

In de zienswijze wordt verzocht in de Visie ruimte en Mobiliteit ruimte in te plannen voor de nadere uitwerking van de driehoek Molendijk-Kleijdijk-Metrostraat in de gemeente Albrandswaard, middels ontwikkeling van luxe woningbouw, een invulling met bos en te combineren voor recreatie.

Antwoord

Voor de ontwikkeling van plannen zie thema 2 en 3. Uitgangspunt van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit is 'ja, mits': Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de ruimtelijke kwaliteit wordt behouden of verbeterd. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitwerking van deze plannen in een bestemmingsplan.

C-146 Rijk, Zwaan Zaadteelt en Zaadhandel B.V.

1 Veredelingsbedrijven

De zienswijze richt zich op de Visie ruimte en Mobiliteit (paragraaf 2.3.2 Greenport) en de Verordening Ruimte (artikel 1.1. lid p glastuinbouwbedrijf en artikel 2.1.5 lid 1 glastuinbouwbedrijf). Verzocht wordt de specifieke situatie van veredelingsbedrijven in de Visie vast te leggen en het begrip glastuinbouwbedrijf te verbreden, zodanig dat duurzaam en intensief gewasonderzoek en telen van gewassen gedeeltelijk in kassen en gedeeltelijk in gebouwen en laboratoria, met bijbehorende voorzieningen en kantoorruimte ten behoeve van veredeling, is toegestaan.

Antwoord:

De provincie is van mening dat veredeling een activiteit uit de keten greenports is die de greenport versterkt. Wij nemen de volgende definitie van glastuinbouw op in de Verordening Ruimte:

*Een volwaardig en doelmatig bedrijf in overwegende mate gericht op het voortbrengen van producten en het leveren van diensten door middel van het duurzaam en intensief kweken van assimilerende organismen onder invloed van licht, geheel of hoofdzakelijk overdekt. kweken : veredeling, selectie, opkweek, verzorgen
licht: licht afkomstig uit natuurlijke en/of kunstmatige bron.*

Conclusie: Bovenstaande definitie overnemen in de Verordening Ruimte

C-147 Ter Aarse IJclub

1 Concentratiegebied glastuinbouw

De zienswijze richt zich op de Visie ruimte en Mobiliteit waarin de percelen 4721 en 4722 in Nieuwkoop van de IJclub de aanduiding 'concentratiegebied glastuinbouw' hebben. De IJclub benadrukt dat het betreffende gebied nu en in de toekomst ongeschikt zal blijken voor het bedrijven van glastuinbouw. Verzocht wordt een omzetting naar transformatiegebied.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

C-148 A.E. van Goozen, L.E. van Goozen en W.J.E. van Goozen

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-149 P Wesselman en E. van der Heide

1 Veenderveld 2

De zienswijze richt zich met name tegen de voorgenomen plannen voor Veenderveld 2 zoals beschreven in de Visie ruimte en Mobiliteit, Programma ruimte paragraaf 2.2.3, en de Verordening Ruimte artikel 2.1.3 en

bijbehorende kaarten. De ontwikkeling van Veenderveld 2 druist in tegen de eigen visie van de provincie. Veenderveld 2 voldoet ook niet aan de ladder voor duurzame verstedelijking. Indien er is het niet eens met de plotselinge toewijzing van bedrijven uit de Hogere Milieu Categorie, hiervoor had geen vormvrije MER-beoordeling mogen plaatsvinden, gelet op het feit dat het nu een belangrijk weidevogelgebied is. Het gebied is niet geschikt voor dit soort bedrijven. Het aanwijzen van Veenderveld 2 – zowel met als zonder HMC-bedrijven – dient te worden geschrapt uit de Visie, Programma en Verordening.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2.

C-150 J.C. Tanis mede namens omwonenden

1 Greenports Glas

In de Visie wordt het kassengebied globaal gelegen tussen de Langeraarse plassen en de Westkanaalweg in de gemeente Nieuwkoop tot de Greenport Aalsmeer tot greenport aangewezen. Dit gebied wordt hier ongeschikt voor geacht. Verzocht wordt het betreffende gebied niet op te nemen als zijnde greenport, maar de mogelijkheid te geven om hier op termijn ook andere activiteiten te kunnen laten ontplooiën.

Antwoord: zie thema 9

C-151 H. Bank

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-152 M.P. Bax

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-153 Nederlandse Vakbond Varkenshouders Regio West-Nederland

1 Intensieve veehouderij

De zienswijze richt zich op de passages uit de Verordening Ruimte die te maken hebben met de intensieve veehouderij in de provincie Zuid-Holland:

- 1.1 Artikel 2.2.2. Agrarische bedrijven; Lid 1.F. Indien er is het er niet mee eens dat nieuwe intensieve veehouderij als hoofd- en neventak wordt uitgesloten.
- 1.2 Lid 1.G en H. Indien er is het niet eens dat voor uitbreiding niet het criterium levensvatbaar houden van het bedrijf is opgenomen; dat er onderscheid gemaakt wordt tussen hoofd- en neventak; en dat bij ontwikkeling de agrariër ook nog zijn gehele bedrijf moet aanpassen. Met betrekking tot pagina 37 en 38 van de Verordening wordt opgemerkt dat de provincie zich niet moet bezig houden met het voorschrijven van marktconcepten of maatlaten aan de producenten.

Antwoord:

Wij handhaven dit onderscheid omdat we een ontwikkeling van een neventak intensieve veehouderij naar een hoofdtak intensieve veehouderij willen voorkomen. Hiermee zou namelijk het grondgebonden karakter van een bedrijf in het geding komen. Zie verder thema 7.2

C-154 Vereniging park Hoornwijck

Zienswijze gelijk aan C294, zie aldaar en thema 10.5

C-155 Tom Disseldorp

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar

C-156 C.J. van der Star

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-157 D.A. Verstoep

1 *Agrarisch gebied / natuurclaim*

De indiener van de zienswijze verzoekt om zijn gronden aan de rand van Gouderak een agrarische bestemming te laten behouden. Bij de afronding van de herbegrenzing van de EHS moet dit door in- en uitdeuken ook zo blijven.

Antwoord

Uw gronden liggen binnen de herijkte EHS. Weliswaar willen wij enige ruimte geven aan 'de streek' om te komen tot voorstellen voor 'in- en uitdeuken' van de begrenzing, maar gezien de ligging van uw percelen ligt het niet voor de hand dat hier de begrenzing aangepast zal worden.

C-158 H.Q. den Boogert

Zienswijze gelijk aan C-248; zie aldaar

C-159 Kerngroep Dorpsraad Hoogmade

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-160 Belangenvereniging "De Veenderpolder": T. de Boer en M.J. Mooren

1 *Veenderpolder*

Bezwaar tegen het aanwijzen van de Veenderpolder als bedrijventerrein; en helemaal als bedrijventerrein voor de categorieën 4, 5, en 6. Dit aanwijzen gaat ten koste van goede weidegrond van moderne veehouderijen. Betreffende veehouders hebben ook veel inspanningen verricht op het gebied van flora- en faunabescherming.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-161 J. Haasbeek en C.G. Haasbeek-Hoogduin

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-162 E.C. Nieuwenhuizen

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-163 K.A. van Gasteren

1 *Kantekeningen bij de weergave van stedelijk groen op de kaart*

- 1.1 In de huidige Structuurvisie is het gebied begrensd door de Rotterdamseweg (ten westen), Balthasar van der Polweg + Berlageweg (ten noorden), Schoemakerstraat (ten oosten) en Anthony Fokkerweg + Watermanweg (ten zuiden) te Delft op de Functiekaart en Kaart recreatie en groen bestemd als "stedelijk groen" en onderdeel van de "Zuidvleugelgroenstructuur". Reclamant vraagt zich af waarom dit niet is overgenomen op de kaarten bij de nieuwe structuurvisie.
- 1.2 Verzoek om het Mekelpark te Delft, gelegen tussen de Landberghstraat/Christiaan Huygens (ten noorden) en Kruithuisweg (ten zuiden) aan te duiden als "stedelijk groen" (of een vergelijkbare aanduiding). Dit

onderstreept het huidige groene karakter en de gewenste toekomstige ontwikkeling naar een kwalitatief beter park.

- 1.3 Ten onrechte is op de conceptkaart Ruimtelijke Hoofdstructuur opgenomen dat de twee hierboven genoemde gebieden "verdicht" mogen worden. Deze gebieden horen, zie de bijbehorende legenda, te worden aangeduid als "stedelijk groen".
- 1.4 In het algemeen vraagt reclamant zich af welke rol de provincie beoogt met betrekking tot (grootschalig) stedelijk groen, zoals de twee bovenstaande gebieden in Delft. Uiteraard hebben gemeenten bestuurlijke vrijheid, maar een (al dan niet bindende) richting verwacht ik zelf wel van de provincie als het gaat om (grootschalig) stedelijk groen. In de vorige structuurvisie kwam een dergelijke rol wel tot uiting.

Antwoord

De betreffende "stedelijk groen" gebieden zijn opgenomen op de kaart behorend bij 3.6 Stad en land beter verbonden. De gebieden zijn niet veranderd ten opzichte van de huidige functiekaart.

De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief.

Het is een gezamenlijke opgave van provincie, gemeenten en andere partijen om de groene kwaliteiten zowel binnen als buiten de stad te versterken en de samenhang tussen de stedelijke parken, recreatiegebieden, natuurgebieden en agrarisch landschap te vergroten. De provincie zet daarom in op de groenblauwe structuur. Dat is een samenhangend stelsel van verschillende groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden: de grote parken en groenblauwe dooradering in de stad, recreatieve stad-land verbindingen en poorten, recreatiegebieden om de stad, de groene buffers en belangrijke recreatieve routes in het landelijk gebied. De gezamenlijk opgave van eerder genoemde partijen is om deze structuur in stand te houden, waar nodig verder te ontwikkelen en barrières op te heffen, om zo de kwaliteit en samenhang te verbeteren.

C-164 Bouwman, Thewessen, Van Winden

Namens: mevrouw M.J.T. van der Burg-van Leeuwen, Maatschap J.J.J.M. van der Burg en M.J.T. van Leeuwen.

1 Onleesbaarheid van de kaarten.

Reclamanten maken een voorbehoudend bezwaar tegen de stukken indien de bouwmogelijkheden op hun percelen binnen de bestemmingsplannen Noordpolder en Lint-Noord in Berkel en Rodenrijs beperkt worden. Vanuit het kaartmateriaal is niets af te leiden.

Antwoord

Van het voorbehoudend bezwaar is kennisgenomen. Bouwmogelijkheden in vastgestelde bestemmingsplannen zijn bij het opstellen van de VRM in principe gehandhaafd.

C-165 A. van der Voort

1 Kantorenbeleid

Bezwaar tegen het niet noemen van de kantoorontwikkelingen in Leiderdorp (Vierzicht en Bospoort) in het Programma ruimte. Er zijn hier afspraken over gemaakt in het kader van W4-A4.

Antwoord

Gezien het karakter van de afspraken in W4 kader, hebben wij besloten om Vierzicht alsnog op te nemen als kantoorconcentratielocatie.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing

C-166 Y. Deinum

1 Windenergie

Bezwaar tegen de opwekking van windenergie met grote windturbines, onderzoeken geven aan dat kleinere molens wel eens effectiever zouden kunnen zijn.

Van uw mededeling is met interesse kennisgenomen; zie verder thema 8.

C-167 J. Slui

1 Windenergie op Goeree

Er is op een belangrijk aantal punten sprake van een gebrekkige onderbouwing of een foutieve aanname, zodat de motivering de besluitvorming over windenergieparken op Goeree-Overflakkee niet kan dragen. In deze zienswijze wordt een groot aantal kritische kanttekeningen geplaatst bij de onderbouwing van het voornemen om voor 260 MW windturbines op het eiland te plaatsen. De belangrijkste kanttekeningen betreffen:

- Veel negatieve aspecten blijven in de stukken in meer of mindere mate onderbelicht. het gaat om gezondheidsrisico's, economische afwegingen, het behoud van de doelstellingen die zijn geformuleerd ten aanzien van de Speciale Beschermingszones (SBZ), de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de ecologische verbindingzones en de stiltegebieden waarmee het eiland omgeven is.
- Er zijn wel akkoorden gesloten door rijk en provincie etc. maar onvoldoende duidelijk is of en waar er geschikte locaties zijn op het eiland en vervolgens of er überhaupt ecologische, economische, sociale en ruimtelijke argumenten bestaan om een bepaalde hoeveelheid windenergie op te kunnen wekken.
- de grootschalige windontwikkeling waarover gesproken wordt, kan niet alleen worden gemotiveerd met een enkele verwijzing naar "het moet van het Rijk" en "windbeleid"
- De planMER volstaat niet, voor een dergelijk initiatief moeten alle aspecten bij elkaar beoordeeld worden.
- Het is onduidelijk wie bevoegd gezag is, daarmee komt het besluitvormingsproject ook op losse schroeven te staan. Er is een passende beoordeling nodig waardoor er in elk geval een m.e.r.-plicht ontstaat (artikel 7.2a Wet milieubeheer).
- Er is onvoldoende aangetoond waarom er op de rest van het eiland wel turbines geplaatst kunnen worden en op de Kop van Goeree niet. Aan deze stellingname wordt getwijfeld gezien de erkende natuurwaarden op en rond de hals en romp.
- Door het voorgenomen beleid te leggen naast de instandhoudingdoelstellingen van de Natura2000-gebieden kan een (gemotiveerd) deskundigenoordeel worden gegeven. Het wel of niet toepassen van mitigerende maatregelen hoort in de stukken al aan de orde te komen. Dat is ten onrechte niet gebeurd. Er is onvoldoende aangetoond op basis waarvan de gevolgen voor bepaalde beschermde (dier)soorten worden weggeschreven.-Het is onduidelijk waarom er in een aantal gevallen met vaste afstanden tussen windturbines en de omgeving wordt gewerkt.
- De woningbouwplannen, de natuurontwikkeling en het inzetten op de groei van de recreatieve sector bijvoorbeeld (o.a. de watersport) kunnen en zullen invloed hebben op de komst van grootschalige windturbineparken en vice versa. De voorliggende stukken ontberen een strategische analyse van al deze voornemens.
- De inhoudelijke afstemming met de visie van het rijk "Ontwerp-Structuurvisie Windenergie op land en Milieueffectrapport (2013)" ontbreekt net als de afstemming met het ontwerp van de provinciale structuurvisie. Een andere gemiste afstemming is die met de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland (PMV ZH) en het milieubeleid.
- De moties die de gemeenteraad in december 2013 aannam over de onder meer minimale afstand tot woningen lijken niet te zijn verwerkt in de Structuurvisie. De motie bijvoorbeeld waarin een minimale afstand van 900 meter tot nabijgelegen woningen wordt vastgesteld is niet te rijmen met de kortere afstanden die soms worden gehanteerd.
- Ook is er geen aandacht besteed aan het overgangsrecht van het gewijzigde Activiteitenbesluit dat op 11 Januari 2011 in werking trad, waarna windturbines onder de werking van het Activiteitenbesluit vallen.
- Het is belangrijk aandacht te besteden aan de geluidhinder en visuele hinder/zicht op windturbines samen

Antwoord

Inzake o.m. de nut en noodzaak van windenergie en windenergie op Goeree-Overflakkee, zie themabeantwoording 8.

Het rijk heeft in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) de Zuidwestelijke Delta aangewezen als kansrijk gebied voor windenergie. In de SVIR werd aangekondigd dat het rijk de aangewezen windenergiegebieden nader uit zal werken in de 'Structuurvisie Windenergie op Land'. Het ontwerp hiervan heeft in 2013 ter visie gelegen en zal dit jaar worden vastgesteld. In de ontwerp is de randzone van Goeree-Overflakkee opgenomen als gebied voor grootschalige windenergie. Deze randzone stond eveneens opgenomen in het provinciaal windenergiebeleid. Het bevoegd gezag voor de Visie ruimte en Mobiliteit zijn Provinciale Staten. Het bevoegd gezag voor de partiële herziening van de Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee is de gemeenteraad van Goeree-Overflakkee. Gelet op de Elektriciteitswet heeft de gemeente de bevoegdheid voor de omgevingsvergunning als het gaat om windenergieprojecten tot 5 MW. Voor windenergieprojecten tussen de 5 en 100 MW zijn Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bevoegd gezag en voor projecten groter dan 100 MW het rijk voor de coördinatie van de vergunningen en het inpassingsplan.

In de planMER Windenergie op Goeree-Overflakkee is de referentiesituatie van de afzonderlijke plaatsingsgebieden beschreven: de huidige situatie en relevante autonome ontwikkelingen. Een autonome ontwikkeling is een ontwikkeling binnen een plaatsingsgebied waarover een besluit is genomen en die gevolgen heeft voor het plaatsingsgebied: een verandering, die zich in het milieu zal voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd..

Op pagina 5 tot en met 9 van de planMER windenergie Goeree-Overflakkee is (de relatie tussen) het Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid in kaart gebracht, evenals een afstemming met de Ontwerp-structuurvisie Windenergie op land en de daarin genoemde aandachtspunten voor Goeree-Overflakkee.

In het Programma ruimte is opgenomen dat bij de locatie Van Pallandtpolder het demagnetiseringsgebied mijnenvegers Defensie voor de kust een aandachtspunt is.

C-168 W.M. Monshouwer

1 Robel

Ondersteuning van het streven naar de aanleg van de Robel om het Goederenvervoer uit Dordrecht te verwijderen.

Hiervan is met genoegen kennisgenomen.

2 Bedrijventerreinen

Er is al voldoende leegstand op bestaande bedrijventerreinen. Daardoor is de aanleg van het bedrijventerrein Ambachtsezoom niet noodzakelijk.

Antwoord

Ambachtsezoom is een mogelijkheid die in de Provinciale Structuurvisie 2012 (vastgesteld PS januari 2013) is gereserveerd, maar nog niet in een (ontwerp)bestemmingsplan is opgenomen. Dit staat bekend als zacht aanbod en kan in de regio Drechtsteden in de periode tot 2030 worden ingezet als de actuele behoefte is aangetoond (Ladder voor Duurzame Verstedelijking). Het terrein blijft als ruimtelijke reservering opgenomen in het Programma ruimte.

C-169 J.G. Voortman

1 Verzoek om uitbreidingsmogelijkheden

Het bedrijf Desch E-pla heeft in 2012 een aanvraag voor ontheffing van de verordening ingediend t.b.v. de uitbreiding van het bedrijf. Tot op heden is er geen antwoord ontvangen. Verzoek de uitbreidingsmogelijkheden in de VRM op te nemen.

Verzoek gelijklopend aan een vraag van de gemeente Nieuwkoop, zie voor de beantwoording ad A-41.16

C-170 M.E. Bax-Beelen

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-171 B.J. Seldenrath

1 *Vaarverbindingen*

Pleidooi voor een betere bevaarbaarheid van de verbinding tussen de Ringvaart Zuidplaspolder (Snelle Sluis) en de Gouwe (nabij de spoorbrug).

Antwoord

De vaarverbinding Rotte – Ringvaart Zuidplaspolder – Hollandse IJssel/Gouwe is onderdeel van het basis recreatietoervaartnet (BRTN). De VRM regelt de ruimtelijke bescherming van dit recreatieve vaar netwerk. Voor de kwaliteitsverbetering van het BRTN in de vorm van het oplossen van knelpunten stelt de provincie middelen beschikbaar via het Uitvoeringsprogramma Groen. Gemeenten en waterschappen moeten de knelpunten of verbeterpunten aandragen en cofinanciering beschikbaar stellen. Wij raden u daarom aan dit mogelijke knelpunt bij uw gemeente te melden.

C-172 P.A.C. van der Meer

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar.

C-173 Cleton & Com; Manege Zilverster

1 *Project Zilverster*

Verzoek om de aanduiding stedelijk groen ter plaatse van het project aan de Voorweg in Zoetermeer te wijzigen in bestaand stads- en dorpsgebied t.b.v. bouwplannen van de manege (woningbouw).

Antwoord

De betreffende locatie voldoet aan de in de Verordening Ruimte opgenomen definitie van bestaand stad- en dorpsgebied (BSD). Hieronder wordt verstaan: bestaand stedenbouwkundig samanstel van bebouwing, met inbegrip van daartoe bouwrijp gemaakte terreinen, ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid (uitgezonderd glastuinbouw), detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, *stedelijk groen* en infrastructuur. Woningbouw binnen BSD is mogelijk mits passend binnen de uitgangspunten van de Visie ruimte en Mobiliteit en de regels van de Verordening Ruimte. Het is in eerste instantie ter beoordeling aan de gemeente.

De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief.

Het is een gezamenlijke opgave van provincie, gemeenten en andere partijen om de groene kwaliteiten zowel binnen als buiten de stad te versterken en de samenhang tussen de stedelijke parken, recreatiegebieden, natuurgebieden en agrarisch landschap te vergroten. De provincie zet daarom in op de groenblauwe structuur. Dat is een samenhangend stelsel van verschillende groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden. De gezamenlijk opgave van eerder genoemde partijen is om deze structuur in stand te houden, waar nodig verder te ontwikkelen en barrières op te heffen, om zo de kwaliteit en samenhang te verbeteren.

C-174 Cleton & Com; namens Vopak

1 Neckarhaven

Verzoek om in overeenstemming met de huidige en toekomstige bedrijfsactiviteiten, de Neckarhaven aan te geven als bedrijventerrein. De kaart is op dit moment niet correct. De Neckarhaven functioneert reeds jarenlang conform vergunning en bestemmingsplan alsonderdeel van de Europoortterminal. (Zie kaartbijlage bij zienswijze).

Antwoord: zie thema 4.3.

C-175 CUMELA Nederland

De zienswijze is ingediend namens de 318 CUMELA-bedrijven in Zuid-Holland. Deze bedrijven houden zich bezig in het landelijk gebied als loonwerkbedrijf, grondverzet, aanleg van groen in brede zin en de grond-, weg- en waterwerken. Door de aard van hun werk zijn zij meestal in het buitengebied gevestigd.

1 Mogelijkheden voor uitbreiding

Er wordt verzocht om het aspect "verplaatsing naar een industrieterrein voor de agrarisch aanverwante bedrijven c.q. cumelabedrijven" minder zwaar te wegen in casu als voorwaarden te stellen in relatie tot gewenste uitbreidingsmogelijkheden.

Antwoord

Agrarisch aanverwante bedrijven en andere CUMELA-bedrijven zijn veelal gevestigd in het landelijk deel van de provincie en vaak ook buiten het bestaand stads- en dorpsgebied. Dit heeft in de regel een historische achtergrond, omdat de bedrijven zijn uitgegroeid van agrarische neventak tot zelfstandig bedrijf. Op grond van de geldende verordening zijn de mogelijkheden voor nieuwvestiging beperkt tot een bedrijventerrein of vrijkomende agrarische bebouwing. In de nieuwe ontwerpverordening is de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing. Dit houdt onder andere in dat primair moet worden gezocht naar een locatie binnen bestaand stads- en dorpsgebied. Indien er een uitbreidingsbehoefte bestaat is dat altijd een moment om te bezien of die investering wordt gedaan op de huidige locatie of dat verplaatsing naar een bedrijventerrein mogelijk is. Verdere doorgroei in het (open) agrarisch gebied heeft niet de voorkeur. Er is geen reden om op dit punt een uitzondering te maken voor de zogenoemde CUMELA-bedrijven. Daarbij is ook van belang dat een agrarisch aanverwant bedrijf zich bij doorgroei vaak steeds meer ontwikkelt tot een algemeen loonwerk- en grondverzetsbedrijf dat zich niet primair richt op de agrarische sector. De provincie vindt het belangrijk dat die ruimte wel wordt geboden, maar bij voorkeur op een bedrijventerrein binnen bestaand stads- en dorpsgebied.

2 Landbouwverkeer

Verzocht wordt om, via de visie en verordening, de aandacht voor "landbouwverkeer" bij de aanleg/realisatie of aanpassing van wegen (verkeersbesluiten) expliciet te regelen.

Antwoord

Bij de trajectgewijze aanpak van (beheer en onderhoud van) provinciale wegen waar veel langzaam verkeer voorkomt is er een stappenplan vastgelegd. Landbouwverkeer maakt hier onderdeel van uit. Dit hoeft niet nogmaals te worden vastgelegd in de VRM.

3 Definitie agrarisch aanverwant bedrijf

Voorstel voor nieuwe definitie om op te nemen in de Verordening.

'Agrarisch aanverwant bedrijf': Een bedrijf dat uitsluitend of overwegend gericht is op het leveren van diensten aan agrarische bedrijven en groene en recreatieve functies in het buitengebied zonodig met behulp van werktuigen en apparatuur of op het verrichten van werkzaamheden tot onderhoud of reparatie van werktuigen of apparatuur.

Kenmerkende werkzaamheden zijn cultuurtechnische werken en grondverzet, meststoffendistributie en agrarisch loonwerk

Antwoord = Conclusie

Deze definitie wordt overgenomen in de verordening. In artikel 1.1 van de verordening wordt het begrip “agrarisch aanverwant bedrijf toegevoegd”.

4 *Uitbreidingsmogelijkheid 10 %*

Cumela-bedrijven hebben bij uitbreiding niet alleen te maken met de uitbreiding van de opstallen maar ook van de buitenruimte (opslag van materieel en materiaal). S.v.p. hier aandacht in de toelichting van de verordening aan schenken.

Antwoord

Artikel 2.2.3 en artikel 2.2.4 hebben betrekking op hergebruik respectievelijk uitbreiding van bestaande (stedelijke) bebouwing buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Deze regels zijn een aanvulling op artikel 2.2.1 (ruimtelijke kwaliteit) en beogen duidelijkheid te geven hoe kan worden omgegaan met bestaande bebouwing. Voor uitbreiding van de onbebouwde perceelsruimte is artikel 2.2.1 van toepassing. Uitbreiding is op voorhand niet uitgesloten, mits wordt voldaan aan de voorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit.

5 *2° Bedrijfswoning*

Bepleit wordt om tenminste de laatste zinsnede in de Toelichting bij artikel 2.2.4 te verwijderen én bedrijven niet onnodig te belemmeren in het inzichtelijk maken van de 'noodzaak en doelmatigheid' van een bedrijfswoning voor de bedrijfsvoering. Op grond van rechtsgelijkheid is het legitiem om de tweede zinsnede in artikel 2.2.4, lid 3, te schrappen

Antwoord

In de geldende verordening is een bedrijfswoning alleen toegestaan bij een agrarisch bedrijf en niet bij andere bedrijven in het buitengebied. De ontwerpverordening is op dit punt verruimd en maakt ook bij andere bedrijven een bedrijfswoning mogelijk. De woning moet dan wel noodzakelijk en doelmatig zijn voor de bedrijfsvoering. In de toelichting van de verordening is aangegeven een bedrijfswoning veelal niet nodig is gelet op de beschikbare bewakings- en toezichtsapparatuur. Het is aan de gemeente om dit te beoordelen. Er is geen reden om op voorhand aan te geven dat voor CUMELA-bedrijven een bedrijfswoning altijd nodig is.

C-176 Van Waveren

Verzocht wordt de ontwikkelingslocatie Pastoorlaan in Hillegom waar al jaren twee agrarische (bollengerelateerde) bedrijfslocaties (Van der Schoot en Van Waveren) leeg staan en waar sprake is van het wijzigen van de agrarische bedrijfsbestemming naar een bedrijvenbestemming, hetgeen bedreigd wordt door de in de VRM en PVR opgenomen regels, op alle relevante kaarten aan te passen tot (regulier) bedrijventerrein en om de aanduiding bollenteeltgebied te laten vervallen.

Antwoord

Zie thema 4.3. De kaart met bollengronden is overgenomen uit de Verordening Ruimte van de huidige Provinciale Structuurvisie en is in samenspraak met de gemeenten in de bollenstreek opgesteld om het bollenteeltgebied zo goed mogelijk weer te geven. De kaart is gerelateerd aan de bollengrondcompensatie die nodig is als in dit gebied de bollenteeltbestemming verloren gaat. In het geval dat er een andere bestemming komt voor het gebied aan de Pastoorlaan zal hiervoor bollengrondcompensatie moeten worden geleverd. Aangezien dit niet aan de orde is zien wij nu geen aanleiding om het door u genoemde gebied niet als bollenteeltgebied aan te duiden.

C-177 Boekel de Nerée namens cliënten

1 Verzocht wordt te verduidelijken:

- 1.1 wat er in het kader van de discussies over Bleizo verstaan wordt onder “leisure”;
- 1.2 of er onder leisure ook detailhandel wordt verstaan;
- 1.3 op grond waarvan uitplaatsing van het Woonhart van Zoetermeer wordt overwogen;
- 1.4 hoe de wens om op Bleizo een station te realiseren zich verhoudt tot de normaliter gangbare vervoersvorm bij volumineuze detailhandel, nl de auto;

- 1.5 wat de invulling wordt van het Woonhart Zoetermeer na uitplaatsing van de huidige functies naar Bleizo;
1.6 of het Woonhart al dan niet buiten de centra zoals bedoeld in o.m. artikel 2.1.4 van de PVR ligt.

Antwoord: zie thema 10.6

C-178 VORM

1 Bouwrijp

Verzocht wordt in de verordening een definitie van “bouwrijp” op te nemen, die neerkomt op het “fiscaal bouwrijpmaken”.

Antwoord

In de verordening wordt een definitie opgenomen van “bouwrijp terrein”. Wij verstaan daaronder grond die geheel geschikt is gemaakt om te bouwen, inclusief bijvoorbeeld egalisering, verwijdering van obstakels uit de ondergrond, aanleg van leidingen en voorzieningen in de ondergrond en ontsluiting van de kavel. De ontwikkeling is dan verder bij “fiscaal bouwrijpe grond”. Dan zijn er werkzaamheden verricht die wijzen op bouwrijp maken c.q. dienen tot bouwrijp maken, maar is het terrein nog niet bouwrijp.

2 BSD

Het zou aan de gemeenten moeten worden overgelaten om te bepalen wat onder BSD valt, tenzij er aantoonbare provinciale belangen in het geding zijn. Als de gemeente het BSD bepaalt kan een derde (belanghebbende) die het hier mee oneens is beroep instellen tegen het betreffende bestemmingsplan waarna de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dit zal beoordelen, zodat het begrip BSD als wettelijk begrip verder uitgelegd wordt. Het is onwenselijk als de provincie zelf het BSD bepaalt en aan de gemeente voorschrijft, een dergelijke “dubbele” beoordeling van het begrip is niet werkbaar. Verzocht wordt te bevestigen dat het BSD kaart slechts indicatief is en dat het uitsluitend aan de gemeente is om (definitief) te bepalen of er sprake is van BSD.

Antwoord

Zie thema 2. De gemeente bepaalt bij de vaststelling van een bestemmingsplan of het betreffende gebied onder BSD valt. De provincie moet volgens wettelijke bepalingen (Wet ruimtelijke ordening, Besluit ruimtelijke ordening en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in het planproces worden betrokken als in het plan een provinciaal belang aan de orde is, zoals bedoeld in de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening ruimte. Bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, is in de regel een provinciaal belang aan de orde, bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling “van een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied zodat voorzien kan worden in de veranderde maatschappelijke en economische vraag naar woon- en werkmilieu's” (visie par. 2.5). Daarom kan de provincie zich een oordeel vormen over de door de gemeente gehanteerde uitleg van wat onder BSD valt en is het voor de gemeente van belang om te weten hoe de provincie het begrip uit het Bro interpreteert. De provincie hanteert een definitie die zeer nauw aansluit op die uit het Bro: BSD is bebouwd gebied en bouwrijp terrein; het enkele feit dat overheden of anderen voor een gebied afspraken hebben gemaakt, investeringen hebben gedaan of plannen vastgesteld is geen aanleiding om dat gebied als BSD te beschouwen.

3 Locaties

Verzocht wordt de locaties Dorpshart Mijnsheerenland en Mijnsheerenland/Westmaas conform het vastgestelde bestemmingsplan en de actualisering van de PSV 2011, respectievelijk gezien het feit dat er al woningen gebouwd worden en dat er zich een tijdelijk woon/zorgcentrum bevindt, binnen het BSD te brengen. Het zou in strijd zijn met de rechtszekerheid alsmede de algemene beginselen van behoorlijk bestuur om dit niet te doen.

Antwoord: zie thema 2.

4 Verzwaren Ladder Duurzame Verstedelijking

Verzocht wordt de Ladder voor Duurzame Verstedelijking te hanteren zoals die in artikel 3.1.6 Bro is vastgelegd en waarbij het om een gedeeltelijk nationale en gedeeltelijk gemeentelijke verantwoordelijkheid gaat en waarin de provinciale belangen voldoende beschermd zijn. Het is de provincie niet toegestaan de Ladder zonder nadere

motivering te verzwaren. De provincie is bij het invullen van de Ladder in strijd met de wet niet “selectief” te werk gegaan. Voorts zijn de “doelstelling” en “richtpunten” van de kwaliteitskaart onvoldoende concreet om vast te kunnen stellen of een bepaalde ontwikkeling daar binnen past.

Antwoord

Zie thema 2. Wij verzwaren de ladder niet, maar verduidelijken hoe wij de ladder interpreteren bij onze beoordeling van gemeentelijke plannen, die wij op grond van wettelijke bepalingen kunnen verrichten. De vereiste dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet passen in de doelstelling en richtpunten van de kwaliteitskaart is geen verzwaring van de ladder.. Het is een zelfstandige vereiste, die voortvloeit uit een in de visie beschreven provinciaal belang en die ook al was opgenomen in de structuurvisie. Deze vereiste is in de verordening geplaatst onder het artikel dat hoofdzakelijk over de ladder gaat. Dat is zo gedaan omdat beide vereisten betrekking hebben op nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Voor de mate van concreetheid van de doelstelling en richtpunten zie thema 3.

5 Artikel 2.2.1 PVR

De in de artikel 2.2.1 opgenomen zinsnede “past binnen de doelstellingen en richtlijnen van de kwaliteitskaart” biedt onvoldoende zekerheid voor gemeenten en ontwikkelaars om in te kunnen schatten of een beoogde ontwikkeling volgens de PVR mogelijk is. Dit is in strijd met de rechtszekerheid omdat is voorgeschreven dat een provinciale verordening duidelijk en ondubbelzinnig dient te zijn. Tevens is onduidelijk wat verstaan moet worden onder “gebiedseigen” en “gebiedsvreemde” ontwikkelingen. Dit is in strijd met artikel .1 van de Wro.

Antwoord

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

6 Maatschappelijke tegenprestatie

Verzocht wordt het systeem van de maatschappelijke tegenprestatie en in ieder geval artikel 2.2.1 van de PVR te schrappen.

- 6.1 De leden 1 en 3 van Artikel 2.2.1 zijn tegenstrijdig. Op grond van artikel 2.2.1 lid 1 zijn grootschalige gebiedseigen ontwikkelingen buiten BSD wél mogelijk zonder maatschappelijke tegenprestatie.
- 6.2 De verplichting om een maatschappelijke tegenprestatie te leveren leidt tot toenemende kosten hetgeen remmend werkt op ontwikkelingen.
- 6.3 Lid 4 van artikel 2.2.1 is in strijd met de Wro en de jurisprudentie en zal dus onverbindend zijn. Voor kostenverhaal op grond van 6.24 Wro is vereist dat er een koppeling bestaat tussen de ontwikkelingen die bij moeten dragen en de te financieren maatschappelijke tegenprestaties. Vrijwillige bijdragen moeten beperkt blijven tot ruimtelijke ontwikkelingen die van te voren zijn opgenomen in de gemeentelijke structuurvisie.
- 6.4 De gemeente moet in haar structuurvisie beschrijven dat de in lid 4 van artikel 2.2.1 opgenomen tegenprestaties of investeringen nut hebben voor de ontwikkeling in kwestie, dat er sprake moet zijn van een causaal verband tussen de tegenprestaties en de investeringen en dat de kosten van de tegenprestaties/investeringen proportioneel moeten zijn toegerekend aan de voorgenomen ontwikkeling. Het zal lastig zijn om aan te tonen dat aan de criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid wordt voldaan. Hierdoor zal het voor gemeenten niet of zeer moeilijk zijn om de maatschappelijke tegenprestaties te verhalen op de ontwikkelaars waardoor van de beoogde ontwikkelingen niet tot stand zullen kunnen komen.
- 6.5 Baatafoming mag naar geldend Nederlands ruimtelijk ordeningsrecht absoluut niet aan de orde zijn. Het systeem van de maatschappelijke tegenprestatie heeft hier duidelijke trekken van, dit is onverstandig en onaanvaardbaar.

Als hier niet aan voldaan wordt bestaat de kans dat VORM met aanzienlijke kosten en in ergste geval met noodgedwongen afgelasting van ontwikkelingen geconfronteerd zal worden hetgeen in strijd zou zijn met het rechtszekerheidsbeginsel.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

7 *Overgangsrecht*

Rekening gehouden zou moeten worden met het feit dat ontwikkelingen in gang zijn gezet voordat sprake was van de VRM en de PVR. Verzocht wordt overgangsrecht vast te stellen dat verankerd kan worden in artikel 1.2 lid 3.

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

8 *Definitie BSD*

Onduidelijk is of een directe bouwtitel op grond van een (vastgesteld) bestemmingsplan wordt gezien als bestaande bebouwing. De formulering van artikel 1.2 lid 3 sluit niet aan bij de definitie van BSD. De zinsnede “daartoe bouwrijp gemaakte terreinen” in artikel 2.1.1 lid 2 kan namelijk niet terugslaan op sub a. Er kan echter geen sprake zijn van een bouwrijp gemaakt terrein ten behoeve van reeds bestaande bebouwing. Verzocht wordt er voor te zorgen dat artikel 1.2 lid 3 onder a ook betrekking krijgt op bebouwing die rechtmatig is of kan worden gerealiseerd op grond van een ten tijde van de inwerkingtreding van de PVR vastgesteld bestemmingsplan en om (aanvragen voor) “reguliere” omgevingsvergunningen toe te voegen aan sub b.

Antwoord: zie thema 2 verstedelijking en thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

9 *Ontheffing*

Verzocht wordt overgangsrecht te introduceren door in artikel 3.1 van de PVR op te nemen dat Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen als er sprake is van ontwikkelingen die hun grondslag vinden in rechtens afdwingbare afspraken tussen ontwikkelaars en gemeenten die tot stand kwamen voorafgaand aan de inwerkingtreding van de PVR, zulks aan te tonen door het betrokken college van BenW.

Antwoord

Gedeputeerde Staten kunnen een ontheffing verlenen van de regels van de verordening als de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen. Afspraken tussen gemeenten en ontwikkelaars kunnen een rol spelen in die afweging. Het gaat echter te ver om op voorhand aan te geven dat dergelijke afspraken doorslaggevend zijn voor de afgifte van een ontheffing. Gedeputeerde Staten zullen dit altijd nog moeten afwegen tegen de provinciale belangen.

C-179 Middensingel Vastgoed Ontwikkeling BV

Verzocht wordt de gronden ten oosten van de Eerste Kruisweg en ten Noorden van de Maasdamseweg in 's-Gravendeel met een oppervlak van 3,8 ha die eigendom zijn van Middensingel Vastgoed Ontwikkeling en waar woningbouw is gepland geheel binnen het BSD te brengen omdat anders inbreuk wordt gemaakt op bestaande planologische rechten en om deze gronden in het Programma ruimte aan te geven als gewenste woningbouwlocatie buiten BSD van meer dan 3 ha. Er wordt van uit gegaan dat de aanduiding van deze gronden als categorie 3 landschap op een misverstand berust.

Antwoord: zie thema 2

C-180 Gijs Heutink Advocaten namens Ontwikkelingscombinatie Westpolder/Bolwerk CV

1 *Woningbouw*

Verzocht wordt de VRM, de VR en de Programma's ruimte en mobiliteit en de bijbehorende kaarten aan te passen in die zin dat het resterende deel van het gebied Westpolder/Bolwerk dat indertijd door het rijk als VINEX woningbouwlocatie is aangemerkt, dat een oppervlak heeft van ca. 64 ha, waar al 1.200 woningen gebouwd zijn en waar investeringen gedaan zijn in de hoofdplanstructuur die met de nog te bouwen vier ha maatschappelijke voorzieningen en 1.700 woningen (waar nog steeds behoefte aan bestaat), terugverdiend zullen moeten worden, bebouwd zal kunnen worden. Tevens wordt verzocht te bevestigen dat in de deelgebieden 4-west, 6, 7 en 10 van deze locatie woningbouw mogelijk is.

Antwoord: zie thema 2 over ladder voor duurzame verstedelijking algemeen en thema 11 over uitwerkingsplannen.

2 *Ladder voor duurzame verstedelijking*

Verzocht wordt de Ladder voor duurzame verstedelijking die ook dient te worden doorlopen bij het vaststellen van uitwerkingsplannen aan te passen zodat deze niet van toepassing is op de bovengenoemde woningbouwplannen aangezien dit haaks zou staan op het rechtszekerheid- en vertrouwensbeginsel. Bovendien zou hier sprake zijn van een dubbeling van deze toets en daarmee van een disproportionele toename van de regeldruk aangezien de gemeenten de Ladder conform artikel 3.1.6 lid Bro al moeten toepassen op nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

Antwoord: zie thema 2

3 *Definitie BSD*

Verzocht wordt de definitie van het begrip BSD aan te passen zodat rekening wordt gehouden met bebouwing die nog niet is gerealiseerd maar waarvoor al wel een planologische of juridische basis voorhanden is. Westbroek/Bolwerk zou als geheel tot het BSD moeten behoren.

Antwoord: zie thema 2 verstedelijking en thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

4 *Definitie Bestemmingsplan*

Verzocht wordt de definitie van "bestemmingsplan" in artikel 1.2 lid 1 aan te passen zodat wijzigings- en uitwerkingsplannen en binnenplanse ontheffingen daar niet langer onder vallen omdat deze anders aan dezelfde in de PVR opgenomen eisen zouden moeten voldoen als bestemmingsplannen hetgeen onaanvaardbaar is.

Antwoord

Zowel de geldende verordening als de ontwerpverordening zijn niet alleen van toepassing op bestemmingsplannen, maar ook op wijzigings- en uitwerkingsplannen. In de jurisprudentie wordt dit geaccepteerd. Met name bij oudere bestemmingsplannen kan een uitwerking of wijziging strijdig zijn met de provinciale belangen waarop de regels in de verordening zien. Zie ook thema 11.2, toepasselijkheid verordening.

5 *Woningbouwlocatie buiten BSD 2013*

De locatie Westpolder/Bolwerk is opgenomen op de kaart Woningbouwlocaties in het ontwerp-Programma ruimte. Het is onduidelijk wat daarvan de rechtsgevolgen zijn. De OCW gaat er vanuit dat de locatie wordt opgenomen in de regionale visie voor wonen en dat dat betekent dat daarmee voor die locatie is voldaan aan de drie treden van de Ladder voor duurzame verstedelijking..

Antwoord

De bedoelde kaart in het ontwerp-Programma ruimte betreft vigerende bestemmingsplannen met een bouwtitel voor woningen. Die plannen kunnen worden uitgevoerd. Voor de volledigheid: die kaart wordt in het definitieve Programma ruimte uitgebreid met "zachte capaciteit". Die toegevoegde plannen kunnen niet zonder meer worden uitgevoerd (zie thema 2).

Als de locatie is opgenomen in een door GS aanvaarde regionale woonvisie dan is in elk geval herbevestigd dat het plan voldoet aan de eerste trede van de ladder voor duurzame verstedelijking. Maar ook als (nog) niet is herbevestigd dat het plan nog niet aan de andere treden voldoet, dan kan het plan worden uitgevoerd zolang het rechtskracht heeft.

6 *Onduidelijkheid aard en reikwijdte regionale visies*

Het wordt onevenredig bezwarend geacht om de ontwikkelplannen voor Westpolder/Bolwerk waarin omvangrijke voorinvesteringen zijn gedaan afhankelijk te laten zijn van de (nu nog onbekende) inhoud van regionale woonvisies. Verzocht wordt inspraak van belanghebbenden op de concept regionale visies als totstandkomingsvoorwaarde op te nemen in de PVR.

Antwoord

Volgens het Bro moet de gemeente verantwoorden dat een ontwikkeling past in een actuele regionale behoefte. Een regionale woonvisie is een zeer geschikt middel waarmee de gemeente in staat is om die verantwoording af te leggen. De gemeente - en daarmee de ontwikkelingscombinatie - hoeft overigens niet geheel afhankelijk te zijn van het tijdspad van de regionale woonvisie voor deze specifieke locatie. De gemeente kan per plan zorgen voor de benodigde regionale afstemming en andere eisen zoals aangegeven in de Verordening. Na afstemming kan het plan dan een bouwsteen zijn voor de regionale woonvisie. Wij vinden het een goede zaak als belanghebbenden worden betrokken bij de totstandkoming van een regionale visie. Wij achten het een zaak van de samenwerkende gemeenten daar via de eigen regelgeving of afspraken in te voorzien.

7 *Planreductie*

Onduidelijk is op welke wijze en aan de hand van welke criteria beoordeeld zal worden dat plannen "structureel niet meer nodig zijn". Miskend wordt dat investeringen die in het kader van de lange termijn trajecten waar thans sprake van is in de beginjaren zijn gedaan, door in latere jaren verkregen opbrengsten gedekt worden. Planreductie staat op gespannen voet met de rechtszekerheid van betrokkenen (gemeenten en marktpartijen), met name voor projecten die reedsin bestemmingsplannen zijn verdisconteerd. Ontwikkeling van locaties met een lange termijn visie komen op voorhand in het gedrang, als op provinciaal niveau onzekerheid wordt gecreëerd over de uitvoerbaarheid van deze projecten. Ten onrechte gaat de provincie in dat kader voorbij aan de aanzienlijke planschadeverplichtingen, die door de gemeenten zullen moeten worden gedragen. Niet ondenkbaar is dat gemeenten niet in staat zullen zijn in deze vergoedingen te voorzien. Verzocht wordt de hierop betrekking hebbende bepalingen te schrappen.

Antwoord

Dat een planproces onzekerheden kent is onvermijdelijk. De maatschappelijke vraag kan veranderen tijdens de soms lange periode tussen (grond)investeringen en geplande opleveringen. Maatschappelijke en economische ontwikkelingen veroorzaken die veranderingen en daarmee die onzekerheden, niet de provincie. De provincie heeft een visie hoe gemeenten en marktpartijen zo goed mogelijk met die veranderingen kunnen omgaan. In sommige situaties kunnen behoefte en plancapaciteit zo ver uiteen groeien dat herprogrammering en planologische borging onvermijdelijk zijn. Met betrekking tot herprogrammering in relatie tot veranderde behoeften en omgaan met bestemmingsplannen voor wonen zie verder thema 5. Met betrekking tot rechtszekerheid en planschade zie thema 11.

8 *Handelingskader ruimtelijke kwaliteit*

Hierdoor mag er geen discussie ontstaan over het gegeven dat woningbouw in Westpolder/Bolwerk gewenst en toegelaten is.

Antwoord: zie thema 3

9 *Compensatie en maatschappelijke tegenprestatie.*

De in de VRM en PVR opgenomen maatschappelijke tegenprestatie komt neer op "betaalplanologie" die niet is toegestaan. Het staat bestuursorganen niet vrij om planologische instemming/medewerking afhankelijk te stellen van reële of financiële compensatie. Daarnaast wordt miskend dat de tegenprestatie kostenverhogend en concurrentiebeperkend werkt en voor woningbouwlocaties zoals Westpolder/Bolwerk onevenredig bezwarend is. Verzocht wordt deze bepalingen te schrappen.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

C-181 Gijs Heutink Advocaten; Gebiedsontwikkelingsmaatschappij Zuidplaspolder

1 *Zuidplaspolder*

Het nieuwe beleid knelt nodeloos de voorgenomen ontwikkeling van de Zuidplaspolder en heeft een te strikt toetsingskader. De Visie, de Programma's en de Verordening moeten een uitnodigend ontwikkelingsperspectief blijven bieden, met een juiste balans tussen duidelijkheid en flexibiliteit. Het gewijzigde

beleid staat op gespannen voet met de gewenste en uitvoerbare woningbouwopgave voor de ZPP, wat betreft het korte, middellange en lange termijn-perspectief. Hoewel dit gebied in de stukken wordt aangemerkt als 'uitleglocatie voor wonen en werken' en 'topmilieu', komen de ontwikkelambities en de vergesorderde planvorming voor de ZPP door het nieuwe beleid onnodig in de verdrukking. Onder meer de grenzen van het bestaand stedelijk gebied ('BSD'), de toepassing van de Ladder voor duurzame verstedelijking en het Handelingskader ruimtelijke kwaliteit werken onevenredig remmend en ontmoedigend.

GOM ZPP verzoekt de Visie, het Programma ruimte en de Verordening aan te passen, met dien verstande dat;

- a. in de visie en het programma de behoefte van tenminste 8.800 woningen tot 2030, expliciet wordt benoemd en onderschreven;
- b. uitdrukkelijk in de Visie en de Programma's wordt bevestigd dat de ZPP een strategische duurzame reservering voor woningbouw betreft die zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin noodzakelijk blijft;
- c. de alinea op pagina 5 van het Programma ruimte wordt geschrapt, zodat bouwen buiten het BSD niet primair is voorbehouden voor de bouw van woningen in het topsegment;
- d. de passage onder het kopje "topmilieu's" op pagina 13 van het Programma ruimte wordt aangepast, met dien verstande dat geen ondergrens voor de VON-prijs wordt opgenomen en niet alleen woningen in het topsegment toelaatbaar zijn;
- e. de Ladder voor duurzame verstedelijking wordt aangepast, met dien verstande dat deze niet van toepassing is op de woningbouwplannen voor de ZPP;
- f. het begrip "bestaand stads- en dorpsgebied" wordt aangepast, zodat rekening wordt gehouden met bebouwing die nog niet is gerealiseerd maar waarvoor al wel een planologische of juridische basis voorhanden is;
- g. het kaartmateriaal en de definities voor BSD met elkaar in overeenstemming worden gebracht;
- h. de definitie voor "bestemmingsplan" in artikel 1.2 lid 1 wordt aangepast, zodat wijzigings- en uitwerkingsplannen daar niet langer onder vallen;
- i. wordt bevestigd dat de woningbouwopgave voor ZPP wordt opgenomen in de regionale visie voor wonen;
- j. inspraak van belanghebbenden op de concept regionale visies wordt geborgd;
- k. duidelijkheid wordt verschaft over de cijfers met betrekking tot de woningbehoefteraming en de bevolkingsprognose;
- l. de bepalingen ten aanzien van planreductie worden geschrapt;
- m. de toepassing en reikwijdte van artikel 3.3 van de Verordening wordt verduidelijkt;
- n. op pagina 11 van het Programma ruimte melding wordt gemaakt van de bestuurlijke afspraken met betrekking tot de ZPP;
- o. de consequenties over de aanduidingen op de kwaliteitskaart in het Programma ruimte worden verduidelijkt en inzicht wordt gegeven in de consequenties daarvan;
- p. artikel 2.2.1 lid 4 van de Verordening met betrekking tot de maatschappelijke tegenprestatie wordt geschrapt;
- q. op de kaart 'Hoofdstructuur detailhandel' het bedrijventerrein A20 Noord als PDV-locatie wordt aangeduid;
- r. de locatie bij Doelwijk ten behoeve van windenergie wordt beperkt tot maximaal één windmolen;
- s. wordt verduidelijkt wat wordt verstaan onder "provinciaal belang" als bedoeld op pagina 3 van het Programma ruimte.

Antwoord

Zie thema 2 voor algemene beantwoording voor wat betreft bundeling van verstedelijking, thema 5 voor algemene beantwoording voor wat betreft wonen en thema 10.2 voor wat betreft Zuidplaspolder. Met betrekking tot de verzoeken van de GOM betekent dit het volgende.

- a. De planning zoals opgenomen in de Herijkingsstudie (7.000 woningen tot 2030 in dorps- en landelijke woonmilieu's) wordt als basis gehanteerd. Het gaat daarbij om een indicatie, niet om een streefaantal of ambitie. Het accommoderen van de marktvraag en ontwikkelen op het juiste moment staan centraal. Dit zal in het Programma ruimte worden opgenomen.
- b. De Zuidplaspolder is een strategisch duurzame reservering voor woningbouw. In hoeverre die reservering benut zal worden, hangt af van de ontwikkeling van behoefte in de gemeente Zuidplas en van de tekorten elders in de Zuidvleugel. Conform de herijkingsstudie moet het plan meer nadruk krijgen op landelijk wonen en deels dorps wonen, zodat het aansluit op de behoefte die er (op langere termijn) is. Dit zal in het Programma ruimte worden opgenomen.

- c. Zie thema 5
- d. Voor de Zuidplaspolder is aangegeven dat de aanduiding voor een deel geldt (Rode Waterparel). Voor andere delen van de Zuidplaspolder die in aanmerking komen voor verstedelijking kunnen ook woningen onder die grens worden gebouwd. Zie ook thema 5.
- e. Zie thema 2
- f. Zie thema 2
- g. Zie thema 2
- h. Zie thema 11.
- i. In het Programma ruimte wordt expliciet opgenomen dat regionale woonvisies rekening houden met bovenregionale afspraken die in het Programma ruimte worden genoemd.
- j. Wij gaan er vanuit dat gemeenten belanghebbenden op een gepaste manier betrekken bij de totstandkoming van regionale visies. Veelal gebeurt dit door de regionale afspraken in de gemeenteraden vast te laten stellen. Wij vinden het daarom niet nodig daar regels over op te nemen..
- k. Zie thema 5
- l. De verordening bevat geen bepalingen over planreductie. Zie thema 11.1, aanpassing bestemmingsplannen.
- m. Zie thema 11.
- n. De bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van de Zuidplaspolder worden vermeld. Dit betreft de afspraken in MIRT- en Zuidvleugelverband.
- o. Zie thema 3
- p. Zie thema 3
- q. De locatie A12-Noord blijft opgenomen als reservering bedrijventerrein, zie A-28.6.
- r. De provincie acht de locatie Distripark Doelwijk landschappelijk aanvaardbaar, op basis van landschappelijk onderzoek van H+N+S uit 2011, in opdracht van de provincie uitgevoerd. Op verzoek van de gemeente Waddinxveen is de locatie overigens uitgebreid in oostelijke richting tot aan de oksel van de Moordrechtboog, zodat de mogelijkheden kunnen worden onderzocht voor een extra turbine aansluitend op de vier bestaande turbines. De eventuele extra turbine aan de oostkant van de bestaande turbines dient geen belemmering te vormen voor de realisatie en beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reeds geplande infrastructuur in Zuidplas Polder.

C-182 Gijs Heutink Advocaten namens Amvest

1 Grondposities

Vanwege uiteenlopende grondposities met binnen Zuid-Holland een omvang van totaal 260 ha heeft Amvest een groot belang bij een actueel stimulerend en ontwikkelingsgericht ruimtelijk beleidskader. De nieuwe beleidsuitgangspunten en de instrumentele uitwerking daarvan staan op gespannen voet met de gewenste ontwikkelambities van Amvest.

Antwoord: zie thema 2

2 VRM en PVR

Verzocht wordt:

- 2.1 Het systeem voor de Ladder voor duurzame verstedelijking en de regionale visies aan te passen, met dien verstande dat recht wordt gedaan aan (1) de rechtszekerheid van betrokken marktpartijen en (2) de ontwikkelingen die bestuurlijk, juridisch, economisch en maatschappelijk reeds in de planvorming zijn verankerd;
- 2.2 het begrip "bestaand stads- en dorpsgebied" aan te passen, zodat rekening wordt gehouden met (1) locaties die voor bebouwing geschikt zijn, maar nog niet als zodanig zijn bestemd; en (2) bebouwing die nog niet is gerealiseerd, maar waarvoor al wel een planologische of juridische basis voorhanden is,
- 2.3 de definitie voor "bestemmingsplan" in artikel 1.2 lid 1 aan te passen, zodat wijzigings- en uitwerkingsplannen en binnenplannen ontheffingen daar niet langer onder vallen;
- 2.4 inspraak van belanghebbenden op de concept regionale visies te borgen;
- 2.5 de bepalingen ten aanzien van planreductie te schrappen;
- 2.6 de toepassing en reikwijdte van artikel 3.3 van de Verordening te verduidelijken;

- 2.7 de consequenties van de aanduidingen op de kwaliteitskaart in het Programma ruimte te verduidelijken en inzicht te bieden in de consequenties daarvan;
- 2.8 artikel 2.2.1 lid 4 van de Verordening met betrekking tot de maatschappelijke tegenprestatie te schrappen.

Antwoord

- 2.1 Zie thema 2 (ladder) en thema 5 (woonvisies). De Ladder voor duurzame verstedelijking is een motiveringsplicht op grond van het Bro. De provincie kan dat systeem niet aanpassen. Het spreekt voor zich dat bij de toepassing van de ladder zorgvuldigheid en belangenafweging zoals bedoeld in de Awb moeten plaatsvinden. De motiveringsplicht op grond van de ladder geldt altijd, ook al zijn bijvoorbeeld al publiek- of privaatrechtelijke afspraken gemaakt of investeringen gedaan.
- 2.2 Zie thema 2.
- 2.3 Zie thema 11.
- 2.4 Wij gaan er vanuit dat gemeenten belanghebbenden op een gepaste manier betrekken bij de totstandkoming van regionale visies. Veelal gebeurt dit door de regionale afspraken in de gemeenteraden vast te laten stellen. Wij vinden het daarom niet nodig daar regels over op te nemen.
- 2.5 Dat een planproces onzekerheden kent is onvermijdelijk. De maatschappelijke vraag kan veranderen tijdens de soms lange periode tussen (grond)investeringen en geplande opleveringen. Maatschappelijke en economische ontwikkelingen veroorzaken die veranderingen en daarmee die onzekerheden, niet de provincie. De provincie heeft een visie hoe gemeenten en marktpartijen zo goed mogelijk met die veranderingen kunnen omgaan. In sommige situaties kunnen behoefte en plancapaciteit zo ver uiteen groeien dat herprogrammering en planologische borging onvermijdelijk zijn. Met betrekking tot herprogrammering in relatie tot veranderde behoeften en omgaan met bestemmingsplannen voor wonen zie verder thema 5. Met betrekking tot rechtszekerheid en planschade zie thema 11.
- 2.6 Zie thema 11.
- 2.7 Zie thema 3.
- 2.8 Zie thema 3.

C-183 Syntrus Achmea, real estate and finance

1 Leidsenhage

Namens de fondsen verzoek om de aanwijzing in het Concept Programma ruimte voor Winkelcentrum Leidsenhage aan te passen naar "te optimaliseren" centrum.

Antwoord

De VRM ziet voor de regio Haaglanden nog uitbreidingsmogelijkheden voor de detailhandel en rekt Leidsenhage tot de categorie 'te ontwikkelen centra'. Vanuit dat gezichtspunt wordt een versterking van Leidsenhage ondersteund. Wij zijn evenwel van mening dat de beoogde versterking niet ten koste mag gaan van de ruimtelijke kwaliteit van de provinciale detailhandelsstructuur, uitholling van de functie van andere hoofdwinkelgebieden of leiden tot onaanvaardbare leegstand.

Wij hebben begrepen dat het DB Haaglanden positief heeft besloten over een aanzienlijke kwantitatieve versterking van Leidsenhage. Wij hebben het stadsgewest Haaglanden gevraagd nader inzicht te geven in bovenstaande punten. Er is nog geen reactie ontvangen. Kwantitatieve uitbreidingen, ook als die plaatsvinden binnen de provinciale hoofdstructuur detailhandel, zullen worden getoetst aan de inhoud van artikel 2.1.4 van de Verordening Ruimte.

Zie themabehandeling 4 detailhandel m.b.t. het wijzigen van de detailhandelsstructuur..

C-184 Dura Vermeer mede namens anderen

1 Hefkwartier

Verzocht wordt de locatie Hefkwartier in Rotterdam, ook bekend als voormalig Oranjeboomterrein of Koopmansstad die de eerste ontwikkeling van Port Feijenoord (de grootschalige vernieuwing van de wijk Feijenoord en de tweede fase van de Kop van Zuid) vormt, niet als bedrijventerrein en als Havenindustriële

complex, maar als Bestaand Stad- en Dorpsgebied aan te duiden. Ook het naastgelegen terrein zou niet als bedrijventerrein aangeduid mogen worden aangezien er hier met instemming van de provincie een aanzienlijke (meer dan 15.000 m²) locatie voor zelfstandige kantoren mogelijk is gemaakt. Alleen de fabriek zelf zou hiervan uitgezonderd moeten zijn. Het op de manier zoals opgenomen in de VRM en PVR ingrijpen in een al bestemde locatie druist in tegen de rechtszekerheid en is in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord: zie thema 4.3

2 PVR

Verzocht wordt de regels die inbreuk maken op de bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden van een vigerend bestemmingsplan te verwijderen c.q. te herzien omdat deze zich niet verdragen met artikel 4.1 Wro en met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord: Zie thema 11.1 aanpassingstermijn bestemmingsplannen

C-185 Dura Vermeer

Locatie Ambachtsweg te Wateringen

Verzocht wordt de locatie Ambachtsweg te Wateringen die eigendom is van Dura Vermeer, die binnen het Bestaande Stads- en Dorpsgebied ligt en waar sprake is van plannen om woningbouw te ontwikkelen niet als "Stedelijk groengebied" aan te duiden.

Antwoord

De betreffende locatie is gelegen binnen bestaand stad- en dorpsgebied (BSD). Onder bestaand stads- en dorpsgebied wordt verstaan: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing, met inbegrip van daartoe bouwrijp gemaakte terreinen, ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid (uitgezonderd glastuinbouw), detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, *stedelijk groen* en infrastructuur. Woningbouw binnen BSD is mogelijk mits passend binnen de uitgangspunten van de Visie ruimte en Mobiliteit en de regels van de Verordening Ruimte. De beoordeling tot wijziging van deze gebieden ligt in eerste instantie bij de gemeente.

De aanklikbare kaart in par. 3.6. is voor het stedelijk groen indicatief bedoeld. Wij kunnen ons voorstellen dat de gedetailleerde weergave een andere indruk wekt. De weergave van het stedelijk groen zal daarom geglobaliseerd worden. De aanduiding is en blijft nadrukkelijk indicatief.

C-186 Dura Vermeer

1 *Locatie Esse Zoom*

Verzocht wordt de locatie Esse Zoom die aansluit bij de bestaande woonwijk Esse, die aan de zuidwestzijde van Nieuwerkerk aan den IJssel ligt en waarvan een deel al is gerealiseerd in zijn geheel als Bestaand Stads- en Dorpsgebied aan te geven. De naar de locatie leidende brug is al aanbesteed en er wordt op het punt gestaan om fase 1 bouwrijp te maken. Voorkomen moet worden dat er discussie over deze locatie ontstaat.

Antwoord: zie thema 2

2 PVR

Verzocht wordt de regels die inbreuk maken op de bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden van een vigerend bestemmingsplan te verwijderen c.q. te herzien omdat deze zich niet verdragen met artikel 4.1 Wro en met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

C-187 Dura Vermeer

1 Bergschenhoek, locatie Wolfend

Verzocht wordt de aan verstedelijkt gebied grenzende locatie Wolfend in Bergschenhoek die eigendom is van Dura Vermeer en waar plannen voor de bouw van 30 grondgebonden woningen voor ontwikkeld worden aan te duiden als Bestaand Stads- en Dorpsgebied. Dit zou ook logisch zijn doordat er op de locatie sprake is van verspreid glas dat in aanmerking komt voor sanering.

Antwoord: zie thema 2

2 Glastuinbouw

Op verschillende kaarten is aan de andere kant van de snelweg een groot gebied aangeduid als glastuinbouw. Deze aanduiding is erg ruim, het betreft namelijk ook delen waar nu geen glastuinbouw plaatsvindt. Verzocht wordt dit gebied niet aan te duiden als categorie 3-landschap omdat het hier niet gaat om groene ruimte en omdat niet valt in te zien waarom de gebiedskenmerken van de glastuinbouw hier in stand gehouden zouden moeten worden.

Antwoord

Wij zien geen aanleiding om de aanduiding glastuinbouw te wijzigen. Mede naar aanleiding van de zienswijzen is het beleid ruimtelijke kwaliteit aangepast. Beschermingscategorie 3 is hierbij geschrapt (zie thema 3). Dat er momenteel nog geen glastuinbouw plaatsvindt is voor de aanduiding niet relevant.

C-188 A.W.L. van Haersma Buma

Zienswijze gelijk aan C-274; voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5.

C-189 Zwinkels namens Preesman Potplanten BV

1 Definitie sierteelt

Verzocht wordt in de toelichting op de PVR een zodanige definitie van het begrip "sierteelt" op te nemen dat dit glastuinbouwbedrijf met een kas van 3 ha de mogelijkheid krijgt om op een belendend perceel dat de bestemming akkerbouw en vollegrondstuinbouw heeft, planten op te kweken die vervolgens in haar kas verder kunnen groeien, dan wel om in het antwoord op deze zienswijze aan te geven dat dit bedrijf niet onder het begrip "sierteelt" valt.

Antwoord

Het provinciaal beleid is erop gericht boom- en sierteelt te concentreren binnen het daarvoor aangewezen gebied nabij Boskoop. Zowel vanuit landschappelijk oogpunt als vanuit (bedrijfs)economisch oogpunt biedt dit voordelen boven verspreide vestiging. Gevolg van dit concentratiebeleid is het verbod op nieuwvestiging buiten de aangewezen gebieden. Dit beleid is in principe gericht voor de veengebieden in het sierteeltgebied van Boskoop. Bij de formulering van het beleid is nooit gekeken naar de gebieden daarbuiten. Vanuit het idee dat akkerbouw in de de Hoeksche Waard de dominante functie is, waarbij er uiteenlopende gewassen worden geteelt met diverse verschijningsvormen, is het vanuit de ruimtelijke kwaliteit niet hard te maken dat hortensia's op het bedoelde perceel de ruimtelijke kwaliteit zouden aantasten.

C-190 Fortress – Kijkduin Bad

1 Detailhandel Kijkduin

Verzocht wordt de herontwikkeling van het binnen BSD gelegen winkelcentrum in Kijkduin (Deltaplein en omgeving) waarbij sprake is van versterking, optimalisering en uitbreiding met maximaal 1.900 m2 detailhandel conform het Masterplan Kijkduin Bad op te nemen in de provinciale hoofdstructuur detailhandel dan wel deze herontwikkeling op een andere geschikte wijze op te nemen in het provinciale beleid.

Antwoord: zie thema 4

C-191 Vos & De Lange namens de Stichting tegen Windturbines aan het Spui

1 Windenergie Locatie 50

Niet wordt ingestemd met de in de VRM opgenomen voor windturbines bestemde locatie 50 tussen de kernen Nieuw-Beijerland en Piershil in de gemeente Korendijk.

Antwoord

In de VRM wordt aangegeven dat de in de verordening opgenomen locaties windenergie het resultaat zijn van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit. De locaties combineren windenergie met technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid en grootschalige scheidslijnen tussen land en water. Daarbij wordt voorkeur gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.

De locatie windenergie aan het Spui staat al jaren opgenomen in het provinciaal windenergiebeleid. Provinciale Staten achten de locatie aan het Spui landschappelijk aanvaardbaar en gaan er van uit dat de gemeente de locatie ruimtelijk mogelijk maakt. De gemeente heeft in 2013 besloten mee te werken aan de locatie. Daartoe hebben Gedeputeerde Staten in maart 2014 besloten een overeenkomst met de gemeente Korendijk aan te willen gaan om de bevoegdheden van Gedeputeerde Staten inzake de omgevingsvergunning over te dragen aan de gemeente. De provincie gaat er van uit dat op de locatie ten minste 15 MW kan worden gerealiseerd.

C-192 Groenese Beheer, VORM en Blauwhoed Participaties

Zienswijze gelijk aan C-186 en , 199, zie ad C-186

C-193 Six Advocaten namens Bouwfonds Ontwikkeling B.V.

1 Algemeen

De in de VRM en PVR opgenomen regeling vormt een "Nee, tenzij" benadering, omvat een complex stelsel van centralistische regelgeving en afwegingskaders die niet tot maatwerk en flexibiliteit maar juist tot starheid en onduidelijkheid leiden.

Antwoord

Het vinden van de balans tussen duidelijkheid en flexibiliteit voor maatschappelijke initiatieven is een continue opgave. Het is daarbij niet uitgesloten dat er partijen zullen zijn die duidelijkheid ervaren als starheid en flexibiliteit als onduidelijkheid.

Het stelsel waar u op doelt bestaat uit de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. De ladder betreft rijks regelgeving waarvan begrippen als regionale woningbehoefte en BSD deel uitmaken. Wij geven aan wat wij onder die begrippen verstaan en bieden een mogelijkheid om lokale projecten door te kunnen laten gaan als er onverhoopt geen regionale afstemming plaatsvindt, de zogenoemde terugvaloptie. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit bestond al in de structuurvisie en is sterk vereenvoudigd.

2 Bestaande bestemmingsplannen met bouwtitels

Verzocht wordt te bevestigen dat bestaande (en onherroepelijke) bestemmingsplannen met bouwtitels met name als er exploitatie- en samenwerkingsovereenkomsten over zijn gesloten en waarvoor veelal aanzienlijke investeringen zijn gedaan, beschermd zijn en niet onder de aanpassingsverplichting van de PVR vallen. Deze projecten zouden als BSD aangemerkt kunnen worden dan wel zou er een overgangsregeling over opgenomen kunnen worden.

Antwoord

Zie thema 2 (BSD en plannen met bouwtitels), thema 5 (bestemmingsplannen wonen in relatie tot veranderende behoefte) en thema 11 (aanpassingstermijn Verordening Ruimte).

3 *Gemeentelijke structuurvisies*

Verzocht wordt te bevestigen dat projecten die in gemeentelijke structuurvisies zijn opgenomen, dan wel die binnen de rode contouren liggen, geacht worden te passen in het nieuwe provinciale beleid en niet getoetst hoeven te worden aan de PVR.

Antwoord

Bestemmingsplannen moeten zonder uitzondering voldoen aan de Verordening Ruimte. Zie thema 2 over plannen voor wonen en bedrijventerreinen binnen de rode contouren uit de structuurvisie.

4 *Definities*

Verzocht wordt de begrippen “top milieu”, “bouwrijp” en “regio” te verduidelijken dan wel te definiëren.

Antwoord

Begrip “topmilieu”: zie thema 5 wonen.

Begrip “bouwrijp”: zie thema 2 verstedelijking.

Begrip “regio”: in het Programma ruimte is aangegeven wat de provincie verwacht van regionale visies en wat moet worden verstaan onder het begrip “regio”. Dit is geen vaststaand begrip, maar kan verschillend uitpakken voor wonen, bedrijven, kantoren en detailhandel.

5 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De in de PVR opgenomen maatschappelijke tegenprestatie werkt kostenverhogend en concurrentiebeperkend en kan effectiever worden overgelaten aan lokale marktpartijen, gemeenten, corporaties of andere belanghebbenden.

Antwoord: zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

6 *Realisatieduur*

Bestemmingsplannen voor gronden die niet als BSD zijn aangemerkt kunnen mogelijk niet binnen 10 jaar gerealiseerd worden hetgeen betekent dat een resterend woningbouwprogramma in één keer onder de werking van de PVR valt met verdamping van investeringen en onafgemaakte woonwijken als gevolg.

Een heldere overgangsregeling met betrekking tot grondposities en samenwerkingen die nu binnen de rode contour liggen, ontbreekt.

Antwoord

Volgens WRO en Bro kan de looptijd van bestemmingsplannen niet langer dan tien jaar zijn en moeten plannen voorzien in een actuele regionale behoefte. Het maken van een plan voor een lange termijn heeft als risico dat tijdens die termijn de behoefte verandert, waardoor de planontwikkeling moet worden aangepast en er minder opbrengsten worden gerealiseerd dan geraamd. Zie thema 2 over hoe wordt omgegaan met plannen die in de structuurvisie binnen de contour vielen.

7 *Overgangsregeling*

Het ontbreken van een heldere overgangsregeling m.b.t. grondposities die binnen de rode contouren liggen is in strijd met het vertrouwensbeginsel en de rechtszekerheid. Bij het nemen van investeringsbesluiten kon geen rekening gehouden met deze beleidswijziging. Gepleit wordt voor het in beginsel in stand houden van de rode contouren waarbinnen de gemeente de vrijheid had om eigen afwegingen te maken die nodig is om de vitaliteit van kleine kernen op peil te kunnen houden.

Antwoord

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

8 *Regionale woonvisies*

Het kader dat de verordening stelt, is onnodig ingewikkeld en geeft te weinig zekerheid

vooraf. Als er geen woonvisie in een regio is, heeft de provincie de doorslaggevende stem. De vrees bestaat dat er dan op kwantitatieve gronden keuzen worden gemaakt, hetgeen grotere gemeenten in de kaart speelt. Er zijn geen heldere kaders gegeven op grond waarvan door de provincie wordt beoordeeld of de regionale visies instemming kunnen verkrijgen hetgeen tot grote onzekerheid leidt. Omdat de definitie van het begrip regio ontbreekt is het niet bekend welke gemeenten regionale visies gaan opstellen.

Antwoord

Wij willen meer ruimte bieden door in de verordening vaker doelbepalingen dan ge/verbodsbepalingen op te nemen. Daarbij streven wij naar een balans tussen flexibiliteit en zekerheid.

Het Programma ruimte zal ten opzichte van het ontwerp worden aangevuld met een opsomming van programmatische en inhoudelijke vereisten aan regionale woonvisies. Ze zijn in overleg met de regio's opgesteld en zijn een voortzetting van de kaders uit de structuurvisie en provinciale woonvisie. Vanuit dit overleg en de ervaring met die kaders hebben wij er alle vertrouwen in dat deze voor de regio's helder zijn. Bij het ontbreken van een woonvisie hanteren wij de in het Programma ruimte aangegeven terugvaloptie. Daarin staan zowel kwantitatieve als kwalitatieve uitgangspunten met inbegrip van een kwantitatieve bandbreedte. Een provinciale keuze zal vooral afhangen van de motivatie die de gemeente in zo'n geval aanvoert. Het begrip regio wordt in het Programma ruimte duidelijker omschreven dan in het ontwerp.

Conclusie: de Zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma ruimte.

9 Locaties

Verzocht wordt de bestaande afspraken over de locaties Westlandse Zoom (gemeente Westland), Vroondaal (gemeente Den Haag), Veurse Horsten (gemeente Leidschendam-Voorburg), Molensloot (Gemeente Westland, De Lier), Dorpsuitbreiding noordoost (Gemeente Maasland), Oudendoorn (gemeente Bernisse), Bergvliet (gemeente Vlist, Haastrecht), Triangel (gemeente Waddinxveen), Vijfakkers Moordrecht (gemeente Zuidplas), Belthurepark (gemeente Dordrecht), Vierpolders en Nieuwland (gemeente Brielle), Middengebied en Noord/Lange Vaart (gemeente Lansingerland, Bleiswijk), Dorpse Driehoek (gemeente Lansingerland, Bergschenhoek), Streefkerk (gemeente Molenwaard), Tuindershof (gemeente Pijnacker-Nootdorp), Stougjesdijk (Gemeente Oud-Beijerland) te respecteren.

Antwoord: zie thema 2

10 Visie op woningmarkt

De behoefteramingen van de provincie houden onvoldoende rekening met de kwalitatieve vraag op de woningmarkt. De huidige nieuwbouwwoningen hebben een veel hogere kwaliteit dan een groot deel van de bestaande voorraad. Hierdoor zal een autonome trekkracht blijven bestaan voor nieuwbouw, bijvoorbeeld door energetisch betere prestaties.

Verzocht wordt af te zien van het voornemen om tot planreductie over te gaan omdat de ABF prognose niet herkend wordt en omdat de huidige plancapaciteit kleiner is dan de benodigde plancapaciteit. Voorts wordt verzocht om de vier ABF scenario's te gebruiken zodat er een bandbreedte voor de nieuwbouwbehoefte ontstaat.

Antwoord

In de behoefteramingen wordt rekening gehouden met een aanzienlijke vervangingsopgave. Wij verwijzen daarvoor naar de Woningmarktverkenning 2013, die is te vinden op www.zuid-holland.nl onder het thema Ruimte/wonen.

De provincie heeft geen voornemen om zelf plannen voor woningbouw te reduceren. Er worden twee behoefteramingen gegeven met daartussen een realistische bandbreedte. In een aantal gebieden is volgens gemeentelijke opgaven voor de periode tot 2030 de plancapaciteit groter dan de laagste of hoogste behoefte. Voor die gebieden is dat een aandachtspunt voor de actualisering van de woonvisie. Deze gebieden zullen in het Programma ruimte worden benoemd. Waar uit een aanvaarde woonvisie blijkt dat er bestaande plannen zijn die niet voor 2030 in uitvoering worden genomen, dan is het aan gemeenten zelf om die conclusie planologisch vast te leggen.

C-194 Six Advocaten namens Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V.

1 Locaties

De ontwerpvisie en de bijbehorende stukken zijn in strijd met het vertrouwensbeginsel en de rechtszekerheid en moeten dan ook worden aangepast in die zin dat projecten die voorheen in de rode contour lagen of waarover met de gemeente intentie- of uitvoeringsovereenkomsten zijn gesloten, dan wel passen in een gemeentelijke structuurvisie als BSD worden aangemerkt. Verzocht wordt de locaties Dronenhoek (gemeente Bodegraven), Vreeburchlaan/Veilingweg (gemeente Westland, De Lier) en de Wig (gemeente Pijnacker-Nootdorp) waarover afspraken gemaakt en overeenkomsten zijn gesloten, als woningbouwlocatie binnen het BSD aan te duiden, dan wel als BSD aan te merken in de zin van artikel 2.1.1 lid 1 onder b van de PVR, dan wel onder de definitie te brengen van "bestaande bebouwing en bestaand gebruik" zodat artikel 2.1.1 van de PVR er niet op van toepassing is, dan wel om hieromtrent een overgangsbepaling in de PVR op te nemen.

Antwoord: zie thema 2 en 4.3.

2 Definitie van Bestaand Stads- en Dorpsgebied

Verzocht wordt de definitie van het begrip Bestaand Stads- en Dorpsgebied uit te breiden tot projecten die zijn opgenomen in een gemeentelijke structuurvisie en/of waarvoor een overeenkomst is gesloten met de gemeente, dan wel die ten tijd van de aankoop en planontwikkeling in overeenstemming waren met gemeentelijk en provinciaal beleid.

Antwoord: Zie thema 2 verstedelijking en thema 11.1 Aanpassing bestemmingsplannen

3 Maatschappelijke tegenprestatie

Voor projecten waarvoor al met de gemeente intentie- of uitvoeringsovereenkomsten zijn gesloten is het eisen van een maatschappelijke tegenprestatie in strijd met de rechtszekerheid omdat daar bij de planontwikkeling en de investeringsbeslissingen geen rekening mee is gehouden.

Antwoord: zie thema 3.

C-195 Six Advocaten namens Waaijer Projectrealisatie B.V.

1 Locatie Tuindershof gemeente Pijnacker-Nootdorp

De ontwerpvisie en de bijbehorende stukken zijn in strijd met het vertrouwensbeginsel en de rechtszekerheid en moeten dan ook worden aangepast in die zin dat projecten die voorheen in de rode contour lagen of waarover met de gemeente intentie- of uitvoeringsovereenkomsten zijn gesloten, dan wel passen in een gemeentelijke structuurvisie als BSD worden aangemerkt. Verzocht wordt de locatie Tuindershof gemeente Pijnacker-Nootdorp die binnen de rode contour lag, die in het Regionaal Structuurplan Haaglanden 2020 is aangewezen als te ontwikkelen woonlocatie en waarvoor investeringen zijn gedaan, als Bestaand Stads- en Dorpsgebied of als bestaande bebouwing en bestaand gebruik aan te duiden.

Antwoord: zie thema 2

2 Maatschappelijke tegenprestatie

Voor projecten waarvoor al met de gemeente intentie- of uitvoeringsovereenkomsten zijn gesloten is het eisen van een maatschappelijke tegenprestatie in strijd met de rechtszekerheid omdat daar bij de planontwikkeling en de investeringsbeslissingen geen rekening mee is gehouden.

Antwoord: zie thema 3. Ruimtelijke kwaliteit

C 196 Zwinkels namens B.V. A.C. van der Knijff Beheer en B.V. Handelonderneming A.C. van der Knijff

1 Bedrijfsterrein Haakweg te Hoek van Holland

Verzocht wordt het huidige bedrijfsterrein aan de Haakweg 40 te Hoek van Holland in de PVR aan te merken als stedelijk gebied en als bedrijventerrein waardoor het bedrijf Van de Knijff de bebouwing op haar terrein zal kunnen uitbreiden.

Antwoord: zie thema 4.3.

C 197 Zwinkels namens Natures Pride B.V. en ABC Westland Beheer BV

1 Windenergie

Beide bedrijven hebben grote behoefte aan energie en willen windturbines realiseren op het eigen bedrijventerrein te Poeldijk, respectievelijk op de bedrijfslocatie op het bedrijventerrein Honderdland te Maasdijk. Verzocht wordt de eerstgenoemde locatie in de VRM op te nemen en om de aangegeven uitbreiding van de windenergielocatie langs de A20 te bestendigen.

Antwoord

De locatie Maasland staat al enkele jaren opgenomen in het windenergiebeleid. De locatie is gehandhaafd in de Verordening Ruimte. Overigens zijn de locaties windenergie in de in de ontwerpverordening en in de nieuwe verordening ruimer opgenomen dan in de PSV en is de locatie Maasland doorgetrokken naar de bestaande solitaire turbine om ongewenste landschappelijke interferentie te voorkomen en de mogelijkheden van een lijnopstelling gekoppeld aan de solitaire turbine te onderzoeken.

De gemeenteraad van Westland heeft middels een motie aangegeven geen medewerking te willen verlenen aan de ontwikkeling van windturbines. Wij achten de locatie ABC Westland landschappelijk aanvaardbaar en hebben de locatie opgenomen in de Verordening Ruimte.

Conclusie:

Toevoegen in kaart verordening en tekst Programma ruimte bij Haaglanden: locatie windenergie ABC Westland

C-198 Haersma Buma – Kutsch Lojenga

Zienswijze gelijk aan C-274; voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5

C-199 Groenese, Blauwhoed Vorm

Zienswijze gelijk aan C-186 en , 199, zie ad C-186

C-200 Natuur- en Vogelwacht Rotta

1 Ecologische Hoofdstructuur

Geconstateerd wordt dat de ecologische verbindingen tussen de vele geïsoleerde groengebieden in de provincie en met name in het werkgebied van Rotta (de gemeenten Lansingerland, Rotterdam -Noordrand) en Zuidplas) ontbreken. Noch de in het RR020 aangegeven verbindingen vanuit Midden Delfland via de Groenzone Berkel/Pijnacker naar de parken rond Zoetermeer en vanuit Midden Delfland via Vlinderstrik, Lage Bergse Bos en Zevenhuizerplas naar het Groene Hart noch andere verbindingen zijn in de VRM aangegeven. De EHS vertoont groene splinters zonder samenhang. Verzocht wordt om de groene gebieden tussen de grote steden zoals Midden Delfland, de Groen Blauwe Slinger en het Rottmerengebied in te delen bij beschermingscategorie 1, om ze onderdeel te maken van de EHS en om duidelijk aan te geven hoe deze groengebieden door ecologische verbindingzones gekoppeld worden aan de kustgebieden en aan het Groene Hart.

Antwoord

Bij de herijking van de EHS is eind 2013 een aantal eerder geplande ecologische verbindingen komen te vervallen, onder meer omdat deze onvoldoende bijdragen aan het versterken van de internationale doelen op het gebied van Natura2000 en/of Kaderrichtlijn water. Anders dan u stelt zijn er in uw werkgebied wel enkele verbindingen op de plankaart gehandhaafd, maar inderdaad noodzaakt de financiële situatie tot een scherpe prioriteitstelling.

C 201 Stichting Duinbehoud

1 Bollenstad

Ernstig bezwaar wordt gemaakt tegen de bouw van 4.900 woningen bovenop de regionale woningbehoefte. Dit wordt gezien als een eerste stap richting Bollenstad. De Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek, waarnaar in het ontwerp wordt verwezen, is zwaar verouderd en kan niet meer als basis dienen voor actueel beleid. Verzocht wordt de in het Programma ruimte aan de Duin- en Bollenstreek toegekende status m.b.t. verstedelijking en woningbouw zoals met een groene arcering op de kaart verstedelijkingsstrategie voor wonen is aangegeven te schrappen en om eerst samen met Noord-Holland nieuw onderzoek te doen naar de actuele woningbehoefte voordat opnieuw over oplossingen wordt gesproken.

Antwoord: zie thema 10.1 Duin- en Bollenstreek

2 Weidevogelgebied

Verzocht wordt de status van belangrijk weidevogelgebied aan de Vosse- en Weerlanerpolder en delen van de Oosteinderpolder toe te kennen.

Antwoord

De Vosse- en Weerlanerpolder is (vanouds) aangemerkt als 'recreatiegebied rond de steden'. Een aanduiding als belangrijk weidevogelgebied zou leiden tot tegenstrijdigheden in het beleid. De Oosteinderpolder is volgens de ons beschikbare gegevens onvoldoende weidevogelrijk.

3 Cultureel erfgoed

Verzocht wordt de status van kroonjuweel cultureel erfgoed toe te kennen aan de zone tussen Hillegom-Bennebroek en De Zilk-Vogelenzang voor zover deze in Zuid-Holland ligt.

Antwoord

In de CHS en in de Regioprofielen Cultuurhistorie Zuid-Holland is in 2010 vastgelegd welke kroonjuwelen in Zuid-Holland onderscheiden worden. Deze plekken betreffen onderdelen van een cultuurhistorisch topgebied, zoals vastgesteld in de CHS, die in zeer steke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van een plek. Het zijn structuren of ruimtelijke eenheden met een zeer gave en kwetsbare cultuurhistorische samenhang in tijd en ruimte. Voor de Bollenstreek is dit het gebied rond de Keukenhof en niet de in de zienswijze aangeduide gebieden.

4 Duinpolderweg

Bezwaar wordt gemaakt tegen de wijze waarop de Duinpolderweg in het programma is vermeld. Verzocht wordt de vermelding van deze weg af te stemmen op de huidige stand van zaken van het onderzoek, rekening houdend met het advies van de Commissie voor de m.e.r. en het door Provinciale Staten vastgestelde amendement.

Antwoord

Wij nemen kennis van uw bezwaar. Naar onze mening is de Duinpolderweg adequaat opgenomen in de visie en het Programma mobiliteit, onder meer via een indicatieve weergave op de kaart van de Ruimtelijke hoofdstructuur (als ontbrekende schakel in het provinciale wegennetwerk) en via de lijst van ruimtelijke reserveringen.

5 Zienswijze Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

Verwezen wordt naar de zienswijze van de Natuur en Milieufederatie die zij mede namens Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands landschap, Midden Delfland Vereniging en KNNV Afdeling Delfland heeft ingediend. Door hen wordt verzocht:

Zie betreffende beantwoording ad B16

C-202 A.C.M. Witteman-Devilee en F.A. Witteman

1 Woningbouw

Bezwaar wordt gemaakt tegen de maatregel die inhoudt dat de rond de kernen liggende rode contour zal vervallen en dat er een nieuwe grens wordt getrokken te weten het bestaande bebouwde gebied waardoor de mogelijkheden om woningen te bouwen op het onbebouwde stuk grond in het verlengde van de Theo Bosmanlaan en de Graaf Willem II laan in Hoogmade komen te vervallen. Niet duidelijk is op grond van welke criteria bepaalde locaties wel en welke niet binnen het bestaand dorpsgebied vallen. De in de visie aangeboden documenten en kaarten zijn slecht toegankelijk en vertonen onderlinge discrepanties (bijv. in kaartmateriaal en tekst).

Antwoord

Zie thema 2 en thema 5.

De toegankelijkheid en consistentie van documenten en kaarten wordt ten opzichte van het ontwerp verbeterd. zie ook thema 14.

2 Bedrijventerrein

De gezamenlijke zienswijze betreffende Veenderveld 2 van de Vereniging tot behoud van het open landschap in Kaag en Braassem e.o. is ingediend wordt onderschreven.

Antwoord: zie thema 10.3 Veenderveld 2

3 Randvoorwaarden en toezeggingen

Gepleit wordt voor het in de komende documenten codificeren van de onlangs door gedeputeerde Veldhuijzen in een aantal gremia verwoorde verzachtende randvoorwaarden en toezeggingen naar proces en inhoud.

Antwoord

Gedeputeerde Veldhuijzen heeft in de pers en in een vergadering van Holland Rijnland algemene uitspraken gedaan over bundeling van verstedelijking en over wonen, die zijn terug te vinden in de beantwoording van die thema's. Hij heeft geen concrete toezeggingen gedaan over de door u genoemde bouwlocaties.

C-203 Breevast

1 Kantoren

Verzocht wordt de locatie Boerhaavelaan Zoetermeer van 9 ha die binnen de stedelijke agglomeratie en daarbinnen in de hoogstedelijke zone tussen Leiden en Dordrecht valt van de aanduiding "kantoren" te voorzien en om het bestaande OV-knooppunt (station Zoetermeer) eveneens op de kaarten van de VRM en PVR aan te geven. Tevens wordt verzocht aan te geven hoe Breevast gecompenseerd wordt indien nieuwbouw van kantoren hier wordt verboden. In dit verband verdient het gezien de al in 2006 en 2013 over de locatie gemaakte contractuele afspraken aanbeveling om artikel 1.2 lid 3 van de PVR aan te vullen met de situatie "bestaand gebruik" indien er een ontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegen voor inwerkingtreding van de PVR.

Antwoord

Het station van Zoetermeer maakt onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan en is waar mogelijk als zodanig verwerkt in de kaartbeelden van de VRM. Die status en kaartbeelden in de VRM zijn in overeenstemming met elkaar.

In onze reactie op de zienswijze van de gemeente Zoetermeer zijn wij ingegaan op onze positie van de kantoorlocatie Zoetermeer-centraal, waarvan de locatie Boerhaavelaan een belangrijk onderdeel vormt, maar ook kantorenpark Rokkeveen. Zoetermeer CS wordt ook door de provincie beschouwd als een kantorenlocatie, maar het is ook een lokatie met ruim voldoende plancapaciteit in recent vastgestelde bestemmingsplannen. In de marktconsultatie in 2013 door adviesbureau Stec in opdracht van de provincie, is hierop al kritisch gewezen. Een uitbreiding van de kantorenvraag valt niet te verwachten.

Dat de regionale ramingen van het EIB naar de nieuwbouwbehoefte voldoende ruimte bieden, kan niet worden ontkend. Wel moet worden aangetekend, dat de EIB behoefte raming impliciet een flink stuk vernieuwbouw kwaliteit (zoals bijv. recent met het nieuwe Duneapand is gerealiseerd) in zich heeft. Overigens, ook de gemeente Den Haag gaat niet uit van een dergelijk niveau van nieuwbouwvraag.

De keuze van het stadsgewest voor de kantorensversterkingsgebieden Den Haag Grootstedelijk Centrum Den Haag World Forumgebied en Delft Spoorzone komt overeen met de provinciale keuze van haar kantoorconcentratie locaties. De regionale keuze voor de NS Stations Rijswijk, Maanplein/Voorburg Station en het Zoetermeerse Stationsgebied (= rondom de Mandelabrug), hebben wij in de VRM niet de status van kantoorconcentratie locaties gegeven. Op deze locaties kan de ontwikkeling van plannen in vastgestelde bestemmingsplannen uitgevoerd worden, voor zover de nieuwbouwcapaciteiten passen binnen een voor medio 2015 te actualiseren regionaal kantorenprogramma, dat (deels) aanvaard is door GS. Voorts verwijzen wij u naar thema 4

2 *Wonen*

Het in artikel 2.1.1 genoemde regionaal afstemmen van woningbouwlocaties is niet nodig, dergelijke locaties worden niet meer gerealiseerd zonder dat er sprake is van een afzetmarkt. Aangesloten zou moeten worden bij artikel 3.6.1 lid 2 van het Bro. Verzocht wordt te verduidelijken wat bedoeld wordt met een "nieuwe" stedelijke ontwikkeling dan wel met een woningbouwlocatie.

Antwoord

Zie thema 2 verstedelijking en thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

C-204 Brevast namens Bremu Vastgoed

1 *Funciemenging op bedrijventerrein*

Verzocht wordt:

- 1.1 de locatie Goudse Poort waar zich een leegstaand kantoorgebouw bevindt van voldoende ontwikkelingsmogelijkheden te voorzien;
- 1.2 nader te onderbouwen waarom woningbouw op terreinen tot en met categorie 3 niet mogelijk is. Bij het afwegen van funciemenging op bestaande grotendeels bebouwde locaties zijn in eerste instantie de daadwerkelijk gerealiseerde categorieën van belang en niet de mogelijk te realiseren categorieën;
- 1.3 de Goudse Poort aan te wijzen als transformatiegebied waar gestreefd wordt naar een transformatie van bedrijvigheid naar maximaal de milieucategorieën 1 en 2 waardoor ruimte wordt gegeven voor menging met woningbouw en andere functies en om in dit verband aansluiting te zoeken bij de mogelijkheden om milieuruimte te creëren in ontwikkelingsgebieden zoals bedoeld in de Crisis- en herstelwet.

Antwoord

Zie thema 9 transformatiegebieden en funciemenging op terreinen met milieucategorie-3-bedrijven is mogelijk mits de bestaande bedrijvigheid daar maar geen hinder van ondervindt.

2 *Begrip woningbouw en funciemenging*

Verzocht wordt aan te geven wat verstaan wordt onder "woningbouw" en in hoeverre short/longstay en huisvesting van buitenlandse werknemers e.d. onder dit begrip valt of dat dit vergelijkbaar is met een hotelfunctie.

De mogelijkheden en ruimte voor menging van functies op de daarvoor geschikte bedrijventerreinen dienen sterker dan in het ontwerp dienen te worden verwoord.. Hiermee geeft de provincie een duidelijker signaal af aan de markt en gemeenten.

Antwoord

Onder "woningbouw" wordt verstaan de bouw van zelfstandige woningen volgens rijks definitie: "Een zelfstandige woning is een woning met eigen toegang en eigen keuken en toilet." Of short/longstay en huisvesting van buitenlandse werknemers onder dit begrip valt is niet in het algemeen te zeggen. Het hangt ervan af of de gehuisveste huishoudens elk voor zich een woonruimte met eigen toegang en eigen keuken en toilet hebben. Wij vinden dat de mogelijkheden voor meer functiemenging duidelijk en vaak genoeg in het ontwerp zijn verwoord. De visie bevat zeven passages waarin het begrip aan de orde komt.

3 Monitoring

Verzocht wordt nader te verduidelijken hoe de aangekondigde monitoring van eventuele transformatie van binnenstedelijke categorie 1, 2 en 3 bedrijventerreinen plaats zal vinden.

Antwoord

Voor de provincie zijn de zittende bedrijven en de daarmee samenhangende werkgelegenheid van belang en daarom dient verdringing voorkomen te worden. Monitoring wordt niet per deelonderwerp uitgewerkt. De VRM krijgt een eigen monitor, te beginnen met de 0-monitor in het najaar van 2014. Hierin zullen bedrijventerreinen en de consequentie van functiemenging een plek krijgen.

4 (Perifere)detailhandel

Gewezen wordt op de door de minister aangekondigde wijziging van artikel 3.1.6 van het Bro die tot gevolg heeft dat er geen Regionaal Economisch Onderzoek en Distributie Planologisch Onderzoek meer verplicht gesteld mogen worden.

Antwoord: zie thema 4

5 Internetafhaalpunten

Onduidelijk is op grond van welk onderzoek, op basis van welke uitgangspunten en van welke ruimtelijk relevante argumenten is gekomen tot de stelling dat ook internetafhaalpunten waarvan het noodzakelijk is dat zij met de auto goed bereikbaar zijn, niet op bedrijventerreinen gevestigd mogen worden.

Zie thema 4

6 Verordening Ruimte

- 6.1 Om tot een succesvolle invulling van de Goudse Poort te komen is het noodzakelijk om dit gebied aan te duiden als transformatiegebied waar ten hoogste de milieu categorieën 1 en 2 zijn toegestaan en milieucategorie 3 voor zover dit transformatie of menging niet schaadt.
- 6.2 Er is ten onrechte geen sprake van een ruimtelijk relevante onderbouwing van de beleidskeuzes die ten grondslag liggen aan de branchering en mogelijke thematisering zoals deze volgt uit artikel 2.1.4 (vergelijk ook lid 5 waarin nevenassortimenten worden beperkt).

Antwoord: Zie thema 9 transformatiegebieden en thema 4.1 detailhandel voor de branchering.

C-205 BBR Belangen Bedrijven Rijswijk

1 Plaspoelpolder functiemenging

De door de gemeente Rijswijk ingediende zienswijze wordt onderschreven onder toevoeging dat functiemenging niet al te ruim opgevat zou moeten worden, dat wonen beperkt zou moeten blijven tot de randen bedrijventerreinen en dat bepaalde servicevoorziening niet te zien als detailhandel een plek moet kunnen vinden op bedrijventerreinen.

Antwoord: zie thema 9 transformatiegebieden

2 *Station Rijswijk*

Geadviseerd wordt een betere positionering van station Rijswijk als kwalitatief hoogwaardige schakel in het stedenbaanennetwerk te bevorderen.

Antwoord

Station Rijswijk maakt onderdeel uit van het netwerk van Stedenbaan en is waar mogelijk als zodanig verwerkt in de kaartbeelden van de VRM. Die status en kaartbeelden in de VRM zijn in overeenstemming met elkaar. Uw suggestie wordt dan ook niet overgenomen.

C-206 Blauwgoed Vastgoed BV en Blauwgoed Projectontwikkeling BV

1 *Kantoorlocatie Brainpark Rotterdam*

Verzocht wordt de gebieden Brainpark III en Brainpark Centrum die onderdeel vormen van het bestemmingsplan Rivium Noord, respectievelijk Kralingse Zoom op de kaart Kantoren van de PVR aan te duiden. Het in de VRM opgenomen streven om de mogelijkheden voor nieuwe kantoren sterk te beperken zou hier niet moeten gelden.

Antwoord

Naar aanleiding van uw zienswijze en de zienswijze van de stadregio Rotterdam hebben wij nogmals gekeken naar de positie van de Rotterdam Brainpark en besloten om de kaart Kantoren van de PVR niet te wijzigen. Wel merken wij er in vergelijking met de ontwerp-VRM, in principe meer ontwikkelruimte wordt geboden op locaties als Brainpark. Dit is evenwel afhankelijk van de (nieuwe) regionale programmering. Wij verwijzen hiervoor naar thema 4. In de huidige regionale kantorenstrategie van Regio Rotterdam is tot 2030 geen rekening gehouden met de start van de realisatie van Brainpark Centrum. De opname van deze locatie in de VRM is dan ook niet aan de orde.

2 *Termijn van 3 jaar*

De in de PVR opgenomen eis dat ongebruikte bouw- of gebruikruimte wegbestemd moet worden na een termijn van 3 jaar pas niet binnen de Wro omdat dit tegen de rechtszekerheid indruist en in strijd is met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Antwoord: zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

C-207 Blauwgoed

Zienswijze identiek aan C-206, zie aldaar

C-208 Synchron B.V. mede namens Dura Vermeer Bouw Zuid West

1 *Locatie Nieuwe Achterweg*

Verzocht wordt de gronden aan de Nieuwe Achterweg te Rockanje en waar plannen zijn voor woningbouw en die past binnen artikel 2.1.1. lid 1 binnen BSD te brengen en om deze niet aan te duiden als categorie 3 landschap. In ieder geval zou artikel 2.1.1 zodanig aangepast moeten worden dat ontwikkelingen zoals deze mogelijk blijven buiten BSD zonder het gehanteerde criterium van "voldoende ontsluiting" en/of dat artikel 2.1.1. lid 4 wordt aangepast tot een meer algemeen en objectief criterium zodat direct op de vraag en de markt kan worden ingespeeld.

Antwoord: zie thema 2

2 *Regionale woonvisies*

Verzocht wordt af te zien van het hanteren van uitsluitend regionale woningbouwprogramma's in het woningbouwbeleid omdat dit een ongewenste vorm van sturing n.l. op woningaantallen op (BSD)contouren en criteria t.a.v. de inrichting en benutting van stedelijk en landelijk gebied vormt.

Antwoord: zie thema 5

C-209 Synchron namens Vaartpoort XIV B.V.

1 Locatie Vroondaal

De PVR maakt direct inbreuk op de bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden van het vigerende bestemmingsplan Madestein van 2001 voor het daar binnen liggende plangebied Vroondaal waar Vaartpoort XIV belang bij heeft. Verzocht wordt de gehele locatie Vroondaal (Oud Vroondaal, Nieuw Vroondaal, Haagse Tuinen en Haagse Tuinen II) op de relevante kaarten als bestaand stads- en dorpsgebied aan te duiden omdat het van belang is dat alle deelgebieden binnen het plangebied zo worden aangegeven. Deze gebieden hangen samen en worden als totaalconcept ontwikkeld. De aanduiding als beschermingscategorie 3 berust op een misverstand en is onjuist, er is hier geen sprake van groene ruimte, maar van veel verspreid liggend glas. De locatie voldoet aan de Ladder voor Duurzame verstedelijking, het ontwerpbestemmingsplan Madestein-Vroondaal voldoet aan de in de PVR gestelde eisen.

Antwoord: zie thema 2 en thema 3 voor beschermingscategorie 3.

2 PVR

Verzocht wordt de PVR aan te passen zodat de regels die inbreuk maken op de bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden van een vigerend bestemmingsplan in het onderhavige geval niet belemmerend zullen werken.

Antwoord: zie thema 2

3 Bedrijventerrein

Verzocht wordt de kaart Bedrijventerreinen bij de PVR en de kwaliteitskaart bij de VRM aan te passen in die zin dat het bedrijventerrein ABC Westland niet meer, zoals thans het geval is, direct grenst aan het deelgebied Haagse Tuinen omdat de aanwezigheid van een bedrijventerrein zich slecht verhoudt met de hier beoogde woningbouw.

Antwoord: Zie thema 4.3. Bestaande bedrijventerreinen worden niet meer apart op kaart geduid.

4 Kwaliteitskaart

Verzocht wordt enkele onjuistheden op de oude Kwaliteitskaart (4a) in Oud-Vroondaal te verbeteren en om de nieuwe kruising Oostmadeweg – Madesteinweg op de nieuwe kwaliteitskaart juist aan te geven.

Antwoord

Daar zullen we voor zorgdragen

Conclusie de zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart

C-210 Synchron namens V.O.F. Ontwikkelingscombinatie Mossenest II

1 Locatie Mossenest

Verzocht wordt de gronden in Noordwijkerhout die onderdeel uitmaken van het bestemmingsplan Mossenest, die een woningbouwbestemming hebben, die binnen de bebouwingscontour lagen, die binnen de Ladder voor Duurzame verstedelijking passen, die al gedeeltelijk bouwrijp gemaakt zijn en waar binnenkort begonnen wordt met de bouw van woningen, binnen het Bestaand Stads- en Dorpsgebied te brengen en om deze niet langer aan te duiden als categorie 3 landschap.

Antwoord: zie thema 2

2 *Relatie met bollenteeltgebied*

De locatie is onderdeel van het Bollenlandschap en grenst aan het Bollenteeltgebied. Verzocht wordt de richtafstanden met betrekking tot milieu- en hindercontouren (lichthinder, spuitzones voor gewasbeschermingsmiddelen) in acht te nemen en om de begrenzing van het bollenteeltgebied naar het oosten op te schuiven zodat eventuele toekomstige milieu- en hindercontouren geen invloed hebben op de woningbouwplannen, alsmede het woon- en leefklimaat ter plaatse.

Antwoord

Het bollenteeltgebied geeft het gebied aan waar bollenteelt (1^e klas en 2^e klas bollengrond) mogelijk is. Hoewel de kaart zo precies mogelijk weer geeft waar het bollenteeltareaal gehandhaafd dient te worden geeft het niet aan waar bollenteelt daadwerkelijk plaatsvindt. Dit zal in het bestemmingsplan worden aangegeven. De milieu- en hindercontouren zijn een gemeentelijke verantwoordelijkheid en worden eveneens in het bestemmingsplan aangegeven. Wij zien in uw zienswijze geen aanleiding om de dimensies van het bollenteeltgebied aan te passen.

C-211 Park Triangel

1 *Locatie Triangel*

Verzocht wordt de locatie Triangel in Waddinxveen conform eerder gemaakte afspraken over de bouw van 2.700 woningen, waar sprake is van een onherroepelijk bestemmingsplan, waar investeringen in zijn gedaan (grondverwerving en bouwrijp maken), waarover contracten met betrekking tot het afnemen van bouwrijpe gronden zijn gesloten en dat een relatie kent met het te realiseren station Waddinxveen Zuid binnen het Bestaand Stads- en Dorpsgebied te brengen. De locatie heeft een lokale en regionale opvangfunctie en vergt een realiseringperiode van meer dan 10 jaar.

Antwoord: zie thema 2

2 *Maatschappelijke tegenprestatie*

Door het abusievelijk buiten de contour (van het BSD) leggen van de locatie komt een maatschappelijke tegenprestatie in beeld. Hierdoor wordt aan de CV Park Triangel schade toegebracht. Er zijn al op vrijwillige basis afspraken gemaakt over bijdragen aan buitenplanse ontwikkelingen, het daarnaast opleggen van een extra verplichting is onaanvaardbaar en onuitvoerbaar.

Antwoord

Als in het kader van de planontwikkeling reeds afspraken zijn gemaakt over (financiering van) maatregelen waardoor de ruimtelijke kwaliteit afdoende is gewaarborgd, dan ligt het niet voor de hand dat het Handelingskader Ruimtelijke kwaliteit leidt tot aanvullende verplichtingen. Zie ook thema 3 Ruimtelijke kwaliteit.

C-212 Wille Donker namens Boer Projectontwikkeling

Locatie Wijde Wiericke

Verzocht wordt het projectgebied Wijde Wiericke waar een onherroepelijk geworden bestemmingsplan de bouw van circa 120 woningen mogelijk maakt en dat al grotendeels bouwrijp is gemaakt, in het geheel binnen het Bestaand Stads- en Dorpsgebied te brengen.

Antwoord: zie thema 2

C-213 EBH Elshof namens J. en D. Buijs

Windmolens op Goeree-Overflakkee

Gezien de belangen van cliënten en de advisering door de Commissie voor de Milieu Effect Rapportage over de nog vast te stellen Structuurvisie Windenergie Op Land (SWOL) dient in het kader van de Plan-MER alsnog een

beoordeling van de alternatieven voor plaatsing van de volledige doelstelling van windturbines op het eiland plaats te vinden en moet er daarbij rekening worden gehouden met uitvoeringswijzen die deels zijn gelegen buiten het SWOL-gebied Goeree-Overflakkee.

Antwoord

Provinciale Staten hebben de afgelopen jaren een afweging gemaakt voor gebieden voor windenergie in de gehele provincie Zuid-Holland. In gebieden die vanuit landschappelijk, cultuurhistorisch, ecologisch of recreatief oogpunt kwetsbaar zijn, is plaatsing uitgesloten. Op basis hiervan hebben Provinciale Staten in de vigerende PSV en Verordening ruimte locaties voor windenergie aangewezen. Met de VRM wordt dit beleid geactualiseerd. In de planMER van de SWOL is overigens ook op een hoger abstractieniveau gekeken naar de gebieden van Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, waarin de SWOL werd aangekondigd. Geconcludeerd wordt dat 'het totaal aan SVIR-gebieden geen kleinere kans heeft op effecten dan de planMER-SVWOL gebieden'. In bijlage 1 van de planMER wordt hier nader op in gegaan.

Zie verder themabeantwoording 8.

C-214 AM bv, AM Grondbedrijf bv en AM Deelnemingen I bv

1 Algemeen

Kanttekeningen worden geplaatst bij de werking en de inhoud van de VRM en de VR omdat er slechts plaats is voor provinciale sturing indien er sprake is van provinciale belangen. Voorts is er in de stukken sprake van onduidelijkheden, onzorgvuldigheden en onjuistheden. Zo klopt de aanduiding van het voormalige TNO-terrein niet en zijn er gebieden die niet onder de definitie van bestaand stads- en dorpsgebied vallen, maar die toch op de kaart transformeren, herstructureren, verdichten zijn aangegeven. Vraag is wat dit betekent.

Antwoord

Voor wat betreft provinciale belangen zie beantwoording van deze zienswijze onder 3.

Voor wat betreft aanduiding voormalig TNO-terrein zie thema 4.3 bedrijventerreinen en 9 transformatiegebieden.

2 Rechtszekerheid en schade

Diverse onderdelen van de VRM en VR leiden tot aantasting van de rechtszekerheid van burgers, ondernemingen en investeerders. De documenten geven niet aan dat de schade die hierdoor ontstaat ten laste zal komen van gemeente of provincie.

Antwoord: zie thema 11

3 Provinciaal belang

Verzocht wordt een nadere onderbouwing te geven van de stelling dat de in de VRM opgenomen doelen en de uitwerking daarvan in het Programma ruimte als provinciaal belang worden beschouwd. Diverse onderdelen van de VRM en de VR dienen nader aan dit wettelijke criterium te worden getoetst.

Antwoord

De strategische doelen aan het einde van hoofdstukken 2, 3 en 4 van de visie en de uitwerkingen daarvan in operationele doelen in het Programma ruimte worden beschouwd als provinciale belangen. Deze strategische doelen zijn samenvattende conclusies die aan het einde van elk van die hoofdstukken worden getrokken. De visie geeft hiermee een onderbouwing van de provinciale belangen.

4 Behoeftesramingen en woonmilieu's

Niet bekend is welke onderzoeksgegevens aan de behoefteberekeningen ten grondslag hebben gelegen, deze dienen in elk geval niet conjunctureel van aard te zijn, de afgelopen crisisjaren zijn niet representatief voor de periode tot 2030. Onduidelijk is wat de gevolgen van het driejaarlijks actualiseren van de behoeftesramingen zullen zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat de provincie feitelijk voorschrijft welke woonmilieu's gerealiseerd kunnen worden. Dit moet aan de markt worden overgelaten.

Antwoord: zie thema 5

5 *Regionale woonvisie*

Onduidelijk is op grond waarvan de provincie instemming kan onthouden aan regionale woonvisies. Het provinciale belang en de gronden van een eventuele weigering dienen duidelijk en toetsbaar te zijn. De gekozen systematiek leidt tot grote invloed van de provincie op de ruimtelijke ontwikkelingen binnen gemeenten, dit is niet in lijn met de Wro. Het maken van regionale woonvisies zal tot de nodige problemen leiden; de gemeenten zullen trachten om zoveel mogelijk bouwvolume naar zich toe te trekken.

Antwoord

Zie thema 5 over de betekenis van regionale woonvisies. Het provinciaal belang is hier het beter aansluiten van het aanbod van woningen op de maatschappelijke vraag (deel strategisch doel par. 2.5 visie). De toetsingscriteria zijn geformuleerd in het Programma ruimte, par. 2.2.2 onder 1.

Onze ervaring is dat er al veel regionale visies zijn opgesteld en dat gemeenten in regioverband prima in staat zijn om de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwprogrammering af te stemmen.

6 *Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)*

Gebieden waar een vastgesteld bestemmingsplan geldt dat bebouwing mogelijk maakt en gebieden waarvoor de overheid met burgers, ondernemingen en/of investeerders een overeenkomst heeft gesloten of waarvoor door de overheid toezeggingen zijn gedaan en/of waarover afstemming met de provincie heeft plaatsgevonden dienen tot het BSD te worden gerekend zodat men er zeker van kan zijn dat investeringen terugverdiend kunnen worden.

Antwoord

Voor vigerende bestemmingsplannen met bouwtitels maakt het geen verschil of ze binnen of buiten BSD liggen. Zie verder thema 2.

7 *Bestemmingsplannen/uitwerkingsplannen*

Verzocht wordt om de wijzigings- en uitwerkingsplannen te schrappen uit de definitie van het begrip "bestemmingsplan". Er kan geen sprake zijn van het aantasten van vastgestelde bestemmingsplannen en daaraan verbonden bouw- en gebruiksrechten. Verzocht wordt dit in de VRM en de VR vast te leggen.

Antwoord

Zowel de geldende verordening als de ontwerpverordening is niet alleen van toepassing op bestemmingsplannen, maar ook op wijzigings- en uitwerkingsplannen. In de jurisprudentie wordt dit geaccepteerd. Met name bij oudere bestemmingsplannen kan een uitwerking of wijziging strijdig zijn met de provinciale belangen waarop de regels in de verordening zien. Zie verder thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen

8 *Ladder voor Duurzame Verstedelijking*

De vraag wordt gesteld of de provincie wel gerechtigd is om nadere eisen te stellen aan de werking van de wettelijke regeling van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking. Er wordt (onder meer) geïntroduceerd dat een project moet passen binnen de kaders van de ontwerp-documenten (Kwaliteitskaart en Programma ruimte) en ook binnen actuele regionale - en door provincie goedgekeurde - visies. Dit lijkt in strijd met de Wro.

Antwoord

Zie thema 2. Wij stellen geen nadere eisen aan de werking van de ladder maar verduidelijken hoe wij de ladder interpreteren bij onze beoordeling van gemeentelijke plannen, die wij op grond van wettelijke bepalingen kunnen verrichten. Een plan dat past in een aanvaarde regionale woonvisie voldoet in elk geval aan de eerste trede van de ladder. Hiermee maken wij duidelijk hoe een gemeente naar onze opvatting het best aan die wettelijke vereiste kan voldoen. De in het ontwerp-Programma ruimte genoemde terugvaloptie geeft een andere mogelijkheid. De vereiste dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet passen in de doelstelling en richtpunten van de kwaliteitskaart is geen verzwaaring van de ladder. Het is een zelfstandige vereiste, die voortvloeit uit een in de visie beschreven provinciaal belang en die ook al was opgenomen in de structuurvisie. Deze vereiste is in de verordening geplaatst onder het artikel dat hoofdzakelijk over de ladder gaat. Dat is zo gedaan omdat beide vereisten betrekking hebben op nieuwe stedelijke ontwikkelingen.

9 *Landschap, groen en cultuurhistorie*

Ook bij de regelingen voor Landschap, groen en cultuurhistorie geldt dat sprake is van aanvullende regelgeving bovenop nationale wetgeving zoals de Natuurwetgeving. Er is hiervoor geen wettelijke basis.

Antwoord

In de ontwerpverordening zijn de bebouwingscontouren met het bijbehorende strikte verbod op verstedelijking in het buitengebied, vervangen door de ladder voor duurzame verstedelijking en het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. De nieuwe verordening sluit ontwikkeling niet op voorhand uit en biedt ruimte voor maatwerk. Gekozen is voor een verruiming van het provinciaal beleid. De stelling dat het provinciaal ruimtelijk beleid op dit punt in strijd is met nationale wetgeving wordt niet onderschreven.

10 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De regeling met betrekking tot de maatschappelijke tegenprestatie kent geen wettelijke grondslag, zal tot willekeur leiden en dient te vervallen.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

11 *Planreductie*

De regeling dat plannen die structureel niet meer nodig zijn binnen drie jaar aangepast dienen te worden kan aanzienlijke financiële consequenties hebben. Er wordt onvoldoende rekening mee gehouden dat het totale traject van planvorming tot planuitvoering doorgaans 5 tot 15 jaar en soms meer omvat. Verzocht wordt de regeling te schrappen omdat onduidelijk is hoe bepaald wordt of een plan niet meer nodig is en omdat de rechtszekerheid er onaanvaardbaar door wordt aangetast.

Antwoord: Zie thema 5 en 11

12 *Schade*

Verzocht wordt aan te geven welke partij de kosten zal dragen van de schade die ontstaat door het vervallen of beperken van bestaande rechten en gedane toezeggingen.

Antwoord: Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen en thema 2.

13 *Overgangsregeling*

Verzocht wordt de in de PVR opgenomen overgangsregeling aan te passen omdat deze de (in het) voorgaande (genoemde) belangen/ontwerpbesluiten onvoldoende beschermt.

Antwoord: Zie thema 11 Aanpassing bestemmingsplannen.

14 *Locaties*

Verzocht wordt de locatie:

Delft-Rotterdamse weg 202 (voormalig NKF terrein) aan te duiden als stedelijk centrumgebied;
Delft-Schoemakersstraat (voormalig TNO-terrein) aan te duiden als stedelijk centrumgebied;
Dordrecht-hoek Wieldrechtse Zeedijk (plangebied Wilgenwende/zuidwest lob) aan te duiden als BSD;
De Lier-Liermolen 2011 (Veilingweg/Vreeburglaan) aan te duiden als BSD;
Monster-Haagweg/Oorberlaan/Vijverweg (bestemmingsplan Westmade 2005) aan te duiden als BSD;
Oud-Beijerland Oost-Stougjesdijk-Oost aan te duiden als BSD;
Rotterdam-locatie Oranjeboomstraat/Nassaukade/ Röntgenstraat aan te duiden als "woonbestemming";
Waddinxveen-plangebied Triangel (Tweede Bloksweg/Zuidelijke Rondweg/spoor aan te duiden als BSD.

Antwoord: Zie thema 2 en thema 4.3.

C-215 Estate Invest

1 *Algemeen*

De beschikbare cijfers en prognoses liggen ver uit elkaar en het lijkt alsof de provincie bij de in de VRM opgenomen cijfermatige benadering heeft gekozen voor de meest negatieve scenario's. Er is veel vraag naar wonen op Goeree-Overflakkee. De lage cijfers zijn een gevolg van restrictief beleid.

Antwoord

Zie thema 5 over woningbehoefteramingen en gebieden met een lage bevolkingsgroei in het algemeen. Goeree-Overflakkee kan al decennialang bouwen voor de eigen behoefte en dat blijft zo.

2 *Bebouwingscontouren en Bestaand Stads- en Dorpsgebied (BSD)*

Het werken met een definitie van BSD geeft veel ruimte voor discussie of gronden mogelijk wel of niet binnen de BSD vallen. Die discussie was er met de huidige bebouwingscontouren niet. Het is niet logisch en onjuist dat plangebieden die thans voor het overgrote deel binnen de bebouwingscontouren vallen in de VRM en PVR buiten BSD liggen. Hierdoor ontstaat het risico op ernstige vertragingen en schade. Verzocht wordt reeds bestemde gronden (via wijzigingsbevoegdheid of rechtstreekse bestemming) op te nemen binnen BSD.

Antwoord

De definitie van BSD kan in bepaalde gevallen ruimte voor discussie geven. Dan zal daarover uitsluitel worden gegeven bij de vaststelling van een bestemmingsplan resp. de beoordeling van de provincie daarvan aan de hand van de actuele situatie. Die discussie zou er ook zijn als een bindende kaart in de verordening zou zijn opgenomen, maar vindt dan plaats in het kader van de vaststelling van die kaart door PS. Zie verder thema 2.

3 *Planreductie*

Betwijfeld wordt of de regeling met betrekking tot planreductie uitvoerbaar is omdat rechthebbenden dan direct een verzoek tot tegemoetkoming in schade bij de gemeente zullen indienen. Verzocht wordt rekening te houden met het voortbestaan van deze papieren plannen bij het bepalen van de woningaantallen per regio en om hierbij een buffer te creëren zodat de voortgang van plannen die wel uitvoerbaar zijn niet wordt belemmerd.

Antwoord

In de ontwerpverordening is geen regeling met betrekking tot planreductie opgenomen. Zie thema 5 voor wat betreft het onderwerp planreductie bij wonen en thema 11 voor wat betreft planschade.

4 *Krimp- en anticipeerregio*

Omdat Goeree-Overflakkee nog huishoudensgroei vertoont wordt de aanmerking ervan als anticipeergebied betwist. Krimp is een keuze. Voorts dient er alles aan gedaan te worden om groei te creëren teneinde de nu al schaarse voorzieningen in stand te houden. Krimp zou desastreus zijn voor de leefbaarheid. Er dient voor gezorgd te worden dat er voldoende woningen gebouwd kunnen worden voor zowel de eigen, als voor nieuw aan te trekken inwoners. Goeree-Overflakkee ligt op acceptabele afstand van de Randstad, de Europort en de Maasvlakte. Verzocht wordt de mogelijkheid te creëren om ontwikkelingen (bijv. de tweede jachthaven van Middelharnis, Ouddorp Bad en een doorsteek van het Haringvliet naar de Grevelingen) te realiseren die de leefbaarheid ten goede komen en die getalsmatig niet meetellen in de provinciale lijsten met woningaantallen

Antwoord

Zie thema 5. De woningbehoefteramingen voor Goeree-Overflakkee geven ruimte om te voorzien in de eigen woningbehoefte, waarbij rekening wordt gehouden met zowel de verwachte uitstroom (bijvoorbeeld vanwege werk, studie of huishoudensvorming) als de verwachte instroom. Wij gaan er vanuit dat woningen die gebouwd worden de leefbaarheid ten goede komen en tevens passen in de woningbehoefte. Het maken van plannen voor woningen die niet voorzien in een behoefte, is niet zinvol.

C-216 Rivierduinen

1 *Locatie Bavo-terrein Noordwijkerhout*

Binnenkort komt er een eind aan het gebruik van het Bavo-terrein als instellingsterrein en komen er plannen aan de orde voor het hier ontwikkelen van 700 woningen (waarvan 30% in het sociale segment) die geheel passen binnen de in de VRM en PVR geformuleerde ruimtelijke uitgangspunten. Verzocht wordt de herontwikkeling van het terrein zonder voorbehoud mogelijk te maken. De locatie ligt binnen de rode contour en heeft gedurende 100 jaar een stedelijke functie vervuld. De herontwikkeling sluit aan op de vraag naar wonen in een "Centrum dorps" woonmilieu en mag niet afhankelijk zijn van het door GS aanvaarden van de regionale woonvisie. Verzocht wordt te bevestigen dat de in de Regionale Woonvisie Holland Rijnland 2009-2020 opgenomen ramingen en uitgangspunten gerespecteerd zullen worden. In de planvorming zijn forse investeringen gedaan.

Antwoord: zie thema 2

2 *Gefaseerde herontwikkeling*

Verzocht wordt een zekere flexibiliteit te betrachten bij het toepassen van de in de VRM en PVR beoogde planreductie omdat het op voorhand niet mogelijk is te voorspellen met welk tempo de locatie her ontwikkeld zal kunnen worden.

Antwoord: zie thema 5

C-217 M. van Montfort

Zienswijze gelijk aan C-260; zie aldaar

C-218 Van Doorne, namens G.J. Van der Hulst Projectontwikkeling

1 *Hoogkamer en Broekhorstpolder*

De locatie Hoogkamer is in het ontwerp buiten het BSD komen te vallen. Men vreest voor het geheel weer moeten doorlopen van procedures terwijl de provincie in 2011 geen reactie op het bestemmingsplan heeft ingediend. Dit geldt ook voor gronden van Van der Hulst in Voorhout. Verder is niet aangegeven waar men planschade kan claimen. Verzoek om in de nieuwe verordening voor vigerende bestemmingsplannen in ieder geval de daaraan verbonden planperiode te respecteren. Op deze wijze wordt recht gedaan aan publieke- en private belangen ten aanzien van deze ontwikkellocaties. Voor zover een integrale regeling voor het respecteren van bestemmingsplannen waarvan de planperiode nog niet is verstreken te ver zou strekken kan aan de verordening een lijst worden toegevoegd met vigerende bestemmingsplannen waarvoor gedurende de planperiode geen herzieningsplicht voor gemeenten geldt. Hieronder zou ook het bestemmingsplan Hoogkamer dienen te vallen.

Antwoord: zie thema 2, 11 aanpassingstermijn bestemmingsplannen en 5 woningbouwprogrammering

C-219 H.B. Windhorst

Zienswijze gelijk aan C-37; zie aldaar

C-220 P. Daeleman

Zienswijze gelijk aan C-274; voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5.

C-221 Th. Windhorst-Wolters

Zienswijze identiek aan C-37; zie aldaar

C-222 Fortress

1 Detailhandel Kijkduin-Bad

Fortress is in overleg met de gemeente Den Haag over de herontwikkeling van de locatie Deltaplein/Kijkduin-Bad. De voorgelegde VRM maakt deze ontwikkeling, waarvoor een ontwerpbestemmingsplan door Den Haag ter inzage is gelegd, niet mogelijk door het voorgestelde beleid van de provincie t.a.v. detailhandel. De door Fortress voorgestelde ontwikkeling past wel in het bestaande beleid van Den Haag waaronder de structuurvisie Masterplan Kijkduin-Bad. Verzoek om in de VRM aan te haken op deze structuurvisie en de voorgestelde ontwikkelingen mogelijk te maken.

Antwoord

Antwoord: zie thema 4.1 detailhandel en thema 3.ruimtelijke kwaliteit.

C-223 Super Retail Direct B.V.

1 Internetafhaalpunten

Het bezwaar richt zich met name op de volgende punten:

- 1.1 De motivering van het beleid ten aanzien van de internetafhaalpunten is onvoldoende inzichtelijk gemaakt. De onderliggende stukken die tot de standpuntbepaling van GS over internetafhaalpunten hebben geleid, lagen niet ter inzage.
- 1.2 De onjuistheid van constatering van de provincie dat er in ruimtelijk opzicht geen onderscheid is tussen internetdetailhandel met een publieksfunctie en een fysieke winkel.
- 1.3 Het onvoldoende rekening houden in de motivering en onderbouwing van het beleid met de daadwerkelijke gevolgen van de vestiging van internetafhaalpunten in de vorm zoals Superdirect.com ze realiseert, op de consumentenverzorging en de detailhandelsstructuur, de leegstandsontwikkeling en, in het verlengde daarvan, de effecten op het woon-, leef- en ondernemersklimaat

Antwoord: Zie thema 4

C-224 Niersman, V.O.F. Groenendijk

1 Locatie Groenendijk

Bezwaar tegen het schrappen van de aanduiding bedrijventerrein van de locatie Groenendijk Oost tegen het Heinenkenterrein. Verzoek om de huidige regeling uit de structuurvisie te handhaven. Indien dit niet mogelijk is verzoeken om:

- het gebied Groenendijk beleidsmatig aan te (blijven) duiden als stads- en dorpsgebied;
- de definitie van bestaand bebouwd gebied aan te passen, zodat ook de nu bekende en beleidsmatig gewenste stedelijke ontwikkelingen hierin passen;
- alle relevante kaarten voor het gebied Groenendijk aan te passen, en daarbij onder andere de aanduiding 'de groene ruimte' te laten vervallen.

Antwoord:

Zie thema 2 en 4.3. Overigens staat de genoemde locatie als reservering bedrijventerrein op de kaart in het Programma ruimte.

C-225 Heijmans Vastgoed

1 Neprom

De zienswijze van de Neprom wordt onderschreven door deze indiener.

Antwoord:

Hiervan is kennisgenomen.

2 *BSD en bouwplannen*

Verzoek de VRM aan te passen, rekening houdend met:

- 1 De zienswijze van GOM ZPP inzake de Zuidplaspolder;
- 2 Het aanmerken van het bestemmingsplangebied 'Ver Hitland' te Nieuwerkerk aan den IJssel, het gehele gebied Westergouwe te Gouda, het gehele gebied Hooghkamer te Voorhout, het gehele gebied Nieuw Boekhorst te Voorhout, het gehele gebied Boomgaard te Hellevoetsluis, de percelen Nieuw Helvoet C658 en C2588 te Hellevoetsluis en het gehele (bestemmingsplan)gebied Hoog Dalem als BSD en het dienovereenkomstig in het Programma ruimte/de VRM te verwerken;
- 3 De zienswijze van Wilgenrijk B.V. inzake het gebied Dijkpolder te Maassluis;
- 4 Voorts het respecteren van alle bestaande publiek-publieke en publiek-private afspraken over (onder meer) de ontwikkeling van specifieke woningbouwlocaties, in brede zin, waaronder tevens (bijvoorbeeld) overeenkomsten, bouwclaims en gepleegde investeringen in grond, plannen en infrastructuur.
- 5 De opmerkingen in de zienswijze waarmee wordt verzocht het voorgestane stelsel, met o.a. de hantering en definiëring van 'BSD', te heroverwegen.

Antwoord

- 1 Zie C-181.
- 2 Zie thema 2.
- 3 Wij hebben een dergelijke zienswijze niet ontvangen.
- 4 Zie thema 2 en thema 5 voor wat betreft herprogrammering en geldende bestemmingsplannen.
- 5 Zie thema 2 voor wat betreft de ladder voor duurzame verstedelijking, definitie en begrenzing BSD, rode contouren. Zie thema 3 voor wat betreft ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke tegenprestatie. Zie thema 5 voor wat betreft woningbehoefteramingen, regionale woonvisies en herprogrammering. Zie thema 11 voor wat betreft definitie van bestemmingsplannen.

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van het BSD t.a.v. Groot Hitland en een deel van Westergouwe.

C-226 Blaimont B.V.

1 *BSD*

Op de percelen kadastraal bekend gemeente Zederik, sectie B nummer 639 gelegen aan de Kortenhoevenseweg te Lexmond is een onherroepelijk vastgesteld bestemmingsplan van kracht met de bestemming bedrijven. Een gedeelte van genoemde percelen valt buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Verzoek om het bestaand stads- en dorpsgebied iets uit te breiden zodat genoemde percelen met de bestemming bedrijven binnen het bestaand stads- en dorpsgebied vallen.

Antwoord

Antwoord: zie thema 2. Ligging in een vastgesteld bestemmingsplan staat niet gelijk aan ligging in BSD.

C-227 LBP SIGHT namens Van Herwaarden B.V.

1 *EHS bij het Valkenburgse Meer*

Bezwaar tegen het in de VRM weer opnemen van de ecologische verbinding langs het Valkenburgse meer. Samen met de recreatieve functie van deze verbinding komen de compensatieprojecten langs het meer onder druk te staan. Verzoek de verbinding alsnog te schrappen.

Antwoord

Wij achten hier een combinatie van recreatief gebruik en ecologische verbinding goed mogelijk. Ook in de huidige situatie, waarvoor dit deel van de EHS een compensatie zal zijn, is er sprake van recreatieve toegankelijkheid en recreatief gebruik.

2 *EHS bij Oosterduinsemeer*

Opmerking dat de EHSaanduiding bij het meer de vaarfunctie niet mag belemmeren.

Antwoord

De hier vanouds bestaande aanduiding als EHS (c.q. strategische reservering) is niet bedoeld om belemmeringen op te werpen voor de vrije doorvaart.

3 *Beschemingscategorieën en recreatie*

3.1 De aangegeven beschermingscategorieën bij het Valkenburgse en Oosterduinsemeer mogen de zandwinningsfunctie niet belemmeren

3.2 Verzoek de aanduiding "recreatiegebied rond de steden" te verwijderen bij beide meren. Alleen bij het strand van het Valkenburgse Meer is sprake van een recreatieve functie.

Antwoord

Er van uitgaande dat de zandwinning recreatief gebruik van de zandwinplas en de oever (op termijn) niet uitsluit, zijn de beschermingscategorieën die hier aan de orde zijn (recreatiegebied, groene buffer) geen belemmering voor zandwinning. Daarmee is er voor ons geen reden om de aanduiding recreatiegebied te verwijderen.

4 *Begrenzing van het Valkenburgse Meer*

Op de kaarten zijn de huidige begrenzingen van het meer weergegeven, die gaan veranderen als de vergunde zandwinning doorgaat.

Antwoord

De kaarten bij de VRM geven de bestaande grenzen weer. Indien er sprake is van veranderingen door b.v. zandwinning, dan zal e.e.a bij actualiseringen worden aangepast.

5 *Archeologie*

Er bestaat spanning tussen de gebieden met archeologische waarden en verwachtingen en de voorgenomen winning aan de noordzijde van het Valkenburgse Meer.

Antwoord

Deze spanning is niet aanwezig. In dit geval zijn er andere belangen die geprevaleerd hebben. De indiener geeft aan dat er sprake is van in het verleden verleende vergunningen. Dat is juist. Bij het verlenen van deze vergunningen is gekozen voor het volledig behoud ex situ van de archeologische waarden. Als gevolg daarvan worden de AMK terreinen niet behouden, maar blijven de archeologische waarden wel behouden.

6 *Windenergie*

Plannen voor windenergie langs het Valkenburgse meer mogen de zandwinning niet beïnvloeden.

Antwoord

De provincie ontwikkelt zelf geen windenergie. De provincie maakt de plaatsing van windturbines ruimtelijk mogelijk. Indien een initiatiefnemer windturbines op deze locatie wenst te ontwikkelen, dan dient hierbij o.m. afgestemd te worden met de grondeigenaar en de ontwikkelingen in omgeving.

7 *Bollenteeltgebieden*

Verzoek om de aanduiding bollenteeltgebied op de graslanden aan de oostzijde van het Oosterduinsemeer te verwijderen aangezien daar uitbreiding van de zandwinning is voorzien.

Antwoord

De kaart met bollengronden is overgenomen uit de Verordening ruimte van de huidige provinciale structuurvisie en is in samenspraak met de gemeenten in de bollenstreek opgesteld om het bollenteeltgebied zo goed mogelijk weer te geven. De kaart is gerelateerd aan de bollengrondcompensatie welke nodig is als in dit gebied de bollenteeltbestemming verloren gaat. In het geval dat er een andere bestemming komt voor het gebied ten oosten

van het Oosterduinsemeer zal hiervoor bollengrondcompensatie moeten worden geleverd. Aangezien dit niet nu aan de orde is zien wij nu geen aanleiding om het door u genoemde gebied niet als bollenteeltgebied aan te duiden.

8 *Bedrijfsterrein Xelia Kalkzandsteenfabriek.*

Verzoek om de aanduiding bedrijventerrein op kaart 1 bij de Visie en kaart 2 bij de verordening, paars op de onderstaande kaart, aan te passen en de loswal hierbinnen te betrekken.

Antwoord

Bestaande terreinen worden niet meer op kaart aangegeven, zie hiervoor thema 4.3.

9 *Transportroutes*

Er is een probleem met het samengaan van transport over water en de recreatievaart bij de transportroutes over water van Van Herwaarden. De manoeuvreerruimte is zeer beperkt. Verzoek om het recreatie toervaartnetwerk ter plaatse van de vaart langs het bedrijfsterrein te schrappen uit uw programma. Deze vaart is niet geschikt voor recreatie.

Antwoord

De Leidse Vaart is onderdeel van het basis recreatietoervaartnet (BRTN). Het schrappen van onderdelen van dit netwerk is niet aan de orde aangezien er geen alternatieve doorgaande routes beschikbaar zijn.

De provincie wil samen met haar partners oplossingen zoeken voor het samengaan van beroeps- en recreatievaart, de waarborging van de operationaliteit van watergebonden bedrijventerreinen (zie ook paragraaf 2.2.2) en de prioritaire doorstroming van wegverkeer in relatie tot beroepsvaart.

C-228 Stichting Havensteder

1 *De Boomgaard Hellevoetsluis*

Stichting Havensteder verzoekt om de stukken zodanig aan te passen, dat het woningbouwplan voor De Boomgaard in de komende jaren ontwikkeld kan worden op de beoogde gronden aan de westzijde van Hellevoetsluis. De locatie is reeds jarenlang onderdeel van het provinciale beleid en Stichting Havensteder is voornemens de locatie te ontwikkelen naar woningbouw. Verzocht wordt om het woningbouwplan De Boomgaard op te nemen in het BSDm het plan op te nemen in het Programma ruimte en/of een uitzonderingsgrond op te nemen op artikel 2.1.1, lid 1,1 t/m III, waarbij ontwikkeling voor mogelijk wordt gemaakt indien aangetoond is dat er voldoende lokale behoefte aan is.

Antwoord: Zie thema 2

C-229 Stichting Valkenburg Groen

1 *Locatie Valkenburg*

De Locatie Valkenburg ligt in een van de meest verstedelijkte regio's in de provincie Zuid-Holland en is daarin nog één van de paar overgebleven open gebieden. In de nieuwe Visie ruimte en mobiliteit zijn beleidsregels opgesteld om de voortschrijdende verstedelijking tot staan te brengen. Het zou volkomen in strijd met de nieuwe visie zijn om deze teugels voor de Locatie Valkenburg maar te laten vieren. Bij behandeling van het ISP voor de locatie in 2009 zijn door de provincie een tweetal voorwaarden gesteld (bouwen van noord naar zuid; ruimte bestemd voor het topsegment waar geen behoefte aan blijkt te zijn, voegen bij de buffer) die tot doel hadden om bij onvoldoende behoefte de locatie op een planologisch verantwoorde manier en met een bredere buffer te kunnen afronden. Het masterplan van 2013 is stedenbouwkundig een heel ander plan. In dit plan zijn deze voorwaarden volledig genegeerd. Er is voor een nog ruimere opzet gekozen dan in het ISP al het geval was. Nu de planners hebben laten zien zich niet te willen houden aan de provinciale voorwaarden dringt stichting Valkenburg Groen er bij de provincie op aan de voorwaarden van 2009 onverkort te handhaven. Uit de besluitvorming rond het masterplan is verder gebleken dat er bij de betrokken gemeenten om verschillende redenen veel ongenoegen en tegenstellingen

bestaan over het masterplan. De stichting vraagt aan de provincie om alle middelen aan te wenden om de bestuurlijke impasse te doorbreken en het (bestemmings)plan voor de locatie meer in overeenstemming te brengen met het provinciale ruimtelijke beleid. Als belangrijk hulpmiddel bij het samenbrengen van de diverse standpunten en aarzelingen ziet de stichting in haar zienswijze een bestemmingsregeling waar de locatie in drie delen wordt onderscheiden met voor elk deel een aparte besluitvorming die het mogelijk maakt om de planontwikkeling fasegewijs te sturen op basis van van te voren bepaalde beleidsuitgangspunten.

Antwoord: Zie thema 10 4 Valkenburg

C-230 M. van Vuren namens SurveyCom BV en GoWind BV

1 *Windenergie*

Verzoek om een aantal locaties toe te voegen aan de locaties uit de planMER voor Goeree Overflakkee
Het gaat om de locaties:

- 1 gebied aan de cluster Noordrand bijlage 1 bij de zienswijze.
- 2 het Hellegatsplein als cluster voor extra windturbines
- 3 het gebied in de ringpolder als weergegeven in de bijlage 2 als cluster te kiezen

Antwoord: Zie thema 8.

C-231 Rijnlandse Molenstichting

1 *Molenbiotop; Artikel 2.2.6*

Wij richten ons op Artikel 2.2.6. inzake de bescherming van molens op basis van de molenbiotop, specifiek Lid 2 waarin wordt voorgesteld de afwijkingsmogelijkheden te verruimen. De stichting maakt bezwaar tegen deze verruiming. Zij vreest dat daarmee de deur wordt open gezet voor aantasting van de molenbiotopen Molens in verstedelijkt gebied worden nu vogelvrij verklaard en kunnen bijvoorbeeld om economische redenen geheel worden ingebouwd, zodat er van hun functie, malen met behulp van wind, niets over blijft.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-232 Beleggingsmaatschappij Reuver B.V.

1 *Gebied bij de Pastoorslaan in Hillegom*

Bedoeld gebied is bij de Actualisering 2012 eindelijk binnen de bebouwingscontour gebracht ten behoeve van stedelijke ontwikkeling waar de gemeente en de provincie het over eens waren geworden. Betreffend gebied is nu niet binnen het BSD gebracht. Reuver B.V. Maakt hier bezwaar tegen

Antwoord: zie thema 2

C-233 H.S. van der Star en stichting “Zelfrealisatie Oudade Rijpwetering (ZOR)”

1 *BSD*

Bezwaar tegen het laten vervallen van de ruimte binnen de bebouwingscontour en het niet aangeven van ontwikkelingsruimte binnen BSD. Dit is slecht voor de ontwikkeling van de kleine kernen.

Antwoord: Zie thema 2

C-234 Adriaan van Erk groep

De AE-groep onderschrijft de zienswijze van de NEPROM. Zij heeft veel grondposities in de provincie met plannen in allerlei fasen van voorbereiding. Verzoek om deze plannen niet onmogelijk te maken en binnen BSD aan te geven. Het betreft de locaties (allemaal op bijlagen toegevoegd aan de zienswijze):

Bergambacht. Bergstoep
Bergambacht gebied achter Kadiik 4a
Bergambacht, De Nieuwe Wetering
Binnenmaas. Miinsheerenland
Binnenmaas, Route 29
Delfgauw. Noordeindseweg 38c en 40
Delfgauw, Noordeindseweg 48
Hellevoetsluis, Boomgaard
Nieuw Lekkerland, Oostzijde
Poortugaal
Sliedrecht. Parallelweg
Waddinxveen, Triangel

Antwoord: Zie thema 2

C-235 Koninklijk Nederlands Watersport Verbond (KNWV)

1 Watersport

De KNWV wijst er op dat Het recreatiebeleid en specifiek de watersport belangrijk is voor de economische ontwikkeling van de provincie. Een sector die behouden moet worden. Dit is van eminent belang van de uitstraling van Zuid-Holland, maar is ook van groot belang voor de nationale en internationale positionering van deze mooie provincie. De KNWV betreurt het daarom dat deze sector zo onderbelicht is in de visie.

Specifiek nog pleidooi om de nu aan de orde zijnde versobering van de bedieningstijden van de Haringvlietbrug niet door te laten gaan. Hierdoor ontstaat een feitelijke knip tussen enerzijds Haringvliet en anderzijds het Hollands Diep met de doorvaartroutes in zowel noordelijke richting (staande-mastroute) en de verbinding met de Deltawateren. Ook wijst de KNWV op de mogelijkheden die zouden kunnen ontstaan indien de provincie een actieve rol op zich neemt waar het gaat om een nieuwe (alternatieve) verbinding tussen het Haringvliet en de Grevelingen door de aanleg van het z.g. Halskanaal door Goeree-Overflakkee. Een dure nieuwe sluisverbinding tussen Grevelingen en de Noordzee wordt dan overbodig en u draagt bij aan een goede scheiding tussen beroeps- en recreatievaart op het Hollands Diep en het Volkerak.

Antwoord

Zie thema 13. Het versterken van de recreatieve netwerken, waaronder het routenetwerk voor varen, is één van de prioriteiten van het provinciale groenbeleid. De VRM regelt de ruimtelijke bescherming van het vaarnetwerk. Via het Uitvoeringsprogramma Groen stelt de provincie middelen beschikbaar voor het bewegwijzeren en het knelpuntvrij maken van het basistoervaartnet (BRTN).

Voor de bediening van de Haringvlietbrug is het rijk verantwoordelijk (Rijkswaterstaat, onderdeel van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu) verantwoordelijk.

C-236 I. Sentse namens Heineken

1. BSD

Het BSD contouren rond het industrieterrein Barre Polder (gemeente Zoeterwoude en Rijnwoude / Alphen) zijn gewijzigd ten opzichte van bestaande verordening. Er zijn vergunningen verleend voor uitbreidingen ten oosten van de huidige brouwerij. Dit betreft een opslagloods (voor de brouwerij zelf) en windturbines (door Delta). Deze vergunde en in 2014 te realiseren uitbreidingen zijn niet meegenomen in de vastgestelde contouren. Verzoek om deze contouren derhalve aan te passen, zodat deze vergunde activiteiten gerealiseerd kunnen worden.

Antwoord: Zie thema 2

C-237 ADCIM

1 Windenergie

ADCIM maakt bezwaar tegen het niet meenemen in de planMER van een op kaart aangegeven locatie waar zij een windpark willen oprichten.

Antwoord: Zie thema 8.

C-238 HISWA Vereniging

1 Sturingsfilosofie

In de visie wordt een meer rooskleurig beeld geschetst voor ruimte voor ontwikkelingen dan in de verordening en het Programma ruimte wordt waargemaakt. De HISWA acht het onderwerp recreatie en toerisme in de visie en het programma zwaar onderbelicht.

Antwoord: Zie thema 1

2 Recreatie en toerisme

In de stukken lijkt (water)recreatie en toerisme ondergeschikt te zijn aan natuur/landschap, greenports en landbouw, in elk geval wat betreft de concretisering. De ervaring leert dat uitbreidingsplannen van reguliere recreatieondernemers vaak door lange procedures gekenmerkt worden. De HISWA verzoekt met klem dat de ontheffingsmogelijkheden voor recreatieondernemers "snel en effectief" doorlopen kunnen worden. Bij de ambities is de aandacht voor de recreatie nog beperkter. Deze ambities richten zich hoofdzakelijk op de toeristisch recreatieve ontsluiting van de cultuurhistorische waarden en recreatieve verbindingen van stad/platteland en bos-en natuurgebieden. In een beperkt aantal gebieden reikt de ambitie verder dan dit en wordt een aantal zaken genoemd die ten goede komen aan de ontwikkelingsruimte van dag-, verblijfs- en/of waterrecreatie (jachthavens).

De provincie zet in op het realiseren en verbinden van recreatieve routestructuren, zowel op het land als op het water. Het blijft merkwaardig dat recreatieve mogelijkheden (rondvaren) maar zeer beperkt mogelijk is op de Zuid-Hollandse wateren. De HISWA vraagt dan ook expliciet om aandacht voor de BRTN en de bevaarbaarheid van de vaarwegen behouden zoals ze nu zijn en evt uitbreiden. De Staande Mast route, dwars door Zuid-Holland is een zeer belangrijke verbinding voor de Nederlandse watersport en moet zeker behouden blijven.

Antwoord

De provincie heeft wel degelijk ambities op het gebied van recreatie. Via het groenbeleid zetten wij vooral in op het versterken van het recreatieve routenetwerk voor wandelen, fietsen en varen. Via het Uitvoeringsprogramma Groen worden o.a. middelen beschikbaar gesteld voor het knelpuntvrij maken en bewegwijzeren van het BRTN. De VRM regelt de ruimtelijke bescherming van het recreatieve vaarnetwerk.

Via het impulsprogramma recreatie en toerisme ondersteunt en verbindt de provincie marktpartijen op het gebied van recreatie en toerisme en schept zij ruimte voor ontwikkeling. Het gaat om projecten in Katwijk, rond de Drechtsteden en om een netwerk van vaarroutes door Zuid-Holland.

3 Maatschappelijke tegenprestatie

De HISWA merkt op dat maatschappelijke tegenprestatie niet mag ontaarden in een kostenverhoging voor recreatieondernemers.

Antwoord: Zie thema 3 Ruimtelijke kwaliteit

4 Windenergie

De HISWA heeft grote bezwaren tegen de plannen voor de bouw van grootschalige windparken op het eiland Goeree Overflakkee. Een nadere afweging moet er ons inziens toe leiden dat de landschappelijke kwaliteiten en recreatieve mogelijkheden van het Grevelingenmeer minder worden belast.

Antwoord: zie thema 8.

C-239 Caravanstalling VAN RIJN v.o.f.

1 Beleid ten aanzien van caravanstallingen

In de zienswijze wordt aangegeven dat er in de stukken van de VRM totaal geen beleid is opgenomen voor het stallen van caravans en andere vergelijkbare objecten. In de provincie is er een grote behoefte aan dergelijke bedrijven. Voor bedrijven als deze is het moeilijk om ruimte op bedrijventerreinen te krijgen, onder andere omdat zij niet op de bracheringslijst voorkomen. Door het ontbreken van enig beleid wordt er nu gestald in oude loodsen en kassen die er eigenlijk niet voor bedoeld zijn. Verzoek om in de VRM een duidelijk beleid voor dit fenomeen op te nemen.

Antwoord

Voor caravanstalling is geen beleid nodig dat apart vermeldt dient te worden in de VRM. Ruimte op bedrijventerreinen is wel degelijk voor caravanstalling ter beschikking, daar dit gewoon een bedrijfsactiviteit betreft. Caravanstalling is geen vorm van perifere detailhandel en daarom bieden brancheringsregels geen uitkomst voor deze activiteit.

C-240 Vereniging Houdt Vlietrand Groen

Zienswijze gelijk aan C274; voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5.

C-241 C.F. Meerkerk, Ondernemerskring de Graafstroom

1 Sturingsfilosofie

De inhoud van de ontwerp-stukken staat vaak haaks op het rijksbeleid van decentralisaties. Het rijk voert een actief beleid van decentralisering. De visie hierachter is dat gemeenten, vanwege hun directe contact met 'het gebied', veel beter in staat zijn de juiste beleidskeuzes te maken. De provincie geeft in haar algemene beleid aan deze visie van decentralisering te ondersteunen. De nu voorliggende Visie 'ruimte en mobiliteit' is naar hun mening in strijd met dit uitgangspunt.

Antwoord: Zie thema 1

2 Detailhandel

Pleidooi voor het integraal heroverwegen van de visie op de detailhandel. De voorliggende visie op de detailhandel zet onnodig een extra slot op onze regio en staat haaks op datgene wat de provincie centraal heeft gezet in haar visie; de behoefte van de gebruikers. Het moet mogelijk blijven een detailhandelsonderneming te starten of uit te breiden in de regio. Het opnemen van een uitzonderingsbepaling voor uitbreiding van bestaande detailhandel in de categorie 'overige aankoopplaatsen' kan de ergste pijn verlichten. De gemeente zou bij een dergelijke uitzonderingsbepaling een integrale belangenafweging moeten maken.

Antwoord: Zie thema 4

C-242 E.P.A. Knook

1 Windenergie

Verzoek om het zoekgebied windenergie bij Distripark Doelwijk aan te passen c.q. de bestaande windturbinezone langs de A12 bij Distripark Doelwijk in oostelijke richting te vergroten zodanig dat perceel C1097 hierbinnen valt en als locatie voor windenergie kan gaan fungeren en daar een extra WT geplaatst kan worden.

Antwoord

Deze optie is eveneens door de gemeente Waddinxveen voorgesteld (zienswijze A-28). Indien zowel een clustering als lijnopstelling niet wordt uitgesloten ten behoeve van een enkele windmolen in de oksel van de Moordrechtboog dan is dat landschappelijk aanvaardbaar. De locatie windenergie zal in oostelijke richting worden uitgebreid. De eventuele extra turbine aan de oostkant van de bestaande turbines dient geen belemmering te vormen voor de realisatie en beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reeds geplande infrastructuur in Zuidplas Polder.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassen in kaart windenergie Verordening locatie Distripark Doelwijk in oostelijk richting

C-243 Delft Wind Power

1 Windenergie

Voorstel van DWP om in het gebied bij Technopolis langs de A13 een lijnopstelling voor de opwekking van windenergie op te nemen in de VRM en VR. Volgens DWP heeft de gemeente een positieve grondhouding t.o.v. dit projectvoorstel.

Antwoord

De locatie is landschappelijk aanvaardbaar en wordt opgenomen in de Verordening Ruimte. Een belangrijk aandachtspunt bij de ontwikkeling van deze locatie zijn de maximale bouwhoogtes die internationale luchtvaartregelgeving voorschrijft in verband met Rotterdam The Hague Airport (RTHA). De gemeente Delft heeft aangegeven geen bezwaren te hebben tegen de locatie.

Conclusie: Invoegen in Kaart verordening en tekst programma (belangrijk aandachtspunt bouwhoogtes RTHA)

C-244 Moordrechtse Milieuvereniging de Zuidplaspolder, Stichting Dorpsbelangen Zuidplas

1 De Zuidplaspolder terug naar het Groene Hart

De stichting geeft aan dat er de afgelopen 10 jaar niets meer van de verstedelijkingsplannen voor de Zuidplaspolder terecht is gekomen. De braakliggende gronden in de voormalige fusiegemeenten zijn niet eens te vermarkten. Voorstel om de verstedelijkingsplannen te verlaten en het gebied weer te bestemmen als groene ruimte met agrarisch gebied en natuur en weer op te nemen binnen het Groene Hart.

Antwoord

Zie thema 4, 5 en 11.2

2 Bouwen in risicogebieden

De stichting is van mening dat ten zuiden van de A20 afgezien moet worden van alle bouwplannen omdat die gebieden zijn aangewezen als risicogebieden voor wateroverlast en overstroming. Als voorbeeld van hoe het niet moet wordt de locatie Vijfackers-Noord genoemd. Ook ophogingen in het gebied moeten worden tegengegaan.

Antwoord

De normen voor het tegengaan van wateroverlast, gedifferentieerd naar de afzonderlijke gebruiksfuncties als stedelijk gebied, glastuinbouwgebied, weidegebied e.d. hebben wij vastgelegd in de waterverordening Zuid-Holland. Afhankelijk van de impact van de mogelijke schade zijn de normen voor stedelijke gebieden aanzienlijk strenger dan voor bijvoorbeeld weidegebieden. Het treffen van de nodige maatregelen om aan deze normen te kunnen voldoen en de handhaving hiervan is een verantwoordelijkheid van de waterschappen. In uitzonderingsgevallen kan van deze normstelling afgeweken worden. Voorwaarde daarbij is dat het waterschap

een gebiedsproces heeft doorlopen waarbij publieke en private belanghebbenden zijn betrokken. Uit een dergelijk gebiedsproces moet duidelijk worden waarom de generieke normen voor de betreffende gebruiksfuncties in een bepaald gebied niet gehaald zouden kunnen worden om bijvoorbeeld technische en/of financiële redenen. Dit vraagt ook om een zorgvuldig communicatietraject van het waterschap. Op voorstel van het waterschap zouden Provinciale Staten vervolgens in uitzonderingsgevallen de normen voor een dergelijk gebied kunnen wijzigen.

3 *Groene contouren*

Voorstel om Natura2000- en belangrijke weidevogelgebieden te voorzien van een groene contour. Het alleen benoemen als groene ruimte is onvoldoende en ook de Flora en Faunawet biedt onvoldoende bescherming. Speciale aandacht gevraagd voor de veenweidegebieden in het gebied met een speciale functie voor vleermuizen.

Antwoord

Natura2000 gebieden en belangrijke weidevogelgebieden genieten meer bescherming dan alleen een groene ruimte aanduiding. Natura2000-gebieden hebben een eigen (rijks)beschermingsregime. In combinatie met het gegeven dat het merendeel van de Natura2000-gebieden ook deel uitmaakt van de EHS, betekent dit bovendien bescherming via de Verordening Ruimte (beschermingscategorie 1, art. 2.2.5). Belangrijke weidevogelgebieden vallen binnen het handelingskader ruimtelijke kwaliteit in categorie 2 en vallen bovendien onder de compensatieregeling NLR.

C-245 Stichting Rhijnenburgermolen; D.H. Kuijper

Zienswijze gelijk aan C-284, zie aldaar en beantwoording thema 12

C-246 J. du Pré,

1 *Vaarroute en Zoetwatervoorziening*

In de visie is in de Krimpenerwaard een zoekgebied opgenomen voor een extra aanvoerroute voor zoetwater. Verzoek om deze zoetwaterdoorvoer multifunctioneel aan te leggen. In de studie naar deze zoetwaterdoorvoer is reeds sprake van een mogelijke combinatie met vismigratie. De zoetwaterdoorvoer biedt echter bijzondere mogelijkheden om het varen in de Krimpenerwaard verder uit te breiden zodat via de Stolwijkersluis ook het zuidelijke deel van de Krimpenerwaard bereikt kan worden.

Antwoord

De extra aanvoerroute voor zoet water zijn als zoekgebied opgenomen in de VRM omdat deze op dit moment nog in onderzoek zijn. Dit onderzoek houdt in dat nog een keuze moet worden gemaakt tussen verschillende routes, als mede onderzoek naar de capaciteit van de aanvoerroute. Pas bij de uitvoering kan worden gekeken naar combinatiemogelijkheden met andere functies. De uitvoering van de aanvoerroutes zal niet door de provincie plaatsvinden.

C-247 Fam Knipscheer

1 *Bedrijventerrein Ambachtsezoom*

De noodzaak van de realisatie van het bedrijventerrein Ambachtsezoom is niet aangetoond, onzeker en financieel onverantwoord. In de omgeving staan zeer veel bedrijfspanden te koop/te huur en bedrijfskavels liggen al jaren braak. Het aanbod op bestaande bedrijfsterreinen dient beter te worden benut en ook dient er te worden ingezet op herstructurering van bestaande terreinen. Eventuele bovenregionale vraag kan in de toekomst ook worden opgevangen in de Hoeksche Waard waar volgens de tabellen een enorm overschot te zien is.

Gezien het bovenstaande zijn wij van mening dat het bedrijventerrein Ambachtsezoom te Hendrik-Ido-Ambacht niet gerealiseerd dient te worden en vragen u het plan te verwijderen uit de visie.

Antwoord

Ambachtsezoom is een mogelijkheid die per 1 januari 2014 in de Provinciale Structuurvisie 2012 (vastgesteld PS januari 2013) is gereserveerd maar nog niet in een (ontwerp)bestemmingsplan is opgenomen. Dit staat bekend als zacht aanbod en kan in de regio Drechtsteden in de periode tot 2030 worden ingezet als de actuele behoefte is aangetoond (Ladder voor Duurzame Verstedelijking). Het terrein blijft als ruimtelijke reservering opgenomen in het Programma ruimte.

C-248 Bewonerskring Park Leeuwenbergh

Ondersteuning van de zienswijze van Vereniging Houdt Vlietrand Groen (C-274) Voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5.

C-249 Stichting Natuurlijk Grasweggebied

Zienswijze gelijk aan C288, zie aldaar

C-250 A. Vermeulen en K. Lovett

Zienswijze gelijk aan C-294; voor samenvatting en beantwoording zie thema 10.5

C-251 Platform "Duurzaam kan zoveel beter"

Mede namens

- 1 drs. T.R. Holwerda
- 2 drs. H.J.A. Hendriks
- 3 Deze zienswijze wordt mede ingediend namens:
- 4 Bewonersvereniging Oude Leede
- 5 Bewoners Laakweg Nootdorp Bewonersvereniging Delfgauw
- 6 KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging) afdeling Delfland
- 7 De Vogelwacht Delft en Omstreken

1 Windenergie

- 1.1 Voor de extra ruimte die geboden wordt voor de plaatsing van windturbines in het bestaand stads- en dorpsgebied en de glastuingebieden van Oost- en Westland is de voorgestelde grenswaarde van 500kW niet juist maar moet een ruimtelijke dimensionering worden gebruikt van maximale tiphoogte. Voorstel: maximaal 15-20 meter tiphoogte.
- 1.2 Ook wordt voorgesteld dat gebieden die om hun specifieke waarden worden gevrijwaard van plaatsing van windturbines dan ook echt worden gevrijwaard door vast te stellen dat windturbines minimaal vijf keer hun tiphoogte van de grens van dergelijke gebieden verwijderd moeten blijven.

Antwoord

- 1.1 Zie themabeantwoording 8.
- 1.2 De provincie heeft locaties voor windenergie opgenomen in de Verordening Ruimte. Buiten de opgenomen locaties mogen geen grotere windturbines bestemd worden. Zie verder thema 8.

C-252 Dierenbescherming

1 Mega- en etagestallen

De dierenbescherming mist een in de Ontwerpvisie en –verordening een norm over aantallen dieren per bedrijf en een verbod op etagestallen. In haar visie zou de provincie hier ook kaders voor moeten stellen. Een bouwblok van 2 hectare kan immers ook worden gebruikt voor een mega- en/of etagestal. Dergelijke stallen zijn maatschappelijk ongewenst en passen niet in het beeld van Zuid-Holland.

Antwoord: Zie thema 7 Landbouw

2 *begrippen*

De begrippen 'dierenwelzijn', 'extensivering' en 'verduurzaming' zijn niet nader uitgewerkt of gespecificeerd. De provincie zou dit wel moeten doen om duidelijkheid te creëren in haar beleid.

Antwoord

Ons ruimtelijk beleid is gericht op de omvang van de bouwpercelen waarmee er ook een beperking is voor megastallen. Wij verwachten dat door veranderende wet- en regelgeving, door ontwikkelingen in de agrarische sector en door veranderende vraag van consument en retailpartijen de ontwikkeling naar duurzaamheid zich gestaag doorzet. Er is onzes inziens geen aanleiding om in aanvulling op de verschillende beschikbare duurzaamheidslabels een provinciale periodieke duurzaamheidstoets te ontwikkelen.

3 *Melkveehouderij*

De Dierenbescherming vindt het onbegrijpelijk dat juist de provincie Zuid-Holland geen specifiek beleid ten aanzien van de melkveehouderij heeft opgenomen. Met name vanaf 2015, als het melkquotum verdwijnt, zal de melkveehouderij naar verwachting in schaal vergroten en intensiveren. Het gaat om de volgende aandachtspunten.

- Grondgebondenheid is van belang in de melkveehouderij waarbij ook sprake moet zijn van weidegang
- Vermijd megastallen want binnen een bouwblok van 2 ha is ook een megastal of een etagestal mogelijk.
- Permanent opstallen is slecht voor het dierenwelzijn
- Megamelkveestallen zijn een gevaar voor de dieren en volksgezondheid
- Megamelkveestallen zijn economisch riskant

Antwoord: zie thema 7 Landbouw

4 *Verbreding agrarische bedrijven*

Verbreding mag in principe geen verbreding naar andere veehouderijtakken zijn.

Antwoord: Zie thema 7 Landbouw

C-253 J. van Kranenburg

Alleen zienswijze formulier, geen tekst

C-254 Stichting Swaneblake

1 *Windenergie*

Realisatie van windturbines op de locatie Piershil-Spui staat op gespannen voet met realisatie van het Plan Swaneblake

Antwoord

De locatie windenergie aan het Spui staat al jaren opgenomen in het provinciaal windenergiebeleid. De gemeente heeft in 2013 besloten mee te werken aan de locatie. Daartoe hebben Gedeputeerde Staten in maart 2014 besloten een overeenkomst met de gemeente Korendijk aan te willen gaan om de bevoegdheden van Gedeputeerde Staten inzake de omgevingsvergunning over te dragen aan de gemeente. De provincie gaat er van uit dat op de locatie ten minste 15 MW kan worden gerealiseerd.

C-255 JMP van Diemen-van der Laan

1 *Veenderveld 2*

Bezwaar tegen de aanwijzing van Veenderveld 2 als bedrijventerrein. Het is geen echt alternatief voor de Oostvlietpolder. Op andere terreinen zoals de Lasso is nog ruimte. Bezwaar tegen de mogelijkheid voor HMC-bedrijven alsmede tegen de inbreuk op het Groene Hart en het teloorgaan van belangrijk weidevogelgebied zonder deugdelijke compensatie.

Antwoord: Zie thema 10.3 Veenderveld 2

C-256 Windpark De Plaet BV

1 Windenergie

De planMER bevat volgens de indiener van de zienswijze onjuistheden over de plaatsingslocatie Piet de Wit. Dit moet worden gecorrigeerd, want er zijn meer gevolgen voor woonkernen en recreatiewoningen in de buurt. De locatie Piet de Wit zal kleiner moeten worden.

Antwoord

Wij hebben geconstateerd dat de door de indiener van de zienswijze genoemde aspecten inderdaad verkeerd staan opgenomen in de planMER Windenergie Goeree-Overflakkee. Echter, de gewijzigde scores leiden niet tot een andere conclusie over de geschiktheid van de plaatsingsgebieden in de planMER. Zie hiervoor de aanvullende notitie die als bijlage 5.4 bij deze Nota van Beantwoording is gevoegd. Inzake de door de indiener van de zienswijze genoemde autonome ontwikkelingen bij de locatie Piet de Wit constateren wij dat ten noordoosten van de locatie een camping is bestemd. Zie verder thema 8.

C-257 Algemene Vereniging voor Natuurbescherming (AVN)

1 *Handelingskader ruimtelijke kwaliteit, twijfels bij haalbaarheid*

De consequente toepassing van het Handelingskader ruimtelijke kwaliteit is noodzakelijk om het gewenste beleid waar te maken. Het handelingskader stelt dat in de gebieden met een beschermingscategorie inpassing of (buiten de EHS en Natura 2000) aanpassing mogelijk is ten behoeve van ruimtelijke (lees: economische) ontwikkeling. Daarnaast staat de visie "compensatie en maatschappelijke tegenprestatie" toe bij de aantasting van natuur- en landschappelijke waarden. Compensatie en maatschappelijke tegenprestatie zullen onvermijdelijk leiden tot een vermindering van de ruimtelijke kwaliteit.

Antwoord: Zie thema 3

2 *Bezwaar tegen ruimtelijke reserveringen voor infra*

Bezwaar de reservering van ruimte voor de infrastructurele projecten: de Blankenburg verbinding, de Rijnland Route en de Internationale Ring Den Haag, die alle zullen leiden tot aantasting van natuur- en landschappelijke waarden (want transformatie, en geen in- of aanpassing) in gebieden met een beschermingscategorie. Met andere woorden, de Provincie maakt voor zichzelf en het rijk een uitzondering op de voorgestelde visie en biedt ook geen compensatie of maatschappelijke tegenprestatie aan (als dat al zou kunnen).

Antwoord

Ruimtelijke reserveringen in de visie Ruimte en Mobiliteit hebben als doel dat het aanleggen van mogelijke toekomstige verbindingen of verbredingen van bestaande verbindingen niet worden belemmerd. In het zoekgebied voor deze ruimtelijke reservering mag de bestemming niet worden gewijzigd in een bestemming (zoals woningbouw of natuurgebied) die het realiseren van infrastructuur bemoeilijkt of daar zelfs strijdig mee is. Een ruimtelijke reservering doet geen uitspraak over de vorm en inpassing van deze infrastructuur. Met uw laatste stelling is de provincie Zuid-Holland het niet eens. Bij de inpassing van nieuwe danwel uit te breiden infrastructuur hanteert de provincie de Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Deze beleidsregel beschrijft de manier waarop de provincie de compensatie aanpakt.

3 *Overige punten*

De AVN kan zich voor het overgrote deel van het beleid dat betrekking heeft op hun interesse goed vinden. Zij waarschuwt op een aantal punten dat de provincie ook echt moet toezien dat haar beleid correct wordt doorgevoerd.

Antwoord

Hier is met genoeg en interesse kennis van genomen

C-258 W. van der Wal

1 *Detailhandel*

De heer van der Wal is eigenaar van een supermarkt in Molenaarsgraaf. De keten waarvoor hij werkt is overgenomen door een andere keten en dat leidt tot de noodzaak om zijn bedrijf uit te breiden. Hij vreest dat dat nu niet meer kan. Verzoek dan ook om dat beleid te wijzigen.

Antwoord: zie thema 4 Detailhandel

C-259 Rombou namens A.J.A. Monhemius.

1 *Glas voor glasregeling*

De provincie vergeet in artikel 2.2.2, lid 2 de ondersteunende glaslocaties te noemen. Ook bedrijven met een dergelijke bestemming hebben te maken met een maximum aan glas, te weten 5.000 m².

Het doel van de 'glas voor glas' regeling is de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Door de concentratie van glas van meerdere locaties op één locatie kan een belangrijke bijdrage worden geleverd aan de doelstelling van de provincie om te komen tot de sanering van verspreid liggend glas. Of het glas van de verschillende locaties wordt geconcentreerd op een volwaardig boom- en sierteeltbedrijf of een bedrijf met ondersteunend glas is dan niet van belang. De heer Monhemius vraagt aan de provincie om te bevestigen dat de 'glas voor glas' regeling ook van toepassing is op de uitbreiding van ondersteunende glaslocaties en om in de uitleg van de regeling ook de mogelijkheid te noemen dat de regeling toepasbaar is op onder andere het vergroten van het areaal aan ondersteunend glas.

Antwoord

De provincie heeft gebieden aangewezen voor glastuinbouw, boom- en sierteelt en bollenteelt. Binnen het glastuinbouwgebied gelden geen beperken voor de omvang van kassen. Binnen het boom- en sierteeltgebied en binnen het bollenteeltgebied worden mogelijkheden geboden voor ondersteunend glas. Buiten deze gebieden is alleen ruimte voor glas bij bestaande glastuinbouwbedrijven en bij bestaande boom- en sierteeltbedrijven. Het gaat om respectievelijk 2 ha glas en 300 m² glas. Vergroting hiervan is alleen mogelijk met toepassing van de zogenoemde regeling 'glas voor glas'. Dit houdt in dat elders glas gesaneerd moet worden. Het provinciaal beleid kent geen categorie ondersteunende glaslocaties, anders dan hierboven beschreven. Het is derhalve ook niet aan de orde om deze categorie op te nemen in de regeling 'glas voor glas'.

C-260 J.de Jonge

1 *Bebouwingscontouren - BSD*

De indiener van de zienswijze heeft bouwplannen op gronden die binnen de bebouwingscontouren lagen en nu niet zijn aangegeven als BSD. Verzoek of en hoe hij zijn bouwplannen kan voortzetten.

Antwoord

Thema 2 geeft een algemene beschouwing over het vervallen van bebouwingscontouren, de ladder voor duurzame verstedelijking en het begrip BSD. Voor uw plannen betekent dit het volgende.

Het is primair aan de gemeente om te bepalen of u uw bouwplan kunt voortzetten. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan voor een stedelijke ontwikkeling moet de gemeente op grond van het Besluit Ruimtelijke Ordening aantonen dat het plan voorziet in een behoefte en dat niet binnen BSD kan worden voorzien in die behoefte.

C-261 Westelijke Land- en Tuinbouw Makelaars (WLTM)

1 *Saneringsregeling boom- en sierteeltbedrijven*

Graag ontvangt de WLTM de bevestiging dat de saneringsregeling van boom- en sierteeltpercelen buiten het concentratiegebied onverkort van kracht blijft als de Verordening ruimte 2014 van kracht wordt. De WLTM pleit ervoor om zowel in de regels als in de toelichting van de Verordening ruimte 2014 de saneringsregeling van boom- en sierteeltpercelen op te nemen.

Antwoord

De regeling 'ruimte voor ruimte' is in de ontwerpverordening niet meer als zodanig opgenomen, maar is opgegaan in de regeling voor ruimtelijke kwaliteit (artikel 2.2.1 van de verordening). Toepassing blijft daarmee wel mogelijk. Zie verder thema 3. Ruimtelijke kwaliteit

C-262 mr. L.V.J.M. Rolf

1 *Vraagtekens bij de nieuwe locatie glastuinbouw Nieuw Amstel Oost*

Dhr. Rolf acht het te vroeg om deze locatie al kan opnemen binnen het beleid. Hij acht dit voorbarig gezien de mogelijkheden die er al zijn binnen de gemeente Nieuwkoop en het onderzoek naar de vraag en het aanbod binnen de greenport Aalsmeer (gemeenten en provincie Noord-Holland) nog niet is afgerond. Vragen daarbij zijn:

- Wie is de opdrachtgever van dit onderzoek
- Op welke wijze participeert de provincie ZH in dit onderzoek
- wanneer komen de onderzoeksresultaten
- Wordt er naar kwalitatieve aspecten/mogelijkheden gekeken
- Wordt er rekening gehouden met de productiviteitsgroei binnen de glastuinbouw
- Welke strategische reactie wordt er bedoeld

Antwoord

Het vraag- en aanbod onderzoek Greenport Aalsmeer wordt uitgevoerd in opdracht van de Stichting Greenport Aalsmeer. De provincie Zuid-Holland participeert niet in het onderzoek maar is op de hoogte van de vorderingen. Volgens de planning zijn de onderzoeksresultaten in het najaar van 2014 beschikbaar. Er wordt in het onderzoek naar kwalitatieve aspecten en er wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van de groei van de productiviteit. De provincie Zuid-Holland zal een strategische reactie geven op de resultaten van het onderzoek, waarin de provincie duidelijk zal maken welke doorwerking de resultaten zullen hebben voor de in Zuid-Holland gelegen glastuinbouwgebieden die onderdeel uitmaken van de Greenport Aalsmeer.

C-263 ProOost namens kwekers Chrysantenweg (Bleiswijk)

1 *Bedrijventerrein langs de Chrysantenweg*

De vereniging van kwekers ondersteunt de aanduiding bedrijventerrein langs de Chrysantenweg. Als vereniging streven zij naar een duurzame ontwikkeling van het gebied en zien daar mogelijkheden voor agro-gerelateerde bedrijvigheid.

Antwoord

Van uw ondersteuning is met genoegen kennisgenomen.

C-264 Progressief Nieuwkoop; B. Dors

1 *Bebouwingscontouren-BSD*

Bezwaar tegen het opheffen van de bebouwingscontouren omdat daarmee alle ontwikkelingsmogelijkheden voor de kleine kernen van Nieuwkoop op slot komen te staan. Begrip voor het tegengaan van ongebreidelde groei maar er moet toch wat mogelijk zijn.

Antwoord: Zie thema 2

C-265 D.J. Hoogstad

1 *Gebied ten oosten van de Molendijk in Rhoon-Noord*

Bezwaar tegen de VRM waardoor de ontwikkeling van het plan van groenontwikkeling met enige woonbebouwing onmogelijk wordt gemaakt. Dit plan is door de gemeenteraad van Albrandswaard aanvaard.

Antwoord

Uit uw zienswijze valt niet op te maken dat de VRM het plan onmogelijk maakt. Door het vervallen van de rode contouren is woningbouw mogelijk, mits dit voldoet aan artikel 2.1.1 Verordening ruimte en mits de kaarten van de verordening geen aanduiding bevatten die woningbouw ter plekke onmogelijk maakt. Zie daarvoor ook thema 2.

C-266 M.Fennis

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-267 R. van Leijden

Zienswijze gelijk aan C-37, zie aldaar.

C-268 Vos en de Lange advocaten

Zienswijze gelijk aan C-191 zie aldaar

C-269 Dorpsdijk; ontwikkel- en beheersmaatschappij

1 *BSD*

Verzoek de definitie van BSD zodanig aan te passen in de verordening en aan te geven op de kaarten

Antwoord: Zie thema 2

2 *Woningbouwlocaties buiten het BSD*

De VRM maakt de ontwikkeling van bestaande plannen moeilijk en zadelt die op met nieuwe vereisten hetgeen tot verhoging van de kosten leidt. Laat de afweging over aan de gemeente.

Antwoord: Zie thema 2

3 *Maatschappelijke tegenprestatie*

De beschrijving van deze maatregel is onduidelijk en de uitvoering ervan kan beter worden overgelaten aan de gemeente.

Antwoord: Zie thema 3

4 *Topmilieu's wonen*

Onderschrijving van dit beleid. Verzoek om ook binnen Albrandswaard deze ontwikkeling mogelijk te maken. Het gaat om de projecten; Albrandswaard-Noord, Polder Albrandswaard, Buytenland van Rhoon, Rivieroevers Albrandswaard en Rand van Rhoon.

Antwoord: Zie thema 5

C-270 M. van Vuren

1 Noordelijke zone net naast de Betuwelijn, ter hoogte van Sliedrecht en Papendrecht

Graag verduidelijking geven over de noordelijke zone net naast de Betuwelijn, ter hoogte van Sliedrecht en Papendrecht. Op veel bijlagen bij de ontwerp Visie ruimte en mobiliteit is deze zone wit gelaten en het is dus niet duidelijk welke mogelijkheden hier zijn.

Antwoord

Reclamant maakt niet duidelijk op welke kaarten hij doelt. Overigens zijn veel kaarten in de ontwerpen thematisch gericht.

Voor de zone ten noorden van de A15 en de Betuweroute is door de Stuurgroep Transformatievisie Merwedezone een Transformatievisie opgesteld. Deze is ons per brief van juli 2009 aangeboden. Bij brief van 19 november 2009 hebben wij op de Transformatievisie gereageerd en bij enkele onderwerpen uit de visie kanttekeningen geplaatst. De verdere uitwerking van de visie ligt nu in handen van de regio.

2 Windenergie

Verzoek de randzone ten noorden van de Betuwelijn ter hoogte van Sliedrecht en Papendrecht weer als zoekgebied voor de realisering van Windenergie op te nemen (locaties 47-2 en 47-3 uit de nota Wervelender) . De omstandigheden zijn hetzelfde als bij locatie 47-7 uit Wervelender die wel is gerealiseerd. Hiermee kan de plaatsing van windmolens in of zeer nabij bewonersconcentraties zoals in Nieuwland Alblasserdam (47-1) en het Oosteind in Papendrecht (47-4) voorkomen worden.

Antwoord

De door de indiener van de zienswijze genoemde locaties zijn onderdeel geweest van het onderzoek Windenergie en Nationale Landschappen, dat in 2011 in opdracht van de provincie Zuid-Holland is uitgevoerd door H+N+S Landschapsarchitecten. Mede op basis van dit onderzoek hebben Provinciale Staten in april 2012 besloten welke locaties windenergie aan de randen van de Nationale Landschappen landschappelijk aanvaardbaar waren en welke niet. De door de indiener van de zienswijze genoemde locaties zijn destijds door Provinciale Staten geschrapt uit het Provinciaal windenergiebeleid. De locaties zijn daarom niet opgenomen in de Verordening Ruimte.

3 Verzoek om bouwmogelijkheden voor een agrarisch bedrijf

Indiener verzoekt de provincie planologische ruimte te scheppen om ontwikkeling van het bedrijf wel mogelijk te maken, in ieder geval voor koeling en werktuigenopslag. Op dit moment knellen de regels en kaders van de overheid nodeloos.

Antwoord

In de ontwerpverordening ruimte wordt in artikel 2.2.2 aangegeven onder welke voorwaarden (nieuwe) agrarische bedrijven kunnen worden gevestigd of uitgebreid. Gemeenten kunnen, indien aan (onder andere) deze voorwaarden is voldaan, medewerken aan de vestiging van een volwaardig agrarisch bedrijf. Zij zijn hier echter niet toe verplicht. Plaatselijke omstandigheden, dan wel kwetsbaarheid van het landschap of andere omstandigheden uit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit, kunnen aanleiding zijn om in een concreet geval wel of geen medewerking te verlenen. Hier ligt ook een relatie met het bepaalde in artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening.

4 Transformatievisie Merwedezone

Verzoek om mogelijkheden voor nieuwe activiteiten, in de geest van de Transformatievisie Merwedezone, aan de Ontwerp Visie ruimte en mobiliteit toe te voegen. Verwezen wordt naar eerder ingediende zienswijzen.

Antwoord: Zie thema 9 transformatiegebieden en voor wat betreft de Merwedezone het antwoord onder 1

C-271 Janzing, Brink, Schipperus namens Klokbeheer BV

1 Bedrijventerreinen en detailhandel

De indiener van de zienswijze acht de VRM te beperkend en te sterk regulerend voor ontwikkelaars en bestaande bedrijvigheid. Er kan ook meer aan de gemeente worden overgelaten. Kanttekeningen bij het beleid ten aanzien van detailhandel waaronder internet-afhaalpunten.

Antwoord

De PDV-locatie in Gorinchem is gelegen op Spijksepoort en niet op bedrijventerreinen Oost I en II. Dit wordt aangepast.

Conclusie

De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

C-272 Stichting Urbanisator Plaspoelpolder

1 Bedrijventerrein Plaspoelpolder

De stichting onderschrijft het verzoek van de gemeente Rijswijk, om de Plaspoelpolder op te nemen als Transformatiegebied, volledig. Er is sprake van leegstand in de kantorensector en daar moet wat in veranderen. Het beleid in de VRM geeft onvoldoende inzicht hoe de gewenste transformatie tot andere functies tot stand kan worden gebracht.

Antwoord: Zie thema 9 Transformatiegebieden

C-273 P. Diepenhorst en J. van Bergen; “Stadsoverleg” Stad aan ‘t Haringvliet

1 Windenergie

Bezwaar tegen de windenergielocaties bij Stad aan ‘t Haringvliet

Stadsoverleg vindt dat de woon- en leefkwaliteit van mens, flora en fauna door dit plan onomkeerbaar wordt geschaad. Bezwaar op grond van landschap, gezondheid, belasting op ontwikkelingen etc. J.D. van der Zwan. De voorkeur gaat uit naar plaatsing van windturbines op de alternatieve locaties op Goeree-Overflakkee en het (deels) ombuigen van windenergie naar andere vormen van duurzame energie.

- Plaatsing van windturbines in de ‘Anne Wilhelminapolder’ en het kustgebied tussen Herkingen en Melissant (gebied Roxenisse) heeft veel minder nadelen dan in het gebied ‘Polder Oude Stad’. De ‘Anne Wilhelminapolder’ is echter geen voorkeursalternatief (VKA) om onbegrijpelijke redenen.
- Het is opmerkelijk dat er nergens op de Kop van Goeree-Overflakkee geschikte plaatsen zijn. De planMer geeft niet aan wat de verschillen zijn tussen de natuur en recreatiegebieden op de Kop van het eiland en die van de ‘Oude Stadse Polder’ met het Natura2000 en stiltegebied nabij Stad aan ‘t Haringvliet. Wij kunnen niet begrijpen waarop die afweging is gebaseerd en hoe die zich verhoudt tot de keuze om wel over te kunnen gaan tot plaatsing in andere, misschien wel meer kwetsbare gebieden.
- Andere vormen van duurzame energie lijken uit recent onderzoek beter geschikt te zijn.
- Het kopen van meer duurzame energie uit buurlanden kan een goedkoper alternatief zijn.

Antwoord

Inzake o.m. de nut en noodzaak van windenergie en windenergie op Goeree-Overflakkee, zie de themabeantwoording 8.

Het bevoegd gezag voor de partiële herziening van de Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee is de gemeenteraad van Goeree-Overflakkee. Gelet op de Elektriciteitswet heeft de gemeente de bevoegdheid voor de omgevingsvergunning als het gaat om windenergieprojecten tot 5 MW. Voor windenergieprojecten tussen de 5 en 100 MW zijn Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland bevoegd gezag en voor projecten groter dan 100 MW het rijk voor de coördinatie van de vergunningen en het inpassingsplan.

In de planMER Windenergie op Goeree-Overflakkee is de referentiesituatie van de afzonderlijke plaatsingsgebieden beschreven: de huidige situatie en relevante autonome ontwikkelingen. Een autonome ontwikkeling is een ontwikkeling binnen een plaatsingsgebied waarover een besluit is genomen en die gevolgen heeft voor het plaatsingsgebied: een verandering, die zich in het milieu zal voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd.

De provincie Zuid-Holland stelt geen hoogte beperkingen aan de te realiseren windturbines in de aangewezen locaties windenergie.

Bij de vaststelling van de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de doelstellingen voor recreatie en toerisme. Afstemming met het IRP Goeree-Overflakkee heeft regelmatig plaatsgevonden en ook de kop van het eiland is vanwege o.m. recreatieve waarden gevrijwaard van windenergie. Het gebiedsprofiel Goeree-Overflakkee houdt ook rekening met de komst van windturbines. Zo staat hierin benoemd: 'op de randen van het eiland staat momenteel een aantal windturbines in lijnopstelling. In de toekomst zal de vraag naar duurzame energiebronnen en daarmee de opgave voor de plaatsing van windturbines sterk toenemen. Het accent van nieuwe opstellingen ligt bij de rand en de entrees van het eiland. Op die manier dragen de turbines bij aan de oriëntatie op het eiland en zij passen bij de schaal van de grote deltawateren en de heldere grens tussen land en water'.

In de planMER zijn de effecten op het vliegverkeer en de radar meegenomen. Op pagina 59-60 van de planMER wordt o.m. aangegeven dat voor Goeree-Overflakkee geen bouwhoogtebeperkingen gelden voor het vliegverkeer. Wel dient in de vervolgfase een toetsing plaats te vinden door TNO/ministerie van Defensie op radarverstoring voor individuele projecten.

C-274 J.D. van der Zwan

Voor de samenvatting en de beantwoording zie thema 10.5.

C-275 Prisma Bleiswijk Beheer BV

1 Perifere detailhandel

Op het Prisma bedrijvenpark is zo'n 40 hectare aan bedrijventerrein uitgegeven. Op het overige, nog uit te geven terrein wenst Prisma detailhandel te realiseren. Verzoek om behoud van perifere detailhandel op het Prisma bedrijvenpark.

Antwoord: Zie thema 10.6 Bleizo

2 Functiemenging

Prisma maakt dan ook nadrukkelijk bezwaar tegen de mogelijkheid van het toelaten van niet-agrogeïeërde bedrijven op de locaties Hoefweg- Zuid, Glasparel en Knibbelweg-Oost. Functiemenging kan de daar gewenste vestiging van agro-gerelateerde bedrijvigheid beperken terwijl dit gebied door de ligging nabij de Veiling Flora daar zo ideaal voor gesitueerd is.

Antwoord

De specifieke regels voor de Glasparel en Knibbelweg Oost zijn voortzetting van bestaand beleid. Hoefweg-Zuid is niet specifiek bestemd voor agrogeïeërde bedrijvigheid.

3 *Buisleidingen*

Prisma verzoekt GS dan ook om de ligging van de reserveringsstrook Rijnmond-IJmond voor buisleidingen in de voorgiggende Visie voor Zuid-Holland in overeenstemming te brengen met de Structuurvisie zoals deze is vastgesteld door de Minister.

Antwoord

De kaarten in de VRM zullen in overeenstemming worden gebracht met de Structuurvisie Buisleidingen van het Rijk

Conclusie De zienswijze leidt tot aanpassing van de kaarten.

C-276 Projectbureau Buis-"Pomona" B.V. namens Van der Lek Holding B.V.

1 *Transformatiegebieden glastuinbouw Nieuwkoop e.o.*

Van der Lek Holding B.V. heeft reeds in het verleden (ca. 2003) te kennen gegeven gebruik te willen maken van de zogenaamde regeling 'ruimte voor ruimte' voor de sanering van de verouderde kassen ter plaatse, en vervolgens de mogelijkheid tot bouw van 2 compensatiewoningen.

De gemeente Nieuwkoop heeft meerdere malen aangegeven positief te staan ten opzichte van deze plannen. Echter doordat in provinciaal beleid in de VRM de betreffende locatie als glastuinbouwgebied is aangeduid is dit helaas niet mogelijk. Gezien de ongeschiktheid van het gebied voor volwaardige glastuinbouw en de afname aan behoefte aan benodigd glasareaal verzoeken wij u de aanduiding concentratiegebied voor glastuinbouw ter plaatse van de locatie Westkanaalweg nr. 50 en omgeving te laten vervallen.

Antwoord: Zie thema 9 transformatiegebieden.

C-277 C. Modderkolk

Zienswijze gelijk aan C-260; zie aldaar

C-278 A.H. van der Ploeg

Zienswijze gelijk aan C-37; zie aldaar

C-279 Parnassia groep

1 *Bavo-terrein in Noordwijkerhout*

Parnassia verzoekt om de voorgenomen herontwikkeling van het terrein met begeleid wonen mogelijk te maken. Op basis van vigerend provinciaal ruimtelijk beleid zijn die ontwikkelingen reeds begonnen. De locatie heeft tot nu toe binnen de bebouwingscontour gelegen en valt nu buiten het BSD. Verzoek om de ook door de gemeente gewenste ontwikkelingen in de VRM mogelijk te maken. De voorliggende visie is te sterk gericht op plancapaciteit en woningbouwaantallen.

Antwoord: Zie thema 2 en 5

C-280 Kroon en de Koning

1 *Bebouwingscontouren - BSD*

Bezwaar tegen de nieuwe methodiek van BSD; een aantal locaties van de indiener van de zienswijze valt nu buiten het BSD. Deze locaties lagen eerst binnen de contour en daar zijn al afspraken over gemaakt. Het betreft

- 1 De Molenpolder in Oude-Tonge
- 2 Lesje, Zandweg in Achthuizen

- 3 De Lucard in Nieuwe-Tonge
- 4 Zuidelijke Randweg in Middelharnis
- 5 De Drenkeling in Rockanje

Verzoek de regelgeving in de verordening hier op aan te passen.

Antwoord: Zie thema 2

- 2 *Anticipeergebieden*

Verzoek om Goeree Overflakkee niet als zodanig aan te geven

Antwoord: Zie thema 5

C-281 Stad Totaal B.V.

- 1 *Bouwmogelijkheden*

Verzoek om de VRM aan te passen en reeds bestemde gronden op te nemen binnen het BSD. De bijbehorende kaart bij paragraaf 2.2.1 s.v.p. duidelijker maken. Verder verzoek om rekening te houden met de rechtsgeldigheid van nog niet uitgevoerde plannen.

Antwoord: Zie thema 2

C-282 Het Industrieschap "Plaspoelpolder" (IPP)

- 1 *Transformatiegebied*

Het huidige gebied van de Plaspoelpolder is toe aan herstructurering. Het industrieschap verzoekt om aan dit gebied net als aan de Binckhorst in Den Haag de aanduiding transformatiegebied van bovenregionaal belang toe te kennen. Met deze aanduiding kan het IPP verder met initiatieven.

Antwoord

Gelet op de schaal van het gebied, de omvang van de kantorenproblematiek, maar ook op de verscheidenheid van soorten bedrijven en kantoren kan in beginsel worden meegewerkt aan geleidelijke/gedeeltelijke transformatie, onder de voorwaarde dat daarbij via maatwerk per deellocatie de verdere mogelijkheden zullen moeten worden bekeken. Dit betekent in die zin dat bij woningbouw geen onevenredige afbreuk kan worden gedaan aan de bestaande en gegunde milieurechten van daar aanwezige bedrijven (cat 3 en hoger). Zie voorts thema 9 Transformatiegebieden. Zie ook thema 9 transformatiegebieden

- 2 *Watergebonden bedrijvigheid*

Het IPP heeft problemen met de te strikte regelgeving voor de watergebonden bedrijventerreinen. Het schap wil de watergebonden functie wel handhaven maar dan met een meer multifunctionele inzet die binnen de voorgestelde regelgeving nu niet mogelijk is. Verzoek die regeling te versoepelen.

Antwoord

Wij zien geen aanleiding om de regeling aan te passen voor de Plaspoelpolder zie verder thema 9.

- 3 *Detailhandel*

Uitnodiging om met het IPP als onderdeel van het Businesspark Haaglanden mee te doen aan overleg over het vraagstuk van internethandel. Deze vorm van detailhandel vraagt om een specifieke aanpak en om onderzoek naar de ruimtelijke aspecten daarvan.

Antwoord

Van de uitnodiging is goede nota genomen.

4 Kantoren

Verzoek om in de VRM uit te gaan van de kantorenaanpak zoals die is opgesteld door het stadsgewest Haaglanden en de cijfers van de provincie te vervangen door de op basis van lokale kennis opgestelde cijfers.

Antwoord: Zie thema 4

C-283 is verplaatst naar B-38

C-284 Stichting Korenmolen 'De Haas'

1 *Molenbiotopen, afwijkingsmogelijkheid artikel 2.2.6 ; lid 2.*

Bezwaar tegen het verruimen van de afwijkingsmogelijkheden onder a en c geven te veel ruimte en te weinig duiding voor een goede afweging van belangen. De onder b. genoemde compensatie elders in de beschermingszone moet volgens de stichting volledige compensatie zijn. Ook bezwaar dat de regeling een ambtelijke afweging betreft en geen bestuurlijke. Verzoek de verruimingsmogelijkheden te schrappen.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-285 P.C. Scheublin

Mede namens

Bewonersorganisatie Ommoord

Bewonersvereniging Heide-Bes

Belangenvereniging Hillegersberg- Bergse Bos

Stichting Rotterdams Milieucentrum

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Bewonersorganisatie Molenlaankwartier

1 *Recreatiegebied Rottemeren en aanliggende gebieden*

Het Recreatiegebied Rottemeren is in de ontwerp-VRM vermeld in paragraaf 3.6.2. bij de belangrijke recreatiegebieden in en nabij de stad die vallen onder beschermingscategorie 2 van het handelingskader. Dat zien zij als positief, maar belangrijke onderdelen van dit gebied vallen buiten de aanduiding van categorie 2 op de kaarten en blijken bij beschermingscategorie 3 ingedeeld. Het betreft de volgende delen (zie kaartbijlage):

1. De Rotte met belendende waterkeringen ten westen van de gemeentegrens tussen Rotterdam en Zuidplas.
2. Het Ommoordseveld
3. De Nesselolder
4. Een enclave midden in het Rottemereengebied

Volgens de indieners van de zienswijze moeten deze delen toegevoegd worden aan categorie 2, zodat het gehele aaneensluitende Recreatiegebied Rottemeren als één robuust geheel wordt gezien met een gelijke beschermingsstatus.

Antwoord

De Nesselolder tussen de Zevenhuizerplas en Ommoord alsmede het gebied tussen de Willem-Alexander roeibaan, de Middelweg en de Rotte zullen als recreatiegebied worden toegevoegd aan de kaarten. Daarmee vallen deze gebieden in beschermingscategorie 2. Zie ook thema 15.

Conclusie: de zienswijze leidt tot aanpassing van de kaart.

C-286 L. de Kooter

1 Herontwikkeling terrein aan de Goudseweg in Boskoop

Vanwege bedrijfsbeëindiging wil de indiener van de zienswijze op het perceel de aanwezige bedrijfsbebouwing opruimen en daarvoor in de plaats 2 woningen bouwen. Het perceel is temidden van woonbebouwing gelegen en de overige 1.8 ha blijft via pacht voor de functie van boom- en sierteelt behouden. Verzoek om aan te geven dat deze ontwikkeling kan doorgaan. De gemeente is akkoord mits e.e.a. passend is conform de VRM. Verzoek om overleg.

Antwoord

Dit verzoek heeft geen betrekking op de ontwerpen van de VRM. Er zal een apart verzoek moeten worden gedaan. Wij zijn graag bereid hiertoe in gesprek te gaan.

C-287 De Windvogel, coöperatie voor duurzame energie

1 *Windenergie*

Verzoek om de volgende locaties voor grote windturbines op te nemen in de visie

- Locatie Gouwepark: in het verlengde van de bestaande opstelling langs de A12.
- Locatie Waddinxveen en Reeuwijk: mogelijkheid voor een groter samenhangend 'windpark' langs de A12 tussen de afritten Waddinxveen en Reeuwijk.

Uitgebreide toelichting over beide locaties in de zienswijze zelf.

Antwoord

De voorgestelde locaties zijn onderdeel geweest van het onderzoek Windenergie en Nationale Landschappen, dat in 2011 in opdracht van de provincie Zuid-Holland is uitgevoerd door H+N+S Landschapsarchitecten. Mede op basis van dit onderzoek hebben Provinciale Staten in april 2012 besloten welke locaties windenergie aan de randen van de Nationale Landschappen landschappelijk aanvaardbaar waren en welke niet. De door de indiener van de zienswijze genoemde locaties, langs de A12 en bij Gouwepark zijn destijds door Provinciale Staten geschrapt uit het Provinciaal windenergiebeleid, en zullen daarom vanwege landschappelijk redenen niet worden opgenomen in de Verordening Ruimte. De locatie Distripark Doelwijk is destijds door Provinciale Staten wel opgenomen als gewenste locatie. Deze staat in de Verordening Ruimte opgenomen als locatie windenergie. Overigens is deze locatie vanwege de door de gemeente Waddinxveen aangedragen optie om een windturbine te realiseren in het verlengde van de vier bestaande turbines is de locatie windenergie in oostelijke richting uitgebreid.

C-288 Familie Ras

1 *Verzoek om natuurcompensatie bij Kickersbloem 3*

Een deel van Kickersbloem 3 maakt deel uit van de EHS. De randen rondom Kickersbloem 3 aan de kant van de Ravenseweg als verbindingzone tussen het Natuurlijk Grasweggebied en de Molendijkse Wetering staan niet ingetekend. De plannen van Kickersbloem 3 hebben een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurlijk Grasweggebied en de Molendijkse Wetering, met name door de accumulatie van Kickersbloem 1, 2 en 3 en de categorieën bedrijven zoals die nu gepland staan. Door de aanleg van een ecologische verbindingzone vanaf Ravenseweg 2 tot aan de Molendijkse Wetering worden mitigerende maatregelen genomen en wordt de resterende schade gecompenseerd. Compensatie is hierbij aansluitend aan Het Natuurlijk Grasweggebied en de Molendijkse Wetering, zodat een duurzame situatie ontstaat.

Antwoord

Dat de gemeente een verbinding wil maken voor de natuur van het Grasweggebied naar de ecologische verbinding ondersteunen wij. Dat betekent niet automatisch dat deze verbinding de status van EHS moet krijgen. Wij zullen later bezien, na uitvoering en in overleg met de gemeente, of de ligging van de EHS – in de vorm van ecologische verbindingen – hier aanpassing behoeft.

C-289 R. van Loon

1 *Programma mobiliteit en Provinciale Nota Vaarwegen*

In paragraaf 2.1.2 Vaarwegen van het Programma mobiliteit wordt gesteld dat de wensbeelden van de Provinciale Nota Vaarwegen 2006 ongewijzigd uitgangspunt blijven, met verwijzing naar tabel 1. De inhoud van tabel 1 komt evenwel niet overeen met de inhoud van de tabel 'Samenvatting Wensbeelden' op p. 108 van de Nota Provinciale Nota Vaarwegen 2006. Dit betreft in elk geval de CEMT-klasse voor traject 1 (Rotterdam-Den Haag). Bovendien wordt in deze paragraaf onder 'operationeel doel' gesteld: "Op alle trajecten blijft beroepsvaart samen met recreatievaart mogelijk." Ook dit verschilt sterk van de inzet van de Provinciale Nota Vaarwegen 2006 m.b.t. de wenselijke scheiding tussen beroeps- en recreatievaart op de provinciale vaarwegen.

Antwoord

Dank voor uw opmerking. Er blijkt in de Provinciale Nota Vaarwegen 2006 een verschil te zijn tussen de hoofdtekst van de trajectuitwerkingen (deel B) en de samenvattende tabel op p. 50. Deze tabel is overgenomen in het ontwerp-Programma mobiliteit. Dit zal worden gecorrigeerd door de CEMT klassen, zoals in trajectuitwerkingen en in de tabel op p. 108 zijn vermeld, over te nemen in het Programma mobiliteit. De provincie wil samen met haar partners oplossingen zoeken voor het samengaan van beroeps- en recreatievaart, de waarborging van de operationaliteit van watergebonden bedrijventerreinen (zie ook paragraaf 2.2.2) en de prioritaire doorstroming van wegverkeer in relatie tot beroepsvaart.

Conclusie: De zienswijze leidt tot aanpassing van het Programma mobiliteit (tabel).

C-290 Vereniging voor Natuur- en Landschapbescherming Goeree Overflakkee

1 *Leesbaarheid van de stukken*

De omvang van de stukken en het taalgebruik in de rapporten maken dat deze voor de gemiddelde burger bijna niet meer leesbaar en begrijpbaar zijn. Inloopavonden kunnen hierbij een rol spelen, maar dan wel als de achtergrondinformatie te begrijpen valt.

Antwoord

Hiervan is kennisgenomen, de inloopavonden hebben de bezoekers verder op weg geholpen met het doorgronden van de stukken.

2 *Onduidelijkheid over een groot aantal zaken*

- 2.1 Ten aanzien van het aanwijzen van woningbouwlocaties en de hoeveelheid en soort woningen wordt gericht op regionaaloverleg, binnen agglomeraties. Het is onduidelijk of Goeree Overflakkee als één agglomeratie wordt gezien, of dat het eiland met de Hoeksche Waard en Voorne-Putten een agglomeratie vormen
- 2.2 Geldt Goeree Overflakkee als één regio voor een regionale visie over woningbouw.
- 2.3 Bedrijventerreinen functiemenging en streven naar de hoogste categorie.
- 2.4 Ladder voor duurzame verstedelijking en maatschappelijke tegenprestatie. Zorgen over de 3 ha grens, waar beneden regionale visies niet door de Provinciale Staten hoeven te worden beoordeeld. Dit werkt de kans op 'gesplitste' visies/plannen door Gedeputeerde Staten te beoordelen, in de hand.
- 2.5 Verzoek om aan gebiedsprofielen een waarde te koppelen.
- 2.6 Verzoek om groen, recreatie en natuur niet op één hoop te gooien maar apart te behandelen.
- 2.7 In categorie 2 geen verruiming van bouwblokken (2ha) mogelijk maken.
- 2.8 Landgoederen alleen toestaan in verrommelde gebieden.
- 2.9 Uitleg geven welke activiteiten in voormalige agrarische bebouwing wordt toegestaan.
- 2.10 De kwaliteit "duisternis" ontbreekt in de visie.
- 2.11 Regelmatig wordt in de verordening gesproken over uitzonderingen van 'zwaarwegend belang'. Onduidelijk is wat de weging is. Voorgesteld wordt om PS over deze zwaarwegende belangen te laten oordelen en niet GS.

Antwoord

- 2.1 In de visie worden grotere steden en daarmee aaneengeschakelde woonplaatsen aangeduid als “stedelijke agglomeratie”. In het zo genoemde beleidsbeeld is aangegeven welke delen van Zuid-Holland daaronder worden verstaan. Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten buiten Spijkenisse worden niet als onderdeel van de stedelijke agglomeratie beschouwd.
- Voor de afstemming van woon- en werklocaties worden in het Programma ruimte regio's aangeduid. Voor wonen is Goeree-Overflakkee een regio, voor werklocaties is het eiland een deelregio die valt onder het REO-gebied Zuid-Holland Zuid. Voor recreatie- en natuurfuncties is geen afstemmingsgebied aangeduid.
- 2.2 Ja. De gemeente Goeree-Overflakkee wordt voor het maken van een regionale woonvisie beschouwd als regio.
- 2.3 Zie thema 4
- 2.4 Zie thema 2 en 3
- 2.5 Zie thema 3
- 2.6 De provincie koestert de specifieke kwaliteiten van het Zuid-Hollandse landschap. Het handelingskader ruimtelijke kwaliteit bestaat uit drie beschermingscategorieën waarbinnen algemene of juist bijzondere waarden zijn ondergebracht voor aspecten als landschap, natuur, recreatie en cultuur. Voor elke categorie gelden andere spelregels voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Zo zijn in natuurgebieden minder nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk dan in recreatiegebieden. In hoofdstuk 3 en de kaarten 9, 10 en 11 worden deze aspecten apart behandeld. Het gebiedsprofiel tenslotte biedt nog meer detail.
- 2.7 Zie thema 7.2
- 2.8 De ontwikkeling van een nieuw landgoed is niet voorbehouden aan verrommelde gebieden maar kan een kwaliteitsbijdrage aan het landschap kan leveren in alle gebieden waar het vestigen van een nieuw landgoed is toegestaan. Uitgangspunt daarbij is dat de ruimtelijke kwaliteit per saldo gelijk blijft of verbetert. In gebieden die vallen onder beschermingscategorieën 2 is een nieuw landgoed mogelijk indien de ruimtelijke kwaliteit en andere specifieke waarden ter plekke worden behouden of verbeterd. In gebieden met bijzondere kwaliteit (beschermingscategorie 1) is de ontwikkeling van een nieuw landgoed in principe uitgesloten.
- 2.9 Als gevolg van de voortgaande schaalvergroting in de landbouw komen steeds meer agrarische gebouwen vrij. De provincie wil ruime mogelijkheden bieden voor hergebruik met nieuwe functies. Daarom wordt niet op voorhand aangegeven welke functies mogelijk zijn. Wel heeft de provincie enkele criteria opgenomen in de verordening, zo mag de bedrijfsvoering van omliggende agrarische bedrijven niet worden belemmerd. Hergebruik wordt in de zin van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit (artikel 2.2.1 van de ontwerpverordening) beschouwd als ‘inpassing’. Uiteindelijk zijn vooral de lokale omstandigheden bepalend voor de toelaatbaarheid van functies. De gemeente heeft hierbij het voortouw, binnen de voorwaarden zoals genoemd in de verordening.
- 2.10 Duisternis is een kenmerk van Goeree-Overflakkee, maar we achten het niet noodzakelijk dit als aparte kwaliteit in de kwaliteitskaart te behandelen.
- 2.11 De term ‘zwaarwegend belang’ wordt in de verordening met name gebruikt in enkele afwijkingsmogelijkheden. Deze afwijkingsmogelijkheden bieden de gemeente de mogelijkheid om in een bijzonder geval gemotiveerd af te wijken van de verordening. Het is bedoeld voor situaties waarbij strikte toepassing van de verordening onredelijk zou zijn, gelet op de belangen die in het geding zijn. Toepassing ligt bij de gemeente en niet bij Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten kunnen wel zo nodig een zienswijze indienen of een reactieve aanwijzing geven, als de gemeente ongemotiveerd of voor niet zwaarwegende gevallen gebruik maakt van een afwijkingsmogelijkheid

C-291 A. de Bruijn

1 Detailhandel

Bezwaar tegen het in de VRM opgenomen detailhandelsbeleid. Dat is slecht voor de economie en leefbaarheid in de Regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Antwoord: Zie thema 4

C-292 J. van Leeuwen

1 Voorstel voor nieuwe project bij Zoetermeer

Pleidooi voor een ruimtelijke reservering in de directe omgeving van de kruising HSL-lijn / A12 / Hoofdspoorlijn Den Haag-Gouda ten behoeve van een dubbelstation en een groot transferium. Op de HSL kunnen in de toekomst ook andere treinen rijden.

Antwoord

Een station op deze plek is niet opportuun, een ruimtelijke reservering is dan ook niet de orde.

2 Voorstel voor betere ketenmobiliteit

Pleidooi voor realisatie van een groter aantal kleinere en grotere P+R terreinen evenals die van transferia. In het landelijke gebied zou de ketenmobiliteit in het provinciale (uitvoerings)programma een grotere prioriteit moeten krijgen juist om zorg te dragen voor reisalternatieven, zodat automobilisten hun auto "niet mee de stad in behoeven te nemen"

Antwoord

Uw pleidooi wordt ondersteund door de voorgenomen acties die opgenomen zijn in paragraaf 2.3.4 (integratie van netwerken) van het Programma mobiliteit.

C-293 N. Lakerveld-van Dorp

1 Algeheel bezwaar tegen het ontwerp

Mevrouw. Lakerveld-van Dorp geeft in haar zienswijze een opsomming van bezwaren tegen de onderhavige ontwerp-stukken en tal van andere ontwikkelingen die in haar ogen de landschappelijke waarden in haar omgeving negatief beïnvloeden en haar in haar woongenot beperken.

Antwoord

De standpunten van Mevrouw Lakerveld zijn al eerder ter kennis van ons college gebracht. Zij geven ons geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp.

C-294 M.A. Ozir

Zienswijze gelijk aan C-274; voor de samenvatting en voor de beantwoording zie thema 10.5

C-295 S. Ozir

Zienswijze gelijk aan C-274; voor de samenvatting en voor de beantwoording zie thema 10.5

C-296 S. Meij

1 Bebouwingscontouren

Bezwaar tegen het verdwijnen van de bebouwingscontouren omdat het Groene Hart hierdoor aangetast kan worden.

Antwoord: Zie thema 2

2 Groene Hart

In de visie ontbreekt een duidelijke visie op het Groene Hart. Het Groene Hart is heel wat meer dan het landschap waar veel veen in de bodem zit.

Antwoord: Zie thema 10.7 Groene Hart

3 *De visie is te beperkt.*

Aansluiting aan het sociale domein ontbreekt, een analyse van de bevolkingsopbouw eveneens. Het zijn teveel losse einden waaruit de visie bestaat. Er moet meer verband gezocht worden, ook met technologie en cultuur.

Antwoord

De visie betreft ruimte en mobiliteit. Ze bevat geen integrale sociale visie. Waar het sociale domein en ruimtelijke en mobiliteitsontwikkelingen elkaar raken, is aangegeven hoe de provincie daar mee om wil gaan. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de relatie tussen openbaar vervoer en de Wet maatschappelijke ondersteuning, het draagvlak voor voorzieningen in het sociaal domein in kleine kernen.

4 *Overcapaciteit*

Er is een overcapaciteit aan glas, bedrijfsterreinen, kantoren en bouwterrein. Hoe hier mee om te gaan is onvoldoende uitgewerkt.

Antwoord

Het provinciaal beleid is er op gericht om gedoseerd en geconditioneerd (o.a. via de Ladder van Duurzame Verstedelijking) nieuwe ruimte toe te voegen om aan de marktvraag te kunnen voldoen. Zie thema 4.2, 4.3 en 5. Qua programmering is er voor bedrijventerreinen in 2030 een redelijk evenwicht tussen vraag en aanbod. Het kwalitatieve en kwantitatieve tekort in de regio Rijnmond kan en moet worden opgevangen in naburige regio's, met name in Midden-Holland Noord (Zuidplaspolder) en Drechtsteden. In de regio Hoeksche Waard en de gemeente Goeree-Overflakkee dient het aantal ruimtelijke reserveringen te worden teruggebracht. Onderbouwing hiervan vindt u in de tabel "vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen per deelregio van nu tot 2030 (netto ha) in het Programma ruimte.

5 *Sturingsfilosofie*

De provincie is te afwachtend, maar als een gemeente ergens mee komt, wordt wat ze wil, in een te nauw keurslijf gedwongen.

Antwoord: zie thema 1

6 *Schoonhoven*

Verzoek om Schoonhoven op de kaart bij pagina 15 ook aan te geven als "regionale voorzieningekernen"

Antwoord

Schoonhoven vervult inderdaad een verzorgingsfunctie voor het omliggende gebied. De schaal waarop is echter te klein om aangeduid te kunnen worden als regionale voorzieningekern.

7 *Bodemdaling*

Maatregelen tegen de bodemdaling in het veenweidelandschap worden door de indiener van de zienswijze niet erg nuttig gevonden en verspilling van geld.

Antwoord

De provincie beseft dat bodemdaling in veenweidegebied diverse oorzaken en effecten heeft en dat het proces van bodemdaling niet kan worden gestopt zonder ingrijpende (schadelijke) effecten voor het huidige grondgebruik. Ook beseft de provincie dat de oorzaken, effecten en ingrepen voor verschillende gebieden of partijen verschillend gewaardeerd kunnen worden. Daarom wil de provincie niet overal en niet ten koste van alles de bodemdaling stoppen. De provincie zet in op gebiedsgericht maatwerk en ondersteunt innovaties die de bodemdaling helpen vertragen met behoud van een rendabele landbouw. Ook ondersteunt de provincie onderzoek naar de maatschappelijke kosten en baten van het gebruik en beheer van de veenweidebodems, om doordachte en betaalbare keuzes te maken voor de toekomst van het veenweidelandschap.

8 *Bebouwing in linten*

Afwijzing van de mogelijkheid om in bestaande linten te bouwen.

Antwoord

De provincie acht het bouwen in bestaande linten mogelijk, onder voorwaarden dat er rekening gehouden wordt met de huidige maat van bebouwing, transparantie en het profiel van het lint. In de kwaliteitskaart zijn deze als richtpunten opgenomen.

9 *Slootdemping en mais*

Verzoek om slootdempingen en uitbreiding van ruwvoederteelt (maïsteelt) expliciet onmogelijk te maken.

Antwoord

De gebieden waar slootdempingen aan de orde kunnen zijn en waar het gevolgen kan hebben voor de landschappelijke kwaliteit, zijnde de veengebieden, vallen onder de algemene bescherming van het buitengebied. Dit betekent dat sturing via het ruimtelijk kwaliteitsinstrumentarium plaats vindt (kwaliteitskaart en gebiedsprofielen). In de gebiedsprofielen die het betreft, staat altijd de ambitie dat in de veengebieden ingezet moet worden op het behoud van de lengtesloten. De beoordeling van de toelaatbaarheid van maïsteelt wordt aan de gemeenten gelaten.

C-297 Belangenvereniging Krimwijk 1

1 *Bevolkingsdaling en investeringen wegen*

Volgens de belangenvereniging is de daling van de beroepsbevolking zodanig dat het niet noodzakelijk is om nog veel geld te investeren in de aanleg van wegen.

Antwoord

: Bij de beslissingen over investeringen in wegeaanleg wordt onder andere gebruik gemaakt van verkeersmodellen. Deze modellen berekenen de verkeersdruk in het prognosejaar voor een laag en een hoog scenario. Eén van de variabelen die in de scenario's worden meegenomen is de ontwikkeling van de beroepsbevolking. De verwachting is dat de ontwikkeling van de beroepsbevolking zich in 2020 en 2030 binnen de bandbreedte van de beide scenario's zal bevinden. Er is daarom geen reden de beslissingen met betrekking tot investeringen in wegeaanleg te heroverwegen.

C-298 Belangenvereniging Krimwijk 2

1 *Landgoed Berenstein Voorschoten*

Verzoek van de vereniging om de landgoedbiotoop van Berenstein te handhaven en te respecteren en geen bebouwing toe te staan.

Antwoord

Voorop staat behoud van de waarden van en versterking van de landgoedbiotoop. Ontwikkelingen zullen aan dat uitgangspunt worden getoetst en alleen onder strikte voorwaarden - conform onze verordening – worden toegestaan. Als er sprake is van behoud en versterking zal er dus geen ontheffing voor de landgoedbiotoop nodig zijn. Daarnaast ligt de landgoedbiotoop in de ecologische hoofdstructuur. Als er sprake is van een ontwikkeling die de EHS aantast dan zal een ontheffing aangevraagd moeten worden.

Een ontheffing kan alleen worden verleend als er sprake is van een onevenredige benadeling van gemeentelijke ruimtelijke belangen ten opzichte van provinciale belangen. De rechtsbescherming vindt plaats in het kader van het bestemmingsplan. In het geval van Berenstein is overigens (nog) geen ontheffing aangevraagd.

C-299 P.J. de Bakker

1 *Windenergie*

De indiener van de zienswijze acht de onderbouwing van de voornemens voor windenergie op Goeree Overflakkee in de visie en in de planMER op tal van gronden onvoldoende en wijst deze plannen dan ook af.

Antwoord

De invloed van windenergie op recreatie valt buiten de reikwijdte van de planMER. Bij de vaststelling van de locaties windenergie op Goeree-Overflakkee is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de doelstellingen voor recreatie en toerisme. Afstemming met het IRP Goeree-Overflakkee heeft regelmatig plaatsgevonden en ook de kop van het eiland is vanwege o.m. recreatieve waarden gevrijwaard van windenergie. Zie verder themabeantwoording 8 en de beantwoording op zienswijze C-167 en C-273.

C-300 Oosterlaan Architectuur en Vormgeving namens Bresser

1 Bebouwingmogelijkheden Bergweg zuid in Bergschenhoek

Gezien de ligging van het bedoelde perceel (zie Bijlage bij de Zienswijze) en de in de directe omgeving geplande ingrepen in het landschap verzoek om:

- a) De bestaande stads- en dorpscontour aan te passen naar de daadwerkelijke situatie: een verdicht lint.
- b) De inpassing van de ecologische hoofdstructuur te herzien en te kijken naar de mogelijkheden om de ecologische hoofdstructuur te koppelen aan het stiltegebied van het gebied Rustenburg.
- c) Gemeenten te faciliteren en stimuleren in een actief ruimtelijk beleid.

Antwoord

De ecologische verbinding in het Triangelpark is onderdeel van een grotere ecologische verbinding die de Akerdijkse plassen via de groenprojecten Schieveen, Vlinderstrik en Park de Polder verbindt met het Lage Bergse Bos. De ecologische verbinding is gekoppeld aan de Duikertocht. Ter hoogte van de N209 is in 2013 een ecologische duiker aangelegd. Voor het passeren van de Bergweg Zuid is ook een ecologische duiker gepland. De ligging van de nieuwe rijksweg A13/16, de Duikertocht en de bestaande woningen bepalen in belangrijke mate de ligging van de ecoduike en daarmee de ligging van de ecologische verbinding. Het is mogelijk dat daardoor de ecologische verbinding uiteindelijk iets noordelijker zal komen te liggen dan de (enigszins indicatieve) ligging op de kaart thans aangeeft, de definitieve keuze is afhankelijk van nader overleg en uiteindelijke besluitvorming.

C-301 P. Pijnnaken

1 Molenbiotoop

Bezwaar tegen de mogelijk om af te wijken van de molenbiotoopregel. Met de huidige molenbiotoopregel ervaar de indiener van de zienswijze al jaren, dat dit het enige middel is dat er voor kan zorgen dat de molenbiotoop enigszins beschermd is, waardoor de molen de mogelijkheid heeft om nog op windkracht te kunnen draaien.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-302 Stichting Molen Landzicht 1857

1 Molenbiotoop

Bedenkingen bij de verruiming in Artikel 2.2.6. Bescherming molen biotoop, alwaar in Lid 2. Het is niet nader gespecificeerd wanneer er gesproken kan worden van een zwaarwegend algemeen belang of een reëel alternatief. Voorstel om een aantal voorwaarden aan de veruiming toe te voegen:

- Nader specificeren wat er onder een zwaarwegend belang verstaan wordt. Valt bijvoorbeeld particuliere woningbouw of een bedrijfsuitbreiding hier ook onder?
- Het eventueel toevoegen van een toetsingskader aan de hand waarvan beoordeeld kan worden of er sprake is van een zwaarwegend belang of een reëel alternatief.
- Een evaluatie van de beoogde verruiming van de afwijkingsmogelijkheden over 5 jaar.

- Van tevoren overleg met de moleneigenaar of een molendeskundige, op het moment dat er beroep wordt gedaan op de afwijkingsmogelijkheid.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-303 G.J.M. van Vliet

1 *Groene Hart*

De zienswijze geeft met een groot aantal argumenten aan waarom de indiener ervan de bescherming van het Groene Hart in de VRM onvoldoende acht. De argumenten hebben betrekking op overcapaciteit aan bedrijventerreinen, landschap (waaronder windenergie) bodem biodiversiteit en nog vele andere. De sturingsfilosofie wordt veel te vaag geacht en geeft geen handvat.

Antwoord

Wij constateren dat het Groene Hart niet meer wordt aangemerkt als nationaal landschap. In 2011 heeft het rijk de verantwoordelijkheid voor nationale landschappen losgelaten en aan de provincies de verantwoordelijkheid gegeven de kenmerkende waarden in die gebieden te waarborgen. Wij hebben deze verantwoordelijkheid in de Actualisering 2011 van de provinciale structuurvisie op ons genomen en de regelgeving zoals die bestond in de verordening voor onze nationale landschappen Hoeksche Waard en Groene Hart van toepassing verklaard voor het gehele buitengebied van onze provincie. Dit beleid is doorgetrokken in het ontwerp van de VRM en verder uitgewerkt in ons beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en de gebiedsprofielen. Zie verder de thema's 1, 2, 3, 4 en 10.7

C-304 D. de Vries

1 *Molenbiotoop*

Bezwaar tegen het schrappen van het huidige art. 13 lid 3 Het is onduidelijk wat dit concreet voor gevolgen heeft voor de bescherming van de bijzonder molenbiotoop die voor de molen van de indiener geldt. Hij heeft ook zijn bedenkingen tegen de toevoeging in art. 2.2.6 lid 2 sub a. Dit verzwakt de bescherming van de (bijzondere) molenbiotoop.

Antwoord: Zie thema 12 molenbiotopen

C-305 Mees Ruimte & Milieu namens ASR vastgoed BV

1 *Bleizo / Prisma*

ASR heeft met verbazing kennisgenomen dat de uitplaatsing van het Woonhart van Zoetermeer in het Programma ruimte is toegekend aan Bleizo en niet aan Prisma. Verzoek dit te herstellen

Antwoord: zie thema 10.6 Bleizo

C-306 Gijs Heutink Advocaten namens B.G.W Vastgoed B.V

1 *perceel aan het Laantje / Gerleeweg te Noordwijk*

Cliënt is eigenaar van het perceel ('Locatie'; bijlage 1). Voor deze locatie, althans een deel daarvan, is op 4 september 1979 een vrijstelling verleend ten behoeve van het inrichten en exploiteren van tennisbanen (bijlage 2). In de vrijstelling staat dat het gebruik van een bollenschuur bij het agrarische bedrijf Konijnenburg en Mark B.V. in het Vinkeveld, ten behoeve van het gebruik voor de uitoefening van de tennissport, is toegestaan. Gedeputeerde Staten van Zuid Holland hebben hun goedkeuring onthouden aan de agrarische bestemming van het gedeelte van het bedrijfsgebouwencomplex (1998). Daarbij is overwogen dat het recht om het bedrijfsgebouw

voor de tennissport te gebruiken moet worden gerespecteerd. De locatie van cliënt heeft in deze procedure abusievelijk de beperkte agrarische bestemming behouden. Op grond van het voorgaande verzoekt cliënte u:

- A te bevestigen tennisactiviteiten (indoor en outdoor) aan de Gerteeweg / het Laantje niet in strijd zijn met de visie, de verordening en het programma;
- B de visie, de verordening en het programma zo nodig aan te passen; alsmede betreffende kaarten.

Antwoord

De Visie ruimte en mobiliteit maakt gebruik van de Ladder van Duurzame Verstedelijking voor stedelijke functies zoals sportfaciliteiten. Deze ladder zal ook in dit geval doorlopen moeten worden. De provincie zal niet vooruitlopend op het doorlopen van de Ladder van Duurzame Verstedelijking de ontwikkeling van deze functie (on)mogelijk maken in haar Visie ruimte en mobiliteit.

C-307 P.J.M.Wolters

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-308 J.S. van Schie

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-309 J.P. van Wieringen

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-310 S. Windhorst-van Brakel

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-311 R. Windhorst

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-312 P.van Schie

Zienswijze gelijk aan C37, zie aldaar

C-313 Dorpsraad Den Bommel

Zienswijze op de partiële herziening van de regionale structuurvisie Goeree-Overflakkee

Antwoord

Van de zienswijze is met interesse kennisgenomen en deze is betrokken bij onze beantwoording van de zienswijzen over windenergie op Goeree Overflakkee

C-314 S. en R. Pleune

1 *Graswegbos in Hellevoetsluis.*

De indieners van de zienswijze vragen zich af of de opmerking in de streekkrant "Groot Hellevoet" dat het bos op hun perceel als natuur wordt aangeduid in de VRM op waarheid berust. Zij zijn het daar in ieder geval als eigenaren van betreffend perceel niet mee eens.

Antwoord

Het Graswegbos valt niet binnen de EHS en wij zien geen aanleiding daar verandering in te brengen. De bestemming van het Graswegbos achten wij een gemeentelijke zaak.

C-315 L. H. Barrau

Pleidooi om de aanduiding 'belangrijk weidevogelgebied' te handhaven voor de Roodemolenvolder en niet mee te gaan met het voorstel van de gemeente Teylingen

Antwoord

De Roodemolenvolder heeft in de Verordening ruimte van de Visie ruimte en mobiliteit de beschermingscategorie 2 gekregen. Daarmee wordt het gebied erkend als belangrijk weidevogelgebied. Daarnaast is het een waardevol grasland in de bollenstreek. Deze twee aanduidingen geven aan dat alleen ontwikkelingen zijn toegestaan die zorgen voor aantoonbare meerwaarde voor de ruimtelijke kwaliteit van de graslanden. Voor zover een ontwikkeling in een belangrijk weidevogelgebied een significante aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).

C-316 Coöperatieve vereniging de Beugel U.A.

Vraag van de vereniging over het agrarisch veenweidegebied tussen de Oostsloot, 's Gravenbroekseweg, de plas Ravensberg en de Oudeweg te Reeuwijk. Zij zijn tegen een verandering van de bestemming.

Antwoord

Zie beantwoording ad C-28

4 Technische aanpassingen

4.1 Begrenzing Veenweidepact Krimpenerwaard

Naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Schoonhoven is geconstateerd dat in de begrenzing van het gebied van het Veenweidepact Krimpenerwaard fouten zijn gemaakt.

De begrenzing van Veenweidepact Krimpenerwaard wordt gecorrigeerd aangezien deze niet overeen komt met de begrenzing uit het pact. De volgende correcties worden ambtshalve doorgevoerd:

- Westelijke begrenzing; buitengebied van Krimpen aan de Lek hoort niet tot het veenweidepact.
- Oostelijke begrenzing; per abuis is de Lopikerwaard meegenomen, de begrenzing hoort te liggen op de Vlist.

4.2 Begrenzing Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed

Op basis van een geactualiseerd bestand van de Rijksdienst moeten er nog drie technische correcties op kaarten in de Verordening ruimte met betrekking tot erfgoed worden aangebracht.

De aanleiding van die correcties is:

1. Kroonjuweel cultuurhistorie Kinderdijk (kaartbij art. 2.2.1): wijziging grens aan ZW-kant in polder Blokweer (gem. Alblasterdam) op basis van meest recente grens werelderfgoed Kinderdijk
2. Molenbiotoop Faljerilmolen op eilandje in Kagerplassen: staat verkeerd op huidige kaart, moet op noordkant ipv zuidkant
3. Archeologische terreinen (kaart art. 2.3.4 in VR): kleine correcties begrenzing van ca. 5 terreinen op basis van recente vaststelling archeologische rijksmonumenten.

4.3 Benaming Recreatiegebieden in de Zuidvleugel

In de nieuwe ontwerpverordening gaat het om 'Recreatiegebied rond de steden'. Maar in artikel 2.2.1 Lid 5, waar wordt verwezen naar de beleidsregel, wordt nog gesproken over 'recreatiegebieden in de Zuidvleugel'. De tekst in Lid 5 zou moeten luiden: "(...) belangrijke weidevogelgebieden, recreatiegebieden in de Zuidvleugel (thans "recreatiegebied rond de steden") of karakteristieke.....

4.4 Grenswijziging EHS.

In het kader van het project "integrale ontwikkeling Delft Schiedam"(IODS) is de ontwikkeling van nieuwe natuur verplaatst naar andere gebieden als was aangegeven op de kaart. In de nieuwe stukken van de VRM zal het eerste gebied worden geschrapt als EHS en de nieuwe percelen als EHS toegevoegd.

Zoals deze zijn er nog enkele grenscorrectie die plaats moeten vinden.

5 Bijlagen

5.1 Ontwikkeling woningbehoefte naar woonmilieu

De vraag naar stedelijke woonmilieu's is beduidend meer dan in 2010. Zie tabel 1

In de WoningMarktVerkenning 2013 is te zien dat de wensvraag naar stedelijke of centrum-dorpse woonmilieu's in vrijwel iedere regio beduidend hoger is dan in 2010. Ook in de periode 2020-2029 lijkt het erop dat die stedelijk georiënteerde vraag veel groter is dan de vraag in 2010.

Verder laten de onderliggende cijfers zien dat ook de centrumkernen in de landelijke gebieden op korte termijn in belang winnen. Maar dat dit op langere termijn weer afvlakt.

Consumenten geven dus aan dicht bij de stad te willen wonen. De term "dicht bij de stad" is voor hen verbonden aan goed bereikbare locaties met hoogwaardige voorzieningen in een stedelijke omgeving.

Groenstedelijk en Dorps zo veel mogelijk in de stad realiseren ivm agglomeratievoordelen. Zie tabel 2

Een bijzondere categorie is de "groenstedelijk" of "dorps" woonmilieu (volgens ABF-kenmerken). Het karakter is dat van resp. een groene wijk met een stedelijk karakter of een woonwijk met een hoge dichtheid bij een dorp. Dit woonmilieu kan zowel in of in de buurt van stad of dorp gebouwd worden als de bereikbaarheid van voorzieningen en onderwijs met Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) goed is. Het is een voordeel om die locaties vooral in de stad te realiseren, omdat dit agglomeratievoordelen oplevert. Locaties in het stedelijke gebied hebben een positief effect op de stedelijke economie. Locaties die niet via HOV verbonden zijn met werken, voorzieningen en onderwijs dragen wel bij aan het voorzien in het gevraagde woonmilieu, maar niet aan het vergroten van agglomeratie voordelen.

De vraag naar landelijk woonmilieu neemt af in alle regio's. Zie tabel 3

Deze vraag zal veelal ontwikkeld worden buiten stad of dorp, in elk geval niet direct in de buurt van voorzieningen en op goed bereikbare locaties. Dat zijn de kenmerken van deze woonmilieu's. In WMV 2010 werd in het stedelijke gebied van de zuidvleugel een wens voor woonmilieu's op dit soort locaties geraamd van 20% in het stedelijke regio's en 50% in de landelijke regio's. In de WMV 2013 is voor de periode tot 2030 een wensvraag van ca. 15% in de stedelijke regio's geraamd en ca.20% in de landelijke regio's.

Beperkte realiseringmogelijkheid stedelijk woonmilieu leidt mogelijk tot oplopend woningtekort

In de vragersmarkt is de ligging van de gewenste woonomgeving uiterst belangrijk. Niet iedere vraag past in het stedelijk gebied of in het centrum dorpse. Deze afweging speelt bij het toepassen van de ladder van duurzame verstedelijking.

De ontwikkeling van locaties die voorzien in de wensvraag naar stedelijke woonmilieu's is een lastige opgave als dit bijvoorbeeld wordt toegepast op Den Haag en Rotterdam. Er zijn daar vrij grote nog te transformeren gebieden, die niet tot ontwikkeling kunnen worden bijvoorbeeld omdat de vraag momenteel niet kapitaalkrchtig is.

Tegelijk willen die woonconsumenten ook niet buiten de stad wonen. Dat is het kenmerk van een vragersmarkt. Dat betekent dat het niet kunnen activeren van grote locaties in de stad kan leiden tot een oplopend woningtekort in stedelijke woonmilieu's volgen. Het totale stedelijke woningtekort kan daardoor oplopen van ca. 45.000 huishoudens op dit moment tot 85.000 huishoudens in 2025.

Woonmilieu's als instrument voor onderlinge afstemming

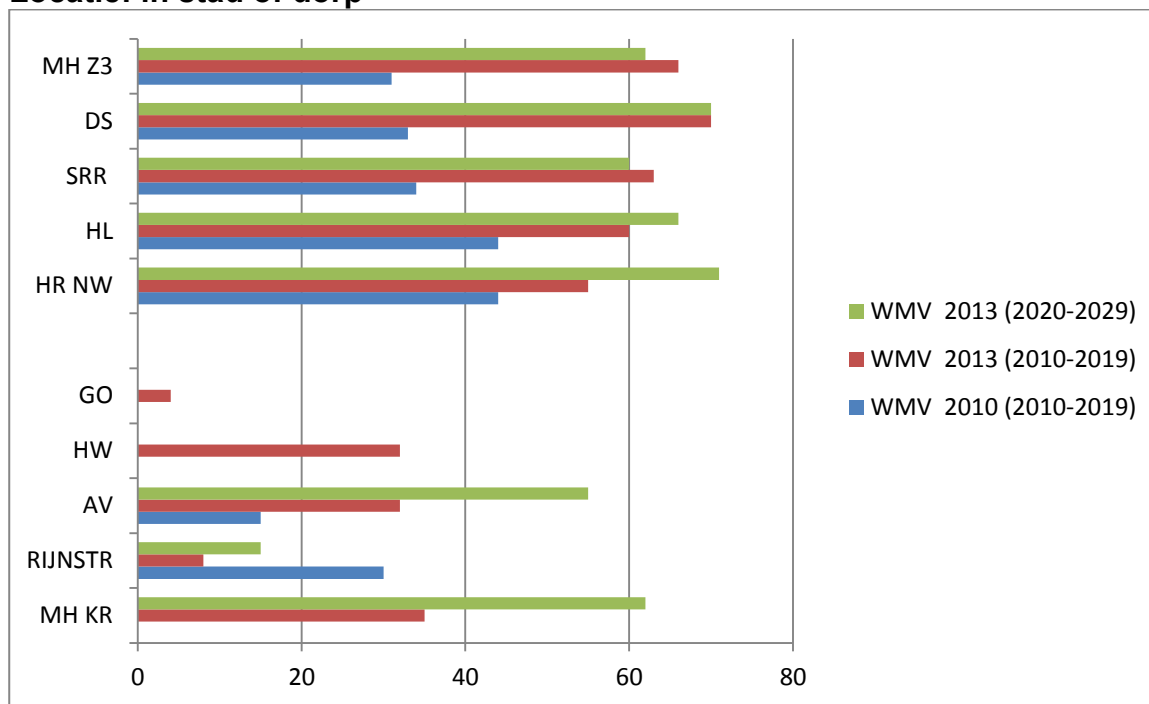
Bij het gebruik van woonmilieu's is het belangrijk de richting te kennen waarin de kwalitatieve vraag zich beweegt en welke locatie daar het beste bij past. Economische wisselingen hebben invloed op de omvang van gevraagde woonmilieu's.

Die richting kan per regio verschillen. Dat kan leiden tot het ombuigen van programma's voor herstructurering en nieuwbouw in de gewenste richting.

Daarnaast is de regionale vertaling van deze woonmilieu's van belang om tussen gemeenten te kunnen bepalen of bestemmingsplannen onderling vergelijkbaar zijn of geheel verschillend. Dat geeft inzicht in de vraag of concurrentie tussen plannen kan optreden.

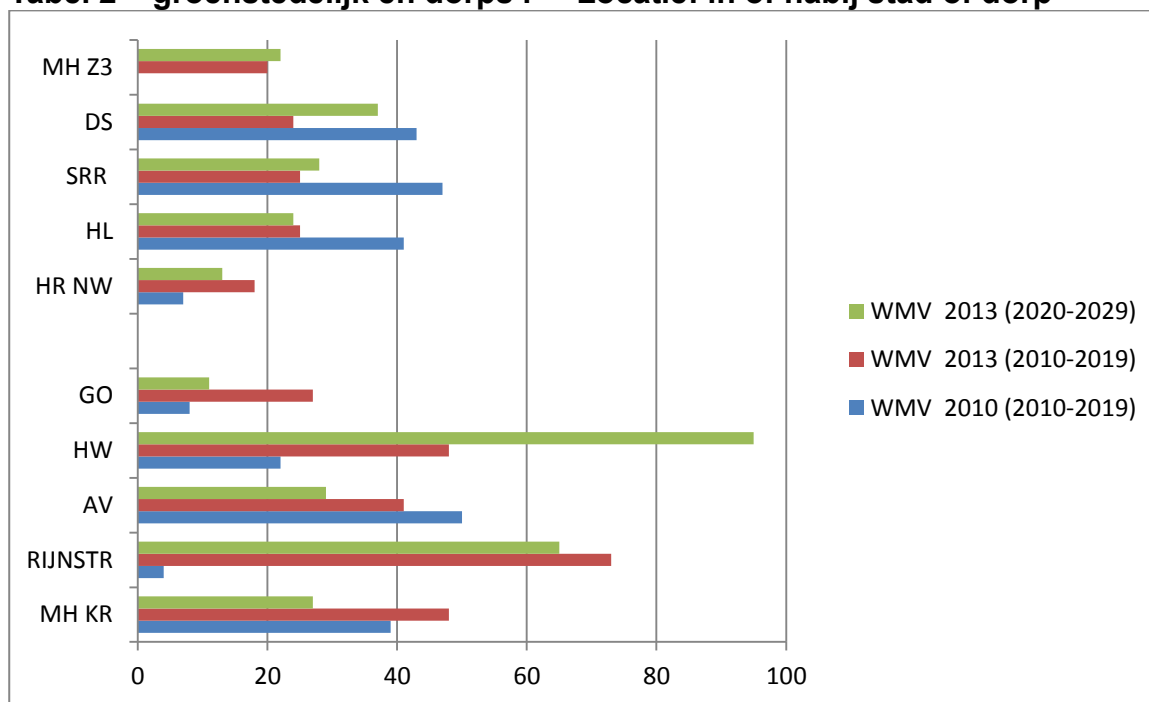
NB de provinciale definitie van Rijnstreek komt (nog) niet overeen met de subregio Oost in de Regio Holland-Rijnland

Tabel 1 centrumstedelijk, buitencentrum en centrum Dorps.
Locatie: in stad of dorp



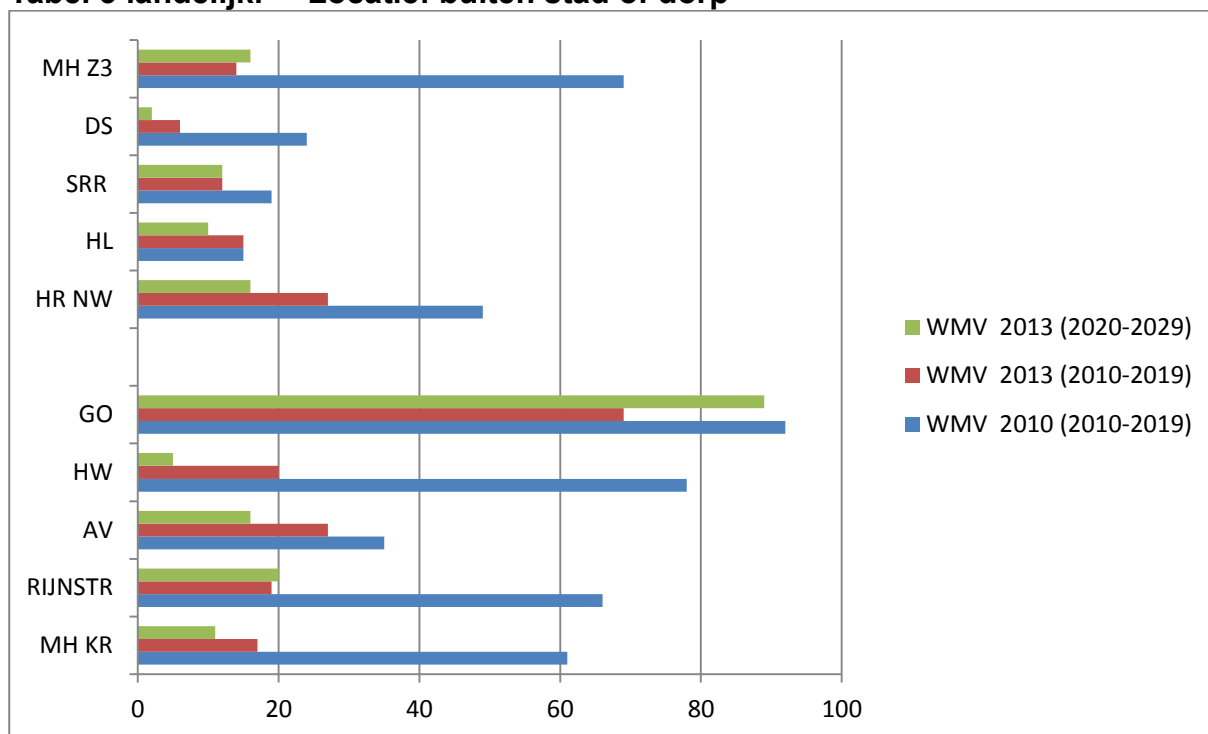
Woonmilieuvraag in percentages

Tabel 2 groenstedelijk en dorps . **Locatie: in of nabij stad of dorp**



Woonmilieuvraag in percentages

Tabel 3 landelijk. Locatie: buiten stad of dorp



Woonmilieuvraag in percentages

5.2 Ontwikkeling woningbehoefte naar prijsklassen

In de "WoningMarktVerkenning Zuid-Holland 2013" (WMV 2013) heeft ABFResearch, een woningmarktprognose gemaakt. Welke woningen sluiten aan bij de wensen en mogelijkheden in de jaren tot 2030?

Woningvraag: vooral groei van één-inkomens-huishoudens Zie bijlage figuur 1

Volgens de WMV 2013 neemt vooral het aantal huishoudens met lage inkomens (< € 34.000) toe, waarbij de huishoudengroei in Zuid-Holland vooral ouderen en alleenstaanden betreft. Dat levert andere inkomensperspectieven op dan in de afgelopen decennia, namelijk géén toename van het aantal jonge tweeverdieners.

Van de 224.000 huishoudens die er tussen 2011 en 2030 bijkomen in Zuid-Holland, behoren er 188.000 (84 %) tot de inkomensgroep < € 34.000, de doelgroep van het inkomensafhankelijke huurbeleid (IAH). In de hoogste inkomensgroep (> € 43.600) - veelal tweeverdieners - neemt het aantal huishoudens tot 2020 af.

Woningbehoefte: Voorraadgroei blijft achter bij huishoudensgroei Zie bijlage tabel 1

Tussen 2011 en 2030 wordt een nieuwbouwproductie van afgerond 300.000 woningen in Zuid-Holland voorzien. Er zullen naar verwachting ruim 100.000 woningen aan de voorraad worden onttrokken (door sloop, samenvoeging, bestemmingsverandering). Per saldo neemt de voorraad in 19 jaar tijd met ca. 200.000 woningen toe. Ten opzichte van de verwachte huishoudengroei (+224.000) blijft de berekende voorraadgroei dus achter. Een deel daarvan zoekt woonruimte in een "bewoonde andere ruimte" (**bar**) terecht. De rest zal tijdelijk (moeten) inwonen bij andere huishoudens (oplopend woningtekort).

Druk op de sociale voorraad. Zie bijlage tabel 1 en figuur 2

De IAH-doelgroep in onze provincie groeit van 700.000 huishoudens in 2011 naar 888.000 huishoudens in 2030. Bijna de helft van alle Zuid-Hollandse huishoudens behoort in 2030 tot de IAH doelgroep. Een belangrijke deel van de groei van de IAH doelgroep komt voort uit de pensionering van de grote naoorlogse geboortegeneratie. De inkomens dalen na pensionering, waardoor de omvang van de doelgroep toeneemt. Veel van die huishoudens beschikken bij pensionering echter wel over een afbetaalde koopwoning. Ca. 30.000 huishoudens zullen een sociale huurwoning betrekken.

Een deel van de sociale huurvoorraad is niet beschikbaar voor de doelgroep, omdat er huishoudens in wonen met een hoger inkomen. Zie bijlage figuur 3.

In de WMV is berekend dat de vraag naar sociale huurwoningen 53% en naar sociale koop 10% van de gewenste woningproductie bedraagt. Voor dure huur is dat 15% en voor middeldure en dure koop samen 32%.

Deze uitkomst betreft in de WMV het trendscenario ontwikkeling van de inkomensgroei, huursector, verhuiscapaciteit en woonvoorkeuren. De regionale verschillen voor de uitkomsten van de behoefte aan sociale huur zijn groot. De uitkomst voor geheel Zuid Holland van 53% sociale huur kent een bandbreedte van 31% tot 59% tussen de verschillende regio's.

Welke factoren bepalen de ontwikkeling van de sociale huurvoorraad

De sociale huurvoorraad (huur < € 652) neemt in de WMV berekeningen tussen 2011 en 2030 af, met bijna 73.000 woningen. Er worden in de berekening 160.000 nieuwe **huurwoningen toegevoegd** tot 2030, dat is 53 % van de totale woningbouwproductie. Maar door **sloop** (-58.000) en **verkoop** (-57.500) verdwijnen er in die periode 115.500 goedkope huurwoningen.

Door **harmonisatie**, extra huurverhoging bij verhuurmutaties, schuiven er tot 2030 nog eens 116.800 woningen door naar de dure huursector (> € 652).

Strategisch voorraadbeheer belangrijker dan percentages

Het percentage van een behoefte van 50% sociale woningbouw is een signaal dat strategisch voorraadbeheer door middel van afstemming van gemeenten met corporaties van doorslaggevende betekenis is voor de kwalitatieve invulling van de benodigde woningproductie.

De corporaties zijn bij voorraadbeheer de sturende partijen. Zij voeren beleid op de wijze waarop zij gelet op de financiële randvoorwaarden, hun voorraad optimaal beheren. Dat kan door middel van;

- sloop van verouderde en slechte niet gevraagde sociale huurwoningen
- de verkoop van de beste sociale huurwoningen aan de bewoners
- het bevorderen van doorstroming ofwel het tegengaan van 'scheefwoners' en het bevorderen van vertrek daarvan door middel van huurharmonisatie;
- Het bijbouwen van nieuwe sociale huurwoningen.
- het woningtoewijzingsbeleid en monitoring werkelijke vraag

De uitkomsten van strategisch voorraadbeheer kunnen per regio sterk verschillen

Het effect van sturing via deze verschillende factoren op de sociale voorraad is per corporatie en per regio verschillend. De bandbreedte van het effect van beleid op elk van de factoren en de daaraan ten grondslag liggende aannamen is namelijk zeer groot. De uitkomsten in percentages hebben daarom geen absolute waarde.

Als de aanname voor de effecten van slopen en huurharmonisatie worden gehalveerd daalt het benodigde percentage sociale huurwoningen voor heel Zuid-holland naar 27% en de bandbreedte tussen de regio's tussen 15% en 30%.

De (sub)regionaal samenwerkende gemeenten hebben aangegeven in de actualisering van de regionale woonvisies tot 1 juli 2015 samen met corporaties meer inzicht in te krijgen in de mogelijkheden en effecten van voorraadbeheer en daarvoor een regionaal beleid te formuleren.

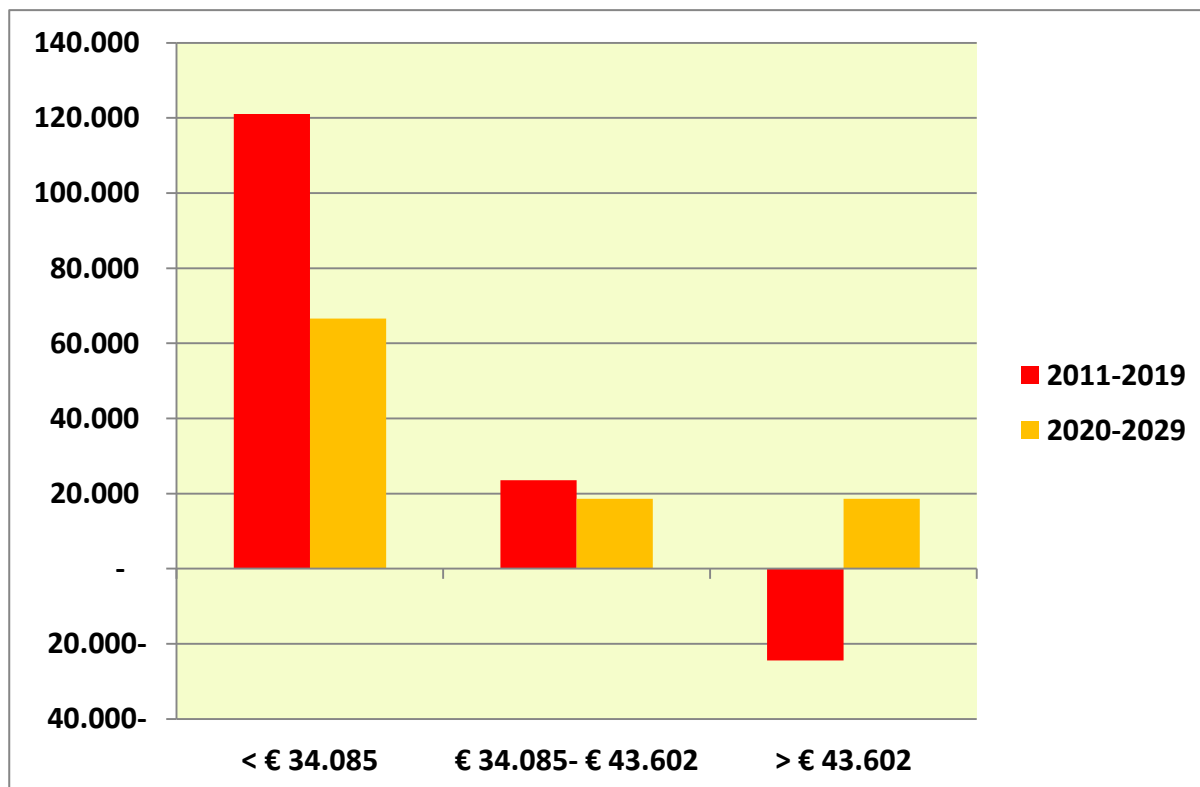
Terugval optie

Voor een regio die per 1 juli 2015 geen beleid heeft kunnen afstemmen mbt strategisch voorraadbeheer zal de Provincie in overleg met de in de regio's aanwezige corporaties en huurdersverenigingen gaan om inzicht te bieden in het strategisch voorraadbeheer en de consequenties daarvan voor het woningbouwprogramma van de gemeenten.

Indien strategisch voorraadbeheer niet tot resultaten leidt kan dit leiden tot beduidend minder woningproductie dan nodig volgens de WBR 2013.

BIJLAGE

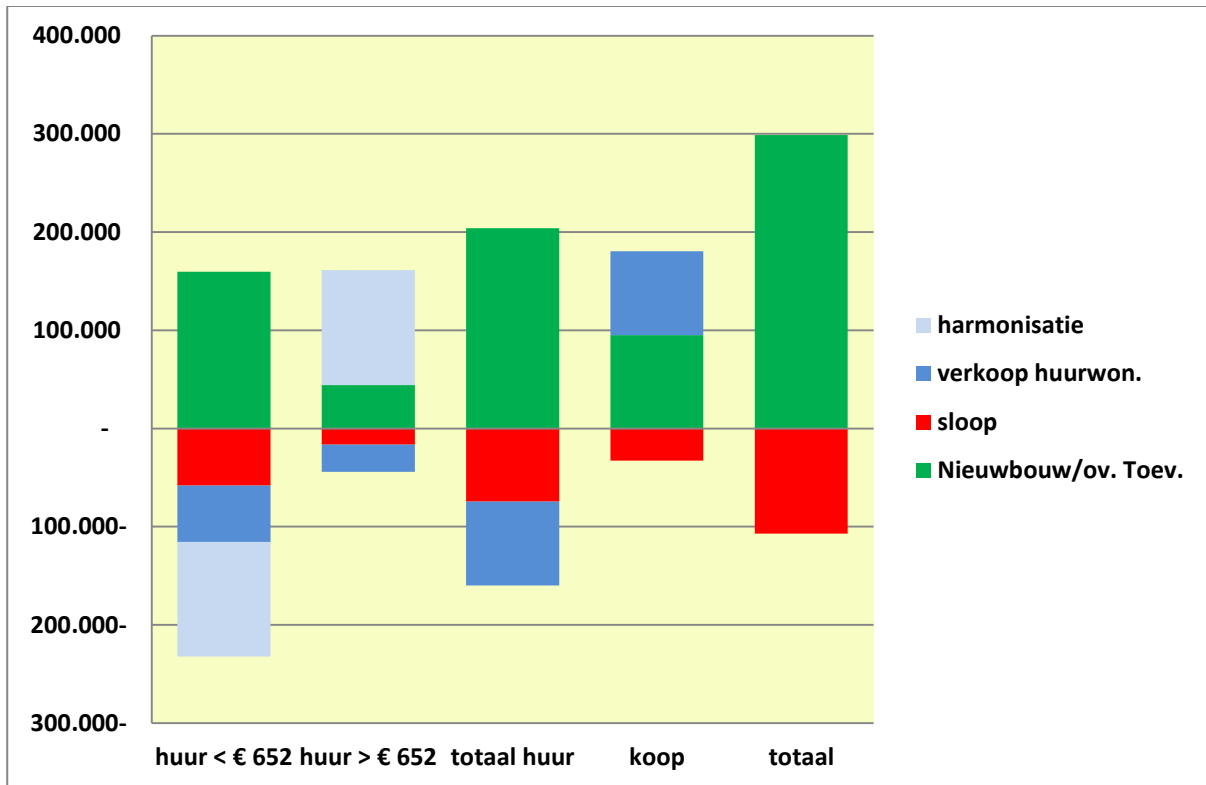
Figuur 1. Huishoudengroei in Zuid-Holland naar inkomensgroep (ABFResearch 2013)



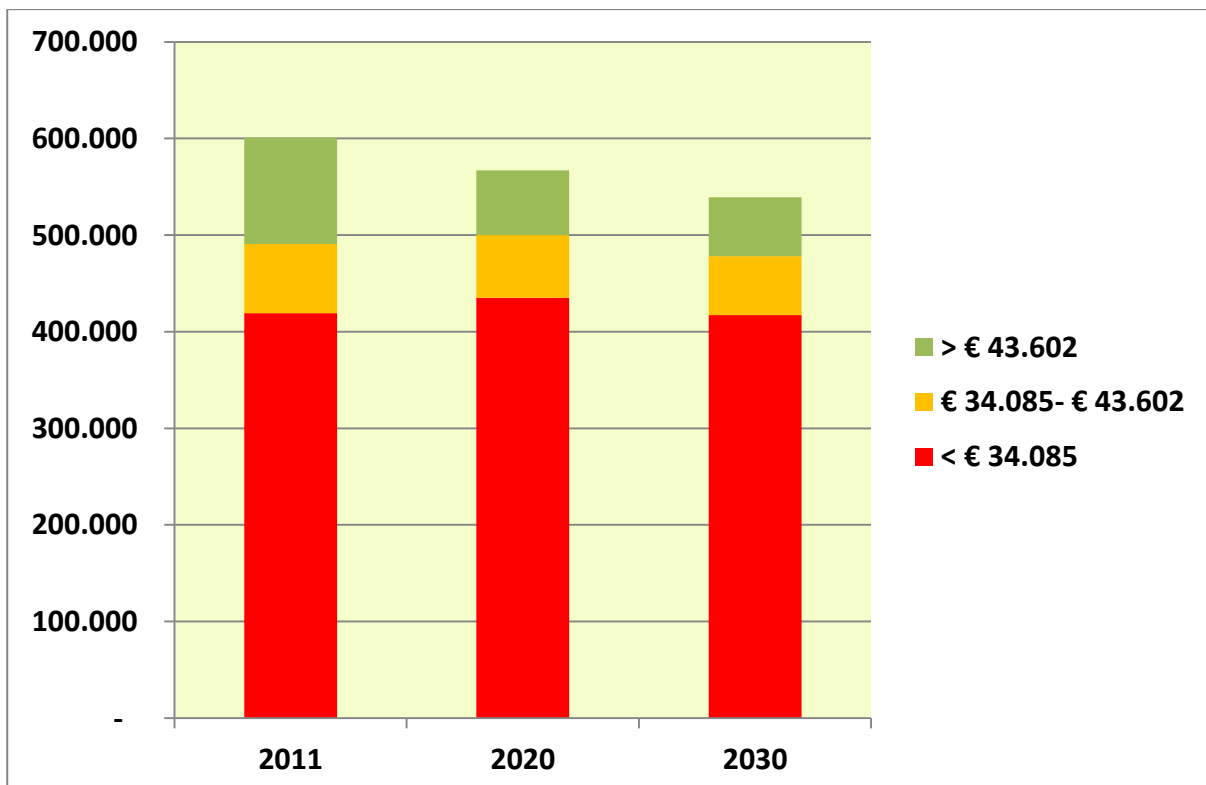
Tabel 1. Gewenste ontwikkeling van de Zuid-Hollandse woningvoorraad tussen 2011 en 2030, per categorie (ABFResearch 2013)

Component:	huur		totaal huur	koop	totaal
	< € 652	> € 652			
nieuwbouw/ov.toe	159.600	44.300	203.900	95.000	298.900
Percentage	53%	15%		32%	100%
sloop	58.000-	16.300-	74.300-	32.700-	107.000-
verkoop					
huurwoningen	57.500-	27.900-	85.400-	85.400	-
huurharmonisatie	116.800-	116.800	-	-	-
saldo	72.700-	116.900	44.200	147.700	191.900

Figuur 2. Gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad in Zuid-Holland tussen 2011 en 2030 (ABFResearch 2013)



Figuur 3. Huishoudens in de sociale huurvoorraad in Zuid-Holland naar inkomensklasse (ABFResearch)



5.3 Ontwikkeling woningbehoefte en plancapaciteit

Stijging en daling van de kwantitatieve vraag per regio verschillend. *Zie tabel 1 en 2*

In de stedelijke regio's stijgt de kwantitatieve woningbehoefte ten opzichte van 2010 in de regio's Haaglanden, stedelijk Holland Rijnland en Drechtsteden. Dit is het gevolg van de trendmigratie van buitenlandse vestiging. In vrijwel alle stedelijke regio's daalt de woningbehoefte na 2020 behalve in de Stadsregio Rotterdam. Daar stijgt hij.

In sommige landelijke anticipeerregio's – zoals Krimpenerwaard en Alblasserwaard-Vijfheerenlanden - stijgt op korte termijn tot 2020 de woningbehoefte, maar op lange termijn daalt deze. De vraag wordt hoe die regio's met stijging op korte termijn en soms sterke daling op langere termijn omgaan.

De relatief hogere woningvraag in sommige landelijke regio's is het gevolg van het feit dat in het recente verleden de stedelijke regio's onvoldoende ontwikkelingsmogelijkheden hadden voor woningbouw in en direct rond de stad. Als ook door omstandigheden die ontwikkeling in de toekomst niet zou kunnen plaatsvinden, zullen ca 5000 woningen extra in de landelijke regio's gerealiseerd kunnen worden maar loopt toch het woningtekort op van 45.000 in 2010 naar 85.000 in 2025.

In de tabellen is eveneens de uitkomst van de Bevolkingsraming (BP 2013) weergegeven. Deze geeft het effect weer van de trendmigratie. Als deze hoger is dan de WBR dan ondervindt een (sub)regio een woondruk ten gevolge van immigratie. Is de BP lager dan is sprake van een ontspannen woningmarkt. De verhouding tussen WBR en BP geeft een duiding van het risico van afzet.

Resultaat van faseren en doseren is meer balans in vraag en aanbod

In 2010 is geconstateerd dat op basis van de WBR 2010 en de toenmalig bekende regionale woningbouwplanning er sprake was van een grote overcapaciteit aan plannen.

Als richting van een reële marktopname is destijds verkend of de nationaal geconstateerde 60% uitvoerbaarheid van plannen dmv faseren en doseren per regio tot een meer reële planning zou leiden. Op basis van de aanvaarde en concept woonvisies wordt duidelijk dat de gemeenten de afgelopen drie jaar veel hebben gedaan aan het realistisch faseren en doseren van de plancapaciteit. De uitkomst van de verkenning van de marktopname per regio is sterk verschillend. De balans tussen behoefte en plancapaciteit tot 2020 is daarom voor alle regio's in Zuid Holland sterk verbeterd.

Omzetten van plannen in stedelijke regio's *zie tabel 3 en 4*

In de stedelijke regio's hebben een aantal verkenningen geleid tot een aanzienlijke reductie van de woningbouwplanning. De ambitie van alle regio's samen om 6000 woningen per jaar te slopen en daarna te herbouwen is gelet op de teruggelopen investeringskracht van de corporaties aanzienlijk neerwaarts bijgesteld. Daarnaast zijn ambitieuze grootschalige binnenstedelijke gebiedsprojecten uit de woningbouwplanning tot 2020 verdwenen.

Daarnaast is geldende plancapaciteit gefaseerd tot na 2020. Dat is in deze stedelijke regio's geen probleem omdat ook na 2020 er een aanzienlijke kwantitatieve woningbehoefte blijft. Aandachtspunt bij deze uitfasering is dat dit plannen kunnen zijn die niet kunnen worden uitgevoerd om dat zij niet aansluiten bij de huidige en toekomstige kwalitatieve vraag naar woonmilieu's en prijsklassen.

Faseren en doseren in landelijke regio's *zie tabel 5 en 6*

Bij het faseren en doseren in de landelijke regio's hebben twee richtingen elkaar versterkt. Enerzijds zorgt de relatief hogere woningbehoefteraming 2013 voor sommige regio's dat meer plannen tot uitvoer kunnen komen. Anderzijds is het aandeel van sloop-herbouwprogramma's in die regio's in de totale woningbouwplanning veel lager dan in stedelijke regio's en vallen er (tov de stedelijke regio's) minder plannen weg door de beperkte investeringskracht van corporaties. De marktopname van de woningbouwplanning komt daarom meer overeen met de WBR.

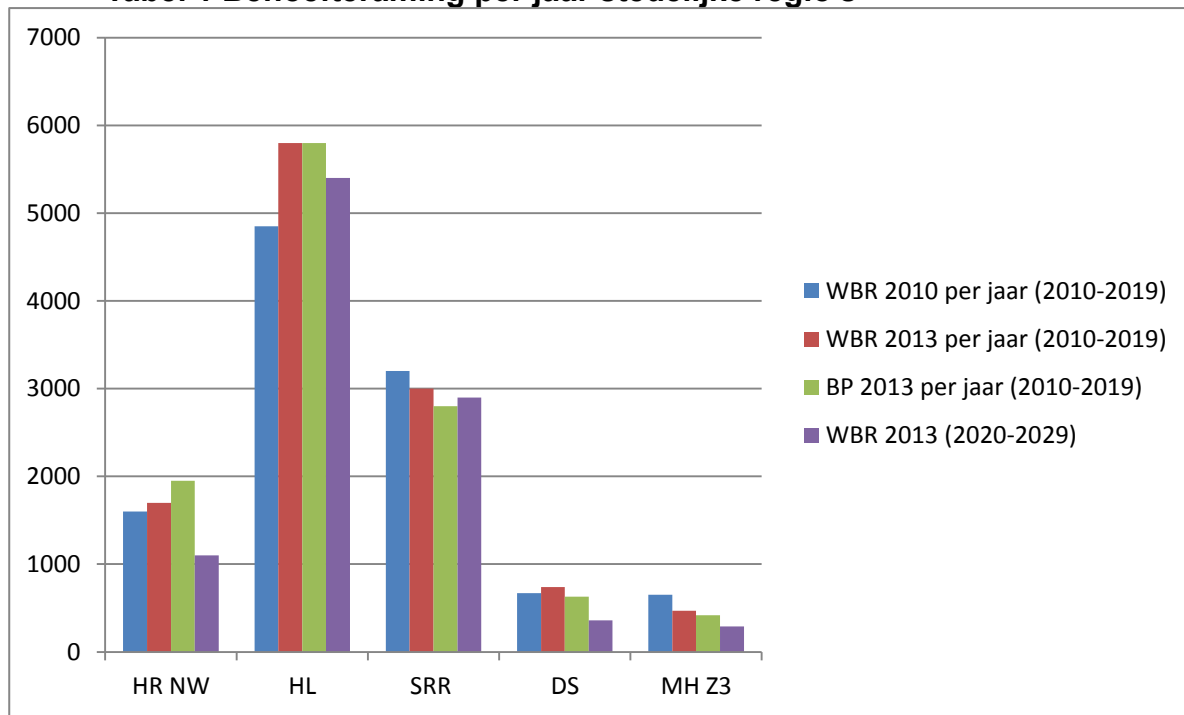
Ook de landelijke regio's hebben geldende plannen gefaseerd naar na 2020. Uit tabel 2 blijkt dat de woningbehoefte na 2020 voor de landelijke regio's halveert. Het risico dat uitgefaseerde plannen door de gewijzigde kwalitatieve vraag en de gehalveerde kwantitatieve vraag niet meer tot uitvoering komen is in

landelijke regio's groter dan in de stedelijke regio's. Dit is af te leiden uit een vergelijking van de gemiddelde behoefte over 2010-2029 (voor stedelijke regio's tabel 1, voor landelijke regio's tabel 2) met de gemiddelde totale plancapaciteit die voor die gehele periode beschikbaar is (voor stedelijke regio's tabel 3, voor landelijke regio's tabel 5).

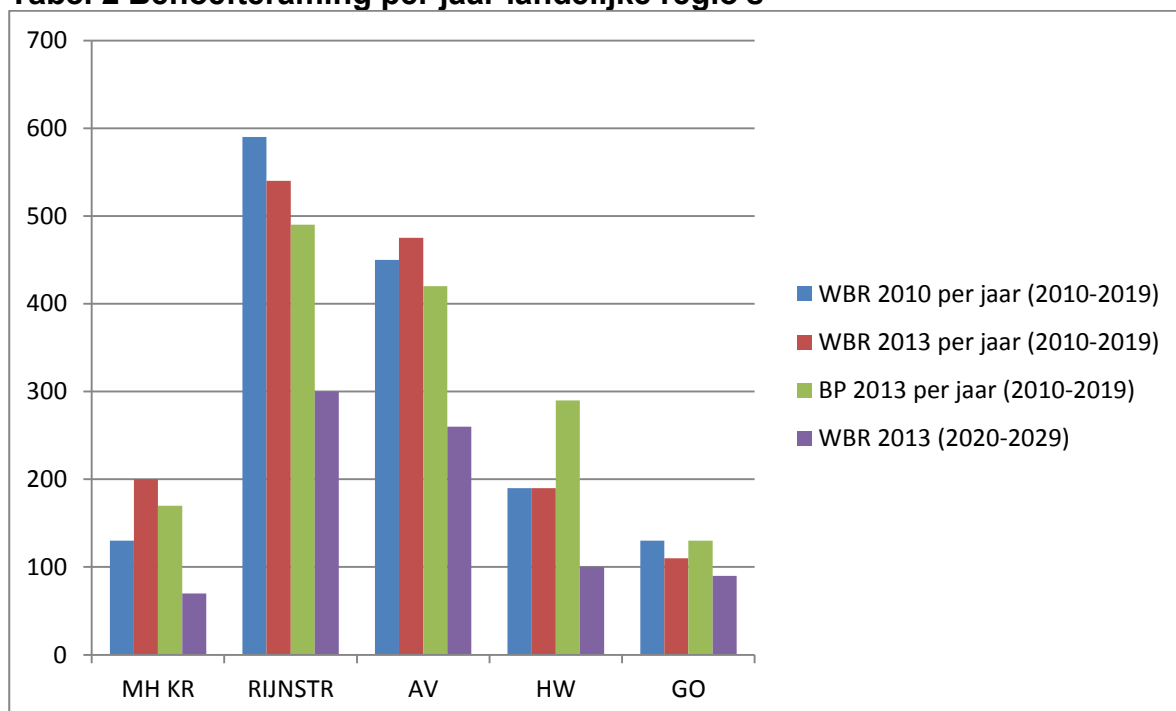
Hierop wordt ingespeeld door middel van het Anticipatieprogramma Bevolkingsdaling.

Nb de definitie van Rijnstreek wijkt af van de definitie Holland-Rijnland Oost

-
- **Tabel 1 Behoefteraming per jaar stedelijke regio's**

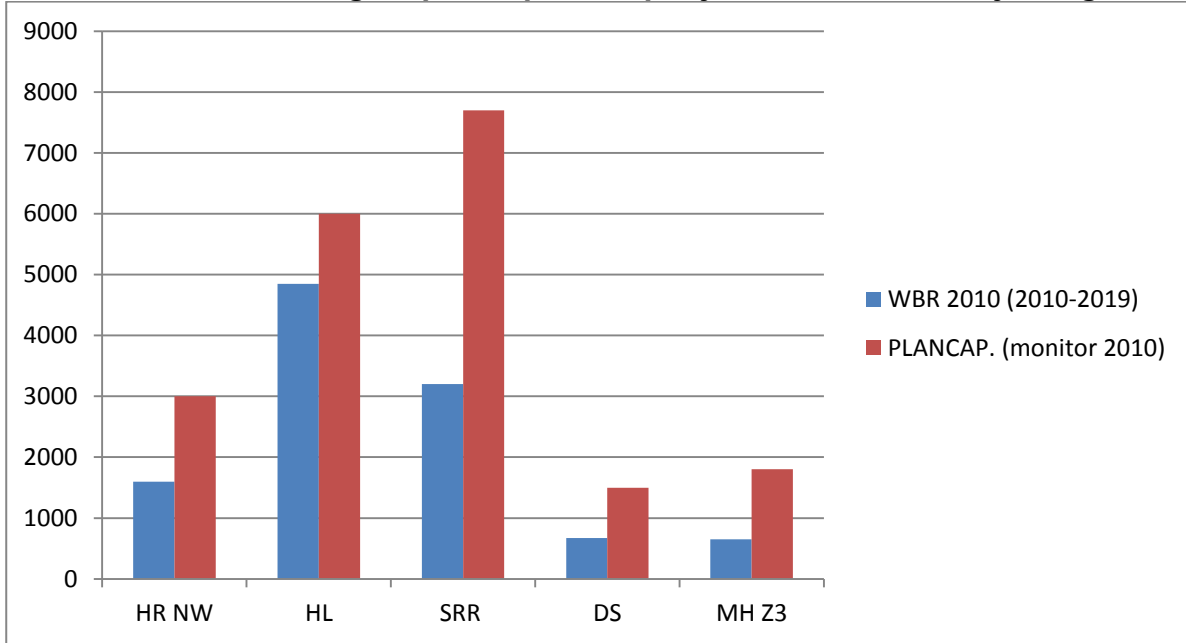


Tabel 2 Behoefteraming per jaar landelijke regio's



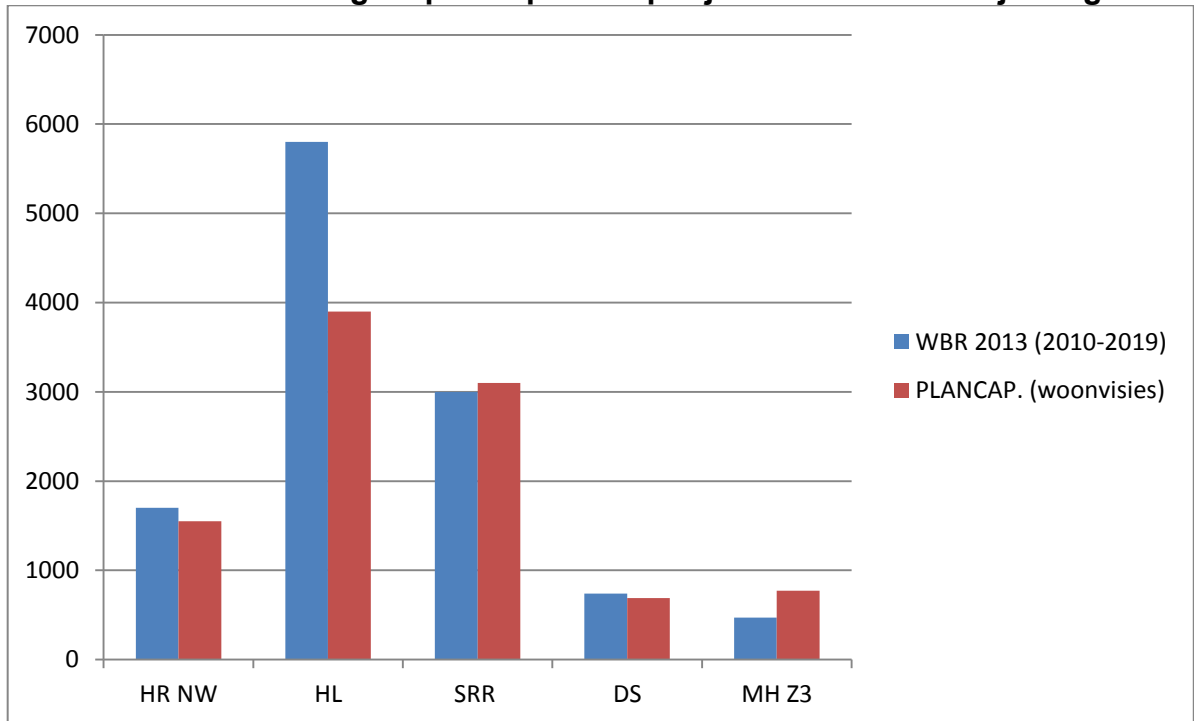
-
-

Tabel 3 Behoefteraming en plancapaciteit per jaar in 2010 stedelijke regio's



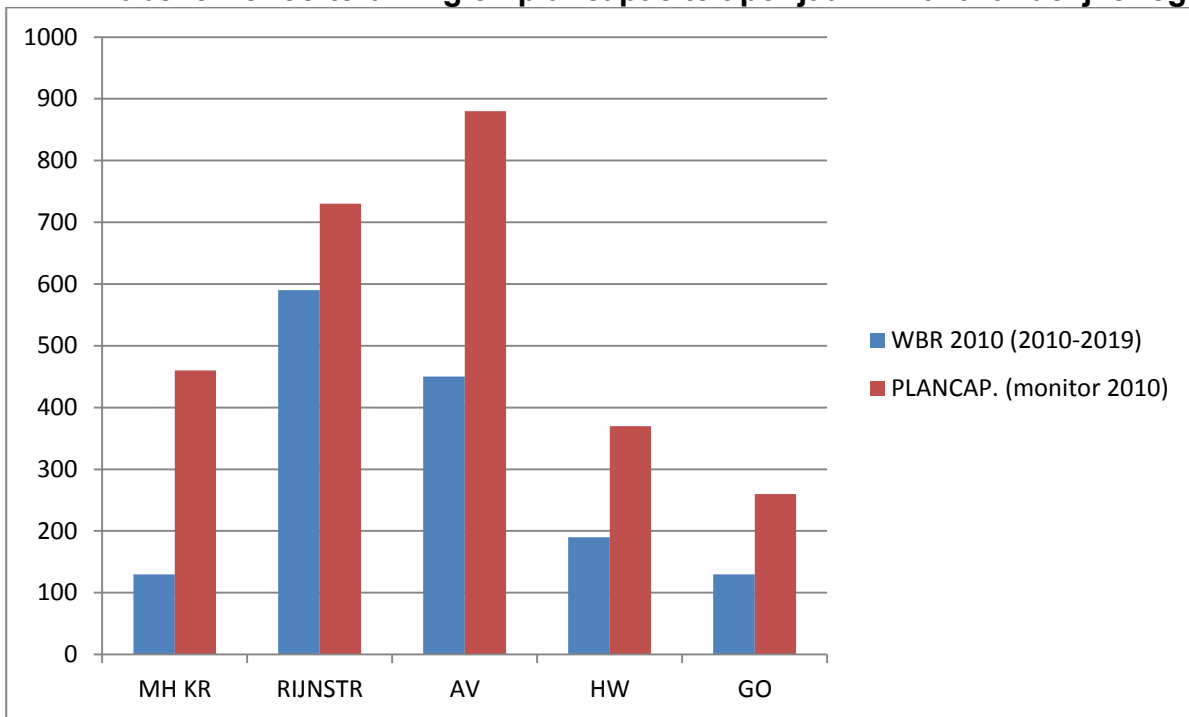
-
-

Tabel 4 Behoefteraming en plancapaciteit per jaar in 2013 stedelijke regio's

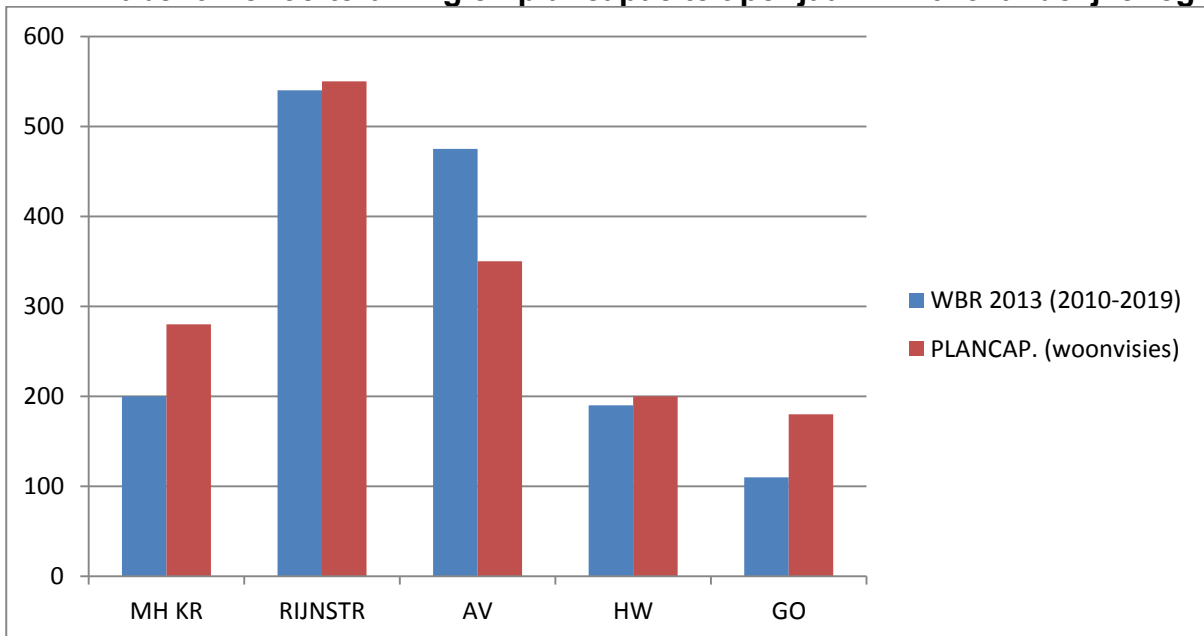


-

Tabel 5 Behoefteraming en plancapaciteit per jaar in 2010 landelijke regio's



Tabel 6 Behoefteraming en plancapaciteit per jaar in 2013 landelijke regio's



5.4 Notitie aanvulling planMER Goeree-Overflakkee

Datum	24 april 2014
Van	Pondera Consult
Betreft	Aanvulling PlanMER Windenergie Goeree-Overflakkee
Projectnummer	713039

1. Inleiding

In november 2013 is door Pondera Consult een planMER opgeleverd voor de mogelijke windenergielocaties op Goeree-Overflakkee. Dit is daarna vastgesteld door de gemeente en de provincie. In dit planMER zijn diverse milieuthema's onderzocht, waaronder geluid- en slagschaduw. Eén van de parameters voor de effecten van geluid- en slagschaduw is het aantal woningen van derden binnen de geluid- en slagschaduwcontouren. Tijdens de inspraakprocedure van de ontwerp-structuurvisie windenergie Goeree-Overflakkee is gebleken dat er een verwisseling van de getallen voor woningen in het GIS (geografisch informatiesysteem) is opgetreden voor een aantal plaatsingsgebieden uit de planMER. In deze notitie wordt ingegaan op de getallen en er is aangegeven welke gevolgen dit heeft voor (de conclusies uit) de planMER.

2. Berekeningen aantal woningen binnen geluid- en slagschaduwcontouren

In de planMER is voor de aspecten geluid en slagschaduw onder andere bepaald hoeveel woningen van derden (gebouwen met woonfunctie conform de basisadministratie gemeenten, BAG 2013) zich binnen de geluidcontouren $L_{den}=47$ dB, $L_{den}=42$ dB en $L_{den}=37$ dB en de slagschaduwcontour (700 meter) van de plaatsingsgebieden bevinden. In deze tellingen van het aantal woningen heeft een verwisseling plaatsgevonden van de uitkomsten van de gebieden in het alternatief Grote Clusters G4, G5, G6 en G7 voor de $L_{den}=42$, $L_{den}=37$ contour en slagschaduwcontour. Dit betekent dat de getallen, opgenomen in paragraaf 5.2 van de planMER, voor de genoemde gebieden wijzigen.

Kader 1: geluidcontouren

De L_{den} (Engels: *Level day-evening-night*) is een maat om de geluidbelasting door omgevingslawaai uit te drukken. Hierbij wordt de geluidbelasting die optreedt gedurende de nacht en de avond zwaarder meegewogen dan geluid overdag. Er mag maximaal $L_{den} = 47$ dB op de gevel van een woning worden veroorzaakt. De waarde kan weergegeven worden in een geluidcontour. Deze contour is de belangrijkste graadmeter om effecten ten aanzien van geluid te bepalen.

Om de effecten op de omgeving in kaart te brengen, is naast de wettelijk grens tevens gekeken naar de effecten van geluidbelastingen beneden de wettelijke norm, conform het advies van de Commissie voor de m.e.r. Hiervoor is het aantal woningen binnen geluidcontouren met een lagere waarde ($L_{den} = 42$ dB en $L_{den} = 37$ dB) in kaart gebracht. Bij deze lage geluidniveaus ervaart een percentage van de bevolking (circa 6,5% bij $L_{den} = 42$ dB en 1,9% bij $L_{den} = 37$ dB) het geluid nog als hinder. Deze

In tabel 1 zijn de getallen uit de planMER uit november 2013 en de aangepaste getallen opgenomen. Met de kleur oranje wordt aangeduid: het aantal is groter, met donkergroen: het aantal is kleiner, lichtgroen betekent geen/nauwelijks verandering.

Tabel 1 aantal woningen binnen geluidcontouren

Plaatsingsgebied	Aantal woningen binnen L _{den} 42 geluidcontour		Aantal woningen binnen L _{den} 37 geluidcontour		Aantal woningen binnen slagschaduwcontour	
	MER	Aangepast	MER	Aangepast	MER	Aangepast
G4 Den Bommel Zuid	300	510	1050	660	110	250
G5 Piet de Wit	70	300	130	1050	50	110
G6 Anna Wilheminaapolder	100	70	850	130	45	50
G7 Battenoot	510	100	660	850	250	45

Dit betekent dat de scores die zijn toegekend in de beoordeling voor deze aspecten, in een aantal gevallen wijzigen ten opzichte van de planMER. In tabel 2 is dit weergegeven. Met de kleur oranje wordt aangeduid: de score wordt negatiever dan de planMER, met donkergroen: de score wordt positiever ten opzichte van de planMER, lichtgroen betekent geen verandering in de score.

In de beoordeling voor slagschaduw speelt naast het aantal, de ligging van de woningen ten opzichte van het plaatsingsgebied ook een belangrijke rol. De positie van de zon ten opzichte van de windturbine en de woning is van belang voor de mate van slagschaduw. Kortweg kan gesteld worden dat de slagschaduwduur langer zal zijn voor woningen die ten westen of oosten van de windturbine liggen, dan voor woningen die ten noorden of zuiden liggen. De score is daarom niet een op een af te leiden uit de aantallen woningen in tabel 1, maar is mede gebaseerd op *expert judgement* aan de hand van de ligging van de woningen.

In tabel 2 zijn de aangepaste scores opgenomen voor de beoordeling van de twee geluidcontouren beneden de norm en de slagschaduwcontour.

Tabel 2 Beoordeling geluid en slagschaduw

Plaatsingsgebied	Beoordeling L _{den} 42 geluidcontour		Beoordeling L _{den} 37 geluidcontour		Beoordeling slagschaduwcontour	
	MER	Aangepast	MER	Aangepast	MER	Aangepast
G4 Den Bommel Zuid	-	--	--	-	-	--
G5 Piet de Wit	0	-	0	--	0	0
G6 Anna Wilheminaapolder	-	-	-	-	0	0
G7 Battenoot	--	-	-	-	-	0

De nieuwe scores uit tabel 2 leiden ook tot een aangepaste beoordeling in tabel I.5 van de samenvatting van de planMER:

Tabel I.5 Samenvatting effectbeoordeling gebieden alternatief grote clusters

Gebied	Geluid en slagschaduw beoordeling samenvatting - MER	Geluid en slagschaduw beoordeling samenvatting - AANGEPAST
G4 Den Bommel Zuid		
G5 Piet de Wit		
G6 Anna Wilhelminapolder		
G7 Battennoert		

Tot slot zijn in paragraaf 7.5.3 per plaatsingsgebied aandachtspunten geformuleerd. Op basis van het bovenstaande wordt hieraan toegevoegd als aandachtspunt voor plaatsingsgebied G5 Piet de Wit: effecten op woonkern Ooltgensplaat.

3. Conclusies

Het is vervolgens van belang te bekijken of de aangepaste getallen en beoordelingen ook leiden tot een andere conclusie over de geschiktheid van de plaatsingsgebieden. Hieronder is per plaatsingsgebied aangegeven wat de gevolgen van de gewijzigde scores zijn voor de conclusie op het gebied van geluid en slagschaduw:

- G4 Den Bommel Zuid: de beoordeling van dit gebied verandert van 'geel' naar 'oranje' voor het aspect geluid- en schaduw. Voor dit gebied waren de woonkern Den Bommel en vrijliggende woonbebouwing reeds een belangrijk aandachtspunt. De conclusie in het MER – het gebied is geschikt – verandert niet.
- G5 Piet de Wit: de beoordeling verandert van 'geel' naar 'oranje', vanwege de toename van het aantal woningen binnen de $L_{den} = 42$ dB geluidcontour. De woonkern Ooltgensplaat ligt echter op zodanige afstand dat de meeste woningen binnen de laagste (beneden de norm, minste hinder) $L_{den} = 37$ dB geluidcontour vallen. Voor de scorebepaling is vooral de $L_{den} = 47$ dB (geluidnorm) en in mindere mate $L_{den} = 42$ dB (beneden de norm) contour van belang. Voor slagschaduw ligt de woonkern ten noorden/noordoosten van de windturbineopstelling. Mede gezien de afstand tot de woonkern is dit relatief gunstig. De conclusie in het MER – het gebied is geschikt – verandert niet.
- G6 Anna Wilhelminapolder: de beoordeling verandert van 'oranje' naar 'geel'. In dit gebied zijn met name de vrijliggende woningen (binnen de $L_{den} = 47$ dB contour) een aandachtspunt. Deze zijn in belangrijke mate verantwoordelijk voor de scorebepaling. Ook met toepassing van de lagere aantallen woningen binnen de $L_{den} = 42$ dB en $L_{den} = 37$ dB geluidcontouren, is er geen rede om een andere score toe te kennen. De conclusie in het MER – het gebied is geschikt – verandert niet.
- G7 Battennoert: de beoordeling gaat van 'oranje' naar 'geel'. Het gebied Battennoert scoort op basis van de nieuwe getallen vooral voor slagschaduw beter in de beoordeling. Voor de geluidcontouren is er een wisselend beeld: binnen de geluidcontour $L_{den} = 42$ dB liggen minder woningen dan in de planMER is aangegeven. In combinatie met de lagere score voor slagschaduw wordt de score in positieve zin bijgesteld. De conclusie in het MER – het gebied is geschikt – verandert niet.

In het MER van november 2013 zijn alle plaatsingsgebieden van de grote clusters geschikt voor windenergie. Ook de gebieden die eerst bijvoorbeeld dubbel min scoren op $L_{den} = 42$ dB en nu enkel min (en vice versa). De gewijzigde scores leiden niet tot een andere conclusie over de geschiktheid van de genoemde plaatsingsgebieden.

Hierboven is weergegeven dat de beoordeling voor de plaatsingsgebieden kan wijzigen voor het aspect geluid en slagschaduw (deels). De geschiktheid van een plaatsingsgebied is gebaseerd op de diverse milieuaspecten die onderzocht zijn in het MER. Geluid en slagschaduw zijn daar één onderdeel van. De overige aspecten wijzigen niet.

5.5 Achtergrondinformatie met verdeling harde en zachte plancapaciteit m2 bvo kantoren

Tabel Per REO-gebied verdeling van m2 bestemmingsplan­capaciteit kantoren over kantoorconcentratie- en overige locaties naar hardheid.

Hard is vastgesteld of onherroepelijk. Zacht is overig.

hard/zacht	REO-gebied	Holland Rijnland	Haag landen	Midden- Holland	Regio Rotterdam	Z-H Zuid	Zuid- Holland
Overige locaties: Zacht		5.000	3.000	0	139.000	61.000	208.000
Overige locaties: Hard		107.000	441.000	6.000	530.000	74.000	1.158.000
Kantoorconcentratielocaties: Zacht		50.000	55.000	0	245.000	0	350.000
Kantoorconcentratielocaties: Hard		78.000	337.000	80.000	325.000	57.000	877.000
Totaal		240.000	836.000	86.000	1.239.000	192.000	2.593.000
Nieuwbouwvraagaming 2013-2030, op basis van EIB		95.000	1.319.000	51.000	809.000	125.000	2.399.000
Saldo aanbod minus vraag		145.000	-483.000	35.000	430.000	67.000	194.000